

ACTA
GREGORII PAPAE XVI.

VOLUMEN II.

ACTA GREGORII PAPAE XVI.

SCILICET

CONSTITUTIONES, BULLAE, LITTERAE APOSTOLICAE, EPISTOLAE

AUSPICE

EMO AC RMO S. R. E. CARDINALI

VINCENTIO VANNUTELLI

RECENSITA ET DIGESTA

CURA AC STUDIO

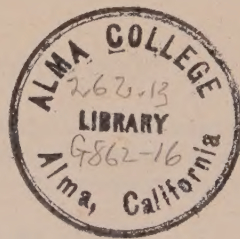
ANTONII MARIAE BERNASCONI

IN SACRA THEOLOGIA ET UTROQUE IURE DOCTORIS
CATHEDRALIS ECCLESIAE SABINENSIS CANONICI POENITENTIARII, MISSIONARII APOSTOLICI
IN LYCEO SEMINARII DIOECESANI PHILOSOPHIAE IURISQUE CANONICI PROFESSORIS

VOLUMEN II.

PARS PRIMA CANONICA

ORDINE CHRONOLOGICO DISPOSITA

ROMAE
EX TYPOGRAPHIA POLYGLOTTA

S. C. DE PROPAGANDA FIDE

MCMI.

26669

ACTA PONTIFICIA GREGORII PAPAE XVI.

IUXTA TEMPORIS SERIEM DISPOSITA.

I.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli marchionis Marco Scarselli, Bononiensi, suisque filiis masculis in infinitum*¹.

Dilecto filio
comiti Marco Scarselli Bononiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius esse possit, quam omnes ad virtutis amorem ac religionis studium vel maxime excitare atque inflammare, tum amplissima pontificiae Nostrae beneficentiae testimonia in eos praesertim viros libenter conferre solemus, qui huic Petri Cathedrae adhaerentes, morum probitate, vitae integritate praestare student, ut ipsi maioribus honorum nobilitati muneribus, magis magisque virtutum omnium ornatu fulgere aliisque imitanda exempla praeberentur.

Itaque cum Nobis compertum exploratumque sit, te, fortunae bonis ditatum rebusque optimis institutum atque egregiis dotibus ornatum, singulari pietatis et religionis laude florentem, eximia in Nos atque hanc Apostolicam Sedem fidei et obsequii specimina, trepidis etiam in rebus, semper praebuisse, iccirco praecipuam Nostrae in te tuamque familiam voluntatis significationem alacri libentique animo tribuendam censuimus.

Ut igitur tua soboles maiore splendescat honore, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa

latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, te, tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, marchiones dicimus atque renunciamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis, cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt et poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die nona ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quarto.

II.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reformatio statutorum militaris ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani super admissione alumnorum ad professionem*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis nuper est a dilecto filio baiulivo Candida locumtenente magisterii hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, huiusce ordinis rationes ob temporum vices valde immutatas plurimum difficultatis eius militiae alumnis afferre in iis quae leges praescribunt

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

peragendis, ut ad professionem rite possint admitti ac solemnia vota profiteri. Supplici ergo cum prece a Nobis ipse petiit, ut ex Nostra indulgentia earumdem legum praescripta aliquo pacto temperari velimus, pro iis praesertim alumni, qui ad prioratum Romae pertinent.

Nos igitur Hierosolymitani ordinis tam de christiana et civili republica optime meriti tuitioni ac firmitati pro viribus consulere cupientes, quae ab dilecto filio baiulivo Candida Nostros ob oculos posita sunt, attente perpendere censuimus, atque etiam peculiaris congregationis de Rebus Ecclesiasticis Extraordinariis consilium adhibere. Quibus omnibus matura deliberatione pensatis rerumque momentis subductis, unumquemque eorum, quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, harum litterarum vi constituimus ac decernimus, ut quamvis anni tyrocinium seu novitiatus, et quatuor, uti vocant, caravanae in ordinis navibus essent conficiendae, antequam liceat commemoratae militiae solemnia vota nuncupare, interea tamen, atque ad Apostolicae Sedis beneplacitum ii praesertim ex Hierosolymitani ordinis alumni, qui ad prioratum Romae pertinent, ab mense hoc ianuario vertentis anni quatuor caravanas possint explere pontificiae militiae disciplinam ineuntes, in eaque per totidem annos honorificis muneribus fungentes, quae pro re et tempore occurrent, atque interim pro huiusmodi opera equites tyrones propria ordinis veste induti in pontificiae domus nobili secreto procoetone excubias agant; itemque hospitalitatis et caritatis officia erga infirmos, aliquo, in huius urbis nosocomio iacentes praestent. Concedimus praeterea, ut tyrocinii annus eodem quadriennio, quo vel pontificiis copiis, vel Nostro procoetoni, uti supra dictum est, inservient, confici possit, ut professionem de more emittant. Demum eadem auctoritate Nostra facultatem facimus, cuius ope absentibus tyronum magistro, supremo militiae instructore (vulgo *sargente maggiore*) et praefecto (italice *maresciallo*) equitis militiae, de qua agitur, testimonium eorum loco sufficere possit, quo tyro consensum obtineat ad solemnia vota nuncupanda.

Haec volumus atque indulgemus, decernentes huiusmodi temporariam legum derogationem iis praecipue prodesse Hierosolymariae militiae alumni, qui prioratui Romae subiiciuntur, ac non obstantibus praemissis et constitutionibus atque ordinationibus apostolicis, nec

non dicti ordinis vel militiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, sanctionibus, usibus et decretis capitularibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus ac personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis.

Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quarto.

III.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio marchionatus Treviniani in titulum principis, favore comitis Cosmae Conti eiusque successorum masculorum in infinitum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius esse possit, quam ut omnes ad virtutis amorem et catholicae religionis studium vel maxime excitentur atque inflammentur; tum singulari benevolentiae significatione atque amplissimis honorum titulis eos praesertim viros prosequi solemus, qui generis nobilitate clari, vitae integritate praestantes atque huic Petri Cathedrae firmiter adhaerentes, de christiana et civili republica praeclare mereri aliisque exemplo esse summopere conantur.

Equidem Nos minime latet dilectum filium comitem Cosmam Conti Romanum Treviniani marchionem atque inter cubicularios dilectissimi in Christo filii Nostri magni Etruriae ducis adlectum, virum esse non modo familiae nobilitate spectatum ac fortunae bonis ditatum, verum etiam egregiis dotibus ornatum rebusque optimis institutum, eximia semper religionis, integritatis atque in Nos et hanc Apostolicam Sedem fidei atque observantiae specimina ex-

¹ Ex Bullario Romano.

hibuisse. Quo circa eiusdem Cosmae votis benigne annuendum existimavimus, qui a Nobis petiit, ut eius marchionatum Treviniani, in principatum evehere velimus, ea profecto spe freti, ut ipse eiusque successores, omni quidem ope et opera de re catholica ac civili optime mereri studeant, et quanto dignitate aliis antistant, tanto etiam virtutum omnium laude et exemplo, uti par est, praeferantur.

Omnes igitur et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, plena auctoritate Nostra, oppidum Trevinianum in Nepesina et Sutrina dioecesi situm, marchionatus nomine eiusdem dilecti filii Cosmae ornatum in principatum evehimus, quin tamen maiora ex hisce literis illi obveniant iura ac privilegia, quae ex novissimis legibus huiusmodi titulis concessa sunt. Quapropter eundem Cosmam eiusque successores legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, commemorati oppidi principes dicimus ac renuntiamus, eisque concedimus atque impertimur, ut hoc titulo etiam apostolicis in literis publicisque tabulis appellentur, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis, indultis quocumque nomine appellandis, quibus alii principes ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine modo utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt et poterunt, libere et licite perfruantur.

Decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod marchionatus huiusmodi ad principatum necessaria requisita non habeat, et alio quovis praetextu, colore seu ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio, aut alio quovis defectu notari, impugnari et in controversiam vocari non posse, sed semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis etiam speciali mentione dignis, nec non almae Urbis Nostrae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis,

superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quarto.

IV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit deputatio ministri generalis ordinis fratrum Minorum sancti Francisci, facta dispensatione a convocatione capituli¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Paterna charitas, qua religiosos ordines Deo militantes complectimur, haud patitur, Nos parum esse sollicitos de bono atque utilitate praeclari ordinis fratrum Minorum sancti Francisci, ex quo permulti prodire viri de christiana et civili republica optime meriti.

Itaque cum Ludovicus Iglesias totius eiusdem ordinis minister generalis in Hispaniis ex hac vita migraverit, ac novus in eius locum minister generalis convocatis vocalibus eiusdem peninsulae ex constitutione rec. mem. Pii VII. praedecessoris Nostri, quae incipit *Inter graviores* esset eligendus, Nos probe noscentes ob epidemicas infirmitates, quae ibidem grassantur, ob itinerum difficultates aliasque locorum ac temporum circumstantias difficillimam esse vocalium convocationem, ut morae dilationesque vitentur pro electione superioris generalis usque ad exitum sexennii ab antecessore inchoati, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, illius sacrae familiae supremum moderatorem, auctoritate apostolica, eligere existimavimus, ne idem ordo ex defectu legitimi regiminis detrimentum capiat.

¹ Ex Bullario Romano.

Quocirca doctrina, pietate, prudentia dilecti filii Bartholomaei Altemir Hispanae familiae procuratoris generalis eiusdem ordinis apud hanc Sanctam Sedem Nobis perspecta et cognita, Motu-Proprio, certa scientia ac matura deliberatione Nostra deque apostolicae potestatis plenitudine eundem dilectum filium Bartholomaeum Altemir in ministrum generalem totius ordinis fratrum Minorum sancti Francisci ad complendum sexennium, quod ab antecessore ob mortem non fuit absolutum cum omnibus et singulis iuribus, facultatibus, privilegiis, quae iuxta regulam et constitutiones ordinis, nec non praedictam constitutionem *Inter graviores* ad ministros generales pertinent, hisce literis nominamus, eligimus, constituimus et deputamus.

Eidem vero Bartholomaeo onus iniungimus, ut congruo tempore capitulum generale convocet ex praescripto eiusdem constitutionis, et in casu gravissimae difficultatis convocationis ad hanc Sanctam Sedem pro provisione recurat. Ne autem idem ordo in Hispaniis omni moderatore destituatur, donec idem Bartholomaeus extra Hispanias morabitur, mandamus, ut ipse aliquem religiosum virum probatum et in gradu constitutum sibi benevisum pro regimine ordinis in eodem regno statim deligat.

Mandamus propterea ex virtute sanctae obedientiae ac sub poenis arbitrio Nostro infligendis cuiuscumque gradus et quocumque munere ac potestate exornatis religiosi viri fratrum ordinis Minorum sancti Francisci, ut eundem Bartholomaeum Altemir a Nobis per has literas in ministrum generalem totius eiusdem ordinis, reliquo sexennii iam incoepti tempore adlectum, concessionis huius Nostrae commodis, facultatibus, honoribus, praerogativis cum eo munere coniunctis uti, frui sinant, utque pacifice utatur, fruatur, dent operam, eique et religioso viro ut supra ab eo eligendo in sua absentia omnino pareant ac praesto sint.

Haec volumus atque mandamus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutione praedicta recem. Pii VII praedecessoris Nostri *Inter graves*, aliisque constitutionibus apostolicis etiam speciali mentione dignis, nec non praedi-

cti ordinis etiam iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die trigesima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quarto.

V.

BULLA

Qua fit exemptio episcopi Cremensis a iure metropolitico archiepiscopi Bononiensis eiusque subiectio archiepiscopo Mediolanensi¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices eius vices in universa Ecclesia gerentes, cui data est omnis potestas in coelo et in terra, si in custodienda ac dilatanda orthodoxa fide animarumque salute procuranda maxime emicuerunt, quidquid etiam ad rectum ecclesiarum regimen et ad celerem negotiorum expeditionem conducere posse intellexere, id sollicitè ac provide decernere consueverunt. Illustria huiusmodi praedecessorum Nostrorum exempla Nos quoque meritis licet imparibus aemulantes, apostolici muneris partes desiderari non patimur, sed libenter ad ea quae aptiori administrandae iustitiae formae ac maiori christifidelium commoditati inservire queunt animum convertimus, ac traditae Nobis potestatis plenitudinem studiose interponimus.

Iam vero preces a dilecto filio Rodulpho comite de Lutzow carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi I Austriae imperatoris regnique Longobardi-Veneti regis apud Nos et Sedem

¹ Ex Bullario Romano.

Apostolicam oratore, eiusdem imperatoris nomine Nobis exhibitae fuerunt, ut cathedralem ecclesiam Cremensem a metropolitico Bononiensis ecclesiae iure, cui iamdiu subest subtrahere dignemur illamque metropolitanae sedi Mediolanensi perpetuo subiiceremus. Oblatae autem preces ne dum flagrans praeseferebant laudati imperatoris studium, sed etiam aptis nitebantur rationum momentis, quibus ad gratiam liberales redderemur.

Sane Cremensis dioecesis in finibus Italiae posita a Bononiensi archiepiscopali ecclesia valde distat, ac propterea christifidelibus Cremensis dioeceseos difficilior ad eam, quam si Mediolanum pergerent, patet accessus. Nec praetereundum quod cum a sa. me. Pio pp. VII praedecessore Nostro, nova diocesum intra fines regni Longobardi-Veneti existentium, circumscriptio, sancita fuit, apostolicis literis datis decimo octavo kalendas maii millesimo octingentesimo decimo octavo, et decimo quarto kalendas martii millesimo octingentesimo vigesimo, Cremensis quoque dioecesis ratio habita fuisset, si super eadem inter hanc Apostolicam Sedem et cl. me. imperatorem Franciscum I alia per illud temporis non fuissent proposita media. Quae quidem omnia etiamsi Nobis nota ac satis perspecta essent, nihilominus audientes censuimus venerabiles fratres Nostros S.R.E. cardinales Carolum Opizzoni archiepiscopum Bononiensem, et Carolum Caietanum Gaysruk archiepiscopum Mediolanensem, qui rei inspecta utilitate sibi libenti animo assentiendum putarunt.

Nos itaque, cunctis, matura deliberatione, perpensis, ac postulationibus praedicti Ferdinandi imperatoris et regis obsecundare volentes ex certa scientia, Motu etiam Proprio deque apostolicae potestatis plenitudine, memoratam cathedralem ecclesiam Cremensem a quacumque dependentia et subiectione erga archiepiscopatum Bononiensem eximimus ac liberamus illamque archiepiscopatu Mediolanensi suffraganeam assignamus et addicimus, huiusque iuri metropolitico omnimode ac perpetuo supponimus atque subiicimus, ita ut supra dictus venerabilis frater Noster Carolus Caietanus Gaysruk archiepiscopus Mediolanensis illiusque in archiepiscopatu successores omnibus et singulis iuribus, privilegiis et facultatibus in eamdem Cremensem suffraganeam polleant, quae ipsis ex sacrorum canonum iure inesse dignoscuntur.

Hinc memorato venerabili fratri Carolo Caietano archiepiscopo Mediolanensi, quem executorem praesentium literarum apostolicarum eligimus ac deputamus necessarias et opportunas facultates, ut ipse per se vel alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum has Nostras literas solemniter publicet et exequatur, omniaque et singula in illis

contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit inviolabiliter observari simili modo concedimus et impertimur.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque et non alias per quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi seu interpretandi facultate, iudicari ac definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum ac inane dacernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis, nec non supradictarum ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, concessionibus et indultis, quamvis specifica et individua mentione dignis, omnibusque et singulis apostolicis ac etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; quibus omnibus et singulis illorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum derogamus et derogatum esse volumus, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eamdem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae exemptionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud s. Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quinto nonis februarii, pontificatus Nostri anno quinto.

VI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas satisfaciendi praecepto in sacello extructo a Caesare Bartolomei in rure, intra limites paroeciae s. Georgii in Orbiniano, dioecesis Lucensis*¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Lucensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis est a dilecto filio Caesare Bartolomei nobili Lucense, se in suo rure intra limites paroeciae sancti Georgii in Orbiniano istius Lucensis dioecesis publicum possidere sacellum. Quum autem id sane angustum, ipse cubiculum adstruendum curavit illi proximum, quo ex adiunctis aedibus iter patet. Supplici ergo cum prece a Nobis postulavit, ut ex Nostra indulgentia ac venia omnes ex eodem cubiculo sacrum audituri ecclesiastico praecepto satisfaciant.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, audita relatione tua ac dilecti filii venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium sacri concilii Tridentini interpretum congregationis a secretis, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita res se habent, prout expositae, auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio tuaeque conscientiae monito, oratori facultatem facias, cuius vi commemorato cubiculo possit uti, atque ex eo singuli quique sacris adstantes, quae in sacello peraguntur, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Tibi vero curae erit, ut per inscriptionem publico et apto loco positam constet, confinem oratoris domum ecclesiastica immunitate minime frui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium ecclesiasticae immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia februarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

VII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio magistri generalis totius ordinis Praedicatorum, in personam Thomae Hyacinthi Cipolletti*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Gravissimas inter curas, quibus propter rerum magnitudinem continuo anxios Nos tenet supremi apostolatus officium, tot tantisque difficultatibus obnoxium, illa saepe Nostrum animum urgere solet, quae ad tuendam sacrarum familiarum disciplinam conferre posse videtur, earumque praesertim, quae in sacris disciplinis, in evangelizando verbo Dei, atque in servanda veteri Ecclesiae doctrina impensam operam praebent, ut Apostolicae Sedis praesidio facilius patrum suorum perpetui sint aemulatores, ac magis magisque crescant in scientia Dei, et in omne opus bonum abundant.

Quae cum ita sint haud possumus profecto non parum esse sollicitos de rebus indyti Ordinis Praedicatorum huic ministerio plane mancipati, et in quo tot semper extitere viri de christiana et civili republica optime meriti. Haud ita pridem accidit, ut quum eiusdem ordinis magister generalis esset adlegendus, die nona iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo illi obeundo muneri bo. me. Ferdinandus Franciscus Jabalot, multis nominibus commendatus, per schedulas fuerit praefectus, qui tamen brevi temporis intervallo eo perfunctus est, nam die nona martii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto diem clausit supremum. Et quoniam novus moderator generalis ei erat sufficiendus, qui praescriptum a constitutionibus sexennium conficeret, in solemnibus capitulis die decima octava iunii eiusdem anni habito, dilectus filius Benedictus Mauritius Olivieri aequae per schedulas summus ordinis moderator fuit renunciatus. Salebrosum hoc regimen ipse iniit, quin commissarii supremae Inquisitionis officium demitteret, tametsi ardua atque impedita res esset uno eodemque tempore duo tanti momenti munera exercere. Verum ipse Benedictus Mauritius posteaquam per aliquot menses omni diligentia utrumque explevit, die sexta proximi superioris mensis in manibus Nostris summum Dominicani ordinis magisterium libere resignavit. Rebus ita se habentibus, cum nihil praetermittere exoptemus, quantum in Nobis est, ut necessitatibus et commodis pientissimi illius instituti quod omni quidem tempore catholicae Ecclesiae magno usui et ornameto fuit, paterna sollicitu-

² Ex eodem Bullario.

dine provideamus, ac simul in animo habentes ea reparare damna, quae ab asperrimis temporum vicibus illi infixa sunt, eumque ad pristinum splendorem reducere, peculiarem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregationem in consilium adhibere constituimus. Rationum itaque omnium momentis maturo examine perpensis acceptaque sententia eiusdem congregationis, difficile admodum novimus, ut capitulum ex constitutionum ordinis praescripto celeriter cogatur prosperumque et felicem habeat exitum, adeoque omnino opus esse existimabimus apostolicae Nostrae auctoritatis vi, huic rerum statui consulere, eaque decernere, quae ad propositum assequendum finem possint conducere.

Nos igitur ad maiorem Dei gloriam et illius ordinis bonum incumbere satagentes, ac singulos quosque, quibus hae literae favent, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu Proprio ac certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine in magistrum generalem totius ordinis Praedicatorum dilectum filium Thomam Hyacinthum Cipolletti regulari observantia, doctrina seduloque studio in divini verbi praeconio praestantem, atque laudabiliter pluribus muneribus eo in ordine perfunctum adlegimus ac nominamus usque ad vertentis sexennii exitum, nimirum usque ad pervigilium Pentecostes anni millesimi octingentesimi trigesimi octavi. Praeterea, ut maioris momenti ac ponderis negotia, ea, qua decet prudentia et consilio perpendantur atque peragantur, praesertim vero, ut regularis vigeat disciplina, tirones rite diligenterque instituuntur atque ad omnem pietatem initumque religiosae vitae institutum erudiantur; studentes autem recte sapienterque ad studia excitentur ac praemiis ad maiores in ipsis progressus efficiendos alliciantur, eadem auctoritate Nostra definitorium constituimus, reliquo praedicti sexennii tempore duraturum, quod quidem constabit ipsi magistro generali, quatuor definitioribus suffragio deliberativo pollentibus, et secretario, cui suffragium tantummodo consilii gratia seu consultivum, ferre liceat. Huiusmodi autem definitorium officio dilectos filios Dominicum Buttaoni sacri palatii apostolici magistrum, Thomam Antonium Degola s. congregationis Indicis secretarium, Iacobum Magno et Ioannem Iosephum Capponi praeficimus; in secretarii vero partibus obeundis ab ipso definitorio unus e magistri generalis sociis delegetur. Sociorum demum adlectio a novo magistro generali libere peragetur, ad quem iuxta ordinis constitutiones nominatio pertinet. Quapropter hisce religiosis viris ita constitutis, eas omnes facultates, ho-

nores, praerogativas, iura, auctoritate Nostra apostolica tribuimus et impertimur, quibus quicumque eorum funguntur muneribus per ordinis regulas et constitutiones utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt.

Denique ex virtute sanctae obedientiae, ac sub poenis arbitrio Nostro infligendis mandamus singulis quibuscumque ordinis Praedicatorum alumni, ut in iis, quos apostolica auctoritate eiusmodi muneribus praefinito tempore praeposuimus, eas facultates, honores, praerogativas ac iura revereantur.

Decernentes insuper has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, iuxta praescriptum modum et conditionem hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Pii VII praedecessoris Nostri apostolicis literis datis quarto idus maii anno millesimo octingentesimo quarto, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, itemque commemorati ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima septima februarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

VIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit suppressio beneficij sub titulo s. Clementis, papae et martyris, de iure patronatu familiae Neri Biffi Tolomei, et erectio com-

*mendae s. ordinis militaris s. Stephani papae, in commodum primogeniti ipsius familiae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius, nihil gratius esse possit, quam omnium bono atque utilitati paterno sane animo vel maxime prospicere; tum in nobiles praesertim familias de hac Apostolica Sede praeclare meritas propensam voluntatem habere solemus, quum ea a Nobis efflagitantur, quae earumdem familiarum commoda, dignitatem atque splendorem augere posse videntur.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius eques Aloisius Tolomei Gucci Florentinus, eius fratrem natu maiorem marchionem Neri Biffi Tolomei cum dilecta in Christo filia Maria Aloisia ex principibus Corsini coniugio devinctum misere mentis compotem haud esse, ac propterea ipsum oratorem illius patrimonii curatorem pro tempore fuisse constitutum. Addit praeterea eiusmodi patrimonium ob plures commemorati marchionis filios minime satis amplum esse, illudque familiae splendori et potissimum primogeniti commodo, qui uxorem ducere solet nequaquam sufficere, cum in Etruria primogenitorum iura et fideicommissa, uti loquuntur, de medio penitus sublata fuerint. Itaque cum in praesentia simplex beneficium iurispatronatus eiusdem marchionis, quod a sancto Clemente papa et martyre nomen habens atque in aede sancti Ioannis evangelistae sacra Scholarum Piarum Florentiae institutum rectore careat eiusque familiae primogeniti conditio, utilitas et commodum vel maxime augeretur, si ex omnibus quibuscumque illius beneficii bonis atque redditibus commenda in basilica sancti Stephani papae et martyris eiusdem familiae primogenito attribuenda efformaretur, quemadmodum omnis familia summopere exoptat. Quocirca hac super re orator dilectissimi in Christo filii Nostri magni Etruriae ducis veniam implorandam curavit, qui die decima septima octobris superiori anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto annuendum existimavit, dummodo ab hac Apostolica Sede id concedatur, ea tamen adiecta lege, ut onera eiusdem beneficii, quae in praesentia summam quinquaginta unius scutatorum, quinque libellarum, novem assium et quatuor denariorum efficiunt, in posterum summam sexaginta scutatorum attingant. Quod quidem augmentum, a beneficii dote omnino seiunctum, illi patrimonii parti inhaerere debeat, quae ad eiusdem marchionis Neri Biffi Tolomei primogenitum pertinebit, qui fundum statuere teneatur annui redditus sexaginta scutatorum Florentinae mo-

netae, ut alterum novum simplex beneficium eodem sub titulo atque ad primogeniti patronatum erigi queat, quo non solum omnia commemorata onera diligenter impleantur, verum etiam aliquis clericus sacri patrimonii titulo donetur atque ita sacris ordinibus initiari valeat. Supplici ergo cum prece a Nobis idem dilectus filius eques Aloisius Tolomei Gucci Florentinus petiit, ut, quo haec omnia perfici possint, Nostram opem et veniam largiri velimus.

Nos igitur rebus omnibus maturo examine perpensis, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, huiusmodi postulatis annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, venerabili fratri archiepiscopo Florentino eas partes imponimus atque mandamus, eique facultatem facimus atque impertimur, ut si ita se res habeant, prout expositae, ex omnibus quibusque bonis simplicis beneficii vacantis instituti in templo sancti Ioannis evangelistae Scholarum Piarum Florentiae, titulo sancti Clementis papae et martyris, et iuris patronatus activi et passivi familiae Neri Biffi Tolomei, commendam sacri ordinis militaris sancti Stephani papae et martyris filio primogenito hodierni marchionis Neri Biffi Tolomei, et deinde masculis eiusdem familiae de primogenito in primogenitum commendandam, exclusis tamen maribus ex familia Tolomei extra montes, servatis iis, quae servari opus est, libere et licite erigere possit et valeat.

Ut autem onera omnia eidem beneficio sancti Clementis inhaerentia, diligenter impleantur volumus atque mandamus, ut fundus vel fundi praelevantur annui redditus omnino liberi saltem scutatorum sexaginta pro fundatione alterius simplicis beneficii sub eodem titulo sancti Clementis, et in eadem ecclesia sancti Ioannis evangelistae auctoritate ordinaria eiusdem venerabilis fratris archiepiscopi Florentini erigendi. Huius vero novi simplicis beneficii patronatum commemoratae familiae primogenitis et successoribus, qui eam commendam obtineant, concedimus pro sacro patrimonio constituendo clerici ex eadem familia vel ex eius defectu, alterius clerici ab eodem archiepiscopo Florentino approbandi. Volumus etiam, ut commemoratae doti sexaginta scutatorum alius praeterea fundus addatur, attribuatur et, uti di-

¹ Ex Bullario Romano.

cunt, incorporetur, cuius redditus ex arbitrio eiusdem archiepiscopi Florentini sufficiat non modo festivitati quotannis peragendae in publico oratorio apud villam di Trafiume sancti Gregorii papae et doctoris cum celebratione quinque missarum, verum etiam tuitioni et conservationi fabricae eiusdem oratorii. Denique mandamus, ut omnes ii fundi rite separentur et inscribantur favore eiusdem beneficii.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus et mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati beneficii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima septima februarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

IX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas implorandi coelestia solatia pro animabus, purgatorio igne detentis, in sacello extructo a monialibus Dominicis, monasterii sanctae Mariae Guadalaxarae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Exponendum Nobis curarunt dilectae in Christo filiae virgines Deo sacrae Dominicanae monasterii sanctae Mariae Guadalaxarae, illius publicae auctoritatis iussu earum caemeterium, quod primum sub publica ipsarum ecclesia exstabat, fuisse transferendum novumque extruendum in eiusdem monasterii ambitu, ubi sacellum satis ornatum aedificandum curarunt. Cum autem summopere exoptent eo in sacello pro animabus purgatorio igne detentis coelestia solatia implorare, quemadmodum alio in caemeterio solebant; iccirco supplici cum prece a Nobis postularunt, ut ex Nostra indulgentia veniam tribuere velimus, qua eo in sacello divinum opus peragi possit.

Nos igitur easdem sanctimoniales feminas peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, venerabili fratri episcopo Guadalaxarae eas partes imponimus atque mandamus, ut pro sua conscientia et arbitrio petitam facultatem tribuat, cuius vi in sacello, de quo habita mentio est, bis quolibet mense et octo continuis diebus, quibus anniversaria omnium fidelium defunctorum commemoratio celebratur, sacrosanctum missae sacrificium libere et licite peragi possit. Eiusdem vero venerabilis fratris conscientiam oneramus super necessariis cautelis circa clausuram, atque ipsi facultatem reservamus denegandi eiusmodi missae celebrationem, quoties ex prudenti eius iudicio iustam huiusce denegationis causam adesse cognoverit.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima septima februarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

X.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas exercendi munera episcopalia, non obstante caecitate, episcopo Concordiensi¹.

Venerabili fratri
Carolo episcopo Concordiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis tuo nomine nuper est, te quam cito luminibus omnino orbatum, ab hac Apostolica Sede veniam implorasse clericos tuae dioecesis, si opus fuerit, etiam extra tempora a iure statuta ad ordines promovendi, quas quidem preces abnuere visum est, eaque ratione, ut dubitare sis coactus tum huiusmodi ministerium, tum alia episcopalia officia posse peragere, tametsi bona fide eorum aliquod tuorum presbyterorum ope obieris. Nunc vero a Nobis postulandum curasti, ut posthabito privilegio sacros ordines extra praescripta tempora conferendi, praevia absolutione praeterito super tempore, ad tui conscientiae tranquillitatem tuique gregis commodum procurandum, ex Nostra indulgentia facultatem tibi concedere velimus, cuius vi, non obstante tua caecitate, omnia episcopalia munia in posterum obeas, longo usu et assidua proborum fidorumque ministrantium opera adiutus. Nos igitur quum haec per dilectum filium Nostrum Iacobum S. R. E. presbyterum cardinalem Monico patriarcham Venetiarum Nobis innotuerint, tuum statum et conditionem valde miserati remque gratam tibi non modo, verum etiam ipsi patriarchae Nobis carissimo ac tot nominibus de re christiana et civili optime merito facere cupientes, alacri libentique animo votis tuis, cui ab amplissimi cardinalis officio maximum pondus accedit, obsecundamus.

Quapropter te a quacumque culpa nota, in quam ob ea, quae Nobis exposita sunt, incidisti, absolventes et absolutum fore censentes, ut aliquod in acerba tua infirmitate levamen referas, tibi auctoritate Nostra apostolica, concedimus et indulgemus, ut posthac tametsi luminibus careas, dummodo ecclesiastici viri de sacris rebus apprime edocti tibi probati, tibi praesto sint, singula quaeque episcopalia munia libere et licite possis exercere.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima februarii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XI:

BULLA

Qua fit reintegratio sedium episcopalium Iuvenacensis et Terlitiensis, in provincia Apuliae, in regno utriusque Siciliae².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Aeterni Patris Filius, qui a regalibus sedibus veniens, pacem, quam mundus dare non potest, attulit hominibus, dilectionem ad invicem discipulis suis praecepit, eamque veluti tesseram, qua ipsi praesertim dignoscerentur saepius inculcavit commendavitque vehementer. Nos igitur qui nullis suffragantibus meritis, sed divina favente gratia, regis pacifici legatione fungimur ac omnium christifidelium unam mentem et cor unum esse desideramus et quaerimus, si animorum concordiam inter fratres turbare, ac iurgia aemulationesque exardescere conspicimus, pastoralis officii partes illico interponere, atque opportuna adhibere remedia non praetermittimus, ut eliminatis dissidiis eorumque causis funditus avulsis, populorum quies ac tranquillitas instauretur, et in Domino firmiter constabiliatur.

Iamvero auxiliante Deo post tot divinarum humanarumque rerum perturbationes, reddita pace hominibus bonae voluntatis die decima sexta februarii anni millesimi octingentesimi decimi octavi inter fel. record. Pium pp. VII praedecessorem Nostrum et rec. me. Ferdinandum I regni utriusque Siciliae regem solemnibus inita fuit conventio, qua collatis invicem consiliis, rebus ecclesiasticis mature componendis operam navarunt, ac solliciti quam maxime dignitati episcopali provide consulendi, novum quemdam ordinem ac methodum in sedibus episcopalibus statuendis dioecesiumque eiusdem regni citra Pharum circumscribendis indixerunt, ac de earum numero imminuendo, atque ad locorum praestantiam et census copiam dignitatis ipsius amplitudini congruam una simul convenerunt. Dum haec deliberarentur in consistorio secreto habito die decima quinta sequentis mensis maii sacra infula ornatus et ad binas ecclesias cathedrales Iuvenacensem ac

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

Terlitiensem invicem perpetuo et aequae principaliter unitas evectus fuit bo. me. Dominicus Antonius Cimaglia, quarum ecclesiarum cum ipse paulo post nactus fuisset possessionem, factum est, ut eas plane servatas et quovis extinctionis et abolitionis periculo omnino incolumes illarum civitatum incolae pro certo haberent ac etiam sibi gratularentur: at eorum opinionem ipsos fefellisse, quam cito comperitum est. Etenim quinto kalendas iulii eiusdem anni prodierunt literae apostolicae novae circumscriptionis dioecesium in regno utriusque Siciliae citra Pharus existentium, quibus inter caetera illud decernebatur, ut ex nunc prout cum primum nempe episcopales sedes Iuvenacensem et Terlitiensem invicem unitas, et a praedicto Dominico Antonio Cimaglia, ut supra innuimus, gubernatas quomodocumque vacare contigisset, eadem perpetuo extinctae et abolitae, illarumque civitates, ac dioeceses Melphitensi episcopatu aggregatae et incorporate censerentur: quod quidem celerius accidit, quam et ipsi suspicarentur. In consistorio enim diei secundae octobris eiusdem anni memoratus Dominicus Antonius Iuvenacensis ac Terlitiensis episcopus ad cathedralem ecclesiam Melphitensem ex ipsius regis nominatione fuit translatus. Quapropter, sicut inter finitimas gentes non raro evenire solet, gravis inde aemulatio exarsit, atque ea subito inter partes invidia, ut iurgiorum ac dissidiorum periculum suboriretur. Hinc Iuvenacensis ac Terlitiensis populus, eius proceres et clerus, legatis amplissimis ecclesiasticis viris festinarunt supplices adire hanc Apostolicam Sedem, regemque utriusque Siciliae, ut earundem cathedralium iura sarta tecta tuerentur. Voti compotes licet per plures annos minime effecti, animo tamen non ceciderunt, imo eius rei ergo alacrius contendere nunquam destiterunt: ex quo evenit, ut carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus secundus hodiernus regni utriusque Siciliae rex illustris assiduus eorum precibus permotus, privata sua officia apud Nos interponens causam eiusmodi agere non dubitaverit, atque ad rem obtinendam viam muniverit. Comperitum quippe erat, eam Nobis inesse voluntatem, ut eius rei quam solemnem ipsa respiciebat conventio nulla haberetur ratio nisi prius praelaudatum regem postulationibus, de quibus agitur, plane favere, consensumque regium praestitisse convenienti modo dignosceretur. Deinde causas serio exponendas suscepimus num iis revera inniterentur fundamentis, quibus in pristinam episcopalem dignitatem ecclesiae ipsae restitui et finitimae episcopali ecclesiae Melphitensi pastoris solatio per translationem ad archiepiscopalem sedem Neapolitanam venerabilis fratris Nostri Philippi S. R. E. presbyteri cardinalis Caracciolo nuncupati iam destitutae perpetuo aequae principaliter insimul uniri possent; quam qui-

dem deliberationem ea sana mente inivimus, ut illorum populorum tranquillitati libenter providere cupientes in id quamvis ceterae causae canonicae rem fortasse non viderentur urgere, sedulo incumberemus. Haud siquidem Nos ignorabamus Romanos Pontifices praedecessores Nostros in instituendis erigendisque dioecesium praeter divinum cultum et animarum salutem, eo etiam semper spectasse, ut omni cura et studio populorum paci et animorum concordiae prospicerent. Ita profecto fec. rec. Benedictum XIII praedecessorem Nostrum eam praesertim ob causam civitatibus Setia et Priverni in ditione S. R. E. existentibus honorem sedis episcopalis vel concessisse vel confirmasse patet ex literis apostolicis *Regis pacifici* et *Super universas* quarum prima data est die decima sexta iulii anni millesimi septingentesimi vigesimi quinti et altera die decima septembris eiusdem anni, easque praeterea sedes perpetuo et aequae principaliter adiunxisse episcopali ecclesiae Terracineni. Sed opus non erat antiquiora et externa ea de re quaerere exempla cum recens ac prope domesticum praesto esset exemplum in ipsa Terlitiensi civitate, cui fel. mem. Benedictus XIV pariter praedecessor Noster eundem honorem contulit haud absimili ratione quemadmodum liquet ex apostolicis literis, quarum initium *Unigenitus*, datis sexto kalendas decembris anni millesimi septingentesimi quadagesimi noni, eamque sedem perpetuo et aequae principaliter episcopali ecclesiae Iuvenacensi, concathedralitatis titulo insignitam, univit atque adiunxit.

Quocirca summorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis insistentes, Neapolitani gubernii sententiam exquirendam mandavimus, quo facilius quacumque dubitatione remota, cognoscere possemus, utrum iurgia ac dissidia, quae eas inter gentes existere, fama enuntiaret, revera vigerent, et an ad ea evellenda apostolica, quam efflagitabant, concessio certe conducere: quoties autem res ita se haberet Nos futurorum in eisdem dioecesium episcoporum dignitati, libertati et indemnitati omnino consulere volentes, regiis desideriis ac illorum populorum precibus suffragaturos declaravimus; hisce tamen legibus nimirum: primo, ut episcopus pro tempore earum dioecesium ea frueretur libertate, qua et morari seu residere, ac omnia sacra episcopalia munia obire ac etiam dioecesanam synodum cogere, pastorem visitationem ac singula quaeque cuiusvis generis acta peragere, ubi pro suo lubitu vellet, semper posset et valeret: secundo ut unum tantum dioecesanum seminarium ex concilii Tridentini praescripto tribus dioecesium commune esset, ipsumque Melphitensi in civitate, ubi iam existit cum iis omnibus bonis ac redditibus, quibus in praesentia potitur omnino servaretur: tertio ut episcopus sit omnino immu-

nis ab expensis, quibus opus esset, vel ad cathedrales ecclesias et episcopales aedes tuendas, vel ad cultum divinum sacrasque functiones peragendas, vel ad novas curias excitandas atque perpetuo instruendas earumque ministros in posterum alendos: quarto ut canonicorum collegia cathedralis templi Iuvenacensis et Terlitiensis, cum episcopalis sedes vacare contingerit, vicarium capitularem libere eligere possint, quin a vicario capitulari Melphitensi dependeat: quinto ut inter earum cathedralium canonicorum collegia is servetur ordo, quo capitulum Melphitense praecedat semper capitulo Iuvenacensi et hoc capitulo Terlitiensi, cum pro re ac tempore una simul convenerint et episcopi titulus sit episcopus Melphitensis, Iuvenacensis et Terlitiensis.

Ad haec capessenda consilia, cum eam potissimum ob causam, de qua supra actum est, Nos adduci seu pertrahi passi fuerimus, cumque Nobis relatum fuerit, memoratum regni utriusque Siciliae regem illustrem nedum eidem rei adhaesionem assensumque praebuisse, sed et eam desiderasse vehementer et petiisse instanter, decrevimus, ut firmis praestitutis conditionibus, ad rite probanda quae studiose et confidenter asserebantur, publica documenta atque authentica scripta exhiberentur, propterea quod Nobis cavendum censuimus, ut in negotio de quo partes, quorum intererat, strenue inter se dimicabant omnibus pateret indubitanter, Apostolicam Sedem quocumque deposito partium studio, ipsius regis vota excepsisse, eisque obsecundasse ut una simul pacis bono ac eorundem populorum tranquillitati sive restituendae sive firmandae, sive in posterum perpetuo custodiendae prospiceret, quavis perturbationum discordiarumque occasione, sive periculo eius rei causa penitus sublato. Necessè hinc erat, ut cuncta ad Nostram mentem compararentur, antequam redintegrationis sive erectionis concathedralitatis, opus de quo agitur, plane compleretur. Ex quo accidit, ut partium curae hinc inde impensiores fierent, et qui concessionis gratiam sollicitabant, dilecti nempe filii Cosma Izzo et Caietanus Manerba in ecclesiastica dignitate constituti, quos primicerios vocant a civitatibus Iuvenacensi et Terlitiensi legati ad huiusmodi negotium apud Nos ac regni utriusque Siciliae regem gerendum, probe intellexerint, se nihil in hac quidem causa profecturos, nisi iis uterentur documentis, quorum supra mentionem fecimus. At dilata adhuc res est, propterea quod seminarii praescriptae conditioni nondum ipsi assentientes documenta, prout exquirebantur, minime exhibuere.

At vero rex illustris, qui eiusmodi negotium pro suorum populorum bono confici summopere optabat, ubi primum Nostram mentem clare aperteque cognovit, nulla interposita mora Nos eo, quo par est, obsequio per dilectum

filium comitem Constantinum Ludolf, suum apud Nos et Apostolicam Sedem oratorem adiit, ac expresse a Nobis petiit; ut ecclesias Iuvenacensem et Terlitiensem pristino concathedralitatis splendore ac iuribus honestare dignaremur; atque omnibus conditionibus a Nobis statutis adhaerens, nonnulla tamen animadvertere maluit, quae institutionem seminarii dioecesiani respiciunt a novis ecclesiis cathedralibus erigendis penitus non excludendam: quum enim rem componere cuperet ad praedictorum populorum tranquillitatem, ad quam Apostolicae Sedis concessionem nedum conducere, sed omnino pertrahere gravioribus argumentis ac rationibus sibi persuasisse affirmavit, verebatur fortasse, ne constituta necessitate unius dumtaxat seminarii, ad quod clerici Iuvenacenses ac Terlitienses convenire deberent, ex ea discordiarum ac litium nova germina exorirentur. Expressa igitur eo modo regis voluntate, et publico apud Nos firmato documento commemorati ecclesiastici viri, preces ipsius regis postulationibus suffultas iterare ac rursus instare coeperunt: atque ut expeditius, quod exorabant, obtinerent, illarum civitatum praestantiam ac dignitatem, quam vindicare impensius satagebant, omnibus palam facere statuerunt, existimantes honorem sedis episcopalis eisdem civitatibus ac etiam titulo congruere, dignasque eas esse amplioribus Sedis Apostolicae favoribus et privilegiis.

Namque Iuvenacensem civitatem ad Adriatici maris oram in ea Apuliae parte, quam provinciam Barensensem appellant, sitam, multis nominibus et antiquitate praeclaram, vel ab ipsis Romani imperii primordiis, prout ex vetustis monumentis insignem, et aeris salubritate et agrorum ubertate et populi frequentia et aedificiorum pulchritudine et familiarum nobilitate semper vel maxime praestitisse exponebant. Ineunte vero christiana religione adeo eam illustrem evasisse affirmabant, ut assererent praesto esse documenta, quae ipsam Iuvenacensem civitatem quarto eiusdem religionis seculo habuisse episcopos demonstrant, eamque sin minus circa decimi seculi medietatem fulgore sedis episcopalis auctoritate apostolica iam ornatam fuisse omnino evincunt (veluti Benedicto decimoquarto praedecessori Nostro relatum fuisse ex eius apostolicis literis *Unigenitus* liquido patet); proptereaque eiusdem episcoporum seriem, de qua nemo dubitat, ad quadraginta tres antistites pervenisse aiebant: ac insuper asseverabant, plures viros sanctitate, doctrina, prudentia, aliisque praeclaris dotibus conspicuos in ea ortum habuisse, ita ut iamdiu promerita fuerit honorificentissimis summorum pontificum, imperatorum ac regum diplomatum et favoribus decorari.

De Terlitiensi autem civitate iidem legati narrarunt, luculentiora non deesse monumenta,

quae eius sive originis vetustatem, sive nominis celebritatem, sive civium frequentiam abunde testantur: atque ne longiori sermone in iis recensendis uterentur, animadverterunt feliciter. Benedictum XIV praedecessorem Nostrum eidem, quae iamdiu insignem obtinebat ecclesiam collegiatam cum amplissima archipresbyteratus dignitate, episcopalis sedis honorem contulisse, ex eo quod noverat civitatis nomine iam decoratam existere ac inter potissima loca, urbesque provinciae Barensis ob eius amplitudinem, situs amoenitatem, rerum ad victum necessariorum copiam, aedificiorum elegantiam, civium nobilitatem populique multitudinem omnino esse conspicuam, uti ex memoratis apostolicis literis, quarum initium *Unigenitus* plane colligitur: hisce praeterea et illud accedebat, quod ea celebrior evaserit, ob singularia liberalium artium ac praesertim artis pictoriae monumenta a summis in ea magistris conquistata, quibus inter ceteras eiusdem provinciae urbes singillatim emicabat. Utramque vero civitatem eam praeseferre indolem compertum est, ut et catholicae religioni et Romanae Sedis primatui apprime obsequeretur, ac regibus et supremae politicae potestati obedientiam, fidelitatem observantiamque perfectam inter tot rerum vicissitudines perpetuo praestaret. Neque ea de re commemorare praetermiserunt templorum copiam, atque magnificentiam cleri multitudinem, titulorum beneficialium abundantiam, caenobiorum utriusque sexus regularium praestantiam, laicarum confraternitatum redundantiam, piarum institutionum pluralitatem tam ad hospitalitatis charitatisque officia in nosocomiis, brephotrophiis et gynaeceis exercenda, tum ad inopiam egenorum pia miseratione sublevandam, et ad puellas honesto matrimonio collocandas, congrua dotatione ex praestitutis fortune, quas Pietatis Montes appellant. His ergo aliisque quamplurimis praerogativis expositis, quum satis insignes et conspicuae huiusmodi civitates esse dignoscerentur, et ad sedis episcopalis honorem ac dignitatem recuperandam iis omnibus plane instructae haberentur, quae ad divinum cultum decore celebrandum, et ad pontificalia solemniter peragenda necessaria sunt, Apostolicae Sedis concessionem, de qua agitur, enixius deprecari perrexerunt, cum compositis pene omnibus, quae requirebantur, id maiori sane fiducia se consequuturos sperarent.

Nos igitur, qui rerum statum accuratissime perpendimus atque carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi Secundi regni utriusque Siciliae regis illustris, expressis postulationibus ac votis annuere cupientes, ut una simul illius gentis bono atque animorum concordiae consulatur, huiusmodi negotium ex laudatis regis desideriis habita canonicarum legum ratione, conficere deliberavimus ad omnipotentis Dei eiusque ssimae Genitricis Virginis Mariae lau-

dem et gloriam, ac Sanctae militantis Ecclesiae honorem et incrementum ex certa scientia, maturata deliberatione, Motu etiam Proprio, deque apostolicae potestatis plenitudine, civitates ac territoria Iuvenacii atque Terlitii una cum ibidem respective extantibus parochialibus aliisque ecclesiis, monasteriis, conventibus, locisque piis et beneficiis ecclesiasticis quibuscumque cura et sine cura secularibus et quorumvis ordinum regularibus, ac in eis pariter degentibus utriusque sexus personis tam laicis, quam clericis, presbyteris, beneficiatis et religiosis cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis ab episcopali sede Melphitensi, suo nunc, ut supra dictum est, destituta pastore, et consensum eorum quorum interest, Nostra auctoritate supplentes, perpetuo dismembramus, secernimus, separamus, atque ab ordinaria iurisdictione, potestate ac superioritate episcopi Melphitensis pro tempore existentis perpetuo quoque eximimus, liberamus, subtrahimus, praecipientes propterea ut omnia et singula instrumenta, et alia cuiusvis generis documenta, ad civitates Iuvenacensem ac Terlitiensem, quovis modo spectantia et ad illarum incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet pertinentia ab episcopali curia Melphitensi extrahantur, atque cancellariis Iuvenacensi ac Terlitiensi libere tradantur. Deinde civitatem Iuvenacii, in provincia Apuliae positam, et olim episcopali sede honestatam, nec non civitatem Terlitii in eadem provincia sitam ac pariter antea pontificali sede insignitam, in civitates episcopales respective restituimus, ac iterum erigimus atque constituimus eisque civitatis episcopalis titulum ac denominationem cum curia et cancellaria ecclesiastica ac omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis ac praerogativis, quibus caeterae civitates, episcopali sede ornatae, in regno utriusque Siciliae citra Pharus, earumque cives utuntur et gaudent, ac uti et gaudere poterunt quomodolibet in futurum concedimus atque elargimur. Ecclesiam vero collegialem et parochialem iam episcopali sede decoratam, in praedicta civitate Iuvenacii existentem, ac bñae Virginis Mariae in coelum Assumptae dicatam, collegialitatis titulum ac naturam extinguentes, in cathedralem ecclesiam Iuvenacensem appellandam, et parochialem ut antea eodem titulo extitutam; parique modo collegialem ac parochialem ecclesiam, olim episcopali honore insignitam, cui a Deipara Virgine ad sydera evecta et a sancto Michaelis Archangelo nomen, in civitate Terlitii existentem, extincto similiter et suppresso in ea praesenti collegialitatis statu ac natura, in cathedralem ecclesiam Terlitiensem nuncupandam, et parochialem eadem invocatione extitutam evehimus atque attollimus, simulque in memoratis ecclesiis Iuvenacensi ac Terlitiensi ut supra nominandis, sedem, cathedram ac dignitatem episcopalem una cum suo respectivo capitulo, arca,

sigillo, mensa episcopali, caeterisque cathedralibus et pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, gratiis, praeceminentiis, favoribus, indultis, iurisdictionibus et praerogativis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae in utriusque Siciliae regno citra Pharam existentes, earumque praesules, non tamen titulo oneroso aut indulto seu privilegio particulari utuntur et gaudent, perpetuo pariter eademque apostolica auctoritate, redintegramus, seu noviter erigimus atque instituimus.

Sic vero erectis, seu in antiquum statum restitutis cathedralibus ecclesiis Iuvenacensi ac Terlitiensi, ut propria cuique ecclesiae tribuatur dioecesis, civitatem ipsam Iuvenacii cum toto eius territorio a Melphitensi dioecesi ut supra avulsam pro dioecesi novi episcopatus Iuvenacensis, ac similiter civitatem Terlitii cum integro eius territorio a dioecesi Melphitensi deductam, pro dioecesi novi episcopatus Terlitiensis perpetuo quoque adsignamus atque attribuimus: quas quidem civitates Iuvenacii ac Terlitii earumque integra territoria respectivis dioecesibus ut supra attributa, ac in illis existentes et existentia ecclesias, monasteria, si quae sint ac quaecumque omnia, sive saecularia sive regularia beneficia ecclesiastica, sive cum cura, sive sine cura, aliaque loca pia, item utriusque sexus personas et incolas tam laicos, quam clericos non tamen exemptos, cuiusvis gradus, ordinis et conditionis ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis antistitis respectivarum ecclesiarum cathedralium Iuvenacensis atque Terlitiensis perpetuo pariter submittimus atque subiicimus.

Eisdem deini episcopales ecclesias Iuvenacensem ac Terlitiensem sic erectas alteri episcopali ecclesiae Melphitensi aequae principaliter simili apostolica auctoritate perpetuo unimus ac unitas declaramus, ita ut una non sit alteri subiecta, sed omnes tres memoratae cathedrales ecclesiae sint independentes, ac aequae principaliter inter se unitae. Utramque insuper cathedralem ecclesiam Iuvenacensem ac Terlitiensem sic erectam atque unitam perpetuo una cum eadem Melphitensi ecclesia Nobis et Apostolicae Sedi immediate subiicimus, subiectamque esse decernimus et ab uno eodemque pro tempore existente antistite, qui simul cathedralis ecclesiae Melphitensis et novarum ut supra redintegratarum, seu noviter erectarum cathedralium ecclesiarum Iuvenacensis et Terlitiensis episcopus censeatur et sit, perpetuo regi et gubernari edicimus atque mandamus, ita tamen ut earum ecclesiarum futurus ac pro tempore existens antistes in omnibus et quibuscumque actibus, sive unam, sive aliam ex tribus memoratis dioecesibus respicientibus Melphitensis, Iuvenacensis ac Terlitiensis iugiter appelletur; item episcopus ad praedictas ec-

clesias in futurum promovendus possessionem canonicam in singulis tribus ecclesiis cathedralibus semper et perpetuo capere teneatur, facta tamen eidem episcopo pro tempore existenti facultate ne dum residendi in una vel in altera ex tribus civitatibus Melphitensi, Iuvenacensi ac Terlitiensi ad suum beneplacitum, sed ipsos etiam actus et functiones episcopales ac synodum quoque dioecesanam tres praefatas cathedrales ecclesias obstringentem ubicumque celebrandi, pastorem visitationem iuxta sacros canones et apostolicas constitutiones explendi, prout ipse magis in Domino expedire iudicaverit.

Praeterea futurus ac pro tempore existens Melphitensis, Iuvenacensis ac Terlitiensis, episcopus, pro examinandis iis, qui parochiales ecclesias petunt, peculiare examinatore synodales in singulis ecclesiis eligere debebit, quibus ipse, cum opus fuerit, pro suo libitu, nulloque facto examinatore ecclesiarumque discrimine, uti poterit: distinctum vero vicarium in spiritualibus generalem cum sua curia, sumptibus ut infra alendum in memoratis cathedralibus ecclesiis Iuvenacensi et Terlitiensi debeat perpetuo designare: tempore autem vacationis sedis episcopalis capitulum Iuvenacense proprium vicarium capitularem et capitulum Terlitiense similiter alterum vicarium capitularem, qui nulla erga vicarium capitularem Melphitensem penitus adstricti subiectione suam in Iuvenacensi ac Terlitiensi dioecesibus libere exercent iurisdictionem ad normam Tridentini decreti adsciscere teneatur, reservata semper et quodcumque capitulo ecclesiae Melphitensis super capitulum Iuvenacense ac pariter capitulo Iuvenacensis ecclesiae super capitulum Terlitiense praecedentia, tam in synodis, quam in ceteris quibuslibet actibus sacrisque functionibus, ad quas capitula convenire insimul contingat.

Pro decenti autem futurorum ecclesiae Iuvenacensis antistitem habitatione aedes ecclesiae cathedrali proximas ad praedecessores episcopos Iuvenacenses olim pertinentes, a capitulo Iuvenacensi plene instauratas vel instaurandas, et ab eodem capitulo suis expensis, ut infra, perpetuo servandas ac tuendas; similique modo pro futurorum episcoporum Terlitiensium habitatione aedes satis amplas, pulchras, bonaeque structurae a dilecto filio Thoma Desario, Terlitiensis ecclesiae archidiacono, futuris Terlitiensibus praesulibus donatas seu donandas, ad sumptibus capituli ut infra perpetuis futuris temporibus conservandas, adsignamus et adscribimus.

Itemque ut futuri pro tempore existentes Iuvenacenses ac Terlitienses episcopi pontificalem suam dignitatem tueri valeant, dotationem ipsam ex bonis, redditibus aliisque iuribus, quae ad antiquas mensas Iuvenacensem ac Terlitiensem spectabant, quaeque a mensa Melphitensi

seiuungenda erunt, eisdem mensis Iuvenacensi atque Terlitiensi respective perpetuo adsignamus et attribuimus easque separatim, prout moris est, administrari praecipimus. Ne autem redditus huiusmodi mensis Iuvenacensi ac Terlitiensi attributi ullam unquam patiantur diminutionem, volumus atque praecipimus, ut iisdem episcopis nova haud imponantur onera pro cathedralium ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitiensis tuitione, tum quoad earum aedificia, tum quoad expensas ad cultum divinum necessarias, quae a respectivis capitulis integre erunt perferendae, si alii non adsint redditus in eam rem adsignati vel adsignandi: ut insuper aedes convenientes tam pro episcoporum habitatione, quam pro curia ecclesiastica in utraque civitate Iuvenacii et Terlitii ut supra descriptae et assignatae respectivorum capitulorum impendiis sine ulla episcoporum cura perpetuis futuris temporibus conserventur; ut onus stipendii, qua vicariis generalibus qua officialibus curiae ecclesiasticae adsignandi, si eiusmodi adsignatio sit in usu aut necessitas eam requirat, in utraque dioecesi ab ipsis capitulis cathedralibus substineri debeat: quae omnia et singula onera memoratis capitulis imposita et ab eis libenter excepta, legitimisque documentis munienda ab infrascripto literarum apostolicarum exequutore diligenter inspicere et approbari decernimus atque mandamus.

In eadem autem collegiali ecclesia Iuvenacensi ad cathedralis honorem erecta, seu redintegrata instituimus atque erigimus capitulum viginti constans canonicalibus praebendis, inter quas adnumerabuntur quatuor dignitates, nimirum archidiaconatus, quae post pontificalem erit prima dignitas pro uno presbytero in theologia magistro, vel in utroque iure, seu saltem canonico, doctore, aut licentiatum in aliqua approbata studii generalis universitate, et iis gaudebit honoribus, privilegiis et praerogativis, quae iure vel consuetudine ei competunt; archipresbyteratus, quae secunda, cui onus incumbit cura animarum et duo primiceriatus, quae tertia et quarta erunt dignitates, ac sexdecim canonicatus, comprehensio theologiae ac poenitentiarum praebendis per concursum ex sacrorum canonum praescripto conferendis, ac insuper viginti mansionariatus seu participantes.

Similique modo in praefata collegiali ecclesia Terlitiensi in cathedralem erecta suum redintegramus, seu noviter constituimus capitulum viginti septem conflatum canonicalibus praebendis, quas inter quinque dignitates, nempe archidiaconatus, quae prima erit post pontificalem dignitas pro uno presbytero in sacra theologia, vel in utroque iure, sin minus in sacris canonibus doctore, aut licentiatum in aliqua approbata studiorum universitate, ac iis omnibus fruatur honoribus, iuribus ac privilegiis, quae similibus dignitatibus iure vel consuetudine inesse dignoscuntur: archipresbyter-

ratus cum animarum cura quae secunda: primiceriatus quae tertia, et duo cantoratus quae quarta et quinta erunt dignitates, ac vigintiduo canonicatus, quorum unus curam animarum in paroecia sanctae Mariae de Suverito et alter in ecclesia sancti Ioachim exercebit; duo vero alii fungentur officio canonici theologi et canonici poenitentiarum cum viginti septem mansionariatus seu participantibus: quos omnes ambarum sic suppressarum collegiarum dignitatum, canonicatum et mansionariatum seu participantium hodiernos legitimos possessores in dignitates, canonicos et mansionarios seu participantes redintegratarum seu denuo erectarum cathedralium ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitiensis absque ulla apostolicarum literarum expeditione, vigore praesentium, subrogamus atque instituimus.

Ac praeterea eisdem capitulis et canonicis cathedralium ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitiensis, noviter per Nos erectarum, nunc et pro tempore existentibus, ut ipsi rite congregati, quatenus immutatio status collegialitatis id requirat, feliciori earumdem ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitiensis respectivae mensae capitularis sacristiae et fabricae earumque rerum ac bonorum statui ac regimini, itemque onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum aliorumque divinorum officiorum celebrationi, fructuum, distributionum et quorumcumque emolumentorum partitioni atque administrationi, poenarumque per absentes, desides et a recto desciscentes contrahendarum impositioni prospicientes pecuniaria statuta, ordinationesque, sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et apostolicis constitutionibus non adversantia, condendi et edendi, condita ac edita corrigendi, declarandi seu alia ex integro condendi reservato tamen episcopo Melphitensi, Iuvenacensi ac Terlitiensi iure ac potestate eadem statuta diligenter inspiciendi, approbandi et sancienti, plenam atque omnimodam facultatem, apostolica auctoritate, concedimus atque impertimur. Eisdem quoque dignitatibus et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque largimur facultatem utendi ac fruendi omnibus ac singulis tam spiritualibus, quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praerogativis, insignibus et favoribus, quibus aliarum similium in utriusque Siciliae regno citra Pharam existentium cathedralium ecclesiarum capita, dignitates et canonicatus, iure, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut indulto, vel privilegio particulari utuntur ac fruuntur, dummodo adhuc sint in usu et non fuerint revocata, sacrisque canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis non repugnent.

Praeterea memoratis capitulis ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitiensis eadem bona eademque praebendarum dotationem, quibus ipsa

capitula, dignitates, canonici ac mansionarii seu participantes in statu collegialitatis nunc ut supra respective suppressae potiebantur, nulla prorsus super his facta innovatione attribuimus et adiudicamus. Similique modo tum fabricae, tum sacrario utriusque commemoratae cathedralis ecclesiae illam pro cultu ac tuitione dotem, quae iam constituta reperitur vigore praesentium adsignamus atque tribuimus. Quod vero spectat ad ecclesiasticum clericorum seminarium pro dioecesibus Iuvenacensi ac Terlitensi, volumus atque mandamus ut quoties episcopus pro suo arbitrio ac eorumdem populorum tranquillitate in Domino expedire censuerit, adolescentium clericorum seminarium ad formam concilii Tridentini in commemoratis civitatibus Iuvenacensi ac Terlitensi erigere et instituere queat, dummodo census ad id necessarius praesto sit, ita tamen ut ipsis civitatibus liberum sit pro communi iuventutis institutione, collegia comparare, eodem episcopo non abnuente, nisi gravi et iusta de causa cautumque sit, ne onus aliquod eidem episcopo imponatur.

Praesentes porro literas semper et quandoque validas et efficaces esse ac fore, suosque plenarios et integros effectus sorti ac obtinere et ab omnibus, ad quos spectat inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore ex quocumque capite vel causa, etiam ex eo quod praemissis capitulum cathedralis ecclesiae Melphitensis modo vacantis, et alii quorum interest aut interesse posset in futurum, cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, non consenserint, aut vocati et auditi non fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis seu quopiam alio quantumvis magno, inexcogitato, substantiali, vel specialem requirente mentionem defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci, vel adversus illas quodcumque iuris, vel facti, aut gratiae remedium impetrari in iudicio et extra illud nullatenus posse, neque easdem praesentes literas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, derogationibus aliisque contrariis dispositionibus, ex quibuslibet causis et sub quibuscumque tenoribus ac formis, et cum quibusvis clausulis ac decretis comprehendere, sed semper et omnino ab illis excipi, sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel deputatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, dictaeque Sedis nuncios sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel igno-

ranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, de suppressionibus, dismembrationibus perpetuis ad partes committendis, etiam vocatis omnibus, quorum interest, aliisque Nostris et cancellariae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati, in contrarium praemissorum quomodolibet editis, etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis, specialibus, vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae Melphitensis et quarumcumque ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac decretis, etiam Motu-Proprio, et de apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter et ad regum aliorumque supremorum principum instantiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continentes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Quocirca ut praemissa omnia sic per Nos, ut praefertur, disposita suum integre sortiantur effectum, venerabili fratri Gabrieli Ferretti archiepiscopo Seleucensi, Nostro et Apostolicae Sedis nuncio in civitate Neapolis commoranti, quem in harum literarum Nostrarum exequutorem eligimus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit et quoties ab iis quorum interest, aut ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter publicet et exequatur, omniaque et singula in eis contenta faciat, auctoritate Nostra, ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, atque ut tam ipse, quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet oritura etiam definitive, et quacumque appellatione remota, pronuntiare libere ac licite possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas, aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam si opus fuerit auxilio brachii saeculariis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur.

Eidem vero archiepiscopo Seleucensi, Nostro et Apostolicae Sedis nuncio, praecipimus ac mandamus, ut singulorum actorum et decretorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra quadrimestre ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis Rebus Consistorialibus praepositae de more asservari edicimus et decernimus. Volumus autem quod fructus ecclesiarum Iuvenacensis ac Terlitensis iuxta redditus respectivis mensis ut supra attributos de more taxentur in florenis aureis de camera septuaginta septem cum uno tertio, nempe in florenis aureis quadraginta quatuor pro ecclesia Iuvenacensi, et in florenis triginta tribus cum uno tertio pro Terlitensi, quodque eiusmodi taxa in libris camerae apostolicae describi debeat.

Volumus tandem quod earum literarum transcriptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus ubique locorum in iudicio et extra adhibeatur fides, quae iisdem praesentibus adhiberetur, si originaliter forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, separationis, suppressionis, erectionis, redintegrationis, constitutionis, concessionis, attributionis, commissionis, derogationis, mandati et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quinto, nonas martii, pontificatus Nostri anno quinto.

XII.

DECRETUM

*De locationibus et alienationibus rerum ecclesiasticarum*¹.

I.

In adiudicandis rebus ecclesiasticis observandae sunt leges latae a Benedicto XIV in suo Motu Proprio, edito die vigesima secunda novembris millesimo septingentesimo quadregesimo secundo pro locationibus bonorum cameralium.

II.

Oblationes fieri debent in quadam summa certa et explicita sine ulla conditione aut augmento quod ex eventu pendeat, ac proinde si quis obtulerit e. g. decem nummos scutatos vel supra meliorem quamcumque oblationem, vel supra eas oblationes, quae certa summa contineantur, tum augmentum decem nummum scutatorum non aliorum oblationibus sed certae summae ab eodem oblatae addendum erit.

III.

Si quis vero in eadem oblatione postquam summam certam obtulerit, polliceatur etiam se soluturum e. g. decem nummos scutatos vel supra meliorem quamcumque oblationem, vel supra aliam quamcumque oblationem, vel supra eas oblationes quae certa summa contineantur, tum augmentum decem nummum scutatorum non aliorum oblationibus sed certae summae ab eodem oblatae addendum erit.

IV.

Si edicta proposita fuerint vi litterarum s. congregationis, et elapso termino apertisque oblationibus, novae exhibeantur oblationes, tum oblationes omnes ad s. congregationem mittendae erunt; sacra autem congregatio, re adhuc integra, poterit pro suo prudenti arbitrio novas oblationes vel reiicere vel mandare ut denuo edicta proponantur.

V.

Idem ius novas oblationes vel reiiciendi aut etiam edicta denuo proponendi, ne adhuc integra, ad executorem beneplaciti apostolici spectat, ubi ob peculiares aliquas rationes facultas adiudicandi eidem executori tributa fuerit.

VI.

Cuique licet oblationem eius, cui res adiudicata est intra viginti dies ad vigesimam et ultra augere: hic terminus incipit a die quo ex decreto executoris beneplaciti apostolici res adiudicata fuerit.

VII.

Si quis intra huiusmodi terminum vigesimam obtulerit, tunc ei, cui res adiudicata fuit, significanda erit, eique decem dies permittuntur, intra quos declaret, velit necne, vigesimam acceptare.

¹ Ex Collectanea S. Congr. Episcoporum et Regul. auctore Bizzarri.

VIII.

Pro offerenda sexta spatium trium mensium conceditur: hic terminus decurrit a die quo primum res adiudicata est, si nemo vigesimam obtulerit. Si vero oblata fuerit, decurrit a die quo oblatori vigesimario res adiudicata fuit.

IX.

Privilegium additionis in diem et restitutionis in integrum sive ius vigesimae et sextae tectum integrumque manet favore Ecclesiae etiamsi in decreto executoris nulla mentio de eo facta sit.

X.

Neque etiam pro invitandis oblatoribus necesse est, ut adiecta vigesimae et sextae proponantur¹.

Romae die decima octava martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto.

I. A. card. SALA *praefectus*
I. archiep. Ephesinus *secretarius*.

XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio exuviarum sancti Neiti martyris venerabili episcopo Rosnaviae in Hungaria².

Venerabili fratri
Ioanni Scitowsky
episcopo Rosnaviae in Hungaria

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Nobis certe pergratum ac periucundum est, testimonium aliquod voluntatis erga istud cathedrale templum Rosnaviense et singularis benevolentiae Nostrae in te illius ecclesiae antistitem exhibere, qui pastorali tuo munere naviter scienterque perfungens, de re catholica deque hac Petri cathedra mereri summopere conaris. Praeter enim alias animi ingenique dotes, quibus satis superque praeditus in gregis tuae curae concrediti salutem procurandam adeo incumbis, ut nullam unquam occasionem

praetermittas, qua religionem atque animarum bonum in ampla tua dioecesi et monitis et exemplo tuearis ac promoveas. Hinc si a praecessoribus Nostri magno in honore habitus, haud minus sane a Nobis habendus es, quippe qui asperrimis praesertim Ecclesiae temporibus maiore etiam alacritate et studio pro re christiana et civili adlaboras, atque huic Apostolicae Sedi firmissime adhaeres.

Nostris itaque desideriis satisfacere deliberati ac paterni animi Nostri sensus aliqua ratione tibi ostendere cupientes, statuimus ex hac alma Urbe tibi dono mittere catholicae religionis trophaeum ac veritatis Christi fidei perenne monumentum, quo tuum cathedrale templum decoretur. Habe igitur sacras Neiti martyris exuvias in sepulcreto Callixti die vigesima secunda februarii anno millesimo octingentesimo decimo nono effossas, una cum sanguinis phiala atque inscriptione NEITI IIIXI. IN PACM, quas in triumphum dispositas in urna lignea aurata, crystalloque interius munita, collocandas curavimus, atque authentico testimonio Nostrae pontificiae domus sacristae die vigesima tertia proximi superioris mensis dato, muniendas mandavimus.

Ut autem huiusmodi donum magis magisque in pretio possit haberi, ac martyris honori, spirituali vero populi tui commodo esse possit, concedimus et indulgemus, ut die, quo ipsius martyris exuviae publicae fidelium venerationi exponuntur arbitrio tuo praefiniendo, nunquam tamen immutando, sacrum solemne communis unius martyris in eodem cathedrali templo quotannis in perpetuum liceat celebrari. Omnibus praeterea utriusque sexus christifidelibus, qui vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti eodem festo vel septem continentibus diebus illud templum adierint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, perpetuis temporibus, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem et poenitentiarum relaxationes misericorditer in Domino elargimur. Postremo huic benevolentiae pignori apostolicam Nostram benedictionem adiungimus, qua te tuumque gregem in Christo peramanter complectimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Exequutores rescriptorum, nisi super experimentis vigesimae et sextae expressa dispensatio a S. Congregatione concessa fuerit, debent praescribere edictorum affixionem. Nihilominus si ipsi officio suo defecerint,

et iam non affixis edictis, quisque ius habet vigesimam et sextam offerendi.

² Ex Bullario Romano.

XIV.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum metropolitanae ecclesiae Montis Regalis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex iis praesertim ecclesiasticis viris, qui conspicuis in templis laudes Deo persolvunt atque in animarum salutem procurandam incumbunt, peculiaria ornamenta eo sane consilio tribuere solet, ut magis magisque virtutum omnium ornatu praefulgeant ac suscepti ministerii partes rite obeunt, spirituali populorum bono omni ope et opera prospiciant.

Quum igitur dilecti filii sex canonici, qui etiam parochi animarum curam gerentes, collegium in metropolitano templo Montis Regalis efficiunt, enixis precibus a Nobis efflagitaverint, ut praeter rocchetum, quo iam utuntur, mozeta ornentur, Nos maiori illius templi splendori atque eorum dignitati consulere cupientes, eorundem canonicorum votis annuendum existimavimus.

Quamobrem commemoratos canonicos itemque parochos peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt, quique in posterum erunt, canonicis et parochis collegii metropolitani templi Montis Regalis, ut non solum rocchetum, verum etiam mozetam nigri coloris, pro arbitrio tamen venerabilis fratris archiepiscopi Montis Regalis, in choro, in conventibus, seu in capitulis, ut dici solet, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque functionibus gestare libere et licite possint, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eisdem metropolitani templi et collegii canonicorum et parochorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XV.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum ecclesiae collegiatae Sgurgolae, diocesis Marsorum².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius atque optabilius esse possit, quam ut divini cultus splendor omnibus in templis vel maxime eluceat, tum peculiaria ornamenta iis potissimum ecclesiasticis viris tribuere solemus, qui iisdem in templis levantes manus eorum in sancta, in hymnis et canticis laudes Deo persolvunt.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici collegialis templi, cui a sanctissima Trinitate nomen, Sgurgolae, Marsorum dioeceseos, eorum in votis esse ad illius templi decus augendum, induere posse rocchetum et mozetam violacei coloris, quae hyemali tempore lanea esse debet, aestivo vero serica, pelle cineracea circum ornata cum globulis rubris et concoloribus ansulis. Enixis itaque precibus a Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi insignia eis ex Nostra indulgentia perpetuo concedere velimus.

Nos vero eiusdem templi honorem augere cupientes, illius canonicorum desideriis annuere existimavimus. Quamobrem memoratos canonicos peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis collegiatae ecclesiae sanctissimae Trinitatis Sgurgolae in Marsorum

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

diocesi, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, concedimus atque indulgemus, ut lineum amiculum seu rocchetum et mozzetam violacei coloris, quae cineracea pelle circum ornata una cum globulis rubri coloris et concoloribus annulis hyemali tempore lanea sit, aestivo autem serica, in choro, in comitiis, seu, quemadmodum dici solet, capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque omnibus collegii canonicorum publicis functionibus perpetuo gestare libere et licite possint.

Decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et spectabit in futurum plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus sit, eiusdem collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas celebrandi sacrum et satisfaciendi praecepto in sacello domus ecclesiasticae congregationis civitatis Venetiarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis vel maxime cordi sit, ut iuventus etiam egena ad omnem pietatem ac virtutem mature efformetur, tum iis potissimum postulationibus libenter annuimus, quae ad eiusdem iuventutis spirituale bonum pertinere posse cognoscimus.

Expositum Nobis nuper est a dilectis filiis Venetis presbyteris Antonio Angelo et Marco

Antonio de Cavanis, germanis fratribus, se iam multis ab hinc annis in Venetiarum urbe iuventuti moribus et literis instituendae operam navantes, illius patriarchalis sedis venia ad ecclesiasticam congregationem in pia ipsius urbis domo instituendam incumbere, ut scholarum charitatis perennitati consultum sit. Hinc, uti addunt, per similes apostolicas literas fel. rec. Leonis XII praedecessoris Nostri die decima nona iulii anno millesimo octingentesimo vigesimo quinto datas facultatem obtinuerunt, cuius ope in privato commemoratae piae domus sacello missae sacrificium diebus etiam per annum solemnioribus fieri possit, non tamen ultra decennium, praeceptoribus, alumni aliisque ad domum illam pertinentibus valiturum; praeterea ex apostolico rescripto illis quoque concessum fuit eo in sacello eucharistiam administrandi. Quum autem huiusmodi indulta mox mox finem habere oratores conspiciant, supplici cum prece a Nobis petierunt, ut eadem ipsa non solum confirmare, verum etiam ex Nostra indulgentia protendere velimus.

Nos igitur oratores ceterosque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, impensum institutorum studium rei christianae et civilis iuvandae summo opere commendantes, venerabili fratri patriarchae Venetiarum hisce literis committimus, ut auctoritate Nostra apostolica pro suo arbitrio et prudentia in perpetuum facultatem faciat, qua in commemoratae domus sacello a quolibet ex oratoribus aliisque presbyteris inibi interdum commorantibus sacrum diebus quibuscumque per annum festis libere et licite possit celebrari; cui quidem sacrificio tum praeceptores, tum alumni, tum alii quique eadem in domo pro tempore degentes, vel ad scholarum institutum (marium) quomodolibet pertinentes, pietate illa, qua decet, adstantes, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Ad haec ipse venerabilis frater patriarcha, pari auctoritate Nostra, itemque eius arbitrio et prudentia concedat, indulgeat, ut omnes et singuli, de quibus habita mentio, alique eo in sacello sanctissimum eucharistiae sacramentum intra sacrificii actionem e manu sacerdotis ibidem celebrantis, non tamen in paschate, possint expere.

Haec concedimus atque indulgemus, sarti tectisque parochi iuribus, ac non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus

¹ Ex Bullario Romano.

vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio fiscalatus viarum et aquarum ven. collegio patronorum causarum sacri palatii apostolici*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Amplissimum patronorum causarum palatii apostolici collegium hic in Urbe, remoto ab hinc aevo institutum, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum curas atque sollicitudines continenter promeruerit, ab eisque magno semper in honore habitum, statim ac satis superque patet Romanum forum tum solummodo omnium existimationem sibi posse conciliare, cum viris constet navis et ingeniosis doctrina ac spectata virtute commendatis. Quin immo ut maiori studio, fide, probitate singuli quique in illud collegium cooptati de fortunis atque universo iure disceptantibus opem ac tutelam pollicerentur et de civili Nostro principatu deque hac Apostolica Sede optime mereri contenderent, fel. rec. Paulus V praedecessor Noster prae caeteris eorum numerum constituit, leges approbavit, exteriora ornamenta aliaque privilegia iis contulit; Clemens autem XIII munera quaedam honorifica et quaestiosa aliquibus ex eo tantum collegio adlectis conferri voluit. Huiusmodi inter munera illa quoque recensentur administratoris locorum Montium et locumtenentis civilis gubernii. Sed quum ob temporum vicissitudines plura in rerum publicarum procuratione immutari opus fuerit, ea aequae munera quorum partes novam induitae formae alibi peraguntur, extincta fuerunt et abrogata. Tum vero ipsi quum eorum collegii splendorem et prisca iura, quantum fieri licet, tueri cuperent, ad rec. mem. Leonem XII praedecessorem pariter Nostrum confugerunt, eique humillimas preces obtulerunt ut, quo detrimentum ex rerum conversione sibi illatum aliqua ratione rependeretur, novis muneribus sufficerentur. Qui quidem pontifex praedecessorum suorum liberalitatem aemulatus Romanaeque curiae decori consulere deliberatus, postquam eorum preces maturo examine perpen-

derit, auditaque sententia dilecti filii Nostri Nicolai S. R. E. diaconi cardinalis Grimaldi tunc pro-auditoris camerae, ipsius clarissimi viri rescripto diei vigesimae novembris anni millesimi octingentesimi vigesimi quarti concessit, ut deletis muneribus, officium fiscalis tribunalis Viarum subrogaretur, ac nulli alii praeterquam uni ex iisdem patronis in perpetuum possit committi; atque una simul praecepit, ut hac super re literae apostolicae essent conficiendae. Quum autem earumdem literarum promulgatio fuerit neglecta, ac deinceps huic muneri ex novo legum praescripto a Nobis die quinta iunii anni millesimi octingentesimi trigesimi tertii de aquis et viis edito illud quoque fiscalis Aquarum fuerit adiectum ab officio fiscalis congregationis venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium aquis curandis praepositae omnino seiunctum, supplici cum prece ipsi patroni a Nobis petiere, ut concessionem a praedecessore Nostro factam eiusque amplificationem ex Nostra indulgentia confirmare velimus.

Nos igitur propensam Nostram in eum virorum caetum voluntatem praebere cupientes, qui iurisprudentiae addicti, probitate, eruditionis laude, sollertia caeteris causarum patronis exemplo sunt, Romanoque foro usui et ornameto, alacri libentique animo eorum votis obsecundare decrevimus. Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tamen rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Nostrae potestatis plenitudine muneris assignationem fiscalis viarum ab Leone XII praedecessore Nostro, quemadmodum dictum est, collegio patronorum causarum palatii apostolici factam eiusdemque muneris cum officio fiscali aquarum coniunctionem approbamus et confirmamus, ita ut in posterum ac perpetuis temporibus fiscalis aquarum et viarum ex eo dumtaxat collegio erit adlegendus.

Haec concedimus atque mandamus, decernentes insuper hasce literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et commemorato collegio patronisque palatii Nostri apostolici hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam

¹ Ex Bullario Romano.

quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima martii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio regularum conditarum a patre Eudes, pro domibus ab ipso fundatis, praesertim in civitate Andegavensi, sub nomine instituti filiarum beatae Mariae Virginis a Charitate Boni Pastoris*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum christianae non modo, verum civili etiam reipublicae optima mulierum institutio maximum quidem praesidium atque ornamentum attulerat; tum singulari sane paterni Nostri animi voluntate ea praesertim instituta prosequi solemus, quae feminis rite educandis earumque moribus corrigendis atque ad omnem pietatem virtutemque efformandis vel maxime prospiciunt.

Non mediocri quidem voluptate accepimus Andegavensis domus institutum filiarum beatae Mariae Virginis a Charitate Boni Pastoris eo potissimum spectare, ut non solum virgines, nuptae ac viduae misere lapsae tutum perfugium habeant, quo earum famae ratione habita publicisque scandalis penitus de medio sublatis, ipsae e vitiorum coeno ad pudicam vitam morumque disciplinam atque pietatem traducantur, verum etiam puellae parentibus orbatae sanctissimis catholicae religionis praeceptis mature imbuantur, quo facilius ad omnem honestatem compositae vel in claustris, vel in saeculo pie ac religiose vivere assuescant.

Verum quo eiusmodi eximium charitatis institutum, ex quo tot tantaque in religionem ac civilem societatem bona redundant, magis magisque floreat et vigeat, venerabilis frater episcopus Andegavensis a Nobis efflagitavit, ut Andegavensis domus praeses, suprema totius congregationis moderatrix renunciatur, quae reliquis domibus, quas Andegavi fundavit, vel in posterum fundabit praesideat. Quod quidem etiam venerabiles fratres episcopi Pictaviensis, Gratianopolitanus et Metensis a Nobis postularunt existimantes huiusmodi generalem prae-

fecturam ad maius illius instituti bonum et commodum procurandum vel maxime esse accommodatam. Nos igitur rem omnem congregationi venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae examinandam commisimus, quae rebus omnibus maturo examine perpensis, pro maiore illius instituti bono atque utilitate, die nona ianuarii labentis anni ea omnia decernenda censuit, quae Nostris hisce apostolicis ipsissimis verbis inserenda mandavimus, scilicet:

I.

Andegavensis domus et caeterae domus, quae ab eadem fundatae sunt, regulas a p. Eudes conditas et a Sancta Sede Apostolica approbatas observabunt.

II.

Praeses domus Andegavensis praeter peculiarem ipsius domus Andegavensis administrationem, reliquis domibus ab eadem fundatis vel fundandis in posterum praeerit.

III.

Huius generalis praesidis munus erit novas domus cum assensu episcopi dioecesani fundare, fundatas autem visitare, diligenterque curare, ut regulae serventur et omnia rite procedant. Eadem quoque poterit novitias per se vel per praesides aliarum domorum in congregationem admittere, et filias per diversas domos distribuere deque una in aliam domum transferre. Nihil autem gravioris momenti agat sine consilio adstantium, et unaquaeque domus sub iurisdictione dioecesani episcopi maneat, iuxta decreta sacri concilii Tridentini et constitutiones apostolicas, quae ad huiusmodi congregationes pertinent.

IV.

Sexto quoque anno nova praeses generalis eligatur; ita tamen, ut praeses, officio functa, absoluto sexennio, iterum eligi possit, ac etiam deinceps quoties electoribus placuerit.

V.

In electione facienda antiqua methodus servabitur; quaevis nempe domus duas electricas designabit, quae in unam domum conveniant, vel suffragia sua scriptis tradita et obsignata transmittant. Electioni praeerit episcopus loci in quo celebrabitur.

¹ Ex Bullario Romano.

VI.

Praeses cuiuscumque domus a praeside generali eligetur, adistentibus in consilium vocatis.

VII.

Congregatio Andegavensis pristinam vestem sibi et antiquis monasteriis, quae Refugia vocantur propriam retinebit. Sed loco cinguli albi, cingulum caerulei coloris gestabit; et in argenteo corde, quod gestare consuevit, effigiem Boni Pastoris caelatam deferet.

VIII.

Congregatio Andegavensis quibuscumque privilegiis ac gratiis, quas Apostolica Sedes antiquis monasteriis a Refugio nuncupatis concessit, in posterum gaudebit.

Nos itaque quibus nihil potius, nihil gratius nihilque optatius esse potest, quam animarum saluti omni quidem cura et vigilantia consulere, probe noscentes ex commemorato Andegavensis domus instituto filiarum beatae Mariae Virginis a Charitate Boni Pastoris maximas utilitates in rem catholicam et civilem posse redundare, omnes quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi, omnia et singula, quae eadem congregatio pro eo instituto praeferenda censuit, quaeque hisce literis inserenda volumus, approbamus, confirmamus illisque Nostrae potestatis robur adicimus ac perpetuo observari iubemus.

Haec volumus, mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum cuilibet hoc futurisque temporibus in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus fuerit eiusdem instituti etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia robo-

ratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XIX.

Ingenuit de morte Austriae imperatoris cuius laudes detegit insignesque virtutes laudibus extollit; deinde Iosephum della Porta archiepiscopum Constantinopolitanum et Iosephum Alberghini Romanae et Universalis Inquisitionis assessorem, presbyteros; Alexandrum vero Spada auditorem decanum Rotae Romanae, diaconum, S. R. E. cardinales evulgat et declarat; hinc Placidum M. Tadini archiepiscopum Ianuensem presbyterum cardinalem creat atque declarat, simulque quintum praestantem virum S. R. E. cardinalem designat, quem tamen in pectore reservat¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE SEXTA APRILIS

ANNI MILLESIMI OCTINGENTESIMI TRIGESIMI QUINTI.

Venerabiles fratres.

Ingenuimus ictu perculsi recentis calamitatis quam et vos non dubitamus gravissime tulisse: renovare nunc dolorem cogimus, dum ea est a Nobis in consessu vestro nuntianda. Franciscus igitur Austriae imperator augustus, Hungariae rex apostolicus die secunda proximi mensis martii excessit e vita. Ita scilicet (spes hominum fallaces et incertos exitus rerum humanarum!) ita iam proximas anni a suscepto imperio tertii et quadragesimi gratulationes festosque apparatus, aulae imperialis imperiique universi lacrymae sordesque lugubres occuparunt. Neque vero speciosa magis ut fit, quam vera illa fuit moeroris luctusque publici significatio. Quis enim non ex animo doluerit principem extinctum, cuius tot tamque insignia extiterint in subiectos sibi populos promerita? Hoc tantummodo indicare satis sit, quo uno plurima eaque maxima continentur beneficia, quod res austriaca ex gravissimis undique ingruentibus periculis, difficillimisque, et domesticarum et cum exteris gentibus rationum temporibus, in quibus toties fuit versata, eius opera incolumis evaserit, pace per tot annos fere ubique turbulentissimos frui, opes suas conservare, decus,

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatense Urbis, cui titulus «Editti del 1834», docum. n. 192.

existimationem, auctoritatem tum apud finitimas nationes, tum apud longinquas tueri potuerit. Itaque hanc laudem sane praeclaram ac singularem egregius princeps est consecutus, ut quietis in imperio suo ac tranquillitatis publicae fundator praedicetur. Quod quidem illi merito contigisse nemo non fateatur, qui virtutes eius consideret, ex quibus haec ceteraque omnia in suos populos commoda profecta sunt. Sapiens enim fuit, prudens, moderatus vita moribusque honestissimis. Iustitiae impense studens, quam veluti praesidem sui regimini sibi constituerat, iura uniuscuiusque adversum omnem vim ac lubricum firmiter asseruit. Neque eo minus clementia enituit mansuetudine, benignitate curaque omnibus omnium utilitatibus consulendi. Facilis ad eum patuit cunctis sibi subditis aditus, omnium animos sibi mira comitate conciliavit et affabilitate sermonis.

Re multa: religio catholica ille maxime cordi fuit et omnium parens altrixque virtutum pietas erga Deum, quod iudiciis minime dubiis in exemplum comprobavit. Iure igitur principem huiusmodi amissum dolent eius populi; iure item et Nos cum illis dolemus, quos cum paterno amore complectamur, nihil eorum sive adversi sive prosperi a Nobis alienum ducimus.

Verum ad Nos ipsos quod attinet, eam etiam ob causam tanti viri interitus Nobis accidit luctuosus, propterea quod personam, quam licet indigne gerimus, constanti observantia studioque sit persecutus. Multa sane devotae B. Petri Cathedrae mentis suae dedit specimina, multa praeterea non dubitamus eum fuisse daturum, si, ut vehementer optabamus, diuturnior ei vita obtigisset. Ceterum quo esset animo erga Nos et Apostolicam Sedem, recenti memoria luculenter innuit, cum adversus perduellium arma tectis civitatum nostrarum fortunis, sacris quibusque et rebus et personis, Nostrisque ipsis cervicibus impendentia opem tam opportunam ac salutarem laturus accurrit. At in carorum morte illi afflicterentur insolabiliter, qui *spem non habent*: Nobis vero etsi repenti ius suum naturae licet non repugnare, maxima tamen inde praesto est consolatio, quod sciamus *iustorum animas esse in manu Dei viderique illos oculos insipientium mori*; re autem ipsa *esse in pace*. Quod sane de optimo principe sperare etiam iubet mors eius vitae plane consentanea, quam divinis mysteriis cupide expetitis, ac religiosissime susceptis, circumstanti familiae effusaeque in lacrymas pietatem et concordiam commendans divinamque opem ominatus obivit.

Sed tamen formidolosior illa est comminatio: *Iudicium durissimum iis, qui praesunt, fiet*; quam ut credi facile possit, quemquam eorum statim ab obitu ad pacem iustorum in coelo perfruendam admitti. Quare non desina-

mus, venn. fratres, simul orare pro defuncto, hoc illi officium in pontificali sacrario Nostro de more praedecessorum Nostrorum solemniter suo tempore reddituri.

Iamvero non modo firma spes aeternae felicitatis eius levamento est dolori Nostro, sed illud etiam accedit solatium, quod si ipse recessit a Nobis, filium tamquam alium seipsum reliquerit Ferdinandum I, non minus haeredem imperii, quam patrimonii virtutum suarum thesauris oneribusque omnibus longe praestabilioris. Quare omnino confidimus ita ab ipso egregium parentem repraesentatum iri, ut et quae ab illo e re sacra civilique publica gesta sunt, sit et ipse facturus, et quaecumque ille plene addictae et obsequentes Sanctae huic Sedi voluntatis praebere documenta mortalitate interceptus, non potuit, idem ipse, quod summo opere precamur a Domino, diutissime incolumis ac feliciore in dies conditione usus rerum suarum sit praebiturus.

Testimonio autem gratulationis Nostrae et consolationis, quam, eodem praestantissimo principe, in solium paternum atque avitum feliciter evecto, percipimus, hoc ipsum esse volumus, quod senatum Nostrum, quoad possumus, supplendo, causam praebere gaudii publici constituerimus.

Quinque igitur viris, venn. fratres, ut quidem visum Nobis in Domino est, plane dignis numerum vestrum augere in animo habemus, quorum virtute novum Sanctae Sedis Apostolicae praesidium ac decus a Nobis comparatum, et meritis praemium retributum vos gratum esse habituros confidimus.

Itaque tres declaramus et evulgamus S. R. E. cardinales, quos in consistorio secreto habito die vigesima tertia iunii anni millesimi octingentesimi trigimesimi quarti in pectore reservavimus, videlicet:

Iosephum della Porta Rodiani patriarcham Constantinopolitanum, primum in alma Urbe vicesgerentem, deinde auditorem generalem Camerae Nostrae Apostolicae, virum integerrium, pietate, prudentia, assiduitate omnique in fungendis muneribus virtute spectatissimum.

Iosephum Alberghini Romanae et Universalis Inquisitionis assessorem, antea auditoris Camerae locumtenentem, et ipsum religione vitaeque integritate conspicuum, utroque munere summa cum sapientiae, iustitiae, rerum cognitionis laude perfectum.

Alexandrum e principibus Spada auditorem Rotae Romanae decanum praeclaris ingenii animique dotibus praeditum, qui personae dignitatem eximia religionis, fidei iustitiaeque integritate sustinuit.

Praeter hos, alios duos intendimus creare cardinales, quorum alterum declaramus, videlicet: Placidum Mariam Tadini ex ordine B. M. Virginis de Monte Carmelo archiepiscopum Ia-

nuensem; antea episcopum Rugellensem, cuius et cum ordini suo prae fuit assistens generalis, et cum theologiam moralem docuit in archigymnasio Romano, et cum consultor fuit congregationis Indicis et cleri promovendorumque ad episcopatum examinatore demum in implendo officio pastoralis, insignia doctrinae, prudentiae, pietatis studiique religionis specimina extiterunt.

Alterum autem iustis de causis in pectore reservamus arbitrio quandocumque evulgaturi.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, declaramus S. R. E. presbyteros cardinales:

Iosephum della Porta
archiepiscopum Constantinopolitanum

Iosephum Alberghini
Romanae et Universalis Inquis. assessorem.

Diaconum vero:

Alexandrum Spada
auditorem Rotae Romanae decanum.

Creamus et declaramus presbyterum cardinalem:

Placidum M. Tadini
archiepiscopum Ianuensem.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Quintum in pectore reservamus arbitrio Nostro quandocumque evulgandum.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

XX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit revocatio literarum apostolicarum Urbani VIII, quibus ob gravia temporum adiuncta concesserat, ut seminariorum seu collegiorum Hiberniae extra Hiberniam ipsam existentium alumni sine literis dimissoriis propriorum ordinariarum possent ad sacros ordines promoveri¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ea semper providentissima fuit Sedis Apostolicae cura, ut si quando Ecclesiae catholicae bonum requirere videretur regulas ad disciplinam spectantes temperare, id libenter, habita temporum ratione, concederet.

Talem fuisse reperimus adhibitam ab Urbano VIII fel. rec. praedecessore Nostro agendi rationem, ut religionis utilitati in Hibernia consuleret, quae aetate sua in eo regno magna calamitate afficiebatur, qua illud et infeliciter eveniebat, ut catholici antistites difficilem cum clero ac populo suo communicationem haberent. Ne enim ea de causa vel retardarentur vel impedirentur sacerdotum ordinationes, qui in Hibernia sacro ministerio fungi debebant, literis apostolicis sexto idus iulii anni millesimi sexcentissimi vigesimi sexti datis, quae incipiunt *Pius christifidelibus*, permisit, ut Hibernensium seminariorum alumni, quae in Hispania, Gallia, Flandria atque alibi iam erecta erant, vel quae in posterum erigenda essent, etiam sine literis dimissorialibus propriorum ordinariarum, sed cum literis testimonialibus rectorum seminariorum vitae, morum pietatem peritiamque probantibus ad omnes minores et sacros ordines usque ad presbyteratum inclusive possent promoveri. Fuit hoc catholicis Hiberniae antistitibus gratum. Praedecessor enim Noster Urbanus VIII ad id consilii capiendum, quod necessitas suadebat, adductus est etiam precibus archiepiscopi Dublinensis, qui hoc loco ab Apostolica Sede petierat.

Constat vero Pontificem facultatem illam concedendo, temporario tantum indulto, quod rerum adiuncta postulabant, Ecclesiae bono in Hibernia prospicere voluisse. Quoniam vero nunc summo Dei optimi maximi beneficio Ecclesia catholica in Hibernia tranquillitatem recuperavit, eaeque causae, quibus memorata superius apostolica facultas concessa fuit, esse desierunt, archiepiscopis ipsis atque episcopis Hiberniae ita precantibus, statuimus declarandum indultum ab Urbano VIII concessum effectum in posterum habere amplius non debere.

Itaque primum decernentes pontificium nationis illius collegium in Urbe constitutum, hoc Nostro mandato ac declaratione non comprehendendi, cuius collegii privilegia ab Apostolica Sede tributa, sarta tectaue esse debere statuimus, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, matura ex scientia ac deliberatione Nostra, facultatem a praedecessore Nostro Urbano VIII Hibernensium seminariis elargitam revocamus, vel cessasse declaramus. Constitutionem igitur eiusdem Pontificis pro temporum necessitate datam abrogantes, decernimus seminaria Hibernensium, in Gallia, Hispania, Flandria vel alibi erecta ac erigenda imposterum non gaudere amplius indulto, ut eorum alumni sine propriorum ordinariarum dimissorialibus literis et cum solis testimonialibus literis rectorum ordinari possint, sed de-

¹ Ex Bullario Romano.

bere omnes et singulos alumnos, qui ad ordines promovendi sunt, ordinariorum suorum dimissoriales literas impetrare atque eas episcopo a quo ordinandi sunt exhibere.

Haec volumus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas ac efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus memoratis literis Urbani VIII praedecessoris Nostri datis die sexto idus iulii anni millesimi sexcentissimi vigesimi sexti, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur indultum retinendi sanctissimum Eucharistiae sacramentum in sacello privato pro excellentissima Isabella Maria, infanti Lusitaniae¹.

Dilectissimae in Christo filiae
Isabellae Mariae Lusitaniae infanti

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissima in Christo filia,
salutem et apostolicam benedictionem.

Paterno, quo eos praesertim complectimur qui in sublimitate sunt, affectu permoti, regiae tuae celsitudinis preces Nobis oblatas benigne excipimus, eo magis, quod graves ac peculiares causae Nos inducunt, ut votis tuis faciles Nos praebeamus atque benevolos.

Exponendum Nobis curasti, te ad spiritualem tuam tranquillitatem et gaudium procurandum impense cupere in hodierni tui conscientiae moderatoris obitu vel absentia alium adlegere presbyterum etiam ab ordinario nequaquam probatum; insuper in tuarum aedium

privato sacello Eucharistiam asservare; ac demum privilegiis ceterisque indultis ex bulla Cruciatuae concessis una cum omnibus familiae tuae perfrui.

Nos igitur singularis indulgentiae Nostrae testimonium celsitudini tuae praebere volentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutam fore censentes, habita temporum ac rerum ratione, et quamdiu necessitas iccirco inducta perstiterit, auctoritate Nostra apostolica, primum tibi facultatem facimus, cuius vi, quum hodiernus tuus conscientiae moderator seu confessarius e vita migraverit vel quacumque de causa abfuerit, sacerdotem alium saecularem seu cuiusvis ordinis et instituti regularem, tametsi ab ordinario ad sacras excipiendas confessiones minime fuerit approbatus, probum tamen vitaeque spectatae tibi possis adsciscere ac penes eum sacram confessionem peragere. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus et indulgemus, ut in aedium, quas in praesentia incolis vel in posterum te incolere contigerit, privato sacello super ara decenter ornata ac necessaria supellectile instructa sanctissimum Eucharistiae sacramentum libere ac licite possit asservari, etiamsi aliud extet proximum sacellum simili privilegio munitum. Curabis vero, ut ante tabernaculum, quo divina tegitur hostia, diu noctuque lampas alatur, utque eius clavis maneat penes sacram sive aedituum, qui fida illam custodia tueatur. Demum pari auctoritate Nostra non solum tibi, verum etiam aliis quibusque utriusque sexus quomodolibet celsitudini tuae additis, indultum, privilegia et gratias omnes in bulla Cruciatuae ab hac Apostolica Sede impertitas elargimur, dummodo tamen ea omnia pro iis assequendis iniuncta diligenter expleantur.

Haec concedimus atque impertimur, non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, itemque speciali et individua mentione dignis in contrarium quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

XXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur concessio tituli comitis et electio in equitem auratae militiae, favore Dominici Ponzileoni, dioecesis Carpensis ¹.

Dilecto filio

Dominico Ponzileoni Carpensis dioecesis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Amplissimis honorum muneribus ac praecipuis pontificiae Nostrae benevolentiae testimoniis eos clarissimos praesertim viros libenter honestare solemus, qui generis nobilitate clari et virtutum ornatu atque eximio catholicae religionis studio spectati singulari Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio prosequi summopere gloriantur.

Ex gravissimo venerabilis fratris episcopi Regiensis testimonio accepimus, te nobili genere natum rebusque optimis institutum, egregia indole ornatum, amoenioribus literis ac severioribus disciplinis excultum et singularibus animi dotibus praeditum atque huic Petri Cathedralae omnino addictum, morum probitate, pietatis ac religionis laude adeo praestare, ut in sacras aedes instaurandas easque proprio aere ditandas ac divini cultus splendorem augendum aliorumque pietatem omni ope et opera fovendam summopere incumbas. Quae cum ita sint, aliquod Nostrae in te voluntatis testimonium quam libentissime tribuendum censuimus, ut magis magisque de christiana et civili republica praeclare mereri coneris.

Peculiari ergo te honore afficere volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te auratae Nostrae militiae equitem hisce literis auctoritate Nostra apostolica renuntiamus atque in aliorum illius militiae equitum numerum et coetum cooptamus. Quare, ut insignia eius ordinis, nempe torquem aureum, et ense, et aurata calcaria gestare possis, utque utaris, fruaris omnibus et singulis privilegiis, indultis, quibus alii equites illius militiae utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt et poterunt, citra tamen facultates sublatas a concilio Tridentino, huius Sedis auctoritate, confirmato tibi, concedimus et indulgemus. Volumus vero, ut crucem auream, cuius schema tibi tradi mandamus ex modo et forma a fel. rec. Bened. XIV

praedecessore Nostro praescripta omnino gestes, alioquin ab huius indulti privilegiis et iuribus excidas. Ut autem tua soboles maiore splendescat honore, eadem auctoritate Nostra apostolica, te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites eligimus et constituimus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini et singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt et poterunt, iis tamen privilegiis omnibus semper exceptis, quae ab eodem concilio Tridentino penitus sublata fuere.

Haec volumus, concedimus atque indulgemus non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima aprilis millesimo octingentesimo trigésimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXIII.

EPISTOLA ENCYCLICA

Ad archiepiscopum Baltimoreensem et episcopos eius suffraganeos, de synodi secundae Baltimorensis provincialis celebratione ².

Venerabilibus fratribus

Iacobo archiepiscopo Baltimorensi
et eius suffraganeis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Perlatae dudum ad Nos fuerant epistolae vestrae, una cum decretis concilii provincialis proximo anno a vobis celebrati, quae auctoritati Nostrae apostolicae obsequentissimo, ut par erat, animo subiecistis. Haec omnia expensa Nobis iubentibus sunt a Nostra Propagandae Fidei congregatione, quae opportunum vobis dabit circa illa responsum. Accipietis simul apostolicas Nostras literas super nonnullis eorum, quae statuistis seu postulastis. Verum et volumus Nostrum erga vos studiosissimum animum hac item epistola declarare. Siquidem ex memorata synodo atque ex iis, quae ad Nos hac occasione scripsistis, mirifice confirmata est, quae de vestro pro Dei honore animarum-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

que salute spectatissimo zelo et singulari erga communem omnium ecclesiarum matrem ac magistram Romanam Sedem obsequio Nobis iamdiu insita erat existimatio, eoque ipso auctam in Nobis sensimus caritatem illam, qua fraternitates vestras effuse in Domino prosequeremur. Pergite itaque, ut facitis, venerabiles fratres; et quoniam iustorum semita crescit usque ad perfectam diem, urgete alacriori quotidie sedulitate saluberrimam talentorum negotiationem, quae est de animabus Christo lucrandis; vigilate super creditas vobis dominicae vineae partes, plantate, rigate in spe ac patientia; nihil quidem vestris tribuentes viribus, sed omnia ad eius gloriam referentes, qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. Ita de fructu pastoralis curae in multorum salutem amplificato gaudebitis, ac per bona opera vestram vocationem et electionem facientes, uberrimam accipietis in aeternitate mercedem. Ad Nos quod attinet, persuasum habetote, venerabiles fratres, auctoritatem et studia Nostra nunquam, quantum cum Domino poterimus, esse vobis defutura. Ac fraternitatibus vestris novam semper virtutem ex alto implorantes, pignus Nostrae praecipuae benevolentiae apostolicam benedictionem, cum creditis etiam fidei vestrae ovibus communicandam, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit deputatio visitatoris apostolici in patriarchatu Chaldaeorum¹.

Venerabili fratri
Ioanni Baptistae Auvergne
archiepiscopo Iconiensi
vicario apostolico Alepi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter praecipuas apostolici officii curas, quibus incessanter perfungimur, illud magnopere animum Nostrum promovet, ut prospiciamus ne in regionibus ab Apostolica Sede valde remotis religionis necessitati opportuno tempore ob nimiam locorum distantiam occurrere non possimus. Neque enim ignoramus, remedia,

quae, maturo tempore allata magnam utilitatem afferrent, vix ullam parere posse, si nimis aliquando retardentur.

In hac animi Nostri sollicitudine, non potuimus diutius abstinere aliis providendis, quae in regionibus patriarchae Babylonensi Chaldaeorum catholico subiectis, infelix Ecclesiae praesens conditio requirit. Nam vel a tempore, quo Nos sacro consilio Christiano Nomini Propagando praeeramus, operam impense dederamus, ut sublata animorum discordia, quae iamdiu inter ecclesiastici ordinis viros in iis regionibus excitata erat, catholicae religionis negotia rite recteque ibi pertractarentur. Ac speravimus in primis id esse eventurum, cum fel. rec. Pius VIII praedecessor Noster rebus omnibus accurate perpensis, venerabilem fratrem Ioannem Hormez archiepiscopum Mosulensem patriarcham Chaldaeorum Babylonensem confirmavit eique pallium de divi Petri corpore sumptum concessit. Iure enim existimavimus, futurum ut regiminis forma rite constituta, omnia ad rectum ordinem revocarentur. Verum neque id tunc contingit, neque posterioribus temporibus, cum licet immerentes ad divi Petri Cathedram evecti fuimus. Doluimus enim neque dissidium esse deletum, postquam omnibus innotuerat quidnam a Sede Apostolica, veluti totius gentis catholicae patriarcha haberetur, neque prudentissima ea, quae Nostra congregatio Propagandae Fidei statuerat ad omnia tranquille componenda, satis esse potuisse, ut querelarum et discordiae finis esset. Imo vero quotidie magis perspeximus, in iis locis, in quibus messis multa esse posset, inimicum hominem superseminare zizaniam, ne catholica fides ibi incrementum capiat, atque ingemuimus interea, disciplinam ecclesiasticam everti, eorum integritatem in summum discrimen vocari, religionis studium ubique deficere. Commiseramus quidem venerabili fratri Petro Marcellino Bonamie, quem Bagdati seu Babylonis episcopum latini ritus institueramus, ut tamquam delegatus apostolicus rebus ecclesiasticis Chaldaeorum nationis praeeset. Sed cum deinde ob graves causas fuimus adducti ad ratam habendam abdicationem episcopatus illius, quam Nobis ipse obtulit, et ad archiepiscopatum Smyrnensem ei conferendum, eius opera ad Chaldaeorum negotia moderanda uti revera non potuimus.

Rebus igitur ita se habentibus, atque in tanta religionis apud illam gentem adiuvandae necessitate, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum statuimus atque decrevimus, te venerabilem fratrem apostolicum visitatorem totius patriarchatus Chaldaeorum constituere cum iis omnibus iuribus, privilegiis et auctoritate, quae hu-

¹ Ex Bullario Romano.

ius muneris propria sunt. Volumus ergo te, cuius peritia in gravibus rebus gerendis, pietas ac religionis boni procurandi studium Nobis notissimum est, iter ad eas regiones suscipere, atque eo profectum omnia inquirere, quae dissidiorum causa fuerunt, conari ut ecclesiastica disciplina in pristinum restituatur et pax atque tranquillitas inter patriarcham et episcopos instauretur, stabiliendo denique atque regendo monachorum statui consulatur. Nostra vero congregatio de Propaganda Fide instructionem de his rebus apposite tibi communicabit. Si qua tamen gravioris momenti et excelsioris auctoritatis indiga decernenda existimaveris, ea iudicio Nostro confirmanda reservamus. Age igitur, venerabilis frater, omnique mora seposita in id incumbere, ut commissum hoc tibi ab Apostolica Sede gravissimum munus diligenter impleas. Accedet enim hoc, veluti novum ceteris meritis tuis incrementum, et nova haec erit occasio, ut de Christi Ecclesia optime merearis.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXV.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum ecclesiae collegiatae terrae Casolae dioecesis Volaterranae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiariora ornamenta aliquando illis ecclesiasticis tribuit viris, qui laudes Deo vetustis et conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti, magis magisque virtutum splendore fulgere conentur et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur dilecti filii canonici collegialis templi Casolae Volaterranae dioeceseos enixis precibus a Nobis efflagitaverint, ut praeter mozzettam nigri coloris, qua iam utuntur, lineum etiam amiculum seu rocchetum gestare, praepositus vero mantelletam violacei coloris, induere possint, quumque venerabilis frater episcopus Volaterranus de splendore et vetustate eiusdem ecclesiae testimonium dicat, Nos eorumdem votis annuendum existimavimus.

Nos igitur commemoratum praepositum ceterosque canonicos peculiari beneficentia prose-

qui volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, praeposito et canonicis collegiatae ecclesiae Casolae Volaterranae dioecesis, primo quidem ut mantelletam violacei coloris, reliquis vero canonicis praeter mozzettam lineum amiculum seu rocchetum in choro, in conventibus, seu, ut dici solet, in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus gestare libere et licite possint et valeant, perpetuum in modum auctoritate Nostra apostolica hisce literis concedimus atque indulgemus.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et, quoties opus fuerit, eiusdem collegiatae ecclesiae et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio regularum congregationis seu societatis Sororum a Maria Theresia nuncupatarum*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Persuasum plane habentes ex optima mulierum institutione magna in christianam et ci-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

vilem rempublicam commoda proficisci, summa quidem cum animi Nostri voluptate accepimus in Gallia praesertim plures florere virgines, quae charitatis igne succensae et bonum Christi odorem undique diffundere satagentes, salebroso illi officio omnes se omnino manciparunt. In hasce profecto sanctimoniales feminas referendae sunt dilectae in Christo filiae sorores a Maria Theresia, vel famulae Iesu Christi nuncupatae, quae ab hinc plurimis annis Burdigalae constitutae et clara virtutum exempla praebentes tum illius dioecesis, tum aliorum sacrorum antistitum laudem promeruerunt. Ipsae enim non solum pauperibus puellis ad religionem et artes atque ad angelicam dapem excipiendam informandis sedulam dant operam, verum etiam rudes maioris aetatis feminas et viris quoque nuptas christianae religionis praecepta docere contendunt, corruptas adolescentulas ad salutis viam revocare et misericordiae opera in proximos exercere. Quoniam vero sine legibus nulla stare potest societas, iam inde ab anno millesimo octingentesimo decimo quinto nonnullas ipsae sacrae virgines condiderunt leges novae earum societati regendae apprime opportunas, quas quum Burdigalensis archiepiscopus accurate recognoverit et earum proposito assequendo fini accommodas fore putaverit, eas auctoritate sua approbavit. Nuper autem commemoratae Sorores a Maria Theresia supplici cum prece apud Nos institerunt, ut, quo earum societas maiorem adipiscatur firmitatem easdem leges suprema Nostra auctoritate approbare velimus.

Nos igitur omnes et singulas, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, rebus omnibus mature perpensis, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, precibus etiam venerabilium fratrum archiepiscopi administratoris apostolici Lugdunensis atque episcopi Lemovicensis permoti, leges seu regulas Sororum a Maria Theresia vel famularum Iesu Christi, ut vocant, Nobis oblatas et apprime cognitatas atque a congregatione eorumdem cardinalium die decima sexta ianuarii vertentis anni comprobatas, cum votis simplicibus, approbamus et confirmamus, easque a cooptatis vel posthac in eam societatem cooptandis virginibus, quascumque in illa partes gerentibus sedulo servari praecipimus; sartis tamen tectisque iuribus episcoporum; ita ut unaquaeque illius societatis domus sub iurisdic-

tione episcopi dioecesani, sive ordinarii maneat, secundum decreta concilii Tridentini et constitutiones apostolicas, quae huiusmodi congregationes mulierum respiciunt.

Haec constituimus atque mandamus, decernentes has litteras semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causaram palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus in contrarium facientibus, etiam speciali mentione dignis, quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit commutatio voluntatis testamentariae Iudithae Ferrucci, et erogatio bonorum ab eadem relictorum, in solamen suorum consanguineorum¹.

Venerabili fratri
episcopo Asculano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Caietanus Ferrucci istius dioecesis, praeter tot mala, quibus eius familia fuit obnoxia; non leve sane illud pertulisse, quod omnia maiorum bona, ob improbatum avi coniugium, in femineam prolem migrarunt; cumque idcirco adversa quoque valetudine laborantem, una cum uxore et quatuor filiis aetatulae afflictam vitam ducere cogi. Addit praeterea, unicam illius femineae prolis superstitem Iudith tribus iam ab hinc annis e vita migrasse ex eaque parum oratori rediisse, nam ipsa postquam plerumque suae haereditatis in legatis insumperit, itemque simplicem cappellaniam instituerit annui redditus scutatorum triginta, deductis oneribus, reliquum in eleemosynis aliisque piis operibus ex testamenti curatorum voluntate statuisset.

¹ Ex Bullario Romano.

Verum quum orator in re angusta versetur atque in eandem cappellariam ius patronatus exerceat, supplici cum prece a Nobis petiit, ut, integro missarum onere, eiusdem cappellariae redditus in se eiusque posteros perpetuo deveniant, ac praeterea reliquum haereditatis Iudith, ut supra dictum est, in suae familiae necessitatibus impendatur.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurret, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, acceptoque tuo testimonio, ex quo Nobis innotuit, res ita se habere, prout expositae, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut, non obstante postrema Iudith voluntate super omnibus suis bonis edita, auctoritate Nostra apostolica facultatem facias, cuius vi, satisfactis prius eiusdem testatricis legatis expensisque absolutis, ac praesertim constituto ab oratore fundo, quo sarta tectaque missarum celebratio cappellariae limposita semper constet, tam cappellariae ipsius fundi, quam cetera quaeque ad eam haereditatem spectantia Caietano eiusque haeredibus perpetuo concedantur. Praecipies iccirco testamenti curatoribus, ut huiusmodi expletis conditionibus, quidquid ex haereditate superest libere et licite Caietano tradant Nostrisque iussis omnino pareant.

Haec volumus atque mandamus, decernentes hasce literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus commemorata postrema voluntate, itemque fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die duodecima maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit privatio muneris episcopalis decreta in episcopum Nuscanum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Universi dominici gregis custodia ab aeterno animarum pastore et episcopo Christo Iesu humilitati Nostrae concredita, id Nobis curae maxime imponit, ut illarum ecclesiarum regimini, quae ob diuturnam antistitem suorum absentiam aliasque causas plurimum caperent detrimenti salubriter consulamus.

Haec reputantes animo convertimus oculos ad episcopalem ecclesiam Nuscanam, quam maxima cum ipsius perniciem longo iam tempore pastoris praesentia fraudatam aliisque incommodis novimus obnoxiam. Licet enim anno millesimo octingentesimo vigesimo episcopus eidem datus fuerit venerabilis frater Paschalis De Nicolais, is tamen iam inde a canonicae institutionis exordiis gregi suo parum acceptus et a dioecesi saepissime absens, spirituali eius procuratori minus aptus est habitus. Accesserunt praeterea causae adversae eius valetudinis, de quibus Nobis plane constat, quaeque episcopali munere obeundo ferme imparem eum effecerunt. Auctores proinde ei fuimus, ut privata quacumque ratione posthabita, ac de animarum bono dumtaxat sollicitus, illud demum consilii caperet, quod in id genus rerum adiunctis occurrit unice, ut scilicet episcopalem illam sedem in manibus Nostris libere resignaret. Verum paternis iteratisque monitis Nostris dociles aures nullatenus praebeuit, rationesque parvi pendens quibus dioecesi rite administrandae ac regendae non satis idoneus evaserat, sese paratum in illam reverti denunciavit. Aliarum interea causarum momenta a carissimo etiam in Christo filio Nostro Ferdinando II utriusque Siciliae regi illustri Nobis proposita accessere, quibus ad graviora illius dioecesis ac fidelium ibidem degentium discrimina praecavenda necessitatem persensimus aptiori utilique eiusdem procuratori opportune prospiciendi.

Quapropter re universa mature perpensa, auditoque consilio congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis praepositae a Nobis specialiter deputatae, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, qui ex locorum, temporum ac personarum natura pari remedio pro necessitate et utilitate Ecclesiae usi sunt, ex certa scientia

¹ Ex Bullario Romano.

deque apostolicae potestatis plenitudine, supradicto Paschali De Nicolais episcopo exercitium episcopalis iurisdictionis in memorata ecclesia interdicimus, et ne ultra regimini et administrationi sive spirituali sive temporali eiusdem ecclesiae omnino se immisceat apostolica auctoritate inhibemus. Venerabili autem fratri Marino archiepiscopo Salernitano, de cuius fide, doctrina ac prudentia plurimum in Domino confidimus praedictae episcopalis ecclesiae Nuscanae administrationem in spiritualibus et temporalibus ad Nostrum et Apostolicae Sedis beneplacitum vigore praesentium committimus cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus, praerogativis, honoribus et oneribus, quae ad huiusmodi officium de iure, usu, consuetudine, privilegio spectant et pertinent; plenam idcirco eidem Marino archiepiscopo Salernitano auctoritatem et facultatem tribuentes, ea omnia et singula gerendi, quae sunt ordinis quaeque sunt iurisdictionis, facta etiam ipsi potestate unum vicarium generalem deputandi iis facultatibus instructum, quas magis expedire censuerit.

Praeterea ex speciali gratia memorato administratori facultatem impertimur conferendi paroecias aliaque beneficia ecclesiastica sive simplicia, sive residentiam personalem requirentia in dioecesi Nuscana actu vacantia vel in posterum administratoris officio durante vacatura, quorum collatio ad locorum ordinarios spectat et pertinet, salva tamen regula mensium atque affectionibus et reservationibus apostolicis. Mandamus autem in virtute sanctae obedientiae dilectis filiis capitulo et canonicis cathedralis ecclesiae Nuscanae, clero et populo illius civitatis et dioecesis, ut supradictum Marinum archiepiscopum Salernitanum in administratorem apostolica auctoritate deputatum recipiant et admittant atque plenam obedientiam et reverentiam exhibeant.

Quo vero decenti substantiationi memorati Paschalis episcopi consultum sit, reservamus eius favore annuam pensionem sexcentorum ducatorum monetae Neapolitanae de semestre in semestre incipiendo a die datae praesentium duabus aequalibus solutionibus eidem suppeditandam super fructibus mensae episcopalis Nuscanae. Reliquos autem redditus, fructus et proventus praefatae mensae episcopalis providae dispositioni praefati administratoris committimus, ut et onera quaecumque eidem mensae inhaerentia supportare, et ministrorum stipendia persolvere, et subsidia ad officium suum recte decenterque obeundum necessaria in promptu habere possit. Quidquid vero supererit libenter eiusdem administratoris arbitrio relinquimus. Pro ea enim, qua ipse pollet pietate et liberalitate, confidimus fore, ut paratis sibi mediis in primis utatur ad consulendum gra-

vioribus illius dioecesis necessitatibus, habita praesertim ratione seminarii, cuius instaurationem rectamque disciplinam plurimum ei in Domino commendamus. Illius praeterea vigilantiam excitamus, ut debita solliciti pastoris officia erga dioecesanos suos Salernitanos adimplere non negligens, christifidelium quoque Nuscanae dioecesis sedulam curam gerat, eosdemque quam saepissime ei liceat, praesentia sua recreet ac dioecesim illam visitet, ut et malis, quibus affligitur, salubriter medeatur et omne bonum adiuvante Domino foveat atque perficiat.

Haec volumus atque sancimus, decernentes insuper has literas firmas, validas et efficaces existere suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nullaue causa unquam etiamsi ii, quorum interest, haud consenserint, de subreptionis aut obreptionis vitio seu consilii Nostri defectu impugnari posse; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, ac praefatarum archiepiscopalis et episcopalis ecclesiarum statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica seu alia quavis firmitate roboratis, nec non quibusvis etiam in universalibus conciliis editis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque et indultis quibuscumque personis quavis dignitate fulgentibus concessis, confirmatis et innovatis, ceterisque in contrarium facientibus, quamvis specifica et individua mentione dignis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXIX.

EPISTOLA ENCYCLICA

Cum universo Helvetiae clero conqueritur de conventu Badensi a quibusdam laicis habito contra Ecclesiae constitutionem et errores in eo ab eis adfirmatos damnat¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres et dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Commissum divinitus humilitati Nostrae apostolici officii munus omnino postulat, ut assidue ad custodiam gregis Domini vigilantes, illuc praesertim studia et cogitationes omnes intendamus, opem quoad possumus allaturi, ubi aeterna ovium salus, ac ipsa catholica religio periclitari videatur. Multa autem inimicos homines callide, neque irritò conatu in istis regionibus moliri, quae in apertam christiani gregis perniciem, reiue catholicae detrimentum vergant, nos minime ignoramus atque adeo vehementissime dolemus. Quem quidem dolorem illud etiam exasperat quod ii, ad incautos decipiendos, haud quaquam se fidei integritati detrudere velle profiteantur, idque unum sibi propositum esse simulent, ut scilicet iurium ad potestatem laicam pertinentium, indemnitati consulant: hoc tamen fallacissimo rationis publicae obtentu erroneas ac pravas, quas sequuntur doctrinas, qua insinuare lateque propagare, qua constabilire et quodammodo sancire entantur: hinc conventus indicare, consultationes habere, certamque normam audent conflare, qua secularis potestatis in ecclesiasticis negotiis partes temere declarentur ac definiantur. Intelligitis iam venerabiles fratres, dilecti filii, de iis nos loqui, quae mense ianuario elapsi anni in urbe Bada Pagi Argoviensis nefarie gesta vel potius perpetrata sunt; quaeque vos ipsos acerbissimo confecerunt moerore, anxiosque adhuc et sollicitos habent. Dissimulare quidem non possumus adduci nos initio nequivisse, ut crederemus laicos homines non alia mente simul in statum locum convenisse nisi ut res, quae religionem respiciunt, pertractarent, eoque progredi voluisse, ut non solum de pluribus ecclesiasticae unius potestatis propriis iure veluti suo deliberarent, sed suscepta insuper consilia confirmanda, et vi legis munienda, iis offerrent, qui in foederatis istis ditionibus civilium rerum summam administrant. At rem certam nimis exploratamque Nobis fecerunt ipsa memorati conventus acta, quae nuper Gynopedii (Frawenfeld) typis edita sunt, quaeque tum nomina virorum, qui delecti conventui adfuerunt, tum sermones ab nonnullis ex iis in pluribus sessionibus prolatos, tum demum confectos ibidem articulos integre exhibent. Perhorruimus vero sive sermones sive articulos hosce perlegentes, et eiusmodi in iis contineri principia, easque inde in catholicam Ecclesiam induci novitates intelleximus, quae utpote illius doctrinae ac disciplinae repugnantes, aperteque ad perniciem animarum pertinentes, ferri nullo modo possunt.

Profecto qui omnia sapientissime fecit, ac providentissima ordinatione disposuit, is vo-

luit ut multo magis in ecclesia sua vigeret ordo et alii quidem praeessent atque imperarent, alii subessent et parerent. Habet propterea Ecclesia ipsa ex divina institutione potestatem non magisterii solum, ut res fidei et morum doceat ac definiat, sacrasque literas absque ullo erroris periculo interpretetur; verum etiam regiminis, ut quos semel gremio suo excepit filios, in tradita doctrina contineat et confirmet, legesque ferat de iis omnibus, quae ad animarum salutem sacri ministerii exercitium ac Dei cultum attinent: quibus legibus quisquis obsistat, gravissimi se reum criminis faciat. Atque haec docendi iubendique potestas in iis quae religionis sunt a Christo Sponsae suae tributa non modo ita eius pastorum ac praesulum propria est, ut ad civilis reipublicae magistratus nullo pacto possit pertinere, sed insuper libera omnino et terrenae cuiquam dominationi minime obnoxia. Neque enim seculi principibus, bene vero apostolis eorumque in officio successoribus revelatae doctrinae depositum commisit Christus, hisque tantum dixit *qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit*. Neque ex placito laicae potestatis, sed, ea etiam invita, evangelium annuntiaverunt, ecclesiam propagarunt, disciplinam statuerunt iidem apostoli: quin imo cum principes synagogae silentium ipsis ausi fuissent indicare, Petrus et Ioannes, evangelica usi libertate, responderunt: *si iustum est in conspectu Dei vos potius audire quam Deum, iudicate*. Nonnisi igitur laesa fide, planeque perturbata divina Ecclesiae constitutione, naturaque regiminis, fieri potest ut ulla in eam seculi dominetur potestas, aut eius doctrinam moderetur, vel impediat quominus leges ad sacrum ministerium, divinum cultum et spirituale fidelium commodum spectantes ferat ac promulget. Firma haec sunt, immobilia et veterum, quotquot fuerunt, patrum auctoritate ac traditione suifulta. *Ne te rebus misceas ecclesiasticis*, ad imperatorem Constantium scribebat Osius Cordubensis episcopus, *nec nobis his de rebus praecepta mandes, sed a nobis potius haec ediscas: Tibi Deus imperium tradidit, nobis ecclesiastica concredidit. Ac quemadmodum qui tibi imperium subripit, Deo ordinanti repugnat; ita metue, ne si ad te ecclesiastica pertrahas, magni criminis reus fias*. Norunt id etiam ac palam fateri gloriosum sibi duxerunt christiani principes, inter quos magnus ille Basilius imperator ita in octava synodo loquutus est: *De vobis autem laicis, tum qui in dignitatibus, quam qui absolute conversamini, quid amplius dicam, non habeo, quam quia nullo modo vobis licet de ecclesiasticis causis sermonem movere. Hoc investigare et quaerere Patriarcharum, Pontificum et sacerdotum est, qui regiminis officium sortiti sunt, qui sanctificandi, qui ligandi et solvendi potestatem habent, qui ecclesiasticas et coelestes adepti sunt claves:*

non nostrum qui pasci debemus, qui sanctificari, qui ligari, vel a ligamento solvi egemus.

Atqui tamen longe aliter in Badensi conventu deliberatum est, quique inde prodierunt articuli sanam de potestate ecclesiastica doctrinam labefactant, Ecclesiamque ipsam in probrosam adducunt iniustamque servitum: ea siquidem vel in dogmaticis decretis evulgandis potestatis laicae arbitrio subiicitur, et quas de disciplina tulerit leges, omni vi effectoque carituras edicitur, nisi ex secularis auctoritatis consensu fuerint promulgatae; addito etiam proposito de poenis adversus eos qui secus fecerint statuendis. Quid? eidem civili potestati libera datur facultas synodorum, quas dioecesananas dicimus, celebrationi singulis vicibus vel annuendi, vel adversandi, in ipsasque synodos inspiciendi; seminariis praesidendi, rationemque interni eorum regiminis a sacris praesulibus statutam confirmandi; clericos, facto scientiae periculo, ecclesiasticis muneribus deputandi; religiosam ac moralem populi institutionem regendi; omnia demum quae externam, ut aiunt, Ecclesiae disciplinam respiciunt, quamquam spiritualis indolis ac naturae sint, atque ad Dei cultum et animarum salutem referantur, moderandi.

Nihil vero est quod magis Ecclesiae proprium, eiusque pastoribus arctius reservatum voluerit Christus, quam sacramentorum abs se institutorum dispensatio, cuius quae sit ratio servanda, ad eos solummodo pertinet iudicare, quos ille operis sui ministros in terris constituit. Nefas proinde, si in sanctissimo eo munere aliquid sibi civilis potestas vindicet; nefas si circa illud quidpiam statuatur, aut sacrorum ministris praecipiat; nefas si quid legibus suis adnoscatur adversus regulas de divinis mysteriis christiano populo impertiendis sive scripto consignatas, sive voce traditas et ad nos usque ab Ecclesiae primordiis transmissas. *Nosti*, inquit, s. Gelasius praedecessor Noster, in sua ad Anastasium imperatorem epistola, *nosti, fili clementissime, quod licet praesideas humano generi dignitate, rerum tamen praesulibus divinarum devotus colla submittis, atque ab eis causas tuae salutis expetis: inque sumendis coelestibus sacramentis, eisque ut competitis disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine potius quam praeesse. Nosti itaque inter haec ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam velle redigi potestatem.* Attamen, quod incredibile prorsus ac portenti loco esse videtur, eo usque in Badensi conventu progressum est, ut vel in ipsam sacramenta dispensandi rationem seculari auctoritati ius et officium fuerit attributum. Huc sane spectant, qui ibidem de magno in Christo et Ecclesia matrimonii sacramento temerario ausu conscripti sunt, articuli: huc favor apertissime decretus mixtis nuptiis contrahendis: huc necessitas parochis ca-

tholicis imposita iisdem nuptiis benedicendi, omni religionis inter coniuges discrimine prorsus neglecto: huc demum severae poenarum comminationes adversus eos adhibitae, qui id facere detrectaverint. Quae quidem omnia non ea tantum de causa sunt merito exprobranda, quod civilis potestas de sacramenti divinitus instituti celebratione leges ferat, sacrisque pastoribus tanta in re audeat imperare; sed ex eo etiam acrius sunt reprehendenda, quod absurdissimam impiamque *indifferentismi*, ut vocant, opinionem foveant, imo illi necessario innitantur; ac praeterea catholicae veritati doctrinaeque Ecclesiae manifestissime adversentur, quae mixta connubia tum ob flagitiosam in rebus sacris communionem, tum ob grave catholici coniugis perversionis periculum, pravamque nascituae sobolis institutionem, detestata perpetuo est semperque interdixit; nec unquam ea ineundi liberam tribuit facultatem, nisi adiectis conditionibus, quae deformitatis et periculi causas ab ipsis arcerent.

Quam autem Christus Ecclesiae suae contulit administrandae religionis, christianaeque societatis regendae summam et civili minime obnoxiam potestatem, eam, ut apostolus, ad Ephesios scribens, disertissime docet, in bonum unitatis instituit. At quae esset haec unitas nisi unus toti Ecclesiae fuisset praepositus, qui illam tueretur et custodiret, quique omnia eiusdem Ecclesiae membra una fidei professione coniungeret, uno caritatis et communionis vinculo copularet? Illud omnino divini sapientiae legislatoris postulabat ut visibili corpori visibile caput praeficeret, quo scilicet *constituto, schismatis tolleretur occasio*. Quamobrem licet episcopis omnibus, quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, communis sit dignitas, et in his quae sunt ordinis; aequa potestas, non est tamen omnium unus in hierarchia gradus, aut par iurisdictionis amplitudo. *Siquidem et inter beatissimos Apostolos, verbis utimur s. Leonis Magni, in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis, et cum omnium par esset electio, uni tamen datum est ut ceteris praeemineret.... quia ita evangelici muneris sacramentum voluit Dominus ad apostolorum officium pertinere, ut in beato Petro omnium Apostolorum summo principaliter collocarit.* Quod ergo uni ex omnibus apostolis Petro concessit, cum claves Regni Coelorum illi promisit, et agnos ac oves pascendi, confirmandique fratres munus demandavit, id in commodum Ecclesiae suae usque ad consummationem seculi permansurae patere voluit ad successores Petri, quos aequali iure eidem Ecclesiae praeposuit. Haec semper fuit catholicorum omnium concors et firma sententia; hoc fidei dogma est, Romanum Pontificem beati Petri apostolorum principis successorem primatum non solum honoris sed auctoritatis etiam ac iurisdictionis in

universa Ecclesia obtinere, atque adeo ipsos episcopos illi esse subiectos. Sanctae idcirco Petri Sedi, Romanae nempe Ecclesiae, ut idem s. Leo pergit, *ita omnem per orbem Ecclesiam necesse est consociari, et tamquam ad catholicae unitatis et communionis ecclesiasticae centrum concurrere, ut exsortem se mysterii intelligat esse divini, qui ausus fuerit a Petri soliditate recedere.* Quicumque, subdit s. Hieronymus, *extra hanc domum agnum comederit, profanus est; si quis in hac Noe Arca non fuerit, perivit regnante diluvio:* et sicut qui cum Christo non colligit, ita quisquis non colligit cum eius Vicario plane dispergit. Quomodo autem cum Christi Vicario colligat is, qui sacram illius auctoritatem pessundet, iuraque infringat, quibus propterea ipse potitur quod caput ecclesiae centrumque unitatis est, quod primum obtinet ordinis ac iurisdictionis, quod plenam pascendi, regendi et gubernandi universalem Ecclesiam divinitus traditam habet potestatem? At, illacrymantes quidem dicimus, id quoque ausum in Badensi conventu est. Romanus Pontifex tantum, non quilibet episcopus, potest proprio ac nativo iure dies ab Ecclesia festis celebrandis, servandisque ieiuniis constitutos transferre, sacrique audiendi praeceptum abrogare: quemadmodum et in constitutione *Auctorem fidei*, a Pio VI sa. me. praedecessore Nostro die vigesima octava augusti anni millesimi septingentesimi nonagesimi quarti, edita, fuit adversus Pistorienses aperte definitum. Contraria tamen sunt, quae in Badensibus articulis continentur, quaeque ex eo etiam sunt perniciosiora, quod circa eiusmodi caput, utpote disciplinam attingens ius civili potestati fuerit indiscriminatim assertum atque expresse reservatum. Nec minus Romanis Pontificibus peculiare ius inest, regulares familias ab episcoporum iurisdictione eximendi, sibi subiaciendi: quo iure ab antiquissimis temporibus usi illi certissime sunt. Atqui huic etiam iuri manifestissime detrahunt Badensis conventus articuli. Sane, nec facta mentione veniae ab Apostolica Sede necessario implorandae et obtinendae, statutum est, ut ab seculari potestate ea suscipiantur consilia, quibus, abolita Coenobiorum quae sunt in Helvetia, exemptione, ordinariae episcoporum auctoritati regulares familiae subdantur. Quibus et illa sunt adiungenda quae de iuribus episcoporum, qua latissime patent, exercendis sancita sunt, quaeque si penitus considerentur et ad principia referantur ex quibus confecti in eodem conventu articuli dimanant, innuere videntur, episcoporum iurisdictionem iustis licet de causis, non posse aut non debere suprema Romani Pontificis auctoritate coerceri, ac quibusdam limitibus quandoque circumscribi. Nec praetereunda quae sive de metropolitanae sedis erectione, sive de nonnullis ex istis dioecesibus alteri cathedra-

drali ecclesiae extra fines Helveticos positae coniungendis, tractata ac proposita sunt. Quamquam enim ea in re Apostolicae Sedis iurium aliqua fuerit habita ratio, non ea tamen haec esse intelligitur, quam vis et natura divini primatus postulabat: ibi namque perinde actum est ac si liberum omnino esset civili potestati de gravissimis iis capitibus, ea, iure suo, constituere, quae spiritualibus populi necessitatibus censeat expedire. Mittimus alia multa, quae taedet singillatim recensere: quae tamen non leviores inferunt sanctae huic Petri Cathedrae iniuriam, eiusque dignitatem auctoritatemque imminuunt, violant, contemnunt.

Haec cum ita sint, in tanta et tam aperta sanae doctrinae iurisque ecclesiastici perturbatione, in tanto et tam gravi rei catholicae in istis regionibus discrimine, Nostrarum partium fuisset, habito vix Badensi conventu, vocem de monte hoc sancto tollere, quique in illo concinnati sunt, articulos palam arguere, reprehendere, damnare. Nec alia profecto de causa Nostrum de ipsorum pravitate iudicium hactenus distulimus, nisi quod futurum sperabamus, ut non modo rati non haberentur, sed reiicerentur prorsus ac improbarentur ab iis, qui civilibus administrandis negotiis istic praesunt. At cum res maxima ex parte ad votum non successerit, quin imo dolentes summo opere acceperimus latas alicubi fuisse leges, quibus iidem articuli confirmantur ac publica sanctione muniuntur: cumque magistri et doctoris universalis personam, meritis licet imparibus, gerentes, illud sedulo cavere debeamus, ne quis ex ratione Nostra in errorem misere inducatur, saepiusque memoratos Badensis conventus articulos Ecclesiae doctrinae ac disciplinae minime repugnantes existimet; cunctari et silere diutius non posse probe intelleximus. Ut autem ex Sanctae huius Sedis instituto res gravissimi momenti quam consultissime ageretur, eos ipsos articulos accuratissimo examini subiici volumus. Auditis itaque consiliis, acceptisque suffragiis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ex congregationis Ecclesiasticis Negotiis curandis praeposita, nec non re omni per Nos serio ac mature perpensa, Motu Proprio et certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, praedictos Badensis conventus articulos ceu continentes assertiones, attenta praesertim sententiarum complexione, falsas, temerarias, erroneas, Sanctae Sedis iuribus derogantes, Ecclesiae regimen ac divinam eius constitutionem evertentes, ecclesiasticum ministerium seculari dominationi subiicientes, ex damnatis principiis dimanantes, haeresim sapientes, schismaticas, reprobamus, damnamus et tamquam reprobos ac damnatos perpetuo habendos decernimus.

Quod quidem dum pro apostolici officii munere palam ducimus significandum, id reliquum

esse videtur, ut vos paterno affectu alloquamur, qui in partem illius procurationis estis adsciti, cuius plenitudinem Nobis omnino immerentibus pastorum princeps tradidit. Quantis, venerabiles fratres, tot inter mala quibus catholica ecclesia miserrimis hisce temporibus fere ubique oppressa ingemiscit, cor Nostrum prematur angustis; quantamque potissimum ex iis, quae recens istic in eius perniciem tentata audacissime sunt, ceperimus tristitiam, satis vobis conlicere licet, nec adeo necesse est ut pluribus explicemus. Haud sane dissimulamus dolori Nostro non exiguum levamen attulisse, quae de vestra in catholica re tuenda, gregisque fidei vestrae concrediti salute curanda nuntiata identidem fuerunt. Idcirco Patri misericordiarum, et Deo totius consolationis, qui Nos eiusmodi tribulationi obnoxios consolatur in vobis, benedicimus ex animo. Verum non quod opus esse arbitremur, sed quod periculi gravitas id exposcit, non possumus quin vestri in religionem zeli constantiam excitemus, atque ut quo aciores sunt hostium impetus, eo impensiori studio Dei et Ecclesiae causam agatis, vehementissime adhortemur. Ad vos maxime pertinet stare pro muro, ne fundamentum aliud ponatur praeter id quod positum est, sanctissimumque fidei depositum intemeratum custodire ac tueri. Sed est et aliud depositum, quod firmissime defendere ac integrum servare debetis, sacrarum scilicet Ecclesiae legum, quibus disciplinam suam ipsa constituit, eiusque praeterea ac huius Apostolicae Sedis iurium, quibus Christi Sponsa terribilis ut castrorum acies ordinata consurgit. Agite ergo, venerabiles fratres, pro loco, quem tenetis, pro dignitate qua insigniti estis, pro potestate quam accepistis, pro sacramento quo in solemnī inauguratione vos ipsos obligastis. Exerite gladium spiritus, quod est verbum Dei; arguite, obsecrate, increpate in omni patientia et doctrina; atque ita demum pro catholica religione, pro divina Ecclesiae potestate ac legibus pro Petri Cathedra, eiusque dignitate ac iuribus laborate atque contendite, *ut non solum qui recti sunt incolumes perseverent, sed etiam ut qui seductione decepti sunt, ab errore revocentur.*

Atque ut huiusmodi curis ac laboribus per venerabiles fratres Nostros suscipiendis, optatissimus exitus respondeat, vos etiam compellamus, quoquot sub illis estis sacrorum ministri, animarum curatores, verbi divini praecones. Vestrum omnino est una cum iis voluntate coniungi, uno eodemque studio inflammari, una animorum consensione in id conspirare, ut fidelis populus ab omni ingruentium malorum contagione errorisque periculo sit prorsus immunis. Satagite, dilecti filii, ut omnes unum et idem sentiant, doctrinis variis et peregrinis

nullo modo se sinant abduci, profanas novitates devitent, fidem catholicam quam cautissime teneant, Ecclesiae potestati et auctoritati perpetuo subsint, atque huic Cathedrae, quam Redemptor fortis Iacob posuit in columnam ferream et in murum aeneum adversus religionis hostes, firmius in dies adhaereant et consocientur. Quos autem in Christi et Ecclesiae lege erudiendos susceperitis, illo simul gravissimo praecepto imbuendos curate, seculi etiam potestati esse parendum, latisque ab ipsa legibus de his, quae ad civilis reipublicae bonum spectant, non solum propter iram, sed et propter conscientiam esse obsequendum, nec licere unquam ab fide illi debita turpiter deficere. Cum ita populorum animi fuerint opera vestra instituti, tum optime et civium tranquillitati et Ecclesiae utilitati, quae separari invicem nequeunt, consulitis.

Perficiat vota haec Nostra benignissimus Deus, a quo omne datum optimum et omne donum perfectum; idemque bonorum, quae isti catholici gregis parti cupidissime expectamus, auspicem velit esse apostolicam benedictionem Nostram, quam vobis venerabilibus fratribus et dominis fratribus cum fidei populo communicandam amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum decima sexta kalendas iunias anno millesimo octingentesimo trigésimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio commendae sacri militaris Ordinis Hierosolymitani, in familia Podaliri, ex marchionibus Vulpiani Lepretti, Recinatensi¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Ioannes Baptista Podaliri, ex marchionibus Vulpiani Lepretti patricius Recinatensis et Fanensis ad patronatum familiae suae tria simplicia pertinere beneficia, singula in Recinatensi dioecesi instituta, quorum unum a s. Spina nomen adeptum, ex huius Apostolicae Sedis venia orator ipse licet coniugio devinctus, administrationis titulo obtinet, alterum vero a sancto Erasmo titulum ducens, eius filius primogenitus Pius Consalvus habet, tertium denique a sancto Ioanne Evangelista appellatum, ab oratoris fratre Iulio possidetur. Cum autem idem orator

¹ Ex Bullario Romano.

familiae decus augere summopere exoptet, tum ex tribus commemoratis beneficiis commendam Ordinis Hierosolymitani efformare constituit. Quocirca hac super re orator ipse dilectum filium Carolum Candida locumtenentem magisterii hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani consuluit, eique rationem omnem significavit, qua huiusmodi consilium ad exitum perducat. Qui quidem dilectus filius locumtenens Candida rebus omnibus maturo examine perpensis, oratoris votis annuens conditiones ab eo propositas pene omnino probavit. Quae omnia Nostris hisce literis inserenda mandavimus, prout sequitur:

Frater Carolus Candida

Sacrae domus hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani et militaris Ordinis sancti Sepulchri Dominici humilis magisterii locumtenens, universis et singulis praesentes nostras literas visuris, lecturis et audituris salutem.

Notum facimus, et in verbo veritatis attestamus, qualiter infrascriptum decretum extractum fuit ex libro decretorum magistralium in cancellaria nostra conservato, quod quidem in hanc publicam formam extrahi et redigi iussimus, ut ubique tam in iudicio, quam extra eidem plena et indubia fides adhibeatur, cuius tenor est qui sequitur videlicet:

Die vigesima mensis aprilis millesimi octingentesimi trigesimi quinti. Perlecto supplici libello nobilis Ioannis Baptistae Podaliri degli Antichi ex marchionibus Vulpiani Lepretti, una cum relatione commendatoris fratris Alexandri Borgia, quarum tenor est qui sequitur videlicet:

Eccmo Signore

Il nobile Giovan Battista Podaliri degli Antichi de' marchesi Vulpiani Lepretti, discendente della famiglia de' Podaliri della città di Fano, ora domiciliato in Recanati, patrizio dell'una e dell'altra città, riverentemente rappresenta all'eccellenza vostra, qualmente nel 1819 fece formale istanza per mezzo del Bali Bonaccorsi all'ordine Gerosolimitano, proponendo d'istituire una commenda di giuspatronato attivo nella sua famiglia. Questo progetto preso in esame dalla veneranda lingua d'Italia si è gravemente deviato nel suo sentimento dal proposto progetto di fondazione, ed ha imposto delle condizioni molto gravose, per potersi ammettere dimodochè l'oratore non trovandole uniformi a quanto proponeva, ha desistito di continuare nel suo progetto.

Trovandosi l'oratore attualmente in questa capitale per alcuni suoi particolari affari, ed avendo preinteso, che l'eccellenza vostra a cui risiedono tutte le autorità si benignerebbe di accogliere favorevolmente un qualche nuovo progetto, che fosse conciliabile fra gl'interessi

dell'ordine e della sua famiglia; si è animato di umiliarne altro nuovo, lusingandosi, che preso dall'eccellenza vostra in esame, vorrà ammetterlo ed ordinarne gli atti relativi per portarlo al suo fine, restando nullo il già proposto nel 1819.

1. Offre in dote della commenda tre benefici laicali di giuspatronato di propria famiglia, posti nel territorio di Recanati, il primo sotto il titolo di s. Spina, censito attualmente in un sol fondo rustico per scudi 11647,95 in fondo urbano per scudi 3600, dell'annuo reddito netto di circa scudi 500, ed attualmente posseduto dall'oratore; il secondo sotto il titolo di s. Erasmo censito per scudi 1306,73 dell'annuo reddito netto di circa scudi 60, il terzo finalmente sotto il titolo di s. Giovanni evangelista censito circa scudi 200 dell'annuo reddito netto di circa scudi 30, quali due ultimi benefici or posseduti in vitalizio, quello di s. Erasmo nella persona del primo figlio dell'oratore, e quello di s. Giovanni evangelista, dal fratello dottor Giulio. I suddetti tre benefici ascendono al valore censito di scudi 16754,68 dell'annuo reddito netto di circa scudi 590 salvo ecc.

2. La suddetta commenda sarà di giuspatronato attivo e passivo del nobile Gio. Battista Podaliri e della linea mascolina di suoi figli maschi sino all'estinzione di questa, escluse le femmine ed i loro successori, ed in mancanza dei figli, vuole siano chiamati i fratelli e loro figli maschi per ordine di primogenitura, e così da fratello in fratello.

3. Sarà riservato al fondatore di nominare uno dei figli a cui vorrà che dopo la sua morte succeda nel giuspatronato, ed a quello nominato spetterà il padronato attivo e passivo nell'infrascritto modo.

4. Il commendatore già nominato discendente dal fondatore avrà il diritto di nomina e collazione della commenda esercibile in perpetuo da tutti i commendatori, finchè esisterà la detta agnazione.

5. Nel caso che succedesse la morte senza aver nominato il successore, in questo caso succederà di diritto il primogenito discendente dal commendatore, ed in mancanza di figli maschi, al primogenito della linea collaterale al commendatore defonto, il quale potrà nominare anche sè stesso a pieno arbitrio, e facendo cadere in altri la nomina, essa non potrà aver luogo che a favore di un maschio Podaliri discendente dal fondatore qualunque ne sia la linea ed il grado.

6. Il diritto di nomina e collazione potrà essere eseguito non solo per atto tra vivi, ma anche per atto di ultima volontà ogni qualvolta si trovasse vacante la commenda o che andasse ciò ad avvenire colla di lui morte.

7. L'istitutore potrà in vita, o per atto di ultima volontà trasmettere alla famiglia di un

suo fratello il giuspatronato della commenda, la quale sarà goduta da questa come se continuasse la propria, e ciò nel solo caso che morissero i suoi propri figli maschi, senza eredi maschi.

8. Nel caso, che Iddio mai non permetta, che per qualunque evento, o fatto di principe, accadesse il caso di una soppressione dell'ordine, intende e vuole che tutto ritorni nella propria famiglia, e nella primiera istituzione de' beni che si donano con questa particolare e specialissima condizione, e come meglio ecc.

9. Verranno annualmente pagate cominciando dal giorno dell'istromento di fondazione della commenda, secondo la forma degli statuti scudi venti a titolo di responsione. Il suo successore pagherà l'egual somma, quando entrerà in possesso, ma i loro successori saranno obbligati per lo stesso titolo a pagare scudi cinquanta senza che questa somma possa essere in modo alcuno, o per qualsiasi circostanza alterata o diminuita, quando però caderà all'ordine sarà soggetta non solo all'accrescimento o diminuzione delle responsioni, come le commende di giustizia; ma anche alle tasse ordinarie e straordinarie secondo giudicherà l'ordine di stabilire alle altre commende.

10. La commenda dopo la morte del titolare di giuspatronato sarà amministrata dal successore, dopo che questi avrà ottenuto dalla cancellaria dell'ordine la bolla della medesima. Il detto nuovo titolare pagherà a titolo di mortorio, e vacante la somma di scudi 800 in due rate di scudi 400 l'una; la prima immediatamente dopo la fine del primo anno, e la seconda dopo quella del secondo, la qual somma dovrà essere pura, libera da qualsivisia peso o spesa. Lo stesso nuovo titolare sarà obbligato al pagamento col detto mortorio, e vacante di tutte le somme che il suo predecessore sarà rimasto debitore verso il venerando comun tesoro per responsioni o per qualunque altro titolo; mancando il nuovo titolare a questi pagamenti la religione potrà ipso iure far sequestrare la commenda a termine dei Gerosolimitani statuti, e ritenere l'amministrazione finchè con i prodotti di quella le sarà stata saldata quella somma di cui risulterà creditrice per l'oggetto indicato.

11. La detta somma di Romani scudi 800 a titolo di mortorio e vacante sarà dal figlio del fondatore pagato in soli scudi 400, cioè scudi 200 per il primo anno, e scudi 200 per il secondo, d'anno in anno posticipatamente, per gli altri successori però sarà inalterabilmente di scudi 800.

Il fondatore subito che la fondazione sarà accettata, e dopo che tutte le formalità sull'esistenza, verifica dei beni, stipolazione del contratto, loro passaggio in commenda e formazione del cabreo che dovrà consegnarsi all'or-

dine unitamente ad una copia pubblica dell'istromento di fondazione della medesima saranno adempiti, avrà dalla cancelleria la bolla in favor suo, senza l'obbligo di presentare alcuna prova della nobiltà della sua famiglia, lo stesso privilegio avrà il suo figlio, quando verrà a succedere al padre nella commenda; ma i loro successori non potranno ottenere la detta bolla, nè quindi entrare in possesso dei beni, se non dopo che avranno presentato il processo delle loro qualità personali, e della nobiltà delle loro famiglie materne secondo la forma degli statuti dell'ordine, e dopo che il medesimo sarà stato accettato dalla veneranda lingua d'Italia per buono e valido, nel qual intervallo di tempo la religione prenderà l'amministrazione della commenda che consegnerà al titolare coi frutti percepiti dedotti i pesi, dopo che il medesimo avrà ottenuto la bolla.

13. Se fra un anno dopo la vacanza della commenda il successore non proverà la nobiltà dei quarti materni, e perciò non avrà ottenuto la bolla, la commenda si prenderà in amministrazione dalla religione ed in suo profitto, finchè egli adempirà al detto obbligo, e non potendolo adempire, sinchè il postero, o uno dei posterì chiamato di quella linea, che avrà il giuspatronato si troverà nel caso di poterlo adempire.

14. Ogni commendatore sarà obbligato al cabreo all'adempimento dei precetti della visita priorale secondo la forma degli statuti, ogni cinque anni alla presentazione dei miglioramenti, ogni venticinque anni di aver rinnovato il cabreo; passato un anno dopo il tempo stabilito per l'adempimento di ciascuno di questi obblighi, e non trovandosi adempiti, la religione farà intimare il commendatore, e se persiste a non farlo nel secondo anno la religione suddetta sequestrerà la commenda, farà eseguire da sè l'adempimento dell'obbligo trascurato e riterrà l'amministrazione sinchè sarà rifatta delle spese occorse per l'oggetto sopra-detto.

Il titolare non potrà intervenire in alcun atto di suddivisione del censo senza il legale permesso dell'ordine.

15. I titolari saranno nel rango de' cavalieri di devozione, esenti dal diritto di passaggio, ma dovranno pagare i soli diritti di cancelleria e pagheranno il passaggio allorchè volessero farsi ricevere di giustizia, nel qual caso dovranno pagare il suddetto passaggio ed i diritti, sebbene i titolari saranno nel grado di cavalieri di devozione o di giustizia (se si faranno ricevere come tali), con tutto ciò avranno il titolo e le distinzioni di commendatori; e siccome nel primo beneficio di s. Spina non esiste alcuna chiesa, perciò si obbliga fabbricarne una dentro anni venticinque colla facoltà di poter nominare un cappellano coi privilegi

ed onori dello statuto Gerosolimitano senza alcuna spesa la prima nomina e la seconda.

16. Rimanendo gravato il suddetto beneficio di s. Spina di una passività di scudi 4000 circa, creata con facoltà apostolica per miglioramenti eseguiti, vuole la facoltà di estinguerla con la creazione di un censo perpetuo o ipoteca dotale.

17. Tutte le spese che occorreranno per la detta fondazione, la stipolazione degli atti o accesso del commissario, voltura dei fondi ed altro andranno tutto a carico del fondatore, non che per il beneplacito apostolico da implorarsi.

18. La commenda si denominerà di s. Spina e conserverà anche il nome all'estinzione del giuspatronato e fabbricandosi la chiesa, porterà il titolo di s. Spina e dei santi Erasmo e Giovanni evangelista, facendo in quella celebrare le messe inerenti ai benefici suddetti per obbligo di prima istituzione.

Finalmente supplica l'eccellenza vostra accordare una decorazione di devozione al signor arciprete Podaliri fratello del proponente, senza altra spesa, che quella dei soli diritti di cancelleria.

Si dichiara con il più devoto rispetto.

Di vostra eccellenza

Umò devmo servo
GIO. BATTISTA PODALIRI ANTICI
de' marchesi VULPIANI LEPRETTI.

Roma 4 aprile 1835.

Eccellentissimo signore

In discarico dell'onorevole commissione che dall'eccellenza vostra mi fu addossata il 6 aprile corrente, come commissario ad esaminare e riferire con il mio voto sul progetto di fondazione di commenda di giuspatronato della famiglia Podaliri degli Antici de' marchesi Vulpiani Lepretti, già altra volta fu presentato ed oggi dal medesimo riproposto con nuove condizioni. Mi faccio un dovere riferire all'eccellenza vostra di avere esattamente esaminato e studiato detto progetto di fondazione, e di averlo trovato sufficientemente equo ed ammissibile, ma con alcune aggiunte, modificazioni e condizioni, che qui ho l'onore di sottomettere all'esame ed approvazione dell'eccellenza vostra, senza delle quali il mio voto non sarebbe favorevole, e sono le seguenti.

1. Che primieramente a tutte sue spese il signor Podaliri riporti il beneplacito apostolico per il passaggio in commenda dei fondi che ripromette assegnare in dote, giacchè detti fondi sono al presente costituiti in benefici

ecclesiastici di padronato attivo e passivo della famiglia Podaliri.

2. Che ottenga la rinuncia del suo fratello d. Giulio e figlio Pio in sua persona dei due piccoli benefici di s. Erasmo e di s. Giovanni evangelista da loro goduti, e così con l'altro di s. Spina dal medesimo signor Podaliri fondatore siano tutti goduti, e che, ne faccia la totale assegnazione e dotazione, senza attendere la vacanza dell'uno e dell'altro, che solo accadrebbe alla di loro morte.

3. Che ne sia il signor Podaliri il primo titolare e possessore; in seguito uno de' suoi figli che da lui sarà eletto, di poi da questo ne sarà chiamato un altro come meglio gli piacerà, e sempre proseguendo in tal guisa non sortendo mai dalla linea mascolina della famiglia Podaliri, escluse le femmine. Se si verificasse il caso, che uno chiamato non avesse prole maschile, il primogenito della sua famiglia collaterale entrerà in diritto di nomina, e succederanno i figli di chi ne sarà il chiamato, e ne seguirà l'ordine di sopra espresso. Parimenti se un chiamato morisse senza aver dichiarato chi delli figli suoi dovesse succedergli, lo sia di diritto e di fatto il primogenito, ma sempre collo stesso ordine e disposizioni già espresse.

Estinguendosi un giorno la linea mascolina Podaliri del fondatore sia la commenda devoluta all'ordine, ed entra fra le commende del priorato di Roma da potersi smutare come le altre fra i cavalieri di giustizia di detto priorato.

4. Che sia pure per il fondatore gravata detta commenda di soli scudi venti all'anno a titolo di responsioni; ma il primo da lui chiamato debba per l'istesso titolo *responsioni* pagare non più scudi venti, ma bensì scudi venticinque. Gli altri poi che gli succederanno siano tutti tenuti alla somma di scudi cinquanta come viene proposto nel progetto di fondazione.

5. La somma che si propone pagare in ogni passaggio fra un titolare e l'altro per causa di morte a titolo di mortorio e vacante, sia questa aumentata di scudi cinquanta, e perciò per il primo caso che si potesse verificare il successore dell'attuale fondatore debba pagare scudi quattrocento cinquanta come si è detto a titolo di mortorio e vacante, e per conseguenza nel secondo caso l'aumento sarà di scudi cento, e pagherà per l'istessa causa scudi novecento nel modo già stabilito nel progetto di fondazione.

6. Sia del tutto escluso e nullo il 16° articolo del progetto di fondazione relativo alla passività che con facoltà apostolica fu creata di scudi quattromila sopra il beneficio di s. Spina, e questo da estinguersi dall'attuale possessore a tutto suo carico, e perciò restino le cose

come fu mente Santissima accordarle, e adempia il titolare quanto ha promesso e si è obbligato, nè la nuova commenda sia in modo alcuno maggiormente gravata, anzi a suo tempo sia del tutto libera da questo peso e ne accreschino le rendite come è di conseguenza.

7. La domanda che dal postulante si fa della concessione di una croce di devozione senza passaggio per il di lui fratello signor arciprete don Francesco Podaliri, questa sarà presa più o meno in considerazione dall' eccmo signor luogotenente del magistero essendo nella linea delle grazie, che lui solo può accordare, a meno che non voglia in anticipazione dichiararlo primo cappellano, ossia prete di ubbidienza di detta chiesa, che dovrà edificarsi, per la quale il futuro titolare si è riserbata la nomina del cappellano, come da istituti Gerosolimitani.

8. Per il di più il sottoscritto commissario si riporta al progetto di fondazione dal medesimo signor Podaliri voluto, ed alli regolamenti e pratiche tenute in altri simili casi, ed in fine al saggio discernimento dell' eccellenza vostra mentre ha l'onore di dichiararsi con tutto il rispetto e subordinazione

Di vostra eccellenza

Dño ed obbmō servo
Conf. comm. fra ALESSANDRO BORGIA
commissario.

Roma 18 aprile 1835.

Excellentissimus et venerandus et dominus baiulivus fr. Carolus Candida magisterii locumtenens, munitus extraordinaria auctoritate a sanctissimo domino nostro Gregorio, divina providentia, PP. XVI, cum Brevi die vigesima tertia maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto dictam fundationem commendae iurispatronatus Podaliri sub conditionibus in relatione commissarii Borgia expressis acceptavit, omnesque articulos in ipsa relatione expressos, praeter septimum, ratos habuit ac probavit, et commendatori fratri Alexandro Ghislieri commisit, ut bona doti dictae commendae assignanda examinet atque utrum praedicta commenda ab omni hypotheca sit libera se ipsum certiore faciat, contractui fundationis commendae et assignationis bonorum interveniat, curetque, ut iuxta conditiones dictae relationis stipuletur, transcriptionem bonorum favore commendae faciat, ac tandem copiam legalem contractus una cum eius relatione conventui transmittat pro approbatione et ratihabitione ab hoc excmo locumtenente facienda.

Subscriptus
fr. PHILIPPUS CIGCOLINI vice-cancellarius
interinus.

Et quia ita se habet veritas, ideo in huius rei testimonium bulla dicti hospitalis Nostri praesentibus est impressa.

Datum Romae in conventu nostro, die, mense et anno retroscriptis.

Commendator fr. PHILIPPUS CIGCOLINI
vice-cancellarius interinus.

Loco ✠ signi.

Quae cum ita sint, supplici cum prece a Nobis petiit orator, ut ei hac super re, auctoritate Nostra apostolica occurrere velimus. Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, eiusque familiae splendori consulere et commemorati ordinis bono ac decori prospicere summopere cupientes, tria commemorata simplicia beneficia, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, hisce literis, in commendam eiusdem Hierosolymitani ordinis perpetuo erigimus et constituimus.

Volumus vero, ut onera praesertim missarum iisdem beneficiis inhaerentia diligenter impleantur, eaque omnia rite serventur, quae ab ipso locumtenente Candida in decreto edito sancita et praescripta fuere.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus et mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eorumdem beneficiorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus ac personis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, con-

firmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decimanona maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE.

Quibus fit erectio coenobii Sancti Stephani Augustae Vindelicorum, in monasterium inclyti ordinis s. Benedicti¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum christianae non modo, verum civili etiam reipublicae religiosae familiae, maximo certe praesidio atque ornamento esse soleant, tum singulari sane paterni Nostri animi benevolentia et studio familias ipsas prosequimur atque complectimur.

Non mediocri quidem voluptate affecti fuimus, ubi a venerabili fratre episcopo Augustano accepimus, carissimum in Christo filium Nostrum Vindelicorum regem, tot tantisque bonis adductum, quae ex regularibus ordinibus in tanta praesertim temporum asperitate in rem catholicam atque civilem redundare possunt, iuxta conventionem cum hac Apostolica Sede, anno millesimo octingentesimo decimo septimo, initam, consilium caepisse eius in regno inclytum sancti Benedicti ordinem instaurandi, atque eius rei ergo coenobium sancti Stephani Augustae Vindelicorum adscripsisse ubi monachi morari possint ad iuventutem in religione et literis instituendam.

Nos itaque, quibus nihil gratius, nihil optabilius nihilque iucundius esse potest, quam monasticos ordines instaurare, eorumque bono et commodo consulere; hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, idem sancti Stephani coenobium Augustae Vindelicorum in monasterium inclyti ordinis sancti Benedicti erigimus et constituimus. Eidem vero monasterio abbatem praeficimus dilectum filium Barnabam Huber iam in monasterio Ottemburano eiusdem ordinis monachum, virum, prout ex gravissimo venerabilis fratris episcopi Augustani testimonio accepimus, moribus, pietate, doctrina, prudentia

atque integerrimae orthodoxiae laude omnino praestantem, iisque omnibus ornatum dotibus, quae ad eiusmodi munus obeundum requiruntur. Praeterea eadem auctoritate Nostra apostolica, ipsi abbati, eiusque successoribus perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut pontificalium usu, aliisque omnibus iuribus, privilegiis, indultis libere et licite frui possint et valeant, quibus abbates monasterii Ottemburani legitime uti et frui poterant.

Haec statuimus, concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis constitutionibus, atque in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus ordinationibus aliisque omnibus etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Deputatio visitoris apostolici omnium religionum ordinum extantium in nova Granata².

Venerabili fratri
Emmanueli Iosepho Mosquera
archiepiscopo s. Fidei in Indiis.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum in sublimi Apostolicae Sedis specula, nullis certe Nostri promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio collocati, de universi dominici gregis salute summo opere solliciti esse debemus; tum singulari sane studio ac vigilantia regularium ordinum bono, pro viribus prospiciamus oportet, ut eorum alumni coelestis vocationis spiritum nunquam extin-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Iure Pont. de P. F.

quant, sed virtutum omnium ornatu praefulgeant atque aemulentur semper charismata meliora. Quocirca, ubi novimus religiosas familias temporum calamitate ac rerum vicissitudine ab avito splendore deficere, omni quidem ope et opera ea peragenda curamus, quae ad regularem illarum disciplinam instaurandam pertinere posse censemus.

Hac certe mente pastoralis Nostrae sollicitudinis curas ad omnes religiosos ordines, qui in nova Granata existunt, convertimus, eorumque incommodis, quantum in Nobis est, occurrere vehementer optantes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis praepositorum consilio visitatorem et delegatum apostolicum super eorumdem regularium ordinum rebus constituere decrevimus. Eiusmodi vero gravissimum munus tibi, venerabilis frater, committendum existimavimus, ea profecto spe freti fore, ut singulari tua prudentia, doctrina, pietate ac diligentia nihil inexpertum relinquant, quod in illorum regularium ordinum bonum atque utilitatem redundare possit.

Itaque, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, te, venerabilis frater, ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum, delegatum et visitatorem apostolicum omnium regularium ordinum, qui in nova Granata extant, eligimus, constituimus et deputamus. In primis igitur te ea facultate praeditum esse volumus, cuius vi, singulas quasque religiosas familias visites et earum omnia coenobia, hospitia, collegia, conventus, eremos, domos in eadem nova Granata existentes, in quibus vel domicilium habeant, vel perbrevis anni tempore morentur viri religiosi cuiusque ordinis et congregationis, quamvis eremitarum vel oblatorum nomine appellentur, qui regularem vitam quomodolibet profiteantur et habitu utantur regulari. Atque idcirco, eadem auctoritate Nostra, omnem exemptionem, uti vocant, penitus auferimus, quae ab huius Apostolicae Sedis privilegio seu a conciliorum decretis et constitutionis ac peculiariibus cuiusque instituti regulis originem ducens, religiosis ipsis favere possit, quae quidem exemptio nullius roboris erit, quoad huiusmodi visitatio et apostolica delegatio erit duratura. Prohibemus propterea atque vetamus a quoquam in medium proferri posse quascumque exemptiones et privilegia, quae vel imminuere, vel quavis ratione impedire possent, quominus hae literae suum obtineant effectum.

Nos enim eadem auctoritate Nostra apostolica, omnibus et singulis regularibus, qui in nova Granata existunt, etiam superioribus, eorumque officialibus, ministris, non exemptis syndicis apostolicis ordinis mendicantium, in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque iubemus, te in Nostrum delegatum et visitatorem apostolicum agnoscere, excipere et vereri,

tibique debitum praebere obsequium, sublata cuilibet ex superioribus cuiusque regularis ordinis generalibus potestate quidpiam per se, vel per alios, sive in scriptis, sive voce mandandi, consulendi, decernendi, quod retardare, imminuere vel directe aut indirecte tenuare possit huius delegationis et apostolicae visitationis effectum.

Quare tibi, venerabilis frater, in regulares commemoratae novae Granatae eam omnem facultatem tribuimus, qua supremi moderatores seu generales cuiusque regularis instituti fruuntur, proindeque, tibi fas erit licite et valide tam pro exteriori quam interiori conscientiae foro in illos eam adhibere iurisdictionem, quae ad ipsos superiores seu ordinarios pertinebat. Peculiari autem te facultate munimus, qua confirmes omnia et singula acta comitiorum seu capitulorum provincialium quae habita fuerint, etiam quoad graduum collationem, dummodo in iis celebrandis conficiendisque, saltem substantialia sint servata, quae sacri canones et cuiusque regularis instituti constitutiones praecipiant. Nam si secus actum fuerit, ea nulla et neutiquam valida tibi declaranda erunt, et ad sacrorum canonum atque earundem constitutionum normam reducenda, praesertim iuxta decretum a concilio Tridentino editum sessione xxv. Nolumus tamen, aliqua, te, uti iurisdictione et facultate in moniales, nisi in eas tantum, quae regularium praelatorum potestati subiiciebantur, salvo prorsus iure atque auctoritate in reliquas, si existant, ad formam eiusdem Tridentini decreti, singulorum ordinariorum, quorum subiiciuntur iurisdictioni. Ut autem, venerabilis frater, salutaria possis adhibere remedia malis, quae apud regulares inveneris, tibi, eadem auctoritate Nostra apostolica, potestatem tribuimus, qua regulares professiones non rite emissas, electiones a provincialibus et cuiusque coenobii, seu domi moderatoribus non legitime factas confirmes, missarum onera etiam manualium minime impleta per condonationem seu compositionem, prout magis in Domino expedire putaveris, remittas, ac iustis gravibusque de causis, iisque permanentibus cuiusque pii legati et cappellaniae onera futuris temporibus servato modo et forma a fel. rec. Benedicto XIV praedecessore Nostro in opere de synodo dioecessana lib. xiii, cap. xxiii tradita reducas et imminuas, atque a censuris absolveris, quas regulares ob ipsa missarum onera contraxerint, itemque eos a censuris expedias, quibus devincti fuerint, tum si donarint, vendiderint, permutarint, et quocumque modo res ad regulares domos, vel ipsos religiosos pertinentes alienarint, tum si simoniaca labe infecti fuerint, vel in superioribus eligendis, vel aliis in rebus peragendis. Ex quibus quidem omnibus, venerabilis frater, profecto intelligis huiusmodi gravissimum sane munus tibi a nobis ea mente

et consilio concreditum fuisse, ut in nova Granata regularem disciplinam instaures, damnaque omnia, si quae irreperint, pro viribus amovenda cures. Hoc vero, quo facilius atque commodius consequi possis, potestatem tibi facimus eligendi viros religiosos morum probitate, doctrina, prudentia et rerum gerendarum peritia spectatos, quorum vicaria utaris opera, vel in omnibus agendis, vel alia tantum in re gerenda apud eas regulares domos seu conventus, quo locorum longinquitate, aliove impedimento tu, venerabilis frater, peragere minime poteris. Tibi igitur fas erit tam per te, quam per eosdem vicarios visitare tum in spiritualibus, tum in temporalibus, seu oeconomicis omnia et singula coenobia, conventus, monasteria, hospitia, collegia, eremos et quascumque alias domos, cuiusque regularis instituti, quae in nova Granata existunt. Facultates vero, de quibus habita est mentio, poteris vel per te ipsum exercere, vel eas praedictis vicariis conferre cum in singulis casibus, in quibus opus fuerit, tum universim, brevi tamen temporis spatio ex tuo arbitrio praefiniendo.

Id tamen ea lege concessum volumus, ut ipsi vicarii de earumdem facultatum usu rationem reddere tibi debeant, idque delegationis seu apostolicae visitationis actis erit consignandum. Volumus autem te tuosque vicarios seu subdelegatos in huiusmodi actis et facultatum usu atque exercitio declarare auctoritate apostolica omnia semper egisse. Non dubitamus profecto, quin tu, venerabilis frater, Nostrae voluntati Nostrisque desideriis quam diligentissime et cumulatissime respondeas, tuamque in mentem revocamus ab ultima antiquitate ad hunc usque diem, omnes episcopos atque fideles vel ab disiunctissimis etiam regionibus semper consuevisse ad hanc Petri cathedram ecclesiarum omnium caput et matrem atque magistram, et catholicae religionis centrum supplices confugere, ut in dubiis trepidisque rebus Romani Pontificis, qui Christi vicarius et Petri successor, iudicia quaererent, auxilia implorerent et decreta susciperent. Omnia igitur coneris oportet, ut nos omnibus de rebus summa cura et diligentia certiores facias, et gravioribus in negotiis ex more institutoque maiorum hanc Apostolicam Sedem consulas, eiusque sententiam expectes.

Tibi autem praecipimus atque mandamus, ut unoquoque triennio eandem Apostolicam Sedem diligentissime edoceas quomodo se res habeant, atque ad eam apostolicae visitationis seu delegationis tuae acta mittenda cures iis cum animadversionibus, quas pro tua prudentia existimaveris. Denique venerabilis frater, te vehementer in Domino hortamur atque excitamus, ut omni cura, solertia, vigilantia, prudentia gravissimum huiusmodi munus obire studeas, quo haec apostolica delegatio seu visitatio illis re-

gularibus ordinibus prospere feliciterque eveniat. Nos certe in humilitate cordis Nostri patrem misericordiarum, et Deum totius consolationis rogare non desinemus, ut ea tibi divina praebeat auxilia, quibus ea omnia perficere possis, quae ad spirituales eorumdem regularium salutem pertinere posse videntur.

Haec volumus, concedimus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quatenus opus sit felicitis recordationis Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non regularium ordinum, monasteriorum, domorumque quorumcumque etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus demum ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tua tamen subscriptis ac signo munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae hisce Nostris literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio praesidentis capituli generalis ordinis eremitarum s. Augustini*¹.

Dilecto filio Nostro
Augustino S. R. E. diacono
cardinali Rivarola

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum, sicut accepimus, capitulum generale fratrum ordinis Eremitarum s. Augustini in alma Urbe Nostra propediem benedicente Domino celebrandum sit; Nos cupientes ut capitulum huiusmodi sancte ac fideliter ad Dei gloriam et dicti ordinis utilitatem celebretur, te, qui protector eiusdem ordinis auctoritate apostolica existis, de cuius prudentia, integritate et religionis zelo plurimum in Domino confidimus, in praefato capitulo generali Nostro et Apostolicae Sedis nomine praesidentem cum auctoritate, facultatibus, iurisdictione, honoribus et oneribus similibus praesidentibus competentibus, ac alias solitis et consuetis, ac cum facultate, quando tu actibus capitularibus interesse non poteris, aliquem praelatum tibi benevisum in tui locum ad huiusmodi munus praesidentis obeundum cum auctoritate et facultatibus tibi per praesentes concessis substituendi auctoritate apostolica tenore praesentium facimus, constituimus et deputamus, teque in Domino hortamur et monemus, ut capitulum huiusmodi fideliter regere ac in illo omnia, quae ad prosperum eiusdem regularis ordinis regimen et gubernium pertinent, decerni, statui et ordinari cures et facias.

Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae dilectis filiis memorati ordinis superioribus quocumque nomine nuncupatis, ceterisque fratribus vocalibus in praefato capitulo congregatis aliisque ad quos pertinet, ut te in huiusmodi capitulo Nostro et Apostolicae Sedis nomine praesidentem reverenter suscipiant, tibi que ac per te substituendo praelato in omnibus ad praesidentis officium pertinentibus pareant, obediant et assistant tuaque ac personae a te substituendae monita et iussa humiliter suscipiant et efficaciter adimplere procurent.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac ordinis huiusmodi etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis

superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogationum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio administrationis valetudinarii Centum Presbyterorum de Urbe inclyto Ordini Hierosolymitano*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices, quibus nihil unquam potius, nihil gratius nihilque optabilius, quam omnium cuiusvis ordinis et conditionis bono atque utilitati prospicere, praecipuo sane studio ac vigilantia ea praesertim almae Urbis pia instituta fovenda ac moderanda semper curant, quae christianae non modo, verum civili etiam reipublicae maximo ornamento et praesidio esse solent.

Neminem profecto latet tot inter praeclara atque illustria huius Nostrae almae Urbis instituta, quae Romani Pontifices praedecessores Nostri singulari beneficentia sunt prosequuti, aedes hospitales existere pauperibus presbyteris excipiendis, qui adversa conflictantur valetudine. Quod quidem institutum ab Ioanne Antonio Vestri originem habuit, qui universam substantiam suam eidem deferri ex testamento iussit, eiusque administrationem penes canonicum decanum basilicae Vaticanae atque congregationem Centum Presbyterorum ac viginti clericorum ad sanctorum Michaelis et Magni huius Urbis rite constitutam esse voluit, ac propterea valetudinarium Centum Presbyterorum appellatum. Eiusmodi vero institutum aliorum piorum hominum bonis ditatum a fel. record. Clemente X praedecessore Nostro per similes

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

apostolicas literas die decima tertia iulii millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto datas fuit probatum iisque omnibus iuribus ac privilegiis honestatum, quibus alia nosocomia perfrui possunt. Hinc autem rec. mem. Innocentius XII praedecessor pariter Noster suis apostolicis literis die vigesima octava iunii millesimo sexcentesimo nonagesimo nono datis, quarum initium *Ecclesiae catholicae*, non modo ea omnia, quae ab Clemente X sancita fuere confirmanda existimavit, verum etiam institutum ipsum censu auxit illudque ad aedes in regione, cui a Borgo nomen, huius Urbis sitas transferendum mandavit, in quibus praeter valetudinarium, collegium quoque seu ecclesiasticum seminarium instituit, quo, utilius atque commodius presbyteri et clerici in studia potissimum sacra atque in ecclesiastici ministerii munera incumbere possent. Praeterea administrationem immutandam censuit, namque illam a commemorata congregatione penitus auferens, Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali aliisque ecclesiasticis viris ab Romano Pontifice designandis commisit, ea tamen lege, ut basilicae Vaticanae decanus canonicus inter illos locum haberet. Neque id tantum; propterea quod idem pontifex Innocentius XII maiori eiusdem instituti commodo ac bono consulens, ampliorem illi sedem et domicilium praebuit. Quamobrem valetudinarium et collegium ad aedes a fel. rec. Xisto V praedecessore item Nostro pauperibus utriusque sexus recipiendis extractas ad Ianiculensem pontem, ab eodem Pontifice Xisto V restitutum, a quo nomen accepit, traducendum decrevit, postquam pauperibus ipsis aedes sancti Michaelis vico ripae maioris attribuerit. Quo vero instituti administratio prospere feliciterque se haberet, congregatio quatuor viris conflata fuit instituta, cui Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis protectoris nomine praeesset. Anno autem millesimo septingentesimo decimo secundo eiusdem valetudinarii et collegii spiritualis cura a bo. me. Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Imperiali tunc temporis patrono, rec. me. Clemente XI praedecessore Nostro annuente, presbyteris congregationis Clericorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fuit concredita, qui tamen a congregatione praedicta pendere deberent. Ita se res habuere usque ad annum millesimum septingentesimum nonagesimum octavum quo asperimis rerum vicibus ac luctuosissimis temporibus valetudinarium et collegium clausum fuit eisdemque calamitatibus obnoxium, quibus reliqua religiosa instituta subiecta fuere. Rebus iterum ad pristinum ordinem restitutis praestantissimus vir bo. me. Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Gerdil instituti patronus, omnem operam, in illius aedium dissolvendum, in fundos instaurandos redditusque augendos contulit. Postmodum vero quum eius

in locum bo. me. Iulius Maria S. R. E. cardinalis Della Somaglia fuerit suffectus, qui vicarii munere in urbe fungebatur, eiusdem instituti redditus in eorum sacerdotum utilitatem convertere statuit, qui post ecclesiastici ministerii labores in Urbe exantlatos, vel aetate graves, vel adversae valetudinis incommodis conflictati, in vinea Domini laborare haud amplius possent. Quo circa duodecim presbyterorum bono consuluit, qui iisdem in aedibus domicilium habentes ex instituti redditibus quotidianum emolumentum perciperent, quo se alere possent. Neque vero presbyteris morbo affectis occurrere praetermisit, quos in valetudinario sancti Ioannis de Deo hic in Urbe omnibus Hippocraticae artis praesidiis ex ipsius instituti redditibus iuvandos curavit. Quam quidem novam initam rationem rec. me. Pius VII et Leo XII praedecessores Nostri eorum auctoritate probarunt. Iam vero quum experientia compertum fuerit nunquam duodecim extitisse presbyteros, qui eiusmodi beneficio perfrui vellent, iccirco bo. me. Placidus S. R. E. card. Zurla instituti patronus declaravit duos presbyteros, qui pauperibus orphanis in hospitali domo, cui a Deipara Virgine in coelum evecta nomen, vulgo *di Tata Giovanni* instituendis inserviunt, habendos esse perinde ac si in institutum essent cooptati, ac propterea eis duobus presbyteris emolumentum ipsum esse praebendum quemadmodum evenit.

Quae quidem omnia cum ita sint, Nos institutum ipsum ad pristinam originem revocare eiusque splendorem augere cupientes, in illud paterni animi Nostri curas intendimus. Ut autem Nostra consilia perfici possent, mentem cogitationesque Nostras ad inclytum militarem ordinem Hierosolymitanum convertimus, quem tot sane nominibus de catholica religione deque civili societate optime meritum, singulari certe benevolentia prosequimur. In eam enim profecto spem erigimur fore, ut idem ordo Nostri desiderii quam cumulatissime respondeat, cum praesertim ipse Hierosolymis ab hospitali domo christianis peregrinis atque infirmis excipiendis originem ducens, licet ad amplissimum dignitatis gradum evectus, nunquam tamen erga hospites atque aegrotantes operam impendere omiserit, quemadmodum vel ipsis suae institutionis primordiis peragere consuevit. Itaque commemorati instituti bono atque eiusdem ordinis honori et dignitati consulere summopere optantes, aedem, templum, bona, redditus cuiusque generis et quavis ratione ad institutum memoratum, vel hospitium seu collegium, de quibus habita mentio est, pertinentes, militari ordini Hierosolymitano ea sane mente concedere statuimus, ut non solum institutum ipsum iterum vigeat, verum etiam illius ordinis equites et proprias functiones obire et charitatis opera exercere possint. Atque iccirco venerabi-

lem fratrem Nostrum Carolum episcopum Sabinum S. R. E. cardinalem Odescalchi Nostrum in alma Urbe vicarium in spiritualibus generalem, illius instituti patronum et dilectum filium Carolum Candida locumtenentem magisterii hospitalis Hierosolymitani deputavimus, ut hac de re consilia inter se habentes, rem ipsam perficerent. Qui quidem ambo Nostrae voluntati obsequentes, iam die vigesima nona aprilis vertentis anni conventionem ineundam curarunt, quam ab utroque subscriptam atque auctoritate Nostra confirmatam hisce literis inserendam mandavimus prout sequitur: — Adesivamente ai supremi voleri di Sua Santità per la cessione del locale, chiesa, beni e rendite comunque appartenenti allo stabilimento così detto de' *Cento Preti*, ossia dell'ospedale de' poveri sacerdoti infermi e dell'ospizio o collegio ecclesiastico a favore del S. M. O. Gerosolimitano, sonosi concordati i seguenti articoli fra l'emo principe il sig. cardinale Odescalchi vicario e delegato a tale effetto da Sua Santità, ed il balì fra Carlo Candida luogotenente del magistero del detto sacro ordine. Qual capitolato da approvarsi dalla lodata Santità Sua con apposito Breve.

1. Si consegnerà l'intero locale a ponte Sisto colla chiesa dedicata a s. Francesco annessa al locale suddetto.

2. Si consegneranno i beni e le rendite tutte, che finora hanno servito di dote tanto per l'ospedale che per l'ospizio de' sacerdoti invalidi, ed ogni altra rendita sotto qualsivoglia altra denominazione, e che attualmente sia compresa nell'amministrazione dello stabilimento. Si consegneranno pure i libri e carte che riguardano l'amministrazione di fondi o rendite.

3. In corresponsività di tale consegna di fondi e rendite dovrà la religione Gerosolimitana mantenere e conservare tanto l'ospedale de' preti, diaconi e suddiaconi, i quali non abbiano proprio ospedale in Roma, a norma ed a seconda di quanto stabilì la ch. mem. del cardinale Imperiali già protettore dell'ospedale giusta le disposizioni de' pii testatori tenendo quattro letti disponibili per gl'individui sunnominati, quanto l'ospizio ecclesiastico a norma del seguente articolo.

4. Si conserverà all'emo vicario pro tempore la nomina dei sacerdoti, che dovranno essere ricevuti nell'ospizio, i quali non potranno mai eccedere il numero di otto: a questi sacerdoti si passerà l'assegnamento di baiocchi quindici il giorno da consegnarglisi l'ultimo di ogni mese, ed avranno il comodo delle stanze ed un qualche servizio della camera, come attualmente si pratica.

5. Sarà conservato per l'ospizio dell'Assunta, ossia di *Tata Giovanni* l'assegnamento stabilito dalla ch. mem. del cardinal Zurla

di baiocchi quindici il giorno a ciascuno di due preti, che assistono i giovani di quest'ospizio da pagarsi come gli altri sacerdoti ogni fine di mese.

6. Saranno conservati nel loro rango tutti i provvisionati e salariati.

7. Dovrà esservi sempre residente uno o più commendatori e cavalieri, i quali soprintenderanno al ben andamento dell'ospedale, ed a questi ed ai novizi apparterrà d'invigilare alla custodia degl'infermi, acciò nello spirituale e nel temporale siano bene assistiti.

8. Sarà l'ospedale, ed anche tutti gl'individui a quello strettamente appartenenti, esente dai diritti parrocchiali non solo con i privilegi già concessi al detto ospedale, ma benanche in vigore de' privilegi dell'ordine Gerosolimitano.

9. Dovranno però i sacerdoti, scelti per assistere gl'infermi, essere approvati per le confessioni dal cardinal vicario secondo le regole solite, nè potranno ammettersi alle celebrazioni delle messe i sacerdoti qualunque siano, senza le regolari pagelle e carte in regola del vicariato.

10. Di tutto ciò, che si consegnerà alla religione Gerosolimitana, dovrà farsene esatto inventario, sia perchè i fondi e rendite da consegnarsi debbano sempre rimaner fermi per l'adempimento degli assunti obblighi, sia perchè in caso, che la religione sullodata per qualunque siasi titolo abbia da lasciarli, o creda di non più continuare ad adempire tutti i patti, possano essi tornare come al presente sono sotto la direzione dell'emo protettore e suoi deputati.

Roma li 29 aprile 1835.

• C. card. ODESCALCHI
vicario di Sua Santità e protettore.

Luogotenente del magistero
del S. M. O. Gerosolim.
Balì Candida.

Nos igitur eiusmodi negotium ad exitum perducere volentes, rebus omnibus maturo examine perpensis, conventionem ipsam auctoritate Nostra apostolica omnino approbamus et confirmamus, ac Motu-Proprio, certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, aedes, templum, bona omnesque redditus quovis modo et nomine ad institutum valetudinarii vel hospitium seu collegium ad Ianiculensem pontem pertinentes, iis tamen sub conditionibus, quae in conventionem inita reperiuntur, militari Ordini Hierosolymitano perpetuum in modum concedimus atque tribuimus. Volumus vero atque eadem auctoritate Nostra praecipimus et mandamus, ut

conventio hisce literis inserta et singulae quaeque conditiones eidem adiectae vel diligentissime servantur atque impleantur.

Haec volumus, concedimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati instituti seu hospitii vel collegii, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque et indultis quibuscumque personis quavis dignitate fulgentibus concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona maii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli archiospitalis moderatoribus sodalitii Beatae Mariae Virginis sine labe Conceptae ac sanctorum Caroli et Ianuarii in ecclesia ss. Cosmae et Damiani in foro extra portam Nolanam, civitatis Neapolitanae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei cultum atque ad charitatis opera exercenda provido consilio institutas, decet sane pontificiae beneficentiae muneribus aliquando donari, ut ipsae de christiana et civili republica magis magisque benemereri conentur.

Quum itaque dilecti filii moderatores sodalitii sub titulo Beatae Mariae Virginis sine labe Conceptae ac sanctorum Caroli et Ianuarii in ecclesia sanctorum Cosmae et Damiani in foro extra portam Nolanam civitatis Neapolitanae rite conditi, quemadmodum Nobis exponendum curarunt, impense cupiant eorum sodalitiū archisodalitatis titulo et privilegiis decorari, quum ex istius metropolitanae curiae testimonio Nobis constet, illud catholicae religionis studio et pietatis cultu valde commendari, haud gravate inducimur eorum ut votis obsecundemus.

Nos igitur huiusmodi sodalitii decus augere volentes, et oratores, nec non alios, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequuti et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de consensu venerabilis fratris archiepiscopi Neapolitani, sodalitiū, de quo agitur, archisodalitatis titulo plena auctoritate Nostra apostolica perpetuo decoramus. Illi propterea omnia et singula iura, privilegia, honores, praerogativas, voce quavis designandas, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt concedimus et indulgemus. Priori autem aliisque moderatoribus istius sodalitii in archisodalitatis honorem evecti, eadem auctoritate Nostra apostolica, in perpetuum facultatem facimus, cuius vi alia quaecumque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra Urbem ubilibet constituta commemoratae archisodalitati, servata tamen forma constitutionis fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri edita, aggregare seu adscribere libere et licite possint, atque cum illis omnes omnino indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet communicare.

Haec volumus atque elargimur, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, itemque, quatenus opus sit, commemorati sodalitii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXVI.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Damnatio synodi Antiochenae Graecorum Melchitarum Carcaphae, anno millesimo octingentesimo sexto habitae, et proscriptio libri, in quo eiusdem acta et decreta typis impressa continentur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Melchitarum catholicorum synodus, Antiochena nuncupata, quae apud monasterium Carcaphae in dioecesi Berytensi anno millesimo octingentesimo sexto inconsulta hac Apostolica Romana Sede, arabicis typis impressa fuit, iamdiu in hominum de puritate catholici dogmatis sollicitorum reprehensiones varias incurrit. Nam et nonnulli orientales episcopi et minores alii animarum pastores doctrinam praedictae synodi suspectam sibi in multis ingratamque nuntiabant; Nos vero in suprema Ecclesiae specula constituti, cum has querelas in dies augeri audiremus, simulque synodi usum in Oriente propagari et lapsu temporis stabiliri quodammodo videremus, rem gravioris momenti existimantes dedimus operam, ut synodi exemplar in italicam linguam diligenter conversum et manu venerabilis fratris Maximi Mazlum subscriptum et tamquam fidele, idest cum arabico originali concordans ab eo recognitum a peritis theologis et a consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium corrigendis ecclesiae orientalis libris praepositorum in examen accuratum vocaretur.

Interim vero antequam Nostrum ea super re oraculum proferremus, ven. fratrem Maximum Mazlum Melchitarum catholicorum electum eo tempore patriarcham scriptis mandato Nostro a congregatione de Propaganda Fide literis admonendum censuimus de sinistro Romanae censurae circa hunc librum suffragio, simulque dicti patriarchae electi hac ipsa de re sententiam exquisivimus, quid nempe ipsi de synodi supradictae doctrina videretur. Is autem ad congregationem de Propaganda Fide rescripsit literas, quae apud Nos manu eius exaratae extant, quibus suum erga Romanam Ecclesiam eiusque iudicia obsequium plenamque obedi-

tiam adeo disertis verbis testatus est, ut de eius sinceritate dubitandi nulla causa suppleret. Nominatim autem de synodo Carcaphensi, ait se quidquid a Sancta Sede Romana decretum fuerit, ratum habiturum eique pronam obedientiam firmamque fidem fore praestiturum. Interim vero, pendente iudicio, se neque libri exemplaria distributurum, neque eius decretis usurum, neque ullam eidem, prout sibi iussu Nostro mandatum fuerat, auctoritatem attributurum. Quae obsequii et obedientiae clarissima significatio simulque erronearum opinionum Germani Adam archiepiscopi olim Hierapolitani improbatio (quibus numquam se adhaesisse affirmavit) aliis literis ad Nos ipsos datis ab eodem venerabili fratre Maximo Mazlum declarata adeo Nobis placuit ac tantopere Nostrum animum exhilaravit securumque reddidit, ut uno eodemque tempore et synodum ex officii Nostri debito condemnare; et venerabili fratri Maximo patriarchatum confirmare ac palium, de corpore beatissimi Petri sumptum, mittere decreverimus.

Quamquam igitur impressus synodi liber, quamdam Aloisii Gandulphi, apostolici olim ad Libanum delegati, approbationem in fronte iactat, quam Sancta Romana Sedes nunquam agnovit quaeque vel sermonis arabici ignorantiae, vel fraudi aut falsitati alicui tribuenda est (praeterquamquod synodorum approbatio non est in ordinariis delegatorum facultatibus) attamen complures errores tum in synodo, tum in instructionibus eidem adnexis comperiri certum est. Etenim primo synodus haec in multis ex iamdiu damnata Pistoriensi synodo tacite fraudulentemque hausta fuit, et aliquot propositiones eiusdem Pistoriensis a Sancta Romana Sede damnatas, partim ad literam, partim ambigue insinuatias continet. Deinde definitiones interdum vel decisiones, veluti de sacramentis et de virtutibus, parum rectas facit, Baianismum, Iansenismum atque huiusmodi pravas opiniones aliquando sapit; vim naturamque indulgentiarum infirmat; a quibus canonicam tantummodo poenam remitti docet, atque ita doctrinam iam in Lutero et Pistoriensi synodo damnatam innovat, potestatem ecclesiasticam nominatimque coactivam oppugnat; appellationes ad Sanctam Romanam Sedem oblique impedit, synodi provincialis peremptoriam fuisse antiquitus auctoritatem falso asserit, sacrae iurisdictionis originem distorquere videtur; praesertim Ecclesiae disciplinam importuno zelo identidem calumniatur, caelibatum sacerdotalem, ut minus quandoque parocciis administrandis idoneum traducit, episcoporum et cleri creationem nimis iniustisque verborum rigoribus difficillimam reddit; controversias varias sub iudice adhuc positas, praeter synodi provincialis auctori-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

tem, audacius definit, fallāci denique reformationis praetextu, non sine quadam pietatis zelique specie, Ecclesiae statum perturbat.

Antiochenam itaque praedictam synodum haec et alia plura contra sanam doctrinam et probatam Ecclesiae disciplinam vitia continentem, Nos auctoritate apostolica, tenore praesentium literarum improbamus et condemnamus, eiusdem acta et decreta nulla et irrita declaramus, totius denique libri usum, quovis in idiomate, sive in manuscripto codice, sive in impresso interdiciamus: atque ut unquam in posterum typis imprimatur, vetamus. Ipsum vero Melchitarum catholicorum patriarcham ven. fratrem Maximum Mazlum caeterosque variorum rituum gentiumque patriarchas et episcopos graviter admonemus, ut dictae synodi librum ab usu suarum ecclesiarum excludant, doctrinam eius, quatenus a Nobis improbata et damnata fuit, aversentur; et orthodoxas potius synodos, praesertim veteres, quae tot in Ecclesia Dei feruntur, a sanctis doctisque patribus celebratas et a decessoribus Nostri Romanis Pontificibus adprobatas, amplectantur; atque ex iis regiminis sui doctrinaeque normam capiant.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio oppidi Mareni in civitatem*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In more institutoque Romanorum Pontificum aliquando fuit nonnulla civilis eorum principatus loca paternae benevolentiae testimoniis prosequi eorumque incolarum dignitati et decori consulere, qui tum antiquitatis, frequentiae et existimationis laude, tum praecipue constanti fide et obsequio in hanc Apostolicam Sedem vel maxime praestant, ut alia etiam oppida sibi subdita hoc veluti incitamento impulsā, de ipsa Romana Cathedra optime mereri cōentur.

Romam inter et Velitras ad Appiam viam in Albana dioecesi Mariana villa seu Marenum assurgit, quod a Mario eius conditore nomen habens vetus Firentum fuisse fertur; municipii titulo deinceps auctum, apud Romanos primum, deinde apud Gothos adeo magni habitum, ut

ab alteris quatuor in hoc oppido tures adstruatae. Vetustissimis iam inde aetatibus inibi summi florere viri, belli domique inclyti, in posterum vero aliquot etiam ex iis extitere, qui pro catholica Ecclesia strenue dimicarunt, Romanis principibus hostili impetu vexatis perfugium praesidiumque exhibuere, plures denique, qui et sanctitate vitae et bonis ac liberalibus artibus itemque ecclesiasticis ac militaribus obeundis muneribus magnam sibi famam compararunt. Huc accedit quod oppidum istud agrorum ubertate, caeli amoenitate, loci amplitudine, quorundam aedificiorum decore, latinarum urbium splendorem aemulatum, quinque mille constat incolis, atque ad annum usque millesimum octingentesimum decimum sextum praefecti sedes, quam pontificatus Nostri exordio iterum constituimus; magnificum praeterea possidet collegiale templum, cuius canonici sacra trabea seu cappa magna honestantur, praeter abbatem, cui infulae privilegium inest, tria coenobia, gynaeceum, nosocomium, piam denique domum puellis excipiendis instituendisque. Iam vero cum ad tot tantaque nomina miram adiungat in Apostolicam Sedem et Romanos Pontifices fidem et observantiam, quam si semper alias, multo certe magis erga Nos ipsos semel iterumque locupletibus argumentis illius incolae testati sunt, haud profecto possumus, quin alacri libentique animo propensam Nostram erga eos voluntatem exhibeamus oppidumque ipsum civitatis titulo atque honoribus decoremus.

Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra, harum literarum vi, Marianam villam seu Marenum in civitatem evehimus, eique iccirco non solum civitatis nomen, sed et honores omnes volumus delatos, itemque iura atque insignia, quae ceteris pontificiae Nostrae ditionis civitatibus, ex pontificiis constitutionibus modo vim habentibus, tributa sunt vel in posterum tribuentur. Concedimus insuper et impertimur, ut Mareni incolae civium nomine augeantur; ita tamen, ut episcopus in tempore Albanorum inibi consistere minime teneatur, sed ecclesiae Albanae, ut antea, subditi omnino sint.

Haec volumus atque mandamus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt; hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos

¹ Ex Bullario Romano.

etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis nec non peculiaribus quorumcumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas erigendi sacellum in carcere copiarum militarium Auximi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Quum Nostrarum copiarum militibus in Auximano carcere detentis spiritualia subsidia comparare velimus, iccirco curam omnem adhibuimus, ut inibi sacellum extrueretur, quo sacrum peragi, et eucharistiae sacramentum excipi posset. Quare, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, concedimus et indulgemus, ut in sacello eiusdem carceris, ad hoc decenter muro extracto et ornato, seu extruendo et ornando, ab omnibus domesticis usibus libero, per ordinarium prius visitando et approbando, deque eius licentia arbitrio suo duratura, una missa pro unoquoque die, etiam per annum solemnior, a quocumque presbytero ab ordinario approbato saeculari, seu de superiorum suorum licentia regulari in eorumdem militum aliorumque eorum custodiae addictorum praesentia celebrari licite et libere possit et valeat. Praeterea, eadem auctoritate nostra facultatem faci-

mus, cuius vi singuli quique; de quibus habita mentio est, eo in sacello intra sacrificii actionem e manu sacerdotis ibi celebrantis, etiam in paschalis praecepti satisfactione sacram synaxim libere possint excipere.

Id concedimus atque indulgemus, sartis tectisque parochi iuribus, ac non obstantibus apostolicis et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut alii praeter eos, quos commemoravimus, ibidem missae huiusmodi interessentes ab obligatione audiendi missam in ecclesia diebus festis de praecepto minime liberi censeantur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quinta iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XXXIX.

EPISTOLA

*Cum episcopo Basileae dolet de iis quae acta sunt contra Ecclesiam catholicam, praesertim in conventu Badensi; cum eo conqueritur quod ipse diu siluerit circa badenses articulos; illum hortatur ne animo deficiat, sed certet bonum certamen fidei*².

Dilecto Nobis in Christo
episcopo Basileae

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad gravissimas, quibus angimur, curas, ob afflictas ubique catholicae Ecclesiae res, quidam veluti cumulus accessit ex iis quae adversus illius doctrinam divinamque auctoritatem et constitutionem non ita pridem in istis regionibus ac praesertim in Badensi conventu tentata audacissime sunt. Nos quidem pro vigilantia illa, quam apostolici ministerii Nostri esse sentimus, editis vix in lucem articulis in eo conventu elucubratis, constituimus eam sequi consilii rationem, quae religionis integritati tuendae, iuribus Ecclesiae vindicandis servandoque ab erroris periculo fidei gregi appime conduceret. Atque id reipsa praestitimus per datam decimo sexto kalendas iunias epistolam encyclicam ad omnes episcopos, capitula, parochos ceterumque clerum Helvetiae, cuius exemplar ad te, venerabilis frater, iam perve-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex opere cui titulus « de Romano Pontifice » auctore Roskovani, vol. 4, pag. 134.

nisse minime dubitamus. Hoc autem Nostrum et Apostolicae Sedis iudicium non aliis de causis hucusque distulimus, nisi quia nondum integra memorati conventus acta ad Nos fuerant perlata, et spes quaedam Nobis inerat, improbatum iri nefarios articulos ab iis qui civilibus rebus isthic praesunt; praecipue vero quia fidebamus magnopere zelo sacrorum pastorum, et maxime tui, cuius prae ceteris erat peculiaris in hoc negotio curam capessere, propterea quod conventus ipse non modo intra dioeceseos tuae fines fuerat celebratus, verum etiam ex pagis coaluerat, pastoralis tuae procuratori subiectis. Quam sane de te fiduciam augebant testimonia praeclari in religionem studii et eximiae in Apostolicam hanc Sedem observantiae, quae cum saepe alias tum potissimam in gerendis olim illius partibus praebuisti. At cum ita in tua sollicitudine merito conquiescere Nobis videbamus, talia ad Nostras aures pervenerunt quae Nosmetipsos vehementer perturbassent, si fidem ipsis adhibendam putavissemus. Nuntiatum namque fuit, te rogatum licet a pluribus istarum regionum viris sive ecclesiasticis sive laicis, ut adversus Badenses articulos vocem tolleres pastorem, diu siluisse, atque ita in universo hoc negotio non prava quidem voluntate, at infirmitate certe animi te ipsum gessisse, ut apud saniores cleri et populi partem, non parum offenderis; cui profecto offensionem delendae impar fuisset epistola, quam postremis hisce diebus ad magistratus pagi Argoviensis misisti, cum non satis validae appareant, quae in ipsa afferuntur diuturni tui silentii, rationes; atque illud praesertim permolestum occurrit quod magis malorum hominum impetus lenire, quam Dei et Ecclesiae causam viriliter agere videaris. His praeterea rumor adiungebat alia, quae ad istius, cui praepositus es, ecclesiae administrationem propius attinent: te scilicet nec debita vigilantia incedere ad quosdam a tua consuetudine removendos, qui veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces, nec satis rectae puerorum institutioni prospicere, ut eorum retundas conatus, nec demum sedulam conferre operam, ut eos probes, quos vel in clerum adscisas, vel mysteriis divinis tractandis deputes, vel sanctissimo animarum curationis muneri praeficias. Licet vero his omnibus, quae Nobis delata sunt, fidem omnino adhibere nolumus, ob eam, qua de te pridem cepimus, existimationem, pro caritate tamen, qua te complectimur, et officii, quo fungimur, necessitate non possumus, quin te ipsum de adversis huiusmodi vocibus seditule admoneamus eo quidem consilio, ut adhortemur, ne quid eorum negligas quae ad omnem suspicionem depellendam pertineant, simulque excitemus ad ea, quae

pastoralis muneris sunt, summo studio adimplenda. Vides, venerabilis frater, quantis undique catholica religio petatur insidiis quantisque adversus illam conatibus inimici homines insurgant. Attende igitur tibi et universo gregi, in quo te Spiritus Sanctus posuit episcopum regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Induere fortitudinem Spiritus Domini, iudicium et virtutem; certa bonum certamen fidei, neque ulla sit dimicatio, nullum tam praeseis periculum, cui te, pro Dei gloria, pro Ecclesiae catholicae incolumitate, pro animarum tibi creditarum salute, obicere reformides. Quod reliquum est, persuasum tibi esse volumus, nihil Nobis optatius accidere posse, quam ut propensissimam in te voluntatem Nostram ipsa re comprobemus; cuius interim pignus, apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, gregique tuo peramanter impertimur.

Datum Romae die sexta iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto.

XL.

BULLA

Qua fit ampliatio dotationis seminarii Arborensis ¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Arborensi

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Sacrosancti apostolatus officium humilitati Nostrae per abundantiam divinae bonitatis, nullo licet meritum Nostrorum suffragio, concreditum, salubriter exequi adiuvante Domino iugiter satagentes, ad ea per quae felici prosperoque singulorum locorum piorum praesertim ecclesiasticorum seminariorum statui consulitur, libenter intendimus, munerisque Nostrae pastoralis partes propenso desuper studio interponimus, prout rerum, locorum et temporum circumstantiis mature pensatis, magis expedire in Domino arbitramur.

Sane pro parte tua Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod quum alias felicitis recordationis Clementem papam XIV praedecessorem Nostrum compertum fuerit, redditus seminarii puerorum ecclesiastici Arborensis ad alumnos, qui ibidem alebantur sustentandos omnino impares esse, capta occasione vacationis canonicatus metropolitanae de Riola et Baratili,

¹ Ex Bullario Romano.

quibus duae consociabantur paroeciae villarum ipsius nuncupationis de Riola et Baratili Arborensis dioecesis, quarum cura animarum habitualis canonico pro tempore existenti concredita erat, actualis vero per unum vicarium curatum et nonnullos alios presbyteros auxiliares vice-parochos nuncupatos, ab ipso canonico nominandos et ab ordinario loci praevio examine approbandos exercebatur, per literas apostolicas eiusdem Clementis praedecessoris sub datum idibus iulii, anni Domini millesimi septingentesimi sexagesimi tertii editas, singula bona et decimarum fructus ex enunciatis paroeciis provenientes a praefatis canonicatu et praebenda seiuncti dictoque seminario perpetuo appropriati fuerunt habituali curae huiusmodi, nec non iure vicarium et presbyteros auxiliares praefatos nominandi, eidem canonico relictis; sed ex hoc provido consilio magnis ipsius seminarii angustiis haud omnino sublatis, per alias literas apostolicas recolendae memoriae Pii papae septimi etiam praedecessoris Nostri sub datum sextodecimo kalendas augusti anni Domini millesimi octingentesimi quarti super redditibus parochialium ecclesiarum di Sorogno et Nuwallao dictae Arborensis dioecesis duae pensiones annuae pro eodem seminario impositae fuerunt, cum hoc tamen quod illae cessare deberent ubi primum alii canonicatus et beatae Mariae Virginis in coelum assumptae de Cabras nuncupata praebenda effatae metropolitanae ecclesiae vacavissent, illorum enim uberrimi fructus, qui summam millium septingentorum quadraginta novem scutatorum monetae Romanae nullis deductis oneribus annuatim attingunt, saepedicto seminario iam tum excogitabantur adscribi. Cum autem sicuti eadem petitio subiungebat, canonicatus et praebenda secundo dicti adnexum habentes parochialem districtum oppidi di Cabras praefatae Arborensis dioecesis, cuius animarum cura habitualis canonico pro tempore existenti, actualis vero vicario curato et aliquibus presbyteris auxiliariis vice-parochis etiam nuncupatis ab eodem canonico nominandis similiter commissa existit, quos quondam Aloisius Paderi ipsius metropolitanae ecclesiae canonicus dum viveret obtinebat, per obitum dicti Aloisii extra Romanam curiam nuper defuncti vacaverint et vacant ad praesens, tu qui ut effati seminarii res familiares aliquid melioramenti experiantur in votis habes, quo facilius ibidem plures quam antea alumni ad bonas artes severioresque disciplinas instituendi in illius cleri utilitatem gratuito recipi valeant. Aliunde vero plurimum exoptas ne per deficientiam alicuius ex ecclesiasticis ministris, praefatae metropolitanae ecclesiae servitio mancipatis, illius decor ac divinus cultus minuatur infrascriptam rerum dispositionem a te vigore facultatis ut infra tibi concedendae executioni demandandam, quod enarrati seminarii indi-

gentiis per secundo dictorum canonicatus et praebendae reddituum ac novae illorum dotationi per fructuum ex paroecia de Baratili iam eidem seminario adiectorum applicationem perpetuo providebitur aliaque ut inferius fient, a Nobis et Sede Apostolica exostulare consilium coepisti. Quare pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tuis votis in praemissis favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur specialem tibi gratiam facere volentes ac Salvatorem, Angelum et Ioannem Mariam infrascriptos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis; si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, nec non praefatarum Clementis et Pii praedecessorum literarum tenores etiam veriores eidem praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi ut tu, vocatis qui fuerint ad id vocandi, a secundo dictis canonicatu et praebenda, qui in posterum sanctissimi Salvatoris de Baratili nuncupanda, debebis, extincta et abrogata remanente praesenti illorum denominatione, habitualement animarum curam praefati oppidi de Cabras, ac ius illius vicarium et presbyteros auxiliares nominandi, nec non singulos redditus ex decimis aliisque territorii ipsius oppidi provenientes et huiusmodi canonicatus et praebendae dotationem ad praesens efformantes, una cum oneribus ipsi inhaerentibus, ac a memorato seminario omnia bona et fructus a decumanis agris praefatae villae de Baratili, illi obvenientes apostolica tibi ad id specialiter et expresse delegata auctoritate perpetuo dismembrare. Ac pensiones annuas super praefatis parochialibus ecclesiis de Sorogno et Nuwallao ad favorem praefati seminarii temporaliter, ut dictum est, reservatas, simili delegata auctoritate extinctas declarare. Atque ecclesiam dicti oppidi de Cabras in parochialem plebaniam nuncupandam sub titulo beatae Mariae Virginis in coelum assumptae perpetuam et collativam nulli nominationis iuri, sed reservationibus et affectionibus apostolicis tantum obnoxiam, de qua praevio concursu ad praescriptum concilii Tridentini in posterum disponi debeat, pro uno presbytero, cui tam habitualis quam actualis cura praedicta imminet, quique illam ac cetera parochialia munia, una cum presbyteris auxiliariis praedictis ab ipso seligendis et dependentibus ac ab ordinario non sine examine approbandis exercere teneatur, pari delegata auctoritate, sine alicuius praeiudicio etiam perpetuo erigere ac instituere. Et ad hoc ut praefati seminarii angustiis ac futurae tam secundo dictorum canonicatus et praebendae, quam parochialis ecclesiae noviter erigendae dotationi opportune provideatur, eidem

seminario duas ex tribus partibus omnium reddituum a secundo dictis canonicatu et praebenda dismembrandorum, nec non parochiali ecclesiae huiusmodi reliquam illorum tertiam partem, cum onere tamen pro tempore existenti rectori congruam mercedem, tui arbitrio praefiniendam, memoratis presbyteris auxiliariis tribuendi. Denique canonicatui et praebendae secundo dictis singula bona ac fructus decimales ex effata villa de Baritili provenientes atque ab ipso seminario seiungendos eadem delegata auctoritate perpetuo quoque applicare et appropriare, cauto tamen quod secundo dictorum canonicatus et praebendae redditus praefati ad seminarii et parochialis ecclesiae huiusmodi favorem tunc tantum cedant, quam biennium Monti Redemptionis in Sardiniae regno existenti debitum effluerit. Praeterea cum rationi minus consonum sit, ut plures praebendati, vel in perceptione fructuum ex paroeciis de Riola et Baritili, ut praefertur, provenientes, vel in illarum spiritalibus rebus se immisceant ex primo dictis canonicatu et praebenda ad praesens certo modo vacantibus, non solum habituali earumdem villarum animarum cura ac iure nominandi vicarium curatum aliosque presbyteros vices parochi gerentes praefatos, sed etiam illius denominatione de Riola et Baritili illas secundo dictis canonicatu et praebenda, ipsa delegata auctoritate, similiter perpetuo disiungere, nuncupatione primo dictae praebendae huiusmodi in s. Ioannis Baptistae titulum ex nunc in posterum immutata. Ac insuper canonicatum et praebendam secundo dictos, quorum et illis forsitan adnexorum fructus, redditus ac proventus centum octoginta duorum, computatis vero distributionibus quotidianis aliisque incertis biscentum septuaginta quinque dilecto filio Salvatori Angelo Scintu presbytero dictae Arborensis dioecesis in theologia magistro, nec non parochialem ecclesiam noviter erigendam huiusmodi, cuius et illi forsitan adnexorum fructus, redditus et proventus centum quinquaginta, una vero cum incertis tercentum quadraginta ducatorum auri de camera, secundum communem aestimationem valorem annum, ut accepimus, respective non excedunt, dilecto etiam filio Ioanni Mariae Marras presbytero pariter Arborensis dioecesis in eadem theologia baccalaureatus gradu insignito, et in curae animarum exercitio versato, ac hodierno vicario eiusdem oppidi de Cabras; etiamsi concursus super illa minime habeatur et absque novo examine dicta delegata auctoritate conferre ac de illis et illa respective providere. Et demum ea omnia quae tu in ipsarum praesentium exequutione pro tuis arbitrio et conscientia salubriter in Domino expedire iudicabis, desuper disponere libere et licite valeas et possis plenam et absolutam licentiam et facultatem, dicta apostolica auctoritate, earum-

dem tenore praesentium concedimus et imperimus.

Non obstantibus praefatis dicti Clementis praedecessoris literis in ea tantum parte quae eisdem praesentibus adversari potest, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis dictaeque metropolitanae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Nos enim dismembrationem, separationem, erectionem, institutionem, applicationem, appropriationem, attributionem et adiectionem huiusmodi per te vigore dictae facultatis, ut praefertur, faciendas, ex nunc prout ex tunc et e contra, postquam tamen illae factae fuerint semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, ac ab omnibus ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum firmiter et inviolabiliter observari. Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, et causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quinto, sexto decimo kalendas iulii, pontificatus Nostri anno quinto.

XLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit almissio Ioannis Antonii Cappellari, Sanctitatis Suae nepotis ex fratre, in equitem ordinis s. Ioannis Hierosolymitani cum gradu equitis iustitiae¹.

Dilecto filio Carolo Candida
Locumtenenti magisterii
ordinis s. Ioannis Hierosolymitani

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti dilectum filium Ioannem Antonium Cappellari nepotem Nostrum ordinis sancti Gregorii Magni commendatorem atque ordinis s. Ioannis Hierosolymitani Venetiis receptorem impense cupere eundem in ordinem equitis iustitiae gradu honestatum cooptari atque in eo solemnia vota nuncupare. Supplici ergo cum prece a Nobis postulasti, ut auctoritate Nostra apostolica iis Hierosolymitani ordinis statutis derogare velimus, quae impediunt, quominus ipse Ioannes Antonius sui voti compos fieri queat.

Nos itaque ipsum Ioannem Antonium peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, commemorati ordinis statutis, ac praesertim x, xii, xiii titulo de Receptione, atque Ordinationibus xxvii, xxx, lii eiusdem tituli aliisque omnibus ordinationibus, quae pro excipiendis iustitiae equitibus praescriptae sunt, omnino derogantes, tibi, dilecte fili, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica, eidem Ioanni Antonio facultatem facias, cuius vi licet matrimonium inierit filiosque habeat, tamen in eundem Hierosolymitanum ordinem equitis iustitiae gradu ornatus cooptari atque in eo tirocinii anno minime exacto solemnia vota nuncupare iisque omnibus iuribus, privilegiis, praerogativis, quae ad eiusdem ordinis equites professos iuxta constitutiones pertinent, libere et licite perfrui atque in istum Romae prioratum excipi possit, quamvis in Veneto prioratu natus sit, id tamen ullo absque iurium detrimento eorum equitum, qui Romano prioratui iam adscripti sunt.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus et mandamus non obstantibus apostolicis atque

in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus ac personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLII.

EPISTOLA

Confirmat literas « Inter sacras virgines », quibus monasterium monialium in Cannington sub S. Sedis patrocinio posuit².

Venerabili fratri
Petro Augustino Baines episcopo Sigano
vicario apostolico
districtus occidentalis Angliae

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Accepimus literas a venerabilibus fratribus vicariis apostolicis Angliae et Scotiae (uno dempto vicario apostolico Angliae Meridionalis) a fraternitate tua quoque primo loco ut seniore inter eos, subsignatas scriptas quidem sub decima decembris elapsi anni, Nobis autem nonnisi mense martio anni currentis redditas quarum haec est summa:

1. Conqueruntur ipsi vicarii de apostolico Brevis a Nobis dato die decima sexta iulii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio; quo monasterium monialium Benedictinarum apud Cannington in isto tuo occidentali districtu ut

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Iure Pont. de P. F.

paci inter easdem moniales perturbatae consuleremus sub Nostro et S. huius Sedis patrocinio posuimus et alterius cuiuscumque iurisdictionem *suspendentes* in eius protectorem et Nostrum ad res illius monasterii componendas vicarium deputavimus dilectum filium card. Weld, ut ipse rite comperto dicti monasterii statu impense curet pacem mutuamque concordiam ibi restituere legumque observantiam custodire.

2. Declarant praeterea se magnopere angere animo, eo quia se certo scire arbitrantur Romae degere qui apud Nostram congregationem de Propaganda Fide omni ope nituntur, ut templum recenter Londini aedificatum patribus Societatis Iesu tradatur, et novus locus missionis in districtu septentrionali patribus Benedictinis, episcopo invito ac renitente, assignetur.

3. Contendunt autem memorata omnia repugnare tum regulis istarum missionum a Benedicto XIV praescriptis, tum apostolicis literis Pii VII in quibus Pontifex certiores fecit vicarios apostolicos illius temporis, se in mandatis dedisse eidem congregationi ut quando agitur de gratiis et privilegiis unde ordo in missionibus statutus immutaretur, ea Summo Pontifici non proponat concedenda, nisi prius vicariorum apostolicorum sententiam exquirat.

4. Quapropter a Nobis enixe postulant, ut statuta ac mandata eorumdem praedecessorum Nostrorum simul et vicariorum iura iubeamus inviolata servari.

Quae vicariorum apostolicorum expostulationes et querimoniae quanto Nos moerore affecerint ac dolore, vix exprimere possumus, non quidem stylo ac verbis quibus exponuntur, sed forma ac proposito. *Forma*, quia specie praeserunt conspirationis solemnisque protestationis eorumdem vicariorum contra id quod, vel a Nobis factum est, vel Nos facturos aut concessuros suspicatur. *Proposito* autem, quia Nos et dictam congregationem quodammodo arguunt tamquam de violatis iuribus, deque Benedicti et Pii VII statutorum ac mandatorum circa missiones Anglicas subversione.

Quibus querelis paterna charitate satisfacere volentes, tibi, ven. frater, ut eorum in sacro ministerio seniori et praecipuas in causa partes habenti, praesentes has literas manu ipsa Nostra conscripta, amice mittimus, ceteris collegis tuis communicandas.

Atque in primis ad monasterium monialium quod attinet. — De perturbato ordine ac statu illius monasterii ac de consultationibus super hoc pluries habitis in congregatione de Propaganda Fide, deque officiis ab eadem apud te Nostro etiam nomine ante praefati Brevis emanationem interpositis pro restituenda illis mo-

nialibus pace, non est, quod hic mentionem facere oporteat. Nemo enim vicariorum apostolicorum Angliae ignorare potest, quae S. haec Sedes ad rem praestiterit.

Verum falluntur apostolici vicarii dum autumant Nos plenaria exemptione subtrahere voluisse praedictum monasterium ab apostolici vicarii istius districtus potestate, uti certe supremi primatus iure poteramus, atque immediate iurisdictioni dilecti filii card. Weld illud Nos subiecisse. Quippe non penitus vicario apostolico potestatem subtraximus, sed tantum iurisdictionem in ipsum scilicet iurisdictionis exercitium *suspendimus*. Clara sunt verba Brevis. Porro ex iure canonico atque ex ipsa ecclesiastici regiminis praxi ac disciplina, manifestum patet, iurisdictionem *suspendere* et iurisdictionem prorsus *adimere*, plane inter se ac substantialiter differre nec ex primo sequi secundum, suspendimus autem, ut interim rerum statum cognoscere eis pro opportunitate providere possemus. Et sicuti non erat in animo plenariam absolutamque ac perpetuam exemptionem saepe dicto monasterio concedere, sic et a formulis scite abstinuimus, quibus plenaria huiusmodi exemptio in apostolicis constitutionibus exprimi solet. Nec refert, quod illud sub immediato Nostro et S. Sedis patrocinio posuerimus. Declarando enim Summi Pontifices communitates aut loca aliqua sub apostolica protectione consistere, non ideo consequitur, nisi id aperte edicatur, sub iurisdictione esse posita solius Romani Pontificis, erepta prorsus cuilibet alteri potestate in easdem communitates et loca. Similiter, hallucinantur, iidem vicarii apostolici arbitantes, Nos monasterium illud immediatae iurisdictioni card. Weld submisisse. Si quidem Nostrum utique vicarium eum deputavimus, scilicet Nostras ei delegavimus vices pro rebus eiusdem monasterii componendis, non autem immediatum illius ac proprie dictum superiorem *ordinarium* constituimus ad perpetuam exclusionem vicarii apostolici. Quidquid ergo in casu de quo est sermo iurisdictionem respicit non aliter intelligendum, nisi indicta suspensione durante. Videas igitur, venerabilis frater, non de omnimoda ministerii exemptione, sed de apostolica tantum agi visitatione deque delegato visitatore apostolico cum facultate subdelegandi; ac proinde et illud videas consilium a Nobis captum, de suspendenda fraternitatis tuae in illud iurisdictione esse temporaneum, donec scilicet Nobis constiterit, res eiusdem esse ad pacem et concordiam per delegatum visitatorem rite compositas.

Modo ad secundum querelarum caput transeamus. Dolet Nobis quam maxime hic commemorare quae circa templi Londinensis traditionem patres Societatis Iesu faciendam locum habuerunt inter congregationem de Propaganda Fide et ven. fratrem vicarium aposto-

licum Londinensem: sed ut cognoscatur Sanctae huius Sedis in eo etiam negotio indulgens circumspectio et moderatio omnino ea praeterire non possumus; scripserat itaque Nobis annuentibus eadem congregatio Londinensi vicario sub die decima nona iulii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto: — Id sibi valde utile videri (nempe templum illud tradere Iesuitis) ac pro certo se habere ipsum (Vicarium) nihil amplius prae oculis habentem nisi Ecclesiae amplificationem et fidelium utilitatem, petiit consensum esse daturum declarans, quod eidem congregationi id iucundissimum foret. — Hisce autem officiosis sacrae congregationis insinuationibus et votis absolute respondit idem vicarius apostolicus sub die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto. — Se non posse, nisi vulnus infensissimum conscientiae suae infligendo, adeoque nullo modo posse approbationem aut consensum praebere illi negotio. — Et in quodam folio exhibito a dicti vicarii procuratore asseritur, ipsum aperte testatum fuisse ab universo eius clero haberi ut religioni summopere iniuriosum templum illud Iesuitis deferre et se nunquam id consensurum. Quid minus gratum hac responsione? Quomodo poterant iniuriosius reici congregacionis vota, quam denuntiando iniuriosum religioni, quod ipsa valde utile edixerat, insuper et profitendo, nonnisi inflicto propriae conscientiae infensissimo vulnere eisdem obsecundari posse? Profecto si quis inferre ex his vellet, quanti opus talia respondentem habeatur dicta congregatio, eum forsitan non bene erga ipsam effectum iudicaret, quem tamen animo non talem esse credimus. Quid praeterea Iesuitis magis opprobrio esse potest, quam sic probrose repelli a missionibus adeundis? Ceterum quae nimis dura de ipsis habet Londinensis vicarius verba ea sibi veluti fortuito excidisse putandum est, quum aequum sit opinari, eum animo non dissentire a reliquis Angliae vicariis, quibuscum doctrina ac religionis zelo coniungitur, quosque ex certis et authenticis documentis in congregationis archivio existentibus, Nobis constat, propensissimos esse in Iesuitarum missiones istis fovendas. Interim animadvertite, venerabilis frater, quanta indulgentia ac moderatione usa fuerit eadem congregatio, quae accepto huiusmodi iniucundissimo responso hactenus siluit, hinc et illud attende quam subtili arte in vicariorum literis ipsa praemoneatur, ne quod in votis tantum se habere patefecerat, id tandem iussis complere atque ad exitum perducere velit.

Mittimus autem quae de novis missionibus assignandis in districtu septentrionali monachis Benedictinis falso suspicantur eidem vicarii; est enim id plane commentitium. Nunquam de huiusmodi capiendi consilio actum est in congregatione, nullumque ad hoc eidem factum

fuit officium, ita ut penitus ipsa ignoret quonitatur fundamento vicariorum anxietas.

Sed iam ad tertium veniamus querimoniarum caput: ad praetensam videlicet violationem regularum a Benedicto XIV praescriptarum pro missionibus Anglicanis et literarum apostolicarum Pii VII, relate ad decretum a congregatione emissum anno millesimo octingentesimo decimo octavo, ad quas appellant vicarii cuius violationis ab eisdem insulamur, tum in iis quae adniximus, tum in iis, quae Nos edicturos ipsi, verentur. Sane quid gravius et animo Nostro acerbius hac accusatione? Bened. XIV praescripsit missionariis vicariisque apostolicis, non autem ipsis Summis Pontificibus, et in praescriptis a se regulis atque statutis nullibi limitat, nec limitare intellexit Romani Pontificis potestatem, ut nec visitatores apostolicos deputare posset, neque ullo in casu alicui ex dictis regulis derogare. Verum nec enunciatum Breve a Nobis ut supra datum, circa moniales apud Cannington, neque de templo Londinensi Iesuitis tradendo congregationis votum adversatur huiusmodi regulis. Siquidem de monialibus eae regulae non loquuntur nec loqui poterant, quippe illarum non extabant istae monasteria: regularium autem exemptionem expresse admittunt, immo et inviolatam servari praecipiunt in iis, quae ad regularum et constitutionum ordinis respectivi spectant observationem ac disciplinam, et solum, ne nascentur cum vicariis apostolicis collisiones et iurgia, aptissime moderantur in iis quae propriis respiciunt facultates et missionaria munera. Denique ad Iesuitas quod attinet, ipsi inter praecipuos regulares Angliae missionarios in dictis regulis recensentur. Nulla ergo ordinis missionum in Anglia statuti facta est immutatio, ideoque nec quidquam detractum apostolicis Pii VIII litteris.

Restat ut de precibus quas Nobis porrigunt vicarii apostolici pauca dicamus. Petunt ipsi ut serventur statuta Benedicti XIV et Pii VII, simul et eorum iura. Quorsum hae spectant preces? Si attento novo rerum statu attentisque novis et urgentibus casibus, aliquid actum est *praeter*, nihil tamen actum est *contra* Benedicti XIV statuta; quin etiam in decreto ipso a vicariis memorato anni millesimi octingentesimi decimi octavi eadem congregatio salva esse ea omnia expresse voluit et edixit. Verum si investigare vellemus quo praecipue tendant huiusmodi preces et vicariorum vota, non temere forsitan quis coniceret, ea tendere ad excludendos paulatim a missionibus regulares praesertim nationales Anglos, propterea quod in calamitosissima rerum politicarum subversione amiserunt propria quae in catholicis regionibus habebant coenobia. Hoc autem esset afflictionem addere afflictis et facto complere in Anglia quod apud exterarum nationes in odium passi sunt

religionis. Nec est quod dolere possint vicarii apostolici, se non esse auditos, ut inde Nobis obiiant Pii VII declarationem. Non enim agitur de immutato vel immutando missionum ordine, et ipsi quae acta sunt haud ignorabant antequam fierent, quippe eis praenuntiata iam fuerant. Ceterum *Monitum exquirendae*, non idem est ac monitum semper *sequendae* vicariorum sententiae. E contra ipsimet videant apostolici vicarii, an illud a se religiose servetur Pii VII monitum in laudatis suis literis sic expressum: — Interea, venn. fratres, memoria recolentes praeclara b. Pauli verba, quibus admonemur omnia Nostra secundum ordinem et in charitate esse facienda, magis satagite ut dum iusto ac discreto rerum et personarum ordini per apostolicam Nostram sollicitudinem, quoad licuit, provisum esse cognoscitis, per diligentiam vestram erga praesidem ad alumnos florentis collegii apud Stonyhurst, qui studiis promovendis ac iuventibus in spem catholicae religionis instituendis incumbunt charitatis aequè provisum esse, Nos pariter cognoscamus.

Tandem de eorum iuribus per Nos eisdem servandis, quibusque privari pertimescunt nimis anxii sunt vicarii apostolici. Utique ea fuit, est eritque semper Nostra mens, ut suum cuique stet ius: sed simul renuntiare non possumus iuribus supremis, quem licet immerentes gerimus, primatus in universam Ecclesiam. Nihil autem quod iure primatus Nostrum non sit egimus, vel factum probavimus. Porro iure primatus uti, non est invadere in episcoporum (neque titularium) multo minus vicariorum apostolicorum iura. Id et ipsi fateri censendi sunt vicarii, dum fatentur se Nostras gerere quas eis commissimus vices.

Haec sunt, venn. fratres, quae tibi et una tecum caeteris confratribus tuis duximus rescribenda. Confidimus autem vos omnes huic Sanctae Sedi firmiter in dies perpetuoque adhaesuros, eiusque monitis ac mandatis semper et incunctanter esse obtemperaturos. Nostis quibus cum hostibus dimicandum sit, quave arte et quanto impetu in catholicam ipsi irruant religionem, ad eam si fieri posset perdendam ac destruendam. Nihil ardentius anhelant et insidiosius moliuntur atque pertentant, quam a catholicae unitatis centro episcopos, a capite membra, oves separare a pastoribus. Vestrum est igitur, collatis viribus, eorum impiis obviam ire conatibus, eosque de iniqua spe fidem vestram et constantiam labefactandam depellere in id semper sedulius intendendo, ut devotio vestra, pleneque erga Apostolicam Petri Cathedram, observantia omnibus ad exemplum manifesta fiat. Quod vos nedum animo, sed palam factis, nimirum voce ac etiam scriptis pro rei opportunitate, viriliter praestituros non dubitamus.

Interim fraternitatem tuam caeterosque in sacro ministerio collegas tuos rogamus in Domino et hortamur, ut quemadmodum Nos ad zelum vestrum ac studium pro istarum missionum bono, curas omnes pastorales conferre nunquam cessabimus, ita et vos curis ipsis Nostris, maiori, sinite dicamus, fiducia respondeatis. Atque hac a vobis, imo a charitate vestra solatium et levamen in tantis, quibus ob Ecclesiae calamitates undique premimur angustiis, et in tanto quo pene conficimur moerore praestolantes, tibi, ven. frater, tuisque confratribus apostolicam benedictionem tota cordis effusione impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLIII.

DECRETUM

*De ordinariis monasteriis congregationis Olivetanæ in Etruria et Liguria*¹.

Placidus Zurla S. R. E. cardinalis cl. me., vir eximia virtute et prudentia praeditus, cum munus visitandi monasteria ordinis s. Benedicti congregationis Olivetanæ a Pio VIII accepisset, nonnulla edidit saluberrima decreta, quibus regularis disciplina et observantia ob temporum vicissitudines aut collapsa, aut certe debilitata in ea religiosa familia instauraretur. Verumtamen ob exiguum praesertim monachorum numerum non ii fructus percepti sunt qui sperabantur. Quapropter sanctissimus dominus Noster Gregorius PP. XVI, ut aliquod germen eius ordinis maneret, et iterum si fieri poterit refloresceret, datis literis apostolicis in forma Brevis die 19 augusti anni 1831, aliquot monasteria claudi iussit, ut ex monachis, qui in reliqua monasteria se reciperent, is conficeretur numerus, qui divino cultui et monasticis obeundis muneribus satis esset. Nunc vero Sanctitas Sua magnopere exoptans ut monasteria quae supersunt, secundum s. canones et ordinis constitutiones componantur, riteque instituantur, id oneris huic sacrae congregationi, negociis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae, imposuit. Itaque s. congregatio, inspectis omnibus seduloque perpensis, haec quae sequuntur statuit atque decrevit:

I. Vicarius generalis congregationis Olivetanæ in monasteriis, quae in Etruria et Liguria sita sunt duos novitiatus erigat, alterum in monasterio Montis Oliveti Maioris in dioecesi Se-

¹ Ex Collectanea S. Congr. Episcoporum et Regul. auctore Bizzarri.

nensi, alterum in monasterio s. Hieronymi ad Quartum in dioecesi Ianuensi.

II. Huiusmodi novitiatus erunt in loco clauso, et seorsim a monachis professis.

III. In istis novitiatibus religiose observentur decreta s. concilii Tridentini, et constitutiones apostolicae et statuta ordinis, eaque praesertim quae a Clemente VIII *super receptione* et educatione novitiorum praescripta sunt.

IV. Monachi omnes in psalmodiam, ecclesiasticas exercitationes, solitudinem et silentium, quae monasticam vitam maxime foveant, toto animo incumbant.

V. Singuli monachi, nemine excepto, in egrediendo et ingrediendo benedictionem a praeside monasterii omnino accipiant.

VI. Habitum regularem et ab omni prorsus levitate alienum etiam in itinere induant.

VII. In quovis monasterio sit una mensa, eaque omnibus communis, ex eaque nemini liceat quidquam etiam sub titulo charitatis reservare et extraneis distribuere.

VIII. De peculiaribus nummis et livellis monachorum servantur constitutiones ordinis et decreta huius s. congregationis in iis omnibus quae ad eorum depositum et erogationem pertinent.

IX. Monachi omnino vetantur privatas domos frequentare, atque etiam a laicorum consuetudine se contineant, nisi rationabilis causa intercesserit.

X. Vicarius generalis provideat ut in utroque monasterio, ubi novitiatus positus est, scholae habeantur pro institutione monachorum, studiaque sint bene ordinata, et lectores probati atque idonei eligantur.

XI. Idem vicarius generalis et abbates praesules monasteriorum attentius pervigilent, ut regulae et constitutiones ordinis accurate ab omnibus observentur.

Datum Romae die vigesima secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto.

I. card. SALA praefectus.

I. patriarcha Constantinop. *secretarius*.

XLIV.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum et dignitatum, cathedralis templi Feretrani¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices peculiariora ornamenta illis ecclesiasticis viris, qui in hymnis et canticis

laudes Deo persolvunt, eo sane consilio concedere solent, ut ipsi externa decora adepti, virtutum omnium ornatu magis ac magis fulgere contentur, atque in sacra ministeria pie religioseque obeunda incumbant.

Quum igitur dilecti filii canonici et dignitates cathedralis templi Feretrani enixis precibus a Nobis postulaverint, ut privilegium eis tribuere velimus gestandi collare et floccum in pileo violacei coloris, quumque venerabilis frater Antonius episcopus Feretranus gravissimo testimonio Nobis exponendum curaverit, illos eiusmodi honore esse dignos, iccirco eorumdem votis annuendum existimavimus.

Quamobrem dignitates et canonicos cathedralis templi Feretrani, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt dignitatibus et canonicis cathedralis templi Feretrani, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut collare violacei coloris et floccum in pileo eiusdem coloris libere ac licite gestare possint et valeant.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

XLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas celebrandi sacrum in privato sacello piae domus, feminis surdis mutis excipiendis, Mutinensis civitatis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Expositum Nobis est a dilecta in Christo filia hodierna moderatrice piae domus feminis surdis mutis excipiendis Mutinae, pro spirituali earum consolatione et utilitate opportunum fore, ut in eius privato oratorio sacrosanctum missae sacrificium possit celebrari.

Nos igitur oratricem aliasque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censes, huiusmodi supplicationibus permoti, venerabili fratri episcopo Mutinensi per praesentes committimus et mandamus, quatenus constituto ei de narratis, ut in privato dictae piae domus oratorio, ad hoc decenter muro extracto et ornato, seu extruendo et ornando, ab omnibus domesticis usibus libero per ipsum episcopum prius visitando et approbando, deque eius licentia arbitrio suo duratura, una Missa pro unoquoque die, dummodo eadem in pia domo celebrandi licentia, quae adhuc duret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque sacerdotem ab eodem ordinario approbatum saecularem, seu de superiorum suorum licentia regularem, sine tamen quorumcumque iurium parochialium praeiudicio in cuiuslibet ex feminis surdis mutis, magistris aliisque commemoratae domui addictis praesentia celebrari libere et licite possit et valeat, auctoritate Nostra apostolica, arbitrio suo concedat et indulgeat.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut ceteri, praeter eos quos commemoravimus, ibidem missae huiusmodi interessentes, ab obligatione audiendi Missam in ecclesia diebus festis de praecepto minime liberi censeantur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLVI.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore presbyterorum collegii sanctae Mariae Dei Genitricis ab Horto, Ianuensis dioecesis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiasticis viris, qui in collegium coacti, conspicuis in templis laudes Deo persolvunt, praecipua ornamenta eo sane consilio concedere solemus, ut ipsi externa decora adepti, magis magisque virtutum omnium laude florere conentur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii presbyteri, qui in collegium coacti, sanctissimae Dei Genitricis, cui ab Horto, nomen, aedi Clavarii in Ianuensi dioecesi addicti, eorum in votis esse lineum amiculum, seu rocchetum induere, quo illius templi splendor augeatur, ubi Deipara Virgo singulari pietate et populi frequentia colitur.

Nos igitur gravissimo venerabili fratris archiepiscopi Ianuensis testimonio accepto, ex quo illos huiusmodi honore dignos esse cognovimus, eorundem precibus annuendum existimavimus. Quamobrem commemoratos presbyteros peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, iis, qui modo sunt, quique in posterum erunt presbyteris in collegium coactis aedis Deiparae Virginis, cui ab Horto nomen oppidi Clavarii Ianuensis dioeceseos, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis concedimus atque indulgemus, ut in choro, in conventibus seu capitulis, in sacris supplicationibus aliisque functionibus lineum amiculum seu rocchetum gestare libere et licite possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas, semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit, eiusdem presbyterorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die septima iulii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Sebastiano Iosepho, Hispaniarum infanti, et eius uxori datur facultas cominus aspiciendi sudarium sanctae Veronice, et lanceam qua latus Domini Nostri Iesu Christi in cruce pendentis adaptum fuit*¹.

Dilectis filiis
archipresbytero, capitulo et canonicis
basilicae Principis Apostolorum de Urbe.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii
salutem et apostolicam benedictionem.

Ut dilectissimus in Christo filius Noster Sebastianus infans Hispaniarum eiusque uxor sudarium sanctae Veronice, cui impressa est imago vultus Domini Nostri Iesu Christi, vultum sanctum vulgo nuncupatum, nec non lanceam qua latus eiusdem Domini Nostri Iesu Christi in cruce pendentis apertum fuit, pro eorum devotione cominus aspicere et venerari valeant, vobis tenore praesentium mandamus, quatenus si et quando a praedictis coniugibus super his fueritis requisiti, sudarium seu vultum sanctum et lanceam huiusmodi, quae in basilica Principis Apostolorum de Urbe asservantur, e tabernaculo seu tabernaculis, ubi nunc reperiuntur collocata, usque ad fores, per quas e basilica praefata ad odeum in quo tabernaculum seu tabernacula huiusmodi existunt, datur accessus, ea eisdem coniugibus ostendatis.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dictae basilicae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint ecclesiam parochialem sanctae Mariae Gloriosae, civitatis Venetiarum*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Veneta urbs, tot sane nominibus clara, et de christiana aeque ac civili republica summopere merita, singularem Romanorum Pontificum benevolentiam iure meritoque sibi comparavit. Quae quidem urbs Nobis certe penitus dilecta, qui in ea multos per annos summa animi Nostri voluptate versati, propensae Nostrae voluntatis testimoniis iam honestata postquam ad sublimem Principis Apostolorum Cathedram ineffabili divinae providentiae consilio evecti fuimus. Cum autem vehementer optemus spirituali illius urbis bono atque utilitati prospicere, tum ecclesiae thesauris eam ditare censuimus.

Itaque cum Nobis dilectus filius presbyter Aloisius Zentilli, rector parochialis ecclesiae sanctae Mariae Gloriosae fratrum nuncupatae eiusdem urbis exponendum curaverit, illud templum pluribus ab aetatibus ad fratres ordinis Minorum sancti Francisci Conventuales pertinuisse, eaque de causa indulgentia, quae *de portiuncula* dicitur, potitum, quemadmodum aliae ecclesiae Franciscalium fruuntur. Iamvero cum in praesentia commemorata parochialis aedes a presbyteris saecularibus regatur, atque eodem spirituali privilegio ad decennium tantum mox finem habiturum fuerit locupletata, iccirco supplici cum prece a Nobis peti- tum est, ut huiusmodi privilegium perpetuo confirmare velimus.

Nos igitur probe noscentes templum idem loci opportunitate, fidelium pietate ac frequentiae vel maxime esse accommodatum, Venetis incolis rem gratam facere in animo habentes, hisce piis postulationibus libenter annuendum existimavimus, itaque de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sancta communione refectis qui ecclesiam parochialem sanctae Mariae Gloriosae fratrum Venetae urbis die secunda mensis augusti a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, ut easdem omnes et

¹ Ex Bullario Romano,

² Ex eodem Bullario.

singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes consequi possint et valeant, quas consequerentur si quam ex ecclesiis tam fratrum quam monialium ordinis sancti Francisci, eadem die, devote visitassent, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis communicamus, tribuimus et impertimur.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de non concedendis indulgentiis ad instar*, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

XLIX.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore archipresbyteri aliorumque ecclesiasticorum, principis templi Alcam, Mazariensis dioecesis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, cui nihil potius, nihil gratius esse potest, quam divini cultus splendori maiestatique prospicere atque ecclesiasticos viros ad Dei gloriam procurandam excitare atque inflammare, iccirco peculiaria ornamenta illis tribuere solet, qui conspicuis in templis laudes Deo persolvunt, ut ipsi externa decora adepti, virtutum omnium ornatu magis magisque coruscare et sacra ministeria pie ac religiose obire conentur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii archipresbyter, vicarius alique ecclesiastici viri principi templo civitatis Alcam Mazariensis dioeceseos, addicti, eorum in votis esse lineum amiculum, seu rocchetum et palliolum, seu mozzettam violacei coloris induere posse, quo illius templi decus augeatur, et sacra caeremoniae maiori pompa refulgeant. Nos itaque gravissimo venerabilis fratris episcopi Mazariensis testimonio accepto, ex quo cognovimus Alcamum inter pulchriores et frequentiores Mazariensis dioecesis civitates existere, atque illius primam aedem rebus omnibus, quae sacrum ad cultum pertinent, splendide ornatam, et ecclesiasticos viros eidem aedi addictos virtute, ingenio, doctrina, morum gravitate, ac pietatis

laude enitescere, eiusmodi postulationibus libenter annuendum existimavimus.

Quamobrem archipresbyterum, vicarium ceterosque ecclesiasticos viros primi templi Alcam Mazariensis dioecesis servitio addictos peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt, quique in posterum erunt, archipresbytero, vicario aliisque ecclesiasticis viris primi templi, seu ecclesiae matris, uti vocant, Alcam commemoratae dioecesis, auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi concedimus et indulgemus, ut hoc futurisque temporibus lineum amiculum, sive rocchetum et palliolum, seu mozzettam violacei coloris, in choro, in sacris supplicationibus aliisque functionibus libere et licite gestare possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas semper firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV, praedecessoris Nostri, *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus sit eiusdem ecclesiae, et illius cleri etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima iulii millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

L.

EPISTOLA

*Archiepiscopo primati Armeno Const. ant. scribit super exortis controversiis de literis sacrae congregationis de Propaganda Fide*².

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Iure Pontificio de P. F.

Venerabili fratri
Antonio Nurigian archiepiscopo
primati Armeno Constantinopolitano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Acceptis, quas nuper scripsisti literis, profecto Nos pro constante Nostra erga fraternitatem tuam benevolentia dolumus, nondum sopitum esse apud vos dissidiorum fomitem praesertim circa res liturgicas, quas apprime quietas et bene compositas esse oporteret. Quanta enim absurditas est, si in ipso Dei pacifici ministerio contententes versamur? Attamen hisce malis remedium firmum ac peremptorium adhibere, aequè Nobis tibi què difficile est. Quod vero ad te nuper congregatio Propagandae Fidei de omitenda cum oblatis nondum consecratis benedictione scripsit, id reapse Nobis mandantibus scriptum fuit¹. In aliis quoque nonnullis indulgentiam ac facultatem, si res ita postularet, tibi commendavimus, idque non ut tibi contradiceremus, sed ut cleri tui paci his minimi momenti concessionibus consuleremus. Gravi tamen cum animi moerore intelligimus, neque districtum rigorem neque quamlibet benignitatem finem consequi salutarem. Quid ergo superest? Nempe illud quod s. Paulus praedicat, et cui Nos quoque in tribulationibus Nostris, quibus quotidie abundamus obtemperandum credimus: nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis; qui enim diligit proximum, legem implevit (Rom. xiii, 8). Item: quae pacis sunt sectemur et quae aedificationis sunt, invicem custodiamus (Rom. xiv, 19). Ceteroquin meliora tibi Nobisque sperantes apostolicam mittimus benedictionem.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Reg. ep. S. C. de Prop. Fide, literam de qua Pontifex loquitur, transcribimus.

Mons. Nurigian arcivescovo primate Armeno
di Costantinopoli.

7 marzo 1735.

Sempre gradisce la S. C. che v. s. illma le partecipi esatte notizie di cotesta sua chiesa e governo. Rispondo ora alle due sue lettere nelle quali mi parla del giuramento de' consiglieri e di alcune sacre ceremonie. Tutti sappiamo che niun giuramento può impedire nè la rivelazione, nè il ricorso ad una autorità legittima superiore. Questa è stata senza dubbio altresì l'intenzione di v. s. illma la quale però se Ella avesse in quella occasione opportunamente dichiarata s'impediva ogni diceria, o sospetto, o scandalo, Potrà dun-

LI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Confirmat institutionem vicarii ap. Calcuttae, anno anteriori decretam; eiusque iurisdictionem super ecclesias fratrum ordinis sancti Augustini, inter limites vicariatus existentes, declarat iuxta decretum s. congr.; derogat constitutioni Pauli V regiones illas iurisdictioni episcopi Meliaporensis subiicienti, et ad vic. ap. pertinere decernit, qui immediate a Sede Apost. pendeat titulo vic. apost. Bengalensi, loci solus ordinarius².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Commissi Nobis pastoralis officii debitum, quo religionis catholicae bono in longinquis etiam regionibus prospicere tenemur, compulsi Nos, ut datis literis in forma Brevis die decima octava aprilis anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto vicarium apostolicum Calcuttae constitueremus, qui populosam illam urbem, eiusque universam politicam praefecturam subiectam haberet, exceptis tantummodo locis, quae vel vicario apostolico missionis Thibetanae subiacerent, vel quae vicario apostolico in regnis Avaë et Pegu obtemperant. Quamquam vero sit hoc positum in ipsa vicariatus apostolici natura, ut qui eo munere funguntur, a Sede Apostolica dumtaxat dependeant, voluimus tamen ad clariorem mentis Nostrae significationem, disertis verbis in Nostris literis apostolicis affirmare vicarii apostolici Calcuttae constituti officium Apostolicae tantum Sedi esse subiectum. Ad vitandum praeterea dissidii praetextum, censuimus deinde declarandum, ecclesias omnes etiam patrum ordinis sancti Augustini in Calcuttensi civitate, et in politica Calcuttensi praefectura sub vicariatu apostolico Calcuttensi seu existentes, seu aedificandas in posterum, in iurisdictione vicarii apostolici esse

que supplire, facendo conoscere notoriamente la purezza delle sue intenzioni.

Ha poi fatto benissimo abolendo l'uso di benedire il popolo con le oblate non consacrate, con che ella ha eseguito un preciso volere di Sua Santità che recentemente fu mossa a ciò ordinare per sedare la discordia del di lei clero. Che se per ottenere questo importantissimo scopo giovasse anche il permettere, o praticare il segno della S. Croce in principio della messa, e le genuflessioni dopo la consecrazione; io molto la consiglierei di dare al suo clero anche questa novella prova di condiscendenza; almeno nelle messe basse, specialmente chè amendue questi riti le sono stati prudenzialmente raccomandati nel breve pontificio *Inter gravissimas*.

In attenzione di udire l'esito di queste disposizioni ecc.

² Ex Iure Pontificio de P. F.

ac permanere debere, prout constat ex Nostrae congregationis de Propaganda Fide decreto, quod die vigesima septima decembris anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti Calcuttam ad vicarium apostolicum missum est.

Post hanc adeo perspicuam mentis Nostrae explicationem, vix Nobis in animo inducere poteramus evenire posse, ut de vicarii apostolici iurisdictione, deque locis, in quibus illam exercere possit, dubium aliquod excitaretur. Illud praesertim afferre legitimam de ea re dubitandi causam non poterat a fel. rec. praedecessore Nostro Paulo V, anno millesimo sexcentesimo sexto regiones in Bengala comprehensas, episcopi sancti Thomae Melaporiensis iurisdictioni subiectas fuisse, in literis autem apostolicis a Nobis scriptis, eiusdem praedecessoris Nostri voluntati, peculiari mentione facta non esse derogatum. Mirum profecto est, eos qui tantam erga praedecessorem Nostrum observantiam praesferre videntur, viventem in Nobis plenitudinem potestatis nullo modo revereri. Constatat vero ex Nostrarum literarum apostolicarum contextu novum prorsus a Nobis rerum ecclesiasticarum regimen in iis regionibus esse statutum, et ad illud consilium ineundum Nos adductos esse, tum quod ob temporum vicissitudines diversa nunc sint illarum regionum adiuncta temporale dominium respicientia, ab iis quae Pauli V praedecessoris Nostri aetate obtinebant, tum maxime quod exploratum Nobis omnino esset, in extremum discrimen religionem catholicam in iis locis adductum iri, nisi de suprema potestate, quam Nobis Deus licet immerentibus in divo Petro tradidit, pascendi, regendi, gubernandi universalem Ecclesiam, omni mora deposita remedium opportunum et grave tantis malis afferremus.

Haec licet ita sint, volumus tamen omnem perturbandae tranquillitatis rationem penitus auferre. Itaque ex matura scientia ac deliberatione Nostra, declaramus apostolica auctoritate Nostra derogatum esse, et derogari iis, quae Paulus V praedecessor Noster anno millesimo sexcentesimo sexto statuerat, dum regiones in Bengala, aliasque a Nobis in literis apostolicis diei decimae octavae aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto vicario apostolico Calcuttae constituto tributas, ad episcopum Meliaporemensem sancti Thomae pertinere decrevit. Affirmamus dilectum filium Robertum St. Leger Societatis Iesu, quem vicarium apostolicum Calcuttae instituimus et caeteros, qui futuris temporibus ab Apostolica Sede ibi statuentur, ab eiusdem Apostolicae Sedis auctoritate tantummodo immediate dependere, episcopum Meliaporemensem, eiusque administratores, vel alium quemlibet episcopum nullam in regiones vicario apostolico commissas iurisdic-

tionem habere, eundemque vicarium apostolicum posse iure Bengalensis vicarii apostolici titulum gerere, et eum solum tanquam verum memoratarum regionum ordinarium ab omnibus esse habendum, eique omnes obtemperare debere, et ab eo ecclesiasticam iurisdictionem ac facultates accipere.

Satis haec esse putamus ad omnem discordiae rationem auferendam, et ea sublata, confidimus vicarium apostolicum pro eo quo praestat religionis amore, tranquillius uberiusque, Deo iuvante, Ecclesiae incrementum esse procuraturum atque effecturum, ut in regionibus ei commissis morum integritas, ecclesiastica disciplina iterum floreat, et fides catholica latius amplificetur. Decernentes has praesentes literas, firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit ampliatio dotationis
ecclesiae Recanatensis ¹.*

Dilecto filio vicario
venerabilis fratris Nostri
episcopi Recanatensis
in spiritualibus generali

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Sacrosancti apostolatus officium humilitati Nostrae per abundantiam divinae bonitatis, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio concreditum, salubriter exequi, adiuvante Domino iugiter satagentes, ad ea per quae meliori singularum ecclesiarum praesertim cathedralium decori consulitur libenter intendimus munerisque Nostri pastoralis partes propenso desuper studio interponimus, sicut Nos rerum, locorum et temporum circumstantiis mature pensatis, magis expedire in Domino arbitramur.

Sane pro parte dilectorum filiorum dignitiorum et canonicorum maioris ecclesiae Reca-

¹ Ex Bullario Romano.

natensis Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod in parochiali ecclesia sanctae Mariae castri Novi nuncupatae Recanatensis erectum reperitur perpetuum simplex et personalem residentiam non requirens beneficium ecclesiasticum ad altare, vel sub invocatione sanctorum Iacobi et Sebastiani, quod olim de iurepatronatus laicorum ex fundatione vel dotatione existit, nunc vero ad illum dum pro tempore vacat, nominatio seu praesentatio personae idoneae ad pro tempore existentes dignitarios et canonicos dictae maioris ecclesiae vigore cuiusdam dotationis de anno Domini millesimo octingentesimo trigesimo primo, in eorum favorem ab ultimo unico praefati beneficii patrono factae spectat et pertinet, quodque per obitum quondam Ioannis Pennesi illius dum viveret ultimi possessoris extra Romanam curiam de mense aprilis proximo praeterito defuncti, vacaverit, et vacet ad praesens. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat ad aliquod afferendum augmentum redditibus sacrarii enunciatae maioris ecclesiae summopere conducere, si praevia beneficii praefati suppressione, illius omnes proventus eidem sacrario, ad hoc ut singulas pro meliori Dei cultu, dictaeque maioris ecclesiae decore necessarias expensas facilius perferre valeat, in perpetuum applicarentur. Quare iidem Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus praefati sacrarii utilitatibus in praemissis opportune consulere de benignitate apostolica dignemur.

Nos igitur qui dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis applicari, tenerentur exprimere verum annum valorem secundum communem aestimationem beneficii, cui aliud applicari peteretur, alioquin applicatio non valeret et in huiusmodi applicationibus commissio semper fieret ad partes, vocatis quorum interest, eisdem dignitariis et canonicis, specialem gratiam facere volentes, ipsosque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, ac aliarum applicationum dicto sacrario hactenus forsán factarum, si quae sint tenores etiam veriores, ac datas eisdem praesentibus pro expressis habentes, discretionis tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, beneficium praefatum cuius et illi forsán annexorum fructus, redditus et proventus decem ducatorum auri de camera et iuliorum quinque monetarum Romanae secundum communem aestimationem valorem annum, ut etiam asseris, non excedunt, sive ut praefertur, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per liberam dicti Ioannis, vel cuiusvis alterius re-

signationem de illo in dicta curia, vel extra etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem Apostolicam legitime devoluta dictumque beneficium dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservatum existat, et super eo inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa illiusque titulum collativum, nomen, denominationem, naturam et essentiam beneficii collativi, ita quod illud ex nunc, deinceps, perpetuis futuris temporibus collativum esse desinat, ac de cetero uti tale in titulum collativum quavis auctoritate conferri vel impetrari, aut alias de illo quovis modo disponi contingerit, collationes, impetrationes et quaevis aliae dispositiones de illo pro tempore quomodolibet factae, nullae et invalidae, nulliusque roboris vel momenti existant, nullique suffragentur, nec non cuiquam ius vel coloratum titulum possidendi tribuant, auctoritate Nostra, sine alicuius praeiudicio perpetuo supprimas et extinguas, illisque sic suppressis et extinctis omnia et singula dicti beneficii bona, res et proprietates illiusque fructus, redditus et proventus eidem sacrario apostolica auctoritate, sine alicuius praeiudicio etiam perpetuo applices et appropries.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas, nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictaeque maioris ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsán concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur eisdem praesentibus, pro plenè et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum omnium et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nos enim suppressionem, extinctionem et applicationem praefatas si illas per te earumdem praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, nec non ipsas praesentes semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, nec ullo unquam tempore ex quocumque capite vel praetextu, aut quacumque causa quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata ac speciali nota digna, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iuris, vel facti, aut gratiae seu iustitiae remedio impetrari, seu etiam Motu Proprio, et ex certa scientia concesso et impenetrato quempiam uti, seu se iuvare posse, neque illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas aut constitutiones apostolicas aut cancellariae apostolicae regulas editas vel edendas comprehendere, sed semper ab illis excipi et quoties eas revocari, suspendi, limitari seu illis derogari contigerit, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, quodcumque eligenda, concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et sic ab omnibus observari, sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos et Apostolicae Sedis Nuncios, iudicari et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane discernimus.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quinto, decimonono kalendas septembris, pontificatus Nostri anno quinto.

LIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio monasterii sacrarum virginum perpetuae Adorationis Sanctissimi Sacramenti Eucharistiae, in civitate Neapolis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum in catholica religione nihil profecto sanctius, nihil mirabilius nihilque salubrius, quam

augustissimum Eucharistiae sacramentum, quo Christus Dei filius immensa in homines charitate corpus suum in potum fidelibus sumendum reliquit; tum Sancta Mater Ecclesia nunquam destitit fidelium animos mentesque vel maxime excitare atque inflammare, ut huic praexcelso et venerabili sacramento omnem semper pietatis sensum ac singularem venerationem pro viribus exhibendam curarent. Itaque Romani Pontifices peculiari benignitate et studio illa instituta prosequi et fovere non dubitarunt, quae eo potissimum spectant, ut debita tanto mysterio venerationis et cultus augeatur.

Quamobrem cum sacrarum virginum familia, quae ex praecipua instituti lege a perpetua Adoratione Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti appellantur, hic in Urbe ad sanctae Annae Quirinali ad Quatuor Fontes coaluit, rec. mem. Pius VII praedecessor Noster, quo maxime probante pientissimum id operis fuerat invecum, earum regulas et statuta de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, per similes apostolicas literas die vigesima secunda iulii anno millesimo octingentesimo decimo octavo datas, confirmanda censuit. Postmodum vero iustis ex causis, reque diligenter perpensa, quo faciliores earumdem progressus foveri possent, nonnulla iis in regulis immutata ac declarata fuerunt a fel. rec. Leone XII item praedecessore Nostro, qui de sanctis emendationibus apostolicas literas pridie nonas iulii millesimo octingentesimo vigesimo octavo sub plumbo dandas curavit. Iam vero cum Neapolitana in urbe amplissimum iisdem sacris virginibus coenobium haud ita pridem fuerit adtributum et spes effulgeat fore, ut ipsarum ordo maiora in dies incrementa suscipiat, quo alumnarum disciplinae tuendae augendaeque apprimè consulatur, nonnulla adhuc experientia duce moderanda addendaque esse animadvertit dilecta in Christo filia Maria Iosepha a sacris cordibus Iesu et Mariae, quae discipula et sodalis fundatricis Romani asceterii, eique in illius procuratore suffecta ac postea Neapolitano monasterio aperiendo riteque comparando praeposita, illud in praesentia cum laude moderatur.

Quocirca eadem in Christo filia supplex Nos adiit, atque impense efflagitavit, ut hac de re decernere vellemus, quod tum venerabilis fratris archiepiscopi Neapolitani, tum venerabilis fratris archiepiscopi Seleuciensis Nostri atque huius Apostolicae Sedis Neapoli nuncii vota properabant. Nos autem eiusmodi negotium quatuor eiusdem congregationis cardinalibus, nempe venerabilibus fratribus Nostri Carolo Mariae Pedicini episcopo Praenestino, Carolo Odescalchi episcopo Sabino et dilectis filiis No-

¹ Ex Bullario Romano.

stris Aloisio Lambruschini et Iosepho Antonio Sala praedictae congregationis praefecto examinandum commisimus, qui maturo examine rem omnem naviter scienterque discutiendam curarunt et cunctis suffragiis postulationem eiusdem Iosephae Mariae iustam, honestam et maxime utilem existimarunt.

Quae cum ita sint Nos summo opere cupientes institutum ipsum magis magisque prospere feliciterque florescere et vigere, commemoratae selectae congregationis deliberationem, auctoritate Nostra apostolica, muniendam decrevimus. Itaque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, constitutiones et regulas sacrarum virginum perpetuae Adorationis Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti una cum omnibus et singulis moderationibus atque additamentis, prout in authenticis exemplaribus, quae in Nostra secretaria Brevium atque in secretaria eiusdem congregationis custodienda mandavimus, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi approbamus, sancimus, confirmamus, illisque inviolabile Nostrae potestatis robur adicimus et perpetuo servari mandamus, nihil interea innovantes pro communitate monasterii sanctae Annae in Urbe.

Haec volumus, statuimus atque praecipimus decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, iuxta praescriptum modum et conditionem hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus nec non eiusdem instituti etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio-

ram sub annulo piscatoris die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus presbytero Antonio Martinez equiti Hierosolymitano datur facultas testandi.

Dilecto filio presbytero
Antonio Martinez equiti Hierosolymitano

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti te equitem professum militaris ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani atque priorem parochum sanctae Mariae di Regoa in commenda di Puortomarin impense cupere de omnibus et singulis tuis bonis cuiusvis generis testamentum facere posse, relicta tamen quinta bonorum parte eidem ordini atque ipsi parochiali templo adtributis sacris vasibus et ornamentis. Verum cum id eiusdem ordinis statutis et legibus adversetur, idcirco supplici cum prece a Nobis postulasti, ut quo tui voti compos fieri queas, eiusmodi veniam ex Nostra indulgentia tibi tribuere velimus.

Nos itaque, peculiari beneficentia te prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, rerum temporumque ratione habita, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis facultatem facimus atque impertimur, cuius vi, licet commemorati ordinis institutum fueris professus, tamen servatis iis, quae servari praecipuntur, de omnibus quibuscumque tuis bonis, tum patrimonialibus, quam alia quavis ratione et modo ad te pertinentibus testamentarias tabulas libere et licite absque ulla tui animi angustia et conscientiae scrupulo conficere possis et valeas. Id tamen ea lege tibi concedimus, ut quintam eorundem bonorum partem ipsi ordini relinquant atque omnia sacra ornamenta, vasa et supellectilem commemoratae parochiali ecclesiae adtribuas. Te vero monemus ordinem ipsum eiusque supremum moderatorem seu superiorem in praesentia hic in Urbe residentiam habere.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus et mandamus decernentes has praesentes literas

et in eis contenta quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, nec non apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et legum commemorati ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit impositio pensionis super bonis beneficij decanalis templi Lucensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Clarissimorum principum votis Romani Pontificis semper libenter annuendum existimant, cum praesertim eorum postulationes ad

Ecclesiae bonum atque utilitatem pertinere posse videntur.

Exponendum Nobis curavit dilectissimus in Christo filius Noster Lucensium dux se impense cupere super fructibus praebendae decanalis insignis collegialis templi Lucensis s. Michaeli Archangelo in Foro sacri, quae patronatus ipsius dilectissimi filii in praesentia rectore caret, perpetuo pensionem annuam scutorum viginti imponi pro eiusdem templi fabrica. Quocirca a Nobis petiit ut auctoritate Nostra apostolica eiusmodi rei consulere velimus.

Nos igitur quibus nihil profecto potius nihilque gratius quam illustrium potissimum templorum splendori atque decori prospicere, piis Lucensium ducis desideriis quam libentissime morem gerendum censuimus. Itaque hisce literis de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine super fructibus decanalis praebendae insignis collegialis templi Lucensis s. Michaelis Archangeli in Foro, quae nunc rectore est orbata, commemoratam pensionem annuam scutorum viginti perpetuum in modum imponimus et constituimus eamque a rectoribus illius praebendae quotannis perpetuo pro fabrica eiusdem templi solvendam mandamus.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictae praebendae decanalis et collegialis templi etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

LVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio iuris nominandi ad beneficium primiceriale basilicae cathedralis Parmensis, favore familiae Gallani ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex praecipua beneficentiae munera ac potissima privilegia in eos profecto ecclesiasticos viros libenter conferre solet, qui omni ope et opera de Ecclesia praeclare mereri vehementer curant.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Salvator Gallani antistes urbanus seu praesul Noster domesticus, primicerius et canonicus honorarius basilicae cathedralis Parmae, eiusdem primicerialis beneficii redditus adeo tenues esse, ut ipse consilium inierit commemorati beneficii fructus augendi. Quocirca illi beneficio dotem libellarum novarum bis mille et quatuorcentum Parmensis monetae iam attribuit, quae summam quatuorcentum et quadraginta scutatorum Romanae monetae efficiunt. Supplici ergo cum prece a Nobis efflagitavit, ut ipsi eiusque haeredibus et successoribus iura in beneficium ipsum tribuere velimus, quo ad idem beneficium, cum vacare contingerit, libere et licite nominare possint.

Nos igitur ipsum Salvatorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, gravique venerabilis fratris episcopi Parmensis testimonio accepto, et quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, eundem Salvatorem eiusque haeredes et successores in infinitum, dummodo a catholica religione non deficiant, beneficii primicerialis, canonicatus honorarii in basilica cathedrali Parmae, patronos cum iure etiam ad idem beneficium, quoties illud vacarit, nominandi et praesentandi, servatis iis, quae servari opus est, perpetuum in modum declaramus, renuntiamus et constituimus.

Haec concedimus atque indulgemus, statuimus et mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam cau-

sarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Noni obstantibus, fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem primicerialis beneficii canonicatus honorarii, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

* Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LVII.

INDULTUM

Alexio Hoffman Episcopo Dumensi datur facultas qua in Archiepiscopum Salisburgensem eligi possit ².

Venerabili fratri

Alexio Hoffman episcopo Dulmensi
in partibus infidelium

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis nuper curasti te ad episcopalem ecclesiam Dulmensem in partibus infidelium huius Apostolicae Sedis benignitate haud ita pridem evectum ac deinde consecrationis munus assequutum canonicalem praebendam, quam custodiam vocant et quae dignitas est, in metropolitano Salisburgensi canonicorum collegio ex apostolico indulto retinuisse. Ex quo factum est, ut ius ferendi suffragium in Salisburgensi archiepiscopi electione ipse in eodem canonicorum collegio canonici personam gerens servaveris et postulari quidem possis, eligi tamen ad Salisburgensem dignitatem archiepiscopalem absque pontificia Nostra indulgentia mi-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

nime iure valeas, propterea quod Dulmensis ecclesiae vinculo sis obstrictus. Supplex iccirco ad Nos confugisti, ut indultum, quod appellant eligibilitatis non obstante praedicto vinculo ex Nostra indulgentia tibi concedere velimus.

Nos igitur peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, rebus omnibus mature perpensis, auctoritate Nostra apostolica hisce literis tibi petitum eligibilitatis indultum elargimur ita ut, quamvis vinculo cum Dulmensi ecclesia sis devinctus in Salisburgensis archiepiscopi electione, capitulum et canonici ipsius metropolitanae ecclesiae aliique electores, si qui sint, te, venerabilis frater, servatis iis, quae servari opus est, eligere libere et licite, si libuerit, possint ad Salisburgensem archiepiscopalem dignitatem. Id tamen ea lege concessum volumus, ut si tua electio in archiepiscopum Salisburgensem contingat, Dulmensis episcopatus vacare omnino debeat.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem metropolitanae Salisburgensis ecclesiae et illius canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LVIII.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum ecclesiae cathedralis Centumcellarum¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius nihilque optabilius esse possit, quam ut divini cultus splendor omnibus in templis vel maxime eluceat et sacra omnia maiori, qua fieri potest, pietate ac dignitate peragantur, tum peculiaria ornamenta iis potissimum ecclesiasticis viris libenter tribuere solemus, qui iisdem in templis levantes manus eorum in sancta, in hymnis et canticis laudes Deo persolvant, quo ipsi externa decora adepti magis magisque virtutum omnium ornatu refulgeant atque alacres in excubiis Domini in Dei gloriam amplificandam atque in animarum salutem procurandam omni ope et opere incumbant.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici cathedralis templi Centumcellarum, eorum in votis esse, togam, vulgo *sottana*, una cum fascia et collari violacei coloris induere posse, quemadmodum ii induere solent, qui *mantellone*, uti dicunt, utuntur.

Nos itaque memoria repetentes ea in urbe non mediocri quidem animi Nostri voluptate moratos fuisse atque eodem in templo sacris operatos esse, eiusdem templi decus augere cupientes, eiusdem precibus alacri libentique animo annuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt, quique in posterum erunt canonicis cathedralis templi Centumcellarum auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi concedimus atque indulgemus, ut perpetuo collare, togam seu *sottanam* una cum fascia violacei coloris in choro, in conventibus, seu ut dici solet, in capitulis quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque ecclesiasticis functionibus gestare libere et licite possint et valeant, quemadmodum ii gestare solent, qui insignibus vulgo *mantellone* utuntur.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis

¹ Ex Bullario Romano.

auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. record. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et, quoties opus fuerit, eiusdem cathedralis templi et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit approbatio instituti Sororum Charitatis, erecti in regno Austriae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Maxima inter ac plane immortalia decora atque ornamenta, quibus spectatissima Austriaca domus semper vel maxime refulsit omniumque animos iure meritoque sibi devinxit; illud profecto mirum omnique laude et praedicatione dignum, quod catholicae religionis studio summo opere praestitit atque egregia pietatis et beneficentiae monumenta pro populorum bono continenter excitanda curavit.

Non mediocri quidem animi Nostri voluptate a venerabili fratre archiepiscopo Vindobonae accepimus carissimam in Christo filiam Nostram Carolinam Augustam cl. me. Francisci I Austriae imperatoris et Hungariae regis apostolici viduam eo charitatis ardore incensam, ut tum spiritali, tum corporali aegrotantium saluti omni ope et opera prospicere vehementer exoptans, Austriacis in regionibus religiosam sororum Charitatis societatem instituendam censuit, quae non aliquo lucri aut mercedis desiderio, sed christianae tantummodo charitatis stimulo impulsam, singula quaeque opportuna ac salutaria ministeria obeuntes, morbo laborantibus praesto sint, eorumque animae et corporis incolumitati pro viribus consulere studeant. Probe enim novit lectissima ac pientissima princeps femina eiusmodi opus a mercede conductis, ea, qua oportet diligentia, cura et industria haud semper praestari. Ut

autem eiusmodi societas prospere feliciterque Austriacis terris eveniat, idoneas etiam leges seu regulas statuendas praescripsit, quibus institutum ipsum vigeat et floreat, eaque omnia bona et commoda afferat, quae ex hisce institutis in christianam et civilem rempublicam redundant. Verum quo magis magisque ea societas robur firmitatemque acquirat, idem venerabilis frater archiepiscopus Vindobonae Nobis exponendum curavit, eius in votis esse easdem leges auctoritate Nostra apostolica muniri.

Nos vero pium augustae feminae consilium summo opere probantes, leges ipsas venerabilibus fratribus Nostri. Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus congregationis negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium propositae examinandas commisimus, qui die septima superioris mensis augusti vertentis anni eas approbandas existimarunt. Itaque paterna animi Nostri benevolentia eandem carissimam in Christo filiam Nostram lectissimam feminam complecti volentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, societatem Sororum Charitatis pro terris Austriacis ab ipsa institutam et eiusdem societatis regulas a venerabili fratre archiepiscopo Vindobonae exhibitas et a commemorata congregatione approbatas, quarum authographum exemplar penes eandem congregationem diligenter custodiri mandavimus, approbamus, confirmamus illisque inviolabile Nostrae potestatis robur adiicimus, ac perpetuo servari praecipimus.

Haec volumus, tribuimus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

¹ Ex Bullario Romano.

LX.

BULLA

Qua fit dismembratio paroeciarum a dioecesi de Quito et earum unio dioecesi Popayanensi, in America Meridionali¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Sollicitudo omnium ecclesiarum Nobis imposita a Salvatore Nostro Iesu Christo, cuius vices in terris, licet immerentes, gerimus, plane expostulat, ut inter multiplices gravissimasque apostolici ministerii curas, quibus undique circumdamur, studium operamque Nostram modo ad novas erigendas dioeceses, modo vero ad iam erectas aptioribus limitibus circumscribendas conferamus, prout peculiarium gregum commoditati ac eorum utiliori regimini noverimus in Domino salubriter expedire.

Porro ab iis qui civile regimen Novae Granatae in America Meridionali administrant, alias Nobis reverenter espositum fuit, ex minus accurata definitione dioecesium in ea ditione existentium gravissima oriri incommoda spirituali earumdem procuratori ac fidelium saluti, qui ibidem commorantur. Ad hanc autem rem comprobendam plura in medium afferebantur, ingens nimirum distantia, quae ab episcopalibus sedibus nonnulla regionum illarum oppida seiungit, viarum partim defectus partim difficultas, montium asperitas, flumina interfluentia pontibusque ad transitum destituta, multitudo silvarum ac densitas, diversa pro locorum varietate aeris natura, morum dissimilitudo aliaque eiusmodi, quibus mutua pastorem inter et gregem communio vel erat interclusa, vel maxime retardata, ut proinde nunquam fere possent quidam praesentem episcopum intueri, hic vero nonnisi perraro valeret sacram instituere visitationem vel sacramentum confirmationis administrare, imo passim fideles iis destituerentur auxiliis, quae urgens interdum necessitas postularet. Addebatur praeterea ob novas rerum vices divisis regionibus illis inter gubernia illic nuper constituta, non posse nec facile nec expedite spirituales geri administrationem praedictarum dioecesium, quae civili duorum regiminum inter se discrepantium iurisdictioni subessent.

Haec equidem Nos, qui in beati Petri Sede tamquam in specula constituti ovibus et agnis Nobis divinitus commissis quantum ex alto conceditur advigilare nitimur, vix intelleximus, apostolicae Nostrae curae et auctoritatis partes il-

lico interponere decrevimus, simulque perpendentes pastoralis sollicitudinis commodo ac fidelium utilitati satius consultum fore, si paroecias Pampelonis, sancti Iosephi de Cucuta, Limonciti et sancti Faustini de Chios in praefata Novae Granatae ditione positas archiepiscopatu Sanctae Fidei de Bogota coniungere remus, memoratas quatuor paroecias ab Emeritensi dioecesi, cui etiam tum suberant, per Nostras literas, quarum initium *In eminenti*, datas apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigésimo quarto pridie nonas maii, pontificatus Nostri anno quarto, dismembravimus ac divisimus, easque sic avulsas et separatas eidem dioecesi Sanctae Fidei de Bogota perpetuo univimus et incorporavimus. Neque tum primum ab hac Apostolica Sede immutata est dioecesium eiusmodi descriptio, ipsarum finibus ad opportunitatem ac fidelium necessitatem redactis: Romani namque Pontifices praedecessores Nostri paucorum annorum spatio in iisdem regionibus quatuor novas dioeceses instituendas putarunt, ad quas erigendas necesse fuit territorium ab aliis, quae iam existebant, mutuari, et has in arctiores terminos cohibere.

Iam vero ad imitationem non minus illorum, quae peracta fuerant in nova episcopatum erectione, quam nuperrimae avulsionis quatuor memoratarum paroeciarum a dioecesi Emeritensi, earumque archiepiscopali ecclesiae Sanctae Fidei adiunctionis, similis apostolicae providentiae ratio a Nobis implorata est pro aliis quoque paroeciis, in quibus partes vel etiam graviores intercederent causae illas segregandi a dioecesi, cui pluribus ab hinc annis adhaerent, et eas adiungendi alteri sedi episcopali, ad quam primitus pertinebant et in cuius finibus spiritualis earumdem administratio, sublatis iam difficultatibus, quibus ipsa implicabatur, expeditior ac utilior evaderet. Huiusce rei gratia instituebatur descriptio paroeciarum de Tumaco, de Barbacoas, de Isquande, de Guapi in littore fluminis eiusdem nominis, de Irapiche ad ripam fluminis Micay, Sancti Iosephi, ut aiunt, ad lacum Timbigni, de Zaija et de Micay: quibus adiungebantur omnes ecclesiae parochiales, vice parochiales et auxiliares provinciae, quam vocant *de Pasto*, sitae intra limites regionemque ditionis Neogranatensis et ad extremos fines dioeceseos Popayanensis collocatae, in cuius iurisdictione manebant antequam ad Quitensem transirent dioecesim, quae tum circa primariam episcopalem sedem, tum circa reliquas populi partes temporali nunc subest dominio reipublicae, quam ab Aequatore consueverunt appellare.

Cumque hinc postulatio fieret de seiungendis tam memoratis paroeciis, quam praefata pro-

¹ Ex Iurę Pontificio de P. F.

vincia de Pasto a dioecesi Quitensi eisque adiungendis episcopali sedi Popayanensi, illud etiam animadvertebatur, ex dismembratione ac unione ista, nihil aliud oriturum praeter ecclesiae Popayanensis redintegrationem; ita namque illi redderetur iurisdictionis pars, qua olim fruebatur et quam Popayanensis episcopus solummodo ad tempus antistiti Quitensi exercendam commiserat ob frequentissimas in ea sylvestrium hominum incursiones, quibus mutua pastoris cum grege communio impediabatur; qua nunc causa penitus sublata, aequum esset, ut cessaret quoque effectus. Cum enim hac super re nulla interfuerit Apostolicae Sedis auctoritas, nulla potest firmitatis canonica ratio inveniri pro ecclesia Quitensi, in detrimentum Popayanensis, cuius certe iuribus non poterat episcopus, nulla suffultus apostolica facultate renunciare, neque iacturam vel minimam inferre. In eamdem ivit sententiam modernus episcopus Popayanensis per literas ad Nos datas die quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, iisdem namque causis rationumque momentis, nomine illorum qui ditionibus Novae Granatae praesunt, superius expositis similiter innixus praefatam dismembrationem seu redintegrationem tamquam iure debitam ac spirituali fidelium saluti et meliori Ecclesiae rerum in iis locis ordinationi evidenter utilem supplici obsecratione petebat urgebatque vehementer, illud insuper commodum exinde manare innuens, quod civiles ditionis fines cum dioecesanis limitibus conformarentur.

Iam tum profecto pro pastoralis, quam in omnem gerimus ecclesiam, sollicitudine, cogitationem curamque inivimus huiusce rei, cum vero ab iis, qui rempublicam ab Aequatore nuncupatam tunc administrabant, Nobis significatum fuerit petitam avulsionem et unionem rebus Quitensis dioecesis fore obfuturam, a quavis pontificiae providentiae ratione duximus abstinendum, donec verus rerum status apertius innotesceret, quaeque ob stare videbantur difficultates penitus eliminarentur. Accidit interim, ut in consistorio habito die vigesima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, eidem Quitensi ecclesiae episcopum daremus venerabilem fratrem Nicolaum de Arteta, quin ulla Nobis petitio antea facta esset de reservanda Nobis in actis consistorialibus et in apostolicis literis facultate dioecesim illam in posterum dismembrandi novamque illis circumscriptionem peragendi. Quare canonicis sanctionibus inhaerentes ac vestigiis Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum insistentes, electum episcopum Quitensem hoc super negotio rogavimus, datis ad eum literis die vigesima sexta aprilis superioris anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti, celerem quoad fieri posset responsionem ab ipso postulantes. Hanc sane agendi rationem Nobis ineundam

censuimus non solum quia ipsa rei gravitas ita expostulare videbatur, verum etiam ut illa omnia, quae praesidi memoratae reipublicae ab Aequatore literis diei tertiae augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio Nos facturos nuntiaverimus, religiose servaremus.

Quum vero nulla Nobis adhuc responsio redita sit a Quitensi electo episcopo, cui fuerat commissum, ut ea de re ageret cum illis, quorum interesset; aliunde vero creverit in dies spiritualis fidelium necessitas, ex eo praesertim, quod ob novas rerum civilium vicissitudines nondum potuerit idem electus antistes sacra consecratione inaugurari, hinc est quod Nos officio Nostro deesse arbitraremur, si apostolicae providentiae curas longius protraheremus.

Nos itaque rerum statu matura consideratione ponderato, perpensisque locorum ac temporum adiunctis caeterisque omnibus quae erant serio diligenterque pensanda (consilio tamen de conformitate finium civilium cum limitibus dioecesanis omnino reiecto, utpote Ecclesiae consuetudini, disciplinae et libertati plane contrario), ex certa scientia, Motu Proprio deque apostolicae potestatis plenitudine, defectum consensus partium, quarum interest, supplentes, illumque uti libenter datum vel sine cura denegatum habentes, a dioecesi Quitensi in ditione Aequatoriali paroecias ut supra nuncupatas de Tumaco, de Barbaças, de Isquando, de Guapi in littore fluminis eiusdem nominis, de Irapiche ad ripam fluminis vulgo Micay, Sancti Iosephi ut vocant ad lacum Simbiqui, de Zajia et de Micay, nec non paroecias omnes ecclesiasque eisdem inservientes vel opitulantes, quas idcirco auxiliares appellant, sitas in civitate seu provincia vulgo de Pasto, ditionis Novae Granatae omniaque et singula ipsis adhaerentia perpetuo dividimus, seiungimus ac divellimus easque a dioecesi et iurisdictione episcopi Quitensis hoc modo disiunctas, avulsas ac separatas, ecclesiasque in eis positas, nec non monasteria, siquae sint, ac alia quaecumque saecularia vel regularia beneficia, itemque clerum, populum ac utriusque sexus personas; habitatores et incolas, tam laicos, quam clericos cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis existant, dioecesi Popayanensi in America Meridionali perpetuo unimus, coniungimus et incorporamus eiusque pro tempore existentis episcopi ordinariae iurisdictioni et auctoritati, salvis tamen exemptionibus cuilibet de iure legitime competentibus, perpetuo pariter supponimus atque subiicimus.

Quocirca venerabili fratri Emmanueli Iosepho de Mosquera archiepiscopo Sanctae Fidei de Bogota, quem in harum literarum Nostrarum exequutorem eligimus ac deputamus, necessarias omnes et opportunas ad praemissorum effectum plenarie consequendum tribuimus facul-

tates, ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum, praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit, vel quoties ab iis, quorum interest, vel aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, atque ut tam ipse, quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet forsitan oritura, servatis tamen servandis, etiam definitive et quavis appellatione remota, libere et licite definire ac pronunciare possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris ac facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem similiter concedimus atque impartimur. Eidem vero archiepiscopo Sanctae Fidei de Bogota praecipimus et mandamus ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exempla, authentica forma exaratum, intra annum ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis Rebus Consistorialibus praepositae de more asseruari edicimus atque iubemus.

Praesentes autem literas et in eis contenta, quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse possit in futurum, vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari atque definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, ac Nostris et cancellariae apostolicae regulis et in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, supradictarum Quitensis et Popayanensis ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici

subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eamdem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, separationis, unionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quinto, decimo kalendas octobris, pontificatus Nostri anno quinto.

LXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reservatio annuae pensionis super bonis paroeciae s. Mariae alla Torre, dioecesis Fesulanae*¹:

Venerabili fratri
episcopo Fesulano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti parochialem ecclesiam s. Mariae alla Torre, istius tuae Fesulanae dioecesis, aes alienum scutatorum biscantum censuario contractu contrahere coactam fuisse, ut labentes ruinosasque aedes reficere ac instaurare posset. Ut autem eiusmodi aes alienum ab eadem paroecia, quae una ex miserrimis tuae dioecesis, dissolvi queat, tuis esset in votis pensionem annuam scutatorum quindecim super fructibus paroeciae s. Iacobi oppidi Pietrafitta imponere, quae in praesentia rectore caret. Itaque supplex ad Nos confugisti, ut eius rei ergo Nostram veniam et opem largiri velimus.

Nos vero tuis desideriis annuentes teque peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de venerabilium fratrum Nostorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, concilii Tridentini inter-

¹ Ex Bullario Romano.

pretum, consilio, tibi, venerabilis frater, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, facultatem facimus atque impertimur, ut servatis iis, quae servari opus est, commemoratam annuam pensionem scutatorum quindecim super paroecia s. Iacobi Pietrafitta libere ac licite imponere possis et valeas eamque pensionem erogare in extinctionem debiti contracti ab altera paroecia s. Mariae alla Torre.

Haec concedimus atque indulgemus non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus et, quoties opus fuerit, legis foundationis eiusdem paroeciae s. Iacobi etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus conceduntur privilegia favore collegii canonicorum ecclesiae metropolitanae Pisarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Metropolitanae Pisarum ecclesiae et collegii canonicorum ibi divino famulantium cultui tanta est, tam vetusta ac tam late vulgata maiestas atque amplitudo, ut inter Etruriae ecclesias primum teneat locum, atque illius praesertim metropolitani templi archipresbyter peculiaribus iccirco privilegiis ex Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum indulgentia fuerit honestatus. Verum quum huiusmodi privilegia, quemadmodum et aliae consuetudines inibi servatae generalibus rubricis et caeremonialis episcoporum praescripto adversentur, venerabilis frater hodiernus Pisarum archiepiscopus, ut ea omnia legitima auctoritate persistant, pro sui animi tranquillitate venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium congregationi Sacris Ritibus tuendis addictae, nonnullas proposuit dubitationes, quae ab eadem sacra congregatione fuerunt declaratae eiusque responsa a Nobis confirmata. Cognita igitur ipsius congregationis

sententia, dum canonici commemoratae metropolitanae ecclesiae illi quiescere parati se ostenderunt, denuo Nos adiere atque demissis precibus efflagitarunt, utrum, praeter tot alia, usus ab archipresbyteris Pisanis invectus, ut sacris functionibus ritu pontificali peragendis ad limites pontificii indulti redigi debeat. Nos ergo audita relatione venerabilis fratris Nostri Caroli Mariae episcopi Praenestini cardinalis Pedicini nuncupati et Sacrorum Rituum congregationis praefecti, habitaque ratione caeremonialis episcoporum, legem a praedecessoribus Nostris Clemente VIII, Innocentio X et Benedicto XIV latam et confirmatam eiusmodi indolis esse declarantes, ut a nulla contraria consuetudine abrogari valeat, accedentibus praesertim non paucis Sacrorum Rituum congregationum decretis ad tramites eiusdem legis dispositionis generalis et responsiones omnes resolutionesque recensitis dubiis ab ipsa sacra congregatione datas confirmantes, archipresbyteri solummodo privilegia amplificare decrevimus.

Quapropter omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut dilectus filius presbyter Petrus del Testa, primatialis et metropolitanae ecclesiae Pisanae archipresbyter eiusque successores, praeter id quod iam ab rec. mem. Clemente pp. XII aequae praedecessore Nostro archipresbyteris ipsis indultum est, ut in ecclesiasticis functionibus uti deinceps possint faldistorio sine gradu aliquo, sed cum solb tapete seu strato super presbyterii pavementum; ac praeterea canonis, presbyteri assistentis, palmatoria et mitrae aurophrygiatae usu perfruantur; atque ut in fine trinam benedictionem impertiantur. Volumus tamen et eadem auctoritate mandamus, ut huiusmodi palmatoria et mitra aurophrygiata uti minime possint, neque trinam benedictionem impertiri, praesentibus archiepiscopo vel nuntio apostolico vel S. R. E. cardinali legato a latere, nisi petita eorum venia, sicuti et salutatio populi *Pax vobis* usque baculi pastoralis.

Haec concedimus atque praecipimus, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irri-

¹ Ex Bullario Romano.

tum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati canonico-rum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas emphyteuticandi bona beneficii beatae Mariae Virginis a Nive erecti in templo cathedralis Ecclesiae Spoletanae*¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Spoletano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Iosephus Stella istius Spoletanae dioeceseos, se simplici beneficio rite potiri, quod a Deipara Virgine, cui a Nive nomen, titulum habens in isto cathedrali templo Spoletano est institutum. Addit praeterea eiusdem beneficii dotem uno agro constare, qui ad Spoletum existens, vocabulo Luco appellatur. Cum vero ab ipso petatum fuerit, ut eiusmodi agrum in emphyteusim ad lineam masculinam in infinitum tradere velit, atque affixis programmatibus reperti sint dilecti filii Carolus, Philippus, Alexander et Fridericus germani fratres Lioncilli Spoletani, qui eiusmodi emphyteusim ineundi cupidum, annum obtulere canonem scutatorum triginta ab omni onere omnino immunem cum obligatione numquam eiusmodi canonem redimendi, seu, ut dici solet, affrancandi atque agrum ipsum meliorem efficiendi, et alia etiam utilia pacta recepere, iccirco supplici cum prece a Nobis petatum est, ut ad huiusmodi contractum ineundum, apostolicam Nostram veniam et opem largiri velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita se res habent, prout expositae, ac postquam compereris contractum huiusmodi in evidentem beneficii utilitatem recedere, facta ab emphyteutis obligatione in forma iuris valida pro se eorumque successoribus non utendi quocumque privilegio ac lege quoad canonis affrancationem, auctoritate Nostra apostolica, pro tua conscientia et arbitrio facultatem facias, cuius vi praedicta emphyteusis ad lineam masculinam tantum in infinitum iripi queat, pacto canone et proficuis conditionibus, de quibus habita mentio est. Quo quidem de canone cavebis, ut pendatur liber et expers omnino onerum omnium, quae ordinaria sint vel extraordinaria, quaeque sive rebus sive personis imposita sunt vel imponuntur atque inter beneficii onera praecipuus ducatur. Mandabis autem pro solutione canonis et aliis implendis oneribus dari ab emphyteutis fideiussionem idoneam, vel canonibus illi et aliis oneribus alium praeterea fundum aut fundos subiici ac super illis hypothecam excipi eamque hypothecam publicis libris inscribi. Curabis praeterea ut fundus qui ad beneficium pertinet quique in emphyteusim traditur, eiusque fines vel diligentissime demonstrantur in solemnibus tabulis hoc de contractu a publico scriba conficiendis, atque illis eiusdem fundi accurata linearis descriptio inseratur, quam plantam appellant. Denique contractum munies illis omnibus conditionibus, quas vel acta oblationis habent, vel ex consuetudine huiusmodi contractibus addi oportet.

Haec concedimus atque indulgemus et mandamus non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum *de rebus Ecclesiae non alienandis* aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus vero, ut quomodocumque cessante emphyteusi praedicta, illico emphyteuticus fundus adiectis cum rebus et iuribus ad beneficium redeat, eaque cedant solo, per quae fundus ipse melior fuerit effectus, quin renovatio concessionis huiusmodi a quoquam sub quovis praetextu et causa peti vel praetendi possit.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reservatio pensionis super bonis parociae s. Mariae oppidi di Prato Vecchio*¹.

Venerabili fratri
episcopo Fesulano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti, te, nonnullis paroeciis ac spirituali populorum tuae dioeceseos bono consulendi causa, consilium iniisse aliquam ex quibusdam beneficiis reddituum partem detrahendi eamque paroeciis ipsis adtribuendi, cum nulla alia ratione earumdem paroeciarum paupertati occurrere possis. Itaque cum, urgens adsit necessitas animarum curatori aedis parochialis ss^{mi} Nominis Iesu oppidi di Prato Vecchio auxilium ferendi, cuius parociae redditus adeo tenuous sunt, ut parochus ipse alterum sacerdotem, qui sibi in animarum cura praesto sit, alere nequaquam possit, iccirco tuis esse in votis a parociae s. Mariae a Agnano fructibus pensionem annuam scutatorum quinquaginta perpetuo decerpere eamque parochi di Prato Vecchio assignare. Supplici ergo cum prece a Nobis postulasti, ut hac super re Nostram veniam tibi largiri velimus.

Nos vero tuis desideriis libenter annuentes, teque peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio tibi, venerabilis frater, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, facultatem tribuimus atque impertimur, ut servatis iis, quae servari opus est, commemoratam annuam pensionem scutatorum quinquaginta monetae Florentinae super redditibus parociae s. Mariae a Agnano, praevio parochi consensu favore alterius parociae ss^{mi} nominis Iesu Terrae Prato Vecchio pro stipendio cappellani cu-

rati, donec eiusdem parociae redditus congrue augeantur, libere et licite imponere possis et valeas.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non, quoties opus fuerit, legis foundationis eiusdem parociae s. Mariae a Agnano etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXV.

BULLA

*Qua fit erectio novae cathedralis ecclesiae Pampelonensis in America*².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad futuram rei memoriam.

Coelestem agricolam in cunctis suis gloriosum operibus, quantum Nobis ex alto conceditur, aemulantes, oculos Nostrae mentis ad universum Domini agrum ex supereminenti beati Petri Sede semper intentos tenemus ad instar vigilis patrisfamilias inspicimus quid per apostolicae providentiae officium impendere debeamus, ut quaevis dominici agri pars ab operariis excolatur ac fructum afferat in salutem. Quapropter inter maximas officii Nostri curas eam agnoscimus, ut dioecesum territoria ea ratione dividamus, prout orthodoxae fidei dilatactioni et christifidelium salutis conspiciamus expedire.

Sane qui civile regimen gerunt ditionis Neogranatensis in America Meridionali, iampridem humillimis precibus a Nobis postularunt, ut a dioecesi et iurisdictione ordinarii Emeritensis in Maracaibo nonnullas paroecias positas in circuitu provinciae Pampelonensis, quae temporaliter praedictae ditionis dominationi subdita est, benigne distraheremus easque metropolitanae ecclesiae Sanctae Fidei de Bogota eiusdem Americanae regionis uniremus atque coniungeremus. Precibus huiusmodi, rerum statu diligenter inspecto, et audito etiam quorumcum-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Iure Pont. de P. F.

que venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium voto, libenter annuimus per Nostras apostolicas literas sub plumbo datas apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto pridie nonas maii pontificatus Nostri anno quarto. In hac vero Nostra imploranda providentia, petentibus inerat consilium Apostolicam Sedem rursus adeundi, ut nuper memoratam provinciam Pampelonensem ab archidioecesi Sanctae Fidei de Bogota penitus avelleremus illamque in novam dioecesim sedemque episcopalem, eius territorio ad naturales provinciae fines emenso, erigere ac instituere dignaremur.

Iam vero haec ipsa consilii forma non potuit non ultro facileque probari, quippe quae decentiorem catholicae Ecclesiae et religionis statum directe spectaret praerberetque fidelibus quidem ampliorem orthodoxae fidei profitendae christianaeque legis servandae facultatem, infidelibus autem faciliorem viam ad religionis ipsius eiusque dogmatum ac praeceptorum agnitionem assequendam. Quae quidem utilitates et commoda evidentiora etiam evadunt, inspecta locorum difficili conditione ob nimiam pastoris a non exigua populi parte distantiam, viarum partim inopiam, partim asperitatem ob interiacentes montes horridasque sylvas et flumina interfluentia: quibus omnibus alia sunt insuper addenda, praesertim vero frequentes sylvestrium hominum tribus evangelica luce destitutae, clero nequaquam suppetente ad spirituales populorum necessitates curandas opemque sacri ministerii iisdem impertiendam. His profecto de causis Nos pro apostolica sollicitudine, qua Ecclesiae bono et animarum saluti assidue studemus, in consistorio habito die decima nona decembris superioris anni, cum ad metropolitanam ecclesiam Sanctae Fidei de Bogota eveheremus, venerabilem fratrem Emmanuelem Iosephum de Mosquera hodiernum eiusdem ecclesiae antistitem, ius facultatemque Nobis reservavimus archidioecesis huiusce dividendae ac denuo circumscribendae, si post accuratissimum, quod super tanto negotio inituri eramus, examen, intelligeremus, ipsum divinae gloriae incremento aeternaeque fidelium salutis commodo profuturum. Re dein tota diligenti considerationi subiecta exhibitisque documentis ad trutinam vocatis, evidentissima patuit negotii, de quo agitur, utilitas, quae inspecto fidelium statu spiritualis auxilii plane indigentissimo, tanta quidem est, ut ad veram redigi necessitatem facile possit.

Nobis namque relatum fuit provinciam Pampelonensem iacere intra fines septentrionales illius, quam Novae Granatae republicam appellant caputque illi esse cognomine urbem a sede archiepiscopi Sanctae Fidei, cuius tamquam ordinarii iurisdictioni paret centumque pene leucas distantem; vias autem intermediarias

difficillimas esse et maxime periculosas, utpote intersectas fluminibus, quae per magnam anni partem traici nequeunt absque vitae discrimine, cum pontibus aptisque ad transeundum subsidiis omnino careant: provinciae vero huiusmodi superficiem amplius quadratis leucis mille et quingentis patere, montibus alicubi occupatam, quos magna ex parte incolunt numerosae tribus indigenarum ethnicorum, quibus nondum fidei lux affulsit, eo quod in illorum vicinia nullus ad haec usque tempora extiterit episcopus, cuius apostolica sollicitudine posset eadem ipsis inferri: in eiusdem autem provinciae regione contineri hominum fere octoginta millia catholicam religionem profitentium, quos oppida quadraginta quatuor ab invicem secernunt, ex quibus quatuor numerantur maiores urbes, sex vero minores ubi plures degunt familiae, quae colendis agris et mercatura exercenda fortunas sibi maximas compararunt virosque identidem protulerunt cognitione et dexteritate in peragendis negotiis aequae ac honestae vitae consuetudine et scientiarum notitia praestantes.

Neque hic praetereundum crescente in die necessitate ob ingentem a pastore distantiam coactos fuisse praeteritis temporibus memoratos populos ad civilis auctoritatis opem confugere, ut ipsius patrocinio proprium ab Apostolica Sede episcopum impetrarent sedisque episcopalis erectionem una cum convenienti dioecesi caeterisque institutionibus, quae in episcopatibus erigendis fieri consueverunt. Cuius rei gratia ipsos proventus decimarum, quos archiepiscopo vel capitulo metropolitano parva cum sui utilitate solvebant, in necessariam obtulerunt episcopalis mensae dotationem, qua decora episcopi sustentationi curiaeque sumptibus subveniretur. Atque ea quidem de re ceperat iniri tractatio, quae tamen ob inortas civilium rerum vices penitus intermissa est.

Hi vero populi proprium efflagitantes episcopum, qui ipsorum necessitati, quam maxime sentiunt, prospiciat, cum a civili cultu minime abhorreant, persuasum habent, episcopali dignitati in urbe eorumdem principe constitutae nihil omnino defuturum ad necessarium decus et ornamentum assequendum. Nam praeter aeris salubritatem in tota provincia Pampelonensi, magna est illic copia optimorum fructuum, qui florentissimum faciunt illius commercium; terrae vero ubertate agricultura maxime viget, unde cacaum, gossypium, tabacum caeterique fructus aestimabiliores gignuntur; quemadmodum etiam ars pastoritia plurima habet commoda ex copia et pulchritudine pecoris omnigeni, quod ibidem alitur. Nec minoris sane facienda incolarum industria, qui ex fodinis auri omnium purissimi officinisque indici passim institutis optime didicerunt magnum sibi quaestum parare, quem augent quo-

tidie per assiduum domi forisque commercium, cum utrinque flumina vulgo Zulia et Sogamoso ad rerum invectionem exportationemque maxime conducant; nec minorem ad id praebeant facultatem flumen, cui nomen Magdalena, spectans in provincias Carthagenae et Sanctae Marthae ipsius Novae Granatae regioni inhaerentes, et aliud praeterea, quod appellant Orinocco, respiciens ad provincias reipublicae Benecuela cum provincia Pampelonensis ab archidioecesi Sanctae Fidei de Bogota et dioecesibus Sanctae Marthae et Emeritensi in Maracaibo terminetur.

Dotes porro istiusmodi ex loci natura et incolarum industria manantes satis quidem decoris ingerunt provinciae Pampelonensi, ut illam peculiari consideratione dignam efficiant omnemque praecludant causam timendi, ne constituta ibidem episcopalis dignitas vilescat; ipsae vero nobiliores etiam apparent socialibus civilibusque et religiosis relationibus inspectis. Urbs namque princeps, in qua sedes episcopalis foret statuenda, Pampelo nempe, veluti provinciae centrum obtinet, unde propterea facilis est cum singulis eius partibus licet extremis communio; aer illic saluberrimus; populi multitudo ad hominum fere decem millia pertingens; honestiores ditioresque provinciae familiae; collegium rite instructum rectore, ludimagistris redditibusque ad publicam iuventutis institutionem. Itaque factum hinc est ut in ea, tamquam omnium aptissima, totius provinciae magistratus sedem fixerint suam, unde maximarum quotidie rerum in partes singulas effluit administratio. Ad religionem vero quod pertinet, excellit haec eadem urbs populi pietate, multiplici templorum numero, quae ad novem usque, duabus inter ipsa paroeciis comprehensis, numerantur, quibus plures adiungendae regulares utriusque sexus familiae, confraternitates aliaeque id genus institutiones.

Ad novam quidem dioecesim conflandam oppida concurrerent quadraginta quatuor, in quibus, ut dictum est, quatuor extant maiores urbes et sex minores. Singula autem hoc ordine recensentur: Pampelo nempe, Giron, Zalazar, quaeque a sancto Faustino, a sancto Iosepho, a Rosario nuncupantur; Picuesta dein, Bucaramanga, Malacha et illa, cui a Conceptione nomen datum, quibus adiungendae paroeciae Capitanejo, sancti Michaelis, Macaravita, Carcasi Eusito, Tequin, Sorbito, Sorrito, Molagavita, Guaca, sancti Andreae, Sepita, de los Santos, Florida, Fona, Silos, Cocota, Retas, Surata, Cucutilla, Canaboral, Arboledas, Pedral, sancti Iacobi, sancti Caietani, Limoncito, Cucuta, Bochalema, Chinacota, Chopo, Tholedo, Vesasco, Bateca, Chitaga; quae urbes paroeciaeque cinguntur ad Septentrionem flumine Sardinata, ad Occidentem et Meridiem fluminibus Sogamoso et Capitanejo, ad Orien-

tem vero flumine Techira montibusque, ubi infideles commorantur ad amnis Apure profluentem.

Episcopali sede in saepius memorata urbe Pampelone constituta, paroeciaque, maiori scilicet eiusdem templo, in cathedralem aedem erecta, dioecesim uti praemonstratum est circumscribendo facile fundi obtinebuntur, qui ad dotationem mensae episcopalis, capituli, cathedralis, curiae ecclesiasticae, nec non ad caeteras institutiones impensasque necessarias requiruntur. Sumpta namque complexiva ex decimis pecunia, quae ex omnibus archidioecesis Sanctae Fidei de Bogota provinciis quotannis habetur, et illius metropolitanae ecclesiae dotationi inservit, ad ipsius propria munera decenter obeunda vis exurgit scutatorum ducentorum octoginta sex millium, ideoque si detrahantur ab hoc cumulo proventus decimarum, quos provincia Pampelonensis suppeditat, nempe scutat. circiter viginti quinque millia ad triginta millia, eaque novae ecclesiae adiudicentur, par illius habebitur dotatio partienda iuxta modum, quem veteres statuunt leges legitimaque invectae consuetudines, ad illorum commodum, qui ad ipsam debita pro parte ius habent: qua detractio facta, sufficiens adhuc superesse intelligitur redditus ecclesiae metropolitanae ad tuendam honoris sui dignitatem et pastoralia munia, ut par est, explenda; idque eo etiam magis quod redditus huiusmodi satis apparet in dies augendus per progressus agriculturae aliarumque artium, ex quibus hauriri decimae consueverunt.

Sic, ut expositum est, nova episcopali sede propriaque illius cathedrali ecclesia instructa, licet dioecesi nondum suppetere per redditus facultas dotationes aemulandi, posset tamen et ipsa meliorem in dies conditionis statum sibi auspiciari tam ex optima decimarum administratione, tam ex subsidiis certo sperandis a fidelium pietate, qui munificentia praestare consueverunt in iis, quae religionis sunt, etiamsi haec ad extraneam sibi regionem pertineant. Interim vero esset capitulum cathedrale ad quatuor tantummodo capitulares praefiniendum, quorum primus decani titulo deberet insigniri, alter institui scholarum magister, caeteris titulum unice canonicorum praebendorum servantibus. Maior Pampelonis paroecia, ubi sedes episcopalis esset erigenda, in hoc tantummodo immutaretur, quod scilicet in peculiari sacello seu altari foret cohibenda ad functiones sui muneris peragendas, retento tamen, quo ad haec tempora insignitur, titulo; cum templum interea dignitate cathedrali et eximiis, quae inde profluunt, dotibus honestaretur novumque obtineret titulum, quo ipsum deinceps decerneremus nuncupandum. In reliquis autem spectaret ad episcopum cura studiumque novae episcopalis ecclesiae cumulatissime instruendae.

Per hoc apostolicae providentiae genus prae-ter remedia relatis superius incommodis affe-renda, maximae essent utilitates in Ecclesiae et religionis catholicae bonum, et amplissimae il-lius provinciae populorum salutem expectan-dae. In curam namque incumbens episcopus optimi cleri, per constitutum ad haec rite se-minarium efformandi, egregios sibi ex eo viros comparabit, quibus locorum, linguae morum-que notitia satis pollentibus tuto valeat com-mitti paroeciarum administratio, quae antea longo tempore vacabant ob cleri inopiam dis-sitamque nimis pastoris residentiam. Quo qui-dem distantiae impedimento sublato, facile ei-dem erit clericorum mores investigare per fre-quentem iuxta sacros canones pastorem visi-tationem, illosque studiose excitare ad ministe-rium suum fideliter implendum, verbi Dei prae-conio, sacramentorum administratione caeteris-que ipsorum curae demandatis. Hinc vero po-puli spiritualibus subsidiis bene suffulti, in ca-tholicae religionis dogmatibus atque praeceptis eruditi et ad pietatem quotidie magis infla-mmati, cum in dies animadverterent impensa a seipsis subsidia piis foundationibus et sacris in-stitutis in spirituale sui commodum cedere, numquam certe deficient, imo vero largiori usque pergent munificentia in datum sibi pa-storem ad illius necessitates adiuvandas. De qua illorum propensione certa merito potest capi fiducia ex eo quod pro episcopo impe-trando certant inter se mirum in modum bo-norum omnium in dicta provincia degentium vota: quae nimirum sibi metipsis feliciter even-tura pollicentur ex perspecta Sedis Aposto-licae benignitate, quae alias Americae populis circa huiusmodi postulationes, licet minore quandoque innixas fundamento, clementer in-dulsit.

Quae cum ita sint, rerum statu accuratis-sime perpenso, spirituali necessitate, qua po-pulus provinciae Pampelonensis maxime pre-mitur, inspecta, evidenter autem patente ipsius-met populi utilitate et commodo ex nova epi-scopatus in ea provincia erectione, uti mode-ratorum ditionis Neogranatensis precibus po-stulatum est; supplicationibus huiusmodi in-dulgendum censemus, ulteriori quavis dilatione penitus remota; et licet apostolicae huic pro-videntiae nihil possit officere ex parte illorum quorum interest, cum sede adhuc vacante ca-pitulum metropolitanum suam adhaesionem praedictae dismembrationi iam significaverit, atque in canonica hodierni archiepiscopi in-stitutione per opportunam clausulam Nobis reser-vaverimus facultatem archidioeceseos limites redigendi novamque illius ineundi circumscrip-tionem; nihilominus ad meliorem omnem rei, de qua agitur, effectum, plenitudine apostolicae potestatis sanamus sanatumque haberi volumus quemlibet defectum consensus, si qui fuisset

praestandus, declarantes propterea nullas hac in parte effectusque prorsus expertes minimeque curandas querelas cuiuscumque ius sibi aliquod hac in re vindicantis, et utcumque insuper in huiusmodi negotio canonicae consuetudinis re-gula servata non sit circa inquisitionem sive processum super nova dioeceseos circumscrip-tione delegato apostolico in partibus commit-tendum et in exhibitis documentis nonnulla de-siderata sint, quae in actis consistorialibus fu-is-sent exprimenda, habita tamen ratione rei plane gravissimae ingentisque locorum distantiae, fac-taque praemonitione de gratia in exemplum nunquam afferenda, ad supradictam episcopa-tus erectionem deveniendum arbitramur, man-dantes executori praesentium literarum mox deputando, ut circa reliqua suppleat caeteris actis, prout inferius indicabitur, omni ipsis ro-bore tributo, quod iis apostolica potestas va-leat impertiri.

Quamobrem Nos, qui divini nominis gloriae, orthodoxae fidei incremento et aeternae anima-rum saluti valde profuturam confidimus, me-moratae novae cathedralis ecclesiae erectionem, ex certa scientia, motu proprio deque aposto-licae potestatis plenitudine integram provinciam Pampelonensem nuncupatam ab ecclesia et dioe-cesi metropolitana sive archiepiscopali Sanctae Fidei de Bogota in America Meridionali ditionis, ut vocant, Neogranatensis perpetuo divi-dimus, seiungimus ac dismembramus, nec non in ea consistentes et consistentia ecclesias, pa-roecias, monasteria, coenobia et alia quaecum-que saecularia ac quorumvis ordinum regularia beneficia, itemque in ea degentes utriusque se-xus personas, habitatores et incolas, tam lai-cos, quam clericos, presbyteros, beneficiatos et religiosos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant ab ordinaria iurisdic-tione potestate ac superioritate archiepiscopi pro tempore existentis Sanctae Fidei de Bogota seu eius dioecesis ordinarii, eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo eximimus et ab-solvimus.

Dein civitatem Pampelonensem, quae in pro-vincia eiusdem nominis praecipua est, quaeque aeris salubritate, territorii feracitate, aedificio-rum nobilitate, familiarum opulentia, civium praestantia, populi frequentia, civilium provin-ciae magistratuum residentia, templorum copia, regularium familiarium utriusque sexus com-moratione, collegii pro literis scientiisque ad-discendis institutione aliisque praerogativis prae aliis distinguitur, in civitatem episcopalem auc-toritate apostolica, erigimus et constituimus, eique sic erectae et constitutae civitatis titulum ac denominationem cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis ac praerogativis, quibus caeterae civitates episcopali sede insi-gnitae earumque clerus, cives et populi in Ame-rica Meridionali utuntur et gaudent ac uti et

gaudere possunt ac poterunt quomodolibet in futurum, concedimus atque elargimur: ecclesiam vero parochialem, quam maiorem vocant, in praedicta civitate Pampelonensi existentem, in cathedralem ecclesiam erigimus et attollimus, et eam, qua cathedralem, beato Petro sanctorum apostolorum principi dicamus atque hoc titulo in posterum appellari volumus et decernimus, simulque in eadem ecclesia sedem, cathedram ac dignitatem pontificalem conferendam pastori seu praesuli ipsius ecclesiae canonice in episcopum instituendo, cum titulo sancti Petri apostoli Pampelonis seu Pampelonensis, ut sic institutus et episcopus habitus sancti Petri Pampelonis eidem ecclesiae, civitati ac dioecesi ut infra assignandae illiusque clero et populo praesit, synodum convocet, pastorallem visitationem et curam agat, ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat exerceatque, cum suis capitulo, arca, sigillo, curia, cancellaria, mensa episcopali, ut infra explicabitur, caeterisque fruatur. pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeminentiis, gratiis, favoribus, iurisdictionibus indultisque realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae in America Meridionali existentes earumque praesules, non tamen titulo oneroso aut ex indulto seu privilegio particulari, utuntur et fruuntur, simili apostolica auctoritate perpetuo erigimus atque instituimus: servato tamen statu et titulo parociae in praefato maiori templo Pampelonensi existentis cum iuribus quibus antea potiebatur, assignato eidem sacello sive altari minori ad eas explendas sacras functiones, quae muneris parochiali congruunt, nisi forte ipse literarum praesentium exequutor infra designandus duxerit, praebendam parochialem capitulo ipsi adiungendam, et parochum pro tempore existentem inter canonicos ecclesiae cathedralis connumerandum.

Ipsam vero episcopalem ecclesiam sancti Petri Pampelonensis, metropolitico iuri archiepiscopi pro tempore Sanctae Fidei de Bogota subiicimus et in suffraganeum assignamus cum omnibus facultatibus, exemptionibus, praerogativis, honoribus et iuribus, quae ad ceteras cathedrales ecclesias suffraganeas eiusdem metropolitanae sedis pertinent ac pertinere poterunt.

Praefatam autem universam provinciam Pampelonensem, in qua quadraginta quatuor regiones sive oppida aut civitates superius recensitae intra praestitutos fines reperiuntur, ab ordinaria iurisdictione archiepiscopi sive archidioecesis Sanctae Fidei de Bogota seiunctam et avulsam eidem ecclesiae sancti Petri apostoli ut supra in cathedralem erectae pro suo territorio ac dioecesi attribuimus et assignamus, eandemque provinciam Pampelonensem ac in ea existentes et existentia parocias, collegiatis,

si quae sint, aliasque ecclesias quascumque, monasteria, conventus et omnia sive saecularia, sive quorumvis ordinum regularia beneficia ecclesiastica cum cura et sine cura, ac pariter utriusque sexus personas et incolas, tam laicos quam clericos non tamen exemptos, cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis episcopi sancti Petri apostoli Pampelonensis similiter perpetuo submittimus atque subiicimus: eidem vero literarum apostolicarum executori superius memorato curam committimus accuratius describendi omnia et singula oppida, civitates et regiones, quae in praedicta Pampelonensi provincia habentur, et ad novam dioecesim spectare debent cum designatione finium, quibus circumscribitur, et inter quos perpetuo erit continenda; ita tamen ut in ea parte, quam infideles populi incolunt, latiores termini protendendi sint, ut, si, miserante Deo, opera et zelo episcopi novae dioecesis Pampelonensis pro tempore existentis evangelicam lucem ipsi fuerint assecuti et catholicam fidem amplexati, eos ordinariae suae iurisdictioni ac dioecesi Pampelonensi adiungere episcopus praedictus iure ac merito possit et valeat.

Similiter pro decenti et comoda futuri episcopi eiusque in Pampelonensi episcopatu successorum habitatione et curiae episcopalis residentia proprias aedes proximiores, quam fieri possit, ecclesiae cathedrali quam primum assignari et attribui, statuto quoque censu pro earum manutentione, decernimus atque mandamus; quae si modo desint et conducendae sint, rationem haberi pensionis pro earum locatione solvendae omnino iubemus. Ut futurus autem pro tempore existens Pampelonensis episcopus pontificalem suam dignitatem tueri ac vicario generali et curiae episcopali apte providere valeat, congruam partem decimarum in ea provincia colligendarum mensae episcopali et curiae ecclesiasticae Pampelonensi perpetuo pariter assignamus et attribuimus. Executori tamen literarum apostolicarum, attentis rerum circumstantiis, officium et curam committimus, eam ratam partem decimarum praedictarum pro locorum more et usu definiendi et describendi in hoc casu, qua decenti episcopi eiusque curiae statui satis consultum sit caeterisque institutionibus rite provisum, ac propterea eidem executori, ut super his opportuna decreta proferre valeat, necessarias facultates impertimur atque concedimus.

In memorata autem ecclesia sancti Petri apostoli Pampelonensis, ad cathedralis honorem evecta, instituimus atque erigimus capitulum quatuor saltem constans canonicalibus praebendis, inter quas duae dignitates, nempe decanatus, quae prima erit post pontificalem dignitas, et magistri scholae, quae erit altera, et duo

canonicatus cum utraque praebenda ut infra constituenda, huiusmodi tamen canonicatum numerum, quo citius fieri poterit, augeri edicimus, ut et praebenda theologalis ac poenitentiaria iuxta canonicas sanctiones et sacrosancti concilii Tridentini decreta constitui valeat. Chori autem servitium rite exerceri queat ad officia divina sedulo peragenda Deique cultum maiori quo decet splendore ac reverentia decorandum, atque hac super re zelum et curam omnem nedum eiusdem literarum apostolicarum executoris, sed et praecipue futurorum episcoporum excitamus eosque in Domino monemus. Huiusmodi autem dignitatum, non minus quam canonicatum, futuri ac pro tempore existentes possessores apud eandem ecclesiam cathedrali sancti Petri apostoli Pampelonis personaliter residere ac in ea divina quoque officia caeterasque ecclesiasticas functiones celebrare horasque canonicas persolvere, missam conventualem pro benefactoribus in genere applicare ipsique cathedrali ecclesiae in omnibus laudabiliter deservire ac illius statuta in posterum edenda diligenter observare teneantur.

Capitulum autem novae cathedralis ecclesiae sancti Petri apostoli sic erecto et constituto assignamus atque tribuimus ratam partem decimarum, quas supra memoravimus, habita tamen proportionem inter singulos canonicos iuxta uniuscuiusque dignitatem et gradum, quo instituitur, ut scilicet prima dignitas ditiores obtineat praebendam, secunda vero, etsi minori reddito, quam prima, constabilienda, maiorem tamen censum percipiat, quam caeterae simplices canonicales praebendae. Si vero animarum cura capitulo cathedrali adiungenda sit et canonico eiusdem capituli committenda, congrui eius census rationem haberi volumus, itemque si fuerit instituenda praebenda theologalis ac poenitentiaria, similis ratio erit habenda: super quibus eiusdem literarum apostolicarum executoris sollicitudinem hortamur eumque necessariis facultatibus communitum.

Fabricae autem et sacrario praedictae cathedralis ecclesiae illam pro eius cultu ac tuitione dotem assignamus, quam ei ex earundem decimarum proventu, sin minus ex censibus aliisque bonis stabilibus, quatenus adsint et sint sufficientia, praeferuerit et assignaverit praesentium literarum executor.

Eisdem quoque futuris ac pro tempore existentibus dignitatibus et canonicis, ut ipsi capitulariter congregati pro praefatae cathedralis ecclesiae sancti Petri apostoli ac illius mensae capitularis, sacrarii et fabricae earumque rerum ac bonorum prospero felique statu ac regimine, et onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum aliorumque divinarum officiorum celebratione, fructuum distributione

et quorumcumque emolumentorum partitione atque administratione poenarumque per absentes aut negligentes contrahendarum impositione, quaecumque statuta, ordinationes ac decreta, sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis non contraria, condendi ac edendi, sub episcopi tamen pro tempore existentis praesidentia et approbatione, plenam ac omnimodam potestatem concedimus et impertimur.

Praeterea eidem capitulo et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque elargimur ius utendi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praecellentis et favoribus, quibus aliarum similium in America Meridionali existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso aut indulto vel privilegio particulari, utuntur ac fruuntur, dummodo adhuc sint in usu et non fuerint revocata sacrisque canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis non repugnant.

Ut vero adolescentes in sortem Domini vocati non minus pietate, quam humanioribus literis sacrisque disciplinis instituatur et informantur, ecclesiasticum clericorum seminarium in civitate Pampelonis iuxta sacrosancti concilii Tridentini decreta quam primum erigi ipsique aedes opportunas attribui et congruam dotationem vel ex earundem decimarum proventu vel ex ipsa benefactorum largitione assignari mandamus et pro huiusmodi institutione studium et curam omnem nedum praefati literarum apostolicarum executoris et futuri pro tempore episcopi, sed et civilis potestatis omniumque fidelium in ea provincia existentium in Domino excitamus ac vehementer hortamur.

Perpensis autem redditibus ac fructibus ecclesiae episcopalis sancti Petri apostoli ut supra attributis, eandem ecclesiam sancti Petri in floris auri de camera triginta tribus ac in tertia floreni parte de more taxari ac eiusmodi taxam in libris camerae apostolicae describi volumus ac praecipimus.

Quapropter ven. fratri Emmanueli Iosepho de Mosquera archiepiscopo Sanctae Fidei de Bogota in America Meridionali ditionis Neogranatensis, quem in praesentium literarum Nostrarum executorem eligimus ac deputamus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum, has Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, aut quoties ab iis quorum interest, vel ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter publicet et exequatur, omniaque et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra, ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter ob-

servari; atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet oritura, etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare et iudicare libere et licite possit valeatque, contradictores quoslibet ac rebelles per censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur.

Eidem archiepiscopo Sanctae Fidei de Bogota praecipimus et mandamus, ut singulorum actuum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar authenticum intra annum ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat illudque in archivo congregationis Rebus Consistorialibus praepositae de more asservari volumus.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios ac integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi seu interpretandi facultate iudicari ac definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, de dismembrationibus ad partes committendis, etiam vocatis omnibus, quorum interest, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, supradictaeque metropolitanae ecclesiae Sanctae Fidei de Bogota, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque et literis apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus habentur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, erectionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXVI.

EPISTOLA

*Visitatorem apost. delegat ad Chaldaeos, per sacram congreg., in eo munere gerendo, instruendum*¹.

Venerabili fratri
Ioanni Baptistae Auvergne
archiep. Iconien. vicario apostolico Alepi.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter praecipuas apostolici officii curas, quibus incessanter perfungimur, illud magnopere animum Nostrum promovet, ut prospiciamus ne in regionibus ab Apostolica Sede valde remotis, religionis necessitati opportuno tempore ob nimiam locorum distantiam occurrere non possimus. Neque enim ignoramus, remedia quae maturo tempore allata, magnam utilitatem afferrent, vix ullam parere posse, si nimis aliquando retardentur.

In hac animi Nostri sollicitudine non potuimus diutius abstinere aliis providendis, quae in regionibus patriarchae Babylonensi Chaldaeorum catholico subiectis, infelix ecclesiae praesens conditio requirit. Nam vel a tempore, quo Nos s. consilio Christiano Nomini Propagando praeeramus, operam impense dederamus, ut sublata animorum discordia, quae iamdiu inter ecclesiastici ordinis viros in iis regionibus excitata erat catholicae religionis negotia rite recteque ibi pertractarentur. Ac speravimus in primis id esse eventurum, cum fel. rec. Pius VIII praedecessor Noster, rebus omnibus accurate perpensis, ven. fratrem Ioannem Hormez archiepiscopum Mosulensem patriarcham Chaldaeorum Babylonensem confirmavit, eique palium de divi Petri corpore sumptum concessit. Iure enim existimavimus futurum ut, regiminis

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

forma rite constituta, omnia ad rectum ordinem revocarentur.

Verum neque id tunc contigit, neque posterioribus temporibus, cum licet immerentes ad divi Petri Cathedram evecti fuimus. Doluimus enim neque dissidium esse deletum, postquam omnibus innotuerat quisnam a Sede Apostolica veluti totius gentis catholicae patriarcha haberetur, neque prudentissima ea, quae Nostra congregatio Propagandae Fidei statuerat ad omnia tranquille componenda, satis esse potuisse ut querelarum et discordiae finis esset. Immo vero quotidie magis perspeximus in his locis, in quibus messis multa esse posset, inimicum hominem superseminare zizaniam, ne catholica fides ibi incrementum capiat, atque ingemuimus interea, disciplinam ecclesiasticam everti, morum integritatem in summum discrimen vocari, religionis studium ubique deficere. Commiseramus quidem ven. fratri Petro Marcellino Bonamie, quem Baydati seu Babylonis episcopum latini ritus institueramus, ut tamquam delegatus Apostolicis rebus ecclesiasticis Chaldaeorum nationis praeset. Sed cum deinde ob graves causas fuerimus adducti ad ratam habendam abdicationem episcopatus illius quam Nobis ipse obtulit, et ad episcopatum Smirnensem ei conferendum, eius opera ad Chaldaeorum negotia moderanda uti revera non potuimus.

Rebus igitur ita se habentibus atque in tanta religionis apud illam gentem adiuvandae necessitate, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum statuimus atque decrevimus te, ven. fr., episcopum visitatorem totius patriarchatus Chaldaeorum constituere cum iis omnibus iuribus, privilegiis et auctoritate, quae huius muneris propria sunt. Volumus ergo te, cuius peritia in gravibus rebus gerendis, pietas ac religionis boni procurandi studium Nobis notissimum est, iter ad eas regiones suscipere, atque eo profectum omnia inquirere, quae dissidiorum causa fuerunt, conari ut ecclesiastica disciplina in pristinum restituatur, et pax atque tranquillitas inter patriarcham et episcopos instauratur, stabiliendo denique atque regendo monachorum statui consulatur. Nostra vero congregatio de Propaganda Fide instructionem de his rebus apposite tibi communicabit. Si qua tamen gravioris momenti et excelsioris auctoritatis indiga decernenda existimaveris, ea iudicio Nostro confirmanda reservamus. Age igitur, ven. fr., omnique mora seposita in id incumbe, ut commissum munus diligenter impleas. Accedet enim hoc veluti novum caeteris meritis tuis incrementum, et nova haec erit occasio, ut de Christi Ecclesia optime merearis.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit imminutio festorum in pago Uriensi, dioecesis Curiensis in Helvetia*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Optatissimos oportet profecto dies festos esse christianis, qui fide tenent nihil sibi debere esse potius quam ut Deo, a quo sunt, et ad quem se redituros expectant religione studiosissime exercita coniungantur; hisce enim diebus aeterno rerum conditori beneficiorum eius dicamus sacramusque memoriam, ne volumine temporum ingrata subrepat oblivio. Hinc a Nobis singulari Dei ipsius beneficio universi catholici gregis regimine urgemur, omnis cura omnisque sollicitudo adhibenda est ut in praescribendis festis eorumque celebratione ita tamen ut, dum spiritali populorum utilitati propiciamus, temporalibus eorum necessitatibus opportune ac salubriter pro temporum et locorum ratione providere non recusemus.

Oblatae Nobis scripto preces praeseferebant, pagi Uriensis in Helvetia incolas maxima ex parte monticolis constare, aedes in montibus dispersas longe inter se dissitas atque disiunctas, et hyemali tempestate ob nives non raro in itineribus arripiendis periculum adesse, aestate vero et autumnino integros fere dies e necessariis laboribus subtrahendos esse, si in tanta oppidorum distantia ecclesias petere deberent. Quapropter quum in plerisque catholicorum locis in Helvetia peculiaris festorum ordo rerum conditioni consentaneus iamdiu vigeat, potiori sane ratione in Uriensi populo ob eius angustias esset inducendus. Supplici ergo cum prece dilectus filius Antonius de Waya commissarius episcopalis, illius magistratus nomine a Nobis petit, ut expositis causis mature perpensis optatam festorum reductionem ex Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos igitur huiusmodi votis benigne annuere et catholici Uriensis pagi tranquillitati et commodo consulere cupientes, venerabili fratri episcopo Curiensi eas partes imponimus atque mandamus, ut eodem in pago festorum ordi-

¹ Ex Bullario Romano.

nem apostolica Nostra auctoritate enunciet atque edicat, qui in pluribus Helvetiae locis iam servatur; nempe ut rite observentur festa Circumcisionis Domini, Apparitionis Domini, Purificationis Beatae Mariae Virginis, s. Iosephi, Annunciationis Beatae Mariae Virginis, feria secunda Paschae, Ascensionis Domini, feria secunda Pentecostes, festum Corporis Christi, s. Ioannis Baptistae, ss. apostolorum Petri et Pauli, Assumptionis Beatae Mariae Virginis, Nativitatis Beatae Mariae Virginis, Omnium Sanctorum, s. Martini episcopi, Conceptionis Beatae Mariae Virginis, Nativitatis Domini, ac s. Stephani; aequae singuli dies dominici. Praeterea s. Parasceve Domini, Commemoratio fidelium defunctorum, festum s. Marci, feria sexta post Ascensionem Domini, ac festa s. Magni et Visitationis Beatae Mariae Virginis ad persolutum usque officium matutinum, aut peractam solemnem supplicationem erunt ferianda. Solemnitates autem sancti Antonii abbatis, sanctorum martyrum Fabiani et Sebastiani, sanctae Agathae, Jodoci et Rochi, sancti martyris Pelagii, ac festum ob. obtentas a patribus victorias in proximam dominicam transferat; ceteros vero dies festos commemorato in pago huc usque habitos abroget et catholicos ab obligatione etiam audiendi sacrum omnino eximat; vigiliis tandem et ieiunia, quae hosce ipsos dies praecedebant in ferias sextas et sabbatha adventus transferri praecipiat. Haec porro sunt quae pro maiori Uriensis catholicorum pagi bono edicenda ipsi venerabili fratri mandamus, plane rati eum nihil non aggressurum, ut dies festi nunc praefiniti sacramentorum usu, coelestium rerum commentatione, omni denique pietatis ac religionis sensu magis magisque colantur. Interea hac spe allecti, ipsi venerabili fratri Curiensi episcopo et Uriensis pagi catholico gregi apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio transactionis initae super beneficio, a Servo Mariae nuncupato, et erecto in templo cathedralis ecclesiae Lunensis¹.

Venerabili fratri
episcopo Lunensi Sarzanensi
et Brugatensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis est post obitum Iosephi Mascardi canonicatum cathedralis templi Lunensis Sarzanensis rectore orbatum fuisse, quod beneficium a Servo Mariae nomen habens, atque collationis iure ad ordinarium, nominationis vero ad canonicorum eiusdem templi collegium pertinens, ex foundationis lege requirit, ut ii, qui a Francisco Maria Mascardi originem ducunt praeseferantur, et qui eo donatur, intra annum sacerdotalem ordinem suscipere debeat. Cum vero ultimi canonici morte familia Mascardi masculina progenies extincta fuerit, ad canonicatum ii designandi erant, qui ab eodem Francisco ex foeminae parte originem habebant atque inter eos unus clericus Bartholomaeus Gessi extabat, qui dotes omnes a fundatore praescriptas habens, se ad idem beneficium nolle concurrere declaravit. Ex quo evenit, ut clericus Carolus Chiocca beneficium ipsum petierit, qui aetatis tantum impedimento laborans, supplex Nos adiit, ut eius rei ergo, illi ex Nostra indulgentia occurrere vellemus. Dum autem illius excipiebantur preces, mater commemorati clerici Gessi, quae ultimi canonici soror, venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum congregationem adiit, ut canonicatus nominatione dilata, ei administratio eiusdem canonicatus concederetur. Eiusmodi petitioni clericus Chiocca obstitit et penes eandem congregationem causa acta, die vigesima tertia novembris anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio eadem congregatio responsum edidit « *Satis provisum per Breve apostolicum eligibilitatis* ». Post haec clericus Gessi ad canonicatum concurrere existimavit atque a canonicorum collegio electus fuit. Quocirca clericus Chiocca eiusmodi electionem minime validam esse contestando denunciavit, et petiit simul ab ordinario, ut canonicatus collatio locum minime haberet. Gravis iccirco inter ipsos controversia iterum exarsit, quae adhuc apud regium senatum Ianuae pendet. Iam vero cum iidem clerici artissimo propinquitatis vinculo inter se coniunctim, quaestionem omnem componere exoptent, ad repellendam quamcumque simoniae labem et canonicorum collegii iura tuenda in eam venerunt sententiam, ut. rite abdicato a clerico Gessi canonicatu, postquam clericus Chiocca canonicatum ipsum fuerit assecutus, pensionem annuam centum et quinquaginta tres libellarum

¹ Ex Bullario Romano.

novarum monetae Pedemontanae, eidem clerico Gessi solvere teneatur. Supplici ergo cum prece clerici ipsi a Nobis efflagitarunt, ut hac super re apostolicam Nostram auctoritatem benigne tribuere velimus.

Nos vero oratores ipsos peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, tibi, venerabilis frater, a quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, auctoritate Nostra apostolica hisce literis eas omnes opportunas et necessarias facultates tribuimus atque impertimur, quibus commemorata concordia praedictis conditionibus libere et licite possit iniri et pensio de qua habita mentio est, imponi, servatis tamen iis omnibus, quae servari opus est.

Haec concedimus atque indulgemus non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula, *de iure quaesito non tollendo*, itemque fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis canonicatus etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ceterisque contrariis quibuscumque. Denique hisce literis patronatus iuri, quod praefertur, approbationem Nostram nequaquam adiungimus.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXIX.

EPISTOLA ENCYCLICA

Damnatio operum Georgii Hermes Germani ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Dum acerbissimas catholicae religionis calamitates et iacturas ex teterrimo diuturnoque

bello, quo nefarii homines apertique Ecclesiae hostes, coacto undique agmine, totis viribus totisque artibus, tum armis, tum calumniis, tum contumeliis et maledictis, tum seditiosis denique sacrilegisque libellis eam, si fieri posset, prorsus exinanire ac destruere adnituntur; dumque immanem eorum illacrymantes execramur barbariem, qui propterea in regularium claustra religiososque viros diabolica furentes insania, ad eos penitus rapinis, incendiis caedibusque perdendos, divina omnia et humana violare non desinunt; ad augendas, quibus diu noctuque ob id premimur, angustias, illud etiam calamitosissimum ac summopere deplorandum accedit, quod inter eos, qui pro religione editis operibus certant, nonnulli simulate se intrudere audeant, qui similiter pro eadem videri volunt et ostentant se dimicare, ut, retenta religionis specie, veritate autem despecta, facilius possint per philosophiam, seu per vanas eorum philosophicas commentationes et inanem fallaciam, incautos seducere atque pervertere, hinc et populos decipere, fidentiusque inimicis palam saevientibus adiutrices porrigere manus. Quapropter ut Nobis impiae et insidiosae quorundam horum scriptorum molitiones innotuerunt, non distulimus, per Nostras encyclicas aliasque apostolicas literas, callida eorum et prava denunciare consilia erroresque damnare, simul et exitiales patefacere fraudes, quibus divinam Ecclesiae constitutionem et ecclesiasticam disciplinam immo et totum ipsum publicum ordinem funditus evertere, vaferrime contendunt. Et quidem tristissimo facto comprobatum est, eos, deposito tandem simulationis velo, perduellionis vexillum contra quamcumque a Deo constitutam potestatem alte iam extulisse. Verum non haec sola subest gravissima lugendi causa. Praeter enim eos, qui omnium catholicorum scandalo se perduellibus devoverunt, ad amaritudinum Nostrarum cumulum, in theologicum etiam stadium prodire videmus, qui novitatis cupidine et aestu semper discentes, et nunquam ad scientiam veritatis pervenientes, magistri existunt erroris, quia veritatis discipuli non fuerunt. Peregrinis quippe improbandisque doctrinis sacra ipsi inficiunt studia et publicum etiam, si quod tenent in scholis et academiis, docendi magisterium profanare non dubitant, ipsumque, quod tueri se iactant, sacratissimum adulterare dignoscuntur fidei depositum.

Atque inter huiusmodi erroris magistros, ex constanti et fere communi per Germaniam, fama adnumeratur Georgius Hermes, quippe qui audacter a recto, quem universa traditio et sancti patres in exponendis ac vindicandis fidei veritatibus, tramite stravere, deflectens, quin et superbe contemnens et damnans, tenebrosam ad errorem omnigenum viam moliatur in dubio

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

positivo tamquam basi omnis theologiae inquisitionis, et in principio, quod statuit, rationem principem normam, ac unicum medium esse, quo homo assequi possit supernaturalium veritatum cognitionem. Quae cum ex plurium Germaniae theologorum sacrorumque Ecclesiae pastorum denunciationibus, reclamationibus et expostulationibus ad Nostras pervenerunt aures, ne credito Nobis apostolatus officio ac sacrosancti fidei depositi custodiendi muneri deessemus, statim curavimus, ut Hermesii opera ad Sanctam Sedem mitterentur examinanda; quod et factum est.

Sunt autem sequentia (germ. edita) « I. Einleitung in die Christkatholische theologie, von Georg Hermes, professor der dogmatischen theologie an der universitat zu Münster. Erster Theil. Philosophische Einleitung Münster in der Coppenrathschen Buch- und Kunsthandlung 1819. II. Einleitung in die christkatholische theologie von Georg Hermes, doctor der theologie und philosophie, professor der theologie an der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-universitat Bonn, und domkapitular der metropolitankirche zu Köln. Zweiter Theil. Positive Einleitung erste Abtheilung. Münster in der Coppenrathschen Buch- und Kunsthandlung 1829. III. Christkatholische dogmatik, von Georg Hermes, doctor der theologie und philosophie, professor der theologie an der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-universitat Bonn; und domkapitular der metropolitankirche zu Köln, nach dessen Jode herausgegeben von D. S. H. Achterfeldt, ordentl. Professor der theologie an der universitat, und inspector des Katholisch-theologischen convictoriums zu Bonn, Erster Theil. Münster, in der Coppenrathschen Buch- und Kunsthandlung 1834 ». (Videlicet latine) I. Introductio in theologiam christiano-catholicam, auctore Georgio Hermes, theologiae dogmaticae in academia Monasteriensi professore. Pars prima, introductionem philosophicam continens. Monasterii ex biblio atque Iconopolio Coppenrath 1819. II. Introductio in theologiam christiano-catholicam, auctore Georgio Hermes, theologiae et philosophiae doctore, in Rhenana Friderico Wilhelmiana academia Bonnensi theologiae professore et capitulari cathedrali ecclesiae metropolitanae Coloniensis. Pars altera introductionem positivam continens. Monasterii ex biblio atque Iconopolio Coppenrath 1829. III. Dogmatica christiano-catholica, auctore Georgio Hermes theologiae et philosophiae doctore in Rhenana Friderico Wilhelmiana academia Bonnensi theologiae professore et capitulari cathedrali ecclesiae Metropolitanae Coloniensis; post eius mortem edita a D. F. H. Achterfeldt in academia theologiae professore ordinario ac catholici convictorii theologici Bonnensis inspectore. Pars prima. Monasterii ex biblio - atque Iconopolio Coppenrath 1834. Hos igitur libros

tradi-jussimus theologicis germanicae linguae peritissimis omni ex parte diligentissime perscrutandos, qui praecipua ex eisdem notanda loca exciperent, longo etiam, si opus fuisset, orationis tractu, prout sensuum verborumque contextus exigere videretur, eaque in latinum versa, accuratis notarent animadversionibus: quae omnia sedulo et consideratissime praestiterunt, atque cum iam vulgata fama inveniantur omnino concordēs. Praeterea eadem excerpta loca una cum censoriis memoratorum theologorum notationibus tradita sunt aliis etiam sacrae theologiae magistris ad catholicam trutinam iterum revocanda; et omnes unanimi consensione convenerunt, illis in locis contineri doctrinas absonas a catholicarum veritatum principiis, plura reperiri perperam disputata, plura ex ambiguo dicta, plura flexiloqua et obscura ad implicandam et vitiandam catholicorum dogmatum intelligentiam arte et apte concinnata, et ut plurimum ex acatholicorum commentatis erroribusque congesta. Tandem rem totam ex integro discutiendam et examinandam deferri volumus ad ven. fratres Nostros S. R. E. cardinales in tota republica christiana inquisitores generales. Hi autem omni studio, prout rei gravitas postulabat, cuncta et singula expedientes, post maturam discussionem in congregatione coram Nobis habita, diiudicarunt, evanescere auctorem in cogitationibus suis, pluraque in dictis operibus contexere absurda, et a doctrina catholicae Ecclesiae aliena; praesertim vero circa naturam fidei et credendorum regulam: circa sacram scripturam, traditionem, revelationem et Ecclesiae magisterium: circa motiva credibilitatis: circa argumenta, quae existentia Dei adstrui confirmarique consuevit: circa ipsius Dei essentiam, sanctitatem, iustitiam, libertatem, eiusque finem in operibus, quae a theologis vocantur ad extra: nec non circa gratiae necessitatem, eiusdemque ac donorum distributionem, retributionem praemiorum et poenarum inflictionem: circa protoparentum statum, peccatum originale, ac hominis lapsi vires; eosdemque libros, tamquam continentes doctrinas et propositiones respective falsas, temerarias, captiosas, in scepticismum et indifferentismum inducentes, erroneas, scandalosas, in catholicas scholas iniurias, fidei divinae eversivas, haeresim sapientes, ac alias ab Ecclesia damnatas, prohibendos et damnandos esse censuerunt.

Nos itaque auditis praefatorum cardinalium suffragiis et omnibus plene perpensis, de eorum consilio, ac etiam Motu-Proprio, et ex certa scientia ac matura deliberatione Nostreis, deque apostolicae potestatis plenitudine, praedictos libros ubicumque et quocumque idiomate, seu quavis editione, aut versione huc usque impressos, aut in posterum, quod absit imprimendos, tenore praesentium damnamus et re-

probamus, ac in indicem librorum prohibitorum referri mandamus; hortantes et obstantes in Domino venerabiles fratres patriarchas, archiepiscopos et episcopos aliosque locorum ordinarios, ut memores districti ac durissimi iudicii, quod eis a pastorum principe fiet de instructione, regimine et custodia gregis ipsis commissi, nedum memoratos libros a scholis repellere, verum etiam proprias oves ab huiusmodi venenatis pascuis omni cura et sollicitudine avertere satagant.

Ut autem eadem praesentes literae omnibus facilius innotescant, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus et decernimus, illas ad valvas basilicae Principis Apostolorum ac cancellariae apostolicae, nec non curiae generalis in Monte Citatorio ac in acie Campi Florae de Urbe per aliquam ex cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXX.

INDULTUM

Quo fit concessio novorum indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae cathedralis Faventinae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Honorum insignia ac praecipua Nostrae beneficentiae munera iis profecto cathedralium canonicis libenter tribuenda censemus, qui tamquam lucernae ardentis positi in domo Domini levantes manus eorum in sancta, atque in hymnis et canticis nomini Altissimi psallentes, morum probitate ac virtutum splendore coruscare summopere conantur. Non mediocri quidem animi Nostri voluptate a venerabili fratre episcopo Faventino accepimus, illius cathedralis templi canonicorum collegium iis ecclesiasticis viris esse conflatum, qui eorum nominis atque institutionis memores vitae integritate, pietatis ac religionis laude spectati in Dei gloriam amplificandam, atque animarum salutem procurandam omni ope et opera summopere incumbunt.

Quamobrem idem venerabilis frater illius ecclesiae decus et canonicorum dignitatem augere exoptans, Nobis exponendum curavit, suis in votis esse, canonicos tam in choro, quam extra

chorum collare et togam, seu sottanam violacei coloris induere ac floccum in pileo eiusdem coloris gestare posse, praepositum vero canonicum, qui illius templi prima est dignitas etiam lineum amiculum seu rocchetto, una cum palliolo vulgo mantelletta et toga violacei pariter coloris. Itaque supplex Nos adiit, ut eiusmodi insignia iis perpetuo ex Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos vero, quibus nihil potius nihilque optabilius, quam ecclesiarum splendori prospicere, ac viros divino ministerio addictos magis magisque ad Dei gloriam promovendam, atque ad christianam plebem iuvandam excitare et inflammare, venerabilis fratris desideriis annuendum existimavimus, ea spe freti, ut commemorati templi praepositus atque canonici hac Nostra beneficentia, acriori veluti incitati stimulo, iis semper instant operibus, quae catholicae religionis bonum ac spiritualem animarum salutem praeseferant. Itaque praepositum caeterosque canonicos cathedralis templi Faventiae peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica hisce literis concedimus atque indulgemus, ut canonicus praepositus eiusdem cathedralis templi Faventiae lineum amiculum seu rocchetto, togam et mantellettam violacei coloris et collare ac floccum in pileo eiusdem coloris, alii vero canonici ipsius templi togam, collare ac floccum pariter in pileo violacei quoque coloris tam in choro, quam extra chorum, atque in conventibus, seu, ut dici solet, in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, et in sacris supplicationibus aliisque functionibus, hoc, futurisque temporibus libere et licite perpetuum in modum gestare et induere possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provin-

¹ Ex Bullario Romano.

cialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit, eiusdem cathedralis templi et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXXI.

EPISTOLA

*Cum Emilio Bescir, principe Montis Libani laetatur, eo quod ipse in Syria singulari patrocinio catholicam religionem tueatur. Ad illum mittit argenteam Iesu Christi in gremio SS^{mae} Matris depositi iconem et aureum numisma etc.*¹.

Dilecto filio
Emilio Bescir inclito principi
Montis Libani

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili inclite princeps,
salutem et apostolicam benedictionem.

Renuntiatum Nobis saepenumero fuit tum a congregatione Nostra Propagandae Fidei, tum ab apostolicis delegatis caeterisque in Syria ecclesiae ministris, de benignitate et singulari patrocinio, quo, tu, dilecte fili inclite princeps, religionem catholicam complecteris ac tueris. Cuius rei etsi tibi a Deo expectanda merces est qui servos suos aeternis praemiis remuneratur, nihilominus oportet Nos quoque, qui eius in terris vicem, quamvis immerentes, gerimus, gratum animum demonstrare. Hoc igitur perfungi officio volumus hisce literis, quas venerabili fratri Ioannis Baptistae archiepiscopo Iconiensi, apostolico in Syria legato, tibi tradendas demandavimus non sine aliqua significatione praecipuae Nostrae in Te benevolentiae. Mittimus enim argenteam Iesu Christi in gremio SS^{mae} Matris depositi Iconem cum vegerando dominicae Crucis fragmento. Adiungimus aureum numisma, quod primum inito a Nobis summo pontificatu cusum est. Denique precatoriam coronam mittimus indulgentiarum thesauro ditatam, quam dilectae in Christo filiae pietissimae coniugi tuae tradi optamus. Te autem, dilecte fili inclite princeps, etiam atque etiam hortamur in Domino, ut validum praesidium

tuum religioni catholicae eiusque ministris, ac nominatim eidem legato apostolico quam studiosissime semper impendas; ac prospera omnia et salutaria precantes ex animo, pignus paternae voluntatis Nostrae apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili inclite princeps, eidem coniugi domuique tuae universae peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die decima novembris anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reintegratio dignitatum in ecclesia cathedrali Mutinensi*².

Venerabili fratri
episcopo Mutinensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Coelestem agricolam in cunctis suis gloriosum operibus, quantum Nobis ex alto conceditur aemulantes, oculos Nostrae mentis ex hac supereminenti beati Petri Sede ad ea etiam intentos tenemus, per quae divini servitii cultus ad quascumque praesertim cathedrales ecclesias, in quibus illum maligna temporum iniuria minuerat, felici reverso eorum eventu, restituatur, ipsarumque ecclesiarum maiori serviat decori, ac omnia desuper provida manu impartimur quae conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilecti filii Antoni Beresi presbyteri Mutinensis petitio continebat, quod antequam adversis temporibus rerum ordo perturbaretur, in maiori ecclesia Mutinensi ultra capitulares aliae etiam institutae reperiebantur dignitates iuris-patronatus laicorum (iurisdictione et administratione exceptis) eadem erant quae capitularibus privilegia, et ita illarum possessores tum gradu, tum loco in capitulo, tum denique stallis in choro ipsius maioris ecclesiae ceteros canonicos omnimoda dignitate destitutos praeeminebant. Sed cum illa tristissima advenerint tempora, quaedam earundem dignitatum abolitae fuerunt, quas tamen posthac (Italiae rebus denuo compositis) partim nonnulli pii viri propriis sumptibus in pristinum statum reducere curaverunt. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, horum exemplo nunc adhaerens Antonius praefatus ad

¹ Ex Regesto Vaticano.² Ex Bullario Romano.

promovendum divinum cultum, dictique capituli decus augendum unam ex reliquis dignitatibus eiusdem maioris ecclesiae huc usque suppressis, ad primaevum gradum reponere exoptet, novam ipsius dignitatis dotationem proprio aere ut infra constituendo. Quare pro parte memorati Antonii Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eius votis in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui muneris Nostri plurimum esse intelligimus, ut in iis quae divini cultus incrementum respiciunt, apostolicae Nostrae auctoritatis partes sollicitis studiis impendamus, eaque, quantum in Domino possumus, debitae executioni demandare curemus, praefatum Antonium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, unam ex dictis dignitatibus archipresbyteratum scilicet minorem nuncupatum, qui in eodem capitulo nona post pontificalem dignitas, existat, ad pristinum illius statum, gradum et honorem pro uno presbytero, ut infra, qualificato et eligendo, prout alii de dicto capitulo dignitarii choro interesse illique personaliter deservire, ac divina officia cum aliis capitularibus celebrare horasque canonicas tam diurnas quam nocturnas recitare, decantare et psallere, ac dictae maioris ecclesiae constitutiones et statuta observare, atque uti verus et indubitatus illius dignitarius ab omnibus ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum recognosci, haberi, tractari et reputari, nec non iisdem vestibus, iisdemque privilegiis, exemptionibus, facultatibus, immunitatibus, praerogativis, gratiis, indultis, praerogativis, iuribus, aliisque honoribus (iurisdictione et administratione praefatis exceptis) quibus caeteri dictae maioris ecclesiae dignitarii utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent de praesenti, ac in futurum uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possit et valeat, ac etiam debeat et teneatur, auctoritate Nostra, sine alicuius praeiudicio ac consensui dilectorum etiam filiorum hodiernorum capituli et canonicorum praefatae maioris ecclesiae simili auctoritate supplendo perpetuo restituas et redintegres.

Dictoque archipresbyteratui sic, ut praefertur, in pristinum restituto et redintegrato, pro nova illius dotatione quoddam praedium valoris in proprietate septuaginta millium libellarum monetae Mutinensis summam quinquemillium scutorum monetae Romanae constituentium in

suburbana villa sancti Faustini situm, et ad enunciatum Antonium spectans; ita quod praedium istud eiusdem archipresbyteratus propriam praebendam efformet illiusque reddituum certa pars in distributionum quotidianarum usum, tui arbitrio erogari debeat, liceatque futuro ac pro tempore existenti dicti archipresbyteratus possessori ipsius praedii,* nec non fructuum reddituumque ex eo provenientium veram, realem, corporalem et actualem possessionem, propria auctoritate, libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, dictumque praedium locare, dislocare, arrendare, ac fructus, redditus et proventus huiusmodi percipere, exigere, levare, ac supportatis tamen per praefatum eiusdem archipresbyteratus possessorem singulis illius oneribus in suos usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, auctoritate Nostra praefata etiam perpetuo constituas et assignes.

Nec non praefato Antonio, eiusque fratribus ac ipsorum ex linea masculina descendantibus in infinitum ius-patronatus mere et proprie laicalis et praesentandi coram ordinario loci presbyterum in theologia magistrum, ac pro tempore existente episcopo Mutinensi vel (sede episcopali Mutinensi vacante) a capitulo praedicto quem mores idoneum iudicandum ad praefatum archipresbyteratum quotiescumque illum per cessum, seu decessum, aut alias quovis modo vacare contigerit. Deficiente autem et extincta praefata linea masculina, et non alias, nec antea episcopo ac (eadem sede vacante) capitulo praefatis ius nominandi presbyterum, ut supra qualificatum ad ipsam dignitatem, dum illam pro tempore etiam vacare contigerit, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis, pari auctoritate Nostra perpetuo quoque reserves et concedas. Ac insuper archipresbyteratum praefatum cuius et illi forsitan adnexorum fructus, redditus et proventus, etiam computatis distributionibus quotidianis, aliisque incertis centumquindecim ducatorum auri de camera, secundum communem aestimationem valorem annum, ut dictus Antonius asserit, non excedunt a primaevis illius restitutione et redintegratione praefatis vacantem, cum adnexis huiusmodi, ac omnibus iuribus et pertinentiis suis eidem Antonio, dicta auctoritate Nostra, conferas et assignes. Inducens per te, vel alium, seu alios eundem Antonium, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem dicti archipresbyteratus, ac adnexorum, iuriumque et pertinentiarum praefatorum, et defendens inductum, amoto exinde quolibet detentore, ac faciens eundem Antonium, vel pro eo procuratorem praefatum ad archipresbyteratum huiusmodi, ut est moris, admitti, sibi que de illius ac adnexorum eorundem fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et

emolumentis universis integre responderi; contradictores auctoritate Nostra praefata appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus quibusvis etiam in synodali-
bus, provincialibus, generalibus et universalibus
conciliis editis vel edendis specialibus vel ge-
neralibus constitutionibus et ordinationibus apo-
stolicis dictaeque maioris ecclesiae, etiam iura-
mento, confirmatione apostolica vel quavis fir-
mitate alia roboratis statutis et consuetudinibus;
privilegiis quoque indultis et literis apostolicis
quibusvis superioribus et personis in genere vel
in specie, aut alias in contrarium praemisso-
rum quomodolibet forsitan concessis, approbatis,
confirmatis et innovatis; quibus omnibus et sin-
gulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione
de illis eorumque totis tenoribus specialis, spe-
cifica et expressa, et individua non autem per
clausulas generales idem importantes mentio,
seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua
alia exquisita forma ad hoc servanda foret, te-
nores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nil
penitus omissio et forma in illis tradita obser-
vata inserti forent, eisdem praesentibus pro
plene et sufficienter expressis habentes, illis
alias in suo robore permansuris, latissime et
plenissime ac specialiter et expresse, nec non
opportune et valide ad praemissorum omnium
et singulorum validissimum effectum hac vice
dumtaxat harum quoque serie derogamus, cae-
terisque contrariis quibuscumque.

Aut si aliqui super provisionibus sibi facien-
dis de dignitatibus dictae maioris ecclesiae spe-
ciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis
partibus generales, dictae Sedis, aut legatorum
eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad in-
hibitionem, reservationem et decretum, vel alias
quomodolibet sit processum, quibus omnibus
eumdem Antonium in assequutione dicti archi-
presbyteratus volumus anteferri, sed nullum per
hoc eis, quoad assequutionem dignitatum vel
beneficiorum aliorum praeiudicium generari, seu
si episcopo et capitulo praefatis, vel quibusvis
aliis communiter aut divisim ab apostolica sit
Sede indultum, quod ad receptionem vel pro-
visionem alicuius minime teneantur et ad id
compelli, aut quod interdici, suspendi vel ex-
communicari non possint, quodque de digni-
tatibus dictae maioris ecclesiae, vel aliis bene-
ficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, pro-
visionem, praesentationem, seu quamvis aliam
dispositionem coniunctim vel separatim spe-
ctandas nulli valeat provideri per literas apo-
stolicas non facientes plenam et expressam, ac
de verbo ad verbum de indulto huiusmodi men-
tionem. Seu si dictus Antonius praesens non
fuerit ad praestandum de observandis statutis
et consuetudinibus dictae maioris ecclesiae so-
litum iuramentum, dummodo in absentia sua

per procuratorem idoneum, et cum ad eam ac-
cesserit corporaliter illud praestet.

Nos enim easdem praesentes quoad restitu-
tionem, redintegrationem, constitutionem, assi-
gnationem, reservationem et concessionem prae-
fatas per te ipsarum praesentium vigore, ut
praefertur, faciendas semper et perpetuo validas
et efficaces esse et fore, ac nullo unquam tem-
pore de subreptionis vel obreptionis aut nulli-
tatis vitio, vel alio quovis defectu notari, im-
pugnari, invalidari, aut in ius vel controversiam
vocari sive adversus illas quodcumque iuris vel
facti aut gratiae seu iustitiae remedium impe-
trari posse, nec sub quibusvis similium vel
dissimilium gratiarum revocationibus, suspen-
sionibus, limitationibus, derogationibus, aut
aliis contrariis dispositionibus per Nos et Se-
dem Apostolicam praefatam sub quibuscumque
tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam
derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus
et efficacissimis, ac insolitis clausulis irri-
tantibusque, decretis etiam Motu-Proprio et ex
certa scientia pro tempore factis et faciendis
comprehendi vel confundi, sed semper ab illis
excipi, et quoties illae emanabunt toties in pri-
stinum et validissimum statum restitutas, re-
positas et plenarie reintegratas ac de novo etiam
sub quacumque posteriori data per Antonium
praefatum quodcumque eligenda concessas
esse et fore suosque plenarios et integros ef-
fectus sortiri et obtinere, sicque et non alias
per quoscumque iudices ordinarios, vel dele-
gatos quavis auctoritate fungentes etiam causa-
rum palatii apostolici auditores ac Sanctae Ro-
manae Ecclesiae cardinales etiam de latere le-
gatos, vice-legatos dictaeque Sedis nuncios iu-
dicari et definiri debere, et si secus super his
a quoquam quavis auctoritate scienter vel igno-
rante contigerit attentari irritumque et inane
decernimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno
incarnationis dominicae millesimo octingente-
simo trigesimo quinto, decimo kalendas decem-
bris, pontificatus Nostri anno quinto.

LXXIII.

DECRETUM

*De constituendo in Urbe vicario generali
Scholarum Christianarum¹.*

Frater Agatho superior generalis instituti
Scholarum Christianarum in Gallia, cum illud
regnum intestinis cruentisque factionibus per-
turbaretur, repente excessit, neque ulla ratione
sciri potuit, utrum morte sublatus esset, an

¹ Ex Collectanea S. Congr. Episcoporum et Regul. auctore Bizzarri.

vitandae persecutionis causa aufugisset. Quapropter Pius VI fel. rec. qui illud institutum de christiana puerorum praesertim institutione optime meritum valde diligebat, ne domus extra Galliam positae ex ea re detrimentum caperent, datis literis in forma Brevis diei septimae augusti millesimo septingentesimo nonagesimo quinto vicarium generalem in Urbe constituit, eique domus instituti, quae in Italia et in dioecesi Lausanensi extabant, regendas tradidit, usque dum frater Agatho ad pristinum munus rediisset, aut cognita eius morte, novus superior generalis electus fuisset.

At vero tranquillatis rebus novoque superiore generali adlecto, tum ipse, tum caeteri superiores generales, quamvis causa, propter quam literae apostolicae Pii VI datae fuerant, omnino cessasset nullaue mentio in constitutionibus instituti de vicario generali haberetur, attamen vicarium generalem in Urbe perpetuo retinuerunt, propterea quod aperte cognoverunt ad rectam domorum Italiae administrationem necesse omnino esse, ut aliquis adesset facultate praeditus, qui easdem propius moderaretur.

Nunc vero ea necessitas plurimum aucta est, dum novae domus tum in dioecesis Beneventana et Spoletana fundatae sint, aliasque fundandi certissima spes habeatur; et idcirco seniores fratres domorum Italiae Sanctissimo Domino Nostro Gregorio humillime supplicarunt, ut de vicario generali in Urbe constanter retinendo decretum ederet, et modum electionis et facultates quibus uti poterit, ad tollendas ambiguitates praefiniret.

Hoc autem negotium Sanctitas Suas quinque eminentissimis patribus e congregatione negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita delectis commisit, qui conventu facto die nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, et omnibus sedulo perpensis rati sunt, salva unitate totius instituti, ea decernere quae sequuntur:

I. Stabilis in Urbe erit vicarius generalis eique adiungentur duo consultores et secretarius.

II. Electio vicarii generalis et consultorum ad superiorem generalem pertinebit; electio secretarii arbitrio ipsius vicarii generalis permittatur.

III. Vicarius generalis e fratribus Italiae eligatur, duo autem consultores e fratribus sive Italiae sive Galliarum eligi poterant, eorumque electiones confirmationi sacrae congregationis negotiis et consultationibus Ep. et Reg. praepositae subiiciantur.

IV. Superior generalis suo in Urbe vicario generali delegabit facultatem.

1. Constituendi rectores domorum a se tamen confirmandos.

2. Distribuendi fratres in singulas domos,

eosque ab una in alteram transferendi assignatis muneribus, quibus unusquisque fungi debeat.

3. Recipiendi novitios eosque servatis praescriptionibus regulae et constitutionum et cum assensu superioris generalis admittendi ad nuncupanda vota perpetua.

4. Vigilandi et curandi, ut regulae et constitutiones ab omnibus sedulo observentur.

5. Fundandi novas domos rogantibus episcopis.

6. Providendi omnibus iis rebus, quae dilationem pati non possunt.

V. His facultatibus vicarius generalis uti poterit in singulas domos, quae in Urbe sunt et ditione pontificia, quaeve in posterum per vicarios generales fundabuntur, excepto hospitio magno s. Mariae Angelorum ad Thermas, quod beneficentia Summorum Pontificum fundatum et altum, sub eorum immediata potestate manet, suisque legibus administratur, et excepta domo s. Antonii ad Montes in Urbe, quae uni superiori generali immediate suberit, et in qua secundum pacta et conventa fratres Galliarum commorabuntur.

VI. Vicarius generalis ipsum generalem superiorem quotannis de statu oeconomico domorum, de ratione vivendi fratrum, de novis foundationibus deque aliis rebus gravioribus certiorum faciet.

VII. Consultores etiam in rebus alicuius momenti in consilium adhibebit; eorum vero suffragia erunt, ut vocant consultiva.

VIII. Munus vicarii generalis et consultorum decem annos perdurabit.

Datum Romae die decima octava novembris millesimo octingentesimo trigesimo quinto.

I. A. card. SALA Praefectus.

I. patriarcha Constant. *secretarius*.

LXXIV.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE VIGESIMA QUARTA NOVEMBRIS
ANNO

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO QUINTO.

*Dolet de interitu Clementis Augusti archiepiscopi Coloniensis, eiusque vitam insignesque virtutes laudibus extollit*¹.

Quoniam ex hoc loco verba facere aliquando de venerabili fratre Clemente Augusto Colo-

¹ Ex opere cui titulus « Annali delle scienze cattoliche » auctore De Luca.

niensi archiepiscopo officii Nostri ratio postulavit: operae nunc pretium esse ducimus, mentionem eiusdem antistitis denuo coram vobis habere occasione obitus eius, quem, non sine magno animi moerore, audivimus accidisse die decima nona octobris vertentis anni. De laudibus enim ipsius nunc tacere indecorum existimavimus, quum extrema vitae eius anterioribus ita respondere visa sint, ut iure meritoque laetari debeat Ecclesia catholica luculentum ab eo relictum exemplum, quod tum iis qui sunt ex Nobis, tum iis qui foris sunt, plurimum prodesse possit ad salutem. Vos igitur, venerabiles fratres, hodie alloquentes non solum iteramus, quae alias coram vobis eidem antistiti praestantissimo tribuimus praeconia, sed novis etiam laudum praedicationibus insignem eius virtutem libentissime extollimus. Una enim cum singulari sacrae doctrinae cultu solidaeque pietatis studio, summus in illo fuit ardor religionis; summa constantia, summus humanarum rerum contemptus. Ad haec accedit eximium eum fuisse humilitatis cultorem, in qua quidem omnis virtutis fundamentum est; quo praeclarum illud specimen pertinet, quod cum cognovisset eum Nobis mentem esse, ut ipsum in amplissimum vestrum ordinem cooptaremus, studiose honorem istum declinare conatus sit. Nihilo tamen minus si divina permisisset providentia praesulem ipsum in alma Nostra Urbe manere, postquam, ut probe nostis, huc advenerat, Nobis propositum erat eum, repugnante licet modestia sua, ad accipiendam cardinalatus dignitatem adducere. Persuasi enim eramus egregiam eius virtutem dignam prorsus esse, quae excellentiore loco poneretur; sicque ob Nostrae adiumentum sollicitudinis et laboris vestri consortium, latius sese in Ecclesiae universae utilitatem effunderet. Verum qui ex Nostro desiderio Apostolicae huius Sedis esse debuisset, iam in coelesti patria, ut plane confidimus a Deo per Unigeniti Filii sui aeterni pastorem Principis merita collocatus est. Ita sane sperare Nos iubet eadem eximia virtus, quam in Coloniensi archiepiscopo admirantes, aspeximus. Si enim iuxta monitum Apostoli haud contristari de dormientibus debemus sicut et ceteri *qui spem non habent*, quid cogitandum de viro, qui antequam obdormiret, splendore virtutis suae spectaculum fuerat factus mundo et Angelis et hominibus? Ignorat nemo invictum illud animi robur, quo catholicae religionis et ecclesiasticae disciplinae puritatem magnas etiam inter angustias asserere studuit. Bonum igitur certamen cum certaverit, nonne expectanda ipsi fuit a iusto iudice Christo Iesu corona iustitiae, quae omnibus strenue legitimeque certantibus reposita est? Attamen cum iudicia Dei abyssus multa sint, etsi maximo-

pere confidamus defunctum archiepiscopum miserae huius vitae tenebris exemptum beatam apud superos lucem fuisse iam consequutum, eaque communis Nobis vobiscum sit consolatio; tamen si quid ex humana fragilitate adhuc illi expiandum supersit, Deo misericordiarum Patri humillime supplicamus, vosque idem facere Nobis omnino pollicemur, ut pretioso Sanguine immaculati Agni humani generis Redemptoris dignetur benignus eius animae labes abstergere, quo tantus archiepiscopus quam citissime immarcescibilem gloriae coronam percipiens, sicut illustris et clarus fuit in terris, sic et in coelis, cum omnibus iis qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stella fulgeat in perpetuas aeternitates.

LXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Ioseph Sebreondi inter comites eligitur*¹.

Dilecto filio Nostro
Iosepho Sebreondi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Maxima quidem animi voluptate perfundimur, cum praecipua Nostrae benevolentiae testimonia atque honorum munera iis praeclarissimis conferre possumus viris, qui virtutum omnium ornatu praestantes, nihil non sunt aggressi, ut de hac Petri Cathedra deque civili Apostolicae Sedis principatu optime mererentur. Equidem quum Nobis ad civilis Nostri regiminis bonum et commodum procurandum gravissima aequae ac impeditissima negotia tibi committenda censuerimus, clare aperteque perspeximus, te egregiis animi ingeniique dotibus ornatum ac singulari praesertim doctrina, prudentia rerumque gerendarum peritia praeditum Nostris desideriis omni certe contentione quam cumulatissime respondisse, et mira tui in Nos et eandem Apostolicam Sedem amoris, fidei et obsequii praebuisse specimina.

Et quoniam similibus apostolicis literis, te iam non solum inter equites militiae Iesu Christi, verum etiam inter equites a Magna Cruce Gregoriani ordinis cooptavimus, aliam iccirco propensissimae Nostrae in te voluntatis significationem, tuis quaesitis meritis, alacri libentique animo iterum tribuendam existimavimus.

¹ Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 65.

Itaque probe noscentes, te in praesentia carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi Austriae imperatoris et Hungariae regis apostolici a consiliis aulicis fuisse renunciatum, ac maiores tuos in Normanorum patriciorum numerum fuisse relatos, familiam tuam quo claro fulgeat honore ad idem ipsum decus Romanae nobilitatis evehere decrevimus.

Nos igitur, paterni animi Nostri benevolentia te complecti volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, te tuosque posteros ex linea recta primogenitorum, legitimos ac naturales, dummodo in catholica religione perseverent, comites dicimus atque creamus, ac vobis omnia et singula iura, privilegia et indulta quocumque nomine designanda deferimus, quibus alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine modo utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima secunda ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno quinto.

LXXVI.

Mala iam ab ipso pontificatus exordio Ecclesiam quotidie ingravescentia, crebrasque iniuriis catholicae religioni atque pontificiae maiestati illatas et in dies auctas, commemorat; facinora contra Ecclesiae potestatem in Lusitania patrata recenset et vehementer dolet¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

KALENDIS FEBRUARIJ

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEXTO.

Sextus iam ingreditur annus, venerabiles fratres, ex quo in hac B. Petri Sede, immerentes licet, inscrutabili Dei consilio fuimus collocati; utinam tamen vota illa quae anniversario assumptionis Nostrae die pro ingenita Vobis humanitate estis de more delaturi, ea tandem possemus animi laetitia excipere, quae huiusmodi sensum erga Nos vestrorum declarationi

responderet! Verum quam infelix optatisque Nostris adversa temporum conditio! Quae namque mala in ipso Nostri pontificatus exordio Ecclesiam invaserant, non modo nulla ex parte imminuta, sed etiam aucta in dies adeo esse intelligimus, ut neque inter gratulationes et vota Nos sinant, quo conficimur, dolorem cohibere. Nostis enim, ut alia interim omittamus, quo loco in Lusitaniae regno res essent Ecclesiae, cum factas ipsi iniurias patrataque in sacram eius potestatem et libertatem facinora gravissime semel atque iterum in coetu vestro conquesti sumus. O rem porro acerbissimam! planeque indignam gente illa, quae regibus, fidelissimorum titulo insignibus, parere gloriabatur! Post iteratas expostulationes monitionesque Nostras, post tot ac tanta diuturnae patientiae, quae dedimus, argumenta, neque ab ausis flagitiosissimis in Ecclesiam eiusque verenda iura cessatum est, neque illata exempli pravitate universo catholico orbi damna fuerunt ullatenus reparata; immo, illud insuper veluti quidam pervicaciae cumulus accessit, ut, quod Ecclesiae et religionis inimicorum opera conflatum fuerat, funestissimum schisma impudentius adhuc foveatur, hominibus tantae improbitatis sociis in ecclesiarum regimen intrusis, quorum non nemo eo etiam audacia et scelere progressus est, ut potestatem simulans, qua omnino carebat, communionem cum hac Apostolica Sede sub anathematis poena fidelibus interdiret.

Quae profecto intelligitis quantopere tamdiu haerentem animo Nostro dolorem exasperent, Nosque confirment in suscepto iamdudum consilio malis eiusmodi pro apostolici officii munere Nobisque tradita divinitus potestate, quantum in Nobis est, occurrendi. Verum non his continentur finibus causae doloris Nostri: vosque ipsi, venerabiles fratres, qui in parte procurationis Nostrae vocati estis, sane perspicitis, Nobis ista intimo cordis moerore lugentibus gravissimam aliunde causam oriri lacrymis lacrymas adiungendi. Quem enim lateat quanta Ecclesiae Christi calamitas advenerit ex perturbatione illa, quae Hispaniarum regnum religione et in hanc Apostolicam Sedem observantia hactenus spectatissimum miserrime labefactat? Nos quidem, orta illic de summo principatu contentione, ex more atque instituto decessorum Nostrorum eam Nobis proposuimus consilii rationem, quae nihil prorsus cuiusquam iuribus officeret. Urgente vero Nos una simul pacis studio et cura fidelium in amplissimo eo regno degentium, dum propositum Nobis consilium palam iis, quorum intererat, significavimus, voluntatem quoque Nostram aperuimus rei ita conciliandae, ut mutui negotiorum commercii, qui tunc esset, status utrinque serva-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

retur. Cum tamen id Nobis minime daretur, nisi per conditiones sane adversantes proposito Nostro, quod ceteroquin aequissimum fuerat habitum; illud etiam curavimus, ut qui dilecto filio Nostro Francisco S. R. E. cardinali episcopo Aesino in dioecesim suam profecturo successerat, ven. frater Aloysius archiepiscopus Nicaenus tamquam Noster et Apostolicae Sedis delegatus admitteretur ad spiritualia negotia obeunda, omni politico ministerio penitus intermisso. Porro autem et huic voluntati Nostrae obstiterunt conditiones in speciem quidem diversae, re tamen prioribus non absimiles, eoque spectantes, ut Nosmetipsos ab initi consilii ratione dimoverent. Factum hinc est ut praesentia illius, quem personam Nostram gesturum miseramus vana prorsus in Hispaniarum regno atque inutilis evaderet. Quid vero quod progressu temporis dedecus cessura esset Sanctae huius Sedis et in religionis detrimentum? Perturbatis siquidem illic Ecclesiae rebus, ea statui coepta sunt atque decerni, quae ad illius iura violanda, bona diripienda, ministros divexandos, et ad ipsius Apostolicae Sedis auctoritatem plane despiciendam pertinerent. Huiusmodi profecto sunt leges, quibus tum librorum censura episcopis magna ex parte adiudicata est; concessaque ab illorum sententia ad laicum tribunal provocatio; tum institutum consilium ad generalem circa res ecclesiasticas reformationis normam proponendam; itemque lex illa qua primum vetita in regularium familias Tironum admissio, abolita deinde coenobia quamplurima bonaque illorum aerario attributa, coenobitis, pro diversa singulorum conditione, vel praesidium quibus erant subiecti iurisdictioni subductis, vel ad saecularem statum redactis. Huc praeterea accedunt pastorum a suis dioecesibus distractio, parochorum expulsio diraque cleri totius oppressio, sacrae immunitatis iuribus omnino dispectis, interdicta etiam facultate episcopis clericos in posterum ad sacros ordines libere promovendi.

Atque haec omnia sane teterrima et nunquam satis improbanda audacter fiebant, eodem archiepiscopo Nicaeno inspectante, quin tamen ipsi fas esset debita expostulatione Ecclesiae et huius Sanctae Sedis causam tueri; magna interim ex hoc nascente offensione bonorum omnium, qui ab illius silentio Apostolicae Sedis vel conniventiam, vel saltem tolerantiam poterant inferre. Itaque cum ab apostolici ministerii Nostri sanctitate tantum rei ecclesiasticae dedecus diutius ferre nimis abhorreret; praeciendum censuimus eidem ven. fratri ut ab Hispaniae finibus discederet, quemadmodum nonnullis abhinc mensibus factum est. Ceterum officii Nostri munere pro negotii gravitate fungentes non dubitavimus semel atque iterum

adversus illatas Ecclesiae atque huic B. Petri Cathedrae iniurias reclamare et conqueri apud eos, a quibus earumdem reparatio erat expectanda. Attamen, dolentes dicimus et inviti, nihil apostolicae vocis clamores questusque profecerunt. Quapropter opportunitatem nacti holierni conventus vestri rem omnem Vobis duximus significandam, ut perspectum cuique sit, Nos praedicta decreta tanto cum ecclesiasticae potestatis atque huius S. Sedis contemptu tantaque cum religionis iactura prolata maxime reprobare, et irrita prorsus ac nulla censere.

Interea vero, solemni commemoratione redeunte sacri illius diei, quo Deipara Virgo templum ingressa est ad sistendum caelesti Patri Filium Unigenitum, angelum testamenti, regem pacificum tamdiu terris expectatum; vos, quotquot hic adestis doloris Nostri participes, vehementer hortamur, ut ad illam suppliciter accedentes communi Nobiscum prece, ipsius opem afflictis Ecclesiae rebus imploretis, quo per eam, cuius est cunctas haereses interimere, sublati dissidiis,urbationibus sedatis, quiete ac tranquillitate reducta, filia Sion ponat luctum, sordes abiciat et vestes induat iucunditatis.

LXXVII.

*Electionem Maximi Mazlum archiepiscopi Myrorum in patriarcham Antiochenum Graeco-Melchitarum confirmat*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE PRIMA FEBRUARI

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEXTO.

Anno iam abhinc tertio die quinta aprilis, cum Ignatii Cattani patriarchae Antiocheni Graeco-Melchitarum obitu sedes illa vacaret, illius nationis episcopi in monasterio s. Georgii Algarbi monachorum ordinis s. Basilii intra fines dioecesis Berytensis congregati Maximum Mazlum archiepiscopum Myrorum in partibus infidelium patriarcham Antiochenum suae nationis elegerunt. Supplicatum quidem illico Nobis fuit, ut electionem auctoritate Nostra confirmaremus; huiusmodi documentis ab electo congregationi Nostrae Propagandae Fidei oblatis, ex quibus gravissima haberi visa sunt argumenta, eum morum integritate, ingenio, doctrina et in Sedem Apostolicam Romanam obsequio collatam dignitatem ita fore gesturum, quemadmodum publicum et illius gentis et Ecclesiae bonum requirit: sed tamen gravior Nobis visa res est, quam ut sine sedula diuturn-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

naque deliberatione multisque ad Deum luminum patrem fuis precibus esset perficienda. Itaque hoc intervallo temporis factum est, ut electi ratio magis in dies Nobis probaretur. Nam insignia pietatis studique religionis prae-buit argumenta, bonos elegit pastores ecclesiis regendis, nonnullis exortis controversiis, praescripto ac monitis apostolici in Syria delegati submisit obtemperavit. Digna vero peculiari mentione Nostra concio illa est, quae, eodem testante delegato apostolico, ab eo publice habita fuit Damasci de primatu Romani Pontificis, haereticorum et schismaticorum indignatione contempta. Quae quidem iis apprimè respondent, quae antea sui dederat specimina. Nam ex paroco Alepi a patriarcha suo Matario consecratus eiusdem civitatis archiepiscopus, cum appellatio intercessisset, iudicio se subiecit Sanctae huius Sedis, titulum accipiens archiepiscopi Myrorum in partibus infidelium, ac diu Romae commoratus ingenium industriamque suam contulit multis arabico sermone conscribendis et in lucem edendis utilibus religioni libris, quos postea per orientis regiones spargendos curavit; neque ab Urbe discessit ante annum millesimum octingentesimum trigesimum primum; cum facta a Nobis facultate, Aintrezium in Syria profectus est, ut ecclesiasticum aperiret regeretque seminarium, quod ipse una cum patriarcha Matario multis curis impensisque fundaverat, qua in provincia, uti diximus, defuncto Cattano Patriarcha ab episcopis fuit electus.

Omni vero suspitione studuisse eum aliquando erroneis Adami olim archiepiscopi Alepini sententiis, sese exsolvit, datis ad Nos et ad congregationem Propagandae Fidei litteris expresse asseveranterque declarans illius sententias nullo unquam tempore fuisse suas.

Ad synodum autem Carcafensem quod attinet, cuius fuerat ab actis, a congregatione libris Ecclesiae orientalis corrigendis praeposita iure notatam, quod missis ad Nos et ad congregationem Fidei Propagandae literis cum omni significatione paratissime ad parendum Sanctae Sedis voluntati, quidquid de ipsa synodo esset iudicatura, se facturum promiserat, fideliter est exsecutus. Nam damnata a Nobis eadem illa synodo, ut primum ei damnationis decretum allatum est, statim iudicio Nostro acquievit, quemadmodum epistola autographa ex collegio Aintreziensi die decima quinta octobris anni proximi ad Nos data planissime declaravit.

Quae cum ita sint, cum Maximum Mazlum archiepiscopum Myrorum in partibus infidelium dignum agnoverimus, qui ad sedem patriarchalem Antiochenam nationis Graeco-Melchitarum provehatur, electionem admittimus ab episcopis eiusdem nationis factam, cum sanatione quo-

rumcumque defectuum etiam substantialium, quatenus opus sit, eundemque electum a vinculo ecclesiae archiepiscopalis Myrorum absolventes, patriarcham Antiochenum Graeco-Melchitarum constituimus ac declaramus, ei-que sacrum pallium insigne plenitudinis potestatis archiepiscopalis mittendum decernimus.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ sancti. Amen.

LXXVIII.

Ioannem Le Jebure de Cheverns archiepiscopum Burdigalensem et Gabrielem Della Genga archiep. Ferrariensem S. R. E. presbyteros cardinales creat¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE PRIMA FEBRUARII

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEXTO

Venerabiles fratres

De bono, pro officii Nostri munere laborantes, omnium ecclesiarum, huic potissimum, quae, sic disponente Domino, sedes est honoris et auctoritatis Nostrae, ceterarum mater et magistra, cogitationes curasque Nostras debemus. Cuius quidem commoda ac decus cum praesertim virtute, sapientia, consiliis laboribusque vestris, venerabiles fratres, contineantur; illud Nobis maximopere curandum est, ut in amplissimum collegium vestrum huiusmodi homines cooptemus, qui pares sint tantae personae tam honestae tamque utili pertinendae. Hinc de supplendo, quoad fieri possit, vestro numero solliciti sumus: atque hodierno die lumine S. Spiritus per merita Beatae Mariae Virginis puerperae filium suum unigenitum in templo offerentis suppliciter implorato, duos intendimus in vestrum ordinem adscribere, quos confidimus optatis studiisque Nostris, quae item vestra sunt, Deo iuvante, esse plane responsuros. Sunt autem hi:

Ioannes le Jebure de Cheverns arch. Burdigalensis, et Gabriel ex comitibus della Genga de marchionibus Sermattei s. mem. praedecessoris Nostri Leonis XII, fratris filius, archiep. Ferrariensis, uterque huic Sanctae Sedi eximia religione ac fide devotus, uterque prudentia, consilio, integritate vitae, pietate in Deum, benignitate in homines praesertim calamitosos spectatissimus: quorum alterius insigne studium pastorale antea in foederatis Americae Septentrionalis regionibus, ubi per annos circiter

¹ Ex Secretaria Congr. Consistorialis. Vide Acta Consistorialia ab anno 1832 ad annum 1836 pag. 563.

quindecim Bostoniensem gerens episcopatum in sacris expeditionibus assidue maximoque cum fructu fuit versatus, postea in Galliae dioecesis enituit, primus montis Albani, tum Burdigalensi, cui nunc praest; vir ubique de religione ac pietate optime meritis summisque laudibus celebratus; alterius virtutes quarum et cum patriarchalis Nostrae Lateranensis esset canonicus et cum in supremo consultantium tribunali inter iudices ordinarios sederet, praecleara dederat specimina, praesertim eluxerunt in ecclesia sua Ferrariensi, ubi campo sibi dato ad zelum exercendum salutis animarum officii pastoralis muneribus in exemplum functus est: proinde dignus a Nobis habitus, quem ad Ferdinandum Augustum imperialem dignitatem adeptum mitteremus Nostro nomine gratulatum; eoque magis Nobis acceptus, quod cum hominem nacti sumus, quo ornando gratum Patruo ipsius, iucundissimae Nobis recordationis Pontifici animum Nostrum ostendere optimo iure possimus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra creamus S. R. E. presbyteros cardinales

Ioannem Le Jebure de Cheverns
arch. Burdigalensem

Gabrielem Della Genga
arch. Ferrariensem

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠, Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

LXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus canonicis ecclesiae cathedralis Parmae conceditur, ut quaedam missarum onera, mensae capitulari inhaerentia, atque in dioecesi cathedrali aliisque ecclesiis peragenda, ab onere quotidianae et hebdomadalae celebrationis sint exempta¹.

Venerabili fratri
episcopo Parmensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii tui hodierni canonici istius cathedralis templi Par-

mae, eorum collegium seu capitulum mille quingentum et sex missarum oneri quotannis explendo esse obnoxium, quarum quingentae septuaginta novem Parmensi in dioecesi libere celebrandae quotidianae vel fere quotidianae sunt, tercentum nonaginta tres Parmensi in cathedrali templo pariter quotidianae vel fere quotidianae ad altare sanctae Agathae admissis defunctorum expiandis quotidiano privilegio perpetuo donatum sunt peragenda: centum septuaginta supra unam ad idem altare hebdomadales vel quasi hebdomadales: octoginta novem ipsum ad altare diebus minime praefinitis: triginta quatuor ad idem altare in duo anniversaria die decima septima iunii et decembris distribuendae: sexaginta quinque eodem in cathedrali templo hebdomadales vel fere hebdomadales ad quodlibet altare, quindecim ipsa in cathedrali ita celebrandae, ut duae mensium initio sint peragenda: octo ad aram Ss^{mi} Sacramenti eiusdem templi una cum anniversario et sacro: octoginta quinque etiam eodem in templo quolibet die et altari: quinquaginta novem in ecclesiis sancti Iosephi, sanctae Luciae et Baptisterii: octo denique ex residuis ob sacra imminuta. Addunt praeterea nonnulla ex enumeratis ex contractu originem ducere et ipsos canonicos praebenda donatos nulla obligatione teneri sacris peragendis in cathedrali templo ac recensita onera implendi. Iam verò cum temporum asperitate redditus tenues evaserint, iccirco eleemosyna unius novae libellae (vulgo *franco*) pro unoquoque sacro praescripta non mediocriter quidem dispendium capitulari mensae affert. Quocirca iidem canonici mensae ipsi aliqua ratione succurrere cupientes, haud dubitant sibi ipsis onus imponere omnia et singula commemorata sacra quotannis in ipso cathedrali templo celebrandi cum eleemosyna centesimorum duo et septuaginta tantum. Cum autem tempus et altaria iam praefinita pro earum celebratione missarum maximum ipsis afferunt incommodum, iccirco enixis precibus a Nobis efflagitarunt ut ea Nostra indulgentia concedere velimus:

I. ut omnes praedictae missae quae vel in dioecesi vel in cathedrali aliisque memoratis ecclesiis sunt celebrandae ab onere quotidianae et hebdomadalae celebrationis sint exemptae;

II. ut ea sacra quae in statutis iam cathedralis altaribus sunt peragenda in quolibet eiusdem cathedralis altari possint celebrari;

III. ut missae in tribus nominatis ecclesiis dicendae eodem in cathedrali templo dici possint;

IV. denique ut canonici ipsi eorumque successores personalis privilegiati altaris quotidiano privilegio fruantur.

¹ Ex Archivio episcopali Parmensi.

Nos igitur eiusmodi postulationibus mature perpensis gravique a te accepto testimonio, ex quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, eorundem canonicorum votis annuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut postquam canonici iidem in comitiis seu in capitulo uti dici solet rite congregati, decretum sive capitularem resolutionem effecerint, cuius vi, ipsi eorumque pro tempore successores onus perpetuo assument, celebrandi quotannis omnia et singula commemorata sacra cum elemosyna duo et septuaginta centesimorum prout in precibus exposuerunt auctoritate Nostra apostolica perpetuum in modum commemoratas missas in dioecesi vel cathedrali aliisque dictis ecclesiis libere celebrandas, ab onere quotidianae et hebdomadalae celebrationis expeditas, itemque ut facultatem facias, cuius ope sacra in constitutis iam cathedralis templi altaribus peragenda, in quolibet ipsius templi altari possint celebrari atque ut missae illae quae in tribus memoratis ecclesiis essent dicendae, in cathedrali ipso templo libere et licite in perpetuum possint celebrari. Praeterea singulari beneficentia canonicos ipsos afficere volentes, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi ut hodierni cathedralis templi Parmae canonici eorumque successores quodcumque sacrosanctum missae sacrificium huiusmodi ex praedictis ad quodlibet altare celebrabunt. Missae sacrificium huiusmodi singulis quibusque diebus animae seu animabus pro qua seu quibus celebratum illud fuerit perinde suffragari ac si ad altare privilegiatum fuisset celebratum eadem auctoritate Nostra apostolica harum literarum in perpetuo concedimus et indulgemus. Volumus vero ut si alias canonicis ipsis eius rei ergo privilegium huiusmodi fuerit concessum, illud revocatum sit prout per praesentes auctoritate apostolica revocamus.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios

et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus necnon eiusdem canonicorum collegii et legisfundationis earumdem missarum omnium de quibus habita mentio est etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta februarii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXX.

EPISTOLA

Aversionem probans sibi manifestatam ab episcopo Basileensi consilii Solodurensis et gubernii Bernensis ab articulis conventus Badensis a Sede Apostolica damnatis, improbat facultatem ab eodem episcopo datam parocho Filisbacensi proclamandi, absque stola, matrimonia mixta, licet pars acatholica alteri coniugi sit alligata, etsi ab eo divisa¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Accepimus benevolo plane animo, ven. frater, literas tuas die vigesima decembris proximi ad Nos datas, quibus significasti, supremum pagi Soloduernsis consilium articulos Badensis conventus ab hac Apostolica Sede semel et iterum damnatos prorsus reprobasse ac reiecisse. Quantam ex hoc ceperimus laetitiam, satis per te poteris conicere. Atque eo iucundius inde fuimus affecti, quo firmius, ex tuo iudicio, sperare licet, eiusmodi exemplo excitatum Bernense gubernium non absimili ratione se fore gesturum. Quod quidem ut et ipse, quantum industria et auctoritate vales, impense cures etiam atque etiam commendamus. Hanc porro occasionem nacti, non possumus, ven. frater, quin alia sane gravissima tractemus.

In ea namque expositione quam, post collationes tecum habitas pro componendis dissidiis cum Argoviensi gubernio, publici iuris

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

fecerunt viri ad id per Lucernense consilium deputati, illud additur: factam a te parcho Fili-sbacensi facultatem proclamandi, dimissa stola, matrimonium inter homines diversae religionis contrahendum, licet pars acatholica alteri coniugi, utcumque divisa ab ipso, foret alligata. Equidem non dissimulamus, ven. frater, persuasum Nobis esse, non omnia, quae tibi in praedicta expositione adiudicantur, ita se habere quemadmodum in ea reseruantur, pluraque ex iis alio prorsus sensu a te prolata censere. At cum in epistola, quam die trigesima praeteriti mensis octobris ad memoratos viros per Lucernense consilium delectos misisti, quaeque ab ipsis edita est, promptum te paratumque exhibeas ad conventionem ineundam cum iis, qui in pagis intra tuae dioeceseos fines existentibus civiles res administrant, quo scilicet dissidiis inter laicam et ecclesiasticam potestatem omnis in posterum via praecludatur; hinc supervacaneum non erit mentem Nostram circa istiusmodi negotium tibi declarare.

Notum itaque fraternitati tuae sit ratam a Nobis haberi non posse facultatem, si forte per te parcho Filisbacensi concessa fuisset, proclamandi matrimonium inter homines diversae religionis, licet pars acatholica alteri coniugi, utcumque divisa ab ipso, foret alligata. Cum enim matrimonium, si semel valide contractum et consummatum fuerit, iuxta evangelicam et apostolicam doctrinam, quam synodus Trident. sess. xxiv, can. 7, confirmavit, solvi inter christianos, quoad vinculum, omnino nequeat; non modo illicitum sed et invalidum quoque foret matrimonium, quod catholicus vir aut mulier cum acatholico, altero huius coniuge adhuc sospite, iniret. Nefas autem esse matrimonio illicito atque invalido operam praestare, nemo unus ignorat. Atque id per proclamationes fieri declaravit pluries Apostolica haec Sedes ac praesertim fel. rec. praedecessor Noster Pius VI in suis literis ad card. archiepiscopum Mechliniensem die decima tertia iulii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo datis. Nec vero res inde potest honestari quod parochus stolam dimittat in matrimonio proclamando: natura siquidem actus satis aliunde constituitur per loci, temporis, personae ac finis circumstantias. Mittimus matrimonio superius memorato obstitisse impedimentum mixtae religionis, atque adeo sine venia Sedis Apostolicae et conditionibus, quae ab ea solent praescribi, contrahi nullo pacto potuisse.

Habes in his, ven. frater, quae sit super negotiis huiusmodi mens Nostra; a qua te nullatenus discessurum fore confidimus. Atque hac de te ipso fiducia freti apostolicam benedictionem tibi gregique pastoralis sollicitudini tuae commisso peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Ad revocandum ad pristinum institutum collegium missionum Minorum ordinis s. Francisci de Observantia in conventu s. Bartholomaei in insula Tiberis existens, visitatorem apostolicum deputat Carolum Mariam S. R. E. cardinalem Pedicini¹.

Venerabili fratri Nostro
Carolo Mariae episcopo Praenestino
card. Pedicini S. R. E. vice-cancellario

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gravissimum munus, quo functuri sunt ii, quibus catholicae religionis in regionibus infidelium vel haeticorum potestati subiectis propagandae cura tribuitur, omnino requirit, ut non ante exploratam eorumdem vitae ac doctrinae probationem ad ea loca mittantur. Nulla enim probabilis sperandi ratio afferri posse videtur, futurum ut religioni utile et animarum saluti procurandae opportunum illorum ministerium esse possit, qui vitae sanctitatis exemplum exhibere populo nequeant, quique ea doctrina destituantur, quae ad errores refellendos et ad fidei veritatem confirmandam necessaria est.

Huius rei consideratione permota venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregatio de Propaganda Fide, cui fel. rec. praedecessor Noster Gregorius XV universum religionis in iis locis augendae negotium procurationemque commisit, diligentiam omnem semper impendit, ut qui ad missionarii munus obeundum eliguntur, morum integritate, religionis studio ac doctrinae laude commendentur. Plane sentiens quantopere sit cum missionum utilitate coniunctum, ut ad eas nonnisi spectatae probitatis ac doctrinae viri destinentur, fel. rec. Clemens XI praedecessor Noster libenter confirmavit initum ab ea congregatione sapientissimum consilium de praecienda nonnullorum ordinum regularium superioribus conventuum seu coenobiorum deputatione pro collegiis missionum, in quibus ad ministerii opera et ad sacra studia religiosi viri instituerentur,

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

qui deinde ad missionum loca profecturi sunt. Nos etiam, quamdiu illi congregationi praefuimus, omnem operam impense dedimus, ut ea collegia rite recteque gubernarentur et expectationi responderent propter quam instituta fuerunt. Eamdem curam ostendimus cum, ad d. Petri Sedem licet immerentes evecti, opportuna auctoritatis Nostrae remedia adhibuimus, si quod ex iis debuit ad meliorem ordinem revocari.

Haec cum ita sint, non potuerunt sollicitudinem Nostram non excitare quae accepimus de collegio missionum, quod in conventu s. Bartholomaei in insula Tiberis ord. fratrum Minorum s. Francisci de Observantia anno millesimo septingentesimo decimo, incipientibus *Commissi nobis*, confirmavit ac servandas perpetuo iussit. Non modo enim leges adeo sapientes ad illius collegii bonum latae non diligenter servantur, sed pluries contigisse relatum est, ut dissidia in ea domo commoverentur; religiosi viri, qui ad missiones ibi informantur, vel parum studiis dediti, vel parvo numero reperiantur, vel iis virtutum exemplis destituantur, quae in primis utilia sunt, ut adolescentium praesertim vitae ratio ad arduum missionarii munus gerendum idonea evadat. Quamobrem volentes his incommodis occurrere et ad optimum regimen illud collegium perducere, in quo instituendi religiosi viri, qui praeter ceteras missiones ei ordini commissas ad sacrum ministerium exercendum destinantur in ssimis Palaestinae locis, religionis Nostrae mysteriis et ipsius D. N. I. Christi exemplis ac passione nobilitatis, statuimus egregium aliquem virum et rerum ad missiones spectantium peritum designare, cui visitationem apostolicam in eo conventu et collegio faciendam committeremus.

Ad te igitur, ven. frater Noster, oculos cogitationemque convertimus, teque aptissimum esse iudicavimus, quem ad visitationem illam utiliter peragendam eligeremus. Assuetus enim prorsus es rebus missionum pertractandis, cum multos annos secretarii primum, deinde praefecti congregationis de Propaganda Fide munus diligentissime gesseris; te ergo, ven. frater Noster, conventus et collegii missionum apud s. Bartholomaeum in insula Tiberis visitatorem apostolicum cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus, indultis ei muneri adnexis auctoritate apostolica ad Nostrum et Apostolicae Sedis beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus. Valde autem in Domino confidimus fore ut, rerum statu adiunctisque omnibus mature perpensis, proponas Nobis talia, quae ad collegii illius regimen optime stabiliendum, et ad uberes ex eo fructus in posterum colligendos opportuna sint.

Quamobrem universis et singulis, ad quos spectat ac spectabit in posterum, mandamus, ut tibi in praemissis prompte pareant atque obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter excipiant et efficaciter adimplere curent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris in rebelles, ratam habebimus et faciemus, usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem conventus et collegii, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta febr. millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*De templo s. Mariae Angelorum, quod Assisii extat*¹.

Dilecto filio Nostro
Augusto S. R. E. diacono card. Rivarola

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Augusti ac venerandi templi, quod Angelorum titulo sanctissimae Dei Genitrici dicatum Assisii extat, tanta semper fuit dignitas atque celebritas, ut merito quidem atque optimo iure tanquam ornamentorum omnium Umbriae longe maximum atque amplissimum communi praedicatione dictum et habitum sit. Illud enim Deiparae Virgini penitus carum tot miraculis nobilitatum est, tot populorum concursu frequentiaque celebratum ac tantis Ecclesiae cumulatam thesauris, ut totius pene catholici orbis obtinuerit venerationem. Itaque statim ac

¹ Ex historica narratione ad templum s. Mariae Angelorum restaurandum, in Bibliotheca Ven. Seminarii Manliani in Sabinis existente.

incredibili animi Nostri dolore accepimus tam sanctum augustumque templum terraemotus impetu magna ex parte fuisse convulsum, pro summo, quo erga sanctissimam Dei Genitricem eandemque omnium Nostrum amantissimam matrem studio inflammati sumus, nulla certe interposita mora ad illud instaurandum ac tuendum, mentem cogitationesque Nostras convertimus. Quare ad omnes venerabiles fratres archiepiscopos et episcopos Italiae et adiacentium insularum similes apostolicas literas die septima februarii anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo dedimus, eosque vehementer hortati sumus, ut summa contentione et cura populos eorum fidei concreditis excitarent atque inflammarent ad eas opes comparandas, quibus, pro ipsius Deiparae Virginis honore templum ipsum refici posset. Atque iccirco iisdem apostolicis literis dilectum filium Aloysium Ferri Bononiensem fratrum ordinis Minorum s. Francisci de Observantia commissarium generalem constituimus, ut pias cuiusque generis christifidelium oblationes atque eleemosynas colligeres operique praesesset cum facultate alios etiam religiosos viros eligendi, qui eleemosynas excipere atque operi praesesse possent. Iam vero cum Nobis innotuerit, illius templi instaurationem non ita progredi, prout Nostris esset in votis, ac veterem eiusdem templi cultum hac de causa intermissum, summopere optantes inceptum opus prospere feliciterque quamprimum confici, aliquem praeclarissimum virum eligendum censuimus, qui Nostris desideriis quam cumulatissime respondens, templi ipsius aedificio atque instaurationi omnino praesit. Cum igitur Nobis compertum exploratumque sit, te, dilecte fili Noster, singulari ingenio, probitate, integritate, doctrina, prudentia, consilio praestantem, eximia publicis in rebus gerendis alacritate, solertia, dexteritate praecellere, quemadmodum in pluribus gravissimis atque impeditis tibi demandatis negotiis clare aperteque cognovimus, iccirco huiusmodi munus alacri libentique animo tibi committere nequaquam dubitavimus. Itaque, audito cardinali protectore fratrum ordinis Minorum s. Francisci de Observantia, hisce literis auctoritate Nostra apostolica te in commissarium apostolicum pro commemorati templi aedificio atque instauratione eligimus, constituimus et deputamus tibi que eas omnes facultates necessarias et opportunas tribuimus, quae ad munus ipsum omni ex parte obeundum requiruntur. Omnibus propterea et singulis ad quos spectat et spectabit in tempore eadem auctoritate Nostra praecipimus atque mandamus, ut te hoc munere insignitum eo, quo par est obsequio, excipiant atque admittant, tuisque iussis et mandatis prompte diligenterque pareant, obediant ac

praesto sint. Revocamus praeterea ea omnia, quae iam in expeditis literis praesenti huic Nostrae dispositioni obstare possunt.

Haec volumus, statuimus atque mandamus non obstantibus Nostris literis, de quibus habita mentio est, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta februarii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXIII.

EPISTOLA

Cum clero de Este Arzobispado Guatemalae dolet quod Raymundus Archiepiscopus Guatemalensis e sua sede pulsus fuerit. — Clerum ipsum multis prosequitur laudibus, ac ad illud decretum, a secretario congregationis Consistorialis subscriptum mittit, ex quo pateat quomodo eius desiderio precibusque a Pontifice obsecundatum sit¹.

Venerabili clero
de este arzobispado Guatemalae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Perlatae his demum diebus ad Nos sunt vestrae literae datae die octava iulii anni proximi, quibus, dilecti filii, ad Sedem hanc Apostolicam altera iam vice retulistis de iis, quae circa istius ecclesiae regimen contigerunt postquam ven. frater Raymundus archiepiscopus vester Guatemalensi regione pulsus est, ac suppliciter a Nobis postulastis ut ea statuamus, quae hisce in adiunctis opportuna visa fuerint, vobisque viam indicemus quam tuta conscientia tenere valeatis. Magno quidem cor Nostrum dolore affecerat tristissimus ille casus, quem iamdiu ex pluribus aliis nunciis cognoveramus; sed nunquam in manus Nostras pervenerant primae vestrae literae, frustra huc ad nos praestolati fuimus idoneam aliam occasionem, qua isti gregi, praesentis destituto pastoris sui, apostolica Nostra auctoritate, subveniremus.

Hinc in vestro illo studio iteratam ad Nos relationem mittendi recognovimus, constans erga Nos Sanctamque hanc Petri Sedem obsequium vestrum, vosque, dilecti filii, multis propterea laudibus et peculiari paternae caritatis testificatione, prosequimur. Ad ipsam vero literarum vestrarum causam quod attinet, mit-

¹ Ex archivio congregationis Consistorialis, vide Acta Consistorialia ab anno 1832 ad annum 1836.

timus adiunctum huic epistolae decretum, a secretario subscriptum Nostrae congregationis Consistorialis, ex quo intelligetis, quemadmodum desiderio precibusque vestris obsecundatum a Nobis est. Interea non desistimus Deum optimum maximum per merita Iesu Christi filii eius humillime obsecrare, ut ecclesiam istam dextera sua tegat et brachio sancto suo defendat. Ac divini huius auxilii auspiciis apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii, et reliquis eiusdem ecclesiae clericis laicisque fidelibus, Nobis in Christo carissimis, peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Collegio presbyterorum Fusiniani, Faventinae dioecesis, datur indultum gestandi lineum amiculum seu rocchetum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum praecipua interdum insignia iis ecclesiasticis viris qui in hymnis et canticis laudes in templis Deo persolvunt, tribuit, ut ipsi magis magisque alacres in excubiis Domini tamquam lucernae ardentes virtutum omnium ornatu coruscare conitarentur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii octo presbyteri in collegium coacti archipresbyteralis templi s. Ioannis Baptistae sacri in oppido Fusiniano Faventinae dioeceseos eos in praesentia palliolum sericum seu mozzettam gestare. Cum vero eorum esset in votis lineum amiculum seu rocchetum etiam induere, iccirco supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut eiusmodi veniam tam ipsis quam eorum archipresbytero concedere velimus.

Nos itaque omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero aliisque octo presbyteris in collegium coactis archipresbyteralis ecclesiae s. Ioannis Baptistae oppidi Fusiniani

in Faventina dioecesi ut praeter mozzettam, quam iam deferunt, lineum quoque amiculum seu rocchetum in choro, in conventibus, seu, ut dici solet, in capitulis quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque eorum functionibus gestare libere et licite possint et valeant auctoritate Nostra apostolica piarum litterarum vi concedimus et indulgemus.

Decernentes has litteras firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quoties opus fuerit eiusdem ecclesiae ac presbyterorum collegii etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus canonicis supranumerariis cathedralis Anconae datur indultum gestandi, hiemali tempore cappam, aestivo vero mozzettam*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex honorum insignia atque ornamenta iis ecclesiasticis viris, qui conspicuis in templis laudes Deo persolvunt, tribuere solet, ut ipsi externa decora adepti, virtutum omnium ornatu magis magisque fulgere contentur. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici adlecti supra numerum cathedralis templi Anconae, concordias aliis cum canonicis eiusdem templi numerariis, uti appellant, iam ab Apostolica Sede rite probatas iniisse, quarum vi,

¹ Ex Archivio Brevium.² Ex Cancellaria Episcopali Anconae.

ipsi canonici supra numerum loco almutiae, quam antea deferebant, hyemali tempore cappam pelle Dasso ornatam supra rocchetum manicatum, aestivo autem palliolum seu mozzettam iisdem in concordiiis descriptam induere possint. Iam vero cum eorum sit in votis ex Nostra indulgentia huiusmodi perfrui indulto, supplici cum prece a Nobis postularunt, ut eius rei ergo auctoritate Nostra ipsis occurrere velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, canonici supra numerum cathedralis templi Anconae, ut cappam hyberno tempore Dasso pelle subsutam, aestivo vero mozzettam, de quibus habita mentio est, supra rocchetum manicatum in choro, in comitiis seu capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque functionibus gestare libere ac licite possint et valeant auctoritate Nostra apostolica concedimus atque indulgemus.

Decernentes has praesentes literas firmas semperque validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari ac definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et, quoties opus fuerit, eiusdem cathedralis templi et canonicorum tum supranumerariorum, tum aliorum, qui numerarii appellantur, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta martii millesimo octingentesimo trigésimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXVI.

B U L L A

*Qua fit exemptio ecclesiae de Panamá a iure metropolitico ecclesiae Limanae, et subiectio episcopatus s. Fidei de Bogotà*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum Pontificum, qui in beati Petri apostolorum principis Sede veluti in specula sunt divinitus constituti, proprium est dominicum agrum sollicitè circumspicere, et si alibi christifidelium necessitatem vel utilitatem apostolicae providentiae studio egere senserint, supremam illam ac plenariam quam à Christo Domino Salvatore Nostro in aedificationem Ecclesiae acceperunt potestatem facultatemque, illico et efficaciter interponere. Hinc quum ea sit humanarum rerum natura et conditio, ut quae olim inspectis locorum ac temporum adiunctis rite recteque constituta videbantur pro meliori dioecesium regimine, eadem postea immutato rerum ordine minus commoda atque interdum etiam noxia comperiantur, decet Romanos Pontifices novam praescribere ecclesiarum administrationem, prout ipsi noverint in Domino salubriter expedire.

Nobis porro qui ineffabili divinae bonitatis clementia ad regendam gubernandamque universalem Ecclesiam vocati fuimus, dilectus filius Ignatius Fexada, gubernii Neogranatensis Americae Meridionalis apud Nos et hanc Apostolicam Sedem negotiorum gestor, nomine memorati gubernii nuper exposuit, ecclesiam de Panamá iam inde ab anno millesimo sexcentesimo trigésimo primo ad cathedralis honorem evectam, metropolitico iuri ecclesiae Limanae uti suffraganeam fuisse subiectam, quamvis una ab altera pluribus centenis passuum millibus abesset. Verum hanc locorum longinquitatem, licet praegrandem, haud magni eo tempore faciendam affirmavit, propterea quod episcoporum commoditati et christifidelibus dioecesis de Panamá satis consultum erat cum in spiritualibus eorum necessitatibus facilem ad metropolitanos haberent aditum ob frequentem navium accessum et recessum ab Limana ad Panamensem civitatem, ratione tum negotiationis tum commercii cum gubernio Hispaniarum, quod seclusa tunc et penitus ignota altera vel breviori vel commodiori hac via utebatur, ut vectigalia ex Peruviana finitimisque provinciis exigeret ac regia mandata suis ministris in illis regionibus degentibus deferret. Promontorio autem quo vocant Caput Horni detecto et hac

¹ Ex Archivio Episcopali Ecclesiae de Panamá.

faciliori via inventa per quam ad Chilianam, Peruvianam aliasque provincias citius ac tutius acceditur, factum est ut commercium inter Limanam et Panamensem civitatem, antea florentissimum, plane elangueretur rarusque appareret in illis navium commeatus; qui in praesentem diem difficilior etiam evasit cum gubernium Neo-Granatense, intra cuius limites adest dioecesis de Panamá, ab Limana sit prorsus disiunctum atque extraneum.

Quoniam vero in territorio gubernii Neo-Granatensis extat ecclesia metropolitana Sanctae Fidei de Bogotá nuncupata, quae est etiam urbs princeps eiusdem gubernii et unde commodius ad Panamensem civitatem patet iter, idcirco aptior eadem fidelium utilitati quam Limana ecclesia esse cognoscitur. Quapropter praedictus negotiorum gestor ipsius gubernii nomine suppliciter et instanter a Nobis petit, ut a metropolitico Limani archiepiscopi iure ecclesiam de Panamá subtrahere eamque metropolitanam ecclesiam Sanctae Fidei de Bogotá perpetuo uti suffraganeam subiicere et adsignare dignemur.

Nos igitur, qui maiorem Dei gloriam fideliumque salutem et commoditatem semper spectare debemus, cunctis supra expositis matura deliberatione perpensis, inspecta quoque ingenti sedis Limanae ab dioecesi Panamensi distantia, difficultate mutuae inter utramque communionis et facilitate accessus ab ecclesia de Panamá ad metropolitanam Sanctae Fidei de Bogotá; ratione etiam habita conditionis in apostolicis literis super nuperrima ecclesiae Limanae provisione adiectae, novam scilicet ordinationis formam super illius statu, prout in Domino magis conducere conspiceremus, ineundi, ac demum derogatione facta quatenus opus sit de plenitudine apostolicae potestatis circa consensum archiepiscopi Limani, spirituali fidelium dioecesanorum ecclesiae de Panamá commodo et utilitati consulere cupientes, ex certa scientia, Motu etiam Proprio deque apostolicae potestatis plenitudine, memoratam ecclesiam de Panamá a iurisdictione metropolitana ecclesiae Limanae perpetuo eximimus ac liberamus eamque sic exemptam ac liberam metropolitico iuri archiepiscopalis ecclesiae Sanctae Fidei de Bogotá perpetuo pariter subiicimus atque supponimus ac in eius suffraganeam adsignamus: ipsique metropolitanae ecclesiae Sanctae Fidei in eandem ecclesiam dñ Panamá iura, privilegia, honores et facultates quibus metropolitani ex sacrorum canonum et apostolicarum constitutionum praescripto in suffraganeas polent ecclesias, eodem similiter modo eademque auctoritate concedimus ac tribuimus.

Hinc venerabili fratri Emmanueli Iosepho Mosquera archiepiscopo Sanctae Fidei de Bogotá, quem exequutorem praesentium literarum apostolicarum eligimus ac deputamus, neces-

sarias facultates ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum, has Nostras literas solemniter publicet atque exequatur, omniaque et singula in illis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit inviolabiliter observari; simili modo concedimus et impertimur.

Praesentes vero literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi seu interpretandi facultate, iudicari ac definiri; ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis, nec non supradictarum ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque concessionibus et indultis, quamvis specifica et individua mentione dignis, omnibusque et singulis apostolicis, ac etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, quibus omnibus ac singulis illorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Huiusmodi autem literarum apostolicarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam exemptionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis Nostrae infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo sexto, decimo kalendas maias pontificatus Nostri anno sexto,

LXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Prioratus monasterii Trappa in dioecesi
Mechliniensi, in abbatiam erigitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum religiosae familiae catholicae, non modo religioni, verum civili etiam reipublicae magno ornamento atque utilitati esse soleant, tum Nos ad totius militantis Ecclesiae regimen evecti, singulari sane benignitate et studio ea omnia peragere non praetermittimus, quae earundem familiarum bonum et commodum pertinere posse cognoscimus. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii prior et monachi monasterii Westmallensis ordinis Cisterciensis congregationis b. Mariae de Trappa in dioecesi Mechliniensi nonnullas postulationes, ex quibus nobis innotuit eorumdem monachorum studium in curanda ipsius ordinis prosperitate et regulari disciplina tuenda. Nos itaque, eiusmodi negotium congregationi venn. frat. Nostorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum examinandum commisimus. Quae quidem congregatio, rebus omnibus maturo examine perpensis, pro maiore eiusdem ordinis bono atque utilitate, ea omnia decernenda censuit, quae Nostris hisce literis ipsissimis verbis inserenda mandavimus; scilicet:

I. Archiepiscopus Mechliniensis monasterium Westmallense ordinis Cisterciensis strictioris observantiae, sublata qualitate et praerogativa prioratus, in titulum abbatiae vel per se vel per aliam personam in ecclesiastica dignitate constitutam eleyet cum omnibus iuribus, privilegiis, honoribus, iurisdictionibus et oneribus quae ex apostolicis constitutionibus et regula ordinis ad ecclesias abbatiales et abbates spectant.

II. Hoc monasterium et reliqua in Belgio erecta vel erigenda, peculiarem congregationem cum toto ordine coniunctam constituens, cui praeerunt abbates monasterii Westmallensis canonice electi uti vicarii generales patris praesidis generalis ordinis Cisterciensis, qui in Urbe commoratur.

III. Ipse abbas Westmallensis et caeteri abbates et priores monasteriorum quae in Belgio fundata sunt, vel in posterum fundabuntur, iuxta canonicas regulas et constitutiones ordinis eligantur, et abbatum electio a praeside generali ordinis Cisterciensis confirmanda erit.

IV. Haec congregatio ad servandam uniformitatem in ordine regulae s. Benedicti, et con-

stitutiones abbatis de Rancé a summis pontificibus Innocentio XI, Benedicto XIV, Pio VI et Pio VII laudatas, observabit.

V. In usu Ritualis, Missalis, Breviarii et Martyrologii servetur decretum sac. congregationis Sacrorum Rituum, latum die vigesima aprilis millesimo octingentesimo vigesimo secundo.

VI. Praesides monasteriorum ieiunia, preces, cantum chori, aliasque austeritates moderari et mitigare poterunt pro iis monachis, quos ob aetatem, aut valetudinem, aut aliam iustam causam aliqua indulgentia dignos existimaverint.

VII. Infirmorum cura ante omnia et super omnia adhibenda est, ut monet s. Benedictus, eisque ea omnia praestanda erunt, quae circa cibum, potum eorumque curam medicus praescripserit.

VIII. Praesides monasteriorum diligenter curabunt, ne quis nisi post sufficientem probationem ad sumendum habitum religiosum recipiatur, neque deinceps ad vota nuncupanda admittatur, nisi toto tyrocinii tempore, perspicua divinae vocationis signa dederit.

Nos autem probe noscentes ex commemoratis praescriptionibus in ordinem ipsum maxima bona posse redundare; omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, omnia et singula, quae eadem congregatio pro ipso ordine praefinienda existimavit, quaeque hisce Nostris literis inseri iussimus, approbamus et confirmamus, illisque supremae Nostrae potestatis robur adiicimus ac diligentissime servari mandamus.

Haec volumus, statuimus atque praecipimus has praesentes literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari, ac ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis, ac in

¹ Ex Archivio Congregationis Sanctissimi Cordis Iesu in civitate Westmallensi.

universalibus, provincialibusque et synodalibus, conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis eorundem monasterii et ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

LXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Rector seminarii Belluni eiusque successores, Romani Pontificis Gregorii XVI ac Romanorum Pontificum successorum cubicularii intimi declarantur; doctores, seu magistri eiusdem seminarii, vestis talaris nigrae, cum globulis violacei coloris et fasciae violaceae honore decorantur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Sacrum Bellunen. ecclesiae seminarium, quod ob Nostrae humilitatis memoriam Gregorianum nuncupatum voluerunt, qui saluberrimo consilio restitutionem ipsius feliciter properarunt, suo quodam iure postulat, ut singulari illud affectionis studio prosequamur. Constat enim et sedulos sacrorum administros et bonos novosque cultores inde esse dimittendos in illam dominici agri partem, in qua natale Nobis solum divina providentia elargita est. Hinc ut constantem hanc Nostram voluntatem omni posteritati commendemus, illustri aliquo privilegio eos donandos censuimus, qui eidem regendo, alumnisque ibidem erudiendis, utilem operam impendunt. Hisc itaque apostolicis litteris, ex certa scientia et matura deliberatione Nostris nulliusque rogatu de apostolicae potestatis plenitudine universos quos decreta hisce litteris concessio spectarit, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, ac poenis quo-

vis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, praesentem seminarii Bellunen. rectorem eosque singulos qui futuro quovis tempore ad id muneris rite adsciscantur, Nostros successorumque Nostrorum cubicularios intimos honorarios eligimus et declaramus, eosque iisdem insignibus, privilegiis, gratiis, favoribus auctos edicimus quibus legitime gaudent decuriales a cubiculo Romanorum Pontificum, ea tamen lege ut nihil prorsus ordinariae ac plenariae antistitum in eosdem auctoritati detractum, beneficentia hac Nostra, censeatur. Illis vero qui doctorum munere eodem in seminario perfunguntur, privilegium imperitur ut talarem nigram vestem globulis violacei coloris suturisque quibus inseruntur filo serico eiusdem coloris intextis induant, eamque praecingant serica fascia seu zona itidem violacea, cuius extrema capita lemniscis, quos floccos dicunt, ornata sint. Talibus porro ornamentis quibus eos singulos libere et quolibet in loco uti posse datum est, donec in suo quisque perstet officio, nedum splendorem praeclearo illi religionis ac bonarum artium domicilio additum denunciamus, sed et stimulos ultro currentibus admovendos intendimus, ut adolescentes clericos qui in eorum disciplinam traduntur, quam maxima possunt contentione, assiduitate, patientia apprime informandos, ac rebus optimis in Ecclesiae spem instituendos suscipiant, nullique labori, curae, sollicitudini in tantum operis parcant, illud animo iugiter reputantes, ex recta hac eorundem procuracione progressum populi universi in virtutum ac pietatis cultu, reique et sacrae et civilis incolumitatem in primis pendere.

Haec volumus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos et causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere, irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

¹ Ex archivio episcopali Bellunensi.

LXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Cum vicarius apostolicus Coreae in hoc regnum ingredi non posset, addit vicariatui Coreano regnum Lieu Kieu, ubi vicarius residere possit, et utrique regno ministerium suum exhibere ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Pastoralis ministerii munus, Nobis superna Dei providentia commissum, omnino postulat atque efflagitat, ut singulari cura et studio universi dominici gregis bono prospiciamus, iisque praesertim ovibus consulamus. quae regiones longe ab hac Apostolica Sede dissitas incolunt.

Itaque cum accepimus plurimis obortis difficultatibus venn. fratrem Bartholomaeum Brugière episcopum Capsensem Coreae fines ingredi nondum potuisse, ac propterea commode obire non posse munia vicariatus ab hac Apostolica Sede pro Coreanis nuper erecti, ut spirituali christianorum bono consulatur qui in eo regno degunt et iamdiu a finitimis episcopis derelicti, hinc de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Propagandae Fidei praepositorum consilio opportunum esse censuimus, ut eidem vicario apostolico alibi sedem suam statuere liceat, ubi utiliter officium suum exercere valeat, tam pro Coreanis quam pro incolis, quos inter ille tuto manere possit.

Quare cum Nobis relatum fuerit esse in mari indico, proprio regi subiectum, partemque regni praecipuam esse insulam Lieu Kieu proprie dictam, in qua rex ipse residet in palatio Chieulis nuncupato, regni autem huiusmodi incolas optimae indolis, sinceros, comes, mansuetos et erga advenas, qui eos visitant, benignos et hospitalis, proindeque sperandum, cessurum esse in magnam eorum utilitatem, si apud eos vicarius apostolicus Coreae sedem suam statuatur, eidemque eorum spiritualis cura committatur; idcirco de eorumdem venn. fratrum sententia regnum Lieu Kieu vicariatui apostolico Coreae adiungendum existimavimus.

Quamobrem hisce literis, de potestatis Nostrae apostolicae plenitudine vicariatui apostolico Coreae regnum Lieu Kieu adiungimus, ita ut idem vicarius apostolicus in spiritualis iurisdictionis exercitio, in utroque regno, huic Apostolicae Sedi immediatè subiectus maneat, et populi eidem commissi a quacumque alia episcopali dioecesi apud Sinas constituta separati censeantur et sint, prout eadem auctoritate Nostra apo-

stolica harum literarum vi separamus atque seiungimus.

Haec volumus, statuimus atque mandamus etc. ceterisque etiam speciali individua et expressa mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XC.

LITTERAE APOSTOLICAE

Approbatur in perpetuum Congregatio Mariana in Gallia ².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Omnium gentium salus, cuius causam a Principe pastorum et episcopo animarum accepimus, Nos continenter vigiles esse compellit, ut nihil inexpertum relinquamus, quo a solis ortu usque ad occasum laudetur nomen Domini ac sanctissima catholica fides, sine qua impossibile est placere Deo, ubique terrarum vigeat atque refulgeat. Quocirca singulari sane paterni Nostri animi benevolentia eos potissimum ecclesiasticos viros prosequimur, qui in societatem coacti, memores institutionis et vocationis eorum, divini verbi praekonio et multiformis gratiae Dei dispensatione non desinunt populos exhortari in doctrina sana, atque omni cura et contentione uberes in vinea Domini fructus virtutis et honestatis afferre conantur. Non mediocri certe voluptate affecti fuimus, ubi accepimus dilectum filium Claudium Collin et aliquot presbyteros dioeceseos Bellicensis in Gallia multis abhinc annis novae religionum hominum societatis fundamenta posuisse titulo Societatis Mariae. Quae quidem societas eo potissimum spectat, ut Dei gloria ac sanctissimae illius Genitricis honor augeatur, ac Romana Ecclesia propagetur, tum christiana puerorum institutione, tum etiam missionibus usque in ultimas terrarum orbis oras. Iam vero cum eiusmodi Societas in dioecesibus praesertim Bellicensi, Lugdunensi et Gratianopolitana, divino favente numine, fuerit propagata et aliquot ipsius societatis presbyteri ad catholicam religionem in insulas Indiae Australes promovendam a congregatione de Propaganda Fide missi fuerint; idcirco eiusdem societatis presbyteri, quo illa magis magisque vigeat et floreat, sup-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Archivio Secretariae Brevium.

plici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut non solum societatem ipsam, auctoritate Nostra apostolica, confirmare velimus, verum etiam tribuamus, qua eiusdem societatis presbyteri supremum moderatorem seu praesidem generalem, a quo regantur, adlegere et simplicia vota emittere possint. Nos igitur, quibus nihil potius, nihilque optabilius, quam Dei gloriam amplificare, et spirituali omnium populorum bono summopere prospicere, gravissimis venerabilium fratrum archiepiscopi administratoris ecclesiae Lugdunensis, et episcoporum Bellicensis ac Gratianopolitani accessis testimoniis, ex quibus perspeximus ex hac societate plurima bona et commoda in christianam rempublicam posse redundare de venn. frat. Nostorum S. R. E. cardd. negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio huiusmodi supplicationibus alacri libentique animo annuendum censuimus. Quare omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis absolventes et absolutos fore censentes, Societatem seu Congregationem Presbyterorum Societatis de qua habita mentio est, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis approbamus et confirmamus, atque eadem auctoritate eiusdem societatis presbyteris potestatem facimus, cuius vi supremum moderatorem seu praesidem generalem eligere et simplicia vota emittere libere et licite possint et valeant. Eidem vero supremo moderatori facultatem tribuimus, cuius ope illius societatis presbyteros a commemoratis simplicibus votis solvere queat.

Denique eidem congregationi negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita examen regularum eiusdem societatis reservamus.

Haec volumus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in posterum hoc futurisque temporibus in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et or-

dinationibus apostolicis caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona aprilis millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCI.

EPISTOLA

*Occasione dissidiorum inter Armenos Constantinopolit. exortorum post decreta a Sede Apostolica anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo lata circa ritus ibi servandos, eosdem Armenos, iudicata ratione eorumdem decretorum, hortatur, ut in unitate spiritus concordēs, eisdem decretis se conformēt, ac proprio archiepiscopo primati subiiciantur*¹.

Dilectis filiis
clero et populo catholico
Armeno Constantinopolitano,

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Studium paternae benevolentiae, quo universam catholicorum Armenorum gentem vosque speciatim, dilecti filii, prosequimur, urget Nos, ut iuvandis ecclesiae vestrae rationibus, communique saluti ac tranquillitati tuendae et confirmandae assiduas curas impendamus.

Sane quo ex tempore iussu Leonis XII gl. mem. decessoris Nostri praefecturam inivimus congregationis Propagandae Fidei, fuit Nobis plane iucundissimum adesse consiliis et opera summo eidem Pontifici, ac subinde proximo eiusdem successori fel. item rec. Pio Papa VIII, dum uterque ipsorum allevare anniteretur calamitates quibus vexati fuistis, et causas remove, unde aliae in posterum oriturae metuebantur. Cum autem id Deo dante feliciter contigisset, et vobis per nova celsissimae Othomanae aulae decreta a schismatici praesidis iugo subtractis, pleniorēque sanctissimae religionis palam exercendae libertatem adeptis peculiarem quoque Pius VIII archiepiscopum primatem tribuisset, Nos, qui licet immerentes Pontifici eidem paulo post defuncto successimus, haud certe destitimus, singularem de vobis sollicitudinem gerere, ac providere, quantum in Nobis esset, ut melior ille vestrarum rerum status solidaretur quotidie magis, et ampliora, quoad fieri posset, incrementa susciperet.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Et quoniam relatum ad Nos fuerat de aliqua sacrorum rituum varietate in liturgiam vestram inducta, et de dissensionibus apud vos ea propter exortis, Nostrum omnino esse censuimus providere in tempore, ut ipsa illa contentionum causa removeretur. Itaque venn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus praedictae congregationis Propagandae Fidei mandavimus, ut rem universam diligenti examine perpenderent atque componerent, prout opportunum in Domino visum foret. Qua quidem in re Nobis ac memoratae Nostrae congregationi illud omnino propositum fuit, ut ex ratione a ss. Patribus circa probatas orientalium nationum liturgias perpetuo constanterque servata, quam in suis encyclicis literis ¹ disertissime exposuit Benedictus XIV, ipsa etiam vetus et venerabilis liturgia Ecclesiae Armenae sarta tecta haberetur. Id tamen impedimento esse non poterat, quominus retinerentur simul ritus nonnulli ex aliis ecclesiis accepti, quos maiores vestri, aut quia rectiores visi fuerant, adamarunt, aut tanquam notam ab haereticis schismaticisque vos discernentem aliquo abhinc tempore assumpserunt. Nec enim novum est, ut inter ecclesias, catholica invicem unitate coniunctas, propriamque liturgiam firmiter custodientes, quaedam huiusmodi rituum communicatio contigerit; et ipsa quoque aliarum ecclesiarum mater et magistra Romana Ecclesia haudquaquam dedignata est nonnullos adsciscere ritus in Orientis ecclesiis usitatos, sicuti ex iis manifestum est quae afferuntur memoratis in literis a Benedicto XIV.

Quid est igitur, dilecti filii, quod, post plures seu declarationes seu literas, a congregatione Propagandae Fidei super negotio illo Armenorum rituum, auctoritate Nostra, datas, sunt adhuc inter vos, qui aut nimio novarum consuetudinum amore decepti aut inducti, falso quodam zelo vetustatis vel in minimis suis partibus defendendae, scissuras foveant inter fratres, nec decretis memoratae congregationis, nec ven. fratris Antonii primatis archiepiscopi monitis acquiescunt? Equidem vix explicare verbis possumus quantam Nobis acerbitatem animi vestrae huiusmodi dissensiones attulerint. Os Nostrum patet ad vos, o carissimi, cor Nostrum dilatatum est; audite vocem amantissimi Patris non aliud certe quam salutem animarum vestrarum et veram ac solidam vestri generis utilitatem quaerentis. Agnoscite subdolas satanae artes, qui cum nihil profecerit calamitatibus, paucos ante annos inductis ad vestram fidem labefactandam, videritque immo vexationem illam in amplius cessisse religionis catholicae emolumentum, nunc novis insidiis conturbare vos, atque ab obedientia legitima auctoritatis ecclesiasticae abducere conatur; ut ita scilicet fructus amittatis in glorioso illo cer-

tamine acquisitos, ac mutua contentione et aemulatione discissi, opprobrium sitis vicinis vestris, subsannatio et derisus his qui in circuitu vestro sunt. Vos igitur qui malignum vicistis aperta vi animas vestras oppugnantem, cavete adhuc, ne illius artibus dolisque capiamini. Sed memores illius, quod a Domino Redemptore Nostro accepimus, novi mandati ², *diligite invicem sicut Ipse dilexit Nos, et pax Christo exultet in cordibus vestris, in qua et vocati estis in uno corpore*. Sicuti autem ex membris unius corporis non omnia eundem actum habent, ita unusquisque vestrum maneat oportet in ordine suo, ut laici sacerdotibus reverentiam exhibeant, ut sacerdotes laicis dilectionem impendant, omnes autem subiecti per omnia sint Romano Pontifici, cui, propter illam, quam in b. Petro accepit, plenam universalis Ecclesiae regendae auctoritatem, obedientia a cunctis ubique fidelibus necessario debetur.

Sed et archiepiscopo primati vestro obedire vos dilecti filii, necesse est, qui omnium vestrum ab Apostolica hac Sede constitutus est pastor. Toto igitur corde eidem subiace, ipse enim pervigilat quasi rationem pro animabus vestris redditurus, ut cum gaudio hoc faciat, et non gemens, hoc enim non expedit vobis. Atque ita et in obedientia manebitis S. ipsius Sedis cui archiepiscopus idem ad exemplum fidelissime obsequitur.

Videte, dilecti filii, qualibus literis scripsimus vobis, ut Nostram in vos ardentissimam caritatem Nostramque de vestris rebus sollicitudinem magis magisque perspiciatis. Interea Deum, a quo sancta desideria, recta consilia et iusta sunt opera, humiliter per merita Iesu Christi obsecrare non desistimus, ut effundat super vos misericordiam suam et corda vestra caelestis gratiae suae rore perfundat, quo ad eius iustitiam faciendam fovendamque inter vos tranquillitatem et pacem, vestra procedant eloquia et cogitationes atque opera dirigantur. Id vos adiutore Domino alacriter cumulateque praestituros Nobis omnino pollicemur, ac benedictionem apostolicam ex visceribus paternae Nostrae caritatis depromptam vobis omnibus, dilecti filii, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda maii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostrum anno sexto.

¹ Datis die xxvi iulii mdccclv quarum init. *Allatae sunt.*

² Ioan. XIII, 34.

XCII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Separat a dioecesi Quebecensi districtum Marianopolitanum in inferiori Canada, et in novam erigit dioecesim ab Apostolica Sede immediate dependentem, cum sede in urbe Marianopolit., assignatis ecclesia cathedrali et clero qui novo episcopo subiici debeat, et data eidem episcopo facultate capitulum cathedrale constituendi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici ministerii munus, Nobis licet immerentibus, in d. Petri persona ab alto commissi requirit ut, de religionis bono in remotissimis etiam regionibus amplificando sollicitudinem Nostram impendentes, nihil omittamus, quod cum fidei catholicae incremento quacumque ratione coniunctum sit.

Itaque cum indubiis gravibusque testimoniis acceptis Nobis constiterit, valde opportunum futurum religionis utilitati in Canadensi regione procurandae, si civitas Marianopolitana, quae in inferiori illius provinciae parte sita est, et regio tota quae Marianopolitano districtu continetur, a dioecesi Quebecensi separata in peculiarem dioecesim ab Apostolica Sede immediate dependentem erigatur, non omisimus ea praescribere, quae ad grave hoc negotium absolvendum opportuna esse iudicavimus. Communicato igitur cum vnn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus Propagandae Fidei praepositis consilio, eorumque communi suffragio de novae huius dioecesis erectione libenter probato, de qua facienda non modo consensus sed preces, etiam a vnn. fratre Iosepho Signay archiepiscopo Quebecensi accepimus, haec decernenda esse arbitrati sumus.

Motu scilicet Proprio, et ex certa scientia ac deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, Marianopolitanam civitatem in inferiori Canada totamque regionem quae Marianopolitano districtu continetur, a dioecesi Quebecensi perpetuo separantes, civitatem illam totumque eius districtum in peculiarem episcopatum erigimus, qui huic Apostolicae Sedi immediate subiectus esse debebit, cuiusque sedes sit civitas ipsa Marianopolitana, ex qua eiusdem episcopatus titulus seu appellatio derivetur.

Statuimus praeterea ut cathedralis ecclesia episcopi a Nobis in ea civitate instituendi sit templum Deo in honorem s. Iacobi Apostoli dicatum recenti memoria inibi conditum. Tribuimus episcopo a Nobis instituendo facultatem

cathedrale capitulum statuendi eo modo et forma, quibus pro iudicio ac prudentia sua magis in Domino expedire compererit. Volumus praesentem clerum ad civitatem et districtum Marianopolitanum pertinentem sub episcopi Marianopolitani esse iurisdictione. Declaramus denique eos, qui vel origine vel domicilio ad districtum ac civitatem illam spectant et in ecclesiasticis ordinibus sunt constituti, vel titulo illius missionis ad sacros ordines sunt promoti, in episcopi Marianopolitani dependentia esse debere.

Haec sunt, quae ad novam istam dioecesim rite instituendam decernenda esse censuimus. Confidimus autem futurum ut, Deo O. M. initum a Nobis consilium benedicente, et laboribus obsecundante, quos ecclesiastici viri in illa regione pro fidei catholicae propagatione et in animarum salute procuranda alacriter impendunt, religio Nostra ampliores quotidie splendorem illic consequatur.

Decernentes, has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore etc. in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia maii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Vicarium apostol. caractere episcopali insignitum Ioannem Baptistam Pompellier congregationis Marianae Lugdunensis in ea Oceaniae parte constituit, quae eiusdem congregationis curae commissae est, et cuius terminos describit*².

Dilecto filio

Ioanni Baptistae Pompellier
dioecesis Lugdunensis in Galliis
presbytero congregationis Marianae,

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum postulat atque efflagitat, ut animarum saluti summa vigilantia, cura et studio pro viribus consulamus.

Itaque cum nuper missio fuerit decreta in ea Oceaniae parte, quae insulas omnes Oceani Pacifici tam septentrionalis quam australis in occidentali plaga complectitur, ab Arcipelago

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex eodem Iure Pont. de P. F.

sic dicto de Mangea inclusive et recta linea a septentrione in meridiem per eandem insulam Mangea ducta, iis locis exceptis, in quibus ecclesiastica catholica auctoritas legitime iam instituta reperitur, eiusque missionis cura spiritualis sacerdotibus Marianae congregationis Lugdunensis et Bellicensis fuerit demandata, ad rectius eiusdem missionis regimen, atque ad spirituale bonum felicius procurandum tot populorum, qui in tenebris adhuc sedent et umbra mortis, conducere existimavimus, vicarium apostolicum caractere episcopali insignitum in remotis adeo atque inter se dissitis regionibus deputare, cuius iurisdictioni praedictarum insularum missionarii subesse debeant. Eiusmodi vero munus de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, tibi committendum censuimus, quem spectata fide, morum integritate, doctrina, prudentia, pietate et catholicae religionis zelo maxime commendatum cognoscimus, ea profecto spe freti fore, ut hoc munere summa cum laude perfungaris.

Quamobrem hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, te, quem per similes apostolicas literas hoc ipso die datas, episcopum de Maronea in part. infid. renunciavimus, peculiari beneficentia complecti et a quibusvis etc. censentes, in vicarium apostolicum in ea Oceaniae occidentali parte, de qua habita mentio est, ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus cum omnibus et singulis iuribus, honoribus, facultatibus, quae eiusmodi propriae sunt muneris, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem Cardinalium. Mandamus propterea omnibus et singulis, ad quos spectat et spectabit pro tempore, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant etc. observari.

Non obstantibus apostolicis etc. ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia maii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Ad missiones Capuccinorum in mari Aegeo, Asia Minori et Constantinopoli rectius dirigendas, earum visitatorem deputat Iosephum Angelum Fazio, eiusdem ordinis, electum episcopum Tipasitanum in part. infid.,

*data ei potestate regulas etiam in iisdem missionibus statuendi, quae vim habeant donec a s. congregatione secus decernatur*¹.

Dilecto filio

*Iosepho Angelo Fazio a Planella
dioecesis Pinnensis
ordinis Minorum s. Francisci Cappuccinorum
electo episcopo Tipasitano.*

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolici ministerii munus Nobis divinitus concreditum postulat atque efflagitat, ut omni quidem vigilantia et studio ea peragenda curemus, quae ad religiosarum familiarum praesertim bonum atque utilitatem pertinent, ut earum alumni coelestis vocationis spiritum nunquam extinguant, sed aemulentur semper charismata meliora.

Cum igitur missio in insulis maris Aegei, Asiae Minoris et Constantinopolis, cuius cura fratribus Minorum ord. sancti Francisci Capuccinorum concredita, ab eo statu, in quo antea floruerat, nonnihil deflexisse videatur; idcirco de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, aliquem spectabilem virum in eiusdem missionis visitatorem apostolicum eligendum censuimus, ut defectus huiusmodi quae verae sint causae clarius dignoscere, eisque consulere possimus, ac nonnullae statuatur regulae a missionis praefecto et missionariis servandae, quarum usu in excolenda ea Domini vineae parte eorumdem opera utilior evadat. Huiusmodi vero munus de eorumdem venn. fratrum Nostrorum consilio tibi, dilecte fili, quem per similes apostolicas literas episcopum Tipasitan. eligimus, committendum existimavimus ea profecto spe freti, fore ut singulari tua pietate, doctrina ac prudentia et catholicae religionis zelo atque animarum salutis studio, Nostris desideriis cumulatissime respondeas.

Itaque hisce literis, auctoritate Nostra apostolica ad Nostrum et Apostolicae huius Sedis beneplacitum, te in visitatorem apostolicum missionis memoratae eligimus, constituimus et deputamus, tibi quae omnes et singulas facultates concedimus atque impertimur, quae eiusmodi propriae sunt muneris, tibi quae committimus, ut diligenter inspicias qui sunt abusus eosdemque tollere cures, novasque regulas, quoties opus fuerit, proponas, quae quidem regulae plenarium habeant effectum, donec eadem congregatio super his quid in posterum servandum sit iudicaverit. Volumus vero ut omnia tuae

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

visitationis acta ad eandem congregationem mittas, eamque de rebus omnibus vel diligentissime certiore facias.

Mandamus propterea omnibus et singulis, ad quos spectat et spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant atque obediant, tuaque etc.

Non obstantibus etc. quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia maii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCv.

MOTU PROPRIO

*Collegium Hibernorum Urbis ex Ginnasiano domicilio transfert ad domum et templum s. Agathae in Suburra, utriusque usum eidem Collegio tribuens, salvo tamen iure S. R. E. cardinalis diaconi titularis pro tempore ac servatis collegio privilegiis iam concessis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem et magistram maxime decet, ut in ipsa Urbe, in qua d. Petri apostolorum principis Sedes posita est, pateant domicilia, ad quae ex longè dissitis regionibus adolescentes confluant, in iisque ad scientiarum studia, ad omnem pietatem atque ad ecclesiasticum ministerium rite obeundum informantur. Summo pere enim congruum est, ut ad religionem propagandam sacerdotes proficiantur ex ea Urbe cui apostoli acceptam a Christo doctrinam proprio sanguine firmatam tradiderunt. Haec praecipue causa fuit cur Romani Pontifices praedecessores Nostri tanta sollicitudine curarint, ut Romae collegia gentium exterarum quanta potuit amplitudine instituerentur, atque iis privilegiis ornarentur, quae ad ecclesiasticum ministerium utiliter in patria sua implendum adulescentes alumnos idoneos efficerent.

Perspicuum huius curae pastoralis argumentum praedecessores Nostri exhibuerunt, cum post publicam ditionis pontificiae calamitatem, quae recenti memoria Nostra contigit, civile regimen pontificium restitutum est. Inter cetera religionis instituta, quae durantibus iis vicissitudinibus iacere coacta sunt, omnem operam diligentissime dederunt, ut collegia iamdiu in Urbe condita, in veterem splendorem revocarentur. Tale fuit collegium cardinalis Ludovici

Ludovicii munificentia constitutum, quod ad Hibernorum adolescentium doctam ecclesiasticamque institutionem pertineret. Cum enim illud quoque clausum eo tempore fuisset, neque opportunum videretur, ut vetus illa domus, quam Hibernenses alumni antea incoluerant, ad collegii restitutionem adhiberetur, fel. rec. praedecessor Noster Leo XII decrevit, ut satis amplum domicilium, in quo antea ginnasium, monialium coenobium et deinde collegium Umbro-Fucciolum fuit, ad Hiberniae nationis collegium iterum stabiliendum destinaretur. Videbatur quidem commodae alumnorum habitationi Leo XII prospexisse. Sed illud interea deerat, quod in collegio adolescentium ecclesiasticorum institutioni destinato necessario requiritur. Desiderabatur enim ut templum aliquod, collegio adiectum, ad collegium ipsum pertineret, in quo sacris caeremoniis exercendis alumni possent operam dare. Id autem valde difficile erat efficere, cum templum Deo in s. Luciae martyris honorem dicatum, et Ginnasianis aedibus adiunctum, a presbyteris Romanis iamdiu diligenter procuraretur.

Cupientes igitur Nos huic rei consulere, et simul animi Nostri erga collegium Hibernorum studium quotidie magis demonstrare, statumus collegium ipsum alio transferre, atque prospicere, ut aedes aptas aeris salubritate opportunas haberet, quibus templum additum sit, quod ecclesiasticorum in collegio commorantium curae committeretur. Haec animo volentes, et de implendo consilio a Nobis inito studiose cogitantes, mentem Nostram ad celeberrimam s. Agathae martyris ecclesiam convertimus, quae Gothorum et in Suburra solet appellari. Optabamus dudum vehementer, templum illud vetustate et populi veneratione commendatum, quod s. Gregorius ipse magnus, cuius dignitatis et nominis, licet immerentes, Nos haeredes sumus, ab Arianorum invasione purgatum Deo opt. max. iterum consecraverat, assidue sacerdotum curae tribuere, qui quotidiana praesentia sua ibi sacra ministeria peragerent. Notum enim est ex quo inde abierunt monachi ordinis s. Benedicti congregationis Montis Virginis, quibus Gregorius XIII fel. rec. praedecessor Noster apostolicis literis, incipientibus *Regimini*, diei vigesimae quartae martii millesimo quingentesimo septuagesimo nono illud templum adiunctaque domicilia tradiderat, deficientibus sacerdotibus, qui quotidianam in eo templo operam suam adhiberent, multum de veteri erga martyrem illam, in cuius honorem aedificatum est, observantia remissum fuisse. Laetati igitur maxime sumus oblatam Nobis occasionem fuisse, ut initi consilii executione templi superius memorati splendorem excitaremus, et collegium Hibernense, cuius

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

utilitatem magnopere quaerebamus, aptiori commodiorique domicilio donare possemus.

Mentem Nostram de ea re cum dilecto filio Nostro Ioanne Francisco s. Agathae iu Suburra diacono S. R. E. cardinali Marco y Catalan communicavimus. Is autem sibi gratissimum fore demonstravit, domiciliis, quae templum s. Agathae attingunt, ad collegii Hibernensis habitationem destinatis, templi curam ab ecclesiasticis in posterum geri, qui illi collegio addicti sunt. Fuit hoc etiam valde iucundum dilecto filio Nostro Iacobo Philippo tituli s. Mariae in Aracoeli presbytero Cardinali Fransonio, qui tanquam s. Consilii christiano regimini propagando praefectus, Hibernensis collegii patronus est. Rebus denique omnibus, quae negotium hoc respiciunt, mature perpensis, apostolica auctoritate Nostra haec decernenda esse iudicavimus.

Collegium Hibernense ex veteri Ginnasiano domicilio ad s. Agatham in Suburra transferimus, ampla domicilia quae ecclesiae s. Agathae adiecta sunt, cum omnibus pertinentiis suis collegio Hibernensi in perpetuam habitationem tribuimus et destinamus. Templum s. Agathae collegii curae committimus, salvo in omnibus iure, quod dilecto filio Nostro Ioanni Francisco Marco y Catalan veluti s. Agathae S. R. E. cardinali diacono eiusque successoribus ex nomine convenit. Volumus quae ad templum illud pertinent, quaeque quacumque ratione hactenus ob templi s. Agathae procurationem proveniunt, ad collegium Hibernense eadem de causa spectare; declaramus omnia privilegia, facultates, indulta, quibus collegium Hibernense hactenus ab Apostolica Sede donatum est, in suo robore permanere; derogamus Gregorii XIII constitutioni, cuius facta superius mentio est, et Pii VII praedecessoris Nostri mandato, quo utraque illa domus piis foeminis tributa fuit, quae puellarum christianae institutioni per Urbis regiones operam impendunt, quibusque habitationem in veteri Ginnasiano monialium coenobio destinamus. Confidimus denique futurum ut Hibernorum natio, quae singulari in catholica religione constantia, et praecipua erga Sedem Apostolicam veneratione commendatur, ex novo hoc Nostrae in collegium illud voluntatis testimonio, ad religionem impensius fovendam animetur etc.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCVI.

EPISTOLA

*Gaudet de nova ad Ecclesiae unitatem accessione quingentorum schismaticorum ex oppido Lugos sibi ab episcopo Csanadiensis relata, praeter illam plurimum millium quae biennio ante contigerat, eiusdemque episcopi et per eum cleri ipsius zelum excitat ad nova Ecclesiae incrementa, verbo ac praesertim exemplo, provehenda*¹.

Venerabili fratri
Iosepho Csanadiensis,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Literas accepimus, sensibus plenas episcopo plane dignis, quas die decima mensis februarii ad Nos dedisti, tibi, ven. frater, gratias persolvimus pro libello tuae dioeceseos conspectum quemdam continente, cuius exemplum mittere Nobis voluisti. Illud deinde longe gratissimum fuit quod renunciasti de catholico populo, qui nova ista suscipit incrementa. Nam praeter plura illa schismaticorum millia, qui binos ante annos ab errore viae suae conversi sunt, nuper etiam unus schismaticus presbyter et laici homines quingenti ex oppido Lugos unitati Ecclesiae sunt aggregati; quod quidem exemplum. Nos quoque tecum una confidimus fore perutile aliis plurimis ad recipiendae salutis aemulationem excitandis. Benedictus Deus et Pater domini Nostri Iesu Christi qui te, ven. frater, Nosque ipsos tanta huiusmodi consolatione consolari dignatus est. Tu igitur Dei eiusdem auxilio innixus perge, ut facis, alacriori usque sedulitate implere munus tuum ac mysticam exercere talentorum negotiationem, quae est de animabus Christo lucranda, et cura praesertim ut catholicus iste clerus, eodem ac fraternitas tua spiritu animatus, non verbo solum praeluceat caeteris sed etiam exemplo. Huius enim, ut probe nosti, magna vis est sive ad fideles oves in officio continendas, sive ad devias attrahendas reducendasque ad ovile. Quod superest, te ac memoratum clerum reliquumque gregem tuum Deo et Verbo gratiae ipsius humillime commendamus, et Nostrae praecipuae caritatis pignus apostolicam benedictionem tibi, ven. frater, atque illis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

XCVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Visitatorem monasterii s. Clarae
ord. s. Francisci prope Dublinum instituit*¹.

Venerabili fratri
Danieli Murray archiepiscopo Dublinensi,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis innotuerit monasterium ordinis s. Francisci monialium s. Clarae, Kingstonii prope Dublinum constitutum, magno in discrimine versari, tum ob aes alienum, quo gravatur, tum ob excitas circa temporalia negotia controversias, tum denique ob alia plura, quae internam animorum tranquillitatem attingunt, visitatorem eidem monasterio praeficere statuimus, qui omnia mala, quae in illud irrepere, sua prudentia ac dexteritate de medio tollere possit. Itaque probe noscentes te, ven. frater, singulari prudentia, doctrina, integritate, pietate praeditum iis fulgere dotibus, quae ad eiusmodi munus obeundum sunt accommodatae, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, munus ipsum tibi concedere censuimus, ea profecto spe freti, fore ut singula quaeque quae ad illius monasterii bonum procurandum pertinent, cumulate sis expleturus. Quocirca peculiari te benevolentia complecti volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te venerabilis frater, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, in visitatorem apostolicum monasterii ordinis s. Francisci monialium s. Clarae Kingstonii prope Dublinum constitutum ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus cum iis omnibus et singulis facultatibus, quae eiusmodi propriae sunt muneris, suspensa interim omni superiorum regularium in idem monasterium iurisdictione. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant tuaque mandata ac salubria praecepta reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, secus sententiam seu poenam quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactio-

nem condignam inviolabiliter observari. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

XCVIII.

BULLA

*Nullius s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris
Maioris, dismembrationis paraeciarum etc.,
eiusque unionis dioecesibus Aquilanae,
Reatinae, Asculanae, Marsorum, Aprutinae
et Sulmonensi*².

GREGORIUS EPISCOPUS

Servus servorum Dei
ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis vigilantia, licet assiduis gravissimisque negotiis distenta in gerenda Catholicae Ecclesiae procuracione, id etiam exigit atque postulat ut ad quamlibet dominici agri partem pastoralis sui officii studium conferat, ac ea apostolica sollicitudine et auctoritate discernat quae ad animarum salutem et ad rectam ecclesiarum administrationem facilius redundare in Domino conspiciuntur. Porro duo monasteria s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris ordinis s. Benedicti, in districtu huius Nostrae almae Urbis posita ac invicem perpetuo dudum unita, inter perantiquas et celebriores abbatias accenseri indubia testantur monumenta. Huiusmodi enim monasteria, quae vere nullius dioecesis dicuntur, proprium habent territorium a cuiusvis episcopi dioecesi penitus avulsum ac separatum, eorumque praesules seu abbates commendatarii activa omnimoda et quasi episcopali in clerum populumque sibi subiectum spiritali pollent in utroque foro iurisdictione, singularibusque a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris ac praesertim a fel. record. Urbano PP. VIII cumulati fuere iuribus, privilegiis et honoribus.

Purima quidem coenobia, paraeciae, ecclesiae, villae, oppida et loca olim suberant utriusque abbatiae, quorum tamen non pauca vel ad ampliandas noviter erectas dioeceses vel ad maiorem Christifidelium procurandam utilitatem deinde subtracta fuisse constat. Superiori etiam

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

² Ex Archivio Vaticano; vide Regestum autographum de Curia tom. XIV, pag. 142.

saeculo cum praeter territorium abbatialibus ecclesiis coniunctum, suam adhuc eadem monasteria protenderent iurisdictionem in plures inter se dissitas ecclesias et paraecias intra limites nonnullarum dioecesium tum pontificiae ditionis tum regni utriusque Siciliae existentes; episcopi autem Status Pontificii in quorum dioecibus memoratae paraeciae et ecclesiae reperiebantur vehementer instarent, ut ipsae respectivis dioecibus subiective coniungerentur, factum est ut a recolendae memoriae Benedicto XIV pariter decessore Nostro voti compotes redderentur. Etenim hic praedecessor Noster matura deliberatione perpendens praefatas abbatias ut plurimum commendari consuevisse S. R. E. cardinalibus virtute, doctrina et generis nobilitate praestantibus qui gravibus crebrisque in Urbe occupatis negotiis paroecias omnes et ecclesias, extra proprium abbatiarum territorium, et in diversis episcoporum dioecibus sitas, ac inter se longe lateque distante sacra visitatione coram perlustrare impediabantur; simulque animadvertens maximam ecclesiastico regimini futuram utilitatem si praedictae ecclesiae intra variarum dioecesium fines et in ipsis veluti earum visceribus collocatae ac prorsus seiunctae a singulis administrarentur earumdem dioecesium episcopis, qui facilius eas invisere, oves pascere, dissidia componere aliaque mala avertere potuissent, constitutione quae incipit *Dum universi* sub datum Romae apud s. Mariam Maiorem, anno incarnationis dominicae millesimo septingentesimo quadagesimo septimo, tertio idus martii pontificatus sui anno septimo, ac etiam subsequenti schedula Motus-Proprii, cuius initium *Etsi ea*, diei decimae secundae augusti eiusdem anni, ecclesias, paraecias, oppida aliaque loca in pluribus ditionis pontificiae dioecibus comprehensa a iurisdictione abbatis commendatarii s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris subtraxit earumdemque dioecesium antistitibus assignavit atque subiecit, reservato tamen in memoriam et recognitionem praefatae dismembrationis perpetuis futuris temporibus commemorato abbati commendatario quodam cerae albae canone iuxta numerum et qualitatem paroeciarum, ecclesiarum ac monasteriorum avulsorum a singulis episcopis.

Simili modo Leoni XII praedecessori Nostro apostolicis literis, datis anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo vigesimo septimo nonis maii, a spirituali iurisdictione nullius dioecesis s. Mariae Farfensis et sancti Salvatoris Maioris suburbium cum parochiali ecclesia, penes Reatem existens, seiungendum ac dioecesi Reatinae uniendum et incorporandum placuit, adiecta lege, ut singulis annis in pervigilio Assumptionis b. Mariae Virginis libras cerae albae viginti Reatinus antistes abbati commendatario pro tempore Farfensi quasi pe-

renne pristinae subiectionis testimonium omnino traderet.

His freti exemplis hodierni episcopi Aquilanus, Reatinus, Marsorum, Asculanus, Aprutinus et Sulmonensis, in quorum dioecibus vel in finitimis locis nonnullae villae, oppida, paroeciae, ecclesiae, canonicatus, beneficia, sodalitia aliaque pia loca intra limites regni utriusque Siciliae posita reperiuntur, humillimas Nobis obtulerunt preces ut eadem oppida, paroecias, ecclesias, aliaque pia loca avelleremus a spirituali regimine abbatis commendatarii s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris, earumque dioecibus ac territoriis perpetuum in modum adiiceremus. Memorati autem episcopi exposuerunt nomina ac titulos oppidorum, villarum, paroeciarum, ecclesiarum piorumque locorum esse, quae sequuntur, nimirum: In dioecesi Aquilana ecclesiam s. Stephani in villa Cordabellae apud terram s. Demetrii, et aliam ecclesiam ruralem Ssmae Annunciationis, seu s. Mariae de Arquato in territorio Ripae Fagnani ecclesiae collegiatae s. Laurentii de Belfio ut fertur unitam, et aliam ecclesiam parochialem s. Mariae de Aggrasano in territorio s. Pii Foniculorum nec non monasterium sanctimonialium eidem ecclesiae contiguum, quod vocant delle Rocchettine, et aliam ecclesiam Ssmae Trinitati dicatam in villa s. Pii, et aliam ecclesiam sub invocatione s. Ioannis Baptistae intus terram Foniculorum et aliam ecclesiam collegiatam et parochialem s. Laurentio martyri sacram s. Laurentii de Belfio, et aliam ecclesiam seu oratorium sub titulo Ssmae Trinitatis intra eandem villam s. Laurentii, et aliam ecclesiam s. Mariae in Campo subtus praedictam villam s. Laurentii, et aliam ecclesiam s. Antonii abbatis in villa Sociani, et aliam ecclesiam ss. Ioannis Baptistae et Ioannis evangelistae de Colle in eadem villa Sociani et aliam ecclesiam sub auspiciis s. Mariae de Fonticellis penes Socianum, et aliam ecclesiam s. Mariae nuncupatam delle Carapelle in qua hactenus spiritualem exercuit iurisdictionem tam abbas Farfensis quam episcopus Aquilanus, et aliam ecclesiam praeposituralem curatam s. Bartholomaei penes Scopetum, et aliam ecclesiam s. Andreae in villa Casalis apud Scopetum, et aliam ecclesiam s. Mariae ad Nives in villa Forcelli iuxta Scopetum, et aliam ecclesiam s. Mariae vulgo s. Marinellae apud Praetorum, et aliam ecclesiam parochialem a s. Maria Forfonae seu Forcelli in ipsa Aquilae civitate, et aliam ecclesiam s. Mariae de Forfona extra eiusdem civitatis moenia, quam appellant etiam ecclesiam s. Mariae di Barisciano.

In dioecesi vero Reatina, seu verius in loco eidem dioecesi finitimo, ac extra cuiusvis dioecesis limites posito, oppidum Capradoxo spirituali abbatis Farfensis et s. Salvatoris Maioris hactenus subiectum et inibi ecclesiam parochia-

lem sub titulo s. Stephani, ac aliam ecclesiam b. Mariae Virginis apud Capradoxum, ac aliam ecclesiam s. Mauri penes memoratum oppidum, ac aliam ecclesiam sub invocatione s. Andreae apostoli in eiusdem oppidi territorio sitam.

In dioecesi autem Marsorum sive locis eidem conterminis oppidi Roseoli, praefati abbatis commendatarii s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris spirituali iurisdictioni omnimode obnoxii ibique ecclesiam collegiatam et parochialem a s. Maria Gratiarum; in eiusdem vero oppidi territorio ecclesiam s. Barnabae apostoli ac aliam ecclesiam s. Sebastiani martyris et aliam ecclesiam s. Mariae in Valle Porconeti, et aliam ecclesiam parochialem s. Mariae a Nive, prope oppidum Manleani et aliam ecclesiam abbatialem s. Salvatoris apud terram Paterni.

In dioecesi vero Asculana ecclesiam praeposituralem s. Benedicti in villa s. Benedicti, ac aliam ecclesiam eidem sancto dicatam, extra eandem villam, ac aliam ecclesiam seu oratorium s. Crucis et aliam ecclesiam Ssmae Annunciationis in villa Collis, et aliam ecclesiam praeposituralem s. Ioannis in villa vulgo del Guasto, et aliam ecclesiam sub invocatione s. Blasii in eadem villa existentem, et aliam ecclesiam s. Mariae in villa Nova, et aliam ecclesiam praeposituralem sub titulo s. Luciae in villa Podii Casalis, et aliam ecclesiam parochialem s. Viti in Valle Castellano, ibique aliam ecclesiam parochialem s. Mariae in Coelum Assumptae, et aliam ecclesiam s. Petri in villa Gubii, et aliam ecclesiam parochialem in villa s. Ruphinae, et aliam ecclesiam seu oratorium sub auspiciis s. Mariae in villa Cesani, et aliam ecclesiam parochialem s. Ioannis Baptistae in villa de Macchia da Sole, et aliam ecclesiam parochialem ss. Philippi et Iacobi in villa Ulmeti, et aliam ecclesiam parochialem s. Egydii in villa Laturi.

In dioecesi Aprutina ecclesiam parochialem s. Petri de Arzano, ac aliam ecclesiam seu cappellam b. Mariae Virginis Septem Dolorum in villa Costume, ac aliam ecclesiam seu cappellam b. Mariae Virginis et s. Donati Collis Sansonesco.

In dioecesi tandem Sulmonensi ecclesiam s. Ioanni Baptistae dicatam in terra Gagliani.

Iamvero Nos praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, ac petitam dismembrationem et unionem expeditiori ecclesiastici regiminis administrationi non minus quam Christifidelium commoditati profuturam conspicientes, simulque probe gnari dilectum filium Nostrum Aloysium tituli s. Callisti S. R. E. presbyterum cardinalem Lambruschini nuncupatum, Nostrum a secretis Status, ac modernum monasteriorum s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris abbatem commendatarium, praefatae dismembrationi, pro ea qua fulget, prudentia, pie-

tate animarumque zelo libenter assentiri, ex praemissis aliisque animum Nostrum moventibus rationabilibus causis supplicationibus praedictorum episcoporum Aquilani, Reatini, Marsorum, Asculani, Aprutini et Sulmonensis annuere volentes, eosdemque a quibusvis suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, certa scientia, matura deliberatione et apostolicae potestatis plenitudine omnia et singula praedicta oppida, villas, paroecias, ecclesias, canonicatus, beneficia, confraternitates, aliaque pia loca, quovis titulo nuncupentur, etiamsi superius haud nominata nec expressa, dummodo intra limites regni utriusque Siciliae existant atque in memoratis dioecesibus contineantur aut in finitimis locis sint posita, necnon clerum et populum ibidem commorantem a monasteriis seu abbatibus s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris invicem unitis perpetuo dismembramus ac dividimus, et ab eorundem monasteriorum abbatibus perpetui commendatarii iurisdictione, potestate ac superioritate simili modo subtrahimus et penitus eximimus; eademque oppida, ecclesias et loca quaecumque cum suis adnexis sic dismembrata, divisa, subtracta et exempta, ac in finibus regni Siciliarum ut supra constituta, nec non in eis existentia beneficia, canonicatus, confraternitates, clerum et populum ac utriusque sexus personas cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis singulis Aquilanae, Reatinae, Marsorum, Asculanae, Aprutinae et Sulmonensis ecclesiarum cathedralium dioecesibus earumque territoriis, in quibus respective sita, vel in locis finitimis, ut supra relatam est, collocata reperiuntur, perpetuum pariter in modum unimus, adnectimus et incorporamus, eandemque iurisdictionem, qua ipsorum monasteriorum Farfensis et s. Salvatoris Maioris abbates commendatarii in ecclesias, beneficia, oppida, villas, aliaque loca, eorumque personas potiebantur et gaudebant, praedictarum dioecesium episcopis, auctoritate apostolica, pariter perpetuo concedimus et attribuimus.

Verum decessorum Nostrorum exempla haud Nos plene sequutos videremur, nisi signum aliquod huiusce dismembrationis servandum decerneremus. Quocirca abbati commendatario pro tempore existenti nullius s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris in pervigilio Assumptionis b. Mariae Virginis annuas libras quadraginta cerae albae a praedictis episcopis pro tempore existentibus, nimirum ab antistite Aquilanae dioecesis libras duodecim, ab episcopo Asculano libras decem, totidemque a praesule Marsorum, ab episcopo Reatino libras sex, ab antistite Aprutinae ecclesiae sesquilibram, et a

praesule Sulmonensi semilibram iugiter quolibet anno exhiberi ac praestari praecipimus atque iubemus.

Hinc venerabili fratri Hieronymo Marieri episcopo Aquilano, quem in harum literarum Nostrarum exequutorem eligimus ac deputamus, necessarias ad praemissorum effectum plenarie consequendum tribuimus facultates ut ipse per se vel per alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit vel quando ab iis quorum interest, vel ab aliquo eorum fuerit requisitus, aut idemmet censuerit, solemniter publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat atque pro tempore spectabit inviolabiliter observari. Atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomolibet forsitan oritura etiam definitive et quavis appellatione remota libere ac licite definire et pronunciare possit ac valeat, contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris ac facti remedia compescendo, invocato etiamsi opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem similiter concedimus ac impertimur. Eidem vero episcopo Aquilano praecipimus atque mandamus ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra, sex menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservari edicimus atque iubemus.

Per ea vero, quae in praesentibus innovando decrevimus, non intendimus taxam abbatiarum s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris in libris camerae Nostrae apostolicae praefinitam ullatenus imminui aut immutari debere.

Praesentes quoque literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, vocati aut auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere.

Sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quacumque auctoritate fungentes etiam causarum eiusdem palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, vice legatos et Sedis Apostolicae nuntios, sublata eis et eorum cuiuslibet aliter iudicandi ac interpretandi facultate,

iudicari atque definiri et si secus super his a quoquam quavis auctoritate contigerit attentari, irritum ac inane dacernimus atque declaramus.

Non obstantibus Nostris et cancellariae apostolicae regulis *de iure quaesito non tollendo*, et de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis ac in generalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, nec non praedictarum abbatiarum s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ac quibuscumque concordii et conventionibus forsitan initis, roboratis, confirmatis et approbatis privilegiis quoque indultis et literis apostolicis alias in suo robore permansuris, ad effectum praesentium et validitatis omnium et singulorum praemissorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus; quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter fuissent exhibitae atque ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae voluntatis, dismembrationis, divisionis, exemptionis, unionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, decreti ac derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo sexto idibus iunii, pontificatus Nostri anno sexto.

IC.

LITTERAE APOSTOLICAE

Abbati generali monachorum ordinis S. Benedicti, Camaldulensium congregationis, indultum conceditur interveniendi cappellis pontificiis, locusque cum aliis abbatibus generalibus eidem assignatur ¹.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad Apostolicae Sedis fastigium, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili illius cuncta regentis ac moderantis Dei consilio evecti, quamvis religiosas omnes familias singularis paterni Nostri animi benevolentia complectimur, praecipuo tamen amore et studio insignem monachorum ordinis s. Benedicti Camaldulensium congregationem de christiana aequae ac civili republica praeclare meritam, omni iure prosequimur. Non mediocri enim voluptate perfundimur, memoria repetentes, Nos vel ab ipsa ineunte aetate eidem congregationi nomen dedisse, ibique diu multumque versatos, variis gravibusque perfunctos muneribus, maximas inde cepisse utilitates et fructus. Quocirca, ut perenne aliquod constantis Nostrae in eandem sacram familiam voluntatis extet monumentum, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, supremum illius congregationis moderatorem seu abbatem generalem peculiari honore decorandum censuimus. Itaque erga eandem monachorum ordinis s. Benedicti Camaldulensium congregationem summae Nostrae benevolentiae significationes ostendere cupientes, dilectum filium Ambrosium Bianchi tot sane nominibus clarum eiusdem congregationis abbatem generalem potissima beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eidem Ambrosio et pro tempore existenti ipsius congregationis abbati generali, ut ipse perpetuis futurisque temporibus, singulis missis pontificalibus divinisque officiis aliisque ecclesiasticis functionibus, quae in basilicis etiam patriarchalibus Urbis et in cappellis alicuius ex pontificiis palatiis, in praesentia quoque Nostra solemniter celebrantur et peraguntur, nec non quibusvis in generalibus supplicationibus cum habitu praelatio abbatiali, interesse ac intervenire, et locum in consueto subsellio inter abbates mitratos iuxta ordinem in publicis processionibus servatum, habere, et missis, officiis ac functionibus huiusmodi durantibus libere et licite retinere possit, Motu-Proprio et certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus et plenam et liberam ad id facultatem et veniam impertimur. Decernentes ipsum Ambrosium ac pro tempore existentem abbatem generalem monachorum ordinis s. Benedicti Camaldulensium congregationis super concessione et indulto hu-

iusmodi a quoquam sub quovis praetextu, occasione vel causa quantumvis iuridica et legitima, vel quaesito colore et ingenio nullatenus impediri, molestari, retardari aut molestiam inferri posse, neque debere.

Praesentes quoque literas semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac eidem Ambrosio eiusque successoribus pro tempore existentibus abbatibus generalibus eiusdem congregationis, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, nec sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis excipi debere. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus et provincialibus ac generalibus conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non quorumvis ordinum et congregationum ac fratrum etiam mendicantium privilegiis ac similibus concessionibus et indultis, apostolica auctoritate quovis titulo concessis.

Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae acceptationis, incorporationis, absolutionis, concessionis, indulti, decreti et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die decima septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

C.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Imminutio dierum festorum in Boliviana di-
tione¹.*

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Ea est apud christifideles Bolivianae ditionis in America Meridionali dierum festorum frequentia, ut quod ad Dei gloriam et animarum salutem institutum conspicitur, id ex locorum, temporum vel personarum conditione in perniciem potius redundare experientia iam doceat. Etenim in peramplis illis regionibus tantam esse constat locorum distantiam, viarum difficultatem, sacrorum ministrorum inopiam templorumque raritatem, ut fideles rei tum agrariae, tum pastoritiae addicti, non sine magno labore diuturnique temporis iactura, divinis mysteriis aliisque religionis officiis interesse queant, imo persaepe impediuntur, quominus eisdem intersint, adeoque plura eaque haud levia ipsi experiuntur incommoda, quae non modo temporali, verum etiam spirituali eorumdem bono maximum afferunt damnum. Quod vero pertinet ad operarios et opifices in civitatibus vel oppidis degentes, si pietate ac virtute praediti sint, ecclesiasticis quidem praeceptis satisfacere curant; at quoniam ob inopiam, qua ipsi laborant, manu et opere victum sibi quaerere debent, ob festorum frequentiam sibi suisque familiis necessaria ad vitam comparare nequeunt. Ii vero, in quibus religionis zelus iam elanguescit, otio tabescunt, vitiis indulgent ac etiam in flagitiis criminibusque versantur. Itaque qui Boliviana in commemorata ditione imperii summam tenent, enixis humillimisque precibus a Nobis efflagitarunt, ut ad huiusmodi gravissima mala tollenda dierum festorum numerum benigne imminuere velimus. Nos igitur, rebus omnibus mature perpensis, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, qui hac in re ecclesiasticam disciplinam temporum ac locorum ratione habita temperare non abnuerunt, dictos homines Bolivianae ditionis in America Meridionali peculiariibus favoribus et gratiis prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, venerabilibus fratribus archiepiscopo, episcopis aliisque illius ditionis ordinariis, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, necessarias atque opportunas facultates largimur, ut veris existentibus narratis et si in Domino expedire censuerint, quique ipsorum propriis in dioecesibus dierum festorum numerum praescriptum, qui ibidem cum praecepto sacrosanctum missae sacrificium audiendi et a servilibus operibus abstinendi celebrantur, imminuere et reducere valeant, ad eos qui sequuntur, scilicet ad omnes per annum dies dominicos, ad quinque festa anniversaria Circumcisionis, Epi-

phaniae, Ascensionis, Ssni Corporis ac Nativitatis D. N. I. C., ac insuper ad quinque festa beatissimae semper Virgini Mariae dicata, nempe Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis, nec non ad dies festos Nativitatis s. Ioannis Baptistae, sanctorum apostolorum Petri et Pauli et commemorationis Omnium Sanctorum, servato praecepto audiendi tantum missae sacrificium, in festo s. Iosephi Beatissimae Virginis Mariae sponsi, ac venia facta servilibus operibus eadem die vacandi. Itaque de sanctis cuiuslibet provinciae, dioecesis, civitatis et oppidi patronis fieri poterit translatio in diem dominicum proximum sequentem, dummodo aliquod ex supra recensitis festum in ipsum diem incidat. Diebus vero, quibus huius indulti vi festivitas erit adimenda, christifideles a praecepto missam audiendi, servilibus operibus non vacandi ac insuper ieiunium servandi in earum pervigiliis declaramus immunes, hac tamen adiecta lege, ut ieiunium in horum festorum dierum sic abrogatorum pervigiliis ab Ecclesia statutum transferant, in singulas ferias sextas ac sabbatha, tempore adventus D. N. I. C. occurrentia, quibus diebus lactiniis et ovis vesci liceat. Ceterum circa ea omnia, quae ad sacram liturgiam in ecclesiis servandam pertinent, nihil diebus festis ut supra reductis innovandum esse praecipimus, ac propterea servitium chori, missarum celebrationes aliaeque ecclesiasticae functiones erunt peragendaе perinde ac si nulla festorum dierum imminutio impertita fuisset. Locorum autem ac temporum rationem prae oculis habentes, eisdem venerabilibus fratribus archiepiscopo, episcopis aliisque ordinariis Bolivianae ditionis, Americae Meridionalis, facultates tribuimus, ut ipsi eadem auctoritate Nostra apostolica, parochos aliosque animarum curatores, pastoralis eorum iurisdictione subiectos, ab onere solvant missae pro populo applicandae festis diebus, quibus fideles ab obligatione illius audiendae soluti sunt, ita tamen, ut parochi aliique animarum curatores in missa, quam praedictis diebus erunt celebraturi, peculiariter pro populo orare teneantur.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus atque mandamus, non obstantibus apostolicis atque in universalibus ordinationibus ac praesertim constitutione rec. me. Urbani VIII praedecessoris Nostri incip. *Universae* die decima tertia mensis septembris millesimo sexcentesimo trigesimo secundo, nec non dioecesium commemoratae Bolivianae ditionis in America meridionali etiam iuramento atque confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice

dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*De erectione congregationis Clericorum Saecularium Scholarum Charitatis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum christianae non modo, verum civili etiam reipublicae nullum maius meliusve munus possit afferri, quam si iuventus ad omnem virtutem atque pietatem mature fingatur, tum Romani Pontifices praedecessores Nostri singulari sane benevolentiae significatione eos potissimum ecclesiasticos viros semper sunt prosecuti, qui omni cura et studio teneras puorum mentes et cerea corda saluberrimis christianae fidei praeceptionibus amanter imbuerent atque ad honestatem rite informare summopere conantur. Quod quidem si unquam alias, hisce praesertim asperrimis ac luctuosissimis temporibus vel maxime praestandum, quibus improbi perditique homines, religionis non solum, verum civilis etiam societatis hostes, nefario inter se foedere coniuncti, nihil non aggrediuntur ut improvidas potissimum iuvenum mentes tam impia tamque monstruosa opinandi, scribendi vivendique licentia inficiant atque corrumpant, eosque maximo totius reipublicae damno ab recta morum honestate atque ab omni aequi bonique norma miserandum in modum abducant. Maxima igitur animi Nostri laetitia cognoscimus dilectos filios presbyteros comites Antonium Angelum et Marcum Antonium fratres De Cavanis, viros pietate, doctrina atque ingenio praestantes et summo iuventutis iuvandae amore flagrant, multis abhinc annis, Venetiis scholas a charitate nuncupatas fundasse, quibus christianae adolescentulorum et puellarum institutioni mirifice consulitur. Quo quidem in opere tam salutari perficiendo omnem

curam, diligentiam, industriam fortunasque suas impendere non dubitarunt, ac nullis unquam defessi laboribus, nullis deterriti difficultatibus, eximia charitatis constantia tanto cum fructu elaborarunt, ut pia eorum consilia felic. Pio VII, Leoni XII, Pio VIII praedecessoribus Nostris ac Nobis ipsis summopere fuerint probata. Ut autem saluberrimum hoc institutum numquam intercidat, sed magis magisque, Deo iuvante, vigeat atque floreat, religiosae adolescentulorum educationi atque incolumitati omni ex parte prospicere vehementer optantes, congregationis Sacerdotum Saecularium Scholarum Charitatis pro masculis instituendis, Veneta in urbe, iidem fratres fundamenta posuere. Verum quo eiusmodi congregatio maximo cum religionis et civilis societatis bono et commodo in dies invalescere altisque radices figere atque ad alias etiam civitates et oppida propagari possit, enixis precibus, iidem fratres a Nobis efflagitarunt ut congregationem ipsam, auctoritate Nostra apostolica, benigne approbare velimus. Quocirca venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis ac consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis rem examinandam commisimus, qui eiusmodi institutum approbandum existimarunt. Iam vero omnibus et singulis maturo examine perpensis, Nos, quibus certe nihil potius, nihil antiquius quam praecipua paterni Nostri amoris et benevolentiae vigilantia christianae puorum atque adolescentum educationi prospicere, quos cum exemplo suo Nobis, tum oratione, Christus tam vehementer commendat, quorum in teneris corrumpendis animis omnes contendunt nervos, qui in tanta temporum acerbitate res privatas et publicas evertere ac iura quaeque omnia divina et humana permiscere moliantur, ea profecto spe freti, fore ut, auctore bonorum omnium Domino favente, felices semper contingant exitus, atque ex hac congregatione, non modo in Venetam urbem quam Nostram patriam iure dicere possumus, verum in alias etiam urbes et loca cum uberrimo animarum fructu maxima bona et comoda redundant, congregationem ipsam, auctoritate Nostra apostolica, muniendam censuimus.

Quamobrem omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, cen-

¹ Ex statutis eiusdem Congregationis.

DECRETUM

Sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita in plenario auditorio habito in palatio apostolico Quirinali die 23 Septembris 1836, referente eminentissimo Castracane ponente, has Regulas seu Constitutiones

Congregationis Clericorum Saecularium Scholarum Charitatis pro masculis approbandas esse decrevit.

Et facta de praemissis relatione Sanctissimo Domino Nostro Gregorio PP. XVI. in audientia habita sub eadem die ab infrascripto d. secretario, Sanctitas Sua Decretum S. Congregationis in omnibus approbavit et confirmavit. Romae etc.

L. S.

I. A. CARD. SALA PRAEF.

I. PATRIARCHA C. P. SECR.

suris ac poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, congregationem Sacerdotum Saecularium Scholarum Charitatis pro masculis tantum Venetiis a fratribus De Cavanis fundatam, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi approbamus et confirmamus illique inviolabile Nostrae potestatis robur adiicimus, ea tamen lege, ut omnes presbyteri qui eandem in congregationem hoc futurisque temporibus cooptantur, non modo simplicia vota nuncupare, verum etiam ordinariarum iurisdictioni omnino subiecti esse debeant.

Haec volumus, sattuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac eisdem fratribus De Cavanis aliisque ad quos spectat ac spectabit in posterum in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctae Sedis nuncios nec non S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari ac definiri debere, irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque aliis, etiam speciali et individua mentione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

REGULAE

SEU CONSTITUTIONES COMMUNES
CONGREGATIONIS CLERICORUM SAECULARIUM

SCHOLARUM CHARITATIS

PROOEMIUM

« Cum eo iam pestis progressa sit grassantis ubique licentiae et impietatis (sic ait¹ apostolico zelo ingemiscens summus pontifex Gregorius XVI) ut nisi Deus tot miserrime pereuntium animarum permotus misericordia, ipse in adiutorium exurgat Ecclesiae suae, nullum malo remedium relictum esse videatur », quamplu-

rum interesse iuvenilem aetatem omni praesidio tueri iam omnibus patet; quod quidem ab eodem Summo Pontifice declaratur potissimum opus esse unde, adiuvente Domino, fore melius in posterum laeta spes ostendatur. Non enim tantum in medio nationis pravae crescunt adolescentes, ubi per oculos et per aures effrenatae libidinis et irreligionis lethale venenum hauriunt, sed carent etiam quam maxime domestica disciplina; unde fit ut a torrente iniquitatis abrepti, ruant in praeceps priusquam religiosis doctrinis bonisque moribus instituantur, mox daturi ipsi quoque progeniem vitiosiore. Hinc commune est viris pietate praeditis conqueri, et illud prophetae cum lacrymis usurpare: *effusum est in terra iecur meum super contritione filiae populi mei, cum deficeret parvulus et lactens in plateis oppidi* (Thr. 2, 11). Quoniam vero tot tantisque quibus respublicae affligantur malis, non per lamentationes tantum, sed per valida et opportuna remedia, divina opitulante gratia, occurri pro viribus debeat, et ita summo discrimini in quo versantur iuvenes providere *tamquam si nutrix foveat filios suos* (1 Thess. 2, 7), congregatio Scholarum Charitatis ad hunc finem praecipue instituta est, ut scilicet erga iuvenes, non tam praeceptoris quam patris officia exercere suscipiat. Eius alumnorum itaque munus erit: 1. Propriae perfectioni studere, Christum Dominum imitando qui prius coepit facere, postea docuit. 2. Pueros et iuvenes paterna dilectione complecti, gratis educare, sollicita vigilantia a saeculi contagione tueri, spiritu intelligentiae ac pietatis quotidie erudire, inopia laborantes subsidiis fovere, et nullis unquam impensis aut laboribus parcere, ut, quantum fieri possit, perniciosos et ferme communes domesticae educationis defectus ab ista congregatione ecclesiastica compensentur. 3. Exercitia spiritualia viris quoque adultis tradere, quibus quotannis etiam pluries, si liceat, domus ipsa congregationis pateat, ut in sacro recessu, adiuvente Domino, piorum fervor augeatur et peccatores ad bonam frugem revertantur. Ut autem ecclesiastici et inservientes laici ad hoc institutum addicti, finem sibi propositum facilius attingant, sequentes regulae praescribuntur.

CAPUT I.

DE INSTITUTO ET FORMA
CONGREGATIONIS.

1. Haec congregatio Scholarum Charitatis est societas presbyterorum et clericorum saecularium una cum laicis fratribus inservientibus, qui omnes communem vitam ducunt, simpli-

¹ In Epistola clementissima, die 13 augusti 1831, Institutibus Fratribus Venetias missa.

cium votorum vinculo adstricti et fraternae charitatis nec non uniformis vocationis nexu inter se colligati.

2. Praeterea quisquis ecclesiasticus vel laicus ex nostra congregatione, etiam post nuncupationem votorum, non amittit proprietatem rerum suarum, neque facultatem succedendi atque acceptandi haereditates, legata et donationes. Fructus vero eorundem bonorum, vel favore congregationis, vel suorum parentum, vel alterius cuiuscumque personae cedere teneatur, durante eius permanentia in congregatione.

3. Clerici et sacerdotes, etiam emissis votis, retinent patrimonialia sive beneficia simplicia, sed non administrant, nec ipsis fruuntur; munus quippe erit superioris domus singulorum patrimoniorum vel per se, vel per procuratorem, administrationem gerere illorumque annuos redditus integre percipere, donec in congregatione permanserint. Eidem superiori sacerdotes omnes relinquent etiam eleemosynas missarum; caeteri vero sive clerici sive laici tradent ei quidquid pecuniae quovis modo illis obtigerit, ut in commune bonum utatur.

Pariter, cuicumque etiam post vota in eadem congregatione decedenti libera erit dispositio rerum suarum et factio testamenti, ita ut de omnibus quae ad eum pertinent, sive per actus inter vivos, sive causa mortis, et etiam per testamentum libere et licite disponente poterit: ei autem qui sine testamento aut alia dispositione decesserit, succedant quibus de iure.

4. Haec autem vota, paupertatis nimirum, obedientiae et castitatis eoque obligare censentur, quousque alumni sive clerici sive laici in congregatione permanserint. Qui enim aut sponte discedunt, aut prudenti superiorum iudicio a congregatione dimittuntur, eo ipso et sine ulla dispensatione praedictis votis exsolvuntur.

5. Quod si quempiam ab hac congregatione quacumque de causa dimitti contigerit, nullam omnino notam ex hac contraxisse dicendus erit, ob quam a sacris ordinibus eorumque exercitio seu ab ecclesiasticis beneficiis et officiis ad quae alioquin idoneus seu quorum dignus repectus fuerit, arceatur.

6. Omnes meminerint maximi esse momenti fidelem esse in sua vocatione usque ad mortem, ac proinde ad perseverantiam in sancto proposito valde teneri. Quoniam vero contingere potest, quod aliquis, iusta de causa, debeat e congregatione exire, aut superior debeat illum dimittere, statuitur quod si id eveniat tam pro clericis aut presbyteris, quam pro laicis, ante formalem eorum aggregationem, illud praeter lectulum restituatur quod remanebit ex iis quae domum in suo ingressu attulerit; si autem aliquis egrediatur, aut dimis-

sus fuerit, postquam rite in congregationem cooptatus sit, nihil amplius dabitur illi nisi lectum et vestes quibus tunc indutus fuerit, nam reliqua omnia, si remanserint, in proprietatem communitatis devoluta censentur.

7. Unaquaeque domus suum superiorem habebit. Singulae vero domus congregationis *immediate* iurisdictioni proprii ordinarii subiectae erunt, firma tamen superiorum auctoritate erga subditos, ac bonorum temporalium administrationem et observantiam nostrarum constitutionum.

8. Quum autem necesse sit quod uniformitati observantiae in singulis domibus congregationis aliqua ratione provideatur, statutum est quod in provinciis venetis quaelibet domus instituti nostri subdita sit tamquam superiori provinciali, illi qui domui Venetiis existenti pro tempore praepositus fuerit; et similiter in quolibet regno unaquaeque domus superiorem habeat provincialem, qui pro tempore rexerit primam in illo regno canonice erectam.

9. Superioris insuper provincialis erit novitios ad probationem admittere, et peracta probatione aggregare; alumnos tam ante quam post aggregationem iusta de causa dimittere; cuique domum in qua resideat assignare; de una in aliam (intra tamen limites suae provinciae) transferre; saltem singulis annis congregationes subditas aut per se, aut per vicarium suum visitare; superiores a respectivis familiis electos confirmare; et ad commune bonum incumbere. Admissionem tamen novitorum, eorum aggregationem et dimissionem non faciet, nisi prius consuluerit communitatem cui singuli pertinebunt.

10. Canonica institutio cuiusvis domus congregationis Scholarum Charitatis, fiet tantum eo tempore, quo episcopo respectivae dioecesis visum fuerit omnia necessaria et opportuna satis parata et disposita esse ad fundationem faciendam.

11. Postremo admonendum est, quod etiam ea quae in notis sunt, vim legis habent; quae quidem leges tam in constitutionibus quam in notis expressae, non existimentur impositae sub obligatione peccati, nisi quando violetur in eis quod naturali, divino aut ecclesiastico praeepto statutum est, aut in virtute s. obedientiae a superioribus aliquando expresse iniungatur. Iis casibus exceptis, transgressores ad poenam tantum obnoxii erunt, qua illi a superiore puniuntur.

CAPUT II.

DE VOTO PAUPERTATIS.

1. Essentia nostrae paupertatis in hoc sita est, quod nostri vitam communem ducant quoad

victum et vestitum¹, et arcas clavibus obse-
ratis non habeant nisi de superioris licentia ubi
iusta causa intercedat, et religiosam simplici-
tatem praeseferant in cubiculis quoque et in
suppellectili². Domibus verostrarum con-
gregationum liceat possidere etiam bona im-
mobilia.

2. Nemo etiam apud se in domo congrega-
tionis aut extra, pecuniam seu cuiuscumque
alterius rei depositum habeat³.

3. Mutuo dare vel accipere, vel dispensare
ex iis quae apud se vel domi sunt, non solum
externis, sed neque domesticis, absque superio-
ris licentia nemini liceat.

4. Si eleemosynae alicui ex nostris tribuan-
tur, statim is ad superiorem deferet qui eas
dabit procuratori domus, ut in communitatis
capsa reponat.

5. Nemo etiam ex una domo in aliam trans-
iens, quicquam secum afferet sine superioris
licentia⁴.

CAPUT III.

DE VOTO CASTITATIS.

1. Quum adeo praeclarum sit castitatem ad
angelorum imitationem colere, e contra turpis-
simum existimari debet hanc coelestem virtu-
tem aliquo modo maculare. Vitabuntur itaque
nostrae congregationis viri omni studio impu-
ras cogitationes, parum honestos sermones et
quidquid saeculi vanitatem redolet; praecipue
vero oculorum modestiam, ne mors per fene-
stras intret, diligentissime observabunt, et ora-
tioni instabunt cum magno tremore et vigilan-
tia coniuncta.

2. Foeminarum consuetudines et colloquia,
quantumvis religiosae videantur, etiamsi fuerint
matres aut consanguineae aliquorum ex disci-
pulis nostris, fugienda valde sunt, et si ali-
quando a nostris praeceptoribus aut praefecto

scholarum cum muliere alloquendum erit, nun-
quam in cubiculo ianuis clausis, semper per-
paucis verbis, et quam saepius fieri poterit co-
ram socio a superiore assignato colloquantur.

3. Licet nostra congregatio iam ab ipsa sua
institutione ad colligendas quoque sub disci-
plina piarum mulierum in educatione puellas
incumbat, nemo tamen ex nostris, ubi Scholae
Charitatis puellarum habeantur, illarum direc-
tioni operam dabit, aut apud illas se conferet,
aut etiam cum illis colloquatur, nisi de proprii
superioris licentia.

4. Si occasione infirmitatis alicuius discipuli
vel cuiuscumque alii, aut alia iusta causa, ali-
quis nostrum domos saecularium adire teneatur,
non sine aliquo sacerdote aetate provecto aut
moribus exemplari a superiore deputato comite
ibit, et semper breviter se expedire studeant, nec
ibi quacumque ratione comedant aut bibant⁵.

5. Quoties etiam a nostris agendum erit cum
discipulis in oratorio, aut in scholis, aut in
tempore honestae relaxationis, modestiam sem-
per et omnium virtutum specimen illis exhi-
beant; nec erga quemlibet inordinatam animi
propensionem ostendant, sed omnes in Christo
diligant et paterna charitate ad eos erudien-
dos spiritu intelligentiae et pietatis sedulo in-
cumbant.

6. Quoniam ad studium servandae castitatis
pertinet corporis afflictatio, ideo unusquisque
in maceratione carnis exerceatur, ut possit cum
apostolo dicere: *castigo corpus meum et in
servitutem redigo*, sub directione tamen supe-
rioris aut confessarii, ne forte sub specie boni
a diabolo decipiatur.

7. Ut autem aliquod commune exercitium
mortificationis corporis etiam a constitutionibus
praebetur, praeveniemus ieiunio acto ex so-
lemnioribus festivitatibus B. Mariae V. et so-
lemnitates ss. Iosephi Calasantii ac Vincentii
a Paulo⁶. Diebus vero praecedentibus aliis

¹ Vestes Clericorum, et inservientium Fratrum quoad
qualitatem sint ex lana aut tenuis ponderis aut gra-
vioris, scilicet aut ex ea quae vulgo dicitur *Saia*, aut
panni iuxta varias anni tempestates; subuculae vero et
lintheamina tam mensae quam lectuli sint ex cannabe,
et omnia modici pretii, ut paupertatem et modestiam
praeseferant. Excipitur casus infirmitatis; tunc enim
quando opus fuerit, Superior permittat infirmo usum
telae ex lino confectae. Quoad vero formam Con-
gregatio assumet vestem talarem Clericalem. Vesti-
menta autem et lintheamina in communi reponantur
Vestiaro, exceptis iis quae cuique Superioris arbitrio
utenda distribuantur. Nec silentio praetereundum est,
quod ad studium colendae paupertatis pertinet curam
habere servandi munda et integra quaecumque ad u-
sum tribuuntur, ideoque ab omnibus haec sollicitudo
habeatur.

² In cubiculis eadem sint mobilia quoad numerum,
formam et qualitatem sicut ab initio praescripta sunt.
Si quis e nostris Sacerdotibus, aliquibus libris vel ma-
nuscriptis indigeat, qui in communi Bibliotheca asser-
vantur, non tamen extrahet nisi de Superioris licentia,
ac prius descripto librorum titulo ac proprio nomine

in libello a Bibliothecario fideliter custodiendo cui te-
nentur restituere statim ac non amplius his opus fuerit.
Hic autem Bibliothecarius a Superiore locali eligetur.

³ Solis itinerantibus et extra Domum manentibus
permittitur necessarius usus pecuniae, quae illis dabitur
Superioris arbitrio pro opportunitate. Quod autem su-
perfuert eidem Superiori prompte in reditu restituetur
ut in communi capsula reponat.

⁴ Superiores autem uniuscuiusque Domus quamma-
xime cordi habeant omnem curam adhibere ne in his
omnibus quae paupertatem spectant aliquid cursu tem-
poris innovetur; haec enim cura velut unum ex prae-
cipuis eorum muneribus districte praecipitur.

⁵ Excipiuntur ab hac Regula parvae potiones, nempe
Caffè etc. iuxta locorum consuetudines.

⁶ Nempe Festivitates Conceptionis, Nativitatis, Prae-
sentationis, Annuntiationis, Purificationis, Visitationis;
item Patrocinii B. M. V. et Festum Dolorum eius quod
celebrantur Mense Septembri, cui addendum erit Fe-
stum illud eiusdem gloriosae Virginis Matris; quod forte
in loco ubi domus Congregationis nostrae fuerit erecta,
sub aliquo speciali titulo, ut festum illius civitatis et
loci, communi populi devotione celebrabitur.

quinque B. V. festis ¹ utemur cibis esurialibus, tamen absque ieiunio. Nemini autem liceat ad mensam requirere cibum peculiarem aut aliquid praeter id quod apponitur. Insuper toto anni tempore nec comedere nec bibere cuiquam liceat extra horam communis refectionis, mane, post meridiem et sero, nisi a superiore obtenta licentia.

CAPUT IV.

DE VOTO OBEDIENTIAE.

1. Dicente Christo Domino salvatore nostro: *non veni facere voluntatem meam* etc., libenter omnes sinceram obedientiam pro eius amore profiteantur, quae quidem (teste d. Gregorio) virtutes caeteras menti inserit atque insertas custodit.

2. Superiorem itaque, quicumque sit, veluti patrem reveantur eique integre, prompte, hilariter et cum humilitate debita obediant.

3. Idque facile exequentur si Christum Dominum in quolibet superiore respiciant, cum ipse superioribus dixerit: *qui vos audit me audit, et qui vos spernit me spernit*.

4. Boni igitur congregati partes erunt non expectare quod superior scripto aut voce aliquid expresse praecipiat, sed proprium iudicium propriamque voluntatem ad eius nutum submittere, existimans illud semper melius esse in Domino quod illi placuerit.

5. Et haec obedientia superioribus etiam particularibus et coram ministris pariter exhibenda erit. Ipso quoque campanae sono domesticae disciplinae moderatori, ut voci Christi obedire conabitur, ita ut ad primum eius signum vel ipsam studeat literam imperfectam relinquere.

6. Firma semper pia consuetudine nihil petendi nihilque recusandi, si forte tamen quis arbitretur aliquid sibi esse vel nocivum vel necessarium, prius recogitet coram Domino utrum de hac re debeat cum superiore sermonem facere an non, et se indifferentem habeat quoad responsum futurum, sicque dispositus rem superiori declarabit tenebitque pro certo voluntatem Dei sibi per voluntatem superioris significari, qua cognita, statim acquiescet.

7. Liberam quisque sui ipsius rerumque quibus concessum fuerit utendi dispositionem, prompto ac laeto corde superiori relinquat, nihil ei clausum, nec conscientiam quidem pro-

priam tenendo, sed de ea saepe rationem reddat, nulloque modo ei repugnet nec opere, nec mente, nec corde, ut quanto magis in sui abnegatione exercetur, plus etiam puritas intentionis ac fervor pietatis in divino servitio augeantur.

8. Nullus ab uno superiore repulsam passus, alium superiorem adibit super ea re, quin repulsam et repulsae causam illi significet.

9. Omnes iniunctas poenitentias humiliter et prompte adhibeant, etiamsi absque culpa sibi viderentur imponi.

10. Nemo literas extra domum ² mittere praesumat, sed superiori domus, aut illi quem ipse destinaverit, legendas prius tradet, et si alicui ex nostris missae fuerint, statim a ianitore eidem superiori afferentur, qui lectas dabit aut retinebit, prout magis expedire in Domino iudicaverit. Idem dicatur de relationibus cum externis per mediatores, quae quidem pariter vetitae sunt, inscio patre, exceptis tamen mutuis communicationibus cum superiore provinciali quibus libere omnibus patere debet auditus.

11. Meminerint autem superiores auctoritatem cum prudentia et discretionē coniungere, et hominibus praeesse recogitantes, humanitatem potius exerceant monendo, quam iubendo, severitatem ³.

12. Si gravis causa id exigere videatur, in regulis constitutionum dispensent, memores tamen illius sententiae: *Ubi necessitas non est, nullo modo maiorum instituta violentur*, et valde caveant ne dispensationum causa abusus irrepant. Itaque serio perpendant quid, cui, quamdiu et qua ratione dispensent; idque sit solum in casu aliquo particulari, et cum aliquibus tantum qui huiusmodi dispensatione indigere videantur ⁴.

CAPUT V.

DE MODESTIA ET CHARITATE.

1. Quod apostolus Paulus praecipit ubi in sua epistola ad Philippenses ait: *modestia vestra nota sit omnibus hominibus*, id omnes diligentissime observabunt, ita ut nec ab oculis, nec a gestu, nec ab incessu, quidquid vel leve vel mundanum appareat.

2. Cavebunt singuli ne se invicem, etiam per iocum, tangant, nisi quando in signum charitatis et causa salutationis se mutuo amplecti convenit, cum scilicet aliquis peregre

¹ Nempe Maternitatis, Puritatis, Nominis, et Rosarii eiusdem B. Virginis Matris, et Commemorationis B. Mariae de Monte Carmelo.

² Ut paupertas et uniformitas a nostris in omnibus servetur, nisi series negotiorum aliter postulaverit, aut (si agatur cum externis) dignitas vel nobilitas illius cui scribendum est aliter exigat, literae etiam superioribus scribantur in dimidio folii.

³ Raro admodum et tantum in gravioribus casibus, tam a Superiori provinciali quam a locali, fiant praecepta in virtute sanctae obedientiae.

⁴ Numquam vero dispensent in eo quod pertinet ad perfectam rerum communitatem, ne cursu temporis, quacumque specie aut praetextu, proprietas aut usus pecuniae personalis, neque eventualiter, introducatur.

egreditur aut regreditur, vel in congregatione admittitur.

3. Non sint cupidi audiendi ea quae in saeculo aguntur, nec etiam quae in aliis domibus nostrarum congregationum nisi quantum superior propriae domus concesserit.

4. Superioribus omnibus obsequium praestetur et magna reverentia alloquantur¹.

5. Singuli congregati honore se invicem prosequantur et, fraternae charitatis vinculo simul in Domino coniuncti, particulares amicitias, non minus quam aversiones, diligenter effugiant.

6. Obmurmurationes tam de nostris quam de externis non fiant, caveantque omnes a verbis scurrilibus, mordacibus ac contumeliosis, et etiam a multiloquio et ab omni specie immodestiae aut dissolutionis.

7. Nemo alium mortificet nisi ad eum ex officio spectet; necque contentiose quidquam agat, aut in colloctionibus vocem extollat, neque alios fictis nominibus vocet, neque propriis per diminutionem in contemptum, nec solum nomine patriae, sed nominibus propriis, excepto superiore locali qui *patris* nomine vocabitur.

8. Nemo de iis quae domi aut inter fratres aguntur cum aliquo externo loquatur².

9. Nullo modo inter Nos permittatur studium partium, seminarium enim gravium malorum est; sed sit in nostra congregatione universalis amor, quo fratres omnes, licet respectu nationis, ingenii aut morum non raro inter se differant, se mutuo in Domino compectantur et pro communi concordia iugiter orent.

10. Curet superior, ut, quoad fieri poterit, idem omnes sapiant, idem dicant, omniumque sit cor unum et anima una: quo fiet ut impensius possint se unanimiter Dei servitio et proximorum salutis mancipare.

CAPUT VI.

DE RECESSU A SAECULARIBUS.

1. Quaecumque anima fidelis ex instituto nostro fructum plurimum percipere cupiat, exhortationem illam prophetae sibi dictam existimet: *audi filia et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum et domum Patris tui, et concupiscet rex decorem tuum.*

¹ A Superiore domus petenda est ab omnibus benedictio antequam domo egrediantur, et postquam fuerint ibi regressi. Omnes quoque genibus flexis debent ab ipso correctiones accipere, et humiliter veniam petere.

A novitiis vero usque ad sacerdotium Superior semper alloquendus erit flexis genibus.

² Id ita explicandum est, nemo imprudenter aut iniuriose loquatur de Congregatione, aut de aliquo eius alumno, aut de Superiore coram saecularibus. Si quis vero sciat aliquem in hac re peccasse, patri deferat. Quod autem nec intra domum aliquis audeat sussur-

2. Omnem igitur inordinatum affectum erga sanguine coniunctos et amicos exeundum est, ac illum in spiritualem convertere eosque solum secundum charitatem bene ordinatam omnes diligere studeant et Christo Domino toto cordis affectu adhaereant.

3. Videant omnes ne postquam manum ad aratrum miserint, retro respiciant et saecularia negotia terrenarumque rerum sollicitudines omnino reiiciant.

4. Itaque nemo nostrum sine superioris licentia cum saecularibus etiam consanguineis, colloquatur³. Si quis vero ab iis obiter interrogatus fuerit, nec tunc adire commode superiorem possit, paucissimis se expediat, et de colloquio habito superiorem aut ab ipso ad id deputatum certiore faciat.

5. Nemo ad cellam suam, neque per domum, absque patris licentia, aliquem ducat, nec domos saecularium adeat, nisi de licentia superioris et cum socio ab eo designato⁴.

6. Cum mulieribus vero, quantumvis propinquis et honestis, nulla nobis sit familiaritas nulloque casu spiritualis affinitas Baptismi aut Confirmationis sacramento contrahatur cum illis, imo neque cum masculis.

7. A familiaritate et colloquio cum monialibus, licet consanguineis, omnino absteineatur.

8. Omnes a litibus externorum sollicitandis, a legatis testamentariis exequendis, a commerciis et matrimoniis tractandis ac similibus saeculi occupationibus diligenter cavebunt: iuxta consilium apostoli: *nemo militans Deo implicet se negotiis saecularibus.*

9. Nullum etiam piorum negotiorum curam suscipiet, aut ad ea gerenda operam suam promittet, aut ad id se propensum ostendet, sine localis superioris facultate.

CAPUT VII.

DE EXERCITIO SCHOLARUM CHARITATIS.

1. Nostri postquam ad sacerdotium pervenerint, completo studiorum cursu, scholarum exercitio a superiore locali addicantur, ita ut incipiant, quoad fieri poterit, ab inferioribus classibus et ad altiora gradatim ascendant, si necessitas aliter non requirat.

2. Expleto etiam decennio quo quis, post aggregationem, magisterii munere perfunctus

ronis abominabile officium facere, iam per se patet, nam ibi magis magisque elucescere debet charitas.

³ Intelligendum est de negotiis et rebus alicuius momenti.

⁴ Socius designetur a superiore, et is non sit idem saepius. Licentiae vero generales exeundi nulli concedantur. Nostri, curandae valetudinis causa, in aedes saecularium, nec parentum quidem suorum mittantur, nisi de superioris licentia. Infirmi qui indigent aeris mutatione non mittendi sunt ad domos saecularium ubi sit domus nostri Instituti, si facile hospitium ibi pateat.

sit, et aptus videatur ad aliqua praecipua ministeria in congregatione obeunda, non tamen praesumat se exemptum fore ab exercitio scholarum, cum peculiarem curam circa puerorum eruditionem sine ulla temporis praescriptione, profiteamur. Imo omnibus notum sit, unumquemque posse a superioribus quocumque tempore etiam ad infimas scholas deputari quoties id aut necessitas aut obedientia postulaverit.

3. Hoc sibi propositum sit praeceptoribus, non tam magistri quam patris erga eorum alumnos officium exercere; ideoque quam maxima charitate puerorum curam suscipiant; nihil nisi sale pietatis conditum doceant; christianis moribus eos semper imbuere studeant; paterna vigilantia a saeculi contagione tueantur; oratoriis spiritualibus, collationibus, quotidianis catechesibus, scholasticis exercitiis, innocentibus etiam ludis ad se peramanter attrahere curent, illa suavissima verba divini magistri iugiter commemorantes: *sinite parvulos venire ad me*. Id omne praesertim superiori ac praefecto scholarum quammaxime cordi sit; et superior etiam, tam per se quam per alios, ad inopiam pauperum iuvenum sublevandam et educationem eorum magis fovendam, piam fidelium liberalitatem allicere non recuset; quod quidem a s. m. Leonis XII valde probatum fuit. (*In epistola clementissima die 8 Martii 1828 ad institutores Venetias missa*)¹.

4. Scholarum nostrarum exercitium et omnis cura et labor pro educatione puerorum, omnino gratis a nobis praestari debet, firmiter recusando etiam quodlibet munusculum, vel sponte oblatum a parentibus, vel ab aliis, titulo retributionis non solum expresso, verum etiam praesumpto.

5. Nemini nostrum liceat in saecularium aedibus adolescentes privatim edocere. Idem statuitur de lectionibus particularibus in schola tempore communis instructionis vel alio quocumque tempore ac loco.

6. Ad campanae signum quotidie magistri aliquid ad colendam pietatem discipulis explicent.

7. Doctrina christiana iuxta libellum dioecesanum in scholis a discipulis ediscatur, et aliquam eius partem in die sabbati cuiusque hebdomadae magistri declarabunt.

8. Libri quibus utendum erit, nullo modo bonis puerorum moribus noceant.

9. In scholis nostris nec iuramenta, nec iniuriae verbo vel facto illatae, nec quid inhonestum aut dissolutum permittatur; sed curam habeant praeceptores, ubi occasio se obtulerit, discipulos ad obsequium et amorem virtutum inducere.

10. Saepe superior et praefectus scholas visitent inspecturi an magistri et discipuli rite suo munere fungantur. Venientibus autem ac redeuntibus superiore aut praefecto, magistri cum discipulis aperto capite assurgant, neque nisi ad eorum nutum vel post eorum discessum sedeant.

11. Scholae a Paschate Resurrectionis usque ad vacationes generales tam mane quam vespere duarum horarum spatio exerceantur. A festo autem Omnium Sanctorum usque ad Pascha per tres horas, mane tantum. Initium vero et finis scholarum tintinnabuli sonitus designabit eo tempore quo superior iusserit.

12. Quotidie ante matutinas lectiones congregentur discipuli missam in ecclesia audituri,

¹ LEO PP. XII.

DILECTI FILII SALUTEM ET APOSTOLICAM
BENEDICTIONEM.

Quae iam de vobis et Instituto vestro fama loquebatur quomodo Nos afficerent, facile vos arbitramur potuisse per vos ipsos intelligere, quos quantae Nobis curae eadem illa sit aetas quam potissimum charitas vestra complexa est, persuasum habemus non latere. Sed nunc ut sensus Nostros iudicio plane congruentes immortalis memoriae Praedecessoris Nostri, qui vobis ad usum adeo salutarem testamento sibi a Patritio Cornerio relictas aedes amplissimas donavit, significandos putemus, iucunda sese Nobis offert occasio ex iis quae de vestro iamdiu suscepto nec unquam intermisso opere nuper a vobis per dilectum filium Nostrum cardinalem Zurla in Urbe vicarium distinctius accepimus. Quae enim assidue, pro munere officii Nostri pastoralis, cogitantibus Nobis quibusnam modis tot tantisque quibus republicae afflictae malis occurrere possit, nihil opportunius videri solet, quam si, tamquam teneras in novali plantas, nova serere hominum veluti germina instituantur, atque in spem saeculi melioris educere; eoque neminem melius mereri de civitatibus arbitramur, quam qui in hoc ipsum curas, operam, opesque suas conferat. Qua in re cum nihil eo fieri praeclearius possit quod vos egistis et etiamnum agitis, qui insumptis in id patrimonii vestris, piam Fidelium tanto

cum fructu allicitis liberalitatem, et ipsi per vos in teneris animis puerorum ac puellarum praesertim pauperiorum formandis summo studio laboratis, et aliorum ad hoc ipsum acutis industriam, et in posterum etiam prospicientes, domum aperuistis iuvenibus ecclesiasticis instituendis, qui et ipsi, quemadmodum vos, s. Iosephi Calasancii vestigiis ingredientibus, eidem operi pueris spiritu intelligentiae et pietatis erudiendis se totos ad dicant, quanto Nos gaudio exultare in Domino putatis, quibus prosequi laudibus et gratulationibus beneficium vestrum, quam flagrare desiderio melioris conditionis rerum Nostrarum, ut laudati Praedecessoris Nostri in vobis adiuvandis munificentiam aemulari possemus? Impares meritis huiusmodi exornandis, auctori bonorum omnium Domino gratias agimus immortales, qui tantam per vos ostendere dignatur misericordiam. Eumque summis precibus orantes ut studiis vestris ad sui nominis gloriam et animarum utilitatem feliciter in dies annuat exitum, pignus paternae charitatis Nostrae, gratissimaeque voluntatis, apostolicam benedictionem vobis alumnisque vestris amanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die 8 martii anni 1828 pontificatus Nostri anno V.

G. GASPARINI

SS. D. N. AB EPISTOLIS LATINIS.

Extra: Dilectis filiis comitibus Antonio Angelo et Marco Antonio Cavanis.

et postea recitatis precibus, scholae inchoentur. Singulis vero sabbatis per dimidiam horam brevitur lectio, ut in oratorio ab omnibus magistris et adolescentibus tertia pars rosarii B. M. Virginis recitetur.

13. Prout initio scholarum omnis est adhibenda sollicitudo, ita, dato signo, fiat in iis absolvendis. Statim itaque, peractis consuetis precibus, singuli magistri discipulos ex ordinibus, iuxta eorum classes cum modestia et silentio e scholis egredientes comitentur in oratorium ad gratias Deo agendas, praefecto assistente, ut inde pariter ordinatim et sine strepitu dimittantur. Tempestive autem parati sint qui debent pueros domum comitari, sicut etiam ad scholas non sine duce admittentur.

14. Vacationes generales a scholis concedantur iuxta morem civitatis, provinciae aut loci, cum indicatione tamen dici in quo iterum aperientur, facienda a superiore. Particulares vero sint omnes feriae quintae, et a feria secunda praecedentis hebdomadae usque ad feriam sextam post Cineres. Curabit autem pater ut tempore bacchanalium discipuli concurrant ad locum scholarum, ubi piis exercitationibus ac etiam honestis ludis a saeculi scandalis arceantur. Item tempore vacationis generalis diebus festis de praecepto fiant oratoria mane et vespere, et in loco recreationis recipiantur, sicut fieri solet omnibus aliis festis de praecepto per annum. Tandem iuxta consuetudinem nostram etiam omnibus feriis quintis post pascha usque ad generales vacationes, hora vespertina a superiore assignanda, discipuli omnes apud nos ad honestam animi relaxationem conveniant.

15. Singulis diebus festis de praecepto et aliis pro devotione a superiore statutis, fiant oratoria seu congregationes discipulorum mane et vespere. Quandoque tamen (dummodo festum de praecepto illa die non occurrat) poterit superior pro una tantum hora aut matutina aut vespertina iuvenes in oratorio congregare.

16. Exercitia spiritualia fiant quotannis saltem per tres dies ab omnibus discipulis qui per aetatem apti fuerint ad ea peragenda.

17. Pueri in scholis non recipiantur nisi a septennio completo, vel saltem non nisi quando ad disciplinam praeceptorum videantur idonei.

18. Sed nullo modo admittantur pueri scabie vel alio morbo quo caeteri vitari queant, laborantes, neque nimium laceris aut sordidis vestibus induti, quos tamen superior, si poterit de communi capsula aut aliorum ope elemosynis adiuvere, idoneos reddet per convenientem munditiam et honestatem ad exercitia

scholastica et ad educationem una cum caeteris suscipiendam.

19. Si aliquis mereatur pro gravi culpa aut aliorum periculo a scholis expelli, id fieri non debet nisi de superioris licentia, qua quidem opus erit, ut qui expulsus fuerit iterum admittatur.

CAPUT VIII.

DE ALIIS PIIS EXERCITIIS
IN CONGREGATIONE OBSERVANDIS.

§ 1.

De orationis studio.

1. Quum maxime referat ad quotidianas vocales preces exercitium quoque mentalis orationis adiungere, nunquam a nostris intermitatur pia consuetudo mentaliter orandi bis in die, scilicet summo mane per dimidiam horam et vespere ante refectionem per quadrantem, sed magno corporis et animi silentio et quiete, flexis genibus sacrae meditationi incumbant.

2. Si quis vero de superioris licentia orationi mentali quae in communi fit non interfuerit, curam habeat eam quamprimum persolvere.

3. Quotidie tam clerici quam laici fratres ss. missae sacrificio intersint. Similiter et presbyteri quoties a celebratione abstinuerint.

4. Omnes quotidie erga B. V. et s. Iosephum a Calasancio praeceptum congregationis nostrae patronum, aliquem actum specialis devotionis exerceant, et eorum virtutes, maxime vero humilitatem et puritatem, imitari studeant.

5. Ad consuetas preces mane et vespere in oratorio domestico omnes conveniant.

6. Unusquisque saepe ac maxime initio praecipuarum actionum, purissimam soli Deo placendi intentionem renovare studebit, divinae praesentiae memor erit, ac frequentes iaculatorias e corde eliciet; sicque omnes quae sursum sunt quaerere, quae sursum sunt sapere omni studio conentur, ut inter mundanas varietates, divina adjuvante gratia, ibi semper fixa sint eorum corda ubi vera sunt gaudia.

§ 2.

De sacramentorum vera frequentia.

1. Omnes nostri tam ecclesiastici quam laici saltem semel in hebdomada peccata sacerdotibus a superiore locali deputatis, confiteantur¹, et non aliis, nisi de eiusdem patris licentia.

¹ Superiores in singulis domibus duo aut plures Confessarios assignent, quibus eorum subditi confiteri teneantur, iique sint docti, prudentes ac pietate et charitate praediti. Annuatim per dies quindecim designa-

bunt extraordinarium ad audiendas confessiones omnium. Si quis autem per annum alio confessario aliquando indigeat, cum fiducia recurat ad patrem, et ipse faciet sicut in Domino iudicaverit expedire.

2. Sacerdotes nostri quotidie, nisi iusta causa impediatur, celebrabunt¹.

3. Caeteri omnes tam fratres laici quam clerici aut in minoribus aut in sacris ordinibus constituti, aut etiam simplici tonsura insigniti, singulis dominicis, et semel infra hebdomadam, ac diebus festis primae et secundae classis de confessarii licentia, coelesti pane reficiantur.

§ 3.

De caeremoniarum observantia et supellectili sacra.

1. Decori ecclesiae maxime interest ut qui ad ministerium altaris designati sunt, sacros ritus et caeremonias probe calleant, in quibus ut magis idonei fiant, semel in mense omnes sacerdotes et clerici nostri in assignato loco conveniant, ubi quid tenendum sit iuxta missalis, breviarii, caeremonialis et ritualis Romani rubricas explicabitur².

2. Curabit etiam superior ut sacrae aedes, altaria, vasa sacra, sacerdotales vestes et altarium ornatus et caetera ad divinum cultum pertinentia, munda splendidaque sint ac suis designatis locis diligenter asservata.

3. Omnia quae ad usum et ornatum ecclesiae et altarium spectant, nec facile, nec sine superioris licentia, extra ecclesiam utenda concedantur.

§ 4.

De lectione spirituali.

1. Nemo ullum diem praeterire patiatur absque pabulo spiritualis lectionis per tempus a superiore assignatum.

2. Sacerdotes insuper et omnes clerici caput unum novi testamenti flexis genibus et nudo capite, cum vero studio sui profectus, devote et attente percurrent.

3. Mensa quoque condatiur sacra lectione usque ad ultimum ferculum exclusive, quam omnes in silentio audiant. Lectoris errata solus

¹ Caveant nostri ne s. Sacrificium nimia celeritate aut prolixitate celebrent, sed plusquam tertiam horae partem in eo impendant, et dimidiam horam non excedant.

² Nemo ab hac conferentia dispensetur nisi ob iustam causam, et cum expressa licentia superioris pro illa vice tantum.

³ Superiorum prudentiae erit omnium vel aliquorum tantum culpas audire, ac etiam diuturniores aut breviores mortificationes imponere, nec non de aliquorum defectibus aliquot tantum sciscitari. Caveat autem quam maxime ne levem quidem suspicionem inducat super eo qui secreto illum monuit de opportuna correctione alicui facienda: religiose enim debet occultum tenere.

⁴ De aliquo externo defectu, aut de regularum inobservantia.

superior, aut ab eo deputatus, corriget. In fine mensae liceat modeste, nunquam vero secreto, loqui.

§ 5.

De capitulo culparum et de mortificatione exercenda.

1. Ne per contemptum levium culparum fiat aditus ad graviores, singulis sextis feriis quo die pro omnium culpis Christus Dominus poenas dedit et mortem sustinuit, fiet capitulum culparum in omnibus nostris domibus³; in novitiatu vero frequentius, si id magistro expedire videbitur.

2. Postquam quis genuflexus humiliter se accusaverit⁴, nemo de illo aliquid dicat, nisi superior, aut in eius absentia, qui deputatus fuerit ab eo.

3. Si quis vero gravem alicuius tentationem noverit, superiorem secreto moneat, ut conveniens remedium paterna charitate adhibere possit.

4. Similiter singulis feriis quartis (si in iis festum de praecepto non celebretur, nam tunc altera die a superiore assignanda, fiet) capitulum peragatur ad mortificationem exercendam, in quo habito a patre vel ab alio de eius ordine, brevi de necessitate mortificationis sermone⁵, aliquae pro illa hebdomada mortificationes proponantur exercendae, ut ita passiones reprimantur et semper novum virtutibus adiumentum praebeatur.

5. Curet autem superior, viribus omnium internis externisque perpensis, ne alicui plus oneris quam expediat, nec aliquid sordidum aut quod nauseam provocet, imponat; noveritque in diligenti ac provida horum capitulorum executione magnam omnibus sibi subditis utilitatem allaturum⁶.

§ 6.

De spiritualibus exercitiis.

1. Novitiis initio probationis, et iterum ante eorum formalem aggregationem biennio aut

⁵ Thema harum concionum insinuat a Clemente PP. VIII. (in Decr. de Reform. Regular. N. 38). « Valde, inquit, opportunum est si in quolibet conventu singulis hebdomadibus habeatur sermo de religiosa disciplina, regularumque observantia ».

⁶ Superioris omni studio invigilent ut quae in eorum ordinum regulis et constitutionibus de oratione mentali, silentio, ieiuniis, capitulo culparum, aliisque spiritualibus exercitiis, prudenter ac pie sancita sunt, ea omnia et singula ad unguem observentur, intelligentque super his, veluti fundamentis, omnium religiosorum aedificia construenda et amplianda esse (Clemens VIII. ubi supra). Haec monita sapientissima superiores nostri prae oculis habeant.

triennio probationis expleto, saltem per decem dies exercitia spiritualia tradantur.

2. Quotannis fiant per octo dies spiritualia exercitia ab omnibus clericis, et presbyteris nostris, et saltem per triduum a laicis, tempore congruo a superiore locali assignando.

3. Noverit tandem congregatio nostra hoc etiam sui muneris esse, ut quam saepius fieri possit, in domo recipiat cuiuscumque conditionis iuvenes ac viros per aliquot dies ad exercitia spiritualia peragenda, et eos peramanter adiuvet ad emendationem vitae vel ad augendum in via pietatis fervorem.

§ 7.

De religiosa domestica disciplina.

1. Nemo a domo egrediatur, nisi de superioris licentia, cuius tam in egressu quam etiam in reditu benedictionem accipiat, et omnes mane debeant ad horam communis mensae redire, ac sero ad occasum solis, nisi legitimo impedimento moram facere teneantur.

2. Cum maxime referat ad propulsandas tentationes et ad perfectionem adipiscendam, animum proprio superiori aperire, hinc omnes et singuli eidem patri, aut alio ab ipso ad id deputato, rationem conscientiae reddent cum omni sinceritate et pia devotionis affectu, saltem tertio quoque mense et quoties etiam id superiori placuerit.

3. Si forte aliquem superior vocaverit de aliquo suo defectu admonendum, ille statim genibus flexis cum humilitate et silentio admonitionem accipiat, poenitentiam impositam amplectatur et fideliter adimpleat.

4. A novitiis vero usque ad sacerdotium semper alloquendus erit superior flexis genibus.

5. Silentium nobis praeter tempus recreationis magna diligentia servandum erit: elatam vocem et vanas colloctiones omnino vitabimus.

6. His vero praecipue horis strictius silentium servetur, nempe a prima hora noctis usque ad sequentis diei ortum, excepto tempore recreationis post coenam, et similiter post prandium quietis tempore dato silentii signo.

7. In ecclesia autem et oratoriis, in sacrario et in bibliotheca semper sileatur, nisi necessitas aliud postulaverit, tunc enim submissa voce et perpaucis loquendum erit.

8. In refectionis loco usque ad finem lecturae spiritualis ab omnibus pariter observetur silentium.

9. In dormitorio pariter et in aliis communitalis locis aut sileatur, aut si necessitas vel utilitas postulet, submissa tantum voce quisque loquatur.

10. In cellam alienam nemo intret, nec etiam proprii lectoris, sine superioris licentia,

ad cuius tantum cubiculum cuicumque aditus patet.

11. Ad conferentiam casuum conscientiae in domo habendam bis per singulas hebdomadas, omnes sacerdotes conveniant, cui doctus magister praeerit ad explanandas difficultates et quaestiones definiendas.

12. Nostri denique theologiae alumni aut iuniores sacerdotes, singulis quintis feriis sacram concionem breviter facient in refectorio tempore coenae, cuius materiam et ordinem, sed non verba in promptu habeant, ut etiam extemplo concionari assuescant.

CAPUT IX.

DE INFIRMIS.

1. Quum aliquis nostrum aegrotare coeperit, infirmarium admoneat, qui si rem constet esse gravem, superiorem monere debet ut in valetudinarium, si opus fuerit, transferatur et omnia necessaria ei accurate et sedulo ministrentur.

2. Curet aegrotus aedificationem fratribus per patientiam praebere, et accipiens calicem tribulationis de manu Dei cum gratiarum actione se toto corde subiiciat.

3. Quotiescumque medicus infirmum inviserit adsit infirmarius qui diligentia et charitate praeditus sit, et nihil omnino eorum, quae iniunxerit, praetermittat, statutisque horis, iuxta medici ordinationem, cibum bonum ac bene praeparatum et medicamenta ei praebet.

4. Superior autem invigilet ut infirmi placide et cum patientia adiuventur; alternis saltem diebus eos ipse visitet et in ipso morbi initio ut confiteantur moneat.

5. Nec plures quam expediat ad infirmum confluant, nec sermonem cum eo multum protrahant, ne aegrotum molestia afficiant.

6. Senum vero et eorum qui corporis imbecillitate laborant, specialis cura habeatur, illisque aliquem ex laicis fratribus aut clericis, si opus fuerit, superior ministrare iubeat.

7. Si autem aliquis pro tuenda aut recuperanda valetudine aeris mutatione indigere arbitretur, ad orationem confugiat, et si postea viderit expedire, animum suum cum omni fiducia superiori aperiat, cuius dispositioni libenter acquiescens se totum absque reluctance remittat.

8. Communis medicus a superiore eligatur, neque alius a quoquam sine eius licentia vocetur; nec etiam quisque medicinalia absque infirmarii consensu procurare audeat.

9. Superioris vigilantiae erit de bona valetudine omnium sibi subditorum paternam curam habere; et diligenter attendere ne quis in

vigilias, abstinentias, et alias corporis macerationes ac labores ultra vires indiscreto fervore incumbat, sed in his semper sub disciplina obedientiae se contineat.

10. Aegrotis qui in lectulo detinentur bis saltem in mense, et etiam pluries, si superiori videbitur, ss. Eucharistiae sacramentum deferatur.

11. Aegritudine ingravescente, curet sedulo infirmarius ut antequam infirmi usum mentis amittant sacramenta omnia illis ministrentur.

12. Moribundis semper adsit unus sacerdos cum fratre laico adistente, qui eos ad actus Fidei, Spei, Charitatis et Contritionis leniter adhortentur¹.

13. In extremo mortis conflictu, signo dato, omnes in oratorio conveniant et orationibus migrantem animam omni pietatis fervore iuvare studeant.

CAPUT X.

DE SACRIFICIIS ET ORATIONIBUS PRO DEFUNCTIS.

1. Quoniam eorum quos in vita mortali in Christo fratres habuimus, post mortem nullatenus oblivisci debemus, piis suffragiis eos, quantum fas est, iuvabimus.

2. Cum igitur aliquis ex nostris spiritum exhalaverit, eius cadaver abluatur, decenterque statim suis vestibus induatur, et in oratorio seu alio convenienti loco spatio unius diei naturalis, custode et luminibus adhibitis, asservetur.

3. Dumque inhumatus defunctus remanebit, officium integrum defunctorum a duobus ipsius domus per gyrum recitabitur et pro eius anima sacerdotes nostri illic commorantes ter sacrum facient quamprimum, reliqui vero tres vespas defunctorum aut integrum rosarium B. Virginis Mariae recitabunt.

4. Mense novembri quilibet sacerdos celebret unam missam pro fratribus defunctis cuiuscumque domus nostrae congregationis.

5. Die tertia novembris pro iisdem fratribus officium defunctorum cantetur et sacrum solemne habeatur; sicut etiam proxima die non impedita pro nostris omnibus propinquis et benefactoribus sacrum solemne cum officio defunctorum persolvatur.

6. In obitu episcopi et principis illius loci ubi nostri domum fundatam habeant, ab his qui ibi fuerint, officium defunctorum cantetur et sacrum solemniter fiat: in obitu vero Summi Pontificis, praeter hoc, ab omnibus sacerdotibus

cuiuscumque domus nostrae congregationis duae missae celebrabuntur, una pro defuncti anima, altera pro novo Pontifice eligendo.

7. Pro fundatoribus uniuscuiusque domus, in eorum die obitus, celebrandum est in domo respective fundata anniversarium.

RITUS

INDUENDI ATQUE AGGREGANDI CLERICUM VEL LAICUM

PRO CONGREGATIONE

SCHOLARUM CHARITATIS

RITUS

INDUENDI CLERICUM AUT LAICUM.

Super altare in cornu epistolae ponantur ea quibus novus clericus induendus est, scilicet collare, vestis talaris et biretum. Hora statuta ab iis qui sunt in ecclesia vel oratorio recitentur litaniae Lauretanae ad implorandam opem B. M. V. pro iuvene mox vestiendo; tum a choro aliqua devota strophe canatur, dum candidatus una cum clericis modesto gressu ad altare procedit. Cunctis ibi genuflexis, superior provincialis aut alius sacerdos ab eo deputatus superpelliceo et stola indutus ad altare progreditur, et facta cruci reverentia ascendit ad cornu evangelii, ac versa facie ad postulantes illum alloquitur ad magis magisque augendum sanctae vocationis propositum et ei breviter ostendendam dignitatem et munera clericalis vitae quam ipse cupit amplecti. Quo sermone completo flectit genua et incipit hymnum *Veni Creator Spiritus*, post cuius primam strophem surgit, et eo absoluto subiungit:

- v. Emitte spiritum tuum et creabuntur
- r. Et renovabis faciem terrae.

Oremus

Deus cui omne cor patet, et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum, purifica per infusionem S. Spiritus cogitationes cordis nostri, ut te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Per Dominum etc. in unitate eiusdem etc.

Tum sacerdos ascendit altare illud osculans in medio, ac in cornu epistolae inchoat psalmum: *Deus misereatur nostri* etc. quem chorus prosequitur, quo finito sequuntur preces:

¹ Inter caetera moribundus monendus est, ut morbi incommoda ac dolores in anteactae vitae expiationem libenter perferat, Deoque sese paratum offerat ad ultro acceptandum quicquid ei placuerit, et mortem ipsam patienter obeundam in satisfactionem poenarum, quas

peccando promeruit. Hoc enim praecipue in articulo mortis constitutis, ut se ad plenariam Indulgentiam consequendam disponant, iniungit Benedictus XIV. Const. *Pia Mater*, etc. 4 Maii 1747.

- V. Adiutorium nostrum in nomine Domini
 R. Qui fecit caelum et terram.
 V. Ostende nobis Domine misericordiam
 tuam
 R. Et salutare tuum da nobis.
 V. Domine exaudi orationem meam
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum
 R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Domine Iesu Christe qui tegumen nostrae mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensam tuae largitatis abundantiam, ut haec indumenta benedicere ✠ et sanctificare digneris, ut qui illa assumere intendit exterius, te intus veraciter induere mereatur. Qui vivis etc.

Aspergat aqua benedicta ipsa vestimenta, et dum iis induit candidatum canatur a choro ps. 138: *Ecce quam bonum et quam iucundum* etc.

Postea sacerdos dicit: Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. *Pater noster* secreto.

- V. Et ne nos inducas in tentationem
 R. Sed libera nos a malo.
 V. Confirma hoc Deus quod operatus es in
 nobis
 R. A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem.
 V. Salvum fac servum tuum
 R. Deus meus sperantem in te.
 V. Esto ei Domine turris fortitudinis
 R. A facie inimici.
 V. Nihil proficiat inimicus in eo
 R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
 V. Domine exaudi orationem meam
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum
 R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Deus misericordiae, Deus pietatis, Deus a quo bona cuncta procedunt, sine quo nihil validum, nihil sanctum, precibus nostris benignus assiste, et hunc famulum tuum quem in tuo sancto nomine sacris induimus vestimentis, ab omnibus periculis mentis et corporis tua protectione defende, et concede in suo sancto proposito usque ad obitum permanere, et peccatorum suorum remissione percepta, ad consortium electorum tuorum perenniter regnatorum pertingere mereatur. Per Christum Dominum Nostrum. R. Amen.

Denique sacerdos sermone gravi moneat iuvenem clericali veste indutum, etiam ecclesiasticos mores induere, et talem se in omnibus exhibere, qualem decet sacris altaribus manipatum ut sanctae vocationi suae digne respondere videatur.

Tandem dimittit eum cum sacerdotali benedictione et amplexu, et praecinit *Te Deum*, et interim candidatus amplectitur fratres qui altari circumstant. Advertendum est, quod si plures sint candidati, omnia dicuntur in numero plurali.

Si autem induendus sit frater laicus habitu congregationis, immutentur sequentia. Non in ecclesia aut in oratorio publico, sed in domestico oratorio induatur, comitantibus eum ad altare non clericis sed laicis fratribus. In sermone verba aptentur ad normam suae conditionis. Oratio vero *Deus misericordiae* etc. pro *sacris induimus vestimentis* habeat: *devotis induimus vestibus*. Tandem dum canitur hymnus *Te Deum* candidatus osculata flexis genibus manu sacerdotis a quo indutus fuerit, surgit ad osculandas etiam manus aliorum sacerdotum, et postea amplectitur fratres altari circumstantes.

RITUS

AGGREGATIONEM FACIENDI

Expletis annis probationis (scilicet biennio pro clericis et triennio pro fratribus laicis) et a superiore provinciali admissio postulante, statuta die omnes conveniant in ecclesia aut oratorio publico si adscribendus sit clericus, et in oratorio domestico si agatur de laico, et ibi recitentur litaniae Lauretanae ad quarum finem accedat candidatus ad altare. Dum superior (vel alius ab eo delegatus) superpelliceo et stola indutus, stans versus altare inchoat psalmum: *Expectans expectavi Dominum*, quem chorus prosequetur. Finito psalmo, sacerdos sedebit in cornu evangelii, et novitius ante eum genua flectet, et tunc superior aut qui eius vicem geret, sic eum alloquetur:

Habesne revera firmum propositum permanendi in congregatione Clericorum Saecularium Scholarum Charitatis, et fideliter observandi omnes regulas et constitutiones congregationis eiusdem toto tempore vitae tuae? Novitius respondet: Satis superque mihi exploratum est hanc esse vocationem meam, ac proinde nihil magis opto, quam eam amplecti et in ea usque ad mortem perseverare. Superior tunc dicit clara voce: *Deo gratias*, et alloquetur postea novitium opportuno sermone, quo completo surgens et genua flectens incipiet cantu hymnum *Veni Creator Spiritus*, quem chorus prosequetur, et post primam strophem surgent omnes, excepto novitio.

Hymno absoluto sacerdos dicit:

- V. Emitte spiritum tuum et creabuntur
 R. Et renovabis faciem terrae.

- V. Domine exaudi orationem meam
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum
 R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Omnipotens sempiterne Deus, qui abundantia pietatis tuae et merita supplicum excedis et vota, effunde super hunc famulum tuum copiosam Spiritus Sancti gratiam, ut quod hodie te inspirante inchoat, iuste et sancte per veram humilitatem et obedientiam, in fraterna charitate fundatus, te adiuvante perficiat; atque in sancto proposito feliciter perseverans ad vitam perveniat sempiternam. Per Dominum nostrum etc. in unitate eiusdem etc.

Superior postea aut sacerdos delegatus se debet, et tunc novitius coram eo genuflexus, clara et intelligibili voce faciet primo professionem fidei a s. m. Pio pp. IV editam, videlicet:

Ego N. N. firma fide credo et profiteor omnia etc.

Deinde immediate emittet professionem votorum simplicium, cum proposito permanendi in congregatione, his verbis, videlicet:

« Ego N. N. filius N. dioecesis N. expleto integro mei novitiatus biennio (aut triennio si fuerit frater laicus) et plane conscius formae vivendi atque constitutionum congregationis Clericorum Saecularium Scholarum Charitatis provinciae N. voveo et promitto voto et promissione simplici, Deo omnipotenti, B. M. semper Virgini et tibi pater, paupertatem, castitatem et obedientiam. Deinde profiteor meum firmum propositum permanendi, adiuvante Domino, usque ad mortem in hac ecclesiastica congregatione, nec non fideliter servandi constitutiones eiusdem. Ideo precor te humillime, rev. pater, ut me in filium digneris accipere et fraterna vobiscum charitatis compagine coniunctum, omnium sanctae huius societatis, spiritualium praesertim bonorum, participem declarare.

Superior dicet: *Deo gratias*, postea subiunget:

« Nos quoque, fili charissime, quantum in Nobis est, (si alius sit dicat: *nomine rev. patris nostri provincialis*, omissis verbis, *quantum in nobis est*), et etiam nomine congregationis nostrae, te in communem nobiscum vivendi societatem, et ad omnium bonorum eiusdem congregationis, maxime spiritualium, participationem admittimus, Deum suppliciter deprecantes, ut largiri tibi dignetur perseverantiae donum.

Novitius respondebit: Amen.

Deinde sacerdos ponet biretum super caput eius, dicens:

Accipe biretum signum magisterii, et scias te ad iuventutem erudiendam mancipari. No-

vitius respondebit *Amen*. Postea tradet in manu illius librum constitutionum dicens: *Accipe regulam sub qua hodie militare proposuisti: cave ne postquam manum ad aratrum miseris, unquam retro respicias*. Respondebit novitius: *Ora pro me, pater, ut qui coepit opus bonum, ipse perficiat*.

Statim sacerdos surget et incipiet sequentem antiphonam;

Venite filii, audite me; timorem Domini docebo vos, quam chorus una cum ps. 132: *Ecce quam bonum etc.* canet; quo finito superior dicet:

- V. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis
 R. A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem.
 V. Salvum fac servum tuum
 R. Deus meus sperantem in te.
 V. Esto ei Domine turris fortitudinis
 R. A facie inimici.
 V. Nihil proficiat inimicus in eo
 R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
 V. Domine exaudi orationem meam
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum
 R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Omnipotens sempiterne Deus, da huic famulo tuo fidei, spei et charitatis augmentum, et ut mereatur assequi quod promittis, fac eum amare quod praecipis. Per Dominum nostrum etc.

Quibus dictis inchoet hymnum *Te Deum*, et dum ab omnibus canitur, osculato altari dabit amplexum pacis candidato, quem singulis fratribus ipse quoque reddet. Hymno absoluto cum versiculis et orationibus consuets, addatur cum cantu antiphona: *Similabo eum etc.*

- V. Ora pro nobis s. Ioseph
 R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus

Deus qui per s. Iosephum confessorem tuum ad erudiendam spiritu intelligentiae ac pietatis iuventutem, novum ecclesiae tuae subsidium providere dignatus es: praesta quaesumus nos eius exemplo et intercessione ita facere et docere, ut praemia consequamur aeterna. Per Christum etc.

Demum superior osculetur altare, et benedictionem impertiatur cui omnes respondeant *Amen*.

Si plures sint candidati orationes fiant in numero plurali, interrogationes vero, allocutiones et caeremoniae fiant singulis, et a singulis quoque exprimat propositum. Quum autem occurrat aggregatio fratrum laicorum, tam superior quam ipsi loquantur vulgari sermone,

omissa impositione bireti: et dum canitur hymnus *Te Deum* candidatus osculetur manum superioris ac etiam aliorum omnium sacerdotum, et postea amplectatur fratres altari circumstantes.

CII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Congregatio s. Annae Indigenarum, Padanae regionis, Neapolis, erigitur in archisodalitatem*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad omnipotentis Dei gloriam atque ad catholicae religionis propagationem et animarum salutem utilitatemque procurandam, provido consilio institutas, decet sane pontificiae beneficentiae muneribus donari. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii primores sodalitatis seu congregationis Indigenarum, Padanae regionis, in templo s. Annae sacro Neapoli existentis, eorum in votis esse ipsam archisodalitatis titulo et iuribus decorari. Nos vero gravissimo archiepiscopalis curiae accepto testimonio, ex quo clare aperteque cognovimus eandem congregationem omni cura, studio ac diligentia iis instare operibus, qua charitatem in Deum et proximum praeseferunt, eiusmodi precibus libentissime annuendum censuimus.

Itaque ad eiusdem congregationis decus augendum, omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolutos et absolutos fore censentes, sodalitatem seu congregationem s. Annae Indigenarum, Padanae regionis, Neapolis, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, archisodalitatis titulo perpetuum in modum decoramus. Quocirca illi, singula quaeque iura, privilegia, honores atque indulta, quocumque nomine designanda, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt ac poterunt, concedimus et indulgemus. Praeterea eius moderatoribus, eadem auctoritate Nostra, perpetuo facultatem facimus, cuius vi, alia quaecumque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra Urbem ubilibet erecta, in commemoratam archisodalitatem, servata tamen forma constitutionis fel.

rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri edita, adsciscere seu aggregare libere et licite possint, atque cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet, communicare.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis et, quoties opus fuerit, eiusdem congregationis etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava iunii millesimo octingentesimo trigésimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*In ora Coromandalica vicariatum apostolicum erigit, qui complectatur regiones curae presbyterorum seminarii Parisiensis missionum ad exteros concreditas*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Apostolici muneris officium nobis ex alto commissum postulat atque efflagitat, ut omni quidem vigilantia et studio dominici gregis bono et commodo consulamus.

Itaque cum ad catholicae religionis bonum procurandum utile omnino esse acceperimus in missionibus, quae seminario Parisiensi missionum ad exteros in ora Coromandalica commissae sunt, vicariatum apostolicum constituere, qui loca illa omnia comprehendat, in quibus memorati seminarii sacerdotes missionarii munere in ea regione hactenus consueverunt, eiusmodi vicariatum erigendum decrevimus.

Quamobrem de venerabilium fratrum nostro- rum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio hisce literis de

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex Iure Pont. de P. F.

apostolicae nostrae potestatis plenitudine vicariatum apostolicum in ora Coromandalica erigimus, et in eo vicarium apostolicum constituimus. Ipsi autem vicario, ab hac Apostolica Sede adlegendo, omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate nostra concedimus et imperitumur. Haec statuimus atque decernimus volentes has praesentes literas etc.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus nostri anno sexto.

CIV.

BULLA

*Nullius s. Laurentii in Campo, suppressionis, iurisdictionis et unionis oppidorum et paroeciarum in dioecesi Pergulensi*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Bonum pastorem Christum Dominum, qui unius quoque ovis sollicitam habendam esse curam verbo et opere docuit, quantum ex alto conceditur imitantes, ex hac beati Petri apostolorum principis Sede, in qua nullis Nostris suffragantibus meritis, sed imperscrutabili divinae bonitatis iudicio collocati sumus ad quamlibet etiamsi pusillam dominici gregis partem apostolicae providentiae studia convertimus, ac ea quae ad omnipotentis Dei gloriam, ad fidei catholicae exaltationem et ad salutem animarum sanguine Agni immaculati redemptarum magis conducere in Domino conspiciamus, illico statuere ac decernere non praetermittimus.

Porro inter ceteras sicut accepimus abbatias, quae proprio et a quavis dioecesi penitus avulso potiuntur territorio ac propterea vere Nullius dioecesis dicuntur, monasterium quoque abbatia nuncupatum, ordinis sancti Benedicti sub invocatione sancti Laurentii in Campo antiquitus erectum sane recensetur. Spirituali huius monasterii seu abbatiae in utroque foro iurisdictioni tria dumtaxat subsunt oppida inter Pergulanam, Forosemproniensem ac Senogalliensem dioeceses posita, quorum uni s. Laurentii in Campo, ubi abbatialis et parochialis existit ecclesia Deo in honorem sancti Benedicti dicata, alteri sancti Andreae, tertio Montalfolio nomen est.

Quamvis superioribus temporibus in more positum fuerit ut huiusmodi monasterium ali-

cui commendaretur ex S. R. E. cardinalibus, qui utpote generis nobilitate, virtute, doctrina animarumque zelo praestantes spirituali illius populi procurationi naviter incumbere et possent et vellent, attamen quum iidem abbates pro tempore commendatarii partim locorum distantia ab ovibus suis seiuncti, partim gravissimorum negotiorum mole oppressi et in aliis haud minoris momenti obeundis muneribus assidue distenti, aliena opera in pascendo grege sibi commisso uti cogerentur, imo ne statis quidem temporibus cum possent coram invisere, gliscentia mala avertere promptamque ab insidiis defensionem parare, illud exinde sequebatur, quod ex eminentissimorum abbatum administratione non eam quippe christifideles caperent utilitatem quam aeterna eorum salus et pastoralis officii ratio deposcere atque expectere dignoscebatur.

Iam vero non ita pridem accidit ut bo. me. Ioseph S. R. E. diaconus cardinalis Albani nuncupatus ex hac vita migraverit et memorata abbatia s. Laurentii in Campo, quam ipse dum viveret in commendam ex apostolica concessionem obtinebat, plane vacaverit. Hinc Nos praedictarum rerum haud ignari, oblatam occasionem arripere, et quid meliori illius populi regimini utile esset atque expediret, studiose investigare cupientes, collationem abbatiae suspendimus eiusque administrationem ven. fratri Nostro Bartholomaeo episcopo Ostiensi et Veliternensi S. R. E. card. Pacca sacri collegii decano, et dilecto filio Nostro Mario s. Mariae in Aquiro S. R. E. diacono cardinali Mattei nuncupato, quem utpote ortu et patritiatu Pergulensium rerum locorumque instructum novimus, eo quidem consilio tradere censuimus, ut ipsi rem omnem inquirerent ac dein Nobis referrent an praefata oppida a monasterio et abbatia s. Laurentii in Campo disiungenda et cuinam ex finitimis dioecesibus forent unienda. Ambo autem cardinales pro ea qua fulgent diligentia negotiorumque agendorum peritia ita delato munere perfuncti sunt, ut opinioni atque expectationi Nostrae plane respondisse laetemur. Quo factum est ut Nos simul ac ipsi quid incolarum saluti congruere posset Nobis pandiderunt, praeconceptum consilium dismembrandi memorata oppida a monasterio sancti Laurentii in Campo eademque Pergulensi dioecesi praeter ceteris magis finitimae uniendi, nonnullaque alia decernendi protinus executioni committere deliberavimus. Qua in re illud praeterea Nobis placuisse non diffitemur quod dum Nos populo in praefatis oppidis commoranti pro pastoralis Nostro officio ea ratione satius prospici sentiebamus, civibus quoque Pergulensis civitatis, cuius patronatum a Nobis in minoribus adhuc constitutis susceptum, etiam postquam ad vi-

¹ Ex Archivio ordinis Cisterciensis in monasterio S. Bernardi Urbis.

ces Iesu Christi Servatoris Nostri in terris gerendas vocati fuimus fidelitate ac sincera eorum in Nos et in hanc Apostolicam Sedem devotione commoti retinere constituimus ac declaravimus rem pericundam probatamque parabamus.

Quocirca cunctis, matura deliberatione pensis, Motu-Proprio, ex certa scientia et apostolicae Nostrae potestatis plenitudine supplentes, quatenus opus sit, defectum consensus tamen fratris Caroli Monti episcopi Pergulani quam aliorum quorumcumque quorum interest aut interesse posset in futurum, spirituales in utroque foro iurisdictionem abbatiae s. Laurentii in Campo nunc vacantis supprimimus atque extinguimus eandemque abbatiam e gradu vere Nullius dioecesis demovemus et ad simplex beneficium ecclesiasticum, servato tamen titulo et nomine abbatiae s. Laurentii in Campo, ac etiam sartis tectis manentibus aliis praeeminentiis, privilegiis, emolumentis iuribusque compatilibus, eadem auctoritate reducimus atque transferimus.

Tria dein oppida supra commemorata nimirum s. Laurentii in Campo et alium s. Andreae et alium vulgo Montalfolio nuncupata et in eis existentes et existentia paroecias, ecclesias, monasteria, loca pia et alia quaecumque secularia et quorumcumque ordinum regularia beneficia, nec non utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos cuiusque status, gradus, ordinis et conditionis a praefata abbatia s. Laurentii in Campo simili modo divellimus, seiungimus ac dismembramus. Haec autem oppida cum omnibus et singulis suis adnexis a monasterio seu abbatia sancti Laurentii in Campo sic disiuncta, avulsa et separata, nec non in eis existentes ac existentia paroecias, ecclesias, monasteria, loca pia et alia quaecumque saecularia vel regularia beneficia, itemque clerum, populum ac utriusque sexus personas, habitatores et incolas dioecesi Pergulensi eiusque territorio perpetuo pariter unimus, coniungimus et incorporamus, ita ut eadem oppida cum omnibus et singulis suis adnexis in posterum semper et quandocumque ordinariae subiiciantur spirituali iurisdictioni, potestati ac regimini episcopi pro tempore Pergulensis dioeceseos, salvis tamen, si quae sunt, exemptionibus cuilibet de iure competentibus.

Cum vero Nobis innotuerit in praedictis oppidis dismembratis ac unitis extare beneficia parochialia, quae hactenus a Nostra Dataria Apostolica ad praesentationem abbatis pro tempore commendatarii s. Laurentii in Campo conferri consueverunt, ac animo perpendentes consultius fore si posthac eadem paroeciae ab episcopo Pergulano libere provideantur, idcirco praefatum ius abbati commendatario olim inhaerens penitus abrogamus; easdemque paroecias et alia, si quae sunt, in ipsis oppidis beneficia

futuris temporibus esse conferenda ab episcopo pro tempore Pergulano, eadem ratione et forma qua conferri solent caeterae paroeciae et beneficia civitatis ac dioecesis Pergulensis, praecipimus atque iubemus, salvis tamen ac suo in robore omnino permansuris reservationibus et affectionibus apostolicis.

Ne autem ecclesia parochialis s. Laurentii in Campo, quae titularis est memorati monasterii seu abbatiae s. Laurentii ex hac dismembratione et unione quidquam sentiat detrimenti, volumus atque mandamus ut eiusdem ecclesiae parochialis tuitio, divini cultus impensa et quodcumque aliud onus quod abbates commendatarii pro tempore erga illam hactenus perferre consueverunt, in posterum quoque absque ulla innovatione eisdem abbatibus omnino incumbat.

Cumque insuper Nos facile intellexerimus ex praedicta spiritualis iurisdictionis suppressione atque ex trium oppidorum dismembratione et unione abbates quidem pro tempore commendatarios penitus eximi ab onere vicario et curiae abbatiali congruum persolvendi stipendium saltem postquam vita decesserint hodierni officiales; clericos autem egenos eorumdem oppidorum spe privati quodlibet assequendi subsidium quod antea ex pia liberalitate abbatibus commendatariis praesertim tempore bo. me. card. Iosephi Albani gaudebant, ut in ecclesiasticis seminariis informarentur; propterea ne dum abbates pro tempore gravi levantur pondere curiae abbatialis, clericis oppidanis ulla censeatur illata iactura aut spes sublata, pariter decernimus atque mandamus ab abbatibus pro tempore commendatariis s. Laurentii in Campo singulis annis ac perpetuum in modum a die executionis praesentium literarum, etiamsi super mensa abbatiali aliae pensiones annuae ad tempus et in perpetuum duraturae reservatae existant vel per Nos successoresque Nostros in posterum reserventur exsolvendam esse seminario Pergulano (quod tamen nondum erectum fuisse perdolemus, et quam cito erigi iubemus) pensionem scutatorum centum quinquaginta iuliorum decem pro quolibet scutato a quovis onere et detractone liberam, ut ibidem tres adolescentes in commemoratis oppidis orti, optimae autem spei ac prima saltem tonsura initiati, alantur et instruantur. Hos vero adolescentes ab episcopo pro tempore Pergulensi ita deligi edicimus, ut ex quolibet dismembrato oppido unus assumatur, quod si alicubi nullus aptus et idoneus inveniat ex alterutro oppido ad libitum antistitis nominetur; nemine autem digno in tribus praefatis oppidis existente fas sit episcopo aliquem ex Pergulensi civitate vel dioecesi caeteris praeferre.

Non obstante vero huiusmodi perpetuo onere annuae pensionis scutatorum centumquinquaginta seminario Pergulensi solvendae, volumus

ut fructus ac reditus abbatae s. Laurentii in Campo futuris quoque temporibus taxentur ad florenos quinquaginta auri de Camera, quemadmodum eiusdem monasterii seu abbatae fructus ad hanc ipsam florenorum quantitatem in libris Camerae apostolicae et sanc. collegii taxati reperiuntur, nec abbates seu perpetui commendatarii ratione dictae pensionis ut supra impositae ullam taxarum monasterii huiusmodi reductionem unquam petere queant.

Omnia autem et singula instrumenta atque documenta, quae oppida ut praeferebantur ab abbata s. Laurentii dismembrata illorumque incolas et beneficia quomodolibet respiciunt a cancellaria abbatiali s. Laurentii extrahi et cancellariae Pergulanae tradi volumus ac praecipimus.

Quamobrem venerabili fratri Nostro Bartholomaeo episcopo Ostiensi et Veliternensi S. R. E. cardinali Pacca ac dilecto filio Nostro Mario s. Mariae in Aquiro S. R. E. diacono cardinali Mattei nuncupatis et memorati monasterii seu abbatae s. Laurentii in Campo administratoribus quos in harum literarum Nostrarum exequutores eligimus ac deputamus necessarias omnes ac singulas ad praemissorum effectum plenarie consequendum tribuimus facultates ut ipsi per se vel per alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum, ab eis subdelegandum, praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit vel quoties ab iis quorum interest vel ab aliquo eorum fuerint requisiti solemniter publicent et exequantur ac omnia et singula in eis contenta faciant auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat atque pro tempore spectabit inviolabiliter observari. Atque ut tam ipsi quam persona ab eis subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet forsitan oritura servatis tamen servandis etiam definitive et quavis appellatione remota libere ac licite definire ac pronunciare possint et valeant contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem similiter concedimus atque impertimur. Eisdem vero executoribus praecipimus atque mandamus ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra quatuor menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittant illudque in archivio congregationis Rebus Concistorialibus praepositae de more asservari edicimus atque iubemus.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, vocati et

auditi non fuerint aut praemissis non consenserint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios ac integros effectus sortiri et obtinere. Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi ac interpretandi facultate iudicare atque definire debere et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, de suppressionibus, dismembrationibus perpetuis ad partes committendis, etiam vocatis omnibus, quorum interest, aliisque Nostris et cancellariae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati, in contrarium praemissorum quomodolibet editis, etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis, specialibus, vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac decretis, etiam Motu-Proprio, et de apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continentes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi autem literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhibitae fuissent.

Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam Nostrae suppressionis, dismembrationis, separationis, unionis, subiectionis, impositionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit in-

dignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo sexto, septimo idus iulii pontificatus Nostri anno sexto.

CV.

*Praestantissimos viros Petrum Ostini archiepiscopum Tharsensem, Aloysium Frezza archiepiscopum Chalcedonensem et Constantinum Patrizi archiepiscopum Philippensem S. R. E. cardinales declarat*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE DECIMA PRIMA IULII

ANNO MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEXTO.

Venerabiles fratres

De novis fratribus in vestrum ordinem cooptandis, cogitantibus Nobis, illud maxime e re Nostra Sanctaeque huius Apostolicae Sedis esse videtur, ut quos seligendos putemus, tum prudentes esse homines, tum erga Nos eandemque S. Sedem benevolos minime dubiis constet argumentis. Agitur enim de viris in senatum Nostrum adscribendis, qui consilio Nobis in utraque hac sacra et civili commissa humilitati Nostrae procuracione, sint profuturi, quod sane sperari nequit nisi ab iis, qui et prudentia esse Nobis adiumento possint et velint benevolentia; quorum si alterutrum desit, *nullum*, ut monet s. Bernardus, *esse perfectum consilium potest*. Harum igitur, non minus quam ceterarum virtutum laude praestantes ut Nobis contingant adiutores impense precati a Domino, tres habemus in animo declarare S. Ecclesiae cardinales, eosque, uti Nobis, ita quemadmodum confidimus, vobismetipsis, huiusmodi nominibus probatos. Precibus ad Deum Nostris, venerabiles fratres, adiungite, quo aspirante S. Spiritus gratia et illi quae in hac praesentium temporum difficultate ad S. Ecclesiae ac Sedis Apostolicae bonum ac decus agenda sint Nobiscum videant Nobisque fideliter aperiunt, et Nos ad ea quae agenda intellexerimus, perficienda valeamus.

Sunt autem hi:

Petrus Ostinius archiepiscopus Tharsensis, quem die trigesima septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi primi cardinalem creavimus et in pectore reservavimus.

Aloysius Frezza archiepiscopus Chalcedonensis et Constantinus Patritius archiepiscopus Philip-

pensis, ambo a Nobis die vigesimo tertio iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto item cardinales creati et in pectore reservati.

Ac primus, doctor publicus in lyceo Gregoriano historiae ecclesiasticae et examinatore clericis probandis, inter consultores cooptatus fuit congregationum Ecclesiasticis Negotiis Extraordinariis curandis, Noxiis Libris in indicem vitorum referendis, ac Fidei Propagandae praepositarum, unaque inter qualificatores, ut vocant, Universalis Inquisitionis; tum internuntius apostolicus Viennam, inde nuntius apud Helvetios, postea in Brasiliam, demum iterum Viennam missus est.

Alter antea adlectus inter intimos cubicularios pontificios et socius additus Collegio Theologico, dein Terracinae, Priverni et Setia fuit episcopus; post autem ornatus archiepiscopatu Chalcedonensi inter canonicos Liberianos, tum inter Vaticanos adscriptus est, idemque factus consistorii secretarius, congregationis Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis praepositae, unaque consultor ad inquirendum contra haereses et ad libros pravae doctrinae notandos.

Tertius inter iudices sedit ad causas rerum iudicarum dirimendas, deinde inter iudices quibus a Rota est nomen; idem cardinalis maioris poenitentiarii adiutor a rescriptis, qui nuntius Florentiam destinatus, eo munere licet dignissimus sponte optavit exonerari, et a Nobis domui Nostrae pontificali fuit praepositus. Quos quidem omnes insigni virtute ac pietate praeditos, atque impositis fungendis muneribus cognitionis rerum, prudentiae, integritatis animique Sanctae huic Sedi ac Nobis summo studio ac fide addicti, minime dubiis significationibus probatos, dignos iudicavimus quorum merita sacrae purpurae honore remuneremur operamque ministerio Nostram magis magisque profuturam propius Nobis adiungeremus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate itaque omnipotentis Dei, sanctorumque apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, declaramus S. R. E. presbyteros cardinales:

Petrum Ostinium
Aloysium Frezza
Constantinum Patrizi

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

¹ Ex Secretaria Congr. Consistorialis. Vide Acta Consistorialia ab anno 1832 ad annum 1836 pag. 625.

CVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Altare subterraneum privilegiatum declaratur tam pro vivis quam pro defunctis; praeterea statuitur quod, exceptis festis maioribus, missa votiva sanctorum apostolorum celebrari possit*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad beatissimi Principis Apostolorum, cui Nos nullis certe promeritis successimus, memoriam quam maxime celebrandam, Romani Pontifices praedecessores Nostri, mira quadam pietatis ac munificentiae contentione, non modo exquisitissimis basilicae Vaticanae operibus atque ornamentis splendide consuluerunt, verum etiam amplissimis privilegiis ac spiritualibus donis eam cumulandam existimarunt. Merito autem atque optimo iure gloriosum apostolorum sepulcrum, in eiusdem basilicae hypogeo positum, summa colentes veneratione, magnificum super eo altare, quod eorumdem apostolorum sacrae exuviae augustius efficiunt, extruendum censuere. Nos igitur, praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, et commemoratum sepulcrum singulari animi Nostri devotione prosequentes, amplioribus illud indulgentiarum muneribus locupletare statuimus. Itaque de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, altare subterraneum sanctorum apostolorum Petri et Pauli Vaticanae basilicae, quod maiori pontificio altari subest, privilegiatum tam pro vivis quam pro defunctis perpetuum in modum declaramus. Praeterea concedimus ut, exceptis tantummodo diebus Epiphaniae, Dominicae Palmarum ac totius maioris Hebdomadae et Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis D. N. I. C. et Assumptionis B. M. V., toto anni tempore missa votiva sanctorum apostolorum Petri et Pauli a quocumque sacerdote saeculari vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis, eodem in altari, possit celebrari. Octo vero continentibus diebus a festivitate apostolorum Petri et Pauli, missam, prout in festo, sub duplici ritu celebrari posse permittimus. Denique ad augendam fidelium religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus christifidelibus qui semel in mense vere poenitentes et confessi ac sacra communione refectioni, idem altare devote visitaverint ibique pro felici statu Sanctae Romanae Ecclesiae et pro fidei orthodoxae propagatione beatorum apo-

stolorum Petri et Pauli patrocinium implorantes, pias ad Deum preces effuderint, quo die id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Indulgentiam vero tercentum dierum, quoties ipsum altare visitaverint ibique ex propria cuiusque pietate Deum exoraverint, liberaliter elargimur.

Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse iterum concedimus. Praesentibus perpetuis futurisque temporibus valituris, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima septima iulii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Canonico Malvetani datur facultas instituendi in pago, vulgo Stroncone, Narniensis dioecesis, dignitatem et praebendam patronatus localis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Cum Nobis vel maxime optandum omnique studio curandum, ut omnipotentis Dei gloria ubique promoveatur, eiusque cultus sacris praesertim in templis maiorem in modum augeatur, tum eorum postulationibus alacri libentique animo annuere solemus, qui eo potissimum spectant, ut domus Dei decor et honor magis magisque refulgeat.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Antonius Malvetani, in praesentia canonicus collegialis templi s. Nicolai Barensis in oppido *Stroncone*, Narniensis dioeceseos, se iam ab anno millesimo octingentesimo quarto a regula fratrum ordinis Minorum s. Francisci de observantia, ubi solemniter vota nuncuparat, a rec. mem. Pio VII praedecessore Nostro rite solutum, beneficium residendi oneri obnoxium obtinuisse, ac deinde tum magistri propria in patria, tum monialium conscientiae moderato-
ris munere perfunctum, aliisque occupationibus quae sibi convenirent, peculium congegisse quo domum quingentorum scutatorum summa com-

¹ Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 64.

² Ex Archivio Secretariae Brevium.

paravit. Hinc ab eodem Pontifice huiusmodi contractu approbato, veniam imploravit, qua sibi fas esset propriis haeredibus sua relinquere. Postmodum vero duo emit oliveta, ac supplex ipsum adiit Pontificem, qui non modo hunc confirmavit contractum, verum etiam potestatem ei tribuit alios ineundi contractus, ea tamen lege, ut fructus atque proventus in pias causas erogaret. Iamvero suae tranquillitati omni ex parte consulere vehementer exoptans, eius esset in votis, commemorata domo aliisque rebus iam comparatis et in posterum comparandis archidiaconalem dignitatem laicalis patronatus familiae suae vel in collegiali templo s. Michaelis Archangeli, vel in alia collegiali aede s. Nicolai Barensis, oppidi *Stroncone*, instituere iis cum oneribus, quae ipsi imponere existimabit, accedente tamen episcopi dioecesei et illius canonicorum collegii ubi haec archidiaconalis dignitas et praebenda instituetur, consensu. Quo vero haec dignitas maiore nitescat honore, addit se impense cupere, archidiaconum huiusmodi secundum in canonicorum subsellio locum habere, ac lineum amiculum seu rocchetum et palliolum, vulgo mantelletam nigri coloris, induere. Itaque supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut hanc rem conficiendam Nostram opem et veniam largiri velimus. Nos vero domus Dei splendori prospicere summopere optantes, accepto venerabilis fratris episcopi Narnien. testimonio, ex quo ea omnia cognovimus, quae hac de re scire oportebat, piis oratoris desideriis quam libentissime annuendum censuimus.

Quamobrem ipsum oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, eidem presbytero Antonio Malvetani facultatem facimus atque imperimus, cuius vi, commemorata domo aliisque rebus iam ab ipso acquisitis et in posterum acquirendis, archidiaconalem dignitatem atque praebendam laicalis patronatus familiae suae in uno ex commemoratis collegialibus templis, oppidi *Stroncone*, Narniensis dioecesis, eorum accedente consensu, de quibus habita mentio est, ac diligentissime servatis iis omnibus, quae servari opus est, libere et licite erigere et instituere possit et valeat. Praeterea, eadem auctoritate Nostra concedimus atque indulgemus, ut ii omnes, qui hac archidiaconali dignitate et praebenda rite fuerint honestati, non modo secundum locum in choro, in comitiis seu capitulis aliisque omnibus functionibus teneant, verum etiam lineum amiculum sive rocchetum

et palliolum sive mantelletam nigri coloris perpetuo gestare libere et licite possint ac valeant. Quae quidem omnia hac lege concedimus, ut quoties collegialis ecclesia, in qua archidiaconatus huiusmodi fundatus fuerit, cessabit, archidiaconalis praebenda ad cappellaniam patronatus familiae oratoris redigatur, atque archidiaconalis ipsa praebenda iterum redintegretur, ubi collegialis ecclesia denuo vigebit.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quancumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit, illius collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii ubi archidiaconalis ista dignitas et praebenda erigetur, nec non praedicti regularis ordinis, cui orator nomen dederat, etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona iulii millesimo octingentesimo trigésimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Ex mente visitatoris apostolici collegium missionum sancti Bartholomaei in insula Tiberina s. Francisci Observantium separat a provincia Romana ac subiicit immediate ministro generali; iubet insuper ut ex collegio amoveatur quamprimum philosophiae studium et inducatur vita communis; statuit quae esse debeat collegii dependentia a sacra congregatione Propagandae Fidei; praecipit tandem ut in caeteris servetur Clementis XI constitutio¹.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Divino penitus consilio fel. rec. Clemens XI praedecessor Noster sententiam congregationis de Propaganda Fide libentissime confirmans, nonnullorum ordinum regularium superioribus praecepit, conventuum seu coenobiorum deputationem pro collegiis missionum, in quibus religiosi viri, qui se ad missiones apud infideles obeundas vocari dicerent, per statutum tempus vocationis suae maturius experimentum facerent, et orationi ceterisque pietatis officiis impensius vacantes, et studia theologicarum disciplinarum atque orientalium idiomatum sedulo persequentes, ad ardui ministerii opus, ut par est, exequendum instituerentur. Vidit enim sapientissimus Pontifex quanti intersit missionum bono, quae in regionibus infidelium et haereticorum potestati subiectis habentur, ut ad eas nonnisi probatae vocationis spectataeque pietatis atque doctrinae viri deputentur. Hac Nos consideratione permoti, quam praecipuam curam gerere studuimus quamdiu memoratae congregationi de Propaganda Fide prae fuimus, ut missionum collegia, quae laudati aliorumque Pontificum praedecessorum Nostrorum pastoralis sollicitudine erecta in Urbe inveniuntur, rite sancteque administrarentur, eam postquam ad d. Petri Cathedram, meritis licet imparibus, evecti fuimus, non solum servavimus, sed etiam pro viribus auximus, nec auctoritatis Nostrae opportuna remedia adhibere unquam desivimus, si quod ex illis debuit ad meliorem formam revocari.

Cum vero nuper, nec sine animi Nostri dolore noverimus de collegio missionum in conventu s. Bartholomaei in insula Tiberis ordinis fratrum Minorum d. Francisci de Observantia anno millesimo septingentesimo decimo instituto, cuius regulas Clemens XI apostolicis literis vigesima prima ianuarii eiusdem anni incipientibus *Commissi Nobis*, confirmavit et servandas perpetuo iussit, quod in eo non modo leges adeo sapientes ad rectum eiusdem collegii regimen latae non diligenter observarentur, sed non semel contigerit, ut dissidia in ea domo commoverentur; nulla interposita mora statuimus, aliquem ex cardinalibus negotiis de Propaganda Fide praepositis designare, cui visitatoris apostolici praedictorum conventus et collegii munus committeremus. Ad huiusmodi autem munus utiliter adimplendum aptissimum iudicavimus venerabilem fratrem Nostrum Carolum Mariam episcopum Praenestinum S. R. E. card. Pedicini nuncupatum, ad cuius pietatem, prudentiam, religionis amplificandae studium ceterasque egregias dotes accedit etiam experientia atque usus in rebus missionum pertractandis, cum multos annos secretarii primum

deinde praefecti congregationis de Propaganda Fide munus diligentissime gesserit. Eum igitur conventus ac collegii missionum apud s. Bartholomaeum in insula Tiberis visitatorem deputavimus, ut de obortis in illo abusibus inquireret, causas eorundem cognosceret, et quid factu opus esset, Nos certiores accurate redderet.

Quo ille officio perfunctus, qua solet in rebus gravissimis sedulitate, studio et prudentia, deinde Nobis peractae visitationis narrationem fecit. Ex ea porro apparet in illa religiosa domo qui vigent abusus, quae saepe saepius exoriuntur dissidia, ea praecipue ex importuna duarum communitatum commixtione provenire, collegii videlicet iuvenum ad missiones instituendorum, et conventus, in quo seniores alii officiis et occupationibus sunt addicti diversaque horarum distributione uti solent; inde contentiones et pacis atque ordinis perturbatio resque eo perducta, ut, nisi malis prompta et opportuna providentia occurratur, emolumenti vix aliquid ad bonum et incrementum religionis sperari amplius ex eo missionum collegio possit.

Hoc rerum statu Nobis renunciato, praelaudatus cardinalis ad rationem descendit, quam ineundam putat, ut dissensionibus finis imponatur atque novae in posterum non exurgant praescaveatur, ut abusus tollantur et disciplina ita statuatur, ut collegium missionum, de quo agitur, sanctissimo fini respondeat, ad quem fuit institutum. Optimum igitur factu videri sibi dicit, ut quae Nos ipsi pro conventu et collegio s. Petri in Monte Aureo decrevimus, literis Nostris diei vigesimae secundae martii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, videlicet ut ab eo conventu studium philosophiae removeretur, isque unam cum collegio familiam constituens a Romana provincia separaretur, ut uni subderetur p. ministro seu vicario generali ordinis Minorum de Observantia Cismontanae familiae cum dependentia a congregatione de Propaganda Fide, quae item circa administrationem et vitam communem perfectam ibidem praecepimus, eadem omnia pro conventu s. Bartholomaei statuamus. Addit his cardinalis visitor alia quaedam decernenda, videlicet, ut praedictus generalis cardinali in Urbe vicario Nostro generali praesentet religiosum doctrina, pietate ceterisque dotibus ornatum, quae ad paroeciam s. Bartholomaei in insula Tiberis bene regendam necessariae sint; ut lectori theologiae moralis, quem in eo collegio instituendum congregatio de Propaganda Fide provide decrevit, a p. commissario Terrae Sanctae in Urbe degente vestiarius subministretur, prout vigore apostolici Brevis Innoc. XI subministratur lectori controversiarum; ut procurator missionum eligatur iis praedictis dotibus, quae in constitutione Clementis XI *Commissi nobis* as-

signantur; ut expensae itineris quod religiosi alumni e respectivis provinciis ad collegium suscipere debent inter conventum s. Bartholomaei et p. commissarium Terrae Sanctae aequaliter dividantur. Tandem ut ad plenam observantiam omni ex parte saepius citatum providissimum Clementinum Breve *Commissi nobis* revocetur.

Nos igitur ad ea attendentes, quae de statu collegii apud s. Bartholomaeum in insula card. visitator explicuit, mature etiam perpensis quae ut illud ad meliorem ordinem revocetur putat decernenda, id tandem consilii cepimus ut eidem collegio opitulemur, quod pastoralis officii Nostri ratio postulat, modo ac forma ab eodem visitatore propositis. Quocirca per praesentes literas statuimus atque iubemus, ut conventus apud s. Bartholomaeum in insula Tiberis, qui hactenus provinciae Romanae fratrum Minorum de Observantia addictus fuit et eius provinciali paruit, ad eandem amplius provinciam non pertineat, a qua idcirco per praesentes perpetuo seiungimus eumque statuimus sub immediata patris vicarii vel ministri generalis ordinis Minorum Observantiae Cismontanae familiae pro tempore existentis iurisdictione, ut eius in posterum consilio et imperio administretur, ea tamen lege ut, quoties de novo guardiano eligendo casus advenerit, praedictus pater vicarius vel minister generalis negotium hoc agat prius cum congregatione de Propaganda Fide, ut ea acceptante et consentiente, novus guardianus eidem conventui praeficiatur; in omnibus praeterea quae tum conventus tum collegii disciplinam et negotia spectare poterunt, ad eandem congregationem se referat tam idem pater generalis quam pater guardianus. Cum autem is Nobis propositus sit finis, ut conventus s. Bartholomaei, quem unam cum collegio familiam efformare volumus, iuvenibus religiosis ad munus missionis instituendis inservire tantum debeat, ut omnis causa absit, qua finis iste vel intercipi vel retardari possit, praecipimus et iniungimus eidem p. vicario generali ut, quam primum fieri possit, studium philosophiae ab eo conventu removeat et curet, ut quos religiosos viros manere in eo conventu oportet, seu pro ecclesiae d. Bartholomaei servitio, seu pro alumnorum regimine atque institutione, ii spectatae sint vitae, qui suo exemplo ad pietatem alumnos suos iuvenes incendunt, his inde amotis, qui habita ratione novorum rerum status iam non sunt necessarii vel opportuni.

Quoniam autem praedicta ecclesia s. Bartholomaei una est ex Urbis parocciis, hinc ad p. vicarium vel ministrum generalem Cismontanae familiae pertinebit cardinali vicario generali in Urbe Nostro, religiosum virum prae-

sentare, doctrina, pietate ceterisque praeditum dotibus, quae ad animarum curam sancte et utiliter gerendam necessariae dignoscuntur. Volumus igitur et iubemus, ut in eo conventu vita communis perfecta perpetuo servetur: hac enim vitae ratione servata discent iuvenes alumni animum avertere a rebus temporalibus, et totum ad Deum convertere, cui uni in sanctis missionibus inservire debebunt. Praeterea praecipimus, ut lectori theologiae moralis a patre commissario Terrae Sanctae in Urbe degente vestiarium subministretur, prout vigore apostolici Brevis Clementis XI subministratur lectori controversiarum; ut pro itinere, quod religiosi alumni e respectivis provinciis ad collegium suscipere debent, expensae inter conventum s. Bartholomaei et eundem patrem commissarium aequaliter dividantur; ut procurator missionum eligatur iis ornatus dotibus, quae in const. Clementis XI *Commissi Nobis* assignantur. Cetera vero quae ab eodem praedecessore Nostro in ea constitutione congrue ac sapienter ad illius collegii regimen disciplinamque spectantia ordinata sunt, eadem omnia ut sarta tecta sint, et in perpetuum et adamussim serventur omnino praecipimus, mandantes illis, quibus id curae et sollicitudinis esse debet, ut eadem omni quo poterunt studio servari faciant. Haec volumus, statuimus etc. expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Collegio canonicorum ecclesiae cathedralis Feltrinae datur facultas, qua canonici vestem violacei coloris gestare possint ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanum decet Pontificem praecipua beneficentiae munera atque insignia ornamenta, ut potissimum ecclesiasticis tribuere viris, qui conspicuis in templis alacres in excubiis Domini, atque in hymnis et canticis laudes Deo persolventes, virtutum omnium ornatu fulgere, ac Dei gloriam amplificare et animarum saluti prospicere omni ope et opera student. Equidem Nos minime latet canonicorum collegium cathedralis Feltrinae, quae ad Asonem amnem sita, cum Bellunensi ecclesia coniuncta, iis ecclesiasticis

¹ Ex Archivio episcopali Feltrinae.

viris esse conflatum, qui memores nominis atque institutionis eorum, omni virtutum laude praestare summopere curant. Itaque eiusdem cathedralis decus atque splendorem augere cupientes, aliquod perenne Nostrae voluntatis testimonium eidem canonicorum collegio quam libentissime tribuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos canonicos commemoratae cathedralis Feltrensis, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt, quique in posterum erunt, canonicis cathedralis templi Feltriae, ut vestem violacei coloris in choro, in conventibus, seu ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus gestare, primae verò eiusdem canonicorum collegii dignitati ut lychno manuleato, vulgo bugia, in sacro peragendo uti libere et licite semper intra tamen limites dioecesium Bellunen. et Feltren. possint et valeant, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus. Decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus et quoties opus fuerit eiusdem cathedralis ecclesiae et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Confirmatio patriciae nobilitatis
Verulanae etc.*¹

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicae Sedis maiestatem utique decet earum sub civili sua ditione civitatum, quae et originis vetustate et incolarum frequentia et ordinis populique praestantia quamdam sibi famam compararunt, splendori tuendo servandoque prospicere, ut ipsae paterna R. Pontificis benignitate impulsae, catholicae religionis studio atque in Petri Cathedram fide et obsequio enitere conentur, simulque ostendant urbium decus et ornamentum a virtute magis quam nomine ac dignitate pendere. Ex precibus nuper oblatis accepimus Verularum civitatem, Hernicorum inter urbes praecipue illustrem et non mediocri famae celebritate claram, patritius privilegio principes inter familias fuisse potitam; labentibus annis in R. Pontificis potestatem transgressam nobilium coetum semper habuisse, eumque ordinem ex praedecessorum Nostrorum liberalitate et munificentia praesertim vero ab Nicolao I, Innocentio IX, Paschale II et Alexandro III qui inibi moram fecerunt, amplissimis auctum privilegiis per varias temporum vices sartum tectumque perstitisse; proximior vero aetate curatorum seu conservatorum titulo honestatum, a reliquis duobus ordinibus, ab illo nempe civium, qui expectatissimis domibus proprio censu viventibus constabat, et ab ordine priorum, ad quem illae pertinebant familiae, quae nec mechanicas, nec viles exercebant artes, fuisse omnino distinctum. Hinc ex eodem nobilium ordine primus adlectus est magistratus, qui ex mutabili annorum serie primum conestabilis, deinde syndicus, curator, postremo vexillarius appellatus est. Nec sane rerum commutatione aliquid eius dignitatis remisit, nam hoc ineunte saeculo, compositis hostilis impetus fluctibus, postea quam pontificiae provinciae ad legitimam imperii potestatem rediere, nobilium ordo sua privilegia recuperavit. Quum autem in legum restauratione sancitum fuerit, ut illi coetui vexillarii munus committeretur, omnes, etiam ex civium ordine in consilium adlecti, huic obeundo muneri nobilem tantummodo virum unanimi consensione praeficiendum esse existimarunt, eo magis quod fel. rec. Leo XII praedecessor Noster constitutione, seu Motu Proprio die vigesima prima decembris anno millesimo octingentesimo vigesimo septimo edito, generosam nobilitatem iis servavit civitatibus,

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

quae iampridem ea perfruebantur. Haec itaque civitas, quae pervetustum nobilium coetum habuisse gloriatur et quorum in numerum illustres aliarum civitatum familiae fuerunt relatae, mense novembris, superioris anni (quemadmodum additum fuit) a nonnullis obumbrari visa est statim ac vexillarii munus inferiori coetui commune esse contendebant, Verulanae non solum nobilitatis, verum etiam patriae ipsius detrimento. Quae quum ita sint, idem nobilium ordo, cui nihil potius, nihil praestabilius esse potest, quam ut patriae decus vigeat et floreat, supplex Nos adiit, ut auctoritate Nostra apostolica Verulanam nobilitatem, ea plane ratione, qua usque adhuc extitit, benigne confirmare velimus. Nos igitur expositis rebus diligenter perpensis, ac vetustissimae Verularum civitatis, tot nominibus commendatae, splendori consulere cupientes, alacri libentique animo eorum votis annuendum esse censuimus. Peculiari ergo oratores beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi statuimus atque praecipimus, ut Verularum nobilium coetus iis fruatur privilegiis, quibus in praesentia legitime utitur, ac iure polleat alios etiam nobiles viros sibi adsciscendi, ne unquam labefactetur et concidat; ac praeterea ut ab illis civium quorumcumque ordinibus sit omnino distinctus, ex eoque ordine supremus magistratus eligi debeat. Quo vero tutius et aptius peculiari hoc fruatur honore, volumus atque mandamus quotiescumque huiusmodi electio locum habebit, temporaneo provinciae Frusinati praeside, cuius civili iurisdictioni Verulani subsunt, nobilium numerum a legibus praescriptum exhiberi, ut decurionum communale consilium tertia primi coetus parte constet atque conflatur.

Haec statuimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et in posterum spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romae apud s. Mariam sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXI.

BULLA

Qua dividitur abbatia s. Mariae de Sitria, Nucerninae dioecesis, ab abbatia s. Gaudentii in Barbara¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Inter multiplices gravissimasque Romanorum Pontificum curas, quas pro pastoralis munere in regenda gubernandaque universali Christi Ecclesia alacres sustinuerunt, ea quoque est merito accensenda, qua se vehementer urgeri intellexerunt, ut pia domus religiosaeque fundationes a viris, sanctimonia conspicuis, expleta antiquitate celebres et copia hominum ad Ecclesiae decus et ornamentum exinde editorum illustres, sarta tectae custodirentur, collapsae restituerentur, sin minus illarum memoria in exemplum iugiter servaretur. Huius sane generis praeclara ac pene innumera R. Pontificum praedecessorum Nostrorum exempla, Nos etiam vix dum ad hanc excelsam B. Petri Sedem ineffabili eius clementia, qui infirma mundi eligit ut fortia quaeque confundat, vocati fuimus, aemulari deliberavimus, prout sese offerret occasio, ac temporum quae nacti sumus, sineret calamitas.

Iamvero antiquitate, fundatorum sanctimonia, locorum qualitate aliisque nominibus celebratissima sunt duo monasteria ordinis s. Benedicti, abbatiae nuncupata, intra fines Nucerninae dioecesis posita, quorum unum a s. Maria Sitrinae alterum a Sancta Cruce Fontis Avellanae nomen accipit. Illud s. Romualdum ordinis Camaldulensium parentem, cuius Nos et filium et cultorem esse in Domino gloriamur, fundatorem ac institutorem habuit. Etenim vir Dei, rerum caelestium contemplationi assuetus ac monasticae disciplinae dilatandae desiderio flagrans, licet sextum supra centesimum iam ageret annum ex Camaldoli Hetruriae eremo, unde Camaldulensium ordo nomen sumpsit, in eminentem Sitrinae locum ad radices Catriae Montis, quem inter Apenninos altissimum appellant rerum naturalium scriptores, se contulit, ibique brevi temporis spatio, nedum ecclesiam et coenobium aedificavit, instruxit sed etiam novam monachorum familiam verbo, exemplo institutionibusque prope caelestibus efformavit, educavit, excoluit. Ex hoc monasterio viros, sanctitate, humanis divinisque literis, sacris dignitatibus ac etiam aliorum coenobiorum fundatione insignes prodiisse tradunt, qua eruditi Camaldulensium

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

annalium auctores, qua ceteri rerum ecclesiarum historici, donec coenobium istud medio seculo decimo quinto, monachorum numero iam decrescente, a Romanis Pontificibus in commendam dari coepit. Paulatim vero defectis monachis et abbatibus commendatariis a loco longe absentibus factum est, ut coenobium et ecclesia fatiscerent, ac rudera nunc potius, quam aedes merito appellari queant.

A prisco Sitriae coenobio, de quo hactenus actum est, secundo vix ac ne vix quidem distat lapide celeberrimum florentissimumque monasterium, cui nomen a Sancta Cruce Fontis Avellanae. Hoc porro monasterium etsi a beato Lodulpho episcopo Eugubino, congregationis Avellanensis institutore fuerit constructum, attamen a s. Romualdo, qui ibidem plures annos moram traxit, leges profecto rigidioresque observantiam accepit. Huius quippe rei plane conscius sanctus Pius Papa V praedecessor Noster, extincta iam Avellanensi congregatione, monasterium illud filiis s. Romualdi, qui proximum Sitriae coenobium iam defecisse lugebant, perpetuum in modum censuit esse concedendum. Plurimos ex eo inde a sua foundatione ad haec usque tempora similiter exiisse homines, doctrina, episcopali dignitate, sacra purpura ac praesertim sanctitate illustres, certam exhibent fidem indubia ac probata antiquitatis monumenta. Abs re quidem Nostra esse putamus viros huiusmodi hic singillatim percensere eorumque gesta narrare; quod tamen si Nobis agendum foret, peculiari profecto commemoratione dignum arbitramur sanctum Petrum Damianum, qui in coenobio Sanctae Crucis Fontis Avellanae monachi habitum gestavit, familiae abbas ac vitam patriarchae Romualdi, cuius sin filius at certe cultor et imitator fuit, summa eruditione conscripsit. Inter praeclara vero huius monasterii merita silere non possumus tantam quovis tempore fuisse et nunc etiam esse eorumdem monachorum hospitalitatem ut christifideles sive ex finitimis sive ex dissitis locis illuc magna frequentia, ac fere perenniter confluentes, singularem qua ipsi erga b. Albertinum feruntur devotionem expleant, comiter nulloque sumptu excipiantur et alantur. Nihil hinc mirum si Avellanense monasterium tot viris totque rationibus conspicuum tamque benemeritum ita singularibus privilegiis, gratiis et favoribus R. Pontifices praedecessores Nostri, imo principes, reges et imperatores exornarunt, ut ipsi hac in re mutuo contendisse videantur.

Quae dicimus, eadem Nos ipsi partim audivimus, partim oculis perspeximus, dum in minoribus constituti vicariam generalem ordinis Camaldulensium gereremus, et ad Avellanense monasterium pro generalibus habendis comitiis accesserimus. Quo quidem tempore non sine animi Nostri moerore accepimus, finitimum

et olim florens S. Mariae de Sitria coenobium cum attigua ecclesia nedum collabescere sed iam pene deletum esse. Quae autem tunc didicimus ea nuper in mentem redierunt cum nempe praefatam abbatiam seu monasterium s. Mariae de Sitria ex obitu bo. me. S. R. E. diaconi cardinalis Albani dum viveret ex apostolica concessionem abbatis commendatarii eiusdem monasterii, vacasse Nobis relatum est. Illico namque occasionem sese obtulisse persensimus Camaldulensibus Fontis Avellanae restituendi monasterium s. Mariae, quod idem a s. patriarcha Romualdo fundatum dulci sane atque iucunda adhuc prosequuntur recordatione. Illud etiam intelleximus, quod si conceptum consilium executioni committeremus plura exinde commoda forent obventura. Coenobium siquidem filiis fundatoris charissimum, ac veluti pretiosum pignus redderetur, vetusti monasterii quodam tempore praestantissimi in aevum apud Camaldulenses propagaretur memoria, quae adhuc supersunt rudera, haud plane ruerent, carceris locus vero quo s. Romualdus ob putidissimam calumniam fuerat mancipatus, atque ex eo virtute divina dein ereptus, certum et gloriosum monumentum necessariis instaurationibus reficeretur, simulque ad filiorum servaretur solatium et aedificationem.

Hoc quippe consilio aliisque ex causis, quae ad rem praesentem non pertinent, Nos permoti collationem abbatiae s. Mariae Sitriae protrahendam statuimus, eiusque bona ediximus subiicienda peculiari administrationi, quam tum venerabili fratri Nostro Bartholomaeo Ostiensi et Veliternensi episcopo S. R. E. cardinali Pacca sacri collegii decano, tum dilecto filio Nostro Mario s. Mariae in Aquiro S. R. E. diacono cardinali Mattei nuncupato, committendum decrevimus. Et quoniam monasterio s. Mariae de Sitria alterum monasterium s. Gaudentii in Barbara iamdudum seu tempore Sixti V praedecessoris Nostri fuerit perpetuo unitum, bona autem utriusque abbatiae ita commisceri et confundi contigit, ut quae unius, quae alterius essent iam secerni nequirent, si abbatiarum divisionem earumque in antiquum statum institutionem decerneremus, idcirco memoratis cardinalibus eam esse pandimus Nostri animi mentem, ut bonorum partitionem curarent, quam ipsi optime possent. Delato munere scite ac pro ea qua pollent rerum agendarum peritia, defuncti sunt duo cardinales administratores, eorumque relationem nosmet perpendimus ac probavimus.

Nunc itaque quod iamdiu animo complectebamur exequi volentes, cuncta quae superius narrata sunt; caeteraque in similiis inspicienda considerantes, ad laudem et gloriam omnipotentis Dei, beatissimae semper Virginis Mariae ac beati Romualdi abbatis, matura deliberatione Motu Proprio, certa scientia et apostolicae pote-

statis plenitudine, monasterium, abbatiam nuncupatum s. Mariae de Sitria, Nucerinae dioecesis, nec non omnes et singulas ecclesias filiales eiusdem monasterii seu abbatae cum redditibus, iuribus ac oneribus, quae ipsis ecclesiis filialibus adnexa reperiuntur ab altero monasterio seu abbazia s. Gaudentii in Barbara, Senogalliensis dioeceseos, perpetuo dividimus, secernimus atque separamus.

Dein bona seu septem praedia quae sequuntur scilicet: unum Caentumaio et alterum Palazzo et aliud Lutriano et alterum Sitria et aliud S. Pellegrino et alterum Palazzuolo ac tandem aliud Vignali in territorio Nucerinae dioecesis existentia, et annum valorem plus minus scutatorum quingentorum quadraginta comprehensis ovibus aliisque animalibus de quibus infra, ac etiam canonibus caeterisque praestationibus a praedictis ecclesiis filialibus memorato monasterio seu abbatae s. Mariae Sitriae exsolvendis, subductis tamen cunctis oneribus tam realibus quam personalibus, nec non pensionibus alicui ex praedictis ecclesiis filialibus debitis, attingentia ad monasterium seu abbatiam s. Mariae de Sitria spectare pari motu eademque auctoritate edicimus atque declaramus; ac si forte aliquod ex recensitis praediis aut etiam praedia omnia ad praefatum monasterium s. Mariae de Sitria non pertinerent, idque quovis modo ac tempore in posterum dignosci contingeret; nihilominus supra relata bona seu septem praedia ad monasterium, abbatiam nuncupatum s. Mariae de Sitria, omnimode ac perpetuum in modum pertinere eiusque dotem perpetuo constituere debere decernimus atque mandamus, eidemque monasterio, si opus esset, Nostra etiam liberalitate et auctoritate suprema concedimus atque elargimur.

Cum autem commemorati fundi ovibus aliisque pecoribus ad culturam necessariis instructi sint, oporteat idcirco ex grege per praesentem abbatiarum administrationem ab haereditate libera bo. me. praedicti cardinalis Albani requisito, eam animalium cuiusque generis et speciei quantitatem et qualitatem in eorundem praediorum dotem perpetuo tribuendam detrahi praecipimus, quam huiusmodi literarum exequutores inferius nominandi ipsis fundis magis congruere existimarint, ita tamen ut capitulum summa in eisdem fundis vim scutatorum millium nullatenus excedat. Cumque ex publicis emptionis tabulis die 13 mensis augusti superioris anni per acta Argenti Nostrae camerae secretarii et cancellarii obsignatis, praedicta abbatiarum administratio teneatur annum fructum, quem vocant compensativum, scut. 5 pro singulis centenis, quovis anno praedictae haereditati persolvere, donec reapse gregis pretium, adhuc insolutum fuerit reprehensatum; ideo monasterium Avellanense pro pecoribus usque ad valorem scutatorum millium in fundo-

rum dotem ut supra attribuendis, non solum partem fructus compensativi ad scutata quinquaginta pertingentem solvere debet, sed insuper iisdem pactis, obligationibus ac etiam casibus eventibusque forsitan futuris, quibus iuxta nominatas emptionis et venditionis tabulas ipsa subesset nominata administratio, seu abbatiarum mensa omnino subiaceat, Nostraque etiam auctoritate subiectum volumus atque decernimus. Reliqua autem bona cuiusvis generis et qualitatis ad memoratas abbatias hactenus spectantia, futuris temporibus etiamsi monasterii s. Mariae Sitriae deinceps propria esse patesceret, ad monasterium seu abbatiam s. Gaudentii in Barbara omnino pertinere debere volumus atque statuimus.

Denique praedictam abbatiam s. Mariae Sitriae sic avulsam ac separatam cum praedictis tantum praediis, ut supra seiunctis, et quatenus opus sit eidem abbatae attributis et assignatis, nec non cum praedictis ecclesiis filialibus, redditibus, canonibus, praestationibus, pensionibus, iuribus et oneribus supra recensitis monasterio seu monachis Camaldulensibus s. Crucis Fontis Avellanae perpetuo pariter coniungimus, adnectimus atque incorporamus. Huiusmodi unionis virtute, eidem monasterio seu monachis Camaldulensibus s. Crucis Fontis Avellanae imponimus atque iniungimus onus annis singulis pensionem ecclesiasticam scutatorum ducentorum, iuliorum decem pro quolibet scutato, a quavis detractioe liberam, ac duabus aequalibus solutionibus pro una videlicet medietate in Ioannis Evangelistae festivitate a proxima ventura incipiente, et pro altera in die festo Nativitatis s. Ioannis Baptistae futuri anni, et sic successive de anno in annum, ac termino in terminum perpetuo et qualibet remota exceptione persolvendi Nostrae spoliolum camerae, vel personae, seu personis per Nos Nostrosque successores Romanos Pontifices nominandis.

Abbatiam vero s. Gaudentii in Barbara cum reliquis bonis vel suis, vel ut supra attributis, a monasterio s. Mariae divisam, integre servari praecipimus, eiusque collationem Nobis Nostrisque successoribus Romanis Pontificibus libere reservamus.

Prae oculis insuper habentes supra memoratam bonorum partitionem, eorumque applicationem seu adiudicationem favore utriusque abbatae s. Mariae de Sitria et s. Gaudentii in Barbara, ac etiam vim annuorum proventuum cuiusque abbatae perpendentes, volumus atque mandamus, fructus ac redditus praedictae abbatae s. Mariae, ut praefertur divisae ac monasterio Avellanensi unitae, ab huiusmodi literarum executione in posterum taxari ad viginti-quinque florenos auri, non obstante supradicto onere annuae pensionis ducentorum scutatorum, monasterio, seu monachis Camaldulensibus

s. Crucis Fontis Avellanae a Nobis, tenere praesentium perpetuum in modum imposito atque iniuncto; fructus autem ac proventus praedictae abbatae s. Gaudentii, ut supra divisae, cuiusque liberam collationem Nobis Nostrisque successoribus reservatam ediximus, taxari ad centum octoginta tres florenos auri cum uno tertio alterius floreni similis atque ita in libris camerae Nostrae apostolicae, vigore praesentium omnino describi.

Cumque supra commemorato monasterio s. Crucis Fontis Avellanae iam inde a die secunda augusti anni millesimi octingentesimi trigesimi quinti per dilectum filium Antonium Tosti, Nostro aerario praefectum, tributa et cessa fuerint bona monasterii seu abbatae sub titulo sanctorum Bartholomaei et Aemiliani, vulgo di Congiuntoli, in territorio Saxiferrati Nucerinae dioecesis, pariter existentis, Nos eandem cessionem et applicationem solemniiori modo ac forma ratam habere et confirmare volentes, praedictam abbatiam sanctorum Bartholomaei et Aemiliani, eiusque titulum plane extinguimus ac supprimimus; eiusdem autem bona praedia, redditus et iura, vigore praesentium, ac Motu Proprio, et apostolicae potestatis plenitudine, praedicto monasterio Avellanensi, seu monachis ordinis Camaldulensis perpetuum in modum rursus unimus, tribuimus et applicamus. Cum vero in huiusmodi abbatae suppressione, bonorumque applicatione favore monasterii Avellanensis, ea praecipue fuerit Nostrae mentis ratio et consilium, ut aerarium Nostrum in praesentibus quibus premitur angustiis, aliquo onere alleviaretur, idcirco mentem Nostram iam satis impletam fuisse, nunc solemni modo dicimus atque declaramus. Cum enim ex suppressione abbatae sanctorum Bartholomaei et Aemiliani, eiusque bonorum ac iurium applicatione annuus census in scutatis ducentis quinquaginta circiter accreverit monasterio Avellanensi, ideo aerarium Nostrum perpetuo liberavimus et absolvimus, ab ea fiscalium redditum, vulgo consolidato, monasterio Avellanensi debitorum portione, quae annuos aequaret eiusdem suppressae abbatae fructus; quam iam liberationem et absolutionem per praesentes pari modo ratam habemus atque confirmamus.

Cuncta autem et singula instrumenta ac documenta forsitan existentia, quae abbatiam seu monasterium s. Mariae Sitriae, eiusque possessiones et bona, ut praefertur, eidem attributa, concessa et adiudicata quomodolibet respiciant, monasterio Avellanensi Camaldulensibus tradi volumus atque praecipimus; caetera vero instrumenta et documenta quaecumque sive ad monasterium seu abbatiam s. Gaudentii in Barbara, sive ad eius bona, iura et onera quovis modo spectantia, abbati commendatario pro tempore a Nobis Nostrisque successoribus Romanis Pontificibus nominando et instituendo reservari

ac suo tempore tradi, edicimus atque mandamus.

Quocirca ven. fratri Nostro Bartholomaeo episcopo Ostiensi et Veliternensi S. R. E. cardinali Paëca, ac dilecto filio Nostro Mario sanctae Mariae in Aquiro S. R. E. diacono cardinali Mattei nuncupatis, et praedictorum monasteriorum seu abbatiarum s. Mariae Sitriae ac sancti Gaudentii in Barbara administratoribus, quos in harum literarum Nostrarum executores eligimus ac deputamus, necessarias omnes et singulas ad praemissorum effectum plenarie consequendum tribuimus facultates, ut ipsi per se, vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eis subdelegandum, praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit, vel quoties ab iis quorum interest vel ab aliquo eorum fuerint requisiti, solemniter publicent et exequantur, ac omnia et singula in eis contenta, faciant auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat atque pro tempore spectabit, inviolabiliter observari. Atque ut tam ipsi, quam persona ab eis subdeleganda, super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet forsitan oritura, servatis tamen servandis, etiam definitive et quavis appellatione remota, libere ac licite definire ac pronunciare possint et valeant, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam si opus fuerit valido gubernii brachio, plenam et omnimodam facultatem similiter concedimus atque impertimur. Eisdem vero executoribus praecipimus atque mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra quatuor menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittant, illudque in archivo congregationis Rebus Consistorialibus praepositae, de more asservari edicimus atque iubemus.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari et audiri debuissent, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari atque definiri debere, etsi secus super his a quoquam

quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non tollendo, de suppressionibus, dismembrationibus, unionibus perpetuis ad partes committendis, etiam vocatis omnibus quorum interest, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis, ac Lateranensis concilii novissime celebrati in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan editis etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis statutis et consuetudinibus privilegiis quoque, indultis ac decretis etiam Motu Proprio, et apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua non autem per clausulas generales idem continentes mentio, seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi autem literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhibitae fuissent.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae suppressionis, dismembrationis, separationis, unionis, impositionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo sexto, quinto kalendas octobris, pontificatus Nostri anno sexto.

CXII.

EPISTOLA

Praesidi reipublicae Haitarum mittenti delegatum apostolicum cum articulis conventis ad ordinandum regimen ecclesiasticum in iis regionibus respondet, illos confirmari non posse, nisi antea removeantur impedimenta quae oriuntur ex legibus civilibus, et cautum sit tum de auctoritate ecclesiastica exercenda, tum de clero instituendo et sustentando. Rursus itaque delegatum apostolicum ad eum mittit sperans collatis simul consiliis omnia ad rectam normam conformatum iri¹.

Dilecto filio
illustri et honorabili viro Ioanni Petro Boyer
Haitarum reipublicae praesidi,

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili illustris et honorabilis vir,
salutem et apostolicam benedictionem.

Rediens istinc ven. frater Ioannes episcopus Carolopolitanus, cui de aeterna gentis Haitianae salute vehementer solliciti spiritualem totius insulae curam interim commiseramus, Nobis obtulit, una cum nobilitatis tuae epistola, articulos, de quibus inter ipsum delectosque ad id per te viros convenerat, ut iis confirmationem Nostram adiceremus. Laeti lubentesque ac paternae Nostrae caritatis viscera dilatantes illum accepimus, quod confideremus, rem ea ratione fuisse compositam, quae menti Nostrae tibi iampridem explicatae responderet. Meminisse namque debes, dilecte fili illustris et honorabilis vir, quemadmodum per literas datas ad te die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto opportune declaraverimus (quod ceteroquin et ipsi nobilitati tuae persuasum esse non ignorabamus) ad religionis ordinem istic integre restituendum omnino oportere, ut ante removerentur impedimenta ex quibusdam Haitianae reipublicae legibus Ecclesiae doctrinae et sacrae eius auctoritati adversantibus profecta, simulque de ecclesiastica iurisdictione libere exercenda cautum esset, clerique indigeni disciplinae prospiceretur per optimam illorum institutionem qui in sortem Domini vocati essent, instructis ad hoc iuxta canonicam formam seminariis; et ipsi praeterea clero certa adesset se sustentandi ratio pro illius necessitate ac decore comparanda.

Atqui tamen videmus, neque haec hactenus praestita, nec quae commemoravimus impedimenta fuisse reapse sublata. Quare cum res eodem plane loco permaneant quo initio esse

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

noveramus; non sine animi Nostri molestia sentimus, nondum patere Nobis aditum ad definitivam providentiae rationem ineundam, qua recta stabilisque religionis forma inter istius insulae populos valeat ex communi voto constitui; quod quidem et ipse pro eximia qua polles prudentia, satis intelligis, et fusius etiam nobilitati tuae erit explicaturus ven. frater episcopus Carolopolitanus. Ceterum id apostolicae Nostrae sollicitudini firmiter propositum esse, ut quo melius ac citius liceat catholicae Ecclesiae res istic ordinentur, te pro certo habere minime dubitamus: siquidem hoc cumulatissime testantur paternae curae in opus eiusmodi tertio abhinc anno susceptae et nunquam intermissae. Quod si in vastissimas alias Americae regiones oculos paulisper intendas, evidentiora percipies argumenta huiusce studii per Nos vel ab ipso pontificatus exordio ad bonum religionis inibi curandum indesinenter impersi. Atque in eo, qui consolationis Deus est, laetari merito possumus, quod, ipso conatus Nostros adiuvante, a desiderio non simus fraudati. Maxima namque illarum ecclesiarum pars suos habet legitime institutos antistites, pastoralis ministerio fungentes, una cum fundatis rite capitulis ac paroeciis, reliquo clero interim coalescente non sine ingenti gaudio fidelis populi ob eam, quam inde sentit, spiritualis commodi ubertatem.

Quam porro in illas regiones gessimus sollicitudinem, eadem et in Haitianam gentem ardentissime afficimur, illam non minori zelo impendere paratissimi statim ac quae obstant impedimenta tollantur. Hac de causa mittendum rursus in Haitianam insulam statuimus ven. fratrem Ioannem episcopum Carolopolitanum, non modo ut iisdem instructis facultatibus quas illi tribuimus per literas apostolicas in forma Brevis die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto vicaria Nostra et Sanctae huius Sedis auctoritate spiritualem gerat curam locorum omnium quae ista ditio continentur; sed insuper ut collatis tecum consiliis singula studeat parare, Nobisque opportuna referre, quae ad religionis ordinem in ipsius insulae finibus integre solideque restituendum pertinere videbuntur.

Quem quidem pietate ac virtute praestantem ven. fratrem eo libentius ad te mittimus, quod ex iteratis tuis tum ad Nos tum ad ipsum literis comperimus, quantam is apud nobilitatem tuam de se opinionem excitaverit, quamque adeo tibi acceptus existat. Et sane laudandum illius erga Nos obsequium in hac nova missione subeunda, licet ei non exigua oriretur difficultas non tam ex valetudine atque itineris incommodo, quam quod molestum ipsi est a carissima sibi Carolopolitana ecclesia abesse.

Unum superest, dilecte fili illustris et honorabilis vir, ut is abs te benignissime excipiat, quod certo coniicere fas est ex praeclara tua voluntate religionis negotium istic adiuvari, et ex humanitate illa plane singulari, qua ipsum ad insulam Haitianam alias advenientem cummulasti: cuiusmodi de re permultam tibi gratiam habemus, mercedem amplissimam a Deo, qui dives est in retribuendo, etiam atque etiam adprecantes. Interea nobilitati tuae, quam Deus sospitem diutissime servet, paternae Nostrae benevolentiae et caritatis pignus apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima octobris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXIII.

*Dolet obitum Saxoniae regis
cuius vitam laudibus prosequitur¹.*

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE VIGESIMA PRIMA NOVEMBRIS

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEXTO

Etsi vellemus laeta semper in hunc locum afferre, votisque congruentia, quibus quotidie in humilitate cordis Nostri Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis pro Sancta Ecclesia catholica et christiani gregis universi prosperitate vobiscum impense precamur, hodierno tamen die rem cogimur in coetu vestro nuntiare perinde quidem vobis tristem ac Nobis fuit, cum primum ad aures Nostras pervenit. Percipitis iam cogitatione, venerabiles fratres, loqui Nos de obitu carissimi in Christo filii Nostri Antonii Saxoniae regis, qui post diuturnam vitam cultu virtutum christianarum et excelsae conditionis suae munerum functione conspicuam, mundum hunc eo iam non dignum reliquit, illuc abiturus quo instinctu sinceræ fidei incensaeque charitatis toto animo contendērat. Quamvis vero eadem de illo spes habenda videatur, quam de Theodosio Magno imperatore habere se professus est Magnus Ambrosius cum ipsum ait *abiisse accipere sibi regnum, non deposito regno, sed mutato, in tabernacula Christi iure pietatis adscitum*; attamen fieri non potuit, quin ut natura insitum est, flebilis accideret excessus eius, Nosque vel in primis, quid boni fuerit amissum, reputantes, carissimi in Christo filii Nostri regni successoris Friderici, regiaeque ipsius familiae doloris participes essemus. Et

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatense Urbis, cui titulus «Editti del 1836», docum. n. 248.

iure quidem meritoque, principe omisso, virtutibus probatissimo, quae vel maximum apud superstites sui relinquunt desiderium, siquidem eluxit in illo pari cum iustitia et gravitate benignitas ac mansuetudo, studium religionis morumque honestatis, de salute publica commodisque omnium paterna sollicitudo plane digna, cui subditae gentis amor tanquam filiorum responderit.

Cuiusmodi autem essent virtutes illae quae facile existimaverit, cui sit auditum quanto opere sese egregius Princeps ad pietatem exercuerit; fructus enim eas fuisse pietatis eiusdem intelliget enixe, quantum in se fuit, conantis verae virtutis effectricem Dei gratiam sibi conciliare. Longum esset omnia huc spectantia persequi singillatim; illa tantummodo indicare satis sit; humilem de seipso sensum, demissionemque voluntariam, quod est ipsum pietatis totiusque aedificii spiritualis fundamentum; insignem assiduitatem venerandae precandaeque divinae maiestatis, constantissima praesertim consuetudine, confirmatam bis quotidie per annos sex et quadraginta incruento sacrificio assistendi: Sacramentorum usum frequentem, cumque minime dubiis flagrantis Christi amore animi indiciis; sedulam curam veniae admissorum thesauri Ecclesiae participatione impetrandae; neque tamen inde remissius in eo studium *castigandi corporis et in servitutum redigendi*; quod praecipue ieiunii vel in extrema senectute severissima observantia declaratum est, et acriore etiam sponte suscepti supplicii genere, quo prope usque ad supremum vitae diem seipsum afflixit.

Dissimulanda tamen non est labes illa, quam adeo praeclarae virtuti vehementer doluimus aspersam, decretum dicimus, cui subscripsit incautè, quod postea fuit ab hac Sancta Sede improbatum. Verum ea in re non eum peccasse pravitate animi, sed errore lapsum humano omnino iudicandum est, virum ceteroquin cuius fidei integritatis, mentisque Sanctae Ecclesiae catholicae legibus et doctrinis religiosissime addictae ac devotae luculentissima habemus specimina: quod tamen ob factum usque adeo eum scimus sibi displicuisse, ut de ipso quoque dici verissime possit quod item de Theodosio scribit idem sanctus doctor Ambrosius: *nullum postea fuisse diem, quo non illum doleret errorem*; eaque illa qualiscumque culpa, bonum ex malo faciente Domino, ad eiusdem pietatis fervorem augendum alendumque contulerit.

Huiusmodi porro vitae, quod quidem erat expectandum, exitus respondit plane consentaneus. Cuius vix dum tempus sensit iam propinquum, nihil aliud curae habuit, nisi ut se ad abeundum quam diligentissime compararet.

Quanta vero fide, quantoque divinae caritatis ardore, quotquot aderant vehementer commotis, et mortis eius *pretiosae in conspectu Domini* pie invidentibus, sanctissimis se munierit sacramentis, testis est in primis regia familia, qua praesente effusaque in lacrymas, sacra haec moribundo adhibita fuerunt officia. Tertio autem post haec die, tertium, uti optaverat, mystico epulo refectus, eidem circumstanti familiae caelestem paterno amore precatus benedictionem in pace Christi quievit. En igitur qualem principem mortuum, et quantum christianae virtutis exemplum ex oculis sublatum subiecti sibi populi doluerimus.

Verumtamen cogitantes stetisse eum ante tribunal severissimi iudicis, qui denuntiat per Prophetam *se scrutaturum Ierusalem in lucernis*, quod metuens iudicium sanctus rex David orabat verbis illis gravissimis: *Non intres in iudicium cum servo tuo, Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens*; Nostrum vel maxime duximus privatim exorare pro defuncto; iustis autem eidem publice, de more, in pontificali sacrario Nostro vobiscum, venerabiles fratres, et cum fidei populo persolvendis, certum diem, Deo annuente, indicemus.

CXIV.

EPISTOLA

*Cardinali pro-datario tradidit regulas sequendas super petitiones dispensationum matrimonialium*¹.

Reverendissimo card. Bartholomeo Pacca
Nostro pro-datario,

GREGORIUS PP. XVI.

La molteplicità delle domande di dispense matrimoniali *per affini in primo grado, e per consanguinei, o affini in primo misto al secondo grado*, ha richiamato le paterne Nostre sollecitudini nel ravvisare, da questo stesso molteplicate, altresì quelle circostanze, che accompagnate il più delle volte dal delitto se ne allegano per cause. Nè isfuggì alla Nostra considerazione, il riflesso, che con agevolarne le concessioni specialmente fra persone di inferiore condizione, tra le quali suole essere più libero e meno riservato il tratto, toglierebbersi ogni ritegno a quella immoralità, che tanto aumentasi e per la continuità dell'occasione, e pel maggior comodo di appagarla nella fiducia eziandio di poterne con un nodo coniugale ricuoprire le conseguenze infelici, e con esse le reità, che il precedettero. Compresi perciò da ben giusto timore di potere colla Nostra

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

indulgenza dare occasione all' illanguidimento di una sacra disciplina, che dalla santità del sacramento si esige, e tanto giova per la conservazione del costume, per la pace delle famiglie e per il pubblico bene, vedemmo la necessità di attenerci immobilmente ad un sistema, che consentaneo alle prescrizioni del Tridentino, e fondato sulle particolari circostanze di straordinaria urgenza di fatto, ci tranquillizzasse nell'uso di quella autorità, che alla Nostra debolezza affidò il Pastore dei pastori.

Fermi pertanto nel valutare quelle sole cause, che per canoniche disposizioni, o per una diuturna osservanza costantemente tenuta dalla Sede Apostolica si riconoscono per legittime, per tali non riconosceremo quelle, a cui possa farsi fronte con altri mezzi senza dover derogare al divieto di matrimoniali congiunzioni entro gradi così prossimi di parentela. Troppo difatti sconverrebbe, sottrarre colla pontificia dispensa l'incestuoso a quelle pene, a cui lo sottoponessero le leggi civili, mentre con ciò renderebbesi essa dispensa quasi istromento della impunità. Tanto potrebbe pur rimarcarsi sulle minacce di vendicare colla morte del reo l'onore violato di persone congiunte, se col matrimonio non venga esso riparato; minacce, le quali e possono dalla pubblica forza comprimersi, e simulate sono comunemente, nè provate per lo più che con false ed espiscate testimonianze.

Tali ed altri non dissimili riflessi, siccome meritano tutta la Nostra considerazione, così non possono non convincere gli Ordinari sulla necessità di non essere tanto facili a riconoscere anche in queste cause titoli canonici alla dispensa.

Mentre quindi incarichiamo la coscienza di essi nell'interporre le loro premure per quelle dispense, che motivi canonici raccomandino, è Nostra volontà, che in avvenire per le dispense *in primo grado di affinità, o in secondo misto al primo di consanguinità o affinità* non colle consuete testimoniali di formolario, ma, ove il possano, con loro apposite lettere debbano direttamente i vescovi istessi, i vicari capitolari, i vicari apostolici e gli abbatì ordinari per i rispettivi sudditi enunciare le *cause canoniche*, che concorreranno in ciascun caso particolare, e le circostanze, per cui giudichino necessaria la grazia, e il pericolo, ove vi sia, almeno verisimile della vita; il quale non possa evitarsi che col matrimonio. Renderassi con tal provvedimento più difficile la riunione di cause sufficienti alla dispensa, e saremo Noi più tranquilli nell'annuire a concessioni, le quali rinverremo giustificate dalla necessità, tantopiù imponente, quanto minori sono i mezzi per rimediarvi con altre disposizioni.

Resteranno poi gli Ordinari strettamente incaricati di verificare l'esposto nel dare esecuzione alla grazia, il che sarà loro molto più facile, se prima di scriverne alla Santa Sede ne avranno tali prove, quali stimino giuste bastantemente per raccomandarne la petizione. Abbiamo essi su ciò presente, quanto sulla esecuzione delle matrimoniali dispense prescissero i Nostri gloriosi predecessori, ed in ispecial modo Benedetto XIV. *Rammentino* secondo il di lui avvertimento, che l'espressione delle cause nelle lettere apostoliche, e la loro verificaione, lungi di essere, come alcuni dicono, *solitas, vanas et superfluas, et tanquam inanes curiae formalitates, parvi aut nihili faciendas*, spettano anzi positivamente *ad substantiam et validitatem dispensationis*, e da ciò stesso impegnarsi ad usare ogni più rigorosa cautela nell'eseguire le dispense, che loro si commettono¹.

Siccome poi comunemente vuolsi col matrimonio rimediare agli infelici effetti di scandalose corrispondenze, di accanite gelosie, e di altre non meno gravi e talvolta notorie reità; è Nostra mente, che premettansi dagli oratori salutari penitenze e pii esercizi in espiazione e riparazione dello scandalo dato, secondo che le circostanze e la gravità del caso lo esigano.

Ansiosi Noi in fine di impedire, per quanto sia possibile, ogni regolarità in oggetto di tanto rilievo, colle parole del lodato Benedetto XIV *hortamur, monemus et praecipimus omnibus et singulis negotiorum gestoribus, procuratoribus et expeditoribus literarum apostolicarum, ut cum supplices preces pro aliqua matrimoniali dispensatione porrecturi sint..... facti speciem nitide ac sincere exponant, caveantque diligenter, ne illam aliquatenus in rebus substantialibus alterent, immutent, invertant, corrumpant, sed stricte adhaereant iis, quae ab oratoribus sibi exposita fuerunt, et multo magis abstineant, ne quid falsi aut facti proprio ingenio inventum, vel excogitatum ad gratiam dispensationis facilius obtinendam in precibus obtrudant*². Che anzi per fare argine a tanto disordine, per cui con irritate ed invalide concessioni procurasi l'eterna rovina delle anime, *et honor et decus huius almae Urbis dehonatur, et Sedis Apostolicae splendori ac dignitati officitur*, rinnoviamo contro quelli, che dimentichi del loro dovere in ciò mancassero, le provvidenze, che sanzionate già da san Pio V si confermarono dallo stesso predecessore Nostro Benedetto XIV³, in forza delle quali *poenam ipsi falsi incurrerent, et ea puniri omnino deberent, sine praeiudicio obligationis refundendi expensas oratoribus, qui ob illorum culpam eiusmodi dispensationes, quae executioni*

¹ Bened. XIV Const. *Ad apostolicae* § 6.

² Ibid. § 4.

³ S. Pius. V Const. *Sicut accepimus* v dec. MDLXV. Bened. XIV cit. const. § 5.

demandari nequeunt, obtinuerint: penali, che oltre la nullità della grazia incorrono secondo reiterati decreti dei Nostri predecessori quelli eziandio, *qui ubi primam congregationem.... contrariam habuerunt, vel habere suspicantur, studiose tentant alteram adire congregationem, ut tamquam minus informata, ipsis concedat, quod altera vel denegavit, vel denegasset*¹.

Laonde potrete comunicare questa Nostra pontificia disposizione agli Ordinari d'Italia, agli ufficiali della Nostra Dateria Apostolica, e a chi crederete convenire, acciocchè sia la medesima eseguita, astenendovi di dar corso a petizioni, che con diversa maniera si presentino, e procurando ancora, che nelle lettere apostoliche secondo il prescritto dello stesso Benedetto XIV le cause addotte per le dispense *dilucidius et apertius exponantur et declarentur*, dal che più manifesta renderassi la ragionevolezza della grazia, e meno difficile sarà all'esecutore il verificarle.

Tanto vogliamo, che si eseguisca in avvenire sempre ed in perpetuo nonostante qualunque osservanza, ordine e decreto contrario alle presenti Nostre disposizioni, derogando Noi per tale effetto ai medesimi, sebbene meritevoli di menzione speciale.

Dato dalle stanze del Vaticano li 22 novembre 1836.

¹ Dec. Innocenti XII IV iunii MDCXCII, ac Clementis XIII diei XV aprilis MDCLVIII.

² La buona serva di Dio ROSA VENERINI nata in Viterbo il 9 febbraio 1656, mossa da speciale impulso della Divina Provvidenza si propose un nuovo Istituto, che istruendo nelle massime della fede e nei donneschi lavori le fanciulle, le rendesse in pari tempo virtuose e colte al benessere della religione e della società. Superate molte difficoltà, aprì in Viterbo la prima scuola di un così santo Istituto il 29 agosto 1685 col permesso e patrocinio del cardinale Urbano Sacchetti vescovo zelantissimo di quella città. Tale fu il frutto di questa prima scuola, che il lodato eminentissimo Sacchetti, e quindi il suo successore eminentissimo Santacroce obbligarono Rosa, onde aprisse in quella diocesi altre scuole, e il cardinal Marcantonio Barbarigo vescovo di Montefiascone, dopo di aver appreso da Rosa stessa e a voce e in scritto il saggio sistema del suo Istituto, volle che aprisse e propagasse in quella sua diocesi scuole di tanta gloria di Dio, e vantaggio delle anime.

Le città e luoghi ove queste già producevano frutti copiosi di santa e bene intesa educazione, sembravano rinnovellarsi. Le cristiane virtù e la civile coltura nelle fanciulle progredivano coll'età. I vescovi compresero tutta l'importanza di sì benefica istituzione, per cui richiedevano con premura le scuole Venerini. Le diocesi di Civita Castellana, di Sutri e di Bagnorea furono le prime, dopo quelle di Viterbo e di Montefiascone, a dimandarle e ottenerle. Rosa vi si portò a

DECRETUM

*Adprobantur institutum et regulae Magistrarum Piarum a famula Dei Rosa Venerini fundatum*².

Cum eminentissimus dominus cardinalis Augustinus Rivarola Magistrarum Piarum a famula Dei Rosa Venerini fundatrice nuncupatarum protector superscriptas regulas ex eiusdem famulae Dei *vita et scriptis* colligendas, aptumque in ordinem redigendas curasset, Sanctissimo Domino Nostro Gregorio XVI pro earum approbatione enixe supplicavit. Quapropter Sanctitas Sua, assumptis ex sacra congregatione Episcoporum et Regularium aliquot eminentissimis dominis S. R. E. cardinalibus, selectam congregationem deputavit, ut ea super re sententiam suam aperiret. Itaque eminentissimi Patres, omnibus sedulo perpensis, consenserunt praedictas regulas laudandas et approbandas esse, si Sanctitati Suae placuerit.

Et facta relatione ad Sanctissimum Dominum Nostrum in audientia habita a domino secretario sacrae congregationis Episcoporum et Regularium die 2 decembris 1836. Sanctitas Sua memoratam selectae congregationis deliberationem benigne adprobavit et confirmavit.

I. A. card. SALA praefectus.

Loco ✠ Sigilli.

I. patriarcha Constantin. secretarius.

fondarle in mezzo alle benedizioni di quei popoli, e alla riconoscenza dei loro santi pastori. L'Umbria e le Marche le richiesero con istanza, e ottenutele, porgevano continui rendimenti di grazie a Dio, primo autore dell'Istituto Venerini.

La fama del frutto prodigioso di tali scuole percorse in Roma. Questo centro della cristianità non doveva esser privo di tal nuovo magistero di cristiane virtù e di civile educazione. Il sommo pontefice Clemente XI ricordevole di quanto riferito gli aveva delle scuole Venerini sei anni prima il buon vescovo di Montefiascone, cardinal Barbarigo, nell'apostolica sua sollecitudine le volle in Roma. A questo santo scopo fu inviata dalla scuola eretta a Montefiascone una maestra, la quale peraltro guidò le cose diversamente da quello che solea fare la fondatrice Rosa: per cui questa, venuta quindi in Roma per visitare la nuova fondazione, non poté approvare la condotta tenuta e il sistema adottato, che quantunque per se stesso buono, non era però quello, che Rosa al lume dell'orazione e del consiglio aveva concepito e praticato in tanti luoghi con frutti così copiosi.

Iddio però non tardò di emendare l'opera dell'uomo. Rosa per comando espresso di Sua Santità Clemente XI, nel 1712 aprì secondo il suo metodo la prima scuola in Roma, che ora trovasi Scuola Madre in via Cesarini presso il Gesù, e nel 1716 ne aprì un'altra presso S. Tommaso in Parione. Roma risentì subito gli effetti benefici dell'apertura di queste due scuole, e la gran diversità che passava tra esse e quelle altrimenti stabilite. Numerosissimo era sempre il concorso

PROEMIO.

Necessità di un Regolamento.

Non può sussistere alcuna comunità senza leggi e norme fisse, che ne mantengano stabilmente l'ordine e l'armonia in tutte le sue parti; per ottenere questo importantissimo oggetto si dà il presente regolamento.

PARTE PRIMA

REGOLE COMUNI A TUTTE

TITOLO I.

FINE DELL'ISTITUTO, E MEZZI.

I. Il fine di questo istituto è attendere con ogni diligenza alla propria salute, ed insieme

di fanciulle anche nobili, per ritrarne profitto; e le maestre colla loro esemplarità e acconcia maniera d'istruire, meritano il bel titolo di *maestre sante*. La frequenza tutto giorno cresceva in queste due scuole Venerini; ed erano spesso visitate dalle più illustri dame romane e personaggi di alto rango, per ammirarne il sistema e i risultati della vera educazione. Bene spesso v'intervenivano gli eminentissimi porporati, e la stessa Santità di Clemente XI si degnò di onorarla della sua augusta presenza, accompagnata da otto cardinali e da tutta la sua corte palatina. Fu tale la soddisfazione di questo gran Pontefice, che dopo di avere lungo tempo udito le dispute della Dottrina Cristiana, e rilevato i saggi della civile istruzione nei lavori, benignamente rivolto alla Venerini Rosa disse: *con queste scuole voi ci santificherete Roma*, ordinando a mons. Bonaventura suo elemosiniere di soccorrere e promuovere tali scuole, protestando con sovrana clemenza che egli le avrebbe sempre protette, e in contrasegno della sovrana sua soddisfazione donò a ciascuna una medaglia d'argento, maggiore alle maestre, e alla fondatrice Rosa una corona benedetta in *articolo mortis*.

Il successore Innocenzo XIII. tenne in gran conto la santa istitutrice, e le scuole di lei, talchè mentre era vescovo di Viterbo soleva chiamare Rosa *sua coadiutrice nella guida delle anime al cielo*. Ma il suo pontificato fu di breve durata.

Progredivano le due scuole Venerini in Roma, e tutte le altre, che fondate aveva Rosa in più diocesi a produrre ubertosi frutti di santificazione e di civile coltura; per cui fu essa sollecita di stabilirle in modo che tutte le scuole, tanto aperte che da aprirsi, formassero un sol corpo di un metodo stesso e sistema; presiedute e governate da una superiora generale, e tutelate da un cardinal protettore, alla cui autorità tutto fosse subordinato. Per la scelta di questo, da farsi dalle maestre, Rosa raccomandò molte orazioni e cautele, siccome quello alla cui vigilanza voleva affidato il benessere del suo istituto. Tanta era l'importanza che la saggia istitutrice vi metteva.

* Essendosi d'alcuna delle nostre Scuole Pie Venerini proposto il dubbio — Se i confessori approvati dai rispettivi Ordinari nelle diverse diocesi, ove queste esistono, abbiano o no bisogno per confessare nell'Isti-

a quella de' prossimi, conforme c' insegnò il Redentore.

2. Le maestre non fanno voti, ma li osservano, come se li facessero, volontariamente, senza obbligo, ma con pari impegno, e si esercitano in ogni cristiana virtù, quanto è loro possibile colla divina grazia per piacere a Dio, e così conseguire la santificazione propria e rendersi abili istrumenti per santificare le fanciulle.

In queste scuole s'insegnano alle fanciulle i lavori donneschi, per dare poi donne abili alle case; ed affinché più s'allettino le madri a mandare le figlie; ciò si fa gratuitamente; e tutto questo per togliere con l'industriosa carità l'ignoranza, l'errore e le male abitudini delle fanciulle, e invece imprimere in esse altamente le verità cattoliche, ammaestrando continuamente mattina e giorno nella dottrina cristiana e nelle massime di religione, onde sieno animate a volere ad ogni costo la loro eterna salute.

Le pie scuole della Venerini si moltiplicarono in molti altri luoghi anche dopo la morte di lei. Continuarono esse sempre nel santo e provvido sistema voluto e lasciato dalla fondatrice, formanti cioè tutte un sol corpo sotto l'unità di governo, essenziale ad ogni istituto, di una superiora generale, e di un cardinal protettore, la cui esistenza rimonta ai tempi della fondatrice medesima. Quando nel 1828 superiori disposizioni, confondendo le scuole Venerini con quelle delle Pie Operaie, subordinarono le scuole Venerini fuori di Roma, promiscuamente a queste, all'autorità esclusiva dei rispettivi ordinari, emancipandole così da quella della superiora generale, e del cardinal protettore.

La mancanza di un corpo riunito in debita forma delle Regole della Fondatrice, lasciate disperse nei *manoscritti*, nella *relazione* e nella *vita* della medesima; e per conseguenza la non conoscenza della sostanziale differenza, che la Venerini voleva tra le sue scuole, e quelle delle Pie Operaie, devono aver dato motivo ad una tale riunione. L'esperienza peraltro, benchè di pochi anni dimostrò abbastanza la necessità di richiamare le scuole Venerini fuori di Roma alla loro originale esistenza e unità. Molte di queste non più presentavano il provvido sistema della loro istituzione. L'andamento di varie incominciava a divenire diverso e molteplice a seconda delle diverse volontà, alle quali erano state sottoposte, per cui quasi non sembravano più dello stesso istituto, nè figlie della stessa madre.

A riparo di tanto disordine, e maggiore ancora che con ragione temer si doveva, il cardinal Agostino Rivarola diacono di S. Maria ad Martyres e protettore dell'Istituto Venerini, umiliò supplica alla Santità di Nostro Signore GREGORIO XVI. onde si degnasse di revocare le superiori disposizioni del 1828, risguardanti lo stralcio fatto delle scuole Venerini fuori di Roma dalla dipendenza e governo della superiora generale e cardinal protettore, richiamandole a quella unità di esistenza che la fondatrice volle e tanto raccomandò: dipendenza che nulla lede i sacri diritti della spirituale podestà degli ordinari*.

tuto Venerini, dell'approvazione ancora del cardinal protettore *pro tempore* del medesimo, stantechè dalla regola il cardinal protettore è qualificato col Titolo di *Ordinario*. —

Le scuole sono dotate.

3. Dovendo ogni scuola esser dotata convenientemente, le maestre non danno dote; ma pel tempo della prova, fintanto che sieno ammaestrate, corrisponderanno il necessario al mantenimento che si diminuirà a giudizio della superiora, a misura che si abiliteranno: daranno un conveniente corredo, e potranno avere un assegno a vantaggio dell'istituto, o per opere di pietà e carità.

4. *Libero l'uscire dall'istituto.* — Se il modo di vita, che si tiene in quest'istituto non piacesse a qualcuna o non lo volesse osservare, la porta è sempre aperta per tornare a casa sua.

TITOLO II.

DEVOZIONE DELLE MAESTRE.

1. *Stima dell'istituto.* — Si richiede in chi abbraccia questo santo istituto, un'alta stima degli esercizi del medesimo, che sono il far la scuola per amor di Dio e bene del prossimo; perchè il far la scuola, insegnando la dottrina, leggendo libri spirituali, raccontando esempi, e dando le maestre edificazione in casa, nelle strade, in chiesa, è una continua missione.

La Santità di GREGORIO XVI, nell'alto consiglio della sua saggezza e della apostolica sua sollecitudine, benignamente rescrisse il 9 luglio 1834 per l'organo della sacra congregazione de' Vescovi e Regolari — *Ex audientia Sanctissimi die 9 julii 1834, Sanctissimus benigne annuit pro gratia in omnibus ad formam precum, dummodo exarentur Regulae ab Eadem Sanctitate Sua postea approbandae, contrariis quibuscumque non obstantibus, ac praesertim ultimo Motu-PROPRIO S. M. LEONIS XII.*

CARD. ODESCALCUS PRAEFECTUS.

Compilete già queste analogamente al sovrano volere e desunte dalle memorie e documenti autentici della fondatrice Rosa Venerini, cioè dalla *relazione* di questa sul metodo delle sue scuole da essa stampata in Roma nel 1718 per i tipi di S. Michele a Ripa; da un autentico *manoscritto* della medesima contenente

Considerando Noi che la nuova regola, approvata dalla Santità di N. S. Papa Gregorio XVI per le Maestre Pie Venerini, non ha punto alterata la spirituale podestà degli ordinari, siccome si enuncia nella prefazione stessa di esse regole; e che d'altronde sarebbe del tutto nuovo, irregolare e presso che inesequibile l'esercizio di una giurisdizione ordinaria, così importante nelle diverse scuole pie Venerini delle diverse diocesi, ove quest'esistono, e che una giurisdizione ordinaria ecumenica non compete che alla suprema podestà apostolica: col diritto a Noi riservato dalle regole medesime d'interpretarle, quando ne occorra la necessità: dichiariamo che basta la sola approvazione dei rispettivi ordinari, senza che vi sia bisogno alcuno di quella del cardinal protettore *pro tempore*, onde i confessori tanto secolari che regolari possano validamente e lecitamente ricevere le confessioni del Pio Istituto Venerini, previa solo l'intelligenza colle Superiori locali; alle quali è anche rimessa *per modum regulae*,

2. *Gratitudine a Dio e corrispondenza alla vocazione.* — Le maestre debbono ringraziare il Signore, che le abbia pigliate per istrumento sì utile e sì santo; e se vogliono sempre esser da Dio protette, corrispondano alla vocazione, che Dio loro ha data.

3. *Retta intenzione.* — Non cerchino altro che il gusto di Dio e la sua santa grazia. Questo sia il loro desiderio, questo il tesoro nascosto che cercano. Purchè si dia gusto a Dio, tutto sia loro caro: ed esercitino la educazione pia delle fanciulle con purità di cuore, non volendo che la gloria di Dio e la salute delle anime, chè grande sarà il bene delle fanciulle e molto il merito delle maestre. Fare la scuola per piacere a Dio, meritare con molta gloria l'eterna vita, e qui in terra la santa pace, che non può dare il mondo; questo è il fine che s'hanno da prefiggere, ed il bene, che, se saranno fedeli, conseguiranno le maestre.

4. *Nell'istruire le fanciulle, unire lo studio del proprio profitto co' mezzi ordinari.* — Le maestre abbiano un affetto e risoluzione efficace di attendere a ben istruire le fanciulle, ed inserire nel loro animo le virtù, ma di maniera, che non trascurino il loro profitto con l'orazione e frequenza de' Sacramenti. E anzi da queste hanno da prender forza; però non s'ag-

le massime e norme del suo Istituto, e dalla *vita* di Lei, stampata in Roma nel 1732, (che è quanto dire quattro anni dopo la morte della serva di Dio) scritta dal p. Andrea Girolamo Andreucci della Compagnia di Gesù, che si confessa testimonio oculare dei fatti e virtù della Venerini, si umiliarono alla Santità Sua dall'eminentissimo cardinal protettore Rivarola, onde si degnasse colla sovrana sua approvazione e sanzione di dar compimento alla grazia fatta di richiamare l'Istituto Venerini alla sua originale esistenza e unità di governo e dipendenza di una superiora generale, e cardinal protettore, troppo necessaria, anzi essenziale ad ogni ben regolato Istituto. La Santità di N. S. GREGORIO XVI, sentito il voto della s. congregazione dei Vescovi e Regolari, si è benignamente degnata sotto il 2 dicembre 1836 di approvare e sanzionare le presenti Regole dell'Istituto Venerini, come dal decreto della lodata s. congregazione.

la facoltà di permettere ai medesimi di ricevere le confessioni, come sopra nelle rispettive cappelle domestiche delle diverse scuole, colle consuete cautele di grate e d'introspetto; per facilitare tanto alle maestre, che all'educande, e scuolare la frequenza dei santissimi sacramenti, tanto necessaria per una buona e cristiana educazione.

Ordiniamo che la presente nostra dichiarazione abbia vigore di regola, e come tale si abbia in ogni futuro tempo nel Pio Istituto Venerini, a piena tranquillità delle coscienze, e a più facile acquisto e pratica delle sante virtù.

Dato dalla Nostra residenza di s. Marcello in Roma 1 Giugno 1838.

Loco ✠ sigilli

Il Protettore

A. CARD. RIVAROLA

gravino di molte orazioni vocali, nè di penitenze straordinarie, per cui non ne faranno alcuna senza l'approvazione del confessore e superiora.

5. *Massime conformi all' istituto.* — L'istituto per conseguire il fine suo proprio, ha mezzi e pratiche particolari; ed un tale sistema da conservare una soda pietà nelle maestre, e da instillare le virtù nelle fanciulle; ma il nemico, ove non gli riesce d'introdurre colpa grave, procura con tutte le sue forze, che il bene che si fa, non si faccia bene, e ciò spesse volte gli riesce con suggerire qualche massima divota, ma diversa dalla propria vocazione, e quindi impedire quella perfezione che è conforme all'obbligo del proprio stato, che Dio vuole, e di più per tal via introdurre confusione. Acciocchè questo non accada, tutte le maestre cerchino e battano la strada dalle regole indicata, e non altra; e tutte abbiano un solo direttore, bene informato dello spirito dell'istituto, che formerà in tutte quello zelo ardente che in ciascuna tanto si desidera, e in tutte lo stesso, onde d'accordo unite, conseguiscano quel tanto bene a cui tendono, e sacrificino al bene comune quella soddisfazione che aver potrebbero maggiore in prender uno di loro genio, e sarà più virtuoso prender quello che destina l'ubbidienza che sceglier quello a cui una più inclina.

6. *Mai non lascino l'orazione mentale.* — L'orazione mentale non la lascino mai in ogni giorno, chè questo è l'alimento dell'anima per conservarsi nella giornata; e se per necessario impedimento non avessero in comune fatta la meditazione o l'esame, suppliscano in privato, e se non possono altrimenti, almeno con fervore e frequenti giaculatorie; perchè le maestre, stando occupate in un ministero distrattivo e laborioso, hanno bisogno di prendere sempre nuove forze per faticare a gloria di Dio.

7. *Metodo di meditare.* — Nell'incominciare la meditazione adorino la maestà di Dio credendolo per fede, senza sentirlo e vederlo, presente ovunque; ne invocino l'aiuto, chè loro illumini la mente, muova il cuore e tenga raccolti i pensieri. Poi applichino al proprio profitto quel che avranno letto o udito, argomentando con similitudini, parità e confronti interni, come verranno da Dio aiutate col santo suo lume. Quindi accendano santi affetti di disprezzo del mondo, d'odio al peccato, d'amore a Dio; ma per cavarne salde risoluzioni di attendere al divino servizio, e faticar molto; e per discendere al particolare de' vizi da togliere e di virtù da praticare, terminino con instanti e replicate preghiere, per eseguire i fatti propositi, ed interpongano l'intercessione di Maria Santissima, e de' santi avvocati.

8. *Come nelle aridità.* — Se ad alcuna non riuscisse di meditare, si vada aiutando anche colle orazioni vocali, dicendo qualche giacula-

toria, che più l'ecciti a divozione: e se non altro offerisca al Signore quel poco fastidio, che sostiene per suo amore, e si umilti, e faccia come i poveri, quando vogliono muovere i ricchi a far loro l'elemosina, fanno ad essi vedere le proprie piaghe, loro raccomandano le proprie miserie, e non si quietano mai, e dicono e ridicono le loro disgrazie centinaia di volte, nè mancano ogni giorno, ancorchè maltrattati e discacciati, di fare le medesime petizioni; perchè la loro necessità li eccita, se vogliono trovar chi li soccorra; così è necessario, che faccia ogni anima poverella con il suo Dio, perchè se non vuole morire alla divina grazia, è necessario che, quanto più può, ricorra all'autore e dispensatore della stessa grazia; acciocchè si degni compartirgliene qualche parte, onde non resti priva della vita spirituale, per operare conforme, al divino volere, e per avere gli alimenti e rinforzi di essa e non perire sotto la tirannia de' nostri nemici. Per molto adunque che loro riesca penosa la santa orazione non debbonsi da quella allontanare, sicure, che le divine promesse non mancheranno mai; e così possiamo esser certe che, domandando noi ogni giorno al Signore il suo divino aiuto per conservare vive le anime nostre, l'ardente carità di lui non ci farà perire, mentre procuriamo di obbedire, con domandare per ricevere, con picchiare, perchè ci apra, come egli ci ha promesso ed ha impegnata la sua divina parola ne' suoi santi Evangelii.

9. *Messa e lettura.* — Alla santa Messa, anche quando si celebra in oratorio domestico, v'assistano coperte col velo in capo, ed invigilino sulle fanciulle, che sieno modeste e raccolte, nè guardino in qua e in là, nè si mirino vicendevolmente, meno poi si discorra e si rida. Quando si legge o per i punti in cappella o in refettorio o per la lettura spirituale, se alcuna fa errore, solo la superiora o la destinata da lei, se crede, la corregga o dopo l'avvisi.

10. *Parlino di Dio.* — Procurino dai discorsi cavare sempre qualche cosa che porti a Dio o all'eterna salute.

11. *Esattezza ed uniformità in tutti gli esercizi di pietà.* — Sieno al più che sia possibile uniformi in tutti gli esercizi di pietà, facendoli a tempi debiti, e destinati in comune, non tralasciandoli per altre particolari devozioni, nè per negligenza o trascuraggine, ma solo per istraordinarie occasioni, come sarebbe per essere inferma o doverne assistere qualcuna o simili occasioni, nelle quali bisogna aver pazienza e soddisfare ad esse, finchè piacerà al Signore.

12. *Prendano consiglio dal p. spirituale.* — Vivano in tutto subordinate al direttore spirituale, comunicandogli tutte le difficoltà e dubbi ed altro che occorre loro nell'esercizio del proprio ufficio, acciocchè camminino con totale si-

curezza nell'adempimento del medesimo, e si perfezionino sempre in ogni esercizio della scuola, massime essendo donne, che hanno per incombenza d'istruire le altre, e di governare una gran moltitudine di fanciulle in una pubblica scuola, onde si trovano in necessità di essere istruite, e quindi in necessità somma di apprendere da un direttore di sana dottrina, e da lui prendere consiglio ed indirizzo.

13. *A lui comunichino i difetti.* — Comunichino a lui anche i difetti, in cui fossero incorse, per riportare da esso quelli spirituali aiuti e rimedi che giudica opportuni, e bisognando anche quelle mortificazioni e penitenze, che stimi giovevoli, le quali sieno da esse accettate con piena rassegnazione, e con umiltà puntualmente eseguite. Manifesteranno anche al p. spirituale quando tralasciano qualcuno de' soliti esercizi comuni, e diranno la ragione per la quale lo hanno tralasciato, acciocchè lo stesso le animi quando sarà legittima, e mortifichi quando sia negligenza e trascuraggine.

14. *Necessità di cuore aperto.* — Benchè si debba operar tutto per amor di Dio, pure l'apertura e confidenza col p. spirituale nelle omissioni degli esercizi di pietà è necessaria, perchè ad ogni modo la debolezza umana ha bisogno anche di questo mezzo umano per sostenersi, e non andar cadendo di male in peggio, e però l'infinita sapienza di Dio ha per noi ordinati tali mezzi, salvo ne' casi particolari e rari, dove vuol far mostra della sua onnipotenza.

15. *Quanto prevalersi del direttore.* — Fuori di chiedere consiglio sulla scuola, fuori dell'accusarsi de' difetti, le maestre non hanno nè tempo, nè bisogno di trattarsi col confessore in lunghe conferenze, perchè hanno la scuola, perchè si confessano in chiesa, e non in casa, se non malate, e perchè la direzione l'hanno nelle regole stesse, e però, come dice la V. Farnese, se pensassero a desiderare lunghe conferenze col pretesto d'aver maggior istruzione, sarebbe una illusione, e forse anche un'arte diabolica, che ordirebbe inganni sotto specie d'istruzione. Il direttore non potrebbe, nè saprebbe dire alcuna cosa di più di quel che sanno per le letture, per le meditazioni, e sopra tutto per le regole, e queste sole per osservarle sempre ed esattamente vi sarà che fare per tutta la vita, ed osservate basteranno ad un pieno ammaestramento.

TITOLO III.

DISPOSIZIONE D'ANIMO E CONTEGNO DELLE MAESTRE.

1. *Impegno per le povere, come per le altre.* — Useranno tutta la carità e pazienza nell'insegnare alle fanciulle, col mezzo dei ma-

nuali lavori, le massime della s. fede, la dottrina cristiana, i buoni costumi, istruendo, ugualmente che le altre, le più povere e le meno civili; anzi queste con più amore, chè a Gesù ugualmente costano e sono più abbandonate.

2. *Buon esempio.* — Procurino di dar buon esempio a tutti particolarmente nella scuola alle fanciulle, e quella virtù, devozione, edificazione, che insegnano alle altre, la praticino esse per le prime, essendo più efficaci le opere che le parole, anzi altrimenti distruggerebbero col fatto ciò che procurano colla voce, massime trattando con fanciulle, che di natura sono portate all'imitazione ed operano e parlano come vedono ed odono operare e parlare, soprattutto dalle maestre; e si guardino alla loro presenza da ogni apparenza ancora di difetto, che nel cuore delle fanciulle farebbe mala impressione, essendo facili a scandalizzarsi, massime delle maestre.

3. *Non parzialità, nè amicizie particolari.* — Siano anche caute a non usare parzialità con alcuna, sia educanda, sia scolara, e ne schivino anche il sospetto. Si guardino le maestre anche fra loro dalla naturale antipatia o simpatia, da cui vengono le amicizie particolari, che sono la peste della comunità, il flagello distruttore della carità fraterna, la sorgente più ordinaria delle ingiuste preferenze, delle gelosie, delle mormorazioni, delle dissensioni, delle risse, e può esser lo scoglio più pericoloso della castità.

4. *Civile condotta.* — Conducansi colla migliore civile maniera, buon tratto, e compostezza colle scolare ed educande, e con tutti; cose che servono tanto alla educazione ed alla edificazione.

5. *Pulizia.* — In casa tengano ogni cosa per tutto con nettezza, pulizia e decenza. Abiti, mobili, letti, camere, la casa tutta sia assettata quale si conviene ad un luogo e persone di educazione, talchè ad un improvviso sopravvenire di circostanze, in quanto vi si ritrova, non vi sia che aggiustare.

6. *Unanimità.* — Abbiano tutte le maestre, come i primi credenti un cuor solo ed un'anima sola, e procurino esser uniformi nel pensare, volere ed operare, che così non saranvi tra esse alienazioni, nè dispareri.

7. *Tutte uguali.* — Le maestre sono tutte sorelle, ed eguali fra loro; non vi è che l'ufficio, che dà l'ubbidienza, che ponga differenza o maggioranza, perchè fra esse non si consideri nè la parentela nè la nascita, nè le ricchezze.

8. *Come si pigliano i lavori.* — I lavori, che si prendono per altri, non si pigliano con fretta, nè a tempo prefisso, perchè non si debbono tralasciare le cose ordinate dalla regola per guadagni temporali, nè si deve domandare

di chi sono i lavori che loro sono portati, acciocchè non sia fomento di nessun attacco verso della persona per cui si fanno.

9. *Nelle infermità come condursi.* — Quando alcuna si sentisse oltre il solito indisposta, o quando conoscesse alcuna cosa esserle nociva o necessaria circa il vitto, vestito, stanza, esercizio o uffizio o cose simili, ne dia avviso alla Superiora o ad altra da lei deputata. Nel tempo della infermità non esigano indiscretamente, nè sieno inquiete, ma rassegnate, sieno contente del servizio che viene loro prestato: ubbidiscano ai medici ed all' infermiera, e procurino di dare edificazione, mostrando che accettano la infermità come la sanità, tenendo l'una e l'altra in conto di un dono della misericordia del Signore.

10. *Disposte andare dove l'ubbidienza vuole.* — Debbono essere disposte, quando o per loro perfezione o per altro buon motivo dovessero essere mutate da una scuola ad un'altra, di andarvi e non attaccarsi ad altro che alla santa volontà di Dio, in obbedire alla Superiora maggiore.

11. *Procurino il bene dell'istituto.* — Ciascuna abbia a cuore il bene dell'istituto, onde alla superiora locale facciano sapere quanto in casa non procede regolarmente, acciocchè vi provveda e non abbia ad accadere che tutti ne parlino, o solo l'ignori chi potrebbe ripararvi, nè per rispetto umano o vani timori non lascino d'informare i superiori mediati di quanto occorre che per tal fine sia necessario che essi sappiano; e, se ad alcuna paresse di vedere in chi esercita l'uffizio di dirigere in casa qualche notabile difetto, deve riferirlo al p. spirituale o deputato, e se ciò fosse necessario alla superiora maggiore; e quindi sarà loro libero di scrivere al cardinal protettore, vescovo, deputato, confessore, superiora maggiore, prima consultrice, senza che altri lo sappia; e questo è anche maggiore carità dello scoprire le piaghe del corpo per sanarle.

12. *Neghino la propria volontà per osservare le regole.* — Vincano la propria volontà e le naturali ripugnanze col mantenere costantemente le loro regole; perchè queste troppo sono necessarie all'impiego distrattivo e pericoloso in cui sono.

TITOLO IV.

OBBEDIENZA.

1. *Non si guidino da sè, ma dipendano.* — Attendano bene al motivo e fine, per cui operano e a non guidarsi col proprio giudizio, ma con quello di Dio, mediante i suoi ministri.

2. *La superiora dispone, le altre obbediscono.* — Alla superiora spetta il comandare e disporre, le altre devono ubbidire e non or-

dinare, nè pensare ad altro che a perfezionarsi nelle sante virtù, particolarmente nell'obbedienza, umiltà, mansuetudine; e le anziane precedano nel rispetto, obbedienza, puntualità, mortificazione, e più stieno lontane da lamenti e critiche.

3. *Doveri verso la superiora.* — Ognuna riconosca Dio nella superiora e verso d'essa si porti con rispetto, amore, obbedienza.

4. *Rispetto.* — Tutte usino atti di rispetto verso la superiora, talchè la facciano conoscere per tale a tutti in ogni occasione.

5. *Amore.* — Riconosca ciascuna il grave peso, che la superiora porta per loro bene, e per essa nutra amore e gratitudine.

6. *Esecuzione totale pronta e costante.* — Ciascuna, ove non conosca offesa di Dio, pienamente adempia quel che impone la superiora in tutte le cose con prontezza e costanza, e in ogni loro azione esterna, come uscir di casa, disporre delle cose, ed altre simili, dipendano dalla superiora, ed a lei chiedano le convenienti licenze.

7. *Sottomissione dell'intelletto e della volontà.* — Cerchino avere uno stesso volere e non volere colla superiora, e perciò, non cerchino di sapere il perchè di quel che dispone, che non deve essere manifestato alle suddite, e procurino persuadersi, che è il meglio per esse ed è volontà di Dio e non per sè, non per mezzo d'altri cerchino di tirare al proprio parere e volere quello della superiora, ma piuttosto procurino di adattare il proprio parere e volere a quello della medesima. Intorno all'obbedire debbono servirsi del detto di san Francesco Saverio: molte volte pensiamo, che il nostro parere sia il migliore, e con tutto ciò abbiamo a lasciare le cose in mano di chi governa, se vogliamo che ci riescano bene.

8. *Senza resistere nelle cose ripugnanti.* — Si sforzino di obbedire senza ripugnanza, ancorchè comandi cose difficili, ed alla sensualità ripugnanti, massime nell'essere destinate a questa o a quella scuola, e procurino farlo con rassegnazione e negazione vera della volontà.

9. *Si mostrino le lettere.* — Fuori di quelle de' confessori o superiori, non debbono le maestre nè ricevere, nè mandare lettere, se non le ha lette la superiora o una da lei deputata.

10. *Obbediscano al cenno senza comando.* — Sieno pronte anche ad un cenno che mostri la volontà della superiora, ancorchè non sia espresso comando, e lascino qualunque altra cosa per eseguirlo.

11. *Pronte agli atti comuni.* — Al suono della campanella tutte vadano prontamente agli atti comuni, a cui sono chiamate, lasciando tutto, anche la lettera incominciata. Se fossero impediti, anticipatamente se possono, e, se non possono, dopo, ne avvisino la superiora.

12. *A chi ha autorità dalla superiora.* — Ognuna obbedisca non solo alla superiora, ma anche a chiunque, in ciò, che da lei fu autorizzato.

13. *Non cercare dell'altrui incumbenza, nè entrarvi.* — Nessuna cerchi curiosamente sapere le cose che appartengono al governo, il quale spetta alla superiora, nè parli di ciò con altri; ed ognuna s'occupi del proprio ufficio, nè s'intrometta negli uffici delle altre, e se avesse un qualche impedimento nel proprio ufficio, ne dia avviso per tempo alla superiora o ad altra da lei incumbensata, acciocchè vi provveda.

14. *Come ricorrere ad altro superiore.* — Se da un superiore o superiora viene negata alcuna cosa, in ricorrere ad altro superiore, si esponga il perchè non le fu concessa; nè mai si ricorra che a' superiori dell'istituto.

15. *Non parlare.* — Non parlino delle ordinazioni dei superiori, nè ascoltino chi ne parla, e procurino sottomettere il proprio giudizio, per uniformarsi alla prima regola d'ogni buon giudizio, che è l'eterna bontà e sapienza, che ha disposto che sieno que' superiori.

16. *Come proporre ragioni.* — Se vi fosse qualche ragione, che convenisse rappresentare alla superiora, contraria a quel che essa dispone, si potrà fare; ma si ritiri prima a fare orazione, e dopo fatta, se crederà in faccia a Dio, che sia ragione vera, e a gloria di Dio, la rappresenti pure, ma vada disposta in modo, che accordi la superiora, o neghi, riceva la determinazione della superiora come volere di Dio.

17. *Come se v'è inconveniente.* — Se accade qualche inconveniente che esiga riparo, se ne parli solamente con chi può aiutare a ripararvi, e non con altri; e solo per quel tanto che può giovare, e non più.

18. *Se mancano, lo dicano alla superiora.* — Nelle mancanze esterne di regola, e ne' difetti esterni, in cui fossero incorse, si faranno gran merito, e daranno grande edificazione, se si umilieranno a dirne la colpa alla superiora, e a chiederne la penitenza, e se crederà darla, a puntualmente eseguirla.

19. *Come ricevere le riprensioni.* — Quelle che sono corrette dal superiore qualunque non devono sdegnarsi, nè mormorare, ancorchè loro paresse di non avere commesso quel tale difetto per cui vengono corrette (salvo al bisogno, solo il ricorso a superiori conforme la regola). Se è cosa di grave conseguenza, potrà domandare licenza allo stesso superiore se si contenta ch'ella dica quel che sente intorno a ciò. Se si contenta, dica la verità. Se chi è corretta è innocente, paleserà il fatto candidamente, con modestia e con rispetto, rimettendosi tranquilla al volere del Signore. Se non potrà scusarsi, dice la fondatrice, si ricorderà che v'è un altro tribunale, dove tutte le nostre opere

buone saranno sporche, e che solo il preziosissimo Sangue di Gesù Cristo le renderà degne di salute e di merito: con questa estimazione delle sue operazioni volentieri soffrirà ogni mortificazione, benchè innocente, perchè così si purificheranno meglio le opere buone, ed in conseguenza saranno di maggior valore avanti a Dio, e di più merito per la gloria. Per questo ci siamo ritirate ad esercitarci in questo pio ministero, per questo dobbiamo stimare assai ciò che a tal fine ci serve, che, sebbene riesca amaro ai sensi, se si prende come si deve, riesce altresì dolce e prezioso all'anima non solo in Paradiso, ma ancora in terra in questa vita mortale.

Il Signore lo faccia conoscere e gustare a tutte, acciocchè siano sempre contente, quanto si può essere colla divina grazia.

20. *Doveri verso gli altri superiori.* — La superiora locale è l'immediato ministro di Dio. Poi le maestre, oltre il confessore, hanno il deputato che invigila sull'esterno, e l'osservanza delle regole, hanno la superiora maggiore, che è sopra le maestre e superiore, hanno il cardinal protettore, che regge e protegge tutto l'istituto, verso de' quali devono eseguire i doveri conformi le rispettive loro attribuzioni pel mantenimento dell'istituto.

TITOLO V.

VITA COMUNE ED USO DEGLI AVERI.

1. *Necessità della vita comune.* — Si ha da fare gran caso che fra le maestre si osservi la perfetta vita comune; e se fra le maestre non si osservasse, sarebbe piuttosto da serrare la scuola che tenerla aperta.

2. *In comune il guadagno de' lavori, ed i regali.* — Per avere, per quanto è possibile, questa perfetta vita comune, il lucro dei lavori si ponga in comune, senza che alcuna possa appropriarsene, ancorchè guadagni più delle altre. I lavori si prendano a lucro, ancorchè sieno de' parenti, ed altrimenti non si prendano; ma si guardi da ogni specie di traffico, dall'andar a prendere o riportare i lavori, e soprattutto di non trascurar la scuola pel guadagno de' lavori. I regali vadano in comune e senza parzialità si ripartano dalla superiora, e vada nelle sue mani qualunque cosa venga in casa.

3. *Provvedute sieno del bisognevole.* — A questo stesso fine, quando le maestre non secondino la delicatezza e squisitezza, nè si facciano necessità insussistenti, ma sodamente attendano alla mortificazione, e quindi la necessità sia vera e provata, le maestre verranno dalla comunità provvedute del convenevole tutte egualmente, siano quelle che col lavoro meno, siano quelle che più danno guadagno, e così

pure quelle che molto o quelle che poco possono affaticarsi per l'istituto, purchè tutte, con quello che Dio dà loro di forze e di abilità, si prestino per l'istituto, onde non vi sia bisogno di livello.

4. *Diranno i loro bisogni.* — Siccome la superiora, come madre comune, provvede egualmente ciascuna del conveniente al vitto, vestito, infermità; così le suddite, come figlie, confidentemente a lei faranno sapere i loro bisogni.

5. *Tengano tutto in comune.* — Per vivere distaccate da ogni proprio interesse terranno ogni cosa in comune, e tutto l'acconcio e vestito si conserverà in un sol luogo comune, ed in qualunque caso tutte se ne serviranno, conforme la superiora destina, ed in questo da lei dipenderanno.

6. *Non prestino e non prendano dagli esterni.* — Nessuna senza licenza della superiora darà o presterà cosa alcuna di casa, non disporrà del proprio, non prenderà da gente fuori di casa cosa alcuna, nè per sè, nè per altri.

7. *Se possedessero di più come usarne.* — Siccome le maestre non hanno voto alcuno; così possono seguitare a possedere quello che attualmente posseggono, ed acquistar il possesso di ciò che loro venga in seguito o per eredità o per dono: di questo se ne servano a gloria di Dio, bene spirituale o temporale del prossimo, od anche a comuni bisogni della casa, guardando di non fare sfarzo che si dedica a maestre che fanno professione di seguire Cristo povero; tutto però lo faranno coll'approvazione della superiora, e così, senza averne il voto, osserveranno la santa povertà.

8. *Che portare con sè nel mutare scuola.* — Accadendo che una delle maestre parta da una scuola, non può pretendere di portar seco cosa veruna, oltre quello che all'ingresso portò di proprio, chè, a quest'effetto si tiene minutamente registrato, perchè non possa insorgere verun disturbo.

9. *Acconcio non suo.* — Di quello che conforme l'accordo colla superiora ha portato e consegnato d'acconcio, ognuna se ne può servire, ma non ne può disporre nè in vita, nè in morte, non essendone padrona, ed in morte deve cedere a quella casa che ha il peso della malattia e del funerale; potrà però testare del rimanente.

TITOLO VI.

CASTITÀ E MODESTIA.

1. *Perfezione angelica con ritiro e contegno edificante.* — Nel loro modo di vivere procurino d'imitare le perfezioni angeliche quanto sarà loro possibile, e facciansi conoscere specchio di esemplarità e vita ritirata lontana da qualsiasi affetto alle vanità della terra; e per

la edificazione de' prossimi, e per la pace domestica osservino una somma modestia e cautela nell'andare e nel trattare.

2. *Modestia della persona.* — Come s. Ignazio inculca a suoi, le maestre osservino la modestia e la compostezza di tutta la persona, sieno sole, e tanto più se sien in presenza di altre, e la faccian vedere in tutte le operazioni esteriori. Custodiscano tutti i sentimenti, massime occhi, lingua, mani. Il capo non si giri con leggerezza in qua, in là. Il volto spiri piuttosto allegrezza che tristezza. Gli occhi non si fissino in volto e massime agli uomini; e comunemente si tengano bassi.

L'andare sia moderato e senza fretta, ove non lo richieda il bisogno. Le mani, quando non v'è ad usarne, si tengano decentemente quiete. I gesti e movimenti esterni sieno composti. Se occorre parlare, si ricordino della edificazione, sì nelle parole, come nel modo di parlare, il tutto senza finzione ed affettazione.

3. *Non toccarsi con altre.* — Devono custodire la santa purità e perciò guardare di non toccarsi, abbracciarsi, baciarsi, e come prescrive a suoi s. Ignazio, niuna tocchi veruna, nè si lasci toccare da altri nè anche per giuoco, nè si accostino troppo una all'altra, solo in segno di carità faranno il puro segno di abbraccio nella vestizione, e quando vanno o vengono di lontano.

4. *Vestire modesto ed uniforme.* — L'abito del corpo sia sempre in tutte lo stesso, cioè nero e composto, onesto, dimesso e senza vanità. Vestano di saia nera e semplice, con sufficiente distinzione, per cui si conoscano essere maestre, specialmente nella modestia e copertura totale sino alle mani, sino al collo al più che sia possibile. In tutte le scuole l'abito sia eguale, sicchè dovendo andare da una scuola all'altra non vi sia differenza alcuna benchè piccola, e la superiora locale, e la superiora maggiore vegli, che nel modo di vestire si tenga l'usato sin'ora, e non s'introduca variazione. Il vestirsi e lo spogliarsi lo facciano come se fossero Gesù e Maria lì presenti che le mirassero. Nel dormire stieno sempre colla camicia, tutte ben coperte, ed a finestre chiuse. Non devono uscire di camera se non decentemente vestite, nè vadano alla scuola senza l'abito da maestra. Non devono fare rappresentazioni o altro esercizio benchè devoto, da travestirsi in altro abito.

5. *Trattare tra loro.* — Non devono le maestre entrare nelle camere delle altre, senza generale o particolare licenza della superiora, e nessuna entri in camera dell'altra, se prima non bussi e le sia detto che entri, e finchè v'è altra persona, la porta sia aperta o almeno socchiusa.

6. *Trattare con donne.* — Se vengono visitate da qualche donna loro parente o amica di conosciuta probità, la ricevano nella stanza

a ciò destinata, nè le permettano di girare per casa senza licenza della superiora, meno poi devono fare entrare nelle camere persona alcuna, neppure le scolare, senza licenza della superiora. Si guardino dal ricevere donne che vestissero indecentemente, si evitino discorsi degli affari loro domestici, e molto più di mondo, ma sieno per onesto utile fine ed interessante, e non mai per conversazione ed inutile trattenimento.

7. *Trattare con uomini.* — Sieno sempre affatto lontane dal trattare con uomini, o religiosi, o sacerdoti, o secolari che sieno. Se per qualche affare talora debba introdursi qualcuno, come se in casa vi fosse clausura, non si faccia se non nel luogo destinato, per pura urgente necessità e caso raro, e vi parlino le più anziane con poche parole, quanto porta la necessità, e presto lo sbrighino, e non mai senza la licenza della superiora ed alla presenza d'altre maestre e non mai sole, sia chi si voglia, nè li tengano mai in casa dopo l'Ave Maria. Non si concede giammai alle maestre d'essere visitate dagli uomini, quando non siano padri, zii, fratelli germani o persone superiori ad ogni eccezione, e questa unicamente in caso da approvarsi dalla superiora, ed accompagnate da un'altra. Mai per qualunque accidente non riceveranno in casa uomini, nè per mangiare, nè per dormire, neppure se fosse il padre. Se qualche confessore, senza occasione d'infermità o altro ecclesiastico, non chiamato per necessità, o qualsivisia altro o secolare o regolare, venisse senza urgente ragione alla casa o scuola delle maestre, gli si faccia con rispetto intendere, che ciò non conviene, ed ove ciò non basti, se ne avvisino i superiori.

8. *Ammalate come co' professori e parenti.* — Essendo alcuna ammalata quando viene il professore o medico o chirurgo, l'anziana lo accompagni e sempre stia presente. In caso d'infermità non si concede mai che siano visitate da uomini quando non sieno padri, zii, fratelli germani e colla licenza della superiora, e con una compagna attempata.

9. *Come col confessore.* — Quando sono inferme e devono confessarsi, le sane devono stare in camera colle inferme in tal tempo, e non lasciare sola l'inferma finchè non sia partito il confessore, e quando si confessa ritirarsi in disparte fuori della camera in modo da poter vedere, ma non udire quella che si confessa. Andando il confessore per confessare l'inferme si conduca direttamente nell'andare e nel tornare, nè con lui parli che l'inferma e la superiora o la deputata da lei. Se avessero chiesa pubblica, non vi si confessino che a chiesa aperta e ad ora canonica.

10. *Nell'uscire.* — Non escano se non di rado e solo per motivo spirituale, o esercizio di carità, o necessario sollievo, ed allora colla

licenza della superiora cui diranno ove e a che vanno. Fuori di casa non devono andare mai sole per l'onestà, ma sempre decentemente accompagnate, nè per istrada mai fermarsi se non da autorevoli distinte persone richieste. In casa dei parenti non v'andranno per occasione di ricreazione alcuna, ma solo d'infermità, e tanto quanto viene concesso dall'obbedienza, o per motivo spirituale ed esercizio di carità approvato dalla superiora, nè v'anderanno mai sole.

11. *Dove non andare.* — Non devono visitare uomini infermi, nè donne ove sieno uomini. Non devono andare a casa d'altri, nè per istrade o luoghi di concorso, non a giardini o vigne d'altri, a ricreazioni o merende, eccettuato quel che si concede in caso, che abbiano educande, e se in qualunque occasione giuocheranno, lo faranno senza lucro solo per onesto sollievo moderatamente e fra loro, quando per caso raro fossero mai disoccupate. Non devono andare a vedere processioni, e molto meno cavalcate, od altre cose curiose, benchè sembrino di devozione; non andare a comprare pel mercato o fiera, ma incombensare persona pratica, che lo faccia per conto loro. Non potranno neppure muoversi da una scuola all'altra o portarsi in altro paese senza licenza della superiora maggiore.

TITOLO VII.

CARITÀ.

1. *Amore da sorelle.* — Sia in tutte un amore scambievolmente amandosi tutte come sorelle servendosi ancora coll'opera l'una l'altra, quando così porti il bisogno.

2. *Stima e rispetto.* — Conservinsi in pace e vera carità, ed umiltà. Procurino stimare le altre da più e migliori di sè internamente, ed all'esterno portino quell'onore e riverenza che compete allo stato di ciascheduna con semplicità e modestia, riconoscendo Iddio nel prossimo come in sua immagine.

3. *Non impazienze, nè contrasti, e per evitarli, uno sia il confessore.* — Mostrino questa virtù col saper tacere, quando conviene, e quando bisogna parlare colla considerazione ed edificazione delle parole. Procurino di non dare segno alcuno d'impazienza o di disprezzo. Non si mostrino tenaci della loro opinione, nè contrastino, anzi ceda ognuna alla carità, quando non v'è offesa di Dio, e si persuadano che vale più quell'atto di carità che cento mila ragioni, che fra le maestre si ha da cercare e stimare la carità non lo spuntarla in ragione, ma il praticare la carità, e che tanto è maggiore la carità, quante sono più le ragioni che le si sacrificano. Per questa unione e carità è bene, che tutte le maestre d'una casa abbiano uno stesso diret-

tore; e per comporre con più facilità ogni disturbo o dissensione, è bene che il confessore sia lo stesso per tutte le maestre di ciascuna scuola.

4. *Ricevuto un torto come regolarsi.* — Se pare loro aver ricevuto un torto, ingiuria, mala grazia, riprensione ingiusta da alcuna, riflettano e dicano: chi sa se la cosa è come mi sembra; e se anche fosse procurino considerarla non come persona avversa, ma benefica, e le restino obbligate dicendo: questa mi presenta occasione, se la voglio, di grande mio guadagno pel cielo. È un tesoro, è una medicina, altro che questo soffrì Gesù per me. In tal modo conserveranno ancora la carità.

5. *Come ricevere, fare l'ammonizione e riferire.* — Deve ognuna essere grata a chi l'avvisa de' suoi difetti, come chi è avvisato d'una tintura nella faccia, prima d'essere veduto e beffato: e chi ha da correggere procuri, se ha tempo di prima misurare la correzione, e vedere se al punto della morte le piacerà d'aver fatto quella correzione, come anche quando riferisce qualche difetto della sorella a' superiori.

6. *Se hanno offeso diano compenso.* — Non facciano cosa, nè dicano parola, di cui alcuna possa offendersi; e se mai alcuna per avventura fosse rimasta offesa, cerchino subito di dare soddisfazione con atti e parole amorevoli, ed anche, ove la cosa lo richieda, domandando scusa.

7. *Ognuna attenda a sè, solo gareggi in virtù.* — Ognuna attenda a sè, s'occupi dei propri doveri e procuri fare con perfezione quanto a sè tocca, e non entri nei fatti delle altre, se non in quanto ne avessero dalla superiora incumbenza, e quando non fosse cosa di edificazione, non riferiscano ad altri quel che si fa in casa, e meno poi ne facciano lamenti, ricorrano solo a chi può riparare. Tutte attendano all'acquisto delle virtù, e vi sia gara, non invidia, colle più esatte e virtuose, e godano del bene delle altre e procurino imitarle.

8. *Non udire discorsi contro la carità.* —

Nelle comunità religiose deve anteporsi la pace e l'unione ad ogni altro bene.

Il vizio della mormorazione è un lupo rapace, che rovina e distrugge ove entra.

Uno de' maggiori mali, che possono accadere ad una comunità, si è quando vi sono persone che mormorano, e si lamentano, e trovano a dire in ogni cosa.

Se dunque qualche spirito maligno volesse introdurre nelle case nostre, e fra noi la disunione con discorsi poco caritatevoli, diamoci a Dio per non sentirlo. Imperocchè quello che dà l'orecchio al mormoratore, non è meno colpevole di lui.

TITOLO VIII.

ORDINE DOMESTICO.

1. *Orario.* — Le diverse azioni comuni della giornata, dalla sveglia sino al riposo, conformi le differenti stagioni, sono regolate dall'orario, che starà in luogo visibile a tutte: di queste se ne darà il segno col campanello: e tutte saranno puntuali a trovarsi nel tempo e luogo debito e destinato, se non vi fosse un legittimo impedimento.

2. *Sveglia quando.* — Dopo sett' ore di riposo l'estate ed otto nell'inverno, suonato il campanello, si alzino, aggiustino il letto, e facciano la pulizia della camera e della persona.

3. *Dopo un' ora di cappella.* — In udire il suono del campanello dopo un' ora dalla sveglia, si portino tutte nell'oratorio ove diranno le consuete preghiere, indi una maestra legga i punti per una mezz' ora di meditazione, finita la quale, altre preghiere consuete.

4. *Ascoltino la s. Messa.*

5. *Colazione.* — Prima che vengano le ragazze esterne a scuola, le maestre abbiano tempo di prendere qualche cosa, per avere forza di vociferare e fare la scuola.

6. *Scuola della mattina.* — La scuola dura tre ore la mattina, e termina un' ora prima del mezzo giorno.

7. *Fine della scuola.* — Quando è ora di andare a casa per desinare, si facciano inginocchiare tutte le fanciulle, e dette alcune orazioni, si dia termine alla scuola, e s'invino in silenzio alle case loro.

8. *Modo di prendere il cibo.* — Nell'andare a tavola alle ore debite secondo le stagioni, si ponga in piedi ognuna al proprio luogo, finchè sia fatta la benedizione, dopo la quale si fa per un quarto d'ora in circa la lettura d'un libro spirituale, finchè dalla maggiore venga dato il segno per tralasciare. Si osservi perfetto silenzio, sinchè dalla medesima venga replicato *Deo gratias*; e terminata la mensa, si alzino in piedi a ringraziare il Signore con ordine tenuto nella benedizione. Alcune volte però, dopo breve lettura potrà la superiora dispensare dalla lettura e dal silenzio come nelle feste principali, nel carnevale, nei giovedì di ottobre, e simili.

9. *Siano contente del cibo.* — Ognuna resti contenta e soddisfatta di quel convenevole vitto, che trova preparato, non facendo brontolamenti, e fuggendo ogni singolarità.

10. *Ricreazione.* — La mattina per mezz'ora, la sera per tre quarti dopo il cibo, tutte insieme in una camera si tratteranno in onesta ricreazione, prendendo un innocente e gradito sollievo delle fatiche, osservando con ogni diligenza di schivare quanto, anche per poco, esser potesse contro la modestia e carità,

11. *Riposo dopo il pranzo.* — L'estate dopo la ricreazione del pranzo si dà un'ora di riposo. Chi non vuole dormire stia ritirata in camera e si occupi in qualche esercizio manuale, senza fare strepito.

12. *Scuola del dopo pranzo.* — Nella scuola del dopo pranzo, che termina alle ore 23, al fine detta una terza parte di rosario, si pongano le scolare in ginocchio, e fatto il segno della s. croce dicano le solite orazioni, e ricordando loro la modestia, e presenza di Dio, si mandino alle loro case, e così terminerà la scuola; e dopo la scuola le maestre potranno, con la licenza della superiora, uscire di casa a sollevarsi, e visitare qualche chiesa non frequentata.

13. *Camera di ricevimento e porta.* — Vicino all'ingresso vi sia un luogo di ricevimento per parlare agli estranei. La porta di casa sia sempre chiusa fuori del tempo della scuola; ed in tempo della scuola sia custodita in modo, che si sappia chi entra in casa. Dopo l'Ave Maria mai non si deve aprire la porta che per straordinaria necessità, come per caso di malattia o di assistenza di moribonde. La sera si chiuda la porta a chiave. La superiora o altra da lei deputata veda se è chiusa, e la notte le chiavi stiano presso la superiora.

14. *Orazioni della sera.* — La sera prima o dopo cena si adunino tutte di nuovo nell'oratorio domestico, recitino le preghiere consuete, facciano l'esame della coscienza per circa un mezzo quarto, e continuate le consuete orazioni, si domandi perdono l'una all'altra, si termini colle litanie della B. Vergine e invocazione de' loro santi avvocati.

15. *Silenzi e riposo della notte.* — Terminata la ricreazione della sera si dia col campanello il segno del silenzio, che dura sino alla mattina dopo la Messa, e se in qualche tempo è necessario dire qualche parola, si dica sotto voce senza disturbo delle altre.

Poi vadano in camera in silenzio al riposo, ognuna in camera distinta dalle altre, o per lo meno in letto separato, ognuna da sè sola.

TITOLO IX.

PRATICHE COMUNI.

1. *Orazioni, dottrine.* — Le maestre sieno uniformi in tutti gli esercizi di pietà, nè accrescano alcuna sorta di orazioni in comune, e però in tutte le scuole ciascuna maestra si servirà per le orazioni, dottrine e metodo del libro a tal fine approvato e stampato; nè vi faccia aggiunta o variazione alcuna.

2. *Frequenza de' sacramenti.* — Dovranno portarsi alla chiesa per frequentare i sacramenti, conforme loro il concederà l'obbedienza; e si confesseranno almeno una volta la setti-

mana, e si comunicheranno con maggiore o minore frequenza, secondo il giudizio del confessore e la licenza della superiora.

3. *Parola di Dio.* — Nelle domeniche e feste procurino di andare in chiesa ad ascoltare la parola di Dio, ed ove non si potesse, si supplirà colla lettura d'un libro spirituale, che tratti di cose d'istruzione cristiana o di massime di religione.

4. *Rosario.* — Ciascuna reciterà ogni dì una terza parte del s. rosario o in comune nella scuola colle ragazze, o in particolare, se con esse recitato non lo avesse.

5. *Lettura spirituale.* — Ne' giorni di vacanza tutte insieme maestre ed educande facciano mezz'ora di lettura spirituale in quell'ora che determinerà la superiora.

6. *Astinenza nel venerdì.* — Ne' giorni di venerdì, in memoria della passione di N. S. Gesù Cristo, conforme la loro devozione, faranno qualche astinenza col consiglio del confessore e colla licenza della superiora.

7. *Esercizi di s. Ignazio.* — Perchè nelle maestre si conservi lo spirito ed il fervore e si assicuri la perseveranza del profitto nelle scolare, si faranno fare dalle maestre, accompagnandole anche le educande, una volta l'anno, dieci giorni di spirituale ritiro, ne' quali unicamente si occupino in esercizi di orazione, lettura di libri spirituali ed altre opere di pietà, secondo la distribuzione delle ore, che ad esse si assegneranno dal direttore, il quale dovrebbe insistere principalmente in fare ad esse conoscere l'importanza dell'impiego, al quale sono destinate, esortandole ad esaminare tutte le opere dell'anno scorso, ad effetto che ne diano la gloria a Dio, se fatte colla dovuta esattezza, e trovando d'aver commesso difetto, ne domandino perdono al Signore con proporre l'emenda mediante la sua divinissima grazia. Ove non si potessero fare tutte assieme, e non vi fosse voce di sacerdote che parli, suppliscano una per volta nella propria camera colla guida di buoni libri e direzione in chiesa del confessore; e sarà cura della superiora procurare che ciò eseguiscano.

8. *Giorno di ritiro.* — Una volta al mese, in un giorno più libero, facciano un ritiro per riconcentrarsi e prepararsi alla morte. Sarà premura della superiora di fissarlo per ciascuna, e delle altre di prestarsi onde ognuna eseguire lo possa.

9. *Novene ed altre divozioni.* — Per nutrire la devozione faranno in comune le novene delle principali feste del Signore e di Maria Santissima e dei primari santi protettori, come nel libro stampato per le orazioni; ma sieno brevi ed affettuose, nè se ne faccia più d'una nello stesso tempo; nel giorno poi della festa, quel che faranno, come alcune altre devozioni, ivi stanno notate.

10. *Suffragi.* — In morte dell' eminentissimo protettore, del deputato, de' benefattori, come pure in morte della superiora maggiore e d'una delle maestre si faranno i suffragi ivi prescritti.

11. *Silenzio come osservarlo.* — A tutte stia a cuore il silenzio, che tanto conviene ad una casa di educazione. In tempo di riposo, di prender cibo in comune, di pratiche di pietà, non si parli che di cose necessarie, e che non possano differirsi, e quel che bisogna dire si dica piano e brevemente. Il refettorio e l'oratorio sono luoghi di silenzio. Se in tavola qualche cosa manca ad alcuna, chi siede vicino dia avviso a chi serve. In tempo di ricreazione si parlerà colla dovuta moderazione. Nel resto parleranno solo di passaggio e con voce bassa.

12. *Passeggio.* — È necessario che le maestre per la loro vita sedentaria facciano di tanto in tanto qualche camminata, però non vadano curiosamente oggi da una parte, domani dall'altra, ma per quella strada, che si stima più a proposito dalla superiora, ed in luogo e tempo che non vi sia concorso.

13. *Niente altro che queste pratiche spirituali.* — Se hanno a cavare frutto da questa santa opera non devono avere altro che queste pratiche devote. Collo stare con animo quieto e con applicar a gloria di Dio e salute delle anime tutti gli esercizi spirituali e manuali della scuola, la vita quotidiana delle maestre, dalla mattina alla sera, è un continuo trattare con Dio, di Dio, e per Iddio col prossimo.

TITOLO X.

IMPIEGHI ED UFFIZI DI CASA.

1. *Chi provvede le maestre.* — Una maestra deputata dalla superiora, col consenso suo, provvederà le altre a proporzione de' bisogni, che occorrono alla giornata.

2. *Maestra per le probande.* — Se vi sono giovani in prova da vestire poi maestre, la superiora deputi col consenso della superiora maggiore una maestra d'abilità e di spirito, che loro assista per quello che essa non può.

3. *Maestra delle educande.* — Ove sono educande, col consiglio del deputato, la superiora destini una maestra custode e soprintendente ad esse.

4. *Chi dia il ritiro per la prima comunione.* — Così pure, ove si può, destini una che dia cinque giorni d'esercizi per la prima comunione delle fanciulle scolare.

5. *Chi tenga conto della biancheria.* — Una maestra tenga conto e poi a tempo opportuno dispensi il convenevole di biancheria alle altre, che ricevendolo diranno: Dio ve ne renda il merito. Le tovaglie, asciugamani, lenzuoli, sal-

viette si segnino con una crocetta. Ai panni particolari, che sono aggiustati alla statura e misura di ciascuna, si ponga un segno distintivo facile a conoscersi.

6. *Chi del refettorio, dispensa, cucina.* — Vi sia chi attenda al refettorio, dispensa, cucina per turno, e non si sciupi, ma si faccia economia, e il cibo, sebbene frugale, sia però di buona qualità e ben condizionato. Nella cucina i vasi, nel refettorio i piatti, posate, vetri siano netti e puliti, e non si facciano particolarità nè parzialità.

7. *Che non si vada in cucina.* — Non è permesso di andare in cucina, se non a chi ha dalla superiora incumbenza che lo richieda: meno poi si cucineranno cibi particolari, eccettuato un caso di vera necessità, riconosciuto dalla superiora, che sarà bene cauta a darne licenza.

8. *Pulizia di casa ed infermeria.* — Nelle faccende domestiche faranno alternativamente gli uffici umili spettanti alla pulizia, secondo il bisogno, specialmente se vi sia alcuna inferma, non abbandonandola giammai per quello che possa essere necessario e giovevole alla salute prima dell'anima, poi del corpo.

9. *Donne di servizio.* — Tutto questo è necessario ad una casa, e le maestre essendo poche e col' incarico della scuola, non lo potranno tutto eseguire come conviene; per ciò avranno una o più donne di servizio, e tante quanto basti a supplirvi, e ciò sia cura e dovere della superiora. Queste donne sieno di ottimi costumi e buona salute e non trattino coll'educande. Loro si conceda tempo per le pratiche quotidiane di pietà: si facciano ascoltare ogni settimana la dottrina cristiana o altra parola di Dio secondo la loro capacità ed utilità, e frequentare i sacramenti. E si usi con esse quella conveniente carità, onde si affezionino e sieno stabili.

10. — *Nè occupazioni, nè persone oltre le indicate.* — L'opera della scuola congiunta a soliti esercizi è un sì grave incarico, che le maestre non ne possono sostenere altri senza soccombere o mancare al debito di loro vocazione. Non abbiano adunque altre occupazioni, che le qui indicate, e perchè possano attendere all'indicate, nelle case delle maestre non abitino altre persone che le qui comprese.

CONCLUSIONE

1. *Obbligo.* — Per sè queste regole o sia metodo di vivere, non obbligano a peccato nè mortale, nè veniale; ciò non ostante le vere maestre che hanno il vero lume, non terrebbero altro modo che questo, e per quelle che non avessero questo santo lume, loro si danno queste sante regole, onde tutte le maestre debbono averle presso di sè, e le intendano, e se

le facciano famigliari per osservarle; e quelle regole che sono comuni a tutte, si leggano a tutte in comune una volta al mese; quelle che sono particolari ad alcuna, le leggano esse in particolare ogni settimana.

2. *Merito.* — Le maestre devono stare attente di non cercare altro che Dio per mezzo de' santi esercizî di loro vocazione, e della osservanza di queste poche regole, per tenere lontana ogni occasione onde non entri loro in cuore altro che il purissimo amore di Gesù, e così senza l'obbligo de' voti, spontaneamente presenteranno a Dio il sacrificio della esecuzione de' voti, e si faranno il merito della vita apostolica combattendo con Gesù e per amore di Gesù i suoi nemici, e a lui guideranno uno stuolo di fanciulle, che sarebbero rimaste preda dell'ignoranza e dell'errore, e quindi de' vizî.

3. *Interpretazione.* — In caso che nella esecuzione delle regole si ritrovasse necessaria qualche spiegazione o moderazione, è riservato al cardinale protettore di provvedervi.

PARTE SECONDA

RÈGOLE PARTICOLARI

TITOLO I.

AMMISSIONE DELLE MAESTRE.

1. *Prova prima di vestirle.* — Quando la scuola sia approvata e provveduta delle convenienti maestre dalla superiora maggiore, previo il permesso del cardinale protettore, non si accetta alcuna in casa per vestire l'abito di maestra, ancorchè vi siano fedî autentiche di esemplarità e divozione di lei, ed anche di abilità nella istruzione delle fanciulle, non solo nella dottrina, ma anche ne' lavori manuali, se prima non sia pienamente informata di tutto l'esposto in questa forma d'istituto, e non si vesta, se accettata in casa, non abbia di più fatta per tempo bastante, almeno per un anno la prova di tutto il tenore di vita, il quale per propria esperienza piacentole e facendone istanza, si dà luogo alla vestizione. Il far questo è necessario perchè non vi possa essere occasione di ragionevole querela o doglianza.

2. *Chi non è ben conosciuta non si accetti in prova, ma come aspirante.* — Quelle che si ricevono in casa per vestirsi maestre, se si dichiarano in prova, siano ben cognite e dieno fondamento di poter riuscire; se non sono ben conosciute si accettino solo come aspiranti; ma non si ammettano in prova senza l'ap-

provazione della superiora maggiore. Il tempo che una è stata aspirante, la superiora locale, se crede, lo può metterè in conto di prova.

3. *Qualità di corpo delle ammettende, sanità, non difetti.* — Le giovani da ammettersi sieno sane ed abbiano una moderata cura di conservare la sanità a gloria di Dio; perchè senza questa non solo non potranno effettuare tale esercizio di carità, ma diverranno d'aggravio alle altre. Sieno senza difetti, mancamenti o impedimenti corporali, ed abbiano una buona vista.

4. *Qualità di spirito, capacità, docilità.* — Abbiamo capacità d'apprendere e d'insegnare i lavori e le lettere quali s'insegnano nelle scuole. Sieno di buone maniere. Sieno educate civilmente, poichè chi in quella età non lo è, in appresso nol può divenire. Sieno docili e dirigibili dalla superiora. Non sieno di genio portate a novità, onde non introducano altre pratiche, nè altra maniera d'istruire, ed osservino quella con cui si è cominciato e si è praticato in seguito. Quindi prima di prendere una, si esplori e si prenda informazione del naturale.

5. *Quale il loro stato. Zitelle libere appieno, non vedove, non terziarie.* — Sieno non solo zitelle, ma ancora libere affatto di ogni pensiero della casa o famiglia. Nè sono al caso per tal ministero le vedove, perchè assuefatte al governo delle loro case, non sanno accomodarsi al modo di vivere richiesto in questo ministero, onde non si ammetta vedova alcuna, se non vi concorresse una specialissima circostanza di quelle che solo rarissimamente occorrono. Neppure quelle che hanno altre obbligazioni anche sante come le Terziarie ecc., ma quelle donne che sono totalmente libere di sè.

6. *Cose spirituali in cui esercitarle. Devozione. Mortificazioni.* — Quella che è in prova sia assistita dal direttore, faccia la confessione generale, gli esercizî di s. Ignazio, sia esatta nelle cose spirituali, si eserciti nella umiltà ed obbedienza: sopra tutto lo studio di chi vuol essere maestra sia di negare sè stessa e sotto-mettere l'intelletto e la volontà coll'adattarsi, ove non è peccato, al pensare e volere degli altri, massime superiori, facendo un sacrificio alla carità ed alla obbedienza.

7. *Formole secondo l'istituto indifferenti a luoghi, alle persone, agli impieghi.* — S'insinui subito alla giovane che è in prova l'amore e stima di tutte le scuole dell'istituto, e di considerare tutte le altre maestre come appartenenti allo stesso corpo e sorelle in Gesù Cristo, e considerare sè stesse come appartenenti non ad una scuola in particolare, ma a tutto l'istituto. Si faccia ancor avvertita che deve essere pronta di andare ove occorre, conforme sarà destinato dalla superiora maggiore

per il bene dell'istituto, a gloria di Dio e vantaggio delle anime. Si farà esercitare in tutte le incombenze ed uffizi, onde si veda qual capacità abbia e qual profitto faccia, talchè prima di vestirla dia sicurezza di buona riuscita.

8. *Da chi assistite.* — Quando la superiora è libera la chiami, la istruisca e la destini ad esercitare i varî impieghi: quando ha occupazione, starà continuamente sotto la maestra deputata. Se la superiora la destini ad un impiego, in cui vi sia chi presiede, a questa stia dipendente, se non v'è, prenda le istruzioni e renda conto alla maestra deputata.

9. *Che avvertire sulla dote, mantenimento e corredo.* — Per essere definitivamente ammesse per maestre, non si accetta dote, e se fanno qualche beneficenza alla scuola, non si ammette il patto o condizione di dimorare più in una scuola che in un'altra, e se fosse ammessa tale condizione, si tenga per nulla, essendo direttamente contraria all'istituto. Però nel tempo di prova, finchè siano abili alle proprie incombenze, devono contribuire pel mantenimento, e lo concerteranno colla superiora locale. Quanto di corredo portare debbano, da lei pure l'intenderanno, chè va di consenso colla superiora maggiore, la quale ne fissa un conveniente per tutte. Si farà un inventario esatto di quanto portano, e vi si mette un distintivo per riconoscerlo: di questo non ne possono testare in morte; chè resterà a quella scuola che fa la spesa della malattia e del funerale; potranno però testare del rimanente, se ne hanno.

10. *Che fare per procedere alla vestizione.* — Dopo la prova di un anno, e anche più, come crederà la superiora locale, se si hanno a vestire maestre, loro si dia a leggere questo modo di vivere già da loro provato, e si dica, che ben pensino, se loro basti l'animo di osservarlo o no; mentre se non se la sentono, non ci si mettano, che sarà meglio. Facendo la giovane istanza, la superiora locale richieda dalle maestre il loro sentimento sulla giovane, poi scriva alla superiora maggiore per averne da essa e da sua eminenza il consenso sottoscritto da conservarsi in archivio.

11. *Preparazione alla vestizione.* — Avuto il consenso, l'ammettenda con ciascuna delle maestre separatamente, mostrerà il contento per venire ammessa fra loro, e da loro ascolti quegli avvertimenti che credono darle, per il buono riuscimento. Prima di vestire l'abito si faccia un triduo di ritiro per preparazione alla vestizione.

12. *Vestizione senza ornati, senza trattamenti.* — La vestizione delle maestre si faccia in privato, senza vesti ed ornamenti da sposa, senza regali, senza inviti, se pure le madri e le sorelle germane non chiedessero intervenire, senza larghi trattamenti, ma la cosa sia moderata, raccolta e devota.

TITOLO II.

DIMISSIONE DELLE MAESTRE.

1. *Quando non piacesse quest'istituto, possono andarsene.* — Le maestre non hanno obbligo alcuno e la loro permanenza nell'istituto è appieno volontaria, onde se il modo di vita, che si tiene in questo istituto, non piacesse a qualcuna, sempre può andarsene a casa sua.

2. *Per malattia taciuta o difetti incorreggibili si possono rimandare.* — Quando lo richiedesse il servizio di Dio, è libero alla superiora maggiore di rimandare le maestre, non già per cagione di malattia presa nel fare la scuola, ma, o per essere incorreggibile ne' difetti, o per male grave abituale, antecedente all'ingresso, tenuto celato alla superiora.

3. *Difetti notabili per cui dimettere.* — La scuola non è clausura, nè si fanno voti, ma si devono osservare come si facessero, e chi non li volesse osservare colle prescritte regole, sebbene ciò fosse dopo molti anni, si rimandi a casa sua, nè vi sia intercessione bastante a farla ritenere, e sebbene paresse avere buoni talenti, se li goda a casa sua.

4. *Mezzi da porre per correggersi.* — Se mai, che Dio nol permetta, fra le maestre ve ne sia alcuna, che, raffreddata nello spirito, di cui era piena nell'ingresso, si scorga poco attenta e non molto osservante del tenore di vita di questo istituto, si usi con essa ogni possibile carità replicatamente, non meno dalla superiora e da altre maestre, che dal direttore, deputato, e se fosse opportuno dalla stessa superiora maggiore, praticando que' mezzi di ammonizioni, riprensioni e penitenze che paiono a proposito per ridurla al pristino fervore; poi non vedendone il necessario profitto, si avvisi dalla superiora, o deputato, che se non si emenda da tali difetti, non potrà essere ritenuta, e se essa di sua buona volontà se ne voglia partire, con pace si lasci andare.

5. *Come procedere alla dimissione.* — Quando essa non andasse di sua volontà e seguitasse nei soliti difetti, la superiora locale, udite le compagne ed il deputato, informi ed adduca i motivi alla superiora maggiore, la quale col consenso e conferma di sua eminenza, darà la dimissione. La superiora poi, qualunque sia il caso che esca una maestra dall'istituto, darà ad essa solamente quello che seco portò all'ingresso; le farà deporre la forma di abito di maestra e la consegnerà ai parenti di lei.

6. *Non si riaccetti.* — Licenziata una che sia, e tanto più se da sè partita, più non si riaccetti, se non vi fosse una lunga esperienza di straordinaria mutazione, maturamente ponderata ed approvata dalla superiora locale, deputato e dalla superiora maggiore col consenso di sua eminenza.

7. *Non turbinsi le maestre, se alcuna è dimessa. Il dimettere è la salute dell' istituto.* — Non turbinsi le maestre, se qualche compagna desista dall' incominciato e se ne ritorni a casa propria, nè pensino che la divina provvidenza abbandoni l' opera sua, perchè alcune non sono permanenti. Una tale ordinazione non deve apportare timore alle buone, ma consolazione, perchè così non ci saranno mai scandali gravi nelle scuole.

TITOLO III.

EDUCANDE.

1. *Quali si accettano, e come.* — Possono alcune fanciulle convivere colle maestre sotto la loro educazione, purchè vi sia il consenso del deputato. La richiesta si fa alla superiora, cui sta accettarle e destinarle, nè si raccomandano a particolari maestre.

2. *Qual età e contegno richiedesi.* — Quanto all' età non sia tanto tenera che vi sia bisogno che le maestre facciano l' ufficio di nutrici in vestirle, lavarle, nutricarle; e meno poi sia tale che turbino il buon ordine, l' edificazione e la pace della casa. La superiora ed il deputato ne schiveranno il pericolo. Devono le educande a proporzione osservare il tenore di vita delle maestre, e le maestre su ciò invigilino. L' inverno prendono otto ore di sonno, l' estate sette, e le regole delle scolare sono comuni alle educande.

3. *Come distribuirle, e quale il vestiario.* — La superiora le dividerà in camerate conforme l' età e la qualità in eguale e discreto numero nè troppo, nè poco, nè essa sarà mai maestra di camerata, essa veglia sopra tutte. Per ogni camerata vi sarà una sola maestra responsabile delle fanciulle che riconosceranno per loro maestra e le custodisca continuamente di notte e di giorno e le sorvegli. Quando essa è occupata altrove, per supplirla sarà destinata altra maestra con tutta l' autorità, e perciò non abiterà in camerata che al bisogno, ma conserverà il metodo di quella di cui fa le veci. Se l' educande possono essere custodite in una camerata, non se ne formino due. Quando una maestra vestita di fresco per imparare sta in compagnia di quelle di camerata, non la suppisca mai. Devono vestire modestamente conforme il loro stato, senza ornamento di nastri in capo e simili vanità, onde il vestito sia moderato nel taglio, nella forma, nel colore, negli ornamenti, che le facciano conoscere essere educande non di quelle del secolo.

4. *Come fra loro, come coll' esterne.* — Nei giorni di vacanza, e tanto più nei giorni di scuola le educande non debbono andar sole in camera, ma lavorino insieme colle altre educande. In iscuola stieno separate dalle scolare

esterne, nè in alcun modo comunichino con esse, e le maestre vi stiano bene attente.

5. *Virtù ed educazione che s' insinua.* — Le maestre insinuino alle giovani educande il santo timore di Dio con tutte le virtù, specialmente l' obbedienza, la modestia, la carità. Vegliino in modo particolare le maestre, acciocchè non facciano scherzi, nè si prendano domestichezze, nè tocchino altre, nè da altre si lascino toccare; il che s. Filippo voleva si fuggisse dai giovani come peste; così pure che non contraggano particolari amicizie, nè si facciano dispetti e male grazie. Procurino ancora la civile educazione, quella che serve e giova alla difesa della virtù, così la convenienza, la compostezza, la pulizia. Insegnino ogni lavoro domestico e servizio di una famiglia, onde riescano abili e capaci per qualunque stato, a cui Dio le chiami.

6. *Visite e lettere.* — Se le educande ricevono visite, vi sia l' approvazione della superiora, e stia sempre presente la maestra, ed ascolti i discorsi che si fanno. Non si permettano visite da impedire le cose spirituali e l' attenzione alla scuola; se però la necessità alcuna volta l' esigesse, si sbrighino prestissimo. La superiora o una da lei deputata legga tutte le lettere, che le educande scrivano o ricevano, prima di dar loro corso o consegnarle.

7. *Come nell' uscire.* — Non devono uscire mai, nè mai le maestre le faranno uscire senza la compagnia d' una delle maestre e la licenza della superiora, ed al suono dell' Ave Maria devono essere tutte in casa. Le educande non vadano alle case loro; e se per necessità urgente ed indispensabile v' andassero, siano sempre accompagnate e sorvegliate da una maestra. A pranzo dai genitori, parenti o amici non si lasciano mai andare, e tanto meno dormire fuori di casa. Se vanno in qualche ricreazione, in casino o villa non propria, vadano soltanto in quel giorno che il locale è libero dai padroni, nè vi siano uomini, e nemmeno donne, se non di edificazione.

8. *Come contenersi nelle mancanze.* — Le maestre nel correggere usino amore, discretezza e pazienza, ma insieme quella forza ragionevole che le conduca sul buon sentiero: avendole in casa con sè e convivendo assieme, le maestre devono guardarsi da due estremi: dall' usare continuo rigore, asprezza, riprensioni, che sarebbe insopportabile e per le une e per le altre; e dall' usare domestichezza, familiarità e confidenza, che renderebbe le fanciulle ardite e non subordinate. La via di mezzo è il tenerle in soggezione con contegno riservato, ed a tempo mostrarsi più benevole ai buoni portamenti, ma insieme alle mancanze giuste, secondo i meriti. Però sempre tendano a guadagnarsi il loro cuore, senza cui non si farà profitto nell' educazione. Se alle correzioni non

si emendano e la cosa sia di scandalo o disturbo alla casa, col consenso del deputato le rimandino alle case loro.

TITOLO IV.

SCOLARE.

1. *La scuola si fa gratuitamente per il bene delle anime.* — La scuola si fa gratuitamente, nè si aspetta ricompensa che da Dio, e le maestre non esigeranno, nè domanderanno, nè si mostreranno desiderose di regali, e se spontaneamente venissero fatti, si accetteranno come beneficenze fatte alla pia casa, non a particolari persone, e quanto di lavori e di lettere vi s' insegnano, sia mezzo onde apprendano la dottrina cristiana, la maniera di fare l'orazione mentale e vocale, la modestia con cui si deve assistere alla santa Messa, l'esercizio degli atti delle virtù teologiche Fede, Speranza e Carità, l'importanza di fare l'opere buone per salvarsi, l'odio che deve aversi al peccato, in somma il vivere cristianamente per morire santamente.

2. *Che s' insegna. Leggere, scrivere, lavori, dottrina, meditazione.* — Le maestre 1. Insegnano a tutte il leggere. 2. Ad alcune più capaci, purchè siano poche, chè a molte non si potrebbe, insegnano a scrivere, ma in disparte per non impedire il buon ordine e le funzioni delle altre: 3. A tutte pure insegnano vari lavori donneschi, cioè fare calzette, cucire, far merletti a piombino; ma quei lavori, i quali col rumore che cagionano, come tessere, incannare seta, impedirebbero apprendere la dottrina cristiana, che le maestre instillano coi lavori, non si permettono, come pure quei che richiedono molta applicazione, come ricamare, disegnare, eccetto qualche specie di minore impegno, perchè questi tolgono l'attenzione dovuta ad apprendere la dottrina cristiana ed ascoltare esempj de' santi, ed altre massime d' eternità, che di tanto in tanto le maestre vanno raccontando ed ispirando. Alle educande, fuori del tempo della scuola, si possono insegnare altri lavori di maggiore applicazione. Nell' insegnare la dottrina cristiana non escano dalla dottrina breve del Bellarmino, o dalla più copiosa del medesimo, senza far glosse o interpretazioni di loro capo: nè si aggiunga all' interrogatorio stampato cosa alcuna, senza il consenso del direttore. Suolsi anche ad alcune fanciulle più capaci insegnare la maniera di fare la meditazione, e le maestre la fanno con esse per qualche breve spazio di tempo.

3. *Chi si ammette. Non maschi. Tutte le fanciulle capaci, decenti, non espulse.* — Non si ammettano in queste scuole fanciulli, ancorchè picciolini, neppure un sol giorno, e piuttosto serrino la scuola, che introdurre o permettere simile abuso. Non si esclude dal

numero delle scolare veruna fanciulla, sia povera, sia ricca, sia nobile, sia ignobile. Non è necessaria una determinata età nelle fanciulle, ma si ammettono anche le piccoline, purchè sieno capaci d' istruzione, e non si ammettono minori di cinque anni compiti: queste però se non si accomodano all' uso delle scuole, o disturbano le altre, si rimandino alle loro case. Per intervenire alle scuole non si richiede che siano vestite pomposamente, ma modestamente; senza di che non si ammettono. Una ragazza licenziata da una scuola per grave difetto o mala creanza, non si riaccetti nè in quella, nè in altra scuola.

4. *Come si accettano.* — Le scolare, come l'educande si accettano dalla superiora. Non si consegnino, nè si raccomandino a particolari maestre, ma tutte si consegnino alla superiora, che ne disporrà come crede. Si tenga nota delle scolare, come dell' educande col nome de' loro genitori, abitazione, data del cominciare e finire di venire a scuola, e motivo di lasciarla.

5. *Come si distribuiscono in iscuola ed in mandarle a casa.* — Le scolare verranno distribuite dalla superiora in varie classi, conforme l'età e capacità. Darà ad ogni maestra che abita in una scuola un competente, proporzionato, ripartito egualmente e fisso numero, di scolare, di cui ne sia responsabile, e che la riconoscano per loro maestra, finchè la superiora diversamente ordini, nè siano tante da non poter sorvegliarle ed istruirle, nè siano troppo unite e fitte; e la superiora deve considerare il locale e le maestre che ha, e da questo determinare il numero delle fanciulle cui può dare buona educazione conforme le regole. Compito il numero non ne deve tener di più, perchè il bene deve farsi bene. Dette le ultime orazioni e raccomandata loro la modestia e la presenza di Dio, si mandino tutte, fuori di quelle che convivono e dormono in casa colle maestre, alle case loro. Si procuri con tutto l'impegno che vi sia chi le accompagni, e che venga a tempo, onde non abbiano ad aspettare, o almeno che vadano separatamente. Si mettano quei mezzi, che giovani possono acciocchè modestamente e quietamente vadano spedite alle case loro, e s' informino se si sono trattenute o deviate, e si tengano in timore d'esser vedute trattenersi. Per quel tempo indispensabile che giungono i mandati dai genitori a prenderle, siano assistite da una maestra per settimana a turno, che le occupi in qualche domanda della dottrina, onde non stieno sole ed oziose. Mentre i servi e le serve aspettano o chiamano le fanciulle, non s' inoltrino nell' interno, ma si fermino fuori della scuola. Procurisi ed avvisinsi ancora che non vengano alla scuola prima dell' ora, nè dopo la mezz' ora d' ingresso.

6. *Qual contegno da esse richiedesi. Silenzio, confessione.* — Subito all'entrare nella scuola le maestre facciano fare alle fanciulle silenzio, nè si permetta loro parlare, neppure sottovoce, e molto meno di nascosto. Se devono parlare per cosa necessaria, lo dicano sottovoce alla maestra. Fuori della dottrina ed orazioni, non le lascino parlare alto. E per ottenere questo le maestre siano le prime ad essere in iscuola avanti che entrino le scolare, nè mai le lascino senza chi stia attenta a tenerle in freno, altrimenti entrate o lasciate in iscuola senza chi le tenga, chi poi le frenerà? Facile ottenere che non cominci il chiasso, cominciando difficile è il sopirlo. Dieno esse l'esempio di parlar poco e sottovoce, ove non v'è necessità, e così le terranno in soggezione. Se ottengono il silenzio per questo mezzo, otterranno il resto. Procurino che le scolare si confessino almeno una volta al mese o accompagnandole separatamente le stesse maestre, o insinuando che i parenti le portino seco e ne ricerchino una assicurazione. E questo è il più importante.

7. *Come si custodiscono. Si sorvegliano. Fuori sole. Non uomini.* — Le maestre mai lascino allontanare in disparte due fanciulle sole, ma le abbiano sempre presenti in modo da vederle ed ascoltarle: ed abbiano somma cura di far loro osservare la modestia, massime che non si tocchino, non facciano scherzi, nè si prendano dimestichezze o particolare amicizia, come pure che non si facciano dispetti e male grazie. Per qualunque necessità che abbia una fanciulla d'uscire dal luogo ov'è la maestra, vada e resti sempre sola. Non devono ammettere visite in scuola d'uomini, o sacerdoti, o regolari o secolari che di passaggio, come se qualche forastiere volesse vedere la scuola o sentire gli esercizi per edificarsene o introdurre l'uso in altro paese, così qualche parente forastiero.

8. *Come si tengono occupate. Non dimestichezza, nè severità, ma verità e sincerità. Odio al vizio, amore alla virtù.* — Tal sia la distribuzione di tempo a ciascuna cosa, che non abbia mai luogo l'ozio, niente rechi fastidio, e niuna azione sia d'impedimento all'altra. Le maestre non si addomesticchino troppo colle fanciulle, ma nè anche stiano, come dicesi, incerate e sostenute, perchè siccome la troppa dimestichezza diminuisce l'autorità, così la troppa sostenutezza toglie la confidenza. Ottengano dalle scolare più colle dolci parole che col rigore, più coll'amore che col timore, perchè quel che viene dal cuore è più durevole e verace, e più conforme all'indole delle fanciulle, poichè l'asprezza le ributta, la dolcezza le alletta, e così quando poi v'è necessità di rigore, fa più colpo. Siano accorte, perchè ve n'è assai bisogno colle fanciulle, che pongono tutto

il loro ingegno ad ingannare le maestre, ma non sospettose ed ombrose. Secondo l'età, indole, ingegno di ciascuna usino modi diversi ed opportuni per tirarle alla virtù. Non esigano tutto in un colpo, ma poco per volta, nè gridino sempre, ma parlino comunemente posato ed a voce bassa: insistano ad ogni opportunità sull'obbedienza e rispetto ai superiori e genitori. Instillino l'odio ed il timore del peccato, ed in particolare l'orrore al vizio della bugia, e soprattutto le avvezzino ad operare non per la vista degli uomini, superiora, maestra, genitori, ma pel timore filiale e cordiale amore del grande ed amoroso nostro Signore Iddio.

9. *Come si correggono. Come condursi coi lamenti delle madri.* — Non v'è cosa da fuggirsi più da una maestra che favorire una perchè va a genio, e prenderla contro un'altra, perchè vi sente antipatia. La correzione si faccia mostrandosi costretta dal dovere, e per quanto si può, non si faccia con calore, e guida ne sia non la passione, ma la ragione. Non si avvili la persona, ma si faccia vedere il brutto del vizio, e le si dia coraggio all'emenda; non si faccia in presenza o udendo altre, se basta farla ad essa sola, non si faccia minaccia, se non per frastornarla dal ricadere. Si conosca dalla pena la gravezza o pericolo della colpa: nè il castigo sia troppo frequente, acciocchè avvezzandovisi non ne perdano il timore, e neppure sia eccessivo ed indiscreto, talchè possa a ragione esser rimproverato. Se le madri per essere state castigate le loro figliuole, con poca civiltà e molti impropri ancora riconvengono le maestre, si ascoltino pazientemente e si riceva tutto in buona parte, con tal dolcezza e superiorità d'animo, che si rendano capaci della ragione, e si partano edificate, e con dispiacere di avere usati tratti scortesi. E si facciano avvertite le madri, che, se le fanciulle saranno docili alle insinuazioni, volentieri si terranno, se no si useranno i mezzi competenti; se non si riducessero, ma invece fossero di disturbo, saranno licenziate.

PARTE TERZA

GOVERNO DELL'ISTITUTO

TITOLO I.

GOVERNO GENERALE.

1. *Cardinale protettore. Sua autorità. Modo di eleggerlo.* — In Roma vi è un eminentissimo, col titolo di cardinal protettore, che regge, protegge e governa tutto l'istituto, n'è superiore ed Ordinario, ed ha un vicario. Sua è

la cura e vigilanza di fare osservare le regole, il buon costume dalle maestre, il buon ordine delle scuole; e riguardo alle regole, ne' dubbj, solo spetta al cardinal protettore interpretarle, determinarne il senso, concedere licenze non rimesse alle superiori locali. Il cardinale protettore colla sua autorità dà vigore a quanto dispone la superiora maggiore su tutte le scuole. Si userà ogni premura che l'elezione cada in un personaggio il più idoneo per l'avanzamento e decoro di questa santa opera di tanta importanza. Dopo la morte o la rinunzia del cardinal protettore, la superiora maggiore scriva a tutte le scuole che facciasi orazione per la scelta d'un protettore conforme al cuore di Dio, per il bene dell'istituto. Intanto le maestre delle due scuole di Roma, per un mese si informano chi sia più a proposito al bisogno, che abbia stima ed amore all'istituto, impegno a promuovere la educazione delle fanciulle, non che prudenza unita a forza, ed abbia ancora il tempo, che si chiede ad attendere a tante incombenze, che seco porta l'incarico. Dopo un mese quelle di Parione si raduneranno al Gesù, e sotto la presidenza di due deputati danno in scritto sigillata la nomina di quello, che nel Signore credono di maggiore gloria di Dio e vantaggio all'istituto. Verificate le nomine, i deputati vanno dall'eminentissimo in cui si sono unite le più, e sentono se sia per accettare. Se accetta, vadano dal S. Padre presentando la nomina, acciocchè la confermi colla sua autorità; confermata dal S. Padre, l'eminentissimo prende la protezione dell'istituto. Le due superiori lo vadano ad ossequiare e riconoscerlo, egli poi si degni d'andare alla scuola del Gesù a prendere il possesso.

2. *Vescovo. Protezione che ha delle maestre e vigilanza.* — È necessaria la protezione e speciale vigilanza de' vescovi, i quali riguardano con particolare cura questa opera, e si dichiarino essere volere loro che le maestre s'impieghino in tale ministero, secondo le loro regole; questa paterna cura de' vescovi, unita alla loro autorità, terrà lontana ogni zizzania, che il comune nemico andasse spargendo in questa vigna del Signore, e farà che sana sia la dottrina che insegnano, innocenti i loro costumi, ed esse siano delle loro regole osservanti, e così conseguiscano il fine per cui sono state istituite queste scuole, e non demeritando esse, farà la loro protezione che non siano soggette a disprezzo ed insulto alcuno, che ad esse ardisse fare il mondo.

3. *Deputato. Quali incombenze abbia e carità che esercita. Cautele che si usano.* — Ciascuna scuola ha un deputato ecclesiastico, impegnato pel bene delle maestre, scelto dalla superiora maggiore coll'approvazione del cardinal protettore sulla proposta del vescovo. Questi ne conserva e difende i diritti, aiuta la supe-

riora nell'economia, ha cura che si osservi l'esteriore regolamento, e non si introduca abuso o mutazione alcuna, ne avverte la superiora, la consiglia e le dà mano per ottenerne la esecuzione, e quando conviene comunica colla superiora maggiore e col cardinale protettore. Queste sono donne, le quali hanno abbandonato le loro case per impiegarsi a gloria di Dio ed utilità de' prossimi in un laboriosissimo ministero, onde per una parte pare che meritino qualche attenzione, dall'altra dovendo da sè regolare i loro affari domestici e di più governare una grande moltitudine di fanciulle in una pubblica scuola, hanno necessità somma di un uomo che le consigli, assista, indirizzi; quindi pare che sia un'opera di grande misericordia soggiacere al disturbo e molestia che porta seco una tal cura. Però in andare dalle maestre userà ogni cautela, nè v'andrà altrimenti, che alla sfuggita, di passaggio ed in caso di precisa necessità. Nel riparo degli abusi che si potessero introdurre contro il buon regolamento gioverà molto che vada di concerto col direttore spirituale, che così uniti sarà il riparo, senza sconcerto, ed insieme facile ed efficace.

4. *Superiora maggiore.* — In Roma v'è una superiora maggiore ed abita nella casa del Gesù, la quale col consiglio delle consultrici regge tutte le scuole, e dipende dal cardinale protettore, ed a cui come a madre comune ricorrono le superiori in ogni bisogno e difficoltà.

5. *Superiore locali.* — In ogni scuola v'è una superiora locale, nominata dalla superiora maggiore, coll'approvazione del cardinale protettore, la qual superiora locale dipende dalla superiora maggiore.

6. *Comunicazioni co' superiori, mediante i quali comunicano e per ascolto e per lettere colle maestre.* — Vi sarà ogni anno, o più spesso, se credesi opportuno, un ascolto di tutte le maestre fatto o dal deputato, o dal vescovo, o dal cardinale protettore. Sia dato a tutte mezzo facile, qualunque volta credono, di scrivere al deputato, vescovo, prima consultrice, superiora maggiore, cardinale protettore; e la superiora locale nulla veda, nè sappia di tali lettere.

7. *Economia.* — In quanto all'economia una scuola è indipendente dall'altra, e si regola conforme la derivazione della dotazione. Capo dell'amministrazione temporale è il cardinale protettore e la superiora maggiore, con cui comunicano le superiori locali unitamente ai deputati.

TITOLO II.

SUPERIORA MAGGIORE.

CAPITOLO I.

Uffizi della superiora maggiore.

1. *Necessità di una superiora maggiore.* — A bene stabile di tutta l'opera è necessario che vi sia un capo, onde vi sarà una superiora maggiore che, coll'approvazione del cardinale protettore, governerà tutto l'istituto.

2. *Quali incumbenze.* — Alla superiora maggiore spetta, sentito il consiglio delle consultrici, coll'approvazione del cardinale protettore, nominare le superiora locali, dare ad esse le consultrici, mutare le maestre da una scuola all'altra, aprire e sciogliere le scuole, accettare quelle che si prendono in prova, ammettere all'abito di maestre, o farlo dimettere, fare le ordinazioni a tutte le scuole per la esecuzione delle regole, e per togliere ed impedire abusi, dare il consenso pel deputato e pel confessore. Essa visita o nomina chi visita le scuole, comunica con tutte le scuole, ne riceve le informazioni, vi provvede, ed è anche superiora locale della scuola ove risiede.

3. *A lei obbediscano.* — Tutte obbediranno alla superiora maggiore con ogni sommissione, con persuasione certissima che obbedendo a lei obbediranno a Dio stesso, il quale disse: *Chi sente voi, sente me.*

CAPITOLO II.

Elezione.

1. *È nominata dalle maestre.* Fra le nominate quella che ha più nomine è la eletta, e dura un triennio. — Onde vi sia una superiora di tutte, idonea a quest'impiego, non v'essendo fra le maestre gradi, e dandosi a tutte le facoltà d'eleggere, nè essendovi qualità che escluda alcuna o restringa il potere essere eletta, per farne la elezione al più che umanamente si possa meglio, il cardinale protettore, cui sono cognite tutte le maestre e ne può pesare il merito, propone di tutte le maestre cinque fra cui scegliere la superiora generale, e le comunica alle scuole con lettera al deputato che le partecipi a ciascuna maestra, onde scelga quella che nel Signore crederà la migliore per l'istituto. Esse scrivono in una lettera al cardinale protettore quella che scelgono. Dalle lettere di tutte le maestre quella, che risulta avere più nomine è la superiora, che in caso di eguale numero decide fra esse sua eminenza il cardinal protettore. Il carico di superiora maggiore dura un triennio, finito il quale, termina.

2. *Si può rieleggere una volta sola; se essa è supplita.* — Scaduto il tempo la stessa può per nuova elezione essere confermata solo per un triennio consecutivo, ma non più; nè vi sarà concorrenza di circostanze che basti a far cambiare questa definitiva disposizione. In caso di morte della superiora maggiore, o di scadenza di triennio prima che sia fatta la nuova nomina, assume il governo di tutto l'istituto la prima delle consultrici.

3. *Sua eminenza avvisa a nominare. Dà tempo a pregare e pensare.* — La superiora maggiore due mesi prima della scadenza del suo triennio, o la prima consultrice, seguita la morte della superiora maggiore scrive al cardinale protettore, che si degni spedire alle scuole lettera d'avviso per la nomina della superiora maggiore, e insieme indicare le cinque fra cui sceglierla, fissando il giorno, in cui tal nomina deve essere giunta a Roma, che sarà otto giorni prima della pubblicazione dell'eletta. Questi due mesi s'impieghino dalle maestre non in far partiti e divisioni, ma in preghiere all'Altissimo onde dia lume ed informazione di quella che meglio opererà il bene dell'istituto. Le preghiere per l'elezione saranno devote e brevi novene, la prima e l'ultima allo Spirito Santo, tramezzate da quella di s. Ignazio, s. Francesco Saverio, della B. Vergine del Buon Consiglio, ed anche altre consecutive a' santi protettori, sino alla nomina.

4. *La scelgano per giusti motivi, e scelgano una degna.* — Per non fare partiti, ma per eleggere quella che opererà il meglio dell'istituto, non si lascino guidare dall'affezione, nè dalle proprie passioni, non badino ad impegni, a raccomandazioni, non secondino le amiche, nol facciano per guadagnarsi una benefattrice, una che le secondi e favorisca. Pensino, se, de' motivi che ora le muovono a fare la scelta, al tribunale di Dio avranno a temere d'esserne rimproverate; pensino se in punto di morte avranno rimorso d'aver nominata quella tale. Solo in faccia a Dio cerchino quella che farà il bene dell'istituto. Quella farà il bene dell'istituto, la quale è osservante delle regole, che ha saputo ubbidire bene, che è stata osservante dell'istituto massime della vita comune, che ha bene governato altre volte con edificante soddisfazione e profitto delle suddite e degli esterni, che non ha mai preteso un tal ufficio, che non è amante de' propri comodi, nè tenace del suo particolare sentimento; quella in somma che è retta e forte nel giusto, vigilante, prudente; di buona maniera, di carità, di mortificazione di spirito di Dio, e che insieme ha sufficienti forze corporali da poter fare da sè le proprie sue incumbenze.

5. *Scrivano la scelta al cardinale protettore, e tutte le nomine saranno notate.* Quella che più ne ha, sarà messa in possesso. — Pon-

derato tutto, stendano la nomina in lettera separata, nè a veruna daranno indizio di quello che scrivono. La prima consultrice spedirà le lettere. Si prendano bene le misure, onde tutte le lettere giungano al cardinale protettore una settimana prima della pubblicazione dell'eletta, come verrà espresso nella lettera d'avviso. Quando tutte le maestre, comprese quelle di Roma, avranno mandato al cardinale protettore le nomine, chiuse in lettere separate, si degna di portarsi il cardinale protettore col suo vicario alla scuola del Gesù, ove saranno adunate tutte le maestre di Roma. Il vicario alla presenza loro apre le lettere di nomina delle singole maestre, segna il numero delle nomine, che cade su ciascuna nominata, e verificate così le nomine, legge quante ne ha ciascuna. Messe a posto le maestre, secondo il carico ed anzianità, recitato il *Veni creator*, viene letto il decreto di nomina secondo il già detto, di quella che ne ha avuto di più, e se la eletta è presente, sua eminenza la mette in posto, cedendolo la superiora passata, consegna le chiavi ed altre insegne del carico; tutte le altre maestre vanno a prestare l'atto di riconoscenza, e genuflesse le baciano la mano. Poi si recita il *Te Deum*, e sua eminenza consegna una copia del decreto di nomina da conservarsi in archivio.

6. *È alle scuole comunicato il decreto. La cessata superiora come resta.* — Sua eminenza si degna di comunicare alle scuole il decreto di nomina. Se non è presente la superiora eletta, egli scrive alla medesima, e venuta, di nuovo radunate le maestre di Parione con quelle del Gesù, le dà il possesso. La superiora cessata, terminato il suo carico, se dalla obbedienza non glie ne viene dato altro, resta come una qualunque altra maestra, nè abiterà ove abita l'attuale superiora, ma andrà nella casa che le destina l'obbedienza: quando mai la superiora maggiore non istimasse tanto necessaria l'opera sua che fosse duopo abitare nella stessa casa.

7. *Si leggano a suo tempo queste regole.* — Queste regole della elezione si leggano tanto in comune subito avuta la notizia di dovere fare la nomina, e poi prima d'avere a spedirla, quanto in particolare ogni settimana, finchè dura il tempo concesso ad eleggere.

CAPITOLO III.

Qual essere deve nel governo dell'istituto.

1. *Adempia e faccia adempire i doveri col vescovo.* — La superiora maggiore essa per la prima adempierà e farà con ogni premura adempiere a tutte le scuole i doveri verso del vescovo, e che gli si renda tutto il rispetto, venerazione, ossequio e sommissione, che merita pel suo carattere e dignità; e veglierà che

le superiori locali adempiano alla regola che ne hanno.

2. *Abbia il suo consiglio e l'ascolti. S'imbeva dello spirito dell'istituto e vi stia massime sul confessore.* — Avrà un consiglio per gli affari di tutto l'istituto, composto di quattro consultrici, due della casa del Gesù, due che possono stare in quella di Parione, delle quali deve sentire il parere, pesarne le ragioni, e poi avanti Dio determinare il meglio a sua gloria con dipendenza del deputato ed anche del cardinale protettore, conforme l'importanza della cosa. Ascolti benignamente quella che ha l'ufficio di ammonitrice quando l'avvisa di cosa in lei notata, e se ne prevalga considerando la cosa in Dio a bene comune. Abbia un'aiutatrice o segretaria che tenga in ordine le carte dell'archivio e dia mano nello scrivere. Il primo dovere della superiora maggiore è di stare ferma allo spirito dell'istituto, e tenerlo nella sua integrità irremovibile, e quanto più v'è a temere, tanto più starvi stretta per salvarlo; l'allontanarsi sarebbe rovinarlo. La fondatrice piena d'avvedutezza e discrezione, dopo l'esperienza e pratica di tanti anni vide quel che a quest'istituto conveniva, ed anche più per lo spirito di Dio, di cui era piena. Questi sentimenti ispiri a tutte le maestre, e faccia tutte aspirare sempre alla prima istituzione ed alla volontà della fondatrice, e ad averne un'alta stima. Tenga per un punto sostanziale dell'istituto il confessarsi in chiesa e non in casa, perchè cosa tanto e con tanta forza in esso battuta, e non permetta che i confessori vadano alle loro case per confessarle, se non in caso di malattia o qualche straordinaria gravissima causa e urgente necessità da lei riconosciuta, e con tutte le prescritte cautele per non esporre le maestre che vanno fuori di casa, e in casa non hanno clausura, a pericoli per cui per legge della Chiesa è proibito di confessare donne in casa, e se perchè la casa non è un monastero, già manda fuori le maestre per la salute corporale, tanto più le mandi per la spirituale.

3. *Osservi e faccia osservare le regole, e attenda che le maestre non vengano aggravate di più.* — Metta e faccia mettere in esecuzione quanto prescrivono le regole, s'informi se sono osservate da tutte le scuole, e per ottenere questo, essa sia la prima ad osservarle tutte, tanto quelle delle altre superiori, quanto quelle di qualunque altra maestra a lei comuni. Vegli che le superiori locali non impongano altro peso oltre quello che impone la regola, lo tolga se ne sono gravate, impedisca se esse maestre o la superiora o altra persona le volesse gravare; ed al bisogno ricorra al cardinale protettore, ed abbia presente che starà poi ad essa a dare chi supplisca se s'ammalano le maestre per essere troppo gravate.

4. *Conservi il suo grado e sia affabile, ma insieme forte.* — Nel governo delle scuole e delle maestre sappia congiungere la gravità coll'affabilità, onde tutte le portino rispetto ed amore. Considerata prima la cosa molto maturamente se sia a gloria di Dio, premesse molte orazioni, consigliatasi con uomini savî, dopo tutto questo prenda la risoluzione, e stia ferma in quel che ha stabilito a gloria del Signore, nè si lasci distogliere per difetto di soccorsi umani, nè contrasto di qualunque incontro.

5. *Si faccia scrivere le informazioni, ed essa scriva alle scuole con prudente contegno.* — Esigga che ogni anno le si diano informazioni del numero e qualità delle maestre, così il numero e miglioramento delle fanciulle e nella perizia de' lavori e nella scienza della dottrina cristiana di ciascuna scuola. Conforme le circostanze comunichi colle superiori e le maestre, e le richieda e faccia loro intendere l'obbligo di renderla consapevole se vi sono inconvenienti. Quando scrive alle scuole per una determinazione da prendersi o una mutazione da farsi, non iscriva come procurando il consenso o chiedendo consiglio, ma ricercando informazione de' fatti, e per sapere quali ragioni, quali difficoltà vi potessero essere per esempio a mutare, mandare, levare una maestra e simili: essa poi pesando tutto nel Signore, ascoltate le consultrici e conforme l'importanza sentito il deputato od il cardinale protettore, fatta orazione decida e scriva ordinando quel che giudica doversi fare.

6. *Visiti essa o faccia visitare le scuole. Nè questa visita da altri può supplirsi.* — È necessarissimo per vedere se si sono introdotti abusi e toglierli, se sono rilassate le maestre a dare rimedî, se si osservino le regole e conservarne l'osservanza, se si proceda con quella circospezione ed esemplarità, che devesi da chi si è dedicato a Dio in tal ministero, e si promuova la gloria di Dio: ed anche per mantenere l'uniformità in tutte le scuole, che la superiora maggiore o altra maestra da lei istituita coll'approvazione del cardinale protettore, visiti le scuole e conviva colle maestre per più giorni o anche settimane, informandosi ed osservando tutto. Nè può supplirsi colla visita di altro personaggio di qualunque autorità, saviezza, e con fine santo, che sebbene la faccia, non potrebbe trattenersi con esse i giorni e le notti, ed osservarne minutamente gli andamenti, e scoprire se vi sia qualche difetto o tarlo occulto, nè saprebbe il modo pratico di questo istituto. Per ciò la maestra dalla superiora maggiore eletta a supplirne la visita, deve essere di età matura, molto pratica degli esercizî delle maestre e di tutte le osservanze. Deve poi o in iscritto o a voce dare minuto conto alla superiora maggiore di tutte le scuole che ha visitate.

CAPITOLO IV.

Come educare le maestre.

1. *Sia premurosa di quelle che sono in prova. E stabilisca tale casa ove possono essere bene educate. Nè le prenda troppo tenere, nè troppo avanzate da non potere educarle.* — La superiora maggiore deve tenere per uno de' principali doveri l'educazione di quelle che stanno in prova, perchè queste sono la speranza dell'istituto, e tanto più perchè queste bene educate conserveranno l'integrità del medesimo e faranno conoscere la necessità della comunicazione col centro, e se solo dal centro verranno maestre bene educate ed abili a dare buona educazione, non vi sarà a temere che se ne allontanino, nè pensino a stabilire altro sistema. Conceda dunque il tenere in prova solo a poche case nel centro di più scuole, con locale a proposito e maestre abili a dare alle probande buona educazione, nè le mandi alle scuole se non bene addestrate. Quindi la situazione sia tale che in un viaggio di un giorno o di un giorno e mezzo al più possono recarsi alla casa dove si tiene in prova: il locale sia tale, che vi sia abitazione da tenerle almeno in camera separata dalle altre maestre e dalle educande, e vi sia oltre la superiora una maestra abile destinata a dare educazione ad esse. Sebbene vestite le tenga in casa di prova finchè siano bene assodate. Non accetti in prova giovane che non abbia almeno l'età di sedici anni; ma non abbia più di venticinque anni. Vegli alla osservanza delle regole tanto di quelle che si ammettono, quanto delle superiori che custodiscono quelle che sono in prova.

2. *Fissi la nota del corredo e moderi la vestizione.* — La superiora maggiore udito il sentimento delle consultrici, fissi il corredo che avere devono quelle che hanno da vestire l'abito di maestra, e secondo le circostanze, se v'è bisogno lo muti. Fissi il numero degli oggetti di biancheria, di vesti, di calzature e di quanto spetta al personale, bauli, casse, canestri pel trasporto, letto compito, non mobili di casa; e fattane partecipazione al cardinale protettore, lo distribuisca alle scuole per norma. Impedisca i trattamenti, i regali nella vestizione delle maestre sia alle persone della comunità, sia agli esterni. Accetti solo le beneficenze fatte alla casa. Faccia che le vestizioni sieno affatto private e senza inviti, quando non fossero le madri o le sorelle germane che bramassero intervenirevi. Tronchi ogni spesa non necessaria ad una privata e moderata funzione, e procuri piuttosto che le maestre vengano provvedute di un corredo abbondante.

CAPITOLO V.

Come aprire e chiudere le scuole.

1. *Non apra scuole, se non a richiesta del vescovo o del fondatore.* — Non s'apre una scuola che a richiesta del vescovo o di quelli che ne danno la dotazione: del vescovo che domanda l'opera delle maestre per istruire le fanciulle a tenore del loro istituto, e prenderle per sue pecorelle, proteggerle, aiutarle ecc., di quelli che ne prestano la dotazione sia il magistrato, siano particolari per stabilirne le condizioni reciproche conformi l'istituto, che ad ambi si farà pienamente bene conoscere. La superiora maggiore si rivolgerà al cardinale protettore per bene stabilirne la fondazione.

2. *Paesì in cui aprirle. In quali case. Con quali mobili.* — Non è opportuno per fondarvi una di queste scuole un paese che non sia colto, e dove le maestre non possano avere comodo di frequentare i sacramenti, di udire la parola di Dio, e dove non vi sia persona atta a conservarle nello spirito, dirigerle e proteggerle. La casa, in cui stabilire una di queste scuole, sia destinata per le sole maestre, nè serva di accesso ad altri, ma serva al solo uso delle scuole; meno poi s'aprirà in casa di parenti. Vi siano i letti per la superiora maggiore quando va in visita, per ciascuna maestra, per la servente, con coperte di estate e d'inverno, come pure i mobili, vasi, ed altro convenevole per le camere, per la cucina, cantina, un armadio per custodire la biancheria e le vesti che devono stare in comune.

3. *La scuola sia dotata.* — La superiora maggiore non si lasci indurre per qualunque motivo a mettere a scuola in luogo alcuno senza assegnamento stabile, e non tanto tenue per le maestre; perchè non è conveniente mandare tre zitelle lontane da' loro parenti per fare scuola con tutta l'applicazione e religiosità, e perciò senza avere da trattare con uomini, fuorchè in caso d'urgente necessità, e mandarle senza il necessario sostentamento, e così esporle alla necessità di trattare con tutti, ovvero costringerle a trascurare i loro esercizî per lavorare per altri, e provvedere la casa e se stesse. Onde l'assegno sia sufficiente al vitto quotidiano, al riparo e rinnovamento di biancheria ed abiti, al mantenimento della servente, agli eventî di malattie, viaggi ed altro; e questo assegnamento ora si fissa in scudi settantadue per maestra, e considerando tanto esse quanto le educande, come abitanti per il caso di malattia riguardo a medici e chirurghi condotti.

4. *S'apre la scuola con una maestra ben pratica. E tutte edificanti.* — Preme assai che le scuole sul principio abbiano ottimo avviamento, perchè le scuole principiate senza il dovuto regolamento non sono mai per andare

bene e si vorrebbero piuttosto serrate, che sì mal guidate da non potersi bene inviare. Si dia principio alle scuole da una maestra ben pratica del modo di vivere e delle scuole, altrimenti colle sole regole poco di bene si potrà fare. Se per iscarchezza di maestre abili, non si potranno moltiplicare le scuole, sarà meglio farne di meno, e quelle che si fanno, farle bene, e piuttosto poche che molte mal fatte, perchè il bene se non si fa bene poco giova per l'eternità, e poco si teme dal demonio. È necessario che le maestre, specialmente sul principio, diano soda e grande edificazione, e quando le scolare hanno conceputo buon concetto di loro, allora possono fare gran bene.

5. *Se non si potessero ordinare, si chiudano; e chiudendosi, le maestre non portino seco se non quello che portarono all'ingresso.* — Quando nella visita delle scuole si vedesse che le maestre siano rilassate, o altronde si sapesse, si rimedi: se ciò non si ottenesse, piuttosto si serrino le scuole, per non avere poi le maestre ad essere congedate.

Quando una scuola si sciogliesse, nessuna maestra porti seco cosa veruna, oltre quello che all'ingresso aveva di proprio, dovendo in tal caso il di più che si sarà radunato applicarsi come destineranno i superiori maggiori, o ad altra casa bisognosa, o ai poveri del luogo in limosina.

CAPITOLO VI.

Aperte, come governarle.

1. *Scelga la superiora locale. La confermi con avvedutezza.* — Nella scelta delle superiora abbia grande avvedutezza e ponderi molto maturamente, acciocchè sieno tali da sostenere la gloria di Dio e promuovere il bene delle anime, onde aver debbono vero spirito di Dio, amore alla osservanza delle regole, e particolarmente della vita comune, prudenza unita alla fermezza, pratica dell'istituto, discrezione e maniere soavi, ma insieme efficaci. Non confermi una superiora, se non avute informazioni sincere e segrete da persone pratiche, imparziali e degne, che la superiora è gradita, nè v'è cosa in contrario.

2. *Non siano meno di tre maestre adattate, nè sole giovani.* — Convivano insieme non due sole, ma almeno tre maestre, perchè in tal numero è più difficile avere luogo qualche inconveniente, e se nascesse qualche dissensione, v'è chi possa essere mezzana di pace, e se una s'inferma non v'è necessità di chiamare straniera per servirla, nè è costretta una maestra a trattare sola co' medici e chirurghi. Nell'eleggere le maestre, e destinarle a qualche luogo particolare, sia avveduta, e bene si informi del loro naturale, ed esami ni le circo-

stanze che vi concorrono per inviare più questa che un'altra. Non lasci maestre sole giovani, ma in ogni scuola vi metta una di età matura.

3. *Non tenga alcuna fissa. Nè per leggeri motivi la levi. Prudenza in levare una che conviene togliere, ed una che a levarla dispiace.* — Quando si manda alcuna maestra ad una scuola, le si deve notificare che non si manda perchè stia sempre in quel paese, ma per andare di lì altrove, come meglio si giudicherà. Non rimuova da una scuola le maestre per lievi motivi o dissapori, ma solo quando siano tali da non potersene sperare l'emenda. Nel mutare le maestre se si tratta di una che disturba, ed il disturbo è grave e notevole, nè v'è speranza d'emenda traslocandola, e si siano usati tutti i mezzi, si licenzi dall'istituto; che se il disturbo non è notevole, ed è sperabile l'emenda, si avvisi de' difetti, e si mandi in altra scuola, avvertendola che, se non s'emenderà, sarà licenziata, e con prudenza s'avverta la superiora ove sarà mandata: ma se è una anziana che pel lungo abitare in un luogo abbia preso padronanza, si mandi in altra scuola, ove nuova, non sia avvezza a farvi a suo modo, nè v'abbia presa padronanza, ed ove sia ricevuta per favore, e sarà più docile, e s'adatterà. Ma se pel bene dell'istituto fosse a levarsi una maestra gradita, si faccia destramente conoscere che dall'istituto l'hanno avuta, che si muta pel bene dell'istituto, e che l'istituto darà altra abile al bisogno. Poi la superiora maggiore scriverà a chi conviene, non per ottenerne il consenso, ma per una convenienza.

4. *Per provvedere a' bisogni essa abbia più maestre. Non le tenga lungo tempo in una scuola.* — Procuri d'avere sempre alcune maestre disponibili per supplire in caso di morte o malattia lunga d'una maestra; e prepari per tempo soggetti abili da poter convenientemente sostituire alle levate da una scuola per nuove fondazioni, acciocchè la fondazione sia senza lamenti de' vescovi, magistrato e popolo, e a ciò gioverà non lasciare lungo tempo i soggetti in uno stesso luogo, onde le maestre non vi si attacchino, e il vescovo ed altri si avvezzino alle mutazioni. Queste provvidenze nella superiora maggiore sono molto importanti per il buon riuscimento dell'istituto.

TITOLO III.

SUPERIORE LOCALI

CAPITOLO I.

Elezione.

1. *Chi la elegge.* — Le superiore delle scuole vengono nominate dalla superiora maggiore coll'approvazione del cardinale protettore, e ne otterranno una lettera di nomina ostensibile.

2. *Quanto dura, chi la supplisca.* — Le superiore locali durano tre anni; possono essere confermate, ma a ciò è necessario una nuova nomina. In caso di morte, sino alla nomina d'altra superiora subentra subito a supplirne interinalmente le veci la prima consultrice, come pure in caso che spiri il triennio senza nuova nomina.

CAPITOLO II.

Come contenersi co' superiori.

1. *Si meritino la benevolenza ed assistenza de' vescovi.* — Le superiore locali riguarderanno il vescovo come un superiore ed un padre, la cui autorità sarà un potente mezzo per mantenere nelle loro case l'osservanza delle regole; veglieranno con premura, ed esse per le prime ne daranno l'esempio, che le maestre non solo col loro ministero e buoni portamenti, ma altresì con una somma osservanza, rispetto e sommissione, quale si deve alla dignità di lui, si meritino la sua benevolenza, assistenza e protezione, che le difenda dai disprezzi ed insulti del mondo, che tenga lontano ogni zizzania, che il comune nemico andasse spargendo in questo campo del Signore.

2. *Prudenza se disponessero cose contro l'istituto.* — Il vescovo mai non disporrà se non conforme l'istituto, ma se disponesse in contrario, umilmente la superiora lo informerà dell'istituto, e farà a lui noto che è cosa contraria al medesimo, che l'istituto è pel bene pubblico, nè conviene ad essa di aderire; userà anche la mediazione di persone autorevoli; che se nullaostante stesse fermo, lo pregherà permetterle di sentire il parere de' superiori di Roma.

3. *Dipendano dalla superiora maggiore e dagli altri superiori. L'informino. Non resistano nè ricorrano ad altri.* — Le superiore locali dipenderanno dalla superiora maggiore, e corrisponderanno colla medesima come a madre comune in ogni difficoltà e bisogno. Nelle informazioni che ogni anno a lei manderanno, notino il nome, cognome ed età di

ciascuna maestra, come si osservino le regole, se si è fatta mutazione alcuna, ed il perchè, il numero delle educande e delle scolare, quali lavori e studio fanno, il profitto, quali miglioramenti far si possono. Si servano dell'opera del deputato nell'economico, volentieri ne ascoltino le insinuazioni sulla buona osservanza delle regole, lo prendano in aiuto per ottenerne la esecuzione, si consiglino ed abbiano fiducia in lui, affinchè per mezzo suo sia data loro ragione, e conservati i diritti. Non è lecito alle superiori locali, e molto meno alle altre maestre, resistere alle ordinazioni della superiora maggiore e del cardinale protettore, anzi è loro dovere d'usare ogni mezzo, perchè vengano accettate di buon grado dal vescovo, magistrato e popolo. Possono però tuttavia con ogni verità e rispetto dire le ragioni, informare delle circostanze, con disposizione però di sottomettersi alla decisione de' suddetti. Riguardo a tali ordini non sarà mai lecito far passi, fuori che a' superiori dell'istituto.

CAPITOLO III.

Come nel governo della casa.

1. *Affabilità, gravità, fermezza e confidenza in Dio.* — Nel governo delle scuole e delle maestre, la superiora sappia congiungere la gravità coll'affabilità, onde tutte le portino rispetto ed amore. Grande sia la confidenza in Dio, e la fermezza in superare gli ostacoli, difficoltà e persecuzioni, che troppo facilmente e fortemente si opporranno in un ministero di tanto danno e scorno del demonio, e di tanta gloria di Dio e bene delle anime.

2. *Osservi e faccia osservare le regole, a ciò dia tempo e sollievo. Nè nulla esiga più delle regole.* — La superiora sarà esatta nell'osservanza delle regole, sì delle cose spirituali, sì dell'ufficio; e sia essa la prima a precedere coll'esempio le altre, che così a ragione esigerà da tutte le suddite l'osservanza di tutte le regole. Esigerà sopra tutto il silenzio, la puntualità agli atti comuni ed agli impieghi, e che compiano esattamente le cose spirituali, dalle quali dipende tutta la forza ed efficacia del loro importante ministero. Per ottenere questa osservanza veglierà, farà visite, s'informerà di tutte, e prudentemente si prevarrà anche d'altre per saperlo. Quindi ancora è dovere della superiora non gravare di troppo le maestre, sì che non resti loro tempo per le cose spirituali, e stia attenta che abbiano per questo il tempo conveniente, e se v'è impedimento provveda, acciocchè le possano rimettere in altro tempo; e dove vi sono educande, perchè vi sono maggiori impedimenti, vi si richiede vigilanza, industria ed efficacia maggiore nella superiora. Deve ancora dare il necessario sollievo e riposo alle mae-

stre dalle fatiche, onde possano senza danno della salute sostenere, e fare bene la scuola, che dura tre ore la mattina, e tre al dopo pranzo, ed esercitare tante altre incombenze della nettezza di casa, delle inferme, del refettorio, della dispensa, della guardaroba, che le regole danno alle maestre. Quindi la superiora non deve dare altro carico alle maestre, oltre quello che loro danno le regole. Veglierà, acciocchè la sera vadano al riposo nell'ora stabilita, e che la mattina non s'alzino troppo presto da non avere il competente riposo dalle molte fatiche.

3. *Luogo ove parlare cogli esterni: Orario affisso.* — Starà alla superiora fissare conforme la regola il luogo immediato all'ingresso ove parlare cogli esterni: così pure farà l'orario e la distribuzione delle varie occupazioni comuni della giornata tanto di scuola, quanto di vacanza, adattato a' diversi climi e stagioni dell'anno, e sia sua cura che stia sempre affisso in luogo da potere essere letto da tutte le maestre.

4. *È amministratrice. Tiene e rende i conti.* — La superiora si deve contenere negli affari economici come amministratrice dell'entrate, non come padrona dispotica. Essa tiene due libri, uno in cui nota le rendite e gli utili dei lavori, l'altro in cui nota le spese pel mantenimento delle maestre e della casa. Il deputato al fine dell'anno fa il bilancio, ed ogni mese esamina ed approva i conti.

5. *Chi può tenere in casa. Non uomini a mangiare. Non donne maritate a dormire.* — Non deve ad uomo alcuno, benchè fosse padre, dare alcun comodo di mangiare in casa; molto meno di fermarvi la sera. Non permetta che le donne maritate neppure una notte pernottino in casa delle maestre, sebbene sotto specie di devozione o per altri motivi; ma si scusino con maniere soavi insieme ed efficaci. Nella casa delle Maestre Pie possono soltanto abitarvi le maestre che insegnano, o s'addestrano ad insegnare alle scolare, le inservienti che fossero necessarie, quelle fanciulle che vi stanno stabilmente in educazione. Fuori di queste nessun'altra può rimanere fra loro, neppure una notte per qualunque causa, titolo, o motivo. La superiora starà bene attenta e diligente a far sortire quella educanda che s'impegnasse in trattato di matrimonio.

CAPITOLO IV.

Come con quelle che sono in prova.

1. *Cura che loro si deve. Facoltà d'ammetterle.* — Quella che è superiora in una casa, ove le maestre si tengono in prova, consideri che da lei dipende il bene dell'istituto, e tutto quel bene che da tale istituto s'aspetta. La buona educazione delle maestre n'è tutta la

speranza, e se una o è inutile, o riesce male, ne ha la colpa per la prima quella superiora che non ha fatto il suo dovere. Per tanto abbia presente, e faccia osservare quanto è prescritto per poterle ammettere. La superiora prima d'ammettere alcuna in prova per Maestra Pia, nè ottenga l'approvazione dalla superiora maggiore, che la darà col consenso del cardinale protettore.

2. *Come assistite. Chi non riesce, presto si rimandi.* — La superiora è incaricata in primo luogo della educazione delle maestre, e se una maestra è deputata alla custodia delle medesime, è solo perchè la superiora d'una scuola sempre non può nè custodirle, nè ammaestrarle, ma questa da lei dipende, ed essa in tutto deve dirigerla. Quando può ed è libera la superiora, le chiami, le istruisca e le destini ad esercitare varî impieghi; quando non può ed è occupata con altre, la maestra deputata sempre le assista, loro insegni i lavori, leggere, scrivere, le cose spirituali, e sopra tutto le accompagni sì di giorno che di notte, quando mai la superiora, occupandole in qualche impiego, non le affidi a chi vi presiede. Se nell'impiego non vi fosse chi presiede, nè la deputata potesse assistervi, a questa partecipino quanto occorre, e da lei prendano le opportune istruzioni, che andrà in tutto d'accordo colla superiora. La superiora presto veda se quella che è dichiarata in prova sia per riuscire, e se vede che non è per riuscire, la rimandi presto.

3. *Parere delle maestre. Facoltà di vestirle.* — Passato il tempo della prova, vedendo la giovane abbastanza esercitata, e pratica da poterla vestire, non passi a chiedere le facoltà, se non vi è il gradimento delle altre maestre. Senta ciascuna in particolare e confidenzialmente, ed ognuna dica che ne pensa pel bene dell'istituto. Poi credendola abile, e conosciuta gradita, ne scriva una informazione alla superiora maggiore, e chiedi il consenso di lei e di sua eminenza, sottoscritto da conservarsi in archivio.

CAPITOLO V.

Come colle maestre.

1. *Le rispetti e faccia rispettare.* — Sarà impegno della superiora che le educande e le scolare portino rispetto alle maestre, senza cui non potrà mai ottenere di dare loro buona educazione; ed essa ne dia l'esempio per quanto si combina colla propria autorità, per essere da esse egualmente corrisposta con rispetto.

2. *In presenza delle fanciulle, non le corregga. Non sia sospettosa.* — Se bisognasse ammonire, correggere e riprendere una maestra, nol farà mai in presenza delle educande, delle scolare, ma a parte, a sola, a sola, e biso-

gnando alla presenza di prudente maestra. Ma questo lo farà senza asprezza, e mostrando sempre verso le maestre un'amorevole fiducia. Non sarà sospettosa delle suddite, nè mostri diffidenza delle maestre, ma conforme a motivi fondati e ragionevoli soltanto tema, per provvedere con cuore materno.

3. *Vigili se fanno bene le scuola. Lavori d'apprendersi.* — La superiora vigilerà, e vedrà se le maestre fanno bene la scuola, tanto nell'insegnare la dottrina e lavori, quanto in tenere modeste e quiete le fanciulle, ed avrà cura che si preparino a ben farla, e le avviserà, e le indirizzerà, in quanto può renderle in ciò istruite. E starà attenta che i lavori che fanno apprendere alle fanciulle, non siano di solo ornamento infruttuoso, ma sia ogni lavoro vantaggioso, e formino una donna che sia il sostegno d'una casa, e colla perizia de' lavori riescano ad allettare e mandare le fanciulle ad apprendere la dottrina e le massime di fede.

4. *Provveda alla sanità. Vitto. Vestito. Viaggi delle maestre.* — È dovere della superiora conservare a gloria di Dio la sanità delle maestre, senza cui non solo non eseguiranno il loro ministero, ma daranno aggravio alle altre. Le sgraverà di quelle fatiche, che eccedono le forze, nè per interesse pregiudicherà alla sanità, veglierà acciocchè non facciano astinenze o penitenze, che pregiudichino alle forze, le farà escire al necessario passeggio. Procurerà che il vitto quotidiano sia non isquisito e delicato, ma sufficiente e di buona qualità, e condizionato, onde tutte restino contente, nè ragionevolmente si possano lamentare. Devono avere il vitto sufficiente per faticare, ma non già delicatezza e lautezze, che disdicano ad una seguace di Gesù Crocifisso. Ecco pertanto il trattamento delle maestre. Ogni giorno: a pranzo minestra, lesso, una pietanza, o formaggio o frutta; a cena una minestra, una pietanza, e frutta. La festa e il giorno di vacanza un piatto in giro di salame, o equivalente. Le feste solenni un piatto di più: alla cena in vece della minestra possono avere un'insalata. Quando è giorno di digiuno, il piatto della sera si darà la mattina. Quel che resta in tavola mangiato che abbiano, tutto ritorni in dispensa a disposizione della superiora. Quando si tratta di salute, non badi a spesa. Quando le maestre non secondino la delicatezza, squisitezza, vanità, fantasie, nè si formino necessità insussistenti, ma attendano alla vera mortificazione, la superiora essendovi vera e provata necessità, apprenderà a tutte il medico, le medicine, la colazione, gli abiti, la biancheria, le calzature, la posta, il tabacco, le bibite fuori di tavola, onde non vi sia necessità di livello. Nell'andare le maestre da un luogo ad un altro, in occasione di viaggi alle scuole, usi somma cautela. Osservi a chi con-

segna le maestre, con chi vanno, ove alloggiano. Se vi è una scuola non vadano ad altro alloggio, se non v'è scuola, incontrando casa di conoscenti, protettori, parenti, questa si anteponga.

TITOLO IV.

CONSULTRICI

1. *Consultrici di tutto l'istituto e ammonitrici.* — Quattro sono le consultrici di tutto l'istituto, che assistono la superiora maggiore per gli affari in genere, dicono il loro parere, e la consigliano, una può essere segretaria. Sono scelte dalla superiora maggiore, coll'approvazione del cardinale protettore. Due devono stare nella scuola del Gesù, due, se la superiora maggiore vuole, possono stare in quella di Parione. Fra quelle che a giudizio della superiora maggiore possono farsi venire in Roma, se non ve ne fossero due, e se ciò non fosse possibile, una, devono avere avuto nomina dalle maestre per superiora maggiore, e fra le due scelte, quella che ne avrà avuto più, sarà prima consultrice. La prima consultrice supplirà la superiora maggiore immediatamente, e in caso di morte, e in caso che finisca il triennio senza nomina di nuova superiora maggiore. Sarà anche ammonitrice ed avrà l'incombensa d'avvertire la superiora maggiore di quanto nel governo di lei non piacesse o facesse far lamenti, ancorchè non ne sia richiesta, senza però indicare da chi venuto sia il ricorso, e lo rappresenterà con ogni rispetto pel bene comune. All'ammonitrice ricorrono le maestre, se avessero qualche reclamo.

2. *Consultrici delle case particolari.* — Due almeno saranno le consultrici delle scuole, e si fisseranno anche in quelle, in cui non vi fossero che tre maestre, per determinare la prima consultrice che supplisca la superiora in caso di morte o di scadenza. La superiora maggiore nominerà quelle che crede nel Signore, sentite le consultrici generali, ed avuta l'approvazione dal cardinale protettore: nominerà anche quelle della scuola del Gesù che tutte devono essere di quella casa per gli affari particolari di essa.

3. *Loro doveri. Intendere gli affari, consigliare nel Signore. Segreto.* — Tutte le consultrici devono dare il loro parere pel bene comune, quale lo vedono in faccia a Dio; si guardino dall'essere mosse da qualche passione, intendano bene l'affare che si propone, e prendano anche tempo per informarsi e riflettere prima di dare il loro sentimento; poi lascino la decisione alla superiora. Siano tenute al segreto di quanto si è trattato in consulta, nè dicano qual'è stato il sentimento proprio, quale quello delle altre. Diano il consiglio senza avere

riguardo a sè, quando esse fossero involte nella cosa di cui si consulta, come se il consiglio avessero a darlo altri, e quale lo approverebbero se fossero in punto di morte. Per le vestizioni, ed altro importante, se avessero qualche cosa in contrario a quel che la superiora deciderà, ne avvisino chi conviene, e può ripararvi.

TITOLO V.

DIRETTORE

1. *Tutte le maestre dallo scelto direttore.* — Per formare in tutte quello zelo ardente, che in ciascuna tanto si desidera, perchè siano conformi nell'insegnare, per l'unione, carità, e tutte siano di spirito uniforme per meglio e con più facilità comporre ogni disturbo o dissensione, è bene che il confessore sia lo stesso per tutte le maestre di ciascuna scuola, e gioverà molto su questo insistere. Questo savio sacerdote, che prende la direzione delle maestre, e che non potrà mai essere il deputato, lo sceglie la superiora maggiore col consenso del cardinale protettore, od altra dalla superiora maggiore deputata: è altresì approvato dal vescovo, o suo vicario. È necessario inoltre, che il vescovo dichiari essere volere suo che il confessore ascolti le maestre in chiesa, e non in casa, se non in circostanza d'infermità per amministrare loro i Sacramenti.

2. *Come si presti la compagnia per le maestre.* — Il padre spirituale, secondo la mente della Fondatrice, dove sono collegi della Compagnia di Gesù, sia uno di essi, perchè per mezzo di uno di essi, si è compiaciuto l'Altissimo d'istituire quest'opera, e perchè essi hanno la pratica delle scuole e la vocazione a tale impiego, e però idonei a dirigere e conservare le maestre nella medesima vocazione, e la Compagnia, entro i confini del proprio istituto, richiama s'impiegherà in dirigere col consiglio le scuole e le maestre, senza però addossarsi un tal carico nè per ufficio, nè per obbligazione alcuna.

3. *Come conviene che il direttore diriga le maestre.* — Richiedesi un direttore di spirito, d'illibata coscienza, di dottrina sana e carità vera, perchè stando le maestre occupate in un ministero distrattivo e laborioso, hanno bisogno di frequenza di Sacramenti, di mantenere il fuoco del divino amore, e prendere sempre nuove forze per faticare a gloria di Dio. Tenga questi da loro lontano quelle massime e pratiche, che sebbene devote, ma diverse dalla loro vocazione, impedirebbero quel bene, che fare debbono, e produrrebbero confusione; procuri di perfezionarle sempre in ogni esercizio della scuola e nello spirito dell'istituto; quindi abbia presso di sè queste regole, e la vita della

Fondatrice. A' difetti, in cui esse fossero incorse, dia quegli spirituali aiuti e rimedi, che giudica opportuni, e bisognando anche quelle mortificazioni e penitenze, che a ciò stimi giovevoli, massime con chi si mostrasse raffreddata, e non molto osservante del tenore di vita di questo istituto, per non avere poi ad essere licenziata. Nelle mancanze esterne di regolamento, ed in tutto ciò che può avere relazione col deputato, usi una somma prudenza in regolarle, e nulla insinui che possa opporsi alle disposizioni de' superiori, ed avrà cura sapere quali siano, e ad esse uniformi i suggerimenti.

4. *Necessità che ne hanno le maestre.* —

Le maestre sono donne, che avendo per incombenza d'istruire le altre, si trovano in necessità d'essere esse istruite, e quindi anche in necessità, che il direttore abbia tal carità, che in chiesa non solo volentieri ne ascolti le confessioni, ma provveda alle loro coscienze, scioglia i loro dubbî, ed appiani loro la via del cielo; e più ancora, avendo a governare una grande moltitudine di fanciulle in una pubblica scuola, le consigli, indirizzi, istruisca a farlo con perfezione. Abbia pertanto il direttore pazienza e carità, riflettendo che queste maestre hanno abbandonato le loro case per impiegarsi a gloria di Dio, ed utilità dei prossimi, in questo laboriosissimo ministero, di fare una tale scuola, non solo di lavori, ma di cristiana educazione, imprimendo nelle menti di tante fanciulle la dottrina Cristiana, e le massime della fede. Rifletta ancora che non devono esse fare di loro capo, senza consenso del direttore, nè interpretazioni alla dottrina, nè aggiunte all'interrogatorio stampato. Quindi pare opera di non lieve importanza e necessità e di non piccolo merito istruirle e consigliarle, assisterle, dirigerle, acciocchè lo facciano non solo senza errore, ma colla possibile perfezione.

5. *Cautele da usare.* — Non deve il direttore andare alla casa o scuola delle maestre sotto qualunque pretesto o colore ancorchè santo, se non per amministrare loro i Sacramenti in caso d'infermità, o per altra singolarissima circostanza, e gravissima cagione. Il fare al contrario, non solo è inconveniente ed abuso, ma una tela diabolica ed una mina dell'inferno, per gittare a terra quest'opera. E fuori del caso di malattia non vada se non conosciuta dalla superiora maggiore questa singolarissima e gravissima cagione, e conceduta sempre l'espressa licenza della medesima superiora maggiore coll'approvazione del cardinale protettore, e sia l'andarvi alla sfuggita, di passaggio, per la pura necessità. Se nell'oratorio domestico si dessero gli esercizi, o per una festa vi fosse il discorso, si usino le medesime cautele; e quando vi si celebrasse la Messa non vada in altro luogo il sacerdote,

ma a dirittura all'oratorio, nè si trattenga, sbrigato che siasi dalla celebrazione e ringraziamento.

DICHIARAZIONE

Essendosi osservato che nel pratico andamento delle scuole dell'istituto Venerini, col decorrere del tempo, si è reso necessario di richiamare in qualche punto delle regole l'attenzione delle maestre, e in qualche altro di aggiungere una spiegazione più esplicita, o una qualche utile modificazione; quindi è che servendoci Noi delle facoltà accordateci dalla regola stessa (Parte 1^a Conclusione n. 3), ci siamo determinati di pubblicare la presente dichiarazione, ordinando che le disposizioni in essa contenute, abbiano forza di regola.

1°. Nella parte prima delle regole, titolo II n. 5, e tit. VII n. 3, non che nella parte terza tit. V, espressamente è detto che tutte le maestre di una casa abbiano un solo direttore spirituale, comune, il quale sia bene informato dello spirito dell'istituto, ed ispiri in tutte il medesimo zelo, l'amore alla unione concorde e alla carità vicendevole.

Affinchè poi il direttore spirituale di ciascuna casa sia indipendente da ogni esteriore riguardo, e più liberamente possa dirigere la coscienza delle maestre, la regola ha saggiamente stabilito, che il confessore della casa sia distinto dal deputato non permettendosi affatto la cumulazione dei due uffici in una stessa persona (Parte 3^a, tit. I n. 3).

Avendo noi riconosciuto nelle due riferite disposizioni una sicura norma di pratica prudenza e di evidente vantaggio per il buon andamento dell'istituto, le richiamiamo alla memoria delle singole superiore e delle maestre, volendo che ovunque siano fedelmente osservate. Siano per altro le superiore condiscendenti nell'accordare alle singole maestre, che lo domandano, un confessore straordinario, almeno tre volte all'anno.

2°. Siccome lo spirito e la intenzione della Chiesa, nonchè l'esperienza delle comunità ben ordinate, ci ammaestrano non essere conveniente che uno stesso sacerdote rimanga lungo tempo direttore spirituale e confessore della comunità; così ordiniamo che in ciascuna delle case del nostro istituto, il direttore spirituale o confessore, non possa durare nel suo ufficio più di tre anni, eccetto il caso in cui ragioni speciali consiglino una ulteriore proroga temporanea, per ottenere la quale dovranno a Noi rivolgersi le superiore locali.

3°. Avendo in vista quanto dispone la regola sullo stato economico di ciascuna scuola, e sulla dipendenza in tale materia delle superiore locali dalla superiora maggiore (Parte 3^a, tit. I n. 7), ordiniamo che ogni superiora locale, al

cessare dalla gestione del proprio ufficio, debba presentare essa stessa, o far pervenire alla superiora generale dell'istituto, lo stato attivo e passivo dell'amministrazione tenuta, vidimato dal deputato della casa e da tutte le maestre, che nella stessa casa dimorano.

4°. A rimuovere il pericolo di qualche inconveniente, talvolta avvenuto in alcuna delle scuole, di far trovare la nuova superiora sprovvista affatto di denaro, inculchiamo ad ogni superiora locale che cessando per qualunque ragione dal governo della casa, non si dia soverchia premura di soddisfare col denaro che ha, i debiti contratti, se mai ve ne fossero, e che piuttosto conservi alla casa questo denaro, non che le provviste fatte, da rimanere il tutto, a disposizione della nuova superiora, la quale altrimenti nel principio del suo governo, per mancanza di mezzi, potrebbe trovarsi in gravi imbarazzi. Del resto penserà la nuova superiora a soddisfare quanto prima i creditori, o ad ottenere dai medesimi una congrua dilazione. Inculchiamo inoltre a tutte le superiori che conservino sempre intatti i crediti fruttiferi, che troveranno nella casa, non che quelli che esse creeranno a favore della medesima, come pure conservino i libretti della cassa di risparmio e qualunque altro titolo di credito, e nulla sia menomato senza il permesso della superiora generale, alla quale pure dovrà ricorrersi quando trattarassi di contrarre un debito in notevole quantità, o di accettare una qualche considerevole obbligazione, come di vitalizi ecc.

5°. Considerando finalmente che la casa madre, appunto perchè costituisce il centro del governo dell'intero istituto, naturalmente va incontro a spese non lievi, per l'accesso e la dimora che fanno in essa, anche a tempo considerevole, le maestre delle altre case, per il noviziato e scuole preparatorie per le nuove maestre, cioè per le novizie e maestre giovani, per la posta e per altri titoli; per questo motivo, interpretando lo spirito della regola, ordiniamo a tutte e singole le superiori delle case dell'istituto, di retribuire alla detta casa madre annualmente, non meno di lire trentacinque.

6°. Considerando quanto sia utile nelle case dell'istituto il conservare e nutrire lo spirito di pietà e devozione, manifestiamo il nostro desiderio particolare e la nostra intenzione, che in ciascuna di esse si facciano in comune le novene delle principali feste del Signore, dello Spirito Santo all'avvicinarsi della Pentecoste, di Maria santissima e dei primari santi Protettori. Queste novene per altro siano brevi ed affettuose, e non se ne facciano più di una nel medesimo tempo. Nel giorno poi della festa le maestre procureranno di accostarsi ai santi Sa-

cramenti, e di fare qualche altro atto analogo di ossequio.

7°. In morte del cardinale protettore pro-tempore, del suo vicario, del deputato, della superiora generale, e di ciascuna maestra, le singole maestre, oltre il solito uffizio, applicheranno in suffragio della persona defunta tutto il bene che sogliono fare nello spazio di otto giorni, ed ogni casa farà celebrare una, e se si può anche due Messe, a seconda del proprio stato economico.

Dato in Roma dalla nostra residenza nel palazzo della Dateria Apostolica 20 settemb. 1881.

Loco ✠ sigilli.

Il protettore

CARLO CARDINALE SACCONI.

CXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Fidelibus reipublicae Cile, vulgo Chile, iuxta modum, Bullae Cruciatæ indultum concedit*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Ad universi dominici gregis salutem, Nobis divinitus concreditam, omni cura et studio procurandam continenter intenti, ea profecto libenter tribuere solemus, quae ad christifidelium bonum et utilitatem redundare posse perspicimus.

Exponendum Nobis curavit praeses reipublicae Cile, vulgo *Chile*, in America Meridionali, eiusdem reipublicae fideles impense cupere iis omnibus indulgentiis, gratiis ac privilegiis, tum spiritualibus tum temporalibus, frui, quibus utuntur, qui *Bullae Cruciatæ*, uti dicunt, indulto pollent, quemadmodum ipsi potiebantur, quum catholico regi parebant. Nos itaque eorumdem christifidelium utilitatibus occurrere summopere cupientes, eiusmodi postulationibus alacri libentique animo annuendum censuimus.

Quocirca omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus reipublicae Cile in America Meridionali, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, *Bullae Cruciatæ* indultum ad decennium tantum, nunc proximum, conce-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

dimus iisque indulgemus, ut omnibus quibuscumque indulgentiis, gratiis, privilegiis, tum spiritualibus, tum temporalibus, libere et licite uti et frui possint, sicut cum catholico regi suberant. Verum huiusmodi indultum his legibus et conditionibus concessum volumus, quas Nostris hisce literis inserendas mandavimus, nempe:

i. Omnes, qui huius indulti participes esse cupiunt, tam indulgentiarum quam ciborum ratione, eleemosynas in apostolicis literis *Bullae Cruciatæ* praescriptas, solvere omnino debent.

ii. Venerabiles fratres illarum regionum episcopi, conscio memoratae reipublicae praeside, modum statuent, quo eleemosynae huiusmodi erunt colligendae et administrandae.

iii. Cum autem hae eleemosynae pios in usus fuerint erogandae, tum quotannis ab ipsis episcopis tertia illarum pars erit servanda ad huius Apostolicae Sedis arbitrium, quae hac de re apostolicum Americae Meridionalis delegatum monebit.

iv. Reliqui vero eleemosynarum proventus, qui primo biennio supererunt, in collegium S. Ildephonsi instaurandum erunt insumendi pro Cile missionariis, ad quos eius rei ergo novum administratorem eligere pertinebit.

v. Exacto biennio, iidem proventus veniens in aevum in ipsos missionarios alendos impendantur, ea tantummodo pecuniae vi adhibita, quam pro missionariorum inibi morantium victu cultuque illius reipublicae regimen in praesentia suppeditat. Ea vero, quae supererit pecuniae pars, in Cile missiones augendas semper erit conferenda vel in hospitium ad Valdiviam reficiendum, vel in aliud excitandum, vel in alterum collegium instituendum, vel in alia eiusdem generis opera peragenda; ita tamen, ut commemoratis reliquis eleemosynarum proventibus, missionum bono assidue consulatur, quovis alio eorumdem proventuum usu penitus amoto, qui aliqua ex parte missiones ipsas minime expectet.

vi. Animarum curatores, vel qui eorum vicariam gerunt operam, in parochiali sacro seu missa dominicae septuagesimae hoc Nostrum indultum singulis annis populo palam faciant, atque eo tempore fideles admoneant, eos, indulgentiis et gratiis indulti frui nequaquam posse, quoties eleemosynam in apostolicis literis praescriptam minime solverint.

vii. Denique omnes illius reipublicae militiae quocumque nomine adscripti, hoc indulto frui poterunt, ea plane ratione, qua fruebantur, cum catholico regi subiecti erant, atque ipsi ab eleemosyna solvenda immunes esse debebunt, quemadmodum veri pauperes alique omnes solemni paupertatis voto obstricti ab eadem eleemosyna praestanda omnino liberi censeantur.

Haec concedimus atque indulgemus et decreta volumus, servatis tamen reliquis conditionibus, quae apostolicis *Bullae Cruciatæ* literis Hispaniarum regnis iam concessis adiectae sunt, non obstantibus iis omnibus, quae iisdem in literis non obstare decretum est.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Clero et civitati Albanensi datur facultas amplificandi templum ecclesiae cathedralis, eiusque sacrarium aedesque canonicorum aedificandi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis vel maxime optandum ac providendum ut praestantiores et praesertim pontificiae Nostrae ditionis civitates bene sint constitutae, iisque rebus omnibus instructae, quae illarum bonum et commodum efficere posse videntur; tum singulari sane paterni Nostri animi sollicitudine et voluptate ea praestare solemus, quae non modo earundem civitatum dignitatem, verum christianam etiam et civilem institutionem augere cognoscimus. Itaque providis venerabilis fratris Nostri Ioannis Francisci episcopi Albani S. R. E. card. Falzacappa curis obsecundantes, eiusdem consilia resque omnes pro Albanæ civitatis splendore rectaque educatione susceptas, auctoritate Nostra apostolica, quam libentissime confirmandas censuimus. Ubi enim ipse ven. frater Noster ad spirituale Albanæ dioecesis regimen evectus, summopere exoptans eiusdem civitatis decori atque utilitati omni ope et opera consulere, ea qua pollet mentis acie Albanum pluribus rebus indigere plane cognovit, quibus illius civitatis ac dioeceseos bonum posset haberi. Vidit enim necesse omnino esse, ut vel in primis ea in civitate pro humanis fidelium cadaveribus aptum extrueretur coemeterium, simulque perspexit opera ad cathedrale templum ampliandum iam inchoata pro divini cultus maiestate populi frequentia quam celeriter esse perficienda, atque illius sacrarium publicasque scholas meliori ratione esse instituendas. Hinc nulla interposita mora, in haec omnia animum cogitationesque intendens, summo studio ac providentia illius civitatis magistratum primores-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

que cives excitare atque inflammare et cum illis consilia inire contendit, quo omnia commemorata opera confici possint. Qui quidem magistratus civesque probe noscentes, maxima bona et commoda ex huiusmodi rebus in eorum civitatem et dioecesim redundare atque eximia ipsius ven. fratris Nostri vigilantia compulsi, nihil non sunt aggressi quo res omnes prospere feliciterque evenirent. Quapropter, ut hisce operibus absolvendis sumptus suffici possent, iterum cautum est, ut novum moliturae vectigal iam auctoritate Nostra sancitum in opera ipsa impendi deberet. Coemeterio itaque extruendo, quo vel maxime egebat Albana civitas, manus statim fuit admota. Cum huiusmodi opus brevi tempore omni ex parte fuerit absolutum, ea omnia, quae ad coemeterium ipsum eiusque regimen et leges quovis modo pertinere poterant, per similes apostolicas literas die tertia iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto datas auctoritate Nostra confirmanda esse decrevimus. Verum cum postea experientia compertum exploratumque fuerit aliquam immutationem in commemorato vectigali exigendo esse peragenda, Nos die vigesimaquarta augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto eidem ven. fratri Nostro eiusque successoribus omnem potestatem tribuimus, cuius vi quaslibet quaestiones dubitationesque, si quae forte oborirentur, dirimere et componere aliaque in posterum vel statuere vel immutare possent. Ut igitur res omnes optatum consequerentur exitum, restabat, ut cathedralis templi aedificium iam ampliori forma susceptum absolveretur, eiusque sacrarium et canonicorum exaedificarentur aedes, publicaeque scholae cum seminario coniunctae provide instituerentur. Ac propterea seminarium ipsum aptiorem in locum transferri omnino oportebat, cum ille ubi sedem habebat, nec populi frequentiae, nec alumnorum commodis nec publicae institutioni esset accommodatus. Omnium iccirco erat in votis, eius rei ergo, Braschias aedes, Albani sitas, comparare, et die decima nona augusti vertentis anni potestatem fecimus, qua aedes ipsae pro seminario emi possent, quae quidem emptio die vigesima prima insequentis septembris rite fuit confecta. Interim dum haec ab ab eodem venerabili fratre Nostro ea qua praeditus est providentia ac dexteritate gerebantur, Albanae civitatis decuriones, vulgo *Consiglio*, rebus ipsis studentes, in conventu die vigesima nona augusti eiusdem anni rite habito decretum edendum censuerunt, quo omnia perfici possent. Namque vectigal, de quo sermo habitus est, ab ipso episcopo Albano administratum atque in tabella Albani populi seu communis minime inscriptum, ab ipso consilio retinebatur. Quod vectigal licet primo pro constituta summa fuisset impositum, tamen ob ea quae deinceps sequuta sunt, clare aperteque

cognitum est, vectigal ipsum nullis limitibus circumscriptum esse debere, proptereaque eiusmodi vectigali impendia omnia pro perficiendis operibus erant sustinenda. Et quoniam vehementer intererat, ut opera ipsa, maiore qua fieri posset celeritate conficerentur, iccirco omnes desiderio tenebantur summam saltem viginti mille scutorum mutuandi iis conditionibus, quas ipse ven. frater Noster pro sua prudentia ineundas esse existimaret. Quo vero publicae scholae recte atque ex ordine procederent, idem consilium decrevit, earumdem onus ad seminarium perpetuo pertinere, ea tamen lege, ut seminarium ipsum earum aedes et disciplinam melius redderet, atque Albanus Ordo seu communitas a quacumque pensione solvenda omnino esset immunis, ac propterea seminario sex per continentes annos memorati vectigalis redditum cedendum censuit. Atque consilium idem maiori suae securitati prospiciendi cupidum, statuit decem mille scutata quae ex vectigalis sexennio originem ducebat, ita esse collocanda, ut omnes hoc futurisque temporibus dotem ab Albano populo publicis scholis attributam agnoscerent. Neque id satis, nam consilium ipsum voluit sui iuris esse nominationem unius adolescentis, qui gratis in seminario esset alendus atque instituendus, atque etiam sibi aes alienum duo mille et trecentum triginta scutorum atque assium quinquaginta duo superiori auctoritate cum eodem vectigali contractum condonandum proposuit. Quae omnia Albano consilio peracta atque proposita, cum in utilitatem eiusdem civitatis cedere viderentur, non modo idem ven. frater Noster illius civitatis et dioecesis splendori ac bono summopere intentus, ea probanda esse existimavit, verum etiam *Comarchae*, uti loquuntur, praeses eiusque administrationis consilium res ipsas usque adeo excepit, ut illas suprema Nostra auctoritate muniri, vehementer optaret. Iam vero ipse ven. frater Noster res omnes vel diligentissime ac studiosissime Nobis exponendas curavit et supplici cum prece, Albani etiam magistratus populique nomine a Nobis postulavit, ut auctoritatem Nostram interponere velimus, quo omnia de quibus habita mentio est, ad exitum perducere et servari possint. Nos igitur Albani dignitati atque utilitati consulere vehementer cupientes atque omnia et singula, de quibus sermo habitus est, penitus noscentes, eiusmodi postulationibus ac desideriis alacri libentique animo annuendum duximus.

Quamobrem rebus omnibus maturo examine perpensis, omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, om-

nia et singula quaeque ab eodem venerabili fratre Nostro Ioanne Francisco episcopo Albano S. R. E. card. Falzacappa, tum ad cathedrale Albanae civitatis templum ampliandum eiusque sacrarium aedesque canonicorum aedificandas, tum ad eiusdem civitatis seminarium publicasque scholas meliori loco et ratione instituendas peracta, atque hisce literis enarrata, omni ex parte approbamus nec non concordiam ac deliberationem ab Albano consilio editam, leges, pacta, conditiones expressas ac Nobis apprime cognitae, volentes scientesque, seu Motu-Proprio et certa scientia, harum literarum vi, suprema auctoritate Nostra apostolica sancimus, approbamus, confirmamus et ab iis omnibus ad quos pertinet, diligenter servari praecipimus atque iubemus. Praeterea, ut incepta opera ad exitum perducantur, eadem auctoritate Nostra decernimus et declaramus, commemoratum vectigal, cuius administratio penes Albanum episcopum semper esse debebit, persistere omnino debere donec omnia opera ipsa, de quibus loquuti sumus, fuerint absoluta, atque omnia et singula quaeque onera obligationesque eorundem operum causa susceptae vel suscipiendae penitus fuerint expletae. Atque iccirco volumus et mandamus, Albanum populum seu communitatem obligatione teneri non modo ea opera perficiendi, verum etiam satisfaciendi omnibus quibusque oneribus et obligationibus quae ex operibus ipsis originem ducent, quoties saepius nominatum vectigal quavis de causa defecerit. Insuper omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui forte in praedictis pactis, legibus, concordia et deliberatione edendis occurrerint, eadem auctoritate Nostra, supplemus atque sanamus.

Haec volumus, decernimus, statuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has literas et in eis contenta quaecumque de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio vel intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari vel impugnari nunquam posse, sed eas semper validas ac perpetuo firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nec eas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehensas, sed semper ab illis exemptas esse et fore eorumque concessa quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis nec non commemorati cathe-

dralis templi, canonicorum collegii, seminarii ac publicarum scholarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, etiamsi praesentibus pro plene et sufficienter expressis, aut quavis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, formas, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque speciali mentione dignis in contrarium quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die nona decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Amandolae oppidum in dioecesi et delegatione Firmana situm, civitatis titulo et iuribus decoratur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanum quidem decet Pontificem splendidiore titulis atque honoribus eas praesertim sui civilis principatus regiones decorare atque ad maiorem dignitatem extollere, quae originis vetustate ac civium indole, ingenio, virtute, industria et religione illustres, maxima ac luculentissima in hanc Apostolicam Sedem fidei et amoris testimonia, singulari constantia, exhibere non dubitarunt.

Alia inter conspicua Piceni oppida, Amandola existit, quae Firmanae dioecesi et provinciae seu delegationi subiecta, multis sane nominibus enitescere iure gloriatur. Namque istud oppidum, quemadmodum illius primores cives Nobis exponendum curarunt, nonnullique scriptores memoriae prodiderunt, ab antiquissimis usque temporibus inter nobiliores Piceni regiones habitum, suorum civium frequentia, opibus, virtute summopere floruit. Quod oppidum tanto in hanc Apostolicam Sedem studio atque obsequio praestitit, ut vel asperrimis ac difficillimis temporibus admirabili fide eximiaque constantia contra eiusdem Sedis rebelles arma sumere et strenue dimicare non extimuerit, quo eiusdem Sedis iura tueretur atque defenderet, suamque egregiam fidem atque obser-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

vantiam in Sedem ipsam palam ostenderet. Quocirca plures Romani Pontifices praedecessores Nostri, apostolicis literis Amandolae cives non modo amplissimis laudibus efferre ac singulari benevolentia prosequi existimarunt, verum etiam variis eos privilegiis honestare censuerunt. Ad hoc accedit ut oppidum ipsum in praesentia quatuor incolarum millibus refertum, fortiumque moenium ambitu septum ac pluribus aedificiis eleganti forma extructis ornatum ea omnia habeat, quae ad Dei gloriam promovendam populique religionem fovendam eiusque bonum et commodum procurandum pertinent. Ibi enim praeter primum templum insigni canonicorum collegio auctum, aliae quoque sacrae extant aedes pietatis operibus accommodatae, et quatuor religiosorum virorum coenobia atque unum sacrarum virginum gynaeceum et nosocomium pro pauperibus aegrotantibus excipiendis. Annonae vero ubertate earumque rerum copia et artium industria, quae ad vitae commodum requiruntur, idem oppidum viget et floret. Ac propterea multae in eo existunt familiae, quae fortunae bonis affluentes, hac Nostra aetate ex nobilium more atque instituto vitam agunt. Quod autem eiusdem oppidi decus atque splendorem magnopere auget, illud profecto est, quod ibi beatus Antonius in lucem editus atque susceptus vitaeque integerrime exacta in osculo Domini placidissime efflavit animam, immarcescibilem gloriae accepturus coronam, cuius mortales exuviae in aede coenobii s. Augustini illius oppidi religiosissime asservantur. Quae cum ita se habeant, eiusdem oppidi cives enixis precibus a Nobis efflagitarunt, ut oppidum ipsum ad civitatis dignitatem evehere velimus.

Nos igitur tot sane nominibus, quibus ipse refulget oppidum, permoti, atque illius decus augere cupientes, omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu-Proprio et certa scientia plenae auctoritate Nostra, harum literarum vi, Amandolae oppidum in Firmana dioecesi et delegatione situm, in civitatem erigimus et constituimus, eique omnes et singulos honores delatos volumus, itemque iura et insignia quaecumque, quae ceteris pontificiae Nostrae ditionis civitatibus tributa sunt vel in posterum tribuentur. Concedimus etiam et impertimur, ut Amandolae incolae civium nomine decorentur, ita tamen ut archiepiscopus in tempore Firmanus inibi consistere minime teneatur, sed ecclesiae Firmanae ut antea subditi omnino sint.

Haec volumus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, necnon peculiaribus quorumcumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus ac personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Vicariatum constituit in Indiis pro populis degentibus ad orientem montium Gates et a flumine Chavery ad promontorium Comorinum; ipsos vero eximit a iurisdictione archiepiscopi Goani et aliorum episcoporum, quam confert vic. ap. Societatis Iesu¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Catholicae Ecclesiae regimini Deo sic disponente praepositi, eo curas omnes intendere ab ipso pontificatus Nostri exordio conati sumus, ut catholica fides in remotissimis etiam regionibus et conservaretur et maiora in dies incrementa susciperet. Quare multa iam tum alibi tum praesertim in amplissimis quibusdam Indiarum provinciis pro commissarum Nobis

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

ovium salute decrevimus, atque aliis quoque, quae fidelium utilitati decernenda supersunt, operam et auctoritatem Nostram omnem, divino freti auxilio, conferre statuimus. In his peculiaribus certe sollicitudinibus Nostrarum partem meretur ea Indiarum plaga quae ad meridiem peninsulae cis Gangem sita, late protenditur. Memoria enim repetimus quantum in ea excolenda insignis ille Indiarum apostolus s. Franciscus Xaverius adlaboraverit, quot ibi ab errorum tenebris erutos ad veram fidem traxerit, quot florentissimas ecclesias fundaverit, quae ad exitum prope elapsi saeculi per apostolicos viros eiusdem Societatis quam Xaverius ornavit excultae copiosissimam messem fidei et sanctitatis dedere.

Vehementer quidem commovit animum Nostrum tristissima quam accepimus de ecclesiarum illarum statu relatio, fideles scilicet qui populosam illam memoratae peninsulae partem incolunt, quae ad orientem montium Gates vergit et a flumine Chavery ad promontorium usque Comorinum protenditur, magno in salutis aeternae discrimine versari.

Quare de consilio venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregationis de Propaganda Fide negotiis praepositorum, et matura deliberatione Nostra iudicavimus in toto illo tractu regionis vicariatuum apostolicum esse constituendum, cuius iurisdictio regna omnia sive provincias intra fines iam descriptos contentas seu Madurae, Tanjorii, Maravae et Misorii complectatur, ac idoneos omnino missionarios vicariatus sive missionum illorum administrationi et curae destinandos esse.

Cum vero hactenus regiones illas iurisditioni tum archiepiscopi Goani, tamquam metropolitani, tum ordinariae aliorum episcoporum subiectas esse cognoverimus, iis quae a fel. rec. praedecessoribus Nostris Paulo IV constitutione *Etsi sancta* quarta februarii millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo de metropolitici archiepiscopi Goani iuribus; Paulo item IV constitutione *Pro excellenti* quarta februarii millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo; Clemente VIII constitutione *In supremo* quarta augusti millesimo sexcentesimo; Paulo V constit. nona februarii millesimo sexcentesimo sexto, et constit. *Alias postquam* sexta februarii millesimo sexcentesimo sexto de finibus et iurisditione episcopatuum Cranganorensis, Coccinensis, Meliaporensis statuerunt, expresse de plenitudine potestatis Nostrae derogamus. Memoratas propterea regiones omnes a cuiuscumque ex memoratis vel in India existentibus episcopis iurisditione perpetuo eximentes, solius vicarii apostolici et eiusdem successorum iurisditioni subesse in posterum decernimus.

Vicarium quoque apostolicum et successores eius a Nostra et Apostolicae Sedis auctoritate immediate dependere declaramus. Ad hoc autem vicarii apostolici munus eligimus dilectum filium Iosephum Bertrand presbyterum Societatis Iesu, virum pietate, doctrina, prudentia et religionis zelo plurimum commendatum, eique dilectos alios e Soc. Iesu viros, quorum Nobis perspectus est zelus, tamquam laborum socios, eius auctoritati subiicientes adiungimus. Inhaerentes propterea praedecessorum Nostrorum statutis, eaque confirmantes quibus congregationi de Propaganda Fide missionum omnium negotia pertractanda reservantur, vicario apostolico et successoribus eius iubemus, ut facultates exercendo muneri necessarias et opportunas per eandem congregationem recipiat, de rebus ad missionem spectantibus cum ea recte agat, a qua si quid novi ad fidelium utilitatem decernendum aut constituendum sit, Nobis ac successoribus Nostris referetur. Per hanc autem voluntatis Nostrae significationem non intendimus memoratum vicarium apostolicum ab obedientia praepositi generalis Soc. Iesu subtrahere, neque propterea ab instituti sui legibus ac a reddenda eidem praeposito de se et ministeriis suis ratione eximimus.

Speramus vero et in Domino confidimus fore ut haec quae pro religionis catholicae incolumitate et incremento decrevimus, ad eam erigendam et amplificandam vere conducant, nec dubitamus quin salutaribus hisce statutis pro observantia Apostolicae Sedi debita lubenti animo omnes obsecundent. Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Erigit vicariatuum apostolicum in insula Ceylan, sublata cuicumque Ordinario in eam insulam iurisditione; vicarium autem apostolicum insigniri caractere episcopali, et a Sede Apostolica tantum pendere decernit*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia humeris Nostris impositi, non leve

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

sane totius dominici gregis onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones ab hac Apostolica Sede longe dissitas incolunt, maiori quidem vigilantia consulendum esse censemus, ut in adventu Pastoris aeterni repertae per apostolicam curam intra verum ovile ad pascua caelestia vocari valeant feliciterque perducere.

Hinc cum indubiis monumentis constiterit in vastissima insula Ceylan catholicorum numerum magnopere auctum esse et rationem adesse iure sperandi, fore ut in eadem ampliores progressus religio faciat, Nos magnopere optantes prospicere in posterum atque ea statuere, quae ad religionis incrementum in memorata insula iuvandum conferre possunt, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum sententia, consilium iam initum ad effectum perducere statuimus de universa illa insula cum dependentiis suis vicarii apostolici regimini committenda, qui ab Apostolica Sede tantum immediate dependeat, sublata Coccinensis vel cuiuslibet Ordinarii in eam insulam iurisdictione, quique episcopali dignitate praeditus sit, quo commodius atque utilius ea omnia curare possit, quae ad Ecclesiae bonum et animarum salutem consequendam opportuna iudicabuntur.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostra deque apostolicae potestatis plenitudine insulam Ceylan cum dependentiis suis, in peculiarem et distinctum vicariatum apostolicum, harum literarum vi, erigimus et in ea vicarium apostolicum constituimus, qui ab hac Apostolica Sede dumtaxat dependeat, sublata Coccinensis vel cuiuslibet Ordinarii in eam insulam iurisdictione. Ipsi autem vicario, qui episcopali dignitate praeditus esse debeat atque ab hac Apostolica Sede erit eligendus, omnes et singulas facultates, huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra, concedimus et imperimus.

Haec volumus, statuimus atque decernimus, volentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, ac iis ad quos spectat ac in futurum spectabit plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quoties opus fuerit: Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque etc. quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXI.

EPISTOLA

Fratribus ordinis s. Augustini Calcuttae re-nucentibus se vicario apostolico subiicere ac Lusitanum episcopum poscentibus, exponit rationes quibus ductus fuit vicariatum apostolicum erigere in territorio a Meliaporensi dioecesi distracto; eos paterne hortatur ne schismati iam incepto a vicario Meliaporensi adhaereant etc. 1.

Dilectis filiis religiosis viris
Augustinianae familiae sacerdotibus
in urbe Calcuttae degentibus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii religiosi viri
salutem et apostolicam benedictionem.

Epistola vestra, dilecti filii, ex urbe Calcutta missa cum documentis aliquot, quae ad excitationem apud vos controversiam pertinent, nuper ad Nos ex Anglia per sedulum nuntium allata fuit. Doluimus sane et quam maxime, intelligentes ex eadem epistola vos adhuc in vestra sententia persistere adversus deputationem et auctoritatem Vicarii apostolici Bengalensis a Nobis constituti, debitam ei denegando obedientiam ac submissionem, et partes nondum deseruisse fratris Manuel ab Ave Maria ex-provincialis vestri ordinis, qui administratorem se nuncupat vacantis episcopatus Meliaporensis, et contra Apostolicam Petri Cathedram contumaciter se extollens, eidem veluti bellum inducere non erubescit. Is enim in suis, quas vestris adiunctas ad Nos misistis encyclicis literis, sensu ac stylo, cui facta respondent, plane schismatico scriptis, totus in eo esse videtur, ut apostolici primatus iura labefactet, vosque ac omnes, si fieri posset, Bengalensis vicariatus catholicos ad seditionem concitet et ab obedientia subtrahat huius S. Sedis, sicque a catholicae dividat unitatis centro. Verum quia ipse epistolae vestrae tenor magnam Nobis spem iniicit de vestra tandem mandatis Nostris submissione, ideo vos ut filios paterno animi affectu amplectentes, vobis Nos ipsi rescribimus, videlicet ut cognoscatis, quidquid Nos pastoralis muneris debito circa catholicam Bengalae ecclesiam eiusque regimen spirituale decrevi-

mus, id omne ad reparanda religionis damna, quam istic iamdiu periclitari rescivimus, fuisse directum.

Atque in primis vos ipsi fatemini penuriam istic sacerdotum lingua anglica a nativitate loquentium, qui quidem sermo cum in urbe populoosa Calcutta eiusque latissima praefectura maxime vigeat, satis hinc patet cogitandum Nobis fuisse de novis subsidiis Calcuttam mittendis, ut illorum numerus augetur. Ita enim per sacerdotes plures ea sermonis facultate praeditos et christiana puerorum educatio et populi eruditio et ipsa neophytorum catechesis longe utilius, Deo iuvante, curabitur. Sed et alia sollicitudinem Nostram excitabat gravis sane calamitas, quod episcopales Lusitanorum in India sedes pastoribus iamdiu carent et cariturae diutius videntur, praesertim ob turbatum eius regni statum et transmarinorum dominiorum conversiones. Certe vero fieri vix poterat, ut S. Thomae sedes, quae et ipsa episcopum tot iam annos desiderat et exiguo clero utitur et a Bengalensi ditione plurimum abest, innumeris populis, qui Gangem circumstant, fidei catholicae lumina et ministeria, prout opus est, suppeditaret. Quod igitur Romani Pontifices praedecessores Nostri iamdiu fecerunt, nempe ut multa Orientis regna atque provincias a Lusitanis sedibus similes ob causas subtraherent et vicariis apostolicis fructuosius regendas adsignarent, id Nos pariter nunc agere necesse fuit, ne creditum Nobis a Christo gregem congrua providentia destitutum desereremus.

Porro hanc voluntatem Nostram, dilecti filii, satis compertam habuistis primum quidem ex pontificiis literis die decima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto datis, quibus apostolicum vicarium Calcuttae cum generali potestate instituimus; deinde ex decreto congregationis de Propaganda Fide iussu Nostro edito die vigesima septima decembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, quo, ad sopiendam quae oriebantur dissidia, cunctas Calcuttae ecclesias eidem vicario subiectas expresse declaravimus; tertio denique ex apostolica constitutione quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, in qua rem gestam plenius adhuc explicavimus ac confirmavimus et antiquis quibusvis praerogativis seu constitutionibus diserte derogatum esse ediximus. Quibus omnibus intellectis, neque a vobis profecto, neque a vicario Meliaporensi contradicendum erat, sed catholico potius animo et religiosa obedientia acquiescendum. Sed enim quia Meliaporensis vicarius deplorando consilio ius suum, iam a Nobis suprema auctoritate irritatum, tueri porrexit, vosque eidem contra maioris auctoritatis iussionem obsecundastis, scandalum magnum in populo, et cleri schisma consecutum

est. Cui gravissimo malo, ut quamprimum medeamini et finem denique imponatis plenam praestando Sanctae huic Sedi obedientiam, id vobis denuntiat ac praecipit catholica ipsa religio quam profitemini.

Iam quod attinet ad peculiarem, quem praefertis, gentis vestrae Lusitanae amorem, hunc generatim quidem non improbamus, sed tamen catholicam ecclesiam unam esse individuumque cognoscitis, monente insuper Paulo apostolo (ad Coloss. III, 11), nullam esse in Christo nationum distinctionem. Quare magnopere vos hortamur et gravissime commonemus, ut, omisso partium quarumvis vel nationum studio, constitutum a Nobis Bengalensem vicarium debito honore revereamini, atque eidem, nomine Nostro vobis praesidenti, nulla interposita mora obtemperetis et obsequamini. Neque enim Meliaporensi sedi post has Nostras constitutiones subesse diutius vobis licet, neque a Nobis duplicem in urbe Calcuttae auctoritatem creari expedit; quod neque Ecclesiae mos patitur, neque paci et unitati fovendae idoneum foret. Ceteroquin si, quod confidimus et a vobis praestolamur, re exequemini, nempe ut voluntati Nostrae humiliter pieque obediatis, dabimus operam ut apostolicus Noster vicarius omni vos humanitate atque amore prosequatur, Nosque ipsi nullam vos iuvandi solandique occasionem praetermitteremus, et, quod demum plurimi interest, aeternae vestrarum animarum saluti et christiani populi aedificationi consultum erit. Nostras autem has literas notas facite eidem Meliaporensi vicario, ut et ipse moerenti patri amantissimo auscultans, ad saniora redeat consilia et ad Sanctae huius Sedis obedientiam; quod a divino pastorem principe non cessabimus enixis precibus implorare. Interim vobis, dilecti filii religiosi viri, pignus paternae Nostrae charitatis apostolicam benedictionem intimo cordis sensu peramanter imper-
timur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXII.

EPISTOLA

*Superiorum literarum exemplar mittit ad vicarium capitularem dioecesis Goanae, eumque excitat ad retrahendos fratres ordinis s. Augustini et vicarium Meliaporenssem ab inchoato schismate, et adducendos ad obedientiam Sedi Apostolicae debitam*¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Dilecto filio
Paulo Antonio Dias a Conceptione
vicario capitulari dioecesis Goanae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pietatem tuam, dilecte fili, et erga Apostolicam Sedem reverentiam satis compertam habemus, tum ex tuis ad Nos et ad congregationem de Propaganda Fide scriptis literis, tum etiam ex fama hominum et opinione. Credimus igitur, ea quae Nos circa Bengalensem ecclesiam, Goanae metropoli olim subiectam, gravissimis impulsu causis decrevimus, te nendum non contempsisse et improbasse, sed aequo et obsequenti animo accepisse. Nam quae sit sacerdotum anglice apud vos loquentium penuria, quae spes catholicam fidem in latissimis circa Gangem provinciis augendi, quanta rerum publicarum sit facta conversio, ita ut instituta vetera recentibus commutare necesse fuerit, pro tua prudentia et iudicio optime intelligis. Verum et illud coniicere et intelligere facile potes, in quanto moerore versemur quantisque in angustiis ob scandalosam quorundam contumaciam, qui coacto agmine, seditionem pertentantes, schismatis vexillum, duce Meliaporensi vicario, contra auctoritatem vicarii apostolici a Nobis Calcuttae constituti, ideoque et contra ipsam Sanctae huius Sedis auctoritatem deplorando consilio attollere non erubuerunt. Atque tibi, dilecte fili, super hac re nonnulla ducimus communicanda.

Iam probe nosti constitutionem Nostram diei quartae augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, cuius exemplar hisce adiunctum reperies, sicuti antecedentia ac subsequencia facta te non ignorare arbitramur. Iis igitur praetermissis, de uno tantum hic loquimur nuperimo facto, videlicet de literis nonnullorum religiosorum ex Augustiniana familia Calcuttae degentium ad Nos datis, et quas mense decembris proxime elapso accepimus. Eamdem itaque cum vicario Meliaporensi scandalosam ipsi causam agentes, acerbe in dictis literis conqueruntur, reclamant ac protestantur contra institutionem a Nobis factam vicarii apostolici, atque horum alterutrum postulant, ut in illis missionibus vel sua Lusitanis pastoribus servetur antiqua iurisdictio, vel Lusitanus episcopus eis praeficiatur. Quamvis vero neutrum eisdem assentiri potuerimus, ac eo tendere cognoverimus huiusmodi postulata, ut quod constitutum a Nobis fuit ecclesiasticum ibi regimen penitus subverteretur; tamen, quia ex officiosis, quibus utuntur, verbis Apostolicam Sedem adhuc revereri videntur, ab eaque separare se nolle, ideo

eis pacifice et amantissime Nos ipsi rescripsimus, futurum sperantes, ut mandatis ac monitionibus Nostris, ut filii obedientes, tandem acquiescant. Quae autem ipsis rescribentes expressimus sensa, ex adnexo Nostrarum litterarum exemplari cognosces.

Haec tibi, dilecte fili, communicamus, ut prudentia, zelo ac pietate, qua praestas, afflictissimae matri Ecclesiae moerentique communi fidelium patri et instanti religionis catholicae istis in regionibus periculo opem ferre non desinas, curando quantum poteris, ne inobedientes iam inchoatum schisma pertinaciter compleant, utque Meliaporensis vicarius a schismatis abyssoretrahatur, ut quicumque ipsius partes quoquo modo sequuti sunt, ad obedientiam redeant Apostolicae Sedis; ut ceteri denique, qui ab huius obsequio non declinarunt, in eodem firmiter perseverent. Interim plurimum prudentiae tuae, pietati ac religioni in gravissimo hoc negotio confidentes, tibi, dilecte fili, cunctoque gregi, tuae curae commisso, apostolicam benedictionem ex intimo corde peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

A latissimo Ssmae Trinitatis vicariatu apostolico in Indiis Occidentalibus separat insulam Iamaicam, quam cum suis dependentiis et insulis, quae Lucayae seu Bahamae dicuntur, et cum colonia Anglicana Honduras in peculiarem erigit vicariatum apostolicum¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia humeris Nostris impositi non leve sane universi dominici gregis onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones ab hac Apostolica Sede longe dissitas incolunt, maiori paterni animi Nostri sollicitudine et cura consulendum esse cognoscimus.

Cum itaque ex gravissimis monumentis constiterit, ad recte prospiciendum religionis incrementum in vastissimo regionum tractu, quae hactenus vicarii apostolici in insula Ssmae Trinitatis in Indiis Occidentalibus residentis iurisdictioni subiectae fuerunt, necesse omnino esse

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

novam fieri regiminis ecclesiastici partitionem in tanta locorum amplitudine, qua facta, expeditior et commodior evadat ecclesiae administratio ac populorum cura: probe noscentes impossibile prorsus esse, ut ab uno tantum vicario apostolico, licet zelo religionis et fidei propagandae studio praestanti, ea procurari possint, quae Ecclesiae necessitas requirit in vastissimis et longe dissitis regionibus, quae illius vicariatus limitibus continetur, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Prop. Fidei praepositorum consilio atque de consensu ven. fratris Danielis episcopi Olympensis et vicarii apostolici, insulam Iamaicam cum dependentiis suis ex eodem vicariatu separandam et una cum tractu insularum, quae Lucayae seu Bahamae dicuntur, in peculiarem vicarium apostolicum constituendam decrevimus, cuius iurisdictione comprehendatur etiam Anglicana colonia, quae Honduras appellatur, quaeque in peninsula Yucatan posita est.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, insulam Iamaicam cum dependentiis suis et una cum tractu insularum, quae Lucayae seu Bahamae dicuntur, ab iurisdictione vicarii apostolici Smae Trinitatis subtrahentes, in novum peculiarem vicarium apostolicum erigimus, cuius iurisdictione comprehendatur etiam Anglicana colonia quae Honduras appellatur, quaeque in peninsula Yucatan posita est, atque in eo vicariatu vicarium apostolicum constituimus. Ipsi autem vicario, ab hac Apostolica Sede delegando, omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra, concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decernimus, volentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac iis ad quos spectat et in futurum spectabit, plenissime suffragari, et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque etiam speciali et expressa mentione et derogatione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXIV.

EPISTOLA

Patriarchae Antiocheno Syrorum gratum exprimit animum, quod retulerit schismaticorum Nabehensis dioecesis ad Ecclesiam redditum, partos insuper per delegati apostolici labores fructus et decretam calendarii Gregoriani adoptionem. Scire tamen optat utrum omnes episcopi in hoc adoptando convenerint et adoptio tranquille peracta fuerit. Luget denique immaturam delegati apostolici et eius vicarii generalis mortem¹.

Venerabili fratri

Ignatio Petro

patriarchae Antiocheno Syrorum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Litterae, quas inde a die vigesima tertia aprilis ad Nos dedisti, gratae Nobis iucundaeque non uno ex capite acciderunt. Significasti enim de Syris pluribus qui, adnitere in primis ven. fratre Matthaeo episcopo Nabehensi, ad catholicam ea in dioecesi unitatem reversi sunt; et de uberi fructu parto istic studio et laboribus ven. fratris Ioannis Baptistae archiepiscopi Iconiensis apostolici vicarii et delegati Nostri; de recenti denique decreto edito a te una cum tribus aliis episcopis suffraganeis tuis ut Gregorianum calendarium in usum apud vos traducatur. Scire optamus, an reliqui etiam nationis episcopi in id ipsum consenserint et perfici res potuerit sine ulla perturbatione tranquillitatis et pacis: quam quidem servari apud vos et religionis interest plurimum et Nobis maxime cordi est. Interea plenam habentes fiduciam in prudentia tua, meritis te prosequimur laudibus, quod catholicam Syrorum gentem custodire in unitate S. huius Sedis eique arctioribus etiam vinculis adstringere studes.

Iamvero cum mentio facta sit praedicti vicarii et delegati Nostri, abstinere, ven. frater, non possumus quin tecum communicemus de intimo cordis moerore, quem sane gravissimum cepimus ex illius immatura morte nuperrime Nobis nunciata; quam quidem et fraternitati tuae zelum probe noscenti molestissimam accidisse non dubitamus. Sed quoniam sicut Domino placuit ita factum est, restat nunc ut animam eius necnon et vicarii sui generalis eadem calamitate defuncti Nostris studeamus iuvare suffragiis apud Deum, a quo etiam cum gemitu et lacrymis enixe postulemus, ut alios mittat idoneos operarios in messem suam, Id

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

quidem et Nos facere annitimur, et a fraternitate tua pariter fieri persuasum habemus. Quod superest, tibi et venn. fratribus episcopis suffraganeis tuis atque omnibus Syris fidelibus, vigilantiae vestrae creditis, praecipuam Nostram caritatem toto corde testamur iterum et confirmamus. Et apostolicam benedictionem cum verae omnis prosperitatis voto coniunctam tibi ipsi, ven. frater, atque illis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Monasterium sanctimonialium virginum sanctae Theresiae in Quirinali ab iurisdictione fratrum Carmelitarum Excalceatorum perpetuo subtrahitur, illudque ordinariae cardinalis in Urbe vicarii iurisdictioni perpetuum in modum subiicitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gravissimas inter apostolicae sollicitudinis curas, quibus continenter angimur et distinemur, illa profecto non ultimum tenet locum, ut sacrarum virginum bono atque utilitati, quantum in Domino possumus, pro viribus consulamus. Cum enim ipsae non respicientes in insanias falsas et despectis mundi illecebris se Christo Iesu intra claustra dicaverint ac tam corpore quam mente se Deo devoverint, tum singulari paterni Nostri animi studio omnem operam impendere solemus, ut maiores in via mandatorum Dei progressus facere ac felici cursu vocationis metam contingere possint. Hac sane mente gravibus iustisque de causis Nobis penitus cognitis atque perspectis, monasterium sanctimonialium virginum, quod ad s. Theresiae in Quirinali extat, ex Carmelitarum Excalceatorum fratrum iurisdictione perpetuo adimere, illudque deinceps in alma Urbe cardinalis vicarii in spiritualibus generalis in tempore existentis auctoritati atque ordinariae iurisdictioni omnino subiicere constituimus. Itaque Motu Proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione Nostra deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, hisce literis, commemoratum sanctimonialium virginum coenobium ad s. Theresiae in Quirinali ab omni administratione ac

iurisdictione eorundem Carmelitarum Excalceatorum fratrum perpetuum in modum caedimus, auferimus, subtrahimus, atque illud cardinalibus in tempore Urbis vicariis perpetuis futurisque temporibus subiicimus ita, ut ex eorundem cardinalium, qui erunt in Urbe vicarii, auctoritate atque ordinaria iurisdictione omnibus in rebus omnino pendeat. Quamobrem venerabili fratri Nostro Carolo episcopo Sabino S. R. E. cardinali Odescalchi, in praesentia Nostro in alma Urbe vicario in spiritualibus generali, committimus, ut has Nostras literas executioni mandet, ac propterea commemoratum monasterium, harum literarum vi, a Carmelitarum Excalceatorum fratrum iurisdictione plene subtractum et cardinalibus in tempore Urbis vicariis omnino subiectum perpetuo declaret. Atque eidem venerabili fratri Nostro omnes et singulas opportunas ac necessarias facultates tribuimus atque impertimur, ut ea omnia peragere possit, quae in hoc conficiendo negotio agantur oportet.

Haec volumus, statuimus, decernimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis atque in universalibus ordinationibus, nec non eorundem fratrum ordinis ac praedicti monasterii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima nona ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

CXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Coenobium una cum ecclesia a s. Nicolao in Carbonara appellatum, Ianuensis civitatis, ad fratres Augustinianos Excalceatos pertinsens, fratribus Scholarum Christianarum perpetuum in modum attribuitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum christianae civilisque reipublicae salus atque felicitas ex pia rectaque iuventutis institutione vel maxime promanet, tunc Romanis Pontificibus nihil certe unquam potius, nihil gratius esse potuit, quam omni cura et vigilantia prospicere, ut iuventus optimis moribus honestisque literis mature imbuatur atque ad omnem virtutem naviter scienterque fingatur. Quod quidem si semper, in hac potissimum tanta rerum perturbatione ac temporum asperitate accuratius providendum atque enitendum, cum iuventus ipsa tot opinionum portentis, tot scelerum monstris ita misere est prolapsa, ut omnium opibus ad pietatis ac religionis amorem summopere sit excitanda atque inflammanda. Itaque gravissimas inter curas maximasque sollicitudines, quibus pro universo dominico grege pascendo atque regendo diu noctuque distinemur, non mediocri paterni animi Nostri consolatione accepimus, carissimum in Christo filium Nostrum Sardiniae regem illustris ad christianam civilemque iuventutis educationem suam in regno promovendam singulari studio intentum, consilium iniisse Ianuensem in civitatem fratres Scholarum Christianarum inducendi, ut adolescentes vel a teneris annis in disciplina et correptione Domini rite educati ingenisque artibus diligenter exculi, crebros latentesque illecebrarum voluptatum vitiorumque scopulos declinent, ac virtutis iter magno animo arripientes, ab iustitiae semita nunquam deflectant. Ut igitur huiusmodi providentissimum sane consilium ad exitum possit perducere, aliquem locum seligendum omnino esse decrevit, ubi iidem fratres illa in civitate eorum sedem et domicilium habeant. Cum autem ea in urbe nullus alius locus domui eorundem fratrum professae constituendae aptior existat praeter coenobium, quod a s. Nicolao in Carbonara appellatum, ad fratres Augustinianenses Excalceatos pertinet; iccirco ipse serenissimus rex coenobium istud fratribus Christianarum Scholarum dandum existimavit probe noscens vel levissimum sane incommodum ex hac re in Augustinianenses fratres redundare. Namque ipsi alterum haud procul possident coenobium,

cui aedes Deiparae Virgini sacra est adiecta, quod quidem coenobium licet pro excipienda religiosa familia angustum admodum videatur, ex regia tamen munificentia facile poterit amplificari. Huc etiam accedit, quod iidem fratres Augustinianenses prope ipsam urbem teneant coenobium ubi tirocinium praesertim et studia percommode constitui possunt. Quamobrem idem serenissimus rex supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut commemorati coenobii cessionem, auctoritate Nostra, ratam habere et confirmare velimus. Nos vero piis eiusdem carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustris desideriis providisque consiliis obsecundare cupientes, audito hac super re per congregationem negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositam vicario generali fratrum ordinis Augustinianensium Excalceatorum, eiusque consensu habito, huiusmodi postulationi quam libentissime annuendum censuimus.

Quocirca omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis venerabili fratri hodierno archiepiscopo Ianuensi eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica, coenobium in Ianuensi civitate situm atque a s. Nicolao in Carbonara nuncupatum et ad fratres Augustinianenses Excalceatos pertinsens una cum illius ecclesia, perpetuum in modum fratribus Scholarum Christianarum attribuat atque concedat.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat hoc futurisque temporibus plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, ac Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non memorati ordinis Augustinianensis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigésimo septimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXVII.

B U L L A

Qua fit dismembratio et erectio novae ecclesiae cathedralis in civitate Guayaquilensi in America Meridionali¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

In supremo beati Petri apostolorum principis solio tamquam in specula collocati, dominicum agrum, humilitati Nostrae excolendum irrigandumque ineffabili Dei bonitate traditum, assidue ac diligenter, quantum ex alto conceditur, circumspicimus, atque illuc apostolici Nostri officii curas conferimus libenter, ubi tum animarum salus in remotissimis licet ab Apostolica Sede terris degentium, tum catholicae religionis incrementum atque adeo maior Dei gloria id praecipue postulare videntur. Ex quo sane Eius, cui data est omnis potestas in coelo et in terra, super universam Ecclesiam, quamvis imminentes, gerimus vices, eo profecto tempore ad amplissimas quoque Americae regiones studia Nostra convertimus, et, praeclara Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum exempla aemulantes, huc negotia ecclesiastica componi, disiectam Ecclesiae disciplinam restitui, aut dioeceses suis dudum viduatas pastoribus de novo provideri, illuc vero ampliora dioecesium territoria dividi vel aptioribus finibus circumscribi ac etiam novas sedes episcopales iam erigi curavimus, prout conspeximus in Domino magis salubriter expedit.

Iamvero nuper accepimus, duas tantum in Aequatoriana Americae Meridionalis ditione,

quamquam vastis protensa confinibus, haberi cathedrales ecclesias, quarum unam Luitensem, Conchensem alteram appellant. Conchensis autem dioecesis, sive hominum copia, qui in dies augescunt, sive territorii spectetur magnitudo, tam longe lateque patere fertur, ut unus episcopus cuncto gregi recte utiliterque pascendo impar omnino deprehendatur. Etenim Conchensis dioecesis, quae octo supra nonaginta complectitur paroecias, quibus aliae complures subsunt succursales ecclesiae, adeo praedita est populi frequentia, ut ducenta triginta millia in illa numerentur hominum capita; territorii vero ea est latitudo, ut duabus constet provinciis, Conchensi nimirum et Guayaquilensi, continerent quidem, sed magnitudine amplissimis ac ex aeris varietate adeo distinctis maximeque diversis, ut Guayaquilenses aestuantis coeli molestias sustinere, Conchenses autem undique fere frigoris vim perferre compellantur.

Praeterea Nobis relatum fuit, in tanta locorum distantia aerisque diversitate haud esse praeter eundam mutuae inter pastorem et oves communionis difficultatem, quam graviorem efficiunt viae praeruptae et periculosae propter montes ac praesertim rapida flumina pontibus nonnumquam destituta: quo factum narratur, ut nullus hactenus Conchensium antistitem universam Guayaquilensem provinciam sacra visitatione lustraverit, populi vero ibidem commorantes nunquam pastoris vocem audierint, multoque minus sacro chrismate inuncti.

Quare Nobis humillimae oblatae sunt preces, ut Guayaquilensem provinciam a Conchensi dioecesi, suo nunc destituta pastore, distrahere ac novam sedem episcopalem in Guayaquilensi terra, quam nuncupant civitatem, constituere dignaremur. Guayaquilensis profecto civitas nendum caput est et princeps eiusdem cognominis provinciae, sed insuper aptior ac prae caeteris regionibus dignior, quae praestantissimo cathedrae episcopalis splendore decoretur. Eadem namque civitas, quae olim vix alicuius momenti censebatur, pluribus ab hinc annis tam illustris evasit, ut cum loci qualitate populi frequentia, ad viginti duo millia iam pertinentis, tum florentissimi commercii praestantia ac potissimum maritimi portus commoditate, ad quam cunctae fere Americae naves nunc appellere solent, scriptorum viatorumque sermone celebretur. In memorata insuper civitate plures existunt et parochiales et simplices ecclesiae, quas inter amplitudine ac pulchritudine eminet matrix et parochialis ecclesia Deo in honorem beati Petri apostolorum principis dicata atque a fundamentis nuper extracta, cui attiguae sunt aedes aliquo iam censu praeditae, in quibus pueri in sortem Domini vocati ad pietatem informantur sacrisque excoluntur di-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

sciplinis. Nec desunt regulares familiae, sodalitates et alia id genus pia instituta, quibus pollere decet civitates episcopali sede honestandas.

Bona similiter ad mensam episcopalem, capitulum, fabricam ecclesiae ipsumque clericorum seminarium et alios ministros congrue dotandos atque ad caetera ferenda impendia praesto esse non dubitatur. Decimae siquidem, quae in tota Conchensi dioecesi quotannis colliguntur, summam conficiunt scutatorum circiter quadraginta quinque millium, scilicet viginti duorum millium in provincia Conchensi, ac viginti trium millium in Guayaquilensi provincia, ac proinde si una cum Guayaquilensis provinciae territorio decimarum quoque decerneretur dismembratio, aequa haberetur utriusque episcopalis ecclesiae dotatio.

Nos porro pro ea, qua complectimur, paterna caritate ipsos christifideles terra marique quam longissime dissitos, omnia quae superius exposita sunt, matura deliberatione perpendentes et porrectis supplicationibus clementer inclinati, Motu-Proprio, ex certa scientia et apostolicae potestatis plenitudine, supplendo defectui consensus capituli cathedralis ecclesiae Conchensis suo nunc viduatae pastore, a dioecesi Conchensi in America Meridionali perpetuo dividimus, seiungimus atque dismembramus universam provinciam Guayaquilensem nuncupatam, ac triginta quinque paroecias in ea quomodolibet contentas, nimirum matricem seu sancti Petri Apostoli in ipsa Guayaquilensi civitate, ac aliam *Conception*, et aliam *Iaguachi*, ac aliam *Puna*, et aliam *Balao*, ac aliam *Samborondon*, et aliam *Chongon*, ac aliam *Naransal* et *Machala*, ac aliam *Floriana*, et aliam *Baba*, ac aliam *Pimocha*, et aliam *Vices*, ac aliam *Palanque*, ac aliam *Babahoyo*, ac aliam *Caracol*, et aliam *Sabaneta*, ac aliam *Puebloviejo*, et aliam *Daule*, ac aliam *Sancta Lucia*, et aliam *Balzar*, et aliam *Sancta Elena*, et aliam *Coloncha*, ac aliam *Morro*, et aliam *Chanduy*, ac aliam *Portovieso*, et aliam *Fosagua*, ac aliam *Picuase*, et aliam *Pichota*, ac aliam *Chone*, et aliam *Montecristi*, ac aliam *Canoa*, ac aliam *Charapotò*, ac aliam *Ispisapà*, ac aliam denique *Pasan*, nec non reliquas ecclesias sive succursales, sive simplices, monasteria, conventus et alia quaecumque saecularia et quorumvis ordinum regularia beneficia, quae in illis existant. Itemque in eis degentes utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos, presbyteros, beneficiarios ac religiosos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis sint, ab ordinaria iurisdictione ac potestate antistitis Conchensis pro tempore existentis, seu illius dioecesis Ordinarii, eadem apostolica auctoritate ac motu pariter simili iugiter eximimus, liberamus atque absolvimus.

Terram deinde vulgo civitatem Guayaquilensem in provincia eiusdem nominis positam, in civitatem episcopalem auctoritate apostolica erigimus et constituimus, eique sic erectae et constitutae titulum ac denominationem civitatis cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis et praerogativis, quibus caeterae civitates episcopali sede insignitae earumque cives in America Meridionali utuntur et gaudent ac uti et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, concedimus atque elargimur; ecclesiam vero matricem et parochialem in memorata civitate Guayaquilensi existentem, ac beato Petro apostolorum principi sacram, in cathedralem ecclesiam Guayaquilensem nuncupandam, et parochialem ut antea sub eadem sancti Petri apostoli invocatione extitutam, evahimus et attollimus, simulque in ea sedem, cathedram ac dignitatem pontificalem conferendam pastori seu praesuli canonice in episcopum ipsius ecclesiae instituendo et episcopo Guayaquilensi nuncupando, ut sic institutus et episcopus Guayaquilensis habitus eidem ecclesiae, civitati ac dioecesi infra assignandae, illiusque clero et populo praesit, synodum convocet, pastorem visitationem et curam gerat, ac omnia et singula iura, officia ac munia episcopalia habeat exerceatque cum suis capitulo, arca, sigillo, curia, mensa episcopali, seminario ecclesiastico, caeterisque fruatur pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentis, gratis, favoribus, iurisdictionibus indultisque realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae in America Meridionali existentes earumque praesules, non tamen titulo oneroso aut ex indulto et privilegio peculiari, utuntur et fruuntur, apostolica similiter auctoritate perpetuo erigimus ac institui-mus: ipsamque episcopalem ecclesiam Guayaquilensem metropolitico iuri archiepiscopi pro tempore ecclesiae Limanae, donec aliter ab Apostolica Sede statutum fuerit, subiicimus et in suffraganeam assignamus cum omnibus exemptionibus, praerogativis, honoribus et iuribus, quae ad caeteras cathedrales ecclesias suffraganeas eiusdem metropolitanae sedis pertinent ac pertinere poterunt.

Praefatam vero provinciam Guayaquilensem et paroecias ut supra a dioecesi Conchensi seiunctas et avulsas eidem ecclesiae Guayaquilensi in cathedralem erectae pro suo territorio ac dioecesi attribuimus atque assignamus, eademque provinciam cum memoratis paroeciis, ac in ea iisque existentes et existentia collegiatae, si quae sunt, ecclesias sive succursales sive simplices, monasteria, conventus et omnia sive saecularia sive quorumvis ordinum regularia cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica, item utriusque sexus personas et incolas tam laicos quam clericos, non tamen exemptos, cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis, or-

dinariae iurisdictioni et regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis episcopi Guayaquilensis pariter perpetuo submittimus atque subiicimus. Hinc praecipimus et mandamus, ut omnia et singula instrumenta, scripturae et alia cuiusvis generis documenta, si quae sunt, ad praedictam provinciam Guayaquilensem et ad illius incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet spectantia ab episcopali Conchensi curia extrahantur et cancellariae novi episcopatus Guayaquilensis libere tradantur.

Similiter pro commoda et decenti futuri episcopi eiusque in Guayaquilensi episcopatu successorum habitatione et curiae episcopalis residentia proprias aedes proximiores, quam fieri possit, ecclesiae cathedrali quamprimum assignari et attribui, statuto quoque censu pro earum manutentione decernimus atque mandamus: quae si modo desint et conducendae sint, rationem pensionis pro earum conductione solvendae omnino haberi volumus atque iubemus. Ut futurus autem pro tempore existens Guayaquilensis episcopus pontificalem suam dignitatem tueri ac vicario generali et curiae episcopali apte providere valeat, congruam partem decimarum in provincia Guayaquilensi colligendarum, quae ut praefertur annuam summam scutatorum viginti trium millium circiter attingunt, reliquis viginti duobus millibus ex Conchensi provincia colligendis pro ecclesia cathedrali Conchensi sartis tectis manentibus, mensae episcopali et curiae ecclesiasticae Guayaquilensi perpetuo pariter in modum assignamus atque adiudicamus: executori tamen praesentium literarum apostolicarum inferius deputando, attentis rerum circumstantiis, officium et curam committimus eam ratam partem decimarum praedictarum pro locorum more et usu definiendi atque praescribendi in hoc casu, qua decenti episcopi et curiae ecclesiasticae statui satis consultum caeterisque institutionibus rite provisum sit, ac propterea eidem executori necessariae facultates, ut super his opportuna decreta edere valeat, tenore praesentium impertimur atque concedimus.

In memorata autem ecclesia sancti Petri apostoli ad cathedralis honorem erecta, instituimus atque erigimus capitulum tum quatuor saltem constans canonicalibus praebendis, inter quas habeantur duae dignitates, nempe decanatus, quae prima erit post pontificalem dignitas, et cui erit adiunctum onus curae animarum, quae sicut prius exercebitur absque ulla innovatione, et magistri scholae, quae erit altera, et duo canonicatus pro canonico theologo et canonico poenitentiario, tum duabus aliis praebendis beneficiariis maiori et minori nuncupandis. Huiusmodi vero canonicatum et beneficiorum choralium numerum, quo citius fieri poterit, augeri edicimus, ut chori servitium rite exerceri valeat ad officia divina sedulo peragenda

et ad Dei cultum maiori, quo decet, splendore ac reverentia decorandum: atque hac in re zelum et curam omnem nedum eiusdem literarum apostolicarum executoris, sed et episcoporum Guayaquilensium excitamus eosque in Domino monemus. In collatione autem tum dignitatis decanatus, cui animarum curam, ut prius obeundam, adhaerere decrevimus, tum utriusque canonicalis praebendae theolocalis et poenitentiariae concursum adhibere volumus ad praescriptum Concilii Tridentini et apostolicarum constitutionum, reliquas vero canonicales et beneficiarias praebendas ut supra erectas et in posterum erigendas, presbyteris similiter conferendas edicimus atque mandamus, praevio examine vel alio experimento per episcopum Guayaquilensem designando. Huiusmodi autem dignitatum non minus quam canonicatum et beneficiorum futuri ac pro tempore existentes possessores apud eandem ecclesiam cathedralem personaliter residere ac in ea divina quoque officia caeterasque ecclesiasticas functiones celebrare horasque canonicas persolvere, missam conventualem pro benefactoribus in genere applicare ipsique cathedrali ecclesiae in omnibus laudabiliter deservire ac illius statuta in posterum edenda diligenter observare teneantur.

Capitulo quoque cathedralis ecclesiae Guayaquilensis sic erecto et constituto assignamus atque tribuimus ratam partem decimarum ex Guayaquilensi provincia colligendarum, quas supra memoravimus, habita tamen proportionem inter singulos canonicos et beneficiarios iuxta uniuscuiusque dignitatem et gradum, quo instituitur, ut scilicet prima dignitas ditiolem obtineat praebendam, secunda vero etsi minori redditu, quam prima, constabilienda, maiorem tamen censum percipiat, quam caeteri simplices canonici praebendati, ac item canonici pinguiolem quam beneficiarii praebendati: eandemque proportionem servandam edicimus si vires suppetant pro aliis instituendis ac dotandis sive canonicalibus sive beneficiariis praebendis.

Fabricae pariter et sacrario praedictae cathedralis ecclesiae illam pro eius cultu ac tuitione dotem, quam ipsi ex earumdem decimarum proventu, sin minus ex censibus aliisque bonis stabilibus, quatenus adsint et sint sufficientia, praefiniverit et adiudicaverit praesentium literarum executor, pariter assignamus atque tribuimus.

Eisdem quoque futuris ac pro tempore existentibus dignitatibus et canonicis plenam et omnimodam potestatem, ut ipsi capitulariter congregati pro memoratae ecclesiae cathedralis ac pro illius mensae capitularis, sacrarii et fabricae earumque rerum ac bonorum prospero felique statu ac regimine, ac onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum

aliorumque divinorum officiorum celebratione, fructuum distributione et quorumcumque emolumentorum partitione atque administratione poenarumque per absentes aut negligentes contrahendarum impositione, quaecumque statuta, ordinationes ac decreta, sacris tamen canonibus concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis consona, condendi ac edendi, sub episcopi tamen pro tempore existentis praesidentia et approbatione, pariter concedimus atque impertimur.

Praeterea memorato capitulo et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque elargimur ius utendi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praeeminentiis et favoribus, quibus aliarum similium in America Meridionali existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut indulto, vel privilegio singulari, utuntur ac fruuntur, dummodo adhuc sint in usu et non fuerint revocata, nec sacris canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis repugnent.

Ut vero adolescentes in sortem Domini vocati non minus pietate, quam humanioribus literis sacrisque disciplinis instituantur ac informantur, ecclesiasticum clericorum seminarium ex concilii Tridentini mente et praescripto in civitate Guayaquilensi erigimus atque instituimus, eique aedes prope ecclesiam sancti Petri apostoli ad cathedralis honorem evectam sitas adscribimus, illamque dotationem, quae eidem iam constituta reperitur, tribuimus atque confirmamus, ac etiam si opus fuerit ex praedictis decimis ab eodem executore augeri mandamus.

Perpensis autem redditibus ac fructibus ecclesiae episcopali Guayaquilensi, ut supra, attributis, eandem ecclesiam Guayaquilensem in florenis aureis de camera triginta tribus ac in tertia floreni parte de more taxari, ac eiusmodi taxam in libris Camerae Apostolicae et sacri collegii describi volumus atque praecipimus.

Quamobrem ven. fratri Nicolao Ioachim de Arteta episcopo de Quito in eadem Aequatoriana Americae Meridionalis ditione, quem in praesentium literarum Nostrarum executorem eligimus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum, has Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, aut quoties ab iis quorum interest, vel ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemni publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari; atque ut tam ipse, quam persona

ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet oritura, quacumque appellatione remota, pronunciare libere ac licite possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur. Eidem vero episcopo Quitensi praecipimus et mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum executione efficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra, sex menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem diligenter mittendum curet, illudque in archivio congregationis Negotiis Consistorialibus praepositae de more asservari volumus.

Praesentes autem literas et in eis contenta, quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Apostolicae Sedis nuntios et S. R. E. cardinales, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi ac interpretandi facultate iudicari atque definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, de dismembrationibus ad partes committendis, etiam vocatis omnibus, quorum interest, aliisque ac Nostris et cancellariae apostolicae regulis et Lateranensis concilii novissime celebrati aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis, etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, supradictaeque Conchensis ecclesiae, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, erectionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo septimo, quarto kalendas februarii, pontificatus Nostri anno sexto.

CXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Statuta iam separatione Aegypti et Arabiae a vicariatu apostolico Hierapolitano (Aleppensi), ut novus ibi constitutur vicarius apostolicus, qui ad Nubiam quoque et Abyssiniam missiones extendere satagat, Iosephum Angelum Fazio episcopum Tipasitanum illuc mittit visitatorem et administratorem apostolicum, ut edoceat quidquid opus sit ad novi vicariatus erectionem, ac interim missionibus regendis opportunas tradat regulas, si indigeant*¹.

Venerabili fratri
Iosepho Angelo Fazio
episcopo Tipasitano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Universi dominici gregis ob pastorale ministerium superna Dei providentia Nobis impositum magnopere solliciti, iisque praecipue ovis, quae regiones ab hac Sancta Sede longe distantes incolunt, pro viribus consulere cupientes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, auctoritate Nostra apostolica statuimus atque decrevimus, a spirituali iurisdictione vicarii apostolici Hierapolitani Aegyptum et Arabiam seiungere illisque in regionibus alium vicarium apostolicum episcopali caractere insignitum instituere, qui et missionum ibi existentium curam gerat, et antiquas, quae iamdiu defecere, missiones excitare atque ad conterminas quoque, si fieri possit, Nubiam et Abyssiniam extendere satagat. Ut autem huiusmodi gravis momenti providentia plenius ac facilius perfici possitis, iisdem cardinalibus in consilium adhibitis, tua prudentia, doctrina, integritate et catholicae religionis studio pluri-

mum confisi, hoc munus tibi conferre censuimus atque decrevimus.

Peculiari ergo benevolentiae Nostrae testimonio te complecti volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te a munere coadiutoris vicarii apostolici in Indostano solventes, in visitatorem atque administratorem apostolicum praedicti novi vicariatus ad Nostrum et Sanctae Sedis arbitrium deputamus. In hisce vero partibus obeundis diligenter inspicias quod potissimum factu opus sit ad eundem vicariatum apostolicum rite constituendum; num et qui sint in missione superioris Aegypti curae fratrum ordinis Minorum sancti Francisci Reformatorum nuncupatorum concredita abusus, eosdemque tollere studebis novasque regulas, quoties opus fuerit, propones a missionis praefecto et missionariis servandas, ut in excolenda ea vineae Domini parte illorum opera utilior evadat, quae quidem regulae plenarium habeant effectum, donec ipsorum venni. fratrum Nostorum congregatio super his quid in posterum servandum sit iudicaverit, ac propterea ad eandem congregationem mittere omnino debebis tuae visitationis et administrationis acta, eamque de rebus omnibus diligentissime certiore facies.

Haec volumus atque statuimus mandantes idcirco omnibus et singulis, ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis sponte pareant et obediant tuaque salubria monita etc. observari. Non obstantibus apostolicis etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima prima februarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Archiepiscopali ecclesiae Iconen.
providet*².

Dilecto filio
presbytero Nicolao Candoni
metropolit. ecclesiae Corcyrensis canonico

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex eodem Iure Pont. de P. F.

omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi adiuvante Domino cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant auctore Domino salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordinationi ac provisioni Nostrae reservavimus, decernentes, ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Postmodum vero archiepiscopalis ecclesia Iconien., quae in partibus infidelium existit, solatio pastoris destituta, Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni Nos fecerunt certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nemo praeter Nos se potuit seu poterit intromittere, reservatione ac decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem.

Demum ad te, qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus existis, et cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, prudentia ac pietate, christianae religionis et catholicae fidei zelo, ac spiritualium providentia et temporalium circumspeditione fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus. Quibus omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem ecclesiam Iconien. de persona tua, Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de eorundem fratrum consilio auctoritate apostolica providemus, teque illi in episcopum praeficimus atque pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praefata ecclesia per tuae circumspeditionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur, et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta

devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praefata gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam.

Praeterea tibi, ut ad ecclesiam praefatam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate concedimus atque indulgemus. Tibi insuper ut a quocumque malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, additis, et in hoc illi adsistentibus, duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi commode reperiri nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et institutorum regularium similem praefatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, atque eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praefatum munus tibi, auctoritate Nostra, impendere licite valeat, plenam harum literarum serie tribuimus facultatem. Volumus tamen, et eadem auctoritate praecipimus ut, nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse antistes consecrationis munus tibi impendere, tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque ac synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Vicarium capitularem Goanae dioecesis certiore facit de nova vic. apostolicorum in Indiis constitutione, non obstante patronatu regis Lusitaniae¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Dilecto filio
Paulo Antonio Dias a Conceptione
vicario capitulari dioecesis Goanae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Religionis propagandae et amplificandae studium, quod fidelissimi Lusitaniae et Algarbiorum reges praeseulerunt, Romanos Pontifices praedecessores Nostros permovit, ut amplissimo eosdem patronatus privilegio, pro ecclesiis cathedralibus in Indiarum et Sinarum regionibus constitutis, decorarent, ita ut illarum regionum episcopos Lusitaniae rex nominaret, et Romano Pontifici eligendos offerret. Provisum ita sane fuisse catholicae fidei et conservationi et incremento praedecessores Nostri arbitrati sunt, cum fidelissimorum regum pietas ecclesiarum ac seminariorum erectioni, episcoporum aliorumque sacrorum ministrorum sustentationi omni opera largisque collatis aere suo stipendiis prospexerit.

Verum cum dilatatis in dies christiani nominis in vastissima regione confiniis temporum locorumve adiuncta identidem effererint, ut difficultates quamplurimae exorirentur, quae impedirent quominus Lusitaniae regis patrocinium tam longe ut antea lateque se protenderet, Romani Pontifices rati per patronatus memorati concessionem non id intellectum iri, ut Apostolica Sedes nihil amplius plenitudine potestatis suae posset constituere, quod bono catholicae fidei agnosceret necessarium, multa praeter concessionis illius rationem, saluti fidelium in discrimine positae prospicientes, decreverunt. Id sane factum est cum vel in Sinarum regno vel in peninsula Indiarum trans Gangem plures ab Apostolica Sede vicarii constituti sunt, quois iurisdictio in regiones ab episcopatibus sub regio patronatu constitutis subtractas tradita est. Id in peninsula quoque Indiarum cis Gangem factum est, cum in Malabarica seu Verapoli et Bombayae vicarii apostolici constituti sunt.

Ea igitur omnia Nos prae oculis habuimus ab eo tempore, quo licet immerentes ad divi Petri apostolorum principis cathedram evecti fuimus; cumque iniuncti Nobis universae Ecclesiae pascendae ac gubernandae muneris esse senserimus, ut fidelium saluti etiam in dissitis remotissimisque regionibus pari cura ac studio prospiciamus, id statuimus ut eorum quidem rationem haberemus quae sapienti consilio a praedecessoribus Nostri benemeritis de religione principibus collata sunt, sed ita ut apostolici Nostri ministerii officiis nec deesse propterea deberemus, nec ex iis quae ad utilitatem tantum et bonum religionis statuta sunt et concessa, detrimentum religio ipsa sentiret.

Quapropter, ea quae in vicariatuum apostolicorum erectione tum Calcuttae tum Madraspatani iam gessimus, quaeque tibi, dilecte fili, iam comperta sunt, animum adiecimus ut alia quoque in vastissimis Indiarum tractibus pro bono et salute fidelium constitueremus. Dolentes siquidem accepimus, florentissimas, exactis iam temporibus, ecclesias sive missiones Ceylani Insulae, Madurae, Tanjorii, Maravae et Misorii in dies deficere et fideles iis in regionibus constitutos, sive ministrorum sacrorum inopia, sive perversorum hominum fraudulentis consiliis et artibus in magno salutis discrimine versari. Sentimus quoque ac plane perspicimus, humanarum rerum vicissitudine factum esse ut regis Lusitaniae patronatus nullum in praesenti discrimine auxilium ac levamen perditis prope missionum illarum rebus afferre possit.

Omnia haec animo reputantes et serio ac mature perpendentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Propagandae Fidei negotiis praepositorum consilio, duos vicarios apostolicos instituimus; unum quidem, cui per Breve vigesima tertia decembris elapsi anni *Cum ad religionis bonum*, amplissimam Ceylanensem insulam commisimus spiritualiter gubernandam, atque ad hoc munus dilectum filium Vincentium de Rosarie presbyterum congregationis Oratorii Goanae S. Philippi Nerii designavimus; alterum vero, cui per Breve *Catholicae Ecclesiae* die item vigesima tertia decembris superioris anni, alias memoratas regiones, totam eam scilicet plagam ad meridiem peninsulae cis Gangem sitam, quae ad orientem Montium Gates vergit et a flumine Chavery ad Promontorium usque Comorinum protenditur, administrandas spirituali iurisdictione credidimus, atque ad hoc munus dilectum filium Iosephum Bertrand presbyterum S. I. deputavimus.

Hanc voluntatis Nostrae dispositionem, tibi, dilecte fili, significavimus *ut cognoscas in regiones illas tuam sive archiepiscopalis sedis huius metropoliticae iurisdictionem prorsus cessasse, atque ab episcopali sive archiepiscopali Cranganvrensis, sive episcopi Meliaporensis, sive episcopi Coccinensis iurisdictione penitus exemptas fuisse*. Speramus vero te pro debita erga Apostolicam Sedem observantia hanc auctoritatis Nostrae constitutionem omni submissione et obsequio fore excepturum; imo confidimus omnem te operam impensurum ut impedimenta tollantur ad plenam eiusdem executionem, ut, qui refragari ausi fuerint, eos auctoritate tua deterreas atque compescas, ut nimirum paterno quo te prosequimur affectui, tamquam obsequentissimus filius plene respondeas.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plena-

rios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima martii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXI.

EPISTOLA

*Episcopo Marianopolitano in Canada inferiori nunciat, se coadiutorem ab ipso petum constituisse, pro quo literas apostolicas adnectit, eique et coadiutori impense commendat seminarium s. Sulpitii eiusque sacerdotes valde fidei catholicae benemeritos*¹.

Venerabili fratri
Ioanni Iacobo Lartigue
episcopo Marianopolitano in Canada inferiori,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Iucundae Nobis fuerunt fraternitatis tuae litterae Marianopoli die decima quinta novembris scriptae. Vidimus enim quam grato erga Nos animi tui sensu institutum a Nobis Marianopolitanum episcopatum, tuamque ad istam sedem episcopalem designationem proseguaris. Hanc vero rem Ecclesiae perutilem futuram esse in Domino vehementer confidimus. Certum praeterea habemus te novum perspicuum benevolentiae Nostrae argumentum esse capturum ex apostolicis Nostris literis, quas huic epistolae adiectas mittimus. Nam expedire iudicantes, te coadiutore non carere quocum labores curasque tuas partiri possis, precibus tuis annuimus, et id munus contulimus sacerdoti Ignatio Bourget, eique, prout petebas, episcopalem Thelmessen sem titulum tribuimus. Magnam vero spem iure concepimus, sacerdotem hunc, qui tot annos in gerendis ecclesiasticis istius regionis negotiis apud te studiosam operam impendit, cum religionis emolumento munere sibi commissio esse functurum.

Haec dum tibi significanda esse duximus, opportunam Nobis oblatam esse occasionem censuimus, qua tibi, ac per te coadiutori tuo, mentem Nostram de re, quae cordi Nobis magnopere est, luculenter aperiremus. Loquimur videlicet de isto s. Sulpitii seminario, deque sacerdotibus ad illud pertinentibus; et eam domum

ac sacerdotes eiusdem quanto possumus studio tibi et successoribus tuis commendamus. Nota Nobis vobisque sunt praedictae domus et sacerdotum in ea degentium in propaganda istic religione praeclara merita. Scimus fidei catholicae in regione Canadensi amplificationem, sacerdotum Sulpicianorum laboribus multum esse tribuendam. Omnem igitur iusti rectique rationem postulare arbitramur, ut Sedes Apostolica domus eius conservationem atque incolumitatem sedulo curare non omittat. Quare gratum Nobis semper futurum esse testamur, quidquid ad eius utilitatem prosperitatemque conducet; te vero coadiutoremque tuum commendationi Nostrae obsecundaturos esse certo scimus. Interea tibi et Thelmessensi episcopo apostolicam benedictionem ex intimo cordis affectu impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die decima tertia martii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXII.

EPISTOLA

*Cardinalis Secretarii status, nomine Summi Pontificis, capitulo Trevirensi in Borussia de sensu Brevis Pii VII quoad electionem personae regimini civili haud ingratae in antistitem*².

Illm̃i Domini

Allatae sunt Ssm̃o Domino Nostro Gregorio divina providentia Papae XVI litterae a vobis datae, quibus epistolae a sacrae memoriae pontifice Pio VII ad istius ecclesiae decanum et canonicos die decima sexta iulii millesimo octingentesimo vigesimo primo missae sensus exquirebatis. Pergratum quidem accidit Sanctitati Suae percipere ex iis qua vos cura in Ecclesiae libertatem et in grave electionis mox peragenda negotium afficiamini. Nec sane distulit, quin accuratam de quaestionibus a vobis in eam rem propositis deliberationem de more committeret. Hinc omnibus mature perpensis, reliquum iam est ut pontificio nomine declarem vobis, quo modo commemorata superius epistola sit intelligenda. Atque illud imprimis certissime tenendum, per huiusmodi epistolam nihil omnino fuisse detractum neque canonicae electionis formae neque vero ac proprio eligendi iuri, quod per literas apostolicas, sub plumbo datas, decimo quarto calend. augusti millesimo octingentesimo vigesimo primo, isti capitulo adsertum est. Id namque manifeste liquet non

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex opere « Monumenta Catholica » vol. 2, p. 393 et seq., auctore Roskovani.

modo ex iis, quae has literas vel praecesserunt vel prosecuta sunt; verum etiam ex toto contextu ipsius epistolae, de cuius sensu ortam inter vos discrepantiam significastis. Neque enim ad rem sapientissimus ille Pontifex vestram religionem, prudentiam, integritatem in electionis negotio tantopere excitasset, neque insuper apposite in memoriam vobis revocasset, quae Tridentina synodus singulis ad promotionem praeficiendorum, quacumque ratione operam suam conferentibus, disertissime praescripsit, si quidquam vestris partibus vestroque in eligendo iuri adimere voluisset. Alterum deinde certum aequae vobis haberi debet, ex mente praedictae epistolae ad regni et sacerdotii concordiam fovendam vestri muneris esse, illos ceteris anteferre, quos praeter alias dotes Ecclesiae iure requisitas, prudentiae quoque laude praestare, nec serenissimo regi minus gratos existere noveritis, deque his curandum, ut vobis constet, antequam solemnem electionem ex canonum regulis peragatis. Iam vero quemadmodum de ceteris dotibus vobis est inquirendum, ita plane ad ipsius epistolae sensum a persona, quae regi minus grata nequaquam sit, investigandum, rem scilicet ex publicis notiis, ex privatis percunctationibus, vel apud ipsum regium ministerium caute ac solerter adhibitis et ex gubernii praeterea factis arguendo.

Habetis ex his absolutum ad id quod postulatis, responsum. Unum iam superest, ut Dei et Ecclesiae causam acturi, in eum consilia et studia vestra intendatis, quem gerendo pastoralis muneris maxime idoneum fore confidatis. Quod equidem pro maxima, quam Sanctitas Sua gerit in hanc rem sollicitudine, vobis etiam atque etiam commendo.

Datum Romae die decima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo septimo.

A. Card. LAMBRUSCHINI.

CXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Confirmatio erectionis presbyterorum s. Philippi Nerii in urbe Catana et communicatio indulgentiarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices sacrarum familiarum alumnos, qui auxiliares Ecclesiae milites ab oculis convictuque hominum remoti, diurnis nocturnisque precibus ac Divini Verbi praeconio et

sacramentorum administratione christianae rei publicae bono consulere summopere contendunt, singulari semper benevolentia prosequi, eosque beneficiis complecti merito atque optimo iure existimarunt. Quum igitur, quemadmodum accepimus, in urbe Catana in Sicilia congregatio presbyterorum secularium oratorii s. Philippi Nerii iam usque ab anno millesimo septingentesimo nonagesimo nono, regio accedente consensu, rite fuerit erecta atque instituta, quumque dilectus filius Iosephus Grasso, illius fundator atque hodiernus praepositus, probe noscat quam opportunum fore tum spirituali tum civili eiusdem congregationis commodo, si apostolica Nostra auctoritate confirmetur, ut aliae congregationes Romae, Limae, Malachae, Rhegii in Sicilia, atque in oppido Acireale eiusdem Cataniensis dioeceseos, iisdemque augeatur privilegiis quibus illae donatae sunt, enixis iccirco precibus a Nobis petitum est, ut utraque in re eidem ipsi ex Nostra benignitate favere velimus. Quibus quidem precibus annuendum censuimus, in eam profecto spem erecti fore ut illius alumni, parentis et conditoris sui vestigiis inhaerentes, eiusque illustria exempla vehementius imitantes, iis omnibus linguam ocludant, qui calumniis singulos quosque alicui sacro instituto devinctos appetere non dubitant. Antequam vero hoc Nostrum diploma ederemus non abs re duximus ab huius Nostrae Urbis congregationis praeposito suffragium petere, qui huiusmodi votis omnino obsecundandum existimavit. Itaque omnes et singulos congregationis presbyterorum secularium Oratorii s. Philippi Nerii urbis Catanae seu Cataniae in Sicilia alumnos peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti ecclesiasticis censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iisdem verbis usi, quibus rec. me. Benedictus XIV praedecessor Noster in suis apostolicis literis ad Malacitanam congregationem datis, usus est, erectionem et institutionem praedictas, quatenus illae canonice factae fuerint, apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuo adprobamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et nihilo minus in eadem civitate unam presbyterorum et clericorum secularium recipi volentium congregationem ad instar congregationis huiusmodi in ecclesia s. Mariae ad Aedem Novam seu s. Mariae et Gregorii in Vallicella de Urbe, dudum apostolica auctoritate erectae, dummodo tamen presbyteri et clerici huiusmodi ordinationes et instituta domus congregationis

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

Oratorii alias a felicis rec. Paulo Pp. V praedecessore Nostro confirmata receperint, et illa pro viribus observare intendant, auctoritate et tenore similibus etiam perpetuo erigimus et instituímus.

Ac nunc et pro tempore existentibus praeposito, presbyteris et aliis eiusdem congregationis sic de novo erectae, qui ab Ordinario adprobati fuerint, ut confessiones quorumcumque ad eos accedentium, quocumque anni tempore audire, ac illis poenitentia debita, culpa ratione habita, ac aliis iniungendis iniunctis, absolutionem impendere salutarem possint et valeant: sacerdotes vero in eadem congregatione recepti, parochorum iurisdictioni minime subiacent et sibi ipsis ad invicem quaecumque sacramenta ecclesiastica, quovis etiam Paschatis Resurrectionis dominicae tempore, vice et loco parochi ministrare; superiores autem congregationis, per praesentes erectae, per se, vel alium seu alios ex ipsis iam adprobatis, suos subditos a censuris (non tamen in casibus Sedi Apostolicae reservatis, neque in literis Coenae Domini legi solitis contentis) absolvere illisque debitam poenitentiam similiter iniungere, iidemque superiores receptos inobedientes et ipsius congregationis constitutionum transgressores punire, et poenitentia pro modo culpa, eorum arbitrio, servata tamen forma ordinationum et institutionum huiusmodi afficere, et si sibi videbitur, cum consensu maioris partis dictae congregationis culpabiles eiicere, invocato etiam si opus fuerit auxilio brachii secularis, libere ac licite similiter possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis concedimus et indulgemus. Ac demum quod congregatio per praesentes erecta sit et perpetuo remaneat subiecta omnimodae iurisdictioni episcopi Cataniensis pro tempore existentis, qui tamen ordinationes et instituta praedicta nullo modo mutare et variare possit, similiter perpetuo statuimus et iubemus. Ac insuper, ut ecclesia congregationis sic erectae in maiore veneratione habeatur, et ab ipsis christifidelibus congruis frequentetur honoribus, alique presbyteri ad congregationem per praesentes erectam ingrediendam magis excitentur, omnibus et singulis presbyteris, qui eandem congregationem de cetero ingrediuntur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes et confessi ssmum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam: ac ipsis nunc et pro tempore existentibus presbyteris ac aliis conviventibus eiusdem congregationis in eorum mortis articulo nomen Iesu corde, si pre nequiverint, invocantibus, etiam plenariam, nec non tam illis quam aliis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui eiusdem congregationis per praesentes erectae, ecclesiam die festo s. Philippi Neri a primis vespers etc. visitaverint, et ibi pro christianorum

principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem etiam perpetuo concedimus et elargimur; nec non tam presbyteris et aliis eiusdem congregationis, quoties pro exhortationibus habendis convenerint, quam aliis utriusque sexus christifidelibus iisdem exhortationibus adstantibus, decem annos; et qui ecclesiam commemoratae congregationis quatuor aliis anni festis diebus per dictos presbyteros semel tamen eligendis et ab Ordinario approbandis, a primis vespers usque ad occasum solis festorum huiusmodi singulis annis devote visitaverint, et ut praescribitur oraverint, septem annos et totidem quadragenas; dictis vero presbyteris et aliis eiusdem congregationis quoties divinis officiis in sua ecclesia vel oratorio, more dictae congregationis celebrandis, aut congregationibus publicis vel privatis et secretis pro quocumque opere pio exercendo interfuerint, vel ssmum Eucharistiae sacramentum sumpserint, aut conscientiam suam antequam cubitum eant, examnaverint, seu flagellis ad carnem castigandam se afflixerint, vel quinquies orationem dominicam, et toties salutationem angelicam tam pro animabus presbyterorum et aliorum dictae congregationis quam aliorum in Christi caritate defunctorum recitaverint, aut devium aliquem ad salutis viam reducerint, aut quodcumque aliud pietatis vel caritatis opus exercuerint, toties pro quolibet praedictorum operum sexaginta dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma ecclesiae consueta relaxamus. Beneficia demum cumulare cupientes commemoratae congregationi Oratorii s. Philippi Neri in urbe Catana illiusque ecclesiae ac presbyteris secularibus et personis nunc et pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, favoribus, gratiis ac indulgentiis, exemptionibus, regulis et indultis congregationis Romanae, de qua habita mentio est, eiusque ecclesiae, presbyteris et personis per fel. rec. Paulum V, Gregorium XV et Urbanum VIII Romanos Pontifices praedecessores Nostros, qui illius regulas et instituta approbarunt, aliosque forsan Petri successores quomodolibet concessis, etiam specifica et individua mentione et expressione dignis, et quibus eadem congregatio Romana eiusque ecclesia, presbyteri et personae eorumdem Pontificum concessione in praesentia utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt, ne excepta quidem indulgentia perpetua a Benedicto XIII itidem praedecessore Nostro praedictae ecclesiae s. Mariae et Gregorii in Valli-cellula sub certis modo et forma tunc expressis concessa, pari modo uti, frui, gaudere libere et licite possint et valeant in omnibus et per omnia, perinde ac si privilegia, favores, gratiae,

indulgentiae, exemptiones, regulae, indulta huiusmodi ipsi congregationi civitatis Catanæ in Sicilia, eiusque ecclesiae, presbyteris et personis specialiter concessae reperirentur et dummodo, ut antea dictum est, ipsius congregationis presbyteri et personae nunc et in tempore existentes, regulas et instituta pro congregatione Romana, ut praefertur, approbata observent, apostolica auctoritate, hisce literis, concedimus atque indulgemus. Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis gratiis et indulgentiis ad instar aliisque apostolicis et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, statutis, legibus, consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenore, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Gujanam Britannicam seu Demeraryam seiungit a vicariatu apostolico Ssmæ Trinitatis, illamque in novum vicariatum apostolicum erigit ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex pastoralis ministerii munere Nobis divinitus concrediti non leve totius dominici gregis onus ferentes, nullis neque curis neque consiliis neque laboribus Nobis parcendum esse cognoscimus, quo christifidelium bono atque utilitati quibusque rebus pro viribus consulatur.

Itaque cum ad prospiciendum religionis catholicae incolumitati atque incremento in vastissimis et longissime dissitis regionibus, quae districtu vicariatus apostolici insulae Ssmæ Trinitatis seu Indiarum Occidentalium continentur, necessarium prorsus esse noverimus novam ecclesiastici regiminis in tanta locorum amplitudine partitionem fieri, qua facta expeditior et commodior evadat ecclesiae administratio. et populorum cura; de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio censuimus atque decrevimus, Gujanam Britannicam seu Demeraryam, quae hactenus vicarii apostolici insulae Ssmæ Trinitatis iurisdictioni suberat, ab illius iurisdictione subtractam in peculiarem ac distinctum vicariatum apostolicum esse erigendam.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, Gujanam Britannicam seu Demeraryam ab iurisdictione vicarii apostolici insulae Ssmæ Trinitatis subtrahentes, in peculiarem ac distinctum vicariatum apostolicum erigimus, atque in eo vicarium apostolicum constituimus. Ipsi autem vicario ab hac Apostolica Sede adlegendo, omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decernimus volentes has Nostras literas semper firmas, validas et efficaces, existere etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXV.

EPISTOLA

Condolet cum principe Davide Sombre de aviae eius, principis Sirdhanae, morte; agit de tabula picta quam Romam ipse mittit, de pecuniis a defuncta piis operibus destinatis; ac de discessu, quem improbat, ab India vicarii apostolici; atque significat cum ipso principe Romam adventuro de iuvanda in iis regionibus religione se acturum¹.

Dilectissimo in Christo filio Nostro
Davidi principi Ochlerlong Dyce Sombre

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissime fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Singulari, ut nosti, paternae voluntatis studio prosequeremur dilectissimam in Christo filiam Nostram inclitam principem Ioannam aviam tuam, ac proinde acerbissimus cordi Nostro accidit eiusdem obitus, de quo tum ex aliis antea nunciis, tum nuper ex literis cognovimus nobilitatis tuae datis ad Nos die decima prima iulii anni proximi. Sed probe memores religionis et effusae in ecclesias ac pauperes liberalitatis suae consolamur una tecum dolorem Nostrum firmissima spe, qua ipsius animam in locum salutis receptam confidimus. Nec vero intermitimus humilibus precibus et incruenti sacrificii oblatione instare apud Deum, ut per misericordiam suam indulgeat quidquid ei humanae laebris expiandum supersit. Ad tabulam deinde quod attinet, dedicationem referentem sacrae aedis Sirdhanensis, sumptu eiusdem defunctae principis magnifico opere constructae, iam quidem nunciatum Nobis est illam in via esse, ac multas tibi gratias persolvimus, qui hanc avitae munificentiae memoriam cito ad Nos mittendam curasti. Plurimum vero delectati sumus reliqua illarum literarum tuarum significatione qua, dilectissime in Christo fili Noster, non fortunarum modo aviae tuae, sed pietatis etiam haeredem te ostendis. Nam et pecunias piis pluribus operibus a defuncta assignatas fideliter erogasti; et de rebus Sirdhanensis ecclesiae ita loqueris, ut ipsam, te opem ferente, in meliorem statum adduci a Nobis posse non ambigamus. Molestissimum interea Nobis fuit, quod ven. frater episcopus Amathuntinus, quem in toto Sirdhanensi principatu vicarium apostolicum constitueramus, Nobis inconsultis teque ipso aegre admodum ferente, ab India discesserit: et eum quidem per literas Nostrae congregationis Propagandae Fidei Nostro nomine reprehendendum curavimus. Prae-

terea certiores te facimus, eandem congregationem scripsisse etiam ven. fratri episcopo Esbonensi vicario apostolico Agrae constituto, ut ei mandatum Nostrum significaret de pecunia; quam tu eidem ex demortuae voluntate soluturus eras, caute reservanda in pium usum, quem suo deinde tempore ex aliis literis cognoscet. Enimvero tum de hac re tum de ceteris, quae ad iuvandam inter vos religionis causam pertineant, statuemus consultius postquam tecum, dilectissime in Christo fili Noster, loquuti fuerimus. Speramus enim te, ut proposueras, iam ex India profectum et Romam in futuri anni exordio adventurum. Vix autem explicare verbis possumus, quanto paterni animi affectu exoptemus, nobilitatem tuam alloqui praesentem atque complecti. Interea non desistimus, Deum per merita Iesu Christi filii eius suppliciter obsecrare, ut te in itinere custodiat, et ab omni malo defendat, atque incolumem ad Nos pervenire concedat. Denique praecipuae Nostrae benevolentiae, quam coram postea, dante Domino, confirmabimus, pignus nunc habere te volumus apostolicam benedictionem, quam ex intimo corde depromptam, et cum verae omnis prosperitatis voto coniunctam, tibi ipsi, dilectissime in Christo fili Noster, amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXVI.

BULLA^{*}

Qua fit restitutio subiectionis episcopalis ecclesiae Chiapensis archiepiscopo Mexicano².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Dominico gregi assidua sollicitudine moderando tuendoque praepositi Romani Pontifices, id unum constanter assequi studuerunt, quod creditarum sibi ovium saluti et commodis comparandis, rei religiosae augendae, divinaeque laudi propagandae conferre videretur. Quapropter eo potissimum suas curas intentas voluere, ubi matura Apostolicae Sedis providentia opus esse intellexerunt, vel quod rei christianae utilitas id exigeret, vel quod vehemens necessitas praesentem seduli gubernatoris opem exposceret. Inter caetera autem pontificiae sedulitatis

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex eodem Iure Pont. de P. F.

munia illud in primis censi debet, quod episcopatum respicit vel erectionem vel coadunationem vel dissociationem vel demum exemptionem, siquidem haec gravissimae causae suadere videantur. Hinc cum ea sit rerum humanarum natura ac conditio, ut quae olim habita temporum, locorum et circumstantiarum ratione pro recta dioecesium administratione rite constituta esse conspiciantur, ea interdum progressu temporis non satis congrua et fortasse minus utilia atque etiam incommoda evadant; necesse propterea est Romanum Pontificem per potestatem illam, quam ad singulas ecclesiarum necessitates sublevandas divinitus accepit, novam ipsarum administrationem constituere prout noverit in Domino salubrius expedire.

Nobis porro, qui ineffabili divinae bonitatis clementia ad universalem Ecclesiam regendam gubernandamque vocati fuimus, dilectus in Christo filius Emmanuel Diez de Bonilla Mexicani gubernii apud Nos et hanc Apost. Sedem minister plenipotentarius oblati precibus nuper exposuit, Chiapensem ecclesiam cathedrae honore a r. m. Paulo Pp. III praedecessore Nostro anno Domini millesimo quingentesimo quadragésimo octavo condecoratam et caeteris sedibus episcopalibus, quae Mexicano archiepiscopo in America meridionali olim suffragabantur, adiunctam, deinceps inter alias sedes episcopales et ipsam tamquam suffraganeam metropoliticae iurisdictioni archiepiscopi Guatimalensis fuisse subiectam an. millesimo septingentesimo quadragésimo tertio, cum scilicet posterior haec ad archiepiscopatus dignitatem a fel. rec. Benedicto Pp. XIV similiter decessore Nostro erecta est. Hinc pluribus gravibusque intercidentibus causis postulavit a Nobis, ut rem pristinae formae restituendo, Mexicano archiepiscopatu suffraganeam, qua pridem potiebatur, Chiapensem ecclesiam redderemus. Neque enim, quae antea rationes subiectionem Chiapensis ecclesiae Guatimalensi archiepiscopatu probabant, eidem hoc tempore pariter suffragantur. Modo namque fidelibus Chiapam incolentibus facillimus atque expeditissimus ad Mexicanam ecclesiam patet accessus; cum e contra Guatimalam adire ipsis sit maxime incommodum atque periculosum.

Siquidem Chiapa iter facientibus Guatimalam terribimae viae calcandae occurrunt, situ squalientes, pluvialium aquarum impetu erosae ac deformatae, nulla hominum societate frequentes, nulloque opportuna stationis usu commendatae. Huc accedit asperissimos montes esse viatoribus conscendendos, ac etiam flumina pontibus cymbisque haud instructa traicienda, ita ut ingruentibus saepe imbribus coeptum iter intercidendum sit, aut observata vestigia relegenda. Contra vero publicae viae, quae Chiapa Mexicum ferunt, praesertim a provincia de Antequera Chiapensi regioni finitima, nullo ne-

gocio meabiles, magna hominum frequentia spectatae, nullis ambagibus vel anfractibus impeditae, sed in porrectum euntes, viatorem commodissimis tractibus traducunt.

Nec illud sane negligendum est, quod cum dioecesis Chiapensis iaceat intra Mexicanae ditionis fines, fideles illam incolentes expeditionem negotiorum rationem habeant Mexicum potius, quam Guatimalam, adeundo.

Nos igitur, quibus fidelium salus in primis proposita est, cunctis, quae superius narrata sunt, matura deliberatione perpensis, humilissimis supplicationibus hac de re porrectis annuere volentes, de plenitudine apostolicae potestatis consensui tum ven. fratris Raymundi Casans-y-Torres hodierni archiepiscopi de Guatimala, tum cuiusvis alterius personae ecclesiastica etiam dignitate et quovis honore ac praeminentiae gradu fulgentis plane derogantes, ex certa scientia, Motu etiam Proprio, deque apostolicae potestatis plenitudine memoratam ecclesiam de Chiapa suo nunc pastore viduatam a iurisdictione metropolitica ecclesiae de Guatimala iugiter et omnimode eximimus ac liberamus, eamque sic exemptam ac liberam perpetuum pariter in modum suffraganeam constituimus Mexicano archiepiscopi, eiusque metropolitico iuri subiicimus ac supponimus, ipsique metropolitanae ecclesiae Mexici in eandem ecclesiam de Chiapa iura, privilegia, honores et facultates, quibus metropoliticae sedes ex sacrorum canonum et apostolicarum constitutionum praescripto in suffraganeas pollent ecclesias, eodem similiter modo eademque auctoritate concedimus ac tribuimus.

Hinc venerabili fratri Francisco Paulo Vasquez episcopo Ilascanensi, quem exequutorem praesentium literarum apostolicarum eligimus ac deputamus, necessarias facultates, ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum, has Nostras literas solemniter publicet atque exequatur, omniaque et singula in illis contenta auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, curet inviolabiliter servanda, simili modo concedimus et impertimur; atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet forsitan oritura, etiam definitive et quavis appellatione remota libere et licite definire et pronunciare possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas, aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem similiter tribuimus atque indulgemus. Eidem vero episcopo Ilascanensi praecipimus atque mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar authentica forma exaratum intra annum ab

expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem mittat, illudque in archivio congregationis Negotiis Consistorialibus praepositae de more asservari edicimus atque iubemus.

Praesentes vero literas et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi seu interpretandi facultate, iudicari ac definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis nec non supradictarum ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, concessionibus et indultis, quamvis specifica et individua mentione dignis, omnibusque et singulis apostolicis ac etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; quibus omnibus ac singulis illorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi autem literarum apostolicarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eamdem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam exemptionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo septimo, septimo kalendas maias, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXVII.

EPISTOLA

*Electionem vicarii cum futura successione a vic. apost. Tunkini factam approbat, et electum exhortatur ad muneris susceptionem*¹.

Dilecto filio

Clementi Masson presbytero
missionario apost. in Tunkino Occidentali

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Ad supremi apostolatus fastigium evecti, omniumque ecclesiarum sollicitudine, meritis licet imparibus, Deo ita disponente onerati, in ipso statim pontificatus exordio peculiares convertimus curas ad christifideles in remotissimis ab hac alma Urbe locis degentes, quorum saluti eo providentius consulendum cognoscebamus quominus expedita illis via est, ut in rebus quae improvise acciderint, opportunum a Sede Apostolica remedium in tempore consequantur.

Quare quum vener. fr. Iosephus episcopus Castoriensis, vicarius apostolicus istius regionis, adiutorio indigeret hominis episcopali character insigniti, qui et eidem postea in vicariatus apostolici munere sine mora succedere posset; Nos, acceptis etiam in eam rem memorati Castoriensis episcopi precibus, ac plenam de ipsius zelo prudentiaque fiduciam habentes, dedimus inde ab anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo apostolicas literas sub annulo piscatoris, quibus ei potestatem fecimus eligendi iudicio suo probatum aliquem missionarium, qui sub titulo Acanthensis ecclesiae episcopus consecraretur, eiusque coadiutor cum iure futurae successionis constitutus apostolica auctoritate haberetur. Expectabamus in dies nuncium rei universae iuxta mandatum Nostrum perfectae; quum contra perlatum ad Nos est apostolicum quidem vicarium cunctis plaudentibus elegisse te, dilecte fili, qui tamen consentire huic electioni obfirmato prorsus animo renuisti. Grave ac plane molestissimum cordi Nostro fuit videre literas illas Nostras suo inde effectum frustratas et christianam apud vos rem in ea adhuc conditione positam, ut si ven. fratri Castoriensi episcopo aliquid humanitus acciderit, fideles isti, tot iam tantisque calamitatibus vexati, opportuno etiam pastoris solatio haud brevi tempore carituri sint.

Iam vero ut nullum tibi de voluntate Nostra dubium supersit, has ad te dare volumus literas, quibus primo quidem certiore te facimus, Nos iudicium probare ven. fratris vicarii apostolici, et electionem de te ab illo factam,

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

ratam prorsus habere. Cognovimus enim ex testimoniis fide dignis te, dilecte fili, non modo pietate, doctrina et prudenti secundum scientiam zelo praeditum, sed diuturna etiam rerum in ardua missione ista gerendarum experientia instructum esse, et communi fratrum tuorum atque indigenarum gratia et favore pollere, ut delato proinde muneri maxime inter alios idoneus sis. Quod non eo sensu dictum volumus, quasi minus bonam de missionariis sociis tuis opinionem habeamus. Immo de his quoque multa accepimus praeclaris sane laudibus digna; sed unusquisque proprium donum habet ex Deo. Nobis autem ad totam rei causam respicientibus haud facile est alium reperire quem tanto isti officio aequae parem atque aptum tui loco eligamus. Itaque dilectionem tuam vehementer hortamur atque obtestamur in Domino, ut desistas tandem a recusatione illa, quae Castoriensem episcopum Nosque ipsos tantopere contristat et fidelem istum gregem in perniciosissimae orbitatis discrimen adducit. Memento quod s. Augustinus docet de pastoralis officii sarcina, quae proprio quidem consilio indecenter appeteretur: « Si autem imponitur, suscipienda est propter caritatis necessitatem¹ ». Enimvero, ita loquitur eadem de re s. Gregorius Magnus glor. mem. praedecessor Noster, in quantum homo discutere et investigare iudicia superna non sufficit, in tantum sub eis debet cervicem cordis inflectere: et, quia quod sibi tribuitur, quo iudicio disponatur, ignorat, nec ad appetendum locum procax insistere, nec ad repellendum contumax debet inveniri².

His igitur hortationibus Nostris et ss. Patrum monitis excitatus subde humeros imposito oneri, dilecte fili, nec illius difficultates extimescas propriis quasi viribus superandas; quum et consilium Nostrum et fortitudo Nostra sit Christus, ac, si sine quo nihil possumus, per ipsum cuncta possimus. Apud quem ut gratiam semper invenias in auxilio opportuno, perge, ut facis, nihil tribuere tibi ipsi, sed vires tanto muneri pares bonumque villicationis exitum ab illo suppliciter posce, et magna iugiter fiducia expecta. Ita certe continget, ut eo dante, fias forma gregis ex animo; et cum deinde apparuerit idem Princeps pastorum, percipies immarcescibilem gloriae coronam. Nos interea optatum de accepto denique a te pastoralis muneris nuncium praestolantes, benedictionem apostolicam cum verae omnis prosperitatis voto coniunctam, tibi ipsi, dilecte fili, toto paternae caritatis affectu impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima maii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXXXVIII.

BULLA

Bona abbatiarum s. Laurentii in Campo et Castelleonis, et s. Gaudentii in Barbara monachis Cisterciensibus in emphyteusim dantur³.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad futuram rei memoriam.

Bonorum omnium auctorem ac distributorem Deum cuius providentia fortiter suaviterque ad fines suos diriguntur universa, Nos in eminenti beati Petri Cathedra constituti, quantum ex alto conceditur imitantes, inter varia et ardua pastoralis officii munia quibus undique premimur, rerum quoque Ecclesiae temporalium curam ita gerendam studemus, ut Dei gloria incrementum accipiat, religiosae familiae fructum virtutis et honestatis in vinea Domini afferentes aliquod sibi quaerant emolumentum, ac Sedes Apostolica paratam expeditamque habeat rationem, qua sibi assidue laudabiliterque inservientes remunerari et allicere queat, prout conspicit in Domino salubriter profuturum. Sane ubi primum ex obitu bonae memoriae Iosephi S. R. E. cardinalis Albani nuncupati, nonnullas abbatias, quas ipse dum viveret ex apostolica dispensatione in commendam possidebat, vacasse Nobis renunciatum fuit, illud consilii nulla interiecta mora duximus ineundum, ut suspensa earundem collatione bona omnia peculiari administrationi subicerentur. Quum enim memoratae abbatiae penes cardinales gentis Albanae diu stetissent factum est, ut nec annuus illarum valor bonorumque status, nec onerum qualitas satis innotescerent. Nos igitur probe instructi qua peritia, qua sedulitate venerabilis frater Noster Bartholomaeus S. R. E. card. Pacca ep. Hostiensis ac Veliternus sacrique collegii decanus, et dilectus filius Noster Marius sanctae Mariae in Aquiro S. R. E. diaconus cardinalis Mattei, rei oeconomicae congregationis Propagandae Fidei praefectus et Ecclesiasticorum Spoliorum generalis collector, munia sibi commissa implere adnitantur, eosdem abbatiarum seu monasteriorum huiusmodi administratores deputavimus, et quo mentis Nostrae consilia spectarent palam fecimus. Quod a viris praeclarissimis expectabamus, id brevi Nos iam nactus esse ex relationibus scite elaboratis, quas Nobis exhibendas curarunt, maxima animi Nostri gratulatione cognovimus atque perspeximus. Quae hinc mente complectebamur eadem quo citius fieri posset executioni committere volentes, per

¹ De civit. Dei lib. 19, cap. 19.² Epist. 32, lib. I, iuxta ord. Maurinae edit.³ Ex Archivio monasterii s. Bernardi ordinis Cisterciensium Romae siti.

Nostras literas apostolicas quarum initium *Bonum Pastorem*, datas Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo sexto septimo idus iulii, spirituale iurisdictionem abbatiæ Nullius sancti Laurentii in Campo suppressimus eiusque territorium finitimae Pergulensi dioecesi incorporavimus, eamdem vero abbatiam sancti Laurentii in Campo et Castrileonis Nostrae dispositioni reservatam decrevimus. Dein per alias Nostras literas apostolicas quae exordiantur *Inter multiplices*, datas pariter apud sanctam Mariam Maiorem quinto kalendas insequentis mensis octobris, monasterium seu abbatiam sanctae Mariae a Sitria Nucerinae dioecesis ab altero monasterio seu abbatia sancti Gaudentii in Barbara Senogalliensis dioecesis divisimus ac seiunximus; cumque bona utriusque monasterii seu abbatiæ labentibus annis ita commiseri et confundi contigisset, ut quae unius quae alterius certo essent plane secerni nequirent, eam propterea apostolica auctoritate mandavimus illorum partitionem, quam Nos hisce aliisque ex causis animum Nostrum moventibus meliorem aptioremque iudicavimus, nimirum certa ac determinata praedia monasterio sanctae Mariae a Sitria perpetuo adsignavimus, reliqua autem omnia praedia, fundos ac bona cuiusvis generis et qualitatis, sive ad monasterium sanctae Mariae a Sitria, sive ad abbatiam sancti Gaudentii in Barbara reapse pertinerent, in posterum ad monasterium seu abbatiam sancti Gaudentii in Barbara omnimode perpetuumque in modum spectare debere statuimus atque sancivimus. Denique praefatam abbatiam sanctae Mariae a Sitria sub legibus monasterio seu monachis Camaldulensibus Sanctae Crucis fontis Avellanae perpetuo univimus, abbatiam vero sancti Gaudentii in Barbara in antiquum statum restitutam cum praediis, fundis, bonis, de quibus supra, Nobis Nostrisque successoribus Romanis Pontificibus libere reservavimus. Illud itaque unum patuit superesse, ut quid de praedictis monasteriis seu abbatibus sancti Laurentii in Campo et Castelleonis atque sancti Gaudentii in Barbara agendum foret, tandem deliberaremus. Porro praedicta duo monasteria pluribus quidem tum rusticis tum urbanis praedita esse fundis haud certe ignorabamus: verum Nobis praeterea fuerat relatum fundos huiusmodi esse inter se plane divisos, longe dissitos, intra plurium diocesium territoria positos, ac satis ampla ovium, equorum aliorumque pecudum dote instructos, ac proinde nisi vigili ac solerti cura administrentur, nulla ratione fieri posse ut uber et certus ex eis colligatur fructus, quem ceteroquin fundorum pecorisque natura et copia polliceretur. Collatis itaque consiliis cum memoratis administratoribus cunctisque inspectis, melius tutiusque huic rei consultum fore intelleximus,

si alicui religiosorum ordini bona huiusmodi traderentur in emphyteusim, ea tamen ratione conciliandam, ut ipsi ex propria industria ac labore aliquid commodi sentientes, alacriores in dominico agro excolendo redderentur. Nobis autem praesto esset certa annua pensio, qua S. R. E. cardinalium tuitioni prospicere vel aliis viris de religione et Apostolica Sede benemeritis gratificari possemus. Caeteras vero inter regulares familias, quae mentis Nostrae oculis observatae sunt, existimavimus et reliquis praefendum constituimus ordinem monachorum Cisterciensium aptiorem; inclutus enim huiusmodi ordo quem non solum viris sanctimonia et doctrina conspicuis, sed etiam regulari disciplina aliisque maximis et praeclaris gestis iam inde a primordiis suae foundationis in Ecclesia Dei floruisse, singularibusque propterea gratiis, privilegiis ac favoribus a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris fuisse ornatum certa ac vetusta narrant ecclesiasticae historiae monumenta: in excolendis quoque agris bonisque administrandis dexteritatem ostendit clarumque sibi nomen comparavit; firma hinc spe tenebamur hodiernos quoque monachos, qui amplissimum Claravallensis monasterii patrimonium, saevientibus superiori tempore publicarum privatarumque rerum calamitatibus, prorsus amisisse lamentabantur, suorum praedecessorum exempla aemulantes, tam solerti ac provida diligentia praedictarum abbatiarum bona fore administraturos, ut praeter statutum canonem singillatim persolvendum, aliquid etiam lucri, quo maiorem alumnorum numerum ad Ecclesiae ipsiusque Cisterciensis ordinis decorem et ornamentum alere sacrisque literis imbuiere valeant, ex commemorata emphyteusi essent facturi: hisce igitur aliisque Nos adducti rationum momentis pacta ineundae emphyteusis a praefatis cardinalibus administratoribus cum abbate praesidente generali et monachis ordinis Cisterciensis, concordibus animis praefinita, probavimus, et quamdam Nostri Motus Proprii schedulam, qua omnia et singula praedictorum monasteriorum seu abbatiarum bona certis sub legibus conditionibusque eidem ordini, perpetuae emphyteusis titulo, tribuuntur, non ita pridem manu Nostra signavimus atque subscripsimus. Huius autem schedulae tenor est qui sequitur:

SCHEDA DI MOTO PROPRIO

Per giuste e rilevanti cause moventi l'animo Nostro abbiamo determinato di concedere in enfiteusi perpetua all'ordine dei monaci Cisterciensi, per mezzo di Nostre lettere apostoliche da spedirsi *sub plumbo*, tutti i beni spettanti alle abbazie di s. Lorenzo in Campo e Castelleone e di s. Gaudenzio in Barbara, già godute dal defunto efmo Giuseppe Albani, ed

ora di Nostro ordine temporaneamente amministrata dagli emi cardinali Bartolomeo Pacca decano del sacro collegio, e Mario Mattei prefetto all'economia della s. congregazione di Propaganda Fide e succollettore generale de' Spogli. Quindi dichiariamo con questa schedola di Nostro Motu-Proprio, che una tale enfiteusi debba stipularsi con le seguenti leggi, patti e condizioni, cioè:

1. Comprenderà il contratto tanto i fondi urbani e rustici di pertinenza delle mentovate abbazie di s. Lorenzo in Campo e Castelleone e di s. Gaudenzio in Barbara, tali quali si posseggono dall'attuale temporanea amministrazione, quanto il bestiame di ogni specie, con il mobilio, esigenza dei canoni, livelli, tributi, corrisposte ecc. dovute alle stesse abbazie per investiture enfiteutiche, per appodiazioni, per affitti a lungo o breve tempo, e per qualunque altro siasi titolo; e con l'esercizio in fine di tutte e singole azioni, ragioni e diritti delle medesime, esclusi però quelli della personale rappresentanza dell'abate pro-tempore, come si dirà in appresso.

2. Il prefato contratto avrà il suo principio col 1 del prossimo mese di Giugno; cosicchè da quest'epoca tutti i prodotti e tutti i pesi del ministero, dative, canoni ecc. cederanno a pieno profitto e carico rispettivo dell'enfiteuta.

3. Nel primo novennio dovrà egli pagare un canone annuo di sc. 3500, negli altri nove anni successivi quello di sc. 4000, e finalmente maturato questo secondo novennio, corrisponderà un canone di sc. 4500 in perpetuo: quale differenza di somma viene intanto stabilita, inquantochè vuolsi tenuto il detto enfiteuta, specialmente nei primi anni al generale bonificazione dei fondi, e perchè ancora può esso, con l'andare del tempo, risentire sempre maggiori vantaggi ne' prodotti dei terreni abbaziali e per le migliorazioni già fattevi, come per le ulteriori; e così per una più industrie ed accurata coltura e per le economie, che possibilmente gli sarà dato di portare nell'andamento amministrativo.

4. Il pagamento del riferito canone avrà luogo annualmente in due rate eguali di semestre in semestre in tanta moneta buona di oro o di argento del corrente valore, esclusa per modo di regola qualunque carta monetata, ove pure fosse messa in corso per superiore disposizione; e dette rate da corrispondersi l'una nel dì 24 giugno festa della Natività di s. Gio. Battista, e l'altra nel dì 25 dicembre, festività del ssimo Natale: quale pagamento dovrà farsi all'emio prefetto pro-tempore della economia della congregazione di Propaganda, succollettore generale degli Spogli, che assumerà la veste di direttario, e per esso agl'individui, ai quali è stata di già accordata una pensione sulle riferite abbazie, ed a quelli ai quali per

eguale titolo verrà ripartita con apposite Bolle Apostoliche la rimanente somma dell'enunciato canone; ed altrettanto nei nuovi assegni in appresso.

5. Decorso ciascun semestre sarà obbligato l'enfiteuta di rendere esatto conto al prelodato emio direttario di tutti i pagamenti effettuati ai pensionati nel semestre stesso, versando nella cassa della succolletteria degli Spogli quelle quote di canone, o che non fossero state assegnate, o rimanessero vacanti per morte, o per ritardo di collazione, nella somma corrispondente.

6. A titolo della prima rata del canone, la quale ascenderebbe a sc. 1750, e che a senso dell'articolo 4 deve pagarsi nel 24 del futuro mese di giugno, soddisferà soltanto l'enfiteuta alla rata di pensione dovuta all'emio sig. cardinal Bernetti in scudi 1000 e all'altra dovuta al canonico d. Pellegrino Barattini in scudi 48, le quali scadono appunto nell'indicato giorno, e così in tutto sc. 1048. Il di più poi in sc. 702 compimento dei divisati sc. 1750, e le spese sostenute dall'attuale temporanea amministrazione nei cinque mesi di gennaio a tutto maggio per ministero, dative e simili, le quali importerebbero nell'assieme circa sc. 2700, e così in tutto sc. 3402, si rilasciano a beneficio del mentovato enfiteuta, non tanto per la prossima scadenza della prima rata del canone, quanto ed espressamente perchè a riguardo della diminuzione e condonazione anzidetta, non menochè in riflesso della piena e quasi immediata percezione de' frutti debba egli effettuare le necessarie riparazioni nelle case coloniche, molini, chiese ed in genere nei fondi delle abbazie, e provvedere in pari tempo alle mancanze di sagre suppellettili in esse chiese ed altro, e tutto ciò con la debita maturità e prudenza dando una più sollecita esecuzione a quelle delle dette riparazioni, che risultino di maggiore urgenza. La seconda rata poi e le successive dovranno corrispondersi integre nei termini indicati ai precedenti articoli.

7. Il riferito canone non potrà giammai essere affrancato dall'enfiteuta, anche nel caso, in cui da particolari leggi e disposizioni ne fosse autorizzata e permessa la redenzione.

8. Saranno tutte a carico del ripetuto enfiteuta le dative reali, senza detrazione alcuna anche per la così detta *rata di comodo*, nè per qualunque aumento potesse in seguito verificarsi sulle medesime. Egualmente sarà a di lui carico ogni tassa governativa, comunale e simili, che si trovassero già imposte o che potessero in seguito imporsi da qualsivoglia autorità. Dovrà inoltre sopportare le spese tutte per la manutenzione ed officatura delle chiese site nelle terre abbaziali, per la conservazione degli edifizî in uso sia di abitazione, sia di magazzini, sia di molini ecc., e finalmente per

lo spurgo de' fossi, per arginature di fiumi ed altro. Dipiù dovrà pagare i canoni livelli ed ogni prestazione dovuta dalle abbazie, tanto perpetua quanto temporanea, non che il frutto del prezzo del bestiame e del mobilio (meno la quota corrispondente alla rata di sc. 1000 capitale di detto bestiame ceduto ai monaci Avellaniti, unitamente all'abbazia di Sitria, in virtù di Nostra bolla *Inter multiplices*, data dal Quirinale li 27 settembre 1836), e tale frutto nelle scadenze, e nella somma espressa nell'istromento di acquisto fattone per parte della presente amministrazione dall'eredità dei beni liberi della b. mem. dell'efno Albani con istromento stipolato negli atti dell'Argenti segretario e cancelliere della R. C. A. 12 agosto 1835: le obbligazioni del quale istromento s'intenderanno trasfuse nell'enfiteuta, di modo che il canone nella somma superiore indicata dovrà sempre ed in perpetuo corrispondersi libero ed immune da qualsiasi imposizione e gravezza, senza che possa ritardarsi, diminuirsi o ridursi per cagione di pesi ordinari o straordinari, decima, ripartimenti, contribuzioni, anche ordinate dall'autorità apostolica, e per cause urgenti e privilegiate, come per spedizione contro gl'infedeli ecc., e benchè le enunciate tasse o altre qualunque s'imponessero sulla proprietà o diretto dominio; come neppure in caso di peste, fame, guerra, guerre guerreggiate, terremoto, incendio, sterilità, siccità, alluvione, infezione di locuste; perdita di frutti o parziale o totale, inesigibilità di livelli o corrisposte ecc. comprese nella concessione enfiteutica, mortalità di bestiami, ed in genere per motivo di ogni altra emergenza, disgrazia anche impensata, impensatissima.

9. Addossandosi all'enfiteuta il pagamento del frutto sul prezzo del bestiame come all'articolo precedente, dovrà dentro il mese di giugno prossimo farsi nuova stima del medesimo per rilevare se corrisponda al valore di acquisto (detratta, giusta quanto si è detto, la quota di scudi 1000 attribuita a Sitria). In caso che la risultanza della prefata stima porti una differenza o maggiore o minore dell'indicato valore, ossia del prezzo di acquisto, si aumenterà o diminuirà rispettivamente il canone in ragione di scudi 5 per ogni centinaio di tale differenza. Si avverte però che questo nuovo apprezzamento verrà effettuato all'unico scopo della corrispettività pel pagamento del ridetto fruttato, mentre nel resto s'intende che il bestiame si consegnerà come dote qualitativa e come parte dei fondi stessi talmente che nella circostanza, in cui andasse a risolversi la enfiteusi, dovrà restituirsi nell'identifico numero dei capi e nelle identiche specie, nelle quali se ne farà la traduzione. Quanto poi al mobilio, se si rinverrà mancanza di oggetti, se ne pagherà all'enfiteuta l'importo nella cifra rispettiva

dell'acquisto fattone dall'amministrazione riportata nel succitato istromento. Se d'altronde vi sarà aumento di articoli, se ne farà la stima, e l'enfiteuta accrescerà il canone di scudi 5 per ogni centinaio del corrispondente valore.

10. Inoltre dovrà l'enfiteuta non solo conservare e mantenere i fondi ed ogni altro annesso, ma migliorare ancora il tutto, siccome porta di sua natura il contratto enfiteutico (al quale oggetto sarà libero in ogni tempo al direttario o a chi per esso di eseguire le opportune verifiche) senza che possa egli affacciare giammai pretesa di compenso per tali miglioramenti, anche nel caso in cui per caducità o per altro motivo si rescindesse il contratto; giacchè dovranno i medesimi cedere liberamente al suolo.

11. Sarà in libertà dell'enfiteuta di convenire col ministero quanto sia di reciproca soddisfazione, ed in caso di qualunque licenza senza notabile demerito sarà obbligato l'enfiteuta di pagare per un anno l'attuale appannaggio, ed in seguito un terzo solo di questo all'individuo licenziato, sua vita naturale durante unicamente.

12. Manterrà l'enfiteuta medesimo sino al loro termine tutti i contratti vigenti di enfiteusi, di locazioni, ed altri, avendo anche a calcolo le consuetudini del luogo per ciò che possa riguardarne la rinnovazione.

13. Come sarà in di lui potere di eliminare quegli abusi e servitù, che si fossero illecitamente indotte a carico delle abbazie, così sarà tenuto a rispettare gli usi e servitù locali, che gravano li medesimi. Qualora poi per ragione di dominio o simili rivendicasse l'enfiteuta uno o più terreni o fondi spettanti alle predette abbazie, e viceversa fossero per eguali cause rivendicati da terzi uno o più terreni o fondi de' quali si trovino attualmente al possesso le stesse abbazie, se il fruttato netto dei terreni o fondi sia nell'insieme minore di scudi 50 annui, nulla potrà pretendersi rispettivamente dal direttario e dall'enfiteuta; se d'altronde la rendita netta sia nell'assieme maggiore della prefata somma di scudi 50 annui, dovrà allora aumentarsi il canone in ragione di scudi 5 per ogni centinaio dell'attuale valore del terreno o terreni, fondo o fondi, secondo che la rivendicazione sia a profitto ovvero sia a carico delle abbazie. Le spese peraltro delle liti, che s'intentassero per l'oggetto dovranno tutte sostenersi dall'enfiteuta senza che possa in ogni evento dimandarne compenso. Avrà bensì egli l'obbligo nel secondo caso di prevenire della lite il direttario per opportuna norma e per quegli schiarimenti, che si reputassero del caso.

14. Resta impedito all'enfiteuta, sotto pena della immediata caducità di subenfiteutare o

in tutto o in parte i terreni o fondi in genere delle abbazie; e molto più di alienare l'enfiteusi suddetta, presa l'alienazione nel più lato significato, come pure non potrà soggettare gli indicati fondi ad ipoteche o generali o speciali, limitatamente ancorà al dominio utile, senza l'espresso consenso del direttario nelle dovute forme.

15. Sarà per ultimo egli obbligato al pagamento anticipato del quindennio a favore del sacro collegio, che per l'abbazia di s. Lorenzo in Campo è ridotto a fiorini 25, e per quella di s. Gaudenzio in Barbara a fiorini 59, e così in tutto fiorini 84, quale pagamento dovrà parimenti sempre effettuarsi in tanta moneta buona d'oro od argento del valore corrente, esclusa qualunque carta monetata, e senza che abbia giammai a ritardarsi, diminuirsi o ridursi per qualsivoglia causa pensata o impensata, come si è detto del canone all'art. 8.

16. Nel caso di mora per un anno nella soddisfazione del canone, in caso eziandio di mora nel pagamento per una sola volta del citato quindennio, ed in fine in caso d'inadempimento a qualunque sostanziale patto ed obbligazione del contratto, incorrerà l'enfiteuta nella pena come sopra della caducità *ipso iure*, senza precedente interpellazione e senza il beneficio della relativa purgazione, di maniera che sarà in piena facoltà del direttario di tornare al possesso dei beni enfiteuticati senza ministero alcuno di giudice, come se la concessione non fosse seguita giammai; e ciò oltre il dritto nei primi due casi di esigere gli arretrati, com'è di legge.

17. Qualora la S. Sede venisse esonerata dal pagamento del frutto sul prezzo del bestiame e mobilio acquistato dall'eredità Albani, come si disse all'art. 8, quale pagamento si accolla all'enfiteuta, dovrà in questo caso di tanto aumentarsi il canone, quanto annualmente debbesi corrispondere per causa e titolo del pre-nunciato frutto.

18. Per la sicurezza del pagamento nel canone e dell'adempimento dei patti, oltre la iscrizione del privilegio sul dominio utile dei fondi, che si concedono in enfiteusi, resteranno obbligati tutti i beni propri dell'enfiteuta, al qual effetto se ne iscriverà legale ipoteca.

19. Rimarrà libero all'abate *pro tempore* l'esercizio di tutti i diritti della personale sua rappresentanza, cioè nomine dei parrochi nelle cure abbaziali e simili, come si è motivato all'art. 1, finchè non piacerà a Noi o ai Nostri successori di nominare un cardinale abate; ne eserciterà le attribuzioni, e ne assumerà eziandio la qualifica lo stesso prefetto *pro tempore* della economia di Propaganda e della generale azienda degli Spogli, e ciò avrà luogo tutte le volte, che nominato l'abate, se ne verificasse di nuovo la vacanza.

20. Le spese della bolla, della stipolazione dell'istromento, e del registro nella tassa fissa a norma di quanto venne praticato nell'enfiteusi dei beni della soppressa commendata di Grottaferrata; e così le spese delle stime, consegne ed altro saranno a pieno carico dell'enfiteuta.

21. Tutti li patti e condizioni espressi in questa Nostra schedola dovranno inserirsi nell'istromento pubblico da stipolarsi tra i nominati emi Pacca e Mattei, (i quali continueranno nella qualifica e rappresentanza di amministratori durante lo stralcio delle partite relative alla loro amministrazione); ed il padre abate presidente generale dell'ordine de' monaci Cisterciensi, munito di corrispondente autorizzazione e procura dell'ordine predetto, e per esso dei pp. abati componenti il corpo reggimentale, il quale dovrà accettare i riferiti patti e condizioni, oltre a quelle altre analoghe alla natura ed indole della enfiteusi, benchè degne di speciale menzione; promettendo in nome anche dei monaci successori l'esatta osservanza ed adempimento di quanto sopra nella forma più valida delle leggi veglianti.

22. Volendo e decretando, che contro la presente Nostra schedola di Moto-Proprio, benchè non esibita nè registrata nella Camera Apostolica e nei suoi libri, non possa opporsi alcun vizio di orrezione o surrezione nè alcun altro difetto della Nostra volontà ed intenzione; anzi dichiariamo e decretiamo che vaglia e debba avere sempre ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione e vigore con la semplice Nostra sottoscrizione, quantunque non vi sieno stati chiamati, nè uditi, nè citati quelli, che potrebbero avervi interesse, ancorchè fossero persone privilegiate in modo, che per comprenderli vi fosse bisogno di speciale menzione, non ostante la bolla di Pio IV Nostro predecessore *de registrandis*, la regola della Nostra cancellaria *de iure quaesito non tollendo*, e qualunque altra costituzione de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, consuetudini ed ogni altra cosa che facesse o potesse fare in contrario, alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso e di parola in parola inserito e registrato, e supplendo con la pienezza della Nostra suprema potestà ponteficia a qualsiasi vizio e difetto, sebbene sostanziale e formale, che vi potesse intervenire, e per questa sola volta e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene in questa Nostra schedola di Moto-Proprio espressamente ed ampiamente deroghiamo.

Dato dalla Nostra residenza del Vaticano questo dì 20 maggio 1837.

CXXXIX.

MOTU-PROPRIO

*Mandela, vulgo Poggio Mirteto, civitatis titulo et iuribus decoratur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Romani Pontifices singulari sane vigilantia et cura illud semper spectaverint, ut praesertim civilis eorum principatus populos ad virtutem amplectendam religionemque tuendam vel maxime excitarent, eorumque bono et felicitati quibusque rebus consulerent; tunc provido sane consilio illas ex pontificiis regiones splendidioribus titulis atque honoribus decorandas existimarunt, quae originis vetustate, ac civium indole, ingenio, pietate praestantes, luculentissima in hanc Petri Cathedram, fidei atque obsequii testimonia continenter praebuerunt. Neminem certe latet alias inter provincias, quae ad civilem huius Apostolicae Sedis principatum pertinent, Sabinam existere, antiquitate, religione, nobilitate, oppidorum multitudine, rebusque praeclare gestis illustrem, ac tanta apud veteres Romanos existimatione claram, ut illum florem Italiae ac robur reipublicae appellare non dubitarint. Quae quidem provincia ob eius in Apostolicam Sedem observantiam et catholicae religionis studium, a rec. me. Pio VII praedecessore Nostro, suo diplomate die quinta decembris anno millesimo octingentesimo edito, in pristina patriciae nobilitatis iura atque honores fuit restituta cum universa Sabina provincia veluti una civitas renuntiata; atque in huiusmodi splendidum Sabinorum ordinem plures S. R. E. cardinales, ac nobilissimi principes aliique ab avis et maioribus clari semper adlecti fuere. Iam vero alia inter oppida, quibus Sabina constat, Mandela, vulgo Poggio Mirteto, adest, quae ad Digentiam flumen existit, duodecim millia passuum a Manliana et Oriculo, atque apud Farfense coenobium ad orientem solem vergit. Quod oppidum cardinalibus Farfae abbatibus domicilium ac sedem praebens, iure potitum est, ut veluti civitas haberetur, eoque magis quod urbes Manliana et Collis Vetus illi subiectae. Ipsum praeterea praefectura vulgo *governo* insignitum, caput est duodetriginta regionum, ac post Reatinam civitatem, cuius provinciae seu delegationi subest, civium frequentia eminet, atque amplis ornatisque aedibus munitum, officinam crystallis efformandis habet, quae civili societati tanto usui atque ornamento esse solent. Accedit etiam, ut illius incolae religiosi, frugi, industrii, praeclara in Romanam Cathedram fidei, amoris et venera-

tionis specimina, difficillimis etiam temporibus exhibenda curaverint, iisque instant operibus quae non mediocrem omnibus utilitatem afferunt. Quod autem illius oppidi splendorem, decus et commodum mirifice auget, illud profecto est quod in praesentia dilectus filius Noster Aloysius S. R. E. card. Lambruschini hodiernus Farfae abbas ac Noster a publicis negotiis primus administer, vir omnigeno virtutum apparatu instructus, suavissimis moribus eximiaque sapientia, doctrina, prudentia praeditus, de Nobis deque catholica religione atque hac Apostolica Sede tot sane nominibus mirandum in modum optime meritus, ad eisdem oppidi bonum magis magisque procurandum, seminarium ibidem excitandum curat. Quae cum ita sint, Nos eidem dilecto filio Nostro rem gratam facere summopere exoptantes, eique morem gerere cupientes qui illi oppido civitatis honorem tribui expetit, ac tanta cura, studio, providentia, consilio, eiusdem oppidi bono atque utilitati prospicere vehementer contendit, oppidum ipsum ad maiorem dignitatem atque splendorem evehere censuimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu-Proprio et certa scientia pleneque auctoritate Nostra, Mandelam, vulgo *Poggio Mirteto*, in spiritualibus cardinali abbati Farfae in tempore existenti subiectam, in civilibus vero rebus Reatinae provinciae praesidi seu delegato obnoxiam, hisce literis, in civitatem erigimus et constituimus, eique omnes et singulos honores delatos volumus, ac iura et insignia, quae ceteris pontificiae Nostrae ditionis civitatibus tributa sunt, vel in posterum tribuentur. Concedimus etiam et impertimur, ut Mandelae incolae civium nomine decorentur, ita tamen ut Farfae abbas in tempore inibi consistere minime teneatur, sed Farfensi abbatiae, ut antea, subditi omnino sint. Haec volumus, concedimus et mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non peculiaribus quorum-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

cumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda maii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXL.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Dignitatibus et canonicis ecclesiae cathedralis Zacynthi gestare permittit hiberno tempore cappam violaceam superius ornatam pellibus albae mustellae, servato aestivo tempore palliolo seu mozzetta*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiariora ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti, magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quapropter quum illustri profecto in templo cultui divino inserviant dignitates et canonici cathedralis ecclesiae Zacynthiensis, quumque

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

² Ex Iure Pontificio de P. F. transcribimus lit. qua ad novum vicariat. Raymundum Griffith eligit.

DILECTO FILIO RAYMUNDO GRIFFITH
HIBERNO, SACERDOTI PROFESSO ORDINIS PRAEDICATORUM

GREGORIUS PP. XVI.

DILECTE FILI,
SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Pastorale officium, nobis ex alto commissum, nihil nos magis sollicitat, quam ut christifidelibus omni cura et studio prospiciamus quo in via mandatorum Dei dirigantur, atque ad aeternam animarum suarum asse-

demissis precibus ven. frater Aloisius Lastaria eiusdem ecclesiae episcopus a Nobis petierit, ut peculiaribus nonnullis insignibus eos auctoritate Nostra suprema exornemus, facile exorari Nos patimur ac petitioni huiusmodi obsequimur. Omnes ergo et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrent, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, dignitatibus et canonicis cathedralis ecclesiae Zacynthiensis eorumque successoribus auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut in choro, in sacris supplicationibus, in conventibus seu, ut dici solet, capitulis deliberationis causa habendis, et in aliis quibuslibet publicis canonicorum collegii functionibus, a celebritate omnium Sanctorum usque ad Ascensionis Domini festum, gestare libere et licite possint cappam, ut loquuntur, coloris violacei albae mustellae pellibus superiori in parte de more exornatam, sarta tectaque venia pro reliquo anni tempore palliolum seu mozzetta ferendi.

Haec concedimus atque sancimus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat et spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima maii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Novum in Promontorio Bonae Spei vicariatum apostolicum erigit a vicariatu insulae Mauritii distinctum, et in eo praeficit Raymundum Griffith*².

quendam salutem opportunis praesidiis adiuventur. Itaque cum ad religionis catholicae bonum in Promontorio Bonae Spei commodius atque expeditius promovendum necesse prorsus iudicaverimus vicariatum apostolicum, cui illarum regionum ecclesiasticum regimen sit commissum, in ipso Promontorio commorari, atque idcirco Promontorium illud per similes apostolicas litteras in vicariatum apostolicum peculiarem proprie dictum a vicario apostolico in insula Mauritii commorante minime dependentem constituerimus; Nos de tua pietate, doctrina, morum integritate et rerum gerendarum peritia, et catholicae religionis zelo, quamplurimum in Domino confisi quod ea quae tibi committenda duxerimus cumulate sis expleturus, de vv. ff. consilio eidem vicariatu praeficiendum censuimus. Quamobrem te, quem per similes apostolicas litteras hoc ipso die

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia humeris Nostriis impositi non leve sane totius dominici gregis onus ferentes, omni sane vigilantia, studio, consilio, industria eo potissimum spectemus oportet, ut catholica fides ubique vigeat et floreat, et cunctis christifidelibus quibusque rebus provide consulatur.

Cum itaque perspicuis monumentis constiterit, ad religionis catholicae bonum in Promontorio Bonae Spei promovendum necesse prorsus esse, ut ecclesiasticum illius Promontorii regimen vicario apostolico committatur, qui in ipsa illa regione resideat, quo commodior ibi et expeditior esse possit ecclesiae administratio et populorum cura, de venna fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio censuimus atque decrevimus, Promontorium Bonae Spei in vicariatum apostolicum proprie dictum a vicario apostolico in insula Mauritii commorante minime dependentem esse erigendum.

Motu igitur Proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione, deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, Promontorium Bonae Spei, a vicario apostolico in insula Mauritii omnino seiunctum minimeque dependentem, in proprium ac peculiarem vicariatum apostolicum erigimus, atque in eo vicarium apostolicum constituimus. Ipsi autem vicario ab hac Apostolica Sede adlegendo omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra concedimus et indulgemus.

Haec statuimus atque decernimus, volentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat ac in futurum spectabit plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus su-

datas episcopum ecclesiae Palacopolitan. sub archiepiscopo Ephesino in partibus infidelium renuntiavimus, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te hisce litteris auctoritate nostra apostolica ad nostrum atque eiusdem Apostolicae Sedis beneplacitum in vicarium apostolicum Promontorii Bonae Spei eligimus, constituimus et deputamus cum omnibus et singulis iuribus et facultatibus, quae huiusmodi propriae sunt muneris, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium. Mandamus propterea, in virtute sanctae obedientiae, omni-

per his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis constitutionibus et sanctionibus etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta iunii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur ut Feltrini cives habeant brachium b. Bernardini Tomitani ordinis Minorum s. Francisci¹.

Venerabili fratri
episcopo Papien.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil gratius, nihil optabilius nihilque potius esse possit quam omni cura, studio, vigilantia, populorum pietatem quibusque rebus alere atque fovere, tum piis christifidelium votis religiosisque postulationibus alacri libentique animo annuendum existimamus. Exponendum Nobis curavit venerabilis frater episcopus Bellunensis et Feltren., tanta pietate tantoque amore Feltrinos ipsos in beatum Bernardinum Tomitanum eorum civem esse incensos, ut aliquid insigne ex illius lipsanis in patria habere ac propius venerari, votis omnibus et precibus vehementer exoptent atque efflagitent. Namque hic Dei servus Feltriae natus, spretis mundi illecebris, atque institutum ordinis Minorum s. Francisci de observantia professus, postquam integrum vitae cursum in Dei gloria amplificanda, atque animarum salute, qua voce, qua exemplo, qua virtutum omnium splendore procuranda sanctissime exegisset, ista in Papiensi civitate in osculo Domini beatam efflavit animam, immarcesci-

bus et singulis ad quos spectat ac spectabit pro tempore, ut te in vicarium apostolicum per nos electum harum litterarum vi recipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad officium huiusmodi pertinent, praesto sint atque obediant, tuaque salubria monita et mandata reverenter suscipiant, et omnino adimpleant, alioquin sententiam sive poenam quam rite tuleris in rebelles sive statueris, ratam habebimus, et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari; non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die vi iunii MDCCCXXXVII, pontificatus nostri anno v.

² Ex Curia episcopali Papiensi.

bilem gloriae accepturus coronam. Hinc factum est, ut mortales illius exuviae in parochiali templo Deiparae Virgini, cui a Carmelo nomen, eiusdem Papien. Civitatis pie religio-seque asserventur, ac propterea Feltria non mediocri civium omnium dolore huiusmodi sacro monumento fuerit orbata. Iam vero cum Feltrini incredibili amore ardeant aliquid insigne ex eorum civis lipsanis habendi, nihil inausum nihilque inexpertum reliquere quo voti compotes tandem fieri possent. Quamobrem consiliis cum te, venerabilis frater, collatis, eo iam res deducta erat, ut ex Beati corpore brachium extraheretur, Feltrinorum procuratori ad huiusmodi negotium designato tradendum. Cum exemplo cognitum est, testimonium aliquod extare, quo proditum quasdam pontificias existere literas, quae omnino vetant quidquam ex eodem Beati corpore posse decerpi, itaque Feltrini, Nostra benignitate freti, enixis precibus a Nobis postularunt, ut hac in re auctoritate Nostra apostolica ipsis occurrere velimus. Nos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censentes, quibusvis pontificiis literis vel decreto praedecessorum Nostrorum eiusmodi rem prohibentibus, hac vice tantum omnino derogantes, tibi, venerabilis frater, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, facultatem tribuimus atque impertimur, cuius vi, servatis iis omnibus, quae ex Ecclesiae ritu servari solent, brachium vel aliquid aliud insigne ex beati Bernardini Tomitani corpore in commemorato parochiali templo condito detrahere, ac Feltrinorum procuratori, ea qua par est veneratione, tradere libere ac licite possis. Non dubitamus profecto quin in ipsis ferendis reliquiis illud adhibeatur obsequium, quod sacris rebus debetur. Mandamus vero, ut asserta pontificia prohibitio, de qua habita mentio est, in posterum omnino vigeat.

Haec concedimus atque indulgemus non obstantibus iis omnibus etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Presbyteris Pretiosissimi Sanguinis conceduntur templum et aedes S. Salvatoris in Campo¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices de universi dominici gregis salute sibi divinitus commissa vehementer solliciti, praecipua beneficentiae munera iis potissimum viris alacri libentique animo deferre semper consueverunt, qui divino ministerio addicti, tamquam selecti milites Christi bonum certamen certantes, qua voce, qua opere, qua exemplo in omnipotentis Dei gloriam promovendam ac sempiternum hominum bonum procurandum summopere incumbunt. Equidem non mediocri paterni animi Nostri voluptate noscimus, dilectos filios presbyteros instituti Missionum, cui a Pretiosissimo Sanguine nomen, iam variis in regionibus degentes, singulari cura, industria, contentione in vinea Domini excolenda omnem operam ponere, eosque virtutis, pietatis ac religionis studio praestantes, tum Divini Verbi praeconio, tum sacramentorum usu ac multiformis gratiae Dei dispensatione pro viribus eniti, ut populos ad Dei cultum et amorem, ac pietatis affectum, rectamque morum ac vitae disciplinam excitent atque impellant. Iam vero cum iidem dilecti filii ad sacri ministerii munia facilius obeunda, atque ad eiusdem instituti commoditatem prosperitatemque magis magisque procurandam summopere exoptent, aliquam hic in Urbe ubi, dilecto filio Nostro cardinali Vicario in spiritualibus generali iubente atque probante, etiamnum spirituali proximorum salutis inservium, hospitalem domum habere, Nobis exponendum curarunt, eos in praesentia templum aedesque SS^{mi} Salvatoris, quae ad Farfensem abbatiam pertinent, reperiisse, in quibus eorum domicilium ac sedem collocare possint. Et quoniam clarissimus ac praestantissimus vir dilectus in Christo filius Noster S. R. E. presbyter cardinalis Lambruschinius, qui a publicis Nostris negotiis et Brevibus, summisque aliis christianae reipublicae muneribus in exemplum fungens, utpote abbas commendatarius Farfensis ac SS^{mi} Salvatoris Maioris, de commemorato templo una cum aedibus adiectis ipsius instituti presbyteris concedendo vel facile consensit, idcirco iidem dilecti filii enixis precibus a Nobis postularunt, ut huiusmodi rei perficiendae supremam Nostram auctoritatem adhibere velimus. Nos igitur, quibus nihil gratius nihilque

¹ Ex Archivio domus generalis Congregationis Pretiosissimi Sanguinis Romae.

optabilius esse potest, quam novos dominici agri cultores fovere, eosque, quantum cum Domino possumus, iuvare, ac propterea illius instituti commodis prospicere cupientes, eorumdem presbyterorum votis quam libentissime annuendum censuimus. Quam ob rem omnes et singulos, quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis ac poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes atque absolutos fore censentes, hisce literis, Motu-Proprio, certa scientia, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine templum aedesque SS^mi Salvatoris in Campo hic in Urbe dilectis filiis presbyteris Missionum instituti a Pretiosissimo Sanguine perpetuum in modum damus, concedimus atque adtribuimus. Id tamen ea lege concessum volumus, ut presbyteri ipsius instituti templum idem aedesque adiectas propriis impendiis tueri atque instaurare debeant, et omnia ac singula onera illis inhaerentia et quovis nomine designanda, non exceptis publicis vectigalibus, diligenter implere teneantur; utque ea tantum eiusdem templi sacrae supellectilis pars pro ipsius templi servitio reservata censeatur, quam idem dilectus filius Noster S. R. E. cardinalis Lambruschinus pro suo arbitrio tradendam existimaverit; nam reliqua illius templi suppellex in pauperiores ecclesias abbatae Farfensis ac SS^mi Salvatoris Maioris ab ipso dilecto in Christo filio Nostro cardinali Lambruschinio quemadmodum ei libuerit, distribuetur. Mandamus praeterea ut abbati commendatario Farfensi et SS^mi Salvatoris Maioris pro tempore esistenti, ab ipsis presbyteris canon unius librae cerae albae quotannis perpetuo pendatur, utpote praesenti commemoratae ecclesiae SS^mi Salvatoris in Campo rectori aliqua domus pars, quamdiu ipse vixerit pro habitatione adtribuatur.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus, statuimus et mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas atque efficaces esse et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, iisque ad quos spectat et pro tempore spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi ac interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane, si quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super di-*

visione materiarum, nec non Nostra et cancellariae apostolicae regula, *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae abbatae et ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis deque verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima septima iulii millesimo octingentesimo quadragésimo primo, pontificatus Nostri anno undecimo.

CXLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Subtractam a iurisdictione episcopi Novae Aureliae in America Septentrionali provinciam Missisipii in novum episcopatum erigit cum sede in urbe Natchez*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Universi dominici gregis salus Nobis divinitus concredita postulat atque efflagitat, ut summo studio et vigilantia ea omnia peragenda curemus, quae ad catholicae religionis bonum et christifidelium utilitatem pertinere posse cognoscimus.

Itaque cum venn. fratres archiepiscopus Baltimorensis atque episcopi dioecesum confederatarum Americae Septentr. provinciarum, in synodo provinciali mense aprili huius vertentis anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi habita congregati, ad Nos supplicem miserint libellum, quo petebant ut, ad prospiciendum religionis catholicae incremento, atque ad commodius et expeditius procurandam animarum salutem, in provincia fluminis Missisipii in civitate Natchetensi novam episcopalem sedem constituere velimus, cui tota Missisipiensis provincia subiiciatur, quae hactenus episcopi Novae Aureliae iurisdictioni suberat; Nos de venn.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum sententia ac ratione habita consensus ab eodem episcopo Novae Aureliae exhibiti, eiusmodi rem confi- ciendam censuimus.

Itaque rebus omnibus maturo examine per- pensis, Motu-Proprio et ex certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine hisce literis in civitate Natchetensi novam episcopa- lem sedem erigimus atque instituimus, cui to- tam provinciam Missisipiensem subiicimus, quam provinciam ex iurisdictione episcopi No- vae Aureliae omnino subtractam in proprium et peculiarem episcopatum erigimus atque in memorata civitate proprium episcopum pariter constituimus. Ipsi autem episcopo ab hac Sede adlegendo omnes et singulas facultates solitas eadem auctoritate Nostra concedimus atque im- pertimur.

Haec volumus atque decernimus, derogantes iis, quae apostolicis literis diei decimae octavae iunii anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti incipientibus *Benedictus Deus* praescri- pta sunt de iurisdictione in provinciam Missi- piensem episcopo Novae Aureliae tribuenda, ac decernimus, has praesentes literas etc. atten- tari, non obstante etc. et quoties opus fuerit fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque constitutioni- bus etc. quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio- rem sub annulo piscatoris die vigesima octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo septi- mo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Erigit episcopatum Dubuquensem in territorio Visconsin in America septentrionali, quod proinde eripit a iurisdictione episcopi s. Lu- dovici*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Universi dominici gregis salus Nobis divini- tus concredita postulat atque efflagitat, ut sum- mo studio et vigilantia ea omnia peragenda cu- remus quae ad catholicae religionis bonum et christifidelium utilitatem pertinere posse cognos- cimus.

Itaque cum venn. fratres archiepiscopus Bal- timorensis atque episcopi dioecesium confoede- ratarum Americae Septentrionalis provinciarum in synodo provinciali mense aprili huius ver- tentis anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi habita congregati, ad Nos supplicem

miserint libellum, quo affirmabatur utile reli- gioni et animarum saluti esse futurum, si sedes nova episcopalis in civitate Dubuquensi, nuper quidem aedificata, sed valde iam populosa, in territorio Visconsino erigatur, cui eiusdem ter- ritorii occidentalis pars, quod ultra flumen Mis- sissippi, citra flumen Missouri iacet, quae hac- tenus episcopo s. Ludovici suberat, subiiciatur; Nos de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. car- dinalium negotiis Propagandae Fidei praeposi- torum consilio, apostolicae potestatis plenitu- dine, in civitate Dubuquensi in territorio Vis- consin novam episcopalem sedem erigimus at- que instituimus, cui eiusdem territorii occiden- talis partem, quod ultra flumen Mississippi, citra flumen Missouri iacet, subiicimus, quam qui- dem territorii partem ab iurisdictione episcopi s. Ludovici omnino subtractam in proprium ac peculiarem episcopatum erigimus, atque in com- memorata civitate proprium episcopum consti- tuimus. Ipsi autem episcopo ab hac Sede adle- gendo omnes et singulas facultates solitas eadem auctoritate Nostra concedimus atque impertimur.

Haec volumus atque decernimus derogantes iis, quae apostolicis literis diei decimae octavae iunii millesimi octingentesimi trigesimi quarti incipientibus *Benedictus Deus* praescripta sunt de iurisdictione in provinciam Missisipiensem episcopo Novae Aureliae tribuenda; ac decer- nentes has praesentes literas etc. attentari, non obstante etc. et quoties opus fuerit fel. rec. Be- nedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque constitutionibus etc. qui- buscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio- rem sub annulo piscatoris die vigesima octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo sep- timo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Novam sedem episcopalem erigit in urbe Nash- ville in America septentrionali, cui tota sub- iiciatur provincia Tennesseensis, hactenus subdita episcopo Bardensi*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Universi dominici gregis salus Nobis divini- tus concredita postulat atque efflagitat, ut sum- mo studio et vigilantia ea omnia peragenda curemus quae ad catholicae religionis bonum et christifidelium utilitatem pertinere posse co- gnoscimus.

Itaque cum venn. fratres archiepiscopus Bal- timorensis atque episcopi dioecesium confoede-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.² Ex eodem Iure Pontificio de P. F.

ratarum Americae Septentrionalis provinciarum in synodo provinciali mense aprili huius ventis anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi habita, congregati, ad Nos supplicem miserint libellum, quo affirmabatur utile religioni et animarum saluti esse futurum, si in provincia Tennesensi nova sedes episcopalis in civitate Nashville in comitatu Davidsoniensi, quae civitas valde populosa est, erigatur, cui tota provincia Tennesensis, quae hactenus episcopo Bardensi suberat, subiiciatur; Nos de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, in civitate Nashville in comitatu Davidsoniensi novam episcopalem Sedem erigimus et constituimus, cui totam provinciam Tennesensem subiicimus, quam provinciam ab iurisdictione episcopi Bardensis omnino subtractam in proprium ac peculiarem episcopatum erigimus atque in commemorata civitate et dioecesi proprium episcopum pariter constituimus. Ipsi autem episcopo ab hac sede adlegendi omnes et singulas facultates solitas eadem auctoritate Nostra concedimus atque impertimur.

Haec volumus atque decernimus derogantes iis, quae apostolicis literis diei decimae octavae iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto incipientibus *Benedictus Deus* praescripta sunt de iurisdictione in provinciam Missisipiensem episcopo Novae Aureliae tribuenda, ac decernimus has praesentes literas etc. attentari, non obstante etc. et quoties opus fuerit fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque constitutionibus etc. quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Confirmatur decretum s. congregationis Ep. et Reg. super legibus a Fratribus instituti Scholarum Christianarum in hospitio s. Mariae Angelorum ad Thermas Diocletianas degentibus omnino servandis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum nihil maius meliusve commodi et emolumenti civili aequae ac christianae reipublicae afferri possit quam ut adolescentibus ad pietatem et bonas quasque artes mature informan-

dis consulatur, tum Nos qui saepenumero ex Nostri ministerii munere spiritualibus auxiliis eas instruimus domos iuventutis exercendae ac tutandae ubique excitatas, omni sane studio iis prospicere debemus, quae in hac alma Urbe Nostra vigent ac florent, ut optato fini possint respondere. Hinc factum est, ut iam inde ab die vigesima secunda decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto, amplum pauperum adolescentulorum hospitium s. Mariae Angelorum ad Thermas Diocletianas, cui dilectus filius Noster Marius S. R. E. diaconus cardinalis Matteus tam naviter, provide scienterque nunc praest, summopere cordi habentes, illius curam et regimen dilectis filiis Fratribus instituti Scholarum Christianarum alacri libentique animo committendum censuerimus. Et quoniam clare aperteque perspeximus, necesse omnino fore ut certae conderentur leges quibus domus illa regeretur, quaeque ad christianam institutionem et rectam eius contubernii procuracionem quam maxime conducerent, opportunum Nobis visum est, ut experientia rerum omnium magistra, huiusmodi Nostrum consilium perficeretur. Quum autem elapso quatuor annorum intervallo et rerum usu noverimus quidquid accurato et stabili eiusdem domus regimini constituendo sit profuturum, de sententia venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum leges infra exscriptas edere existimavimus.

Omnes ergo et singulos, quos hae literae respiciunt, peculiari benevolentia prosequuti et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu-Proprio atque ex certa scientia et apostolicae potestatis plenitudine harum literarum vi statuimus atque decernimus:

1. Hospitium magnum s. Mariae Angelorum ad Thermas sub immediata summi Pontificis potestate manebit ad formam decreti s. congregationis editi die decima secunda novembris anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto.
2. Religiosi Scholarum Christianarum, qui illud incolunt, in iis quae administracionem, statum oeconomicum, admissionem, dimissionem, disciplinam et institutionem pauperum respiciunt, a cardinali subsidiis pauperibus distribuendis praefecto penitus pendeant, eiusque praescriptiones servant et observare faciant.
3. Quoad vero spectat ad christianam pauperum institutionem, sacras functiones et

¹ Ex quadam miscellanea inventa in Bibliotheca Angelica sub tit. D. V. 11.

sacramentorum frequentiam, subiecti sint deputato ecclesiastico uti eiusdem cardinalis praesidis in rebus spiritualibus vicario, eoque inscio nihil innovent.

4. Vicarius generalis Scholarum Christianarum in religiosas familiam eodem in hospitio manentem plenam auctoritatem et iurisdictionem habeat, eamque in iis quae regularem statum, interiorem disciplinam et oeconomiam atque constitutionum observantiam respiciunt, et ceteras domos visitet ac visitationis relationem et acta ad s. congregationem transmittat, iuxta decretum ab eadem s. congregatione latum die nona iunii anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi.
5. Electio rectoris hospitii et aliorum officialium ad vicarium generalem pertinebit de consensu cardinalis praesidis, ita tamen ut electio rectoris confirmationi s. congregationis subiciatur. Accedente vero causa absentiae vel infirmitatis sive rectoris, sive aliorum officialium, vicarius generalis Scholarum Christianarum potestatem habeat alios ad tempus substituendi, praehabito eiusdem cardinalis praesidis consensu.
6. Munus rectoris et officialium nec non mora aliorum religiosorum in hospitio ad triennium perdurabit. Possit autem vicarius generalis iustis de causis etiam prius, aliquem religiosum remove, vel si id gratum fuerit eminentissimo praesidi, indulgere religiosis, ut in officio vel in hospitio diutius remanere queant, non tamen ultra secundum triennium, nisi s. congregationis licentia accedat.
7. Vicarius generalis vigilet et curet, ut regulae et constitutiones Scholarum Christianarum a religiosa familia sedulo observentur, praesertim quoad votum paupertatis; et contra inobedientes iuxta sui instituti sanctiones animadvertat, implorata, quatenus opus sit, in gravioribus casibus s. Congregationis auctoritate.
8. Rector hospitii quovis mense de statu religiosae communitatis generalem in scriptis certiore faciat.
9. Cardinalis praeses habeat potestatem convocandi vicarium generalem, rectorem ho-

spitii, et quatenus iudicaverit, etiam consultores, ut de rebus hospitii cum ipsis agat, quando id necessarium duxerit.

Haec volumus atque mandamus decernentes hasce literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque quovis munere vel dignitate ornatos, sublata eis qualibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quomodolibet contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dicti instituti legibus et consuetudinibus in contrarium praemissorum quomodolibet concessis; quibus omnibus hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CXLVIII.

DECRETUM

Quo mulierum Fidelium Sociarum Iesu societates adprobatur¹.

Anno millesimo octingentesimo vigesimo Ambiani in Gallia mulieres quaedam piam societatem inierunt assumpto nomine Fidelium Sociarum Iesu, seque totas puellarum praesertim pauperum institutioni addixerunt. Cum autem ea res prospere cessisset et iam quatuor domus, adiuvante Domino, erectae fuissent, Maria Magdalena d' Houët, quae eam societatem in primis fundavit, Romam petiit summoque Pontifici Leoni XII humiliter supplicavit, ut institutum suaeque regulas et constitutiones apostolica auctoritate firmaret: a quo benigne excepta est². At vero summus Pontifex non modo

¹ Ex Archivio eiusdem societatis Parisii existente.

² VENERABILI FRATRI
IO. PETRO EPISCOPO AMBIANI

LEO PP. XII.

VENERABILIS FRATER
SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Iam multa quibus Ecclesia Christi affligitur, assidue dolentes mala, dignatur tamen consolari, Nos Dominus in tribulatione nostra vere pius, vere misericors.

Quantum enim impii consceleratique homines ad religionem ordinemque omnem evertendum connituntur, tantum studia bonorum videmus ad religionem ipsam, et communem salutem asserendam pluribus in locis inflammari. In his dilectam filiam Mariam Magdalenam d' Houët optimo iure numeramus, quae nuper Nos convenit de societate nobiscum actura, quam fundavit religiosarum feminarum, quas Fideles Iesu Christi socias velit appellari, eo potissimum spectans, ut per eam puellae praesertim egenae in Gallia honestis ac religiosis moribus imbuantur. Quod sane consilium utilissimum Nobis visum est, imo vero etiam necessarium: ad fustissimam enim exitiorum-publicorum causam tollen-

consilium illud valde probandum duxit, quod nimirum speraret Ecclesiae reique publicae maxime profuturum; verum etiam datis ad episcopum Ambianensem literis, institutum ipsum tum eidem tum caeteris Galliarum episcopis summopere commendavit, ut eas sorores, de puellarum institutione praeclare meritas, omni favore et studio adiuvent. Quod autem ad regulas constitutionesque eiusdem societatis attinet, rem distulit in aliud tempus, ut in negotio tanti momenti, ea qua par est gravitate iudicii decerneretur. Res igitur dilata est ad postridie nonas aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, qua die in plenario auditorio sacrae congregationis Episcoporum et Regularium emi patres, omnibus accurate perpensis, decreverunt « *institutum esse laudandum* ». De quo cum idibus eiusdem mensis ad SSmum Dñm Nostrum Gregorium XVI relatum fuisset, Sanctitas Sua rescribi iussit « *afferatur testimonium episcopi Ambianensis* ».

Nunc itaque eadem Magdalena d'Houët literas episcopi Ambianensis ad Bñm Patrem datas quinto idus maii millesimo octingentesimo trigesimo septimo, eidem Sanctitati Suae coram obtulit, in quibus episcopus apertissime declarat maximas utilitates in muliebre sexum bonosque mores ex eo instituto proficisci, eiusque approbationem ab Apostolica Sede enixe postulat. Praeterea eadem Magdalena d'Houët literas commendatitias archiepiscoporum Taurinensis et Senensis, episcoporum Nannetensis, Lingonensis, Lausenensis et Genevensis, et denique episcopi Olenensis vicarii apostolici Londinensis secum attulit, qui omnes cum episcopo Ambianensi mirum in modum consentiunt. Quamobrem Sanctitas Sua ob tot tantasque testimonificationes animum suum digne moventes, auditis etiam nonnullis emi patribus ex eadem sacra congregatione Episcoporum et Regularium, benigne annuit, ut decretum laudationis et approbationis instituti ab eadem sacra congregatione fieret et per literas apostolicas in forma Brevis expediretur: ita tamen ut regulae et constitutiones eo decreto non includantur, super quibus iudicium in posterum proferetur. Et ita iussit Sanctitas Sua in audientia habita ab infrascripto dño secretario die quarta augu-

sti anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi.

Et propterea s. congr. emorum et rñorum S. R. E. cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, ex speciali facultate sibi tributa institutum Fidelium Sociarum Iesu laudat et approbat, et super hoc decreto laudationis et approbationis literae apostolicae in forma Brevis expediantur: Salvo tamen iudicio in posterum ferendo de regulis et constitutionibus.

Datum Romae ex s. congregatione hac die quinta augusti anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi.

I. A. card. SALA praef.

I. Patriarcha CP. secretarius.

CIL.

EPISTOLA

Vicario apostolico Bombaini coadiutorem in vicariatu eligere concedit cum futura successione ¹.

Venerabili fratri
Petro De Alcantara
episc. Antipellensi ordinis Carmelit. Discalc.
vicario apostolico Bombaini
in Indiis Orientalibus

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ven. frater Maurelius Stabellini ordinis Carmelitarum Discalceatorum episcopus Dolicensis et coadiutor in tuo vicariatu iam designatus officium abdicaverit, ac propterea tu a Nobis petieris ut tibi aetate iam valde provecto et post innumeros in perlongo quadraginta et amplius annorum cursu toleratos labores in eo districtu gubernando alterum coadiutorem cum iure successionis concedere velimus, qui episcopali characterem sit insignitus, Nos, ne in eli-

dam pertinet, vel neglectam scilicet, vel perversam puerilis aetatis institutionem quae in maribus ne an in feminis magis noceat, haud facile dixeris: quantum vero bonis sperandum Ecclesiae reique ex instituto illo sit; declarata in illud ob ipsam plurimum Galliae locorum experientiam bonorum voluntas ac studia confirmant. Quocirca ut piam hanc feminam libentissime audivimus, eiusque salutare consilium summopere duximus probandum, ita eam fraternitati tuae, eiusque institutum maiorem in modum commendamus, vehementerque cupimus, a te ceteris venerabilibus Fratribus Galliae episcopis cunctisque ecclesiasticis tum saecularibus, tum regularibus commendari, ut ipsi eiusque religiosi sororibus favore, studio omnique auxi-

lio praesto sint, quod ad sanctum propositum assequendum iuvare possit. Interim quas eadem Nobis regulas obtulit societati suae praescribendas sedulo expendemus, sententiam de iis nostram maturo tempore, largiente Domino pronuntiaturi; quem supplices rogantes, ut quod caepit opus ad gloriam nominis sui tuaeque et aliarum dilectissimae, Nobis istius Ecclesiae Dioecesium utilitatem perficiat atque confirmet, apostolicam benedictionem Tibi et credito curae tuae gregi peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die 2 augusti anni 1826 pontificatus Nostri anno III.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

genda persona idonea pro huius coadiutoris officio tibi grata et ad munus explendum apta, quae prius a Nobis esset, uti par est approbanda, tempus frustra decurrat ob nimiam distantiam locorum, neque eveniat, quod absit, ut te deficiente, vicariatus iste diu careat pastore episcopali dignitate ornato, probe noscentes quanta tua sint merita et quanta prudentia, doctrina, pietate, fide, religione praestes, extraordinario modo tibi annuere volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, tibi, ven. frater, necessarias et opportunas facultates tibi eligendi in coadiutorem vicarii apostolici Bombaini eum ex missionariis tibi subiectis quem magis dignum et idoneum ad huius coadiutoris munus gerendum pro tua prudentia iudicaveris, auctoritate Nostra apostolica, tenore praesentium tribuimus et impertimur, ita tamen ut coadiutor sic per te electus nonnisi ea quae hac in re tu illi demandaveris, omnino praestare teneatur.

Cum vero munus huius quo tu in praesentia fungeris quomodolibet ex persona tua vacaverit, coadiutorem ut supra a te eligendum loco tui vicarium apostolicum Bombaini cum omnibus et singulis facultatibus quae tibi ratione officii huius ab hac Sede hactenus quomodolibet concessae sunt, iam nunc auctoritate et tenore praesentis facimus et constituimus, salva semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

Praeterea ut idem coadiutor a te adligendus caractere et titulo episcopali praefulgeat, ex nunc pariter pro tunc illum in episcopum ecclesiae Calamen. actu per obitum ultimi episcopi vacantis, quae in partibus infidelium sub archiepiscopo Carthaginensi existit, eadem auctoritate Nostra apostolica eligas atque declares, illique ut ad ecclesiam praedictam, quandiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur, eadem auctoritate Nostra concedas et indulgeas, tibi quoque pariter et eidem coadiutori a te eligendo ac postea in episcopum Calamen. auctoritate et tenore praed. renuntiando, postquam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos a sede Nostra propositos etc. (Sequuntur clausulae etc.).

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CL.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Venerabilis Martinus de Porres honore Beati decoratur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum semper in catholica Ecclesia tuenda eiusque sanctitate illustranda admirabilem Dei optimi maximi potentiam tot tantisque ostentis fulgere conspiciamus, tum in insignibus gloriosisque sanctorum hominum gestis, ita ea omnibus aperte declaratur, ut caelestis illa vis, qua Deus Ecclesiae suae perpetuo sese adfuturum promisit, numquam aut manifestius apparere, aut magnificentius agere videatur. Ipsi enim, adspirante divini numinis aura, humanae naturae infirmitatem praetergressi et spectaculum facti mundo, angelis atque hominibus, cum egregiarum virtutum copia et miraculorum fama longe multumque antecellant, summam Dei potentiam eiusque Ecclesiae sanctitatem maiestatemque mirandum in modum praedicant atque testantur. Splendidissimum divinae huius potentiae testem habemus venerabilem Dei servum Martinum De Porres, quem ex inclyta sancti Dominici familia sodales inter operarios tertii ordinis adlectum, post vitam sanctissime exactam omniumque virtutum splendore mirisque prodigiis illustrem, nunc in caelesti Hierusalem triumphali immortalis gloriae corona circumdatum esse laetamur. Nam ipse parentibus nobili viro Ioanne De Porres et Anna Velasquez, quinto idus decembris anno a reparata salute millesimo quingentesimo septuagesimo nono, Limae in America meridionali natus, simul atque in lucem editus in eo ipso salutari fonte, ubi sexennio post admiranda illa ac penitus dilecta Deo virgo Limana Rosa baptismo fuit abluta, mystico regenerationis lavacro rite expiatus, vel ab ipsa infantia illustra humilitatis, mansuetudinis, modestiae, pietatis atque effusae in pauperes naturae specimina praebere visus est. Ineunte vero adolescentia chirurgicam artem edoctus, qua semper in egenis potissimum ulla absque mercede curandis usus, ab omnibus oblectamentis abhorrens, illud unum in deliciis habebat Deum ex animo colere, Virginem Matrem mirabili amore prosequi, precationi instare, templa adire, ad poenitentiae sacramentum frequenter accedere, caelesti saepe refici dape, calamitosis omni ope et opera auxilium ferre, et corpus quotidianis affligere ieiuniis. Cum autem decimum quantum aetatis annum ageret, maiore semper in dies desiderio flagrans se totum Deo devovendi, eum-

¹ Ex Typographia Rev. Camerae Apostolicae.

que vitae statum ineundi, in quo ab mundi illecebris periculisque semotus, Deum unum quaerere eique uni omnino adhaerere posset, oblitus generis, domus, parentum, voti compos factus, religiosae sancti Dominici familiae nomen dedit, ibique sodalibus operariis tertii ordinis adscriptus, quemadmodum enixis precibus efflagitarat, omnigeno virtutum apparatu instructus, communi omnium admiratione tirocinium exegit. Mirum profecto est quo studio virtutes quasque magis magisque colendas amplectendasque suscepit, ubi suam fidem eidem ordini perpetuo obstrinxit. Humilitatem enim firmissimum virtutum omnium fundamentum ita dilexit, ut nihil ei tam gratum tamque iucundum esset, quam abiectiora et viliora quaeque coenobii ministeria obire, se maximum peccatorem appellare, et submissis genibus illorum pedes deosculari, qui eum contumeliis, conviciis, ludibriis consecrari solebant. Etsi vitam innocentissimam ageret, tamen suum corpus quotidianis attritum ieiuniis, diu noctuque flagris caedere et cruentare, cilicium ferreasque catenas gestare numquam destitit, dici ut rectissime possit, quod *mortificationem Iesu in suo corpore* circumferret. Qui vero in eo humanarum rerum contemptus! quae mira paupertas! quae fida intaminatae pudicitiae inviolatae pudoris custodia! Tanta in Deum caritate aestuabat, ut vel levissimae culpa speciem horreret atque defugeret, dies noctesque precando traduceret, sermones non de aliis umquam nisi de Deo rebusque caelestibus frequentes haberet, omnes ad Dei amorem inflammaret, acerbissimos Iesu cruciatus continenter recoleret, in sacro corporis et sanguinis Christi mysterio contemplando diu immotus consisteret, pro Deo vitam profundere tum maxime optaret, cum praesertim in Sinarum et Iaponiae imperiis, effraenatum Ethnicorum furorem in christianorum caede crudelissime debacchari cognosceret, et quam saepissime ad poenitentiae sacramentum ac divinum convivium eo pietatis sensu accederet, ut caelestis ardor toto ex eius ore emicare videretur. Hic tam incensus in Deum amor, egregiam illam in eo caritatem fovebat, qua singulos quosque mirifice complectebatur homines. Itaque singulari studio pauperes praesertim, quos in oculis semper gerebat, non modo christianae fidei rudimentis imbuiere atque ad salutis iter omni ratione deducere nitebatur, verum etiam de cuiusque molestiis et angoribus vehementer sollicitus eo potissimum spectabat, ut adversis hominum rebus per fugium ac solatium praebere posset. Hinc et aliorum opem implorare et stipem cogere consuevit, quo miseris puellis dotem, aliisque calamitosis de pristino praesertim dignitatis ac splendoris gradu deiectis vestes, cibaria, pecuniam et cuiusvis generis adiumenta conferret. Aegrotos vero et praecipue morientes

vel in coenobio, vel extra, vel in publicis valetudinariis frequenter invisere, omnia illis caritatis officia exhibere, eorum commiserari miseras eosque consolari ac simul iuvare studebat, quo pie religioseque in osculo Domini ex hac vita migrarent. Eodem caritatis igne succensus, cum vehementer doleret puerulos patrum nescios et liberos parentibus orbatos maximis obrui malis, ut eorum saluti succurreret, Limae collegium excitandum curavit, ubi illi et ali atque ad omnem pietatem honestatemque institui possent. Mirabantur quidem omnes quomodo unius homunculi, religiosae disciplinae legibus adstricti, opera atque industria tot rebus agendis, tot laboribus obeundis, tot subsidiis comparandis sufficere umquam posset. Omnes humanitatis sensus indutus, ea benignitate praestabat, ut vel bruta ipsa animalia salutarem illius operam curamque continenter fuerint experta. Hanc tam eximiam cumulatamque virtutem iis caelestibus donis ornatam voluit Deus, quae in Martinum conguessit. Etenim quamvis ipse optimarum artium ac disciplinarum omnino rudis, tamen de sublimioribus fidei mysteriis tam apte loquebatur, ac tanta doctrina gravissimas quasque theologicas quaestiones dirimebat, ut doctissimi viri summopere admirantes illiterati hominis sapientiam, eam divinitus haustam una voce praedicarent. Neque id solum, nam et futura praedicere, et cordium abdita penitus cognoscere, et daemonis insidias atque impetus detegere, et salutaria documenta praebere, et prodigia edere, et caelestibus colloquiis perfrui solebat. Iam vero Martinus tot tantisque cumulatus virtutibus caelo maturus, diutino morbo conflictatus intermissis numquam caritatis operibus, postquam suam mortem pluries praedixit, sexagesimum aetatis annum agens, omnibus Ecclesiae sacramentis rite sancteque munitus, tertio nonas novembris anni millesimi sexcentissimi trigesimi noni serena fronte hilarique vultu efflavit animam, in Domini sinum amplexumque advolans, quem unum in tota vita quaesierat ac tantopere dilexerat.

Cum autem eius sanctitatis fama multis probata prodigiis in dies percrebuerit, causa de more ad congregationem vnn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Sacris Ritibus praepositorum de virtutibus delata, rec. mem. Clemens pp. XIII praedecessor Noster solemni decreto tertio kal. martii anni millesimi septingentesimi sexagesimi tertii emisso, eas heroicas esse sancivit. Postmodum vero de miraculis, quae ad illius sanctimoniam hominibus significandam, eo suffragante, a Deo patrata dicebantur, actum est, quorum duo prae caeteris ab eodem Sacrorum Rituum conventu iterum ac tertio consueta lance librata, perspecta atque discussa, Nos decreto decimoquarto kal. aprilis anni millesimi octingentesimi trigesimi sexti

adprobanda censuimus. Nos itaque omnibus christifidelibus, iis praecipue, qui religiosae vitae legibus sese obstrinxerunt, tot illustria virtutum exempla palam proponere cupientes, rebus omnibus iterum diligentissimo examine perpensis, tanti viri honorem et venerationem, hisce potissimum asperrimis atque luctuosissimis christianae et civilis reipublicae temporibus, ad maiorem Dei gloriam quantum in Nobis est promovere decrevimus. Etenim eadem congregatio coram Nobis quinto kal. maii anni millesimi octingentesimi trigesimi sexti coacta, auditis etiam consultorum suffragiis, uno spiritu unaque voce censuit posse, cum Nobis videretur, commemoratum Dei servum Beatum declarari omnibus cum indultis, donec sollemnis eius peragatur canonizatio. Nos igitur piis enixisque totius inclytæ Dominicianae familiae precibus, atque in primis dilecti Filii Thomae Hyacinthi Cipolletti, eiusdem fratrum Praedicatorum ordinis supremi moderatoris seu magistri generalis hic in Urbe huius causae postulantis, permoti, ex commemoratae cardinalium congregationis consilio et assensu, auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi, facultatem facimus atque impertimur, ut idem Dei servus Martinus De Porres sodalis operarius tertianus professus Fratrum ordinis Praedicatorum, Beati nomine in posterum nuncupetur, eiusque corpus et lypsana seu reliquiae (non tamen in solemnibus supplicationibus defendendae) publicae fidelium venerationi exponantur, imagines quoque radiis seu splendoribus exornentur. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus, ut de eo recitetur quotannis officium et missa de communi confessoris non pontificis cum orationibus propriis a Nobis adprobatis, iuxta rubricas missalis et breviarii Romani. Eiusmodi vero officii recitationem missaeque celebrationem fieri concedimus, dumtaxat Limae atque in eius dioecesi, itemque omnibus in templis ubi Fratrum Praedicatorum ordo institutus reperitur, die quinta novembris ab omnibus christifidelibus tam saecularibus quam regularibus, qui horas canonicas dicere tenentur. Et quantum ad missas attinet, etiam ab omnibus sacerdotibus ad ecclesias, in quibus festum peragetur, confluentibus. Denique concedimus atque indulgemus, ut anno ab hisce literis datis primo, sollemnia beatificationis servi Dei Martini De Porres in templis dioeceseos et ordinis, de quibus habita mentio est, celebrentur cum officio et sacris, seu missis duplicis maioris ritus, quod quidem fieri praecipimus die ab ordinariis sacris praesidibus indicenda, ac postquam ea sollemnia in basilica Vaticana fuerint expleta, cui Nos sacrae pompae diem decimam mensis septembris huius anni statuimus.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis et decretis de non cultu editis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem ut harum literarum exemplis etiam impressis, dummodo manu secretarii praedictae congregationis subscripta sint et sigillo praefecti munita, eadem prorsus in disceptionibus quoque iudicialibus fides habeatur, quae Nostrae voluntatis significationi hisce literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

Loco ✠ signi

Pro dom. card. DE GREGORIO

A. Picchioni *substitutus*.

CLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Ven. Ioannes Massias honore Beati decoratur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Amantissimus ille humanae dignitatis reparator Christus Dei filius, qui splendor Patris et lumen indeficiens e caelo in terram venit, atque arcano reconditoque consilio divinam cum humana natura coniungens, nostramque minime aversatus infirmitatem in similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo, quo laboranti humano generi succurreret illudque pro immensa sua pietate et caritate ab interitu atque ab daemonis captivitate et servitute vindicaret; humilitatis virtutem verbo, opere, exemplo usque eo commendavit, ut Ecclesiam suam huiusmodi praesertim virtute ubique terrarum crescere, vigere ac dominari semper voluerit. Quocirca mites et humiles corde tanta caelestium donorum copia Deus cumulare assolet, ut ad sui nominis gloriam propagandam in deliciis omnino habere videatur humiles quam maxime erigere atque excitare, eosque vel imo tollere de gradu ut sedeant cum principibus populi sui, et stulta mundi eligere ut confundat sapientes, et infirma mundi, ut fortia quaeque confundat. Innumeros inter heroes, qui Christi crucis humilitatem edocti, et facti amici Dei post mortalis huiusce vitae stadium pervenerunt ad caelestia regna, atque habitantes in domo Domini ful-

¹ Ex Typographia Rev. Camerae Apostolicae.

gent quasi stellae in perpetuas aeternitates, emicat profecto venerabilis Dei servus Ioannes Massias, quem ex clarissimo sancti Dominici ordine sodales in operarios adscitum, tot virtutibus clarum, tot meritis illustrem nunc in caelesti ac beata patria immensum gloriae pondus atque immarcescibilem coronam consequutum esse suspicimus. Hic enim in oppido Rivera Palentinae dioeceseos in Hispania nobilibus iisdemque pientissimis parentibus, sed falsa volubilique adversante fortuna de pristino dignitatis atque amplitudinis splendore deiectis Ioanne d'Arcas et Agnete Sanchez, sexto nonas martii anno a Virginis partu millesimo quingentesimo octuagesimo quinto natus, ac lustralibus aquis ex catholico ritu ablutus, et ad omnem virtutem mature institutus, vel a prima aetatula eximiae sanctitatis fundamenta iecit. Animam porro sortitus bonam ac singularibus caelestis gratiae muneribus locupletatus, Ioanne praesertim apostolo et evangelista duce et auspice, vel ab ipsa pueritia suavissimos mores, virginealem verecundiam, egregiam modestiam, pietatem, abstinentiam, humilitatem atque in egenos liberalitatem praeseferens, neque cum aequalibus ludere, neque pueriliter quidquam agere visus est, sed ab ineptiis et nugis prorsus abhorrens, amare silentium, solitudinem quaerere, fervidas diu noctuque fundere preces, atque a sensibus interdum abreptus, ad Christi e cruce pendentis, Deiparae Virginis aliorumque caelitum imagines haerere solebat. Sacras in primis aedes libentissime adire, ibique assidua precatione multas transigere horas, atque ubi per aetatem licuit ad poenitentiae et eucharistiae sacramenta mirifico ardore frequenter accedere, sermones divinis de rebus avidissime excipere, illisque puerulos peramanter erudire consuevit, ut teneras eorum mentes et cerea corda ad omnem pietatem formaret et fingeret. Postquam adolescentiam in pascendis ovibus pie sancteque exegit, egressus de terra et cognatione sua, multis Indiae regionibus insigni sanctimonia peragrat, Deo magis magisque auxiliante, Limam pervenit, ibique omnibus omnino relictis tamquam expeditus miles, vel plane potius nudus Christum nudum sequi constituit. Itaque anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo in sanctae Mariae Magdalенаe coenobium sese abdidit, ac religiosae s. Dominici familiae sodales inter operarios adscriptus, summa omnium admiratione tirocinium confecit, ac sollemnibus votis nuncupatis virtutum omnium splendore mirandum in modum coruscare visus est. Nihil ei quidem neque potius, neque gratius, neque iucundius fuit, quam ut in Deiparam praesertim Virginem sui cultus et amoris significationes, quas posset maximas, exhiberet, perpetuis suum corpus affligeret ieiuniis, illudque ciliciis ferreisque flagellis discruciet, caederet, cruen-

taret, terrestria semper despiceret et amaret caelestia, dies noctesque precationi et divinarum rerum meditationi continenter instaret, se vilem abiectum atque omnium hominum iniquissimum existimaret et appellaret, summa observantia illos potissimum, qui ei praeerant, coleret, evangelicam paupertatem in rebus omnibus praeseferret. Tanta vero vigilantia pudicitiam tuebatur, ut oculis semper ad modestiam compositis atque humi defixis singulos quosque quam diligentissime interclusos haberet aditus, ne quis pestilentis aurae flatus forte irrumpens vel leviter virgineum pudorem laedere posset. Quam praeterea patiens! quam mansuetus! quam docilis! quam omni in re aequabilis! Mira quidem animi constantia excellens non solum morbos, hominum convicia, iniurias et gravissima quaeque hilari ac serena fronte perpessus, verum etiam furentes violentosque infestissimi humani generis hostis impetus, qui eum duodecim et amplius per continentes annos omnibus armis omnibusque dolis insectari, exagitare et vulneribus conficere contendit, quo vel in fide labantem vel spe deiectum haberet, tam bene ac viriliter sustinuit, ut semper mali daemonis artes atque fallacias detexerit, eiusque nefarios motus conatusque magnifice vicerit ac profligarit. Admirabilis Dei amor ita Ioannis animum mentemque pervaserat, ut vel levissimae noxae speciem summopere horrens et reformidans ac divinae voluntati plane inserviens, quidquid ageret, diceret, cogitaret, Deum semper spectaret, atque in Deum perpetuo intuens in illius amorem, ex rerum omnium adspectu sese vehementius excitaret, divinis de rebus magna cum pietate verba faceret, quibus audientium animos suavissima ac mirabili vi in Deum rapiebat, fervido mentis affectu Christum in eucharistia latentem, eiusque acerbissimam mortem a sensibus abstractis veneraretur et coleret, et quam saepissime sacram ad mensam tanto ardore accederet, ut ex eius ore, oculis, gestu ac totius corporis habitu quisque vel facile intelligeret, quanta maxima huiusce amoris flamma conflagraret. Atque ex hac tam ardenti in Deum caritate insignis illa in homines Ioannis benevolentia et voluntas, qua nihil umquam inausum nihilque intentatum reliquit, ut monitis, precibus, suasionibus errantes in salutis viam revocaret, ad probitatem, honestatem traduceret, et ad religionis Deique studium excitaret atque inflammaret. Haec Ioannis caritas illas quoque mirifice complectebatur animas, quae post mortem piaculari in carcere inclusae omnes ex humana infirmitate contractas sordes delere debent, quo caelestes possint inire sedes. Quamobrem pro his assidue Deum precari atque obtestari, diris in suum corpus flagris saevire, aliaque omnia expiationis opera peragere studebat, tantumque hac in re industriae ponebat, dignus ut habitus, qui co-

gnosceret, quamplurimas animas omni labe, eo suffragante, exutas in aeternam beatitatem fuisse receptas. Neque minus de corporis malis Ioannes sollicitus, miseros omnes seipso cariores habens gaudebat in primis gestiebatque animo vehementer cum calamitosis semper versari, et egenos quosque cibariis, vestibus, pecunia iuvare, illis cibos flexis parare genibus atque humilia quaeque ministeria exhibere, emendicatam in eos erogare stipem, omnesque ad subsidia pauperibus praestanda excitare, ac simul aegrotos invisere omnemque in ipsos opem et operam conferre. Nihil igitur mirum si amplissimis caelestis gratiae fuerit cumlatus donis, quibus Deus mirabilis in sanctis suis egregiam Ioannis sanctitatem illustrare voluit. Divino enim numine afflatus non modo occulta cognoscere, futura praedicere, abdita animorum sensa penitus perspicere, de sublimioribus fidei mysteriis atque impeditissimis quaestionibus, rudis licet et illiteratus, sapientissime loqui solebat, verum etiam caelitem frui colloquiis, prodigia edere atque in caelestium rerum contemplationem intentus humo sublimis efferri visus est. Iam vero Ioannes tot tantisque virtutibus clarus, annos sexaginta, menses sex et dies quindecim natus, gravi morbo correptus, omnibus catholicae religionis mysteriis rite expiatus, postquam mortis diem palam praedixit, decimo sexto kal. octobris anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto ferrea ad lumbos praecinctus catena, manibus in pectore ad crucis speciem compositis, oculis vero in caelum sublatis atque defixis, divinae caritatis igne consumptus, exultans atque triumphans in osculo Domini placidissime ex hac vita migravit in caelestem patriam advolans eam gloriae accepturus coronam, quam ei Dominus paraverat in aeternum.

Cum autem illius sanctitatis fama longe multumque fuerit pervagata, causa de more ad congregationem venerabilium fratrum Nostorum S. R. E. cardinalium Sacris Ritibus praepositorum de virtutibus delata, fel. rec. Clemens XIII praedecessor Noster solemnibus decreto quarto nonas februarii anno millesimo septingentesimo septuagesimo secundo edito, eas in gradu heroico constitutas declaravit. Postmodum vero de miraculis, quae ad illius sanctitatem hominibus declarandam, eo suffragante, a Deo peracta dicebantur actum est, quorum duo prae ceteris, ab eadem Sacrorum Rituum congregatione de more accuratissime expensa atque discussa, Nos decreto decimo primo kalendas octobris anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto adprobanda censuimus. Omnibus itaque christifidelibus atque illis potissimum qui religiosae disciplinae legibus obstricti absconditam in Christo vitam ducere voverunt, tot admiranda virtutum exempla palam Nos proponere vehementer optantes, rebus omnibus

iterum vel diligentissimo examine perpensis, tanti viri honorem et venerationem in hac praesertim tanta temporum asperitate, ad maiorem Dei gloriam quantum in Nobis est promovere decrevimus. Eadem enim congregatio coram Nobis decimoprimo kalendas ianuarii huius anni coacta, communi omnium voce existimavit posse, cum Nobis videretur, laudatum Dei servum Beatum declarari omnibus cum indultis, donec sollemnis eius celebretur canonizatio. Nos igitur piis enixisque totius clarissimi et praestantissimi Dominiciani ordinis precibus et votis, atque in primis dilecti filii Thomae Hyacinthi Cipolletti eiusdem Fratrum Praedicatorum ordinis supremi moderatoris seu magistri generalis hic in Urbe huius causae postulatoris, permoti, ex commemoratae cardinalium congregationis consilio et assensu, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, facultatem facimus atque impertimur, ut idem Dei Servus Ioannes Massias sodalis operarius professus Fratrum ordinis Praedicatorum Beati nomine in posterum nuncupetur, eiusque corpus et lypsana, seu reliquiae (non tamen in solemnibus supplicationibus deferendae) publicae fidelium venerationi exponantur, imagines quoque radiis seu splendoribus exornentur. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus, ut de eo recitetur quotannis officium et Missa de communi confessoris non pontificis cum orationibus propriis a Nobis adprobatis iuxta rubricas missalis et breviarii Romani. Eiusmodi vero officii recitationem missaeque celebrationem fieri concedimus dumtaxat Limae, et in eius dioecesi atque in dioecesi Palentina in Hispania ubi ortum duxit, itemque in omnibus templis, in quibus Fratrum Praedicatorum ordo institutus reperitur, die tertia octobris ab omnibus christifidelibus tam saecularibus quam regularibus, qui horas canonicas dicere tenentur. Et quantum ad missas pertinet, etiam ab omnibus sacerdotibus ad ecclesias, in quibus festum peragetur, confluentibus. Denique concedimus et indulgemus, ut anno ab hisce literis datis primo, sollemnia beatificationis servi Dei Ioannis Massias in templis dioecesium et ordinis, de quibus habita mentio est, celebrentur cum officio et sacris seu missis duplicis maioris ritus, quod quidem fieri praecipimus die ab ordinariis sacris praesidibus indicenda, ac postquam ea sollemnia in Vaticana basilica fuerint peracta, cui Nos sacrae pompae diem tertiam mensis septembris vertentis anni statuimus.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis et decretis de non cultu editis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut harum literarum exemplis, etiam impressis, dummodo manu secretarii praedictae congregationis subscripta sint et sigillo praefecti munita, eadem prorsus in di-

sceptationibus quoque iudicialibus fides habetur, quae Nostrae voluntatis significationi hisce literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

Loco ✠ signi

Pro dom. card. DE GREGORIO

A. Picchioni substitutus.

CLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Ad Filias charitatis s. Vincentii de Paulo in toto Galliarum regno existentes, indulgentias concessas Filiabus in dioecesi Parisiensi degentibus extendit*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis nuper fuit pro parte dilectarum in Christo Filiarum Charitatis s. Vincentii de Paulo in dioecesi Parisiensi, quod alias fel. rec. Leo PP. XII plenariam indulgentiam et remissionem omnium peccatorum, defunctis quoque per modum suffragii applicabilem, eisdem in uno cuiuslibet mensis die ad earumdem libitum eligendo, aliquam ecclesiam vel oratorium aut cappellam rite dispositis visitando, aliaque iniuncta adimplendo lucrificandam impertitus fuit. Verum cum aliae Charitatis Filiae s. Vincentii de Paulo in reliquis Galliarum partibus existentes, huiusmodi indulgentiarum thesauri participes fieri summopere desiderant, Nobis humiliter supplicari fecerunt exponentes praedictae, ut huiusmodi indulgentias ad has quoque extendere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ad augendam fidelium religionem pia charitate intenti, earumdem exponentium supplicationibus permoti, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, supradictam indulgentiam in uno die cuiuslibet mensis Filiabus Charitatis s. Vincentii de Paulo Parisiensis dioecesis, ut praefertur, a fel. rec. Leone PP. XII concessam, ad reliquas omnes et singulas huiusmodi Charitatis Filias s. Vincentii de Paulo in toto Galliarum regno existentes, dummodo iniuncta pro hisce indulgentiis acquirendis adimpleverint opera, eodem modo et forma, auctoritate apostolica, tenore praesentium, extendimus eisque communicamus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima augusti millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus adprobatur congregatio s. Benedicti in Gallia, et monasterium de Solesmis in abbatae titulum erigitur*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Innumeras inter gravissimasque curas, sollicitudines atque angustias, quibus in sublimi Principis Apostolorum Cathedra collocati turbulentissimis hisce ac luctuosissimis christianae et civilis reipublicae temporibus angimur ac pene obruimur, non mediocri certe voluptate afficimur, cum religiosas familias, quae maximo semper catholicae religioni et civili societati praesidio atque ornamento fuere, in pristinum splendoris ac dignitatis gradum revocari posse cognoscimus. Neminem profecto latet clarissimas inter religiosas familias de re christiana et civili optime meritas, inclytum sancti Benedicti Monachorum ordinem tot sane nominibus illustrem mirifice emicare atque fulgere. Hic enim ordo sanctissimis aequae ac providentissimis sui conditoris legibus institutus, vel ab ipsis primordiis communem omnium populorum laudem venerationemque merito atque optimo iure sibi comparavit. Etenim quamplurimis viris sanctitate, ingenio, doctrina et omnigeno virtutum genere praestantibus, atque etiam summum ad honorum fastigium, pontificiam dignitatem eVectis, vel maxime florens, non modo in omnipotentis Dei gloriam, catholicae Ecclesiae utilitatem, atque animarum salutem procurandam vehementer incubuit, verum etiam amoeniorum literarum ac severiorum disciplinarum studia calamitosis potissimum aetatibus ab interitu vindicavit, atque in illis fovendis excolendisque provide sapienterque laboravit. Nihil igitur mirum si Romani Pontifices, praedecessores Nostri, huiusmodi ordinem pro maximis eius in catholicam religionem et civilem societatem meritis singulari semper fuerint benevolentia et favore prosequuti, ac paterno studio nihil umquam inausum nihilque inexpertum reliquerint, ut illius damnis occurrere, et splendorem dignitatemque tegere ac tueri pro viribus possent. Quod quidem Romanorum Pontificum in ipsum ordinem studium atque

¹ Ex Archivio Domus Missionis S. Vincentii de Paulo, Montis Citatorii.

² Ex Constitutionibus Congr. Gallicae Ord. S. Benedicti, editis Solesmis anno 1893.

voluntas vel maxime in Gallia patuit, quo sanctus Benedictus dilectissimum suum filium, beatum Maurum misit. Atque iccirco in illo florantissimo regno tot olim illustria eiusdem ordinis monasteria pluresque congregationes existere, quae viris omni laude dignis ornatae eo potissimum spectabant, ut religiosae vitae disciplina imprimis niteretur, Dei cultus, animarum salus, ac divinarum praesertim rerum scientia vigeret atque floresceret. Cum autem religiosae istae familiae, ob tristissimas rerum vicissitudines, quibus Galliae regnum exagitatum est, fuerint extinctae, optandum quidem erat, ut eodem in regno reviviscerent atque florerent. Maxima igitur laetitia affecti fuimus, ubi a venerabili fratre episcopo Cenomansensi in Gallia accepimus nonnullos sacerdotes, clericos et laicos in veteri prioratu sancti Petri de Solesmis eiusdem dioeceseos existere, qui pluribus abhinc annis benedictinae vitae statum ea mente inierunt, ut omnem opem et operam conferant quo idem ordo in Gallia instaurari possit. Ac propterea idem episcopus Cenomansensis atque archiepiscopi Turonensis et Parisiensis Nobis exponendum curarunt eorum in votis esse ad hanc rem perficiendam Nostram veniam tribui atque concedi.

Quamobrem dilectus filius Prosper Ludovicus Paschalis Guéranger, in praesentia Solesmensis monasterii supremus moderator seu superior, supplex Nos adiit, atque enixis precibus efflagitavit, ut auctoritate Nostra apostolica novae familiae benedictinae institutionem, congregationis Gallicae ordinis sancti Benedicti nomine appellandam, eiusque leges benigne approbare velimus. Nos vero omnia hac de re maturo examine discutere volentes, rem ipsam septem ex venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis examinandam commisimus. Qui quidem venerabiles fratres Nostri postquam sedulo diligenterque constitutiones expendendas curarunt, illas approbandas esse censuerunt; quas constitutiones Nostris hisce literis ipsissimis verbis inserendas mandavimus, prout sequitur, nempe:

CONSTITUTIONES CONGREGATIONIS GALLICAE

ORDINIS
SANCTI BENEDICTI

CAPUT I.

De fine huius congregationis.

1. Finis congregationis huius est in genere adiumentum praestare instaurationi per Gallias

ordinis sancti Benedicti in gradu et forma hodiernis temporibus et moribus locorum accommodatis. In specie vero, animabus monastici status cupidis efficaciter succurrere; scientiae ecclesiasticae antiquitatis profectum aliquatenus promovere; sanas pontificii iuris et sacrae liturgiae traditiones labescentes confovere; Sedis Apostolicae iura et decreta inviolabili constantia adversus quoscumque novatores asserere, denique animarum saluti, et sanctae Ecclesiae servitio pro modulo suo vires omnes impendere.

2. Essentia huius congregationis est omnino monastica, in genere coenobiticò, iuxta mentem regulae sancti patris Benedicti, quam habet fundamentum et magistram; sed quoniam patet omnibus nullibi terrarum a multis iam seculis praefatam regulam a quibuslibet benedictino nomine insignitis ad literalem cultum exprimi, bene vero ipsammet, accedente apostolica auctoritate, in mitiorem sensum interpretari et modificari: praefata congregatio, Maurinae congregationis constitutiones potissimum aemulata, sequentes ex iis tradit articulos, quibusdam aliis de novo conditis explicatos; quatenus cunctorum observatione literali, omni sublata aequivocatione, firmo gradu dilatatoque corde viam monasticae observantiae decurreret. Porro societas illa, tribus sacrae religionis votis innixa, velut formam exterioriorem habet orationem et operationem quibusdam exercitiis regularibus expressam, prout veteres patres, ac praesertim sanctus Benedictus, instituerunt.

CAPUT II.

De opere divino.

3. Opus orationis perficitur in celebrando quotidie integraliter officio divino diei cuiusque in choro, partim notis, partim sine notis, secundum dignitatem festorum; ita tamen ut semper ad minus missa conventualis et vesperae notis cantentur; quod exercitium officii divini quatuor horas et amplius, ad maius autem octo de more absumit.

4. Nihil operi Dei praeponatur. Ad chorum igitur vocati fratres, relictis omnibus, alter alterum anteire alacri pietate festinent. Ecclesiam adeant in spiritu et veritate adoraturi; in loco designato congregati, et statione facta, ad signum superioris ordinatum bini et bini ingradientur. Sit incessus gravis, non praeceps, totusque corporis habitus sit ad modestiam ita compositus, ut adorationem spiret, et Dei praesentiam testetur. Stent, sedeant, genuflectant ut in caeremoniali monastico praescribitur. Alta voce semper psallatur, seu notis, seu in directum; pariter incipiatur versus et terminetur, ac pausae convenientes fiant. Cantus non sit tardus aut languidus, nec praeceps aut concitatus, sed habita ratione solemnitatum mode-

ratus; et artificiosae musicorum inflexiones vitentur omnino; vocibus non parcatur. Deferentur cucullae quoties sanctissimum Sacramentum patebit expositum; in festis primi et secundi ordinis, ad omnes horas; in festis vero tertii ordinis dominicis et festis de praecepto, atque etiam a kalendis octobris usque ad kalendas maii, ad omnes horas, excepto completorio; reliquis autem anni temporibus ad Missam tantum et Vesperas. Deferentur itidem cucullae ad sacram synaxim, in processionibus, supplicationibus publicis; cum induuntur et professionem emittunt novitii, et in defunctorum exsequiis aliisque solemnitatibus.

5. Ea autem omnino prohibemus incitamenta studiorum quae in detrimentum regularis observantiae vergerent; nemo sub eo praetextu se ab exercitiis communibus et officio divino immunem praetendat. Satis cuique temporis supererit, dummodo solitudinis amicus, otium et secularium consortia devitet, vestigiisque inhaereat maiorum nostrorum, qui, dum vitae regularis onera alacriter subibant, eminenti eruditione arduisque laboribus congregationem illustrarunt.

6. Qui ad horas nocturnas officii canonici venerit incepto psalmo *Venite exultemus*, genuflectat in medio chori usque ad signum superioris, quo facto surgat et locum suum petat; idemque praestent qui ad horas diei venerint primo psalmo inchoato. Qui autem ad nocturnas vigilias venerit psalmo *Venite exultemus* finito, et ad horas diei post finem primi psalmi, et ad completorium prolixiori inchoata lectione, facto surgendi signo se excuset, vel petat locum negligentium, videlicet ultimam sedem inferioris chori, ubi stabit usque ad finem officii; neque iungetur choro psallentium, nisi superior facto signo facultatem dederit locum suum petendi, ita tamen ut in fine officii genuflectus iterum satisfaciatur. Excusationes vero tarde venientium recipit superior monasterii, et in eius absentia subprior, aut is qui praeesit ex sacerdotibus professis eiusdem monasterii.

7. Quoties in choro vel alibi quisquam psallendo vel cantando leviter fallitur, verbi gratia, syllabam attollendam deprimendo vel deprimendam attollendo, verbum aliquod pronuntiando pro alio (si non incedat), satisfaciatur genuflectendo in loco suo. Qui vero notabiliter delinquant, seu in choro, seu ubivis, puta proferendo id quod emendari necesse est, aut sunt aliis erroris causa, vel magnum fragorem aut strepitum edunt, statim ac deliquerint, vel, si cantant soli, cum primum finierint cantum, genuflexi in medio chori satisfaciunt usque ad signum superioris; idemque praestabunt qui inter legendum, cantandum, aut aliud quidvis agendum, ab eo qui praeesit fuerint correpti.

8. Hora quarta matutina excitati fratres, chorum adeunt, Matutinum cum Laudibus cele-

braturi; officium Primae locum habet hora septima cum quadrante; hora nona Missa conventualis, quam praecedit tantummodo Tertia, nisi prius absolvenda foret Sexta, vel etiam Nona, dictantibus rubricis. Sexta igitur Missae, quoties licet, subiungitur; Nona vero praecedit officium Vesperarum, cuius hora est quarta pomeridiana, extra Quadragesimam; tandem Completorium agitur hora octava serotina cum dimidia.

CAPUT III.

De festis.

9. Praeter illa quatuor festa celebranda in Galliis ex indulto eminentissimi legati Caprara, servantur etiam tamquam de praecepto sequentia:

Circumcisio Domini,
Epiphania eiusdem,
Feriae secundae et tertiae infra Octavas Paschae et Pentecostes,
Festum Corporis Christi,
Immaculata Conceptio, Nativitas, Annuntiatio et Purificatio beatae Mariae Virginis,
Nativitas sancti Ioannis Baptistae,
Festum sanctorum apostolorum Petri et Pauli,
Sancti Stephani Protomartyris,
Sanctorum Patronorum ecclesiae vel monasterii.

10. Praeterea observabunt sub praecepto festa Natalium sancti patris Benedicti et sancti Mauri, et Translationis eiusdem sancti Benedicti, sub ritu festorum primi ordinis, in quibus festis, etiam translatis, nec domesticis, nec externis, intra monasteriorum septa licebit operi servili incumbere. Ita festum sancti Placidi, sanctae Scholasticae, omnium sanctorum Monachorum ordinis et sancti Martini sub ritu festorum secundi ordinis et sub praecepto observabuntur quoad fratres et commissos tantum. Quod etiam intelligendum est de festis in articulo nono relatis.

11. Diebus dominicis et festis de praecepto, his tantummodo studiis incumbent fratres quae spectant Scripturam sacram, ecclesiasticam liturgiam, Sanctorum historiam, vel mysticam et ascticam theologiam.

CAPUT IV.

De operatione.

12. Cum plerumque desidia institutum vitae monasticae in contemtionem et perniciem adducat, superior monachos in religiosis occupationibus detineat; quamobrem, post divinum opus, quo nihil debet esse illi antiquius, aliaque regularia exercitia, invigilet ut reliquum

tempus in labore manuum, vel alia ratione utiliter insumatur, edicatque quo in opere quisque per horam occupari debeat. Attamen laboris officium adimpletur potissimum in congregatione vacando studiis, seu lectioni, ut ait sancta regula, iuxta mensuram assignatam et obedientiam regularem; nisi aliquis gestione vel cura bonorum seu negotiorum temporalium monasterii, aut in minoribus officiis, seu alicui arti occupetur. Ita dispositus est ordo cuiusque diei, ut hi qui studiis deputantur, eis vacare possint per spatium ad minus septem horarum, praeterquam in festis longioris officii.

13. Cuiusque fratrum ingenii habenda erit ratio in assignanda intellectuali operatione, sapiensque discretionis moderamen servabitur, illaesa tamen obedientia regulari, quae ad omnia paratos illos habere vult, remotaque imprimis otiositate, quam sanctus Benedictus inimicam animae esse docet. Superioris erit munus per se vel per alium assignandi unicuique fratrum opus cui debet incumbere, rationemque petendi tam de profectu, quam de usu temporis, quotiescumque illud utile iudicaverit.

14. Scientiae ecclesiasticae, cuius rami tam longe lateque proferuntur, incumbant fratres discrete, non autem indigeste. Si vero quidam aliarum scientiarum partes experiri cupiunt, praehabitis sacrae theologiae iuribus et hoc illis concedatur, si affulgeat spes fundata eos in tabulis exercitiis profecturos, dummodo aliunde ad religionis scientiam ultimo reducatur studium illud, nullumque detrimentum monastico spiritui afferat. In studiis habeatur finis unicus Dei gloria, proximi utilitas, uno verbo Ecclesiae sanctae servitium.

15. Meminerint fratres Christum esse sapientiae magistrum, quin et ipsammet sapientiam et omnes scientiae thesauros in oratione absconditos; proinde numquam studiis incumbant, nisi prius invocato flexis genibus spiritu intelligentiae et consolationis. In arduis et obscuris, ad orationem quoque confugiant, exemplo Sanctorum, rati se eo doctiores futuros, quo arctius Deo addicti permanebunt.

16. Zeli demonstrandi causa quo flagrat congregatio adversus novatores posteriorum seculorum, quorumdam dogmatum speciale propugnatrix officium cum amore suscipit. Incarnati Verbi mysterium cum universis immensisque consecrariis adorans, illud sub eucharisticis speciebus confitetur, sub amantissimi cordis Iesu symbolo novissime manifestatum gaudet; illud fontem agnoscit huius incommensurabilis gloriae qua splendet in aeternum dulcis amor angelorum hominumque Maria Virgo Deipara; ex hoc tandem mysterio Dei cum hominibus habitantis, cultum deducit religionis et obsequentiae erga hunc Pontificem qui non hominis sed Christi vices agit in orbe. Si igitur quaedam licet habere dogmata prae ceteris tuenda,

prae ceteris fovenda, haec habet, haec tuetur, haec fovet congregatio, profanas vocum novitates detestans, Romanae Ecclesiae decreta velut oracula veri Dei auscultans, laudans, damnans, anathematizans, reprobans quaecumque Sedes alma Petri laudat, damnat, anathematizat, reprobaturque.

17. Licet praehabita divini officii celebratione, quae est opus principale, fratres potissimum studiis et lectioni incumbant, attamen, veterum patrum exemplo, manualis operis immunem esse nemini permittatur. Igitur, ter in hebdomada, tempore recreationis, omnes per semihoram integram operi manuum vacent. Si autem, ut ait sanctus Benedictus, necessitas loci aut paupertas exegerit ut ad fruges colligendas per se occupentur fratres, non contristentur, quia tunc vere monachi sunt, si labore manuum suarum vivunt, sicut et patres nostri et apostoli.

CAPUT V.

De spiritu religionis.

18. Spiritus religionis quo fratres in utroque officio, divini operis scilicet et laboris, excitentur, omnibus mediis foveatur. Hunc spiritum velut in speculo expressum habent in multis capitibus sanctae regulae, quae de verbo ad verbum observanda retinentur; qualia sunt secundum, quartum, quintum, sextum, septimum, decimum nonum, vigesimum etc.; quibus addere est prologum et omnes sententias de doctrina monasticae vitae, quae in sexcentis aliis locis a sancto Patriarcha producuntur, nulla excepta, ita ut nihil novae congregationi desit de spiritu benedictino, licet quaedam absint de forma exteriori quemadmodum et in aliis congregationibus sub eadem regula militantibus.

19. Ut floreat in congregatione zelus orationis et contemplationis, qui solitudinis sectatores decet, studeant fratres mysticae theologiae et asceti; quotidie in communi vacent meditationi per semihoram in choro ante Primam, habeaturque similiter quolibet die collatio spiritualis.

20. Sacerdos quilibet cum ea corporis et animae puritate ac morum innocentia se conservare studeat, ut, quoad fieri potest, dignus sit qui quotidie sacramenta corporis et sanguinis Domini participet, et si quando infirmitas vel alia rationabilis causa compellat abstinere, se excuset apud superiorem, vel sacristam tempestive moneat. Alii sacerdotibus inferiores, tum clerici tum conversi, singulis diebus dominicis et festis de praecepto ad sacram synaxim accedant, atque etiam frequentius, si voluerint et superior permiserit.

21. Qui non sunt sacerdotes, ad sacramentum confessionis in hebdomada semel accedant;

qui cessante legitimo impedimento a superiore approbato distulerit ultra hebdomadam, punietur arbitrio superioris. Idem praestabunt sacerdotes.

22. Unicuique liberum erit apud aliquem ex confessariis approbatis a superiore confiteri; quem cum semel elegerit, non mutabit absque licentia eiusdem superioris, in qua tamen concedenda videat ne plus aequo se praebeat difficilem. Potest tamen quis, absente vel impedito proprio confessario, vel ob alias causas rationabiles, apud alium confiteri, modo id non ducat in consuetudinem. Similiter superior ter aut quater in anno licentiam concedat omnibus ut cui maxime voluerint ex approbatis possint confiteri.

23. Quoniam in vita coenobitica, ad superandas tentationes et ad proficiendum in via spiritus, praecipuum et praesentissimum est remedium humilis et sincera conscientiae manifestatio tantopere a sancto Benedicto commendata: solliciti sint fratres omnes superiori suo statum animae interiore ut patri et medico spirituali simpliciter et sincere aperire. Superior vero quos id negligere perspexerit paterno affectu praeveniet. Ut vero spiritus et litera sanctae regulae servantur, quae docet hanc conscientiae manifestationem fieri debere aut abati, aut spiritualibus senioribus, declaratur ipsam licite locum habere posse non tantum apud superiores, bene vero apud ipsius vices gerentem et etiam apud decanos.

24. Singuli tam superiores quam inferiores congregationis monachi clerici quotannis saltem per decem dies impensius incumbant spiritualibus exercitiis, omni negotiorum et occupationum mole tantisper deposita, nisi forte, ob infirmam valetudinem vel alias rationabiles causas, iudicio superioris approbandas, impediantur. Optimum quoque erit ut superior singulis mensibus unum sibi diem assumat, quo rerum externarum cura liber et expeditus, in iisdem exercitiis occupetur, idemque suorum unicuique, sed maxime officialium id petenti in eum finem permittat.

25. Potentissimum illud pietatis et religionis incitabulum quod est in celebrandis devote anni ecclesiasticis mysteriis sanctorumque festivitibus suscipiant dilatato corde fratres, ut in dies amplius ex fide tamquam iusti vivere mereantur.

CAPUT VI.

De spiritu solitudinis.

26. Nulli exhibent extra septa communia monasterii, quin, obtenta facultate, petant benedictionem a superiore, flexis genibus, vel ab eo qui eius vices agit in absentia superioris, atque idem facient ad monasterium reversi. Ante-

quam exeant de monasterio, et cum revertuntur, brevi saltem oratione Deo se commendent in ecclesia, aut illi gratias agant.

27. Fratres quacumque occasione iter facientes, recta via proficiantur, nullam in partem declinantes; hora vel die statutis et praefixis redeant. Qui si ultra octo dies extra monasterium moraturi essent, vel ultra unius diei iter habituri, petant in oratorio flexis genibus omnium fratrum orationes, ut in Rituali habetur; atque idem praestabunt cum ad monasterium fuerint reversi.

28. Superior non accedat, nec monachis suis accessum permittat ad mensas secularium, nisi adeo rationabilis causa existat ut id negare posse non videatur.

29. Singulis hebdomadis, fratribus deambulatio concedatur extra monasterium, a qua nullus abstinebit, nisi forte sic abstinendi motiva habeat et superior permiserit. Talis deambulatio non concedetur tempore Adventus et Quadragesimae, sed bis indulgebatur in hebdomada praecedente Adventum, et bis in hebdomada Sexagesimae.

30. Nocturni silentii lex declaratur obligare a fine completorii usque ad *Pretiosa* diei sequentis. Per diem vero in ecclesia et potissimum in choro, refectorio et capitulo, maiori religione servetur; nec cuiquam in dictis locis loqui licebit nisi urgente aliqua necessitate, idque breviter et submissa voce. Omni tempore nemini, nisi submissa voce, loqui liceat in praestigio dormitorii et in sacrario; in quo ultimo loco tractetur tantum de his quae spectant ad sacram liturgiam et ecclesiae compositionem. In aliis locis et horis extra tempus recreationi addictum, colloquium non poterunt inire fratres nisi ex motivo utilitatis, caritatis, aut studiorum, sed discrete, et cum licentia superioris si confabulatio protrahi debeat ultra quinque minuta intra septa regularia, et decem si habeatur extra regulares limites. Tale colloquium fiat semper submissa voce in locis patentibus; mediocri in cellis, si forte ex aliqua inconsueta ratione clauderetur ostium de licentia speciali; in locis vero extra claustralem limitem, in hortis, locutorio, altiori forte voce loqui liceat, dummodo abstinence a quocumque tumultuoso sonitu quo turbari possint fratres in silentio manentes.

31. Nullus cum externis in locutorio confabulabitur, nisi licentiam dederit superior, quod non fieri debet intra divina officia et regularia exercitia, nec ultra spatium horae unius, quae elapsa, si adhuc conversandi incumberet necessitas, nova petenda erit licentia. Sed quia nihil magis adversatur castitati quam incauta conversatio mulierum, nullus solus cum sola muliere loco non omnibus patenti loquatur; alioquin gravis culpae reus erit, nisi casus inopinatus excuset.

32. Fratres una convenient mutuis colloquiis animum relaxaturi a prandio per unam horam, aut diutius permittente iusta de causa superiore, atque a coena usque ad Completorium. Haec tamen recreatio locum non habebit feria quarta Cinerum nec in feriis sextis totius Quadragesimae.

CAPUT VII.

De spiritu abstinentiae.

33. Praeter abstinentias ecclesiasticas, usus carniū prohibitus manet diebus sequentibus: toto tempore Adventus, in vigiliis Nativitatis et Purificationis beatae Mariae Virginis, sanctorum Benedicti, Mauri, Scholasticae, Patroni, dedicationis ecclesiae, apostolorum et evangelistarum, Placidi, Martini et Laurentii, Inventionis sanctae Crucis et dedicationis sancti Michaelis, insuper omnibus feriis quartis totius anni. Usus ovorum non conceditur diebus ieiunii ecclesiastici per annum. Attamen si dispensatio detur in populo tempore Quadragesimae, ea uti possunt fratres, exceptis feriis quartis et sextis, sabbatis, et ultima hebdomada integra.

34. Quadragesima dicta monastica, quae viget a die quartadecima septembris ad quadragesimam ecclesiasticam, servatur abstinendo a carnis in feria secunda et ieiunando in feria sexta.

35. Ieiunium servatur in feriis quartis Adventus et in vigiliis sanctorum Benedicti, Mauri, Scholasticae, Ioannis Baptistae ac patroni monasterii.

36. Ieiunia quartae et sextae feriae quae non sunt de praecepto Ecclesiae, non servantur incidente iis diebus festo primi vel secundi ordinis. Festis autem quorum congregatio vigiliam servat cum ieiunio in feria secunda advenientibus, sabbato praecedenti ieiunium et vigilia anticipabuntur.

37. In senibus et adolescentibus aetatis infirmitas plurimum consideretur, nec regulae severitati quoad ieiunia adstringantur. Eos igitur benigne tractet superior, illorumque valetudini sic indulgeat, ut senes facilius ferant aetatis ingravescentis incommoda; iuvenes vero regularem disciplinam integrius et ferventius observent, cum validiores fuerint effecti.

38. Prohibitio carniū diebus supradictis locum habeat etiam pro itinerantibus, aliisque ubivis et cum quibusvis comedentibus, nisi difficultas physica vel moralis excuset.

39. Sacrum tempus Quadragesimae in puritate quam sanctus Benedictus exposuit, suo modulo transigere satagant fratres; atque in eum finem superior monasterii, congregatis omnibus in capitulo feria quarta Cinerum, et lecto capite quadragesimo nono regulae, breviter eos hor-

tabitur ut disciplinam monasticam religiosius observare, in poenitentiae operibus strenue sese exercere et sancta proposita ferventius innovare studeant.

CAPUT VIII.

De spiritu paupertatis.

40. Vitium proprietatis, status monastici exitiale virus, eliminare omnino cupientes, districte prohibetur fratribus ne quis eorum sine superioris facultate quidquam mutuo vel dono dare aut recipere, vel in suos usus transferre, nec aliquid etiam vendere, emere, locare, conducere, permutare, vel alias de re quavis disponente aut negotiari, imo nec pecunias apud se retinere vel conservare possit; iis exceptis quibus ex officii sui necessitate a superiore permittitur; neque superiori etiam apud se servare, vel iis uti liceat extra casum necessitatis. Et qui in itinere constituti, vel ubicumque aliquid forte acceperint a quoquam, reversi ad monasterium teneantur illico tradere superiori.

41. Omnes redditus monasterii administrabuntur nomine communitatis per officiales; at vero si quae beneficia fratres forte in titulum aut quascumque pensiones habeant, quamdiu ea retinebunt redditus eorum cedent in communem usum.

42. Nulli concedatur usus cuiusquam rei ad vitam, sed ad superioris dumtaxat arbitrium; imo si quis ad rem aliquam ita videatur affectus, ut eam in aliorum usus transferri graviter ferat, vel ad nutum superioris sui dimittere probabiliter paratus non sit, ea statim privetur, ne talis usus degeneret in vitium proprietatis.

43. Singulis annis ter aut quater superior per se aut per deputatum, assumpto secum aliquo de senioribus, cellas omnes et officinas fratrum perlustrabit, dispicietque diligenter an aliquid sit superfluum, vel cum debita licentia non acceptum, aut alias contra votum paupertatis pugnans, et si quos in culpa repererit, severissime puniet, ac rebus ipsis privabit.

44. Necessitati fratrum ita cum omni caritate providebitur, ut omnia tamen superflua resecentur; nihilque permittatur umquam ex quo paupertatis monasticae relaxetur arctior observantia. Nulli liceat cellam sericis suppellectilibus, speculis et auraturis decorare, sed dumtaxat imaginibus pictis aut incisis quae pietatem excitent. Sedilia sint simplicia, stramine vel iunco contexta.

45. Fratres, si qua re indigeant sive in victu, sive in vestitu, a superiore suo ita requirant cum fiducia et humilitate, ut si recusaverit, ferant aequanimiter, memores paupertatis Christi Domini. Qui minus indiget agat Deo gratias, et non contristetur; qui vero plus indiget, humilietur pro infirmitate, et non extollatur pro

misericordia; et ita omnia membra erunt in pace.

46. Omnia omnibus sint communia, ut scriptum est, nec quisquam suum esse aliquid dicat aut praesumat. Hinc omnino prohibetur peculium privatum, ita ut sub quovis praetextu nullatenus haberi possit. Hinc etiam statuitur superiorem, cuiusvis nominis et dignitatis sit, numquam habere posse domum propriam vel mensam, sed omni tempore habitet in dormitorio communi, refectionemque sumat in refectorio cum fratribus.

CAPUT IX.

De spiritu obedientiae.

47. Quoniam nulla umquam potest esse vita monastica quae non sit obedientiae regulari perfecte mancipata, sequantur fratres doctrinam sancti patris Benedicti in regula capitibus quinto, septimo et sexagesimo octavo exaratam. Hanc igitur obedientiam praestent non propter hominem, sed propter Deum, cuius vices agit superior. Praestetur quoque officialibus, iuxta mensuram officii eorum, sub eadem poena tam regulae quam conscientiae pro delinquentibus (ac si ipsimet superiori iubenti negaretur).

48. Bono igitur et supernaturali animo incumbant fratres operibus quae illis committuntur; quod intelligendum est etiam de illis laboribus a congregatione initis vel ineundis, quibus bonum Ecclesiae vel utilitas monasterii promoveretur; nec non de exercitio manualium operationum quae ipsismet clericis ad tempus incumberent ob paupertatem monasterii, aut aegrotationem discessionemve illius e conversis seu domesticis, qui talem usquedum curam gesserat. Addatur etiam praeceptum sancti Benedicti, quo ordinatur obedientia in specie, simul atque arcetur otiositas, dicens: Quando occupationem minorem habent fratres, exeant ubi eis imperatur in opera.

49. Nemini liceat ulla ratione literas quas-cumque sigillatas dirigere ad quamcumque personam, aut sibi directas legere aut aperire absque superioris sui expressa licentia; nisi forte versantes in itinere praesens aliqua necessitas urgens excuset; quo casu reversi ad monasterium tenebuntur superiori declarare quid et cui scripserint, et literas receptas tradere. Ad superiorem autem suum omnes scribere et ab eo directas ad se literas aperire et legere sine illius facultate poterunt. Superior literas omnes ad suos monachos directas legere teneatur, priusquam iis tradantur.

50. In omnibus semper magistrum sequantur regulam, neque ab ea temere devietur a quocumque. Qui ex quacumque causa ad exercitium commune non possunt accedere, se excusabunt vel per se vel per alium, aut si forte non pos-

sunt, prima opportunitate id facere non omit-tent. Qui autem a communi exercitio discedere opus habet, mox rediturus, discedendi facultatem ab eo qui praeest, inclinatione capitis petet; si vero moram factururus est, aut non est rediturus, obtinebit licentiam verbo expressam; aut si vocatur a superiore, antiquiorem seu exercitio praesidentem nihilominus admonebit.

CAPUT X.

De culpis et earum poenis.

51. Culpaе sunt leves, graves, graviore, gravissimae; quarum vero gravitas vel levitas multis modis variatur pro qualitate et ratione; idcirco leves culpaе nonnumquam ita possunt ingravescere ut fiant revera graves, et graves graviore et istae gravissimae; ut si quis ex habitu, contemptu vel prava voluntate in eadem culpam levem, gravem vel graviorem incidat; contra vero sic minuuntur aliquando ut graviore censi tantum debeant graves, et graves leves; ut si quis ex inadvertentia, vel animi levitate aut imbecillitate in graviorem aut gravem inciderit culpam; quae consideratio erit penes iudicium superioris, rebus omnibus secundum Deum prudenter pensatis.

52. Cum aliquis deliquit notabiliter, si superior sit praesens, vel in proximo existat, coram eo genuflexus delictum suum prodet, poenitentiam exspectans, donec fecerit surgendi signum; si vero non adsit superior, nec facile adiri possit, delinquens differet ad eum diem quo generales culpaе dicuntur ab omnibus in capitulo post Primam. Id autem fiet regulariter feria secunda et sexta, nisi occurrat festum de praecepto; quod si utraque feria festo impeditur, dicuntur prima die post feriam secundam simili festo non impedita. Culpas autem audiet in capitulo solus superior, et in eius absentia, qui illius vices gerit. In dicendis culpis hic ordo servabitur, ut primum novitii conversi, si qui sunt, se accusent; quibus e capitulo discedentibus, succedent novitii clerici, eodem ordine et ritu; et pariter exhibunt recitaturi Litanias beatae Mariae Virginis in loco ad hoc deputato. Postea fratres conversi professi, quibus simul discedentibus, dicent culpam clerici omnes professi.

CAPUT XI.

De refectionibus, infirmis et hospitibus.

53. Refectiones regulares sunt prandium, hora meridiana, et cena, hora septima serotina. In diebus vero ieiunii, prandium fiet eadem hora meridiana, collatio eadem septima. Omnibus diebus in quibus non ieiunatur, ientare fratribus licitum erit, sed in refectorio, privatim,

non sedendo, et stricte servando silentium quod decet hunc locum.

54. Singulis diebus apponentur in prandio unicuique fratrum iusculum, duo pulmenta cocta, et aliqui fructus, vel aliud loco fructuum. Totidem dabuntur quando fiet cena. In ieiuniis ad cenulam serotinam concedantur acetaria, vel olerum decoctorum ferculum et fructus, aut quid simile, iuxta morem receptum in regione apud timoratos viros. In necessariis ad victum luxus omnis absit et superfluitas; ideo ubi commode habentur pisces, non emantur qui sunt magni pretii, nisi infirmorum necessitas, vel dignitas hospitum aliud nonnumquam postulet; cibi autem et potus eadem sit omnibus, etiam superioribus, qualitas et aequalis mensura, nisi ob infirmitatem cum aliquo in qualitate dispensetur. Cum pondus librae de qua sanctus pater Benedictus loquitur sit nobis ignotum, servabitur nostra consuetudo, scilicet ut offeratur in prandio et in cena tantum panis quantum unicuique satis erit. Pariter quanta sit heminae vini mensura cum ignoremus, sobrietatis regulam et naturae necessitatem aequo pondere librantes, mensuram quae contineat viginti uncias vini pondo argenti pro refectione prandii vel cenae concedimus. Quod si labor forte factus fuerit maior, in potestate superioris erit, si expediat, aliquid augere, remota prae omnibus crapula, ut numquam subrepat monacho indigeries. Ubi autem loci necessitas exposcit ut nec suprascripta mensura vini inveniri possit, sed multo minus, aut ex toto nihil, benedicant Deum qui ibi habitant, et non murmurent.

55. Audito signo, convenient omnes ad refectarium, ubi, data benedictione per superiorem, in propriis quisque locis sedebunt ad mensam, superior quidem ad superiorem mensam, ceteri vero ad alias inferiores suo ordine. Qui benedictione iam inchoata ingressus fuerit refectarium, intus subsistet iuxta ianuam, postea locum suum petet; qui vero completa benedictione venerit, genuflectet, factoque signo se excusabit. Ostiarius monasterii, et is qui deputatus est ministerio coquinae tarde venientes genuflectent quidem, sed non se excusabunt.

56. Quoniam monachi clerici per maiorem diei partem detinentur in officiis divinis et aliis exercitiis applicantur quae cum officio coquinae compati nequeunt, illius ministerium solet fratribus conversis imponi; ut aliqua ex parte satisficiamus intentioni sanctae regulae, monachi clerici per vices sibi invicem inserviant ad mensam, nullo excepto, ne subpriori quidem etiam in absentia superioris, nisi superior discedens ex monasterio aliter iusserit; quibus subsidio erunt fratres conversi ubi maior fuerit monachorum numerus, aut ubi alia ratio id postulat iudicio superioris. Eximitur vero superior, et si qui forte alii sint qui maioribus

utilioribusque occupentur, aut iustis impedian-
tur causis iuxta regulam.

57. Mensis fratrum edentium lectio deesse non debet, nec fortuito casu qui arripuerit codicem legere praesumat ibi, sed lecturus tota hebdomada, dominica ingrediatur; qui ingrediens, post missas et communionem petat ab omnibus pro se orari ut avertat ab eo Deus spiritum elationis. Fratres non per ordinem legant aut cantent, sed qui aedificent audientes. Qui aliquid cantare debent aut legere, diligenter praevideant lectiones aliave quae sunt lecturi vel cantaturi, praeparentque libros tempore congruo, ita ut numquam accidat confusio. Intrans eunt hebdomadarii coquinae in oratorio, mox matutinis finitis, dominica omnium genibus provolvantur, postulantes pro se orari. Frater autem hebdomadarius accipiat mixtum priusquam incipiat legere. Postea autem cum coquinae hebdomadariis et servitoribus reficiat. Haec eadem facient, ex capite trigesimo quinto regulae, septimanarii coquinae.

58. Infirmorum cura ante omnia adhibenda est, ut sicut revera Christo, ita iis serviatur, quia ipse dixit: « *Infirmus fui, et visitastis me* »; et « *Quod fecistis uni de his minimis, mihi fecistis* ». Sed et infirmi ipsi considerent in honorem Dei sibi serviri, et non superfluitate sua contristent fratres servientes sibi; qui tamen patienter portandi sunt, quia de talibus copiosior merces acquiritur. Nullus ad domos secularium aegritudinis occasione transferatur, vel in iis commoretur, nisi forsitan gravis et evidens necessitas urgeat.

59. Hospites accedentes ad monasterium, primo in locutorio recipiantur per superiorem vel alium ab eo delegatum; deinde ducantur ad ecclesiam, ubi aliquantulum orabunt coram sanctissimo Sacramento; postea in claustrum introducantur. Attamen illud fiet tantum hospitibus qui moraturi sunt per aliquod tempus, vel saltem refectionem sumpturi. In principio refectionis hospitum numquam deesse debet lectio Scripturae sacrae, vel pii alicuius libri. Hanc aget qui hospitem recepit. Si qualitas hospitum exigit ut superior reficiat cum eis, et remansuri sint in monasterio per plures dies, post unam vel alteram refectionem illos adducet cum fratribus in refectarium, ad cuius ianuam eis, sicut et aliis hospitibus cum conventu reficientibus, ad lotionem manuum aquam ministrabit saltem pro prima vice. Excepto recreationum tempore, non permittuntur colloquia fratrum cum hospitibus sine mandato aut expressa facultate superioris, nisi in mensura constituta ubi de colloquiis fratrum inter se. Ex quo sequitur a fortiori hospites non introduci posse in cellis fratrum absque licentia superioris.

CAPUT XII.

De somno et dormitorio.

60. Hora surgendi sit quarta matutina; absoluto Completorio fratres cellas petant ad somnum capiendum. Detur benedictio a superiore in fine Completorii, ad quam recipiendam, audito signo statim occurrant fratres qui absunt a Completorio; et qui obstante legitimo impedimento eam non receperint, petant a superiore cum eum habuerint obvium. Sit autem sollicitus superior ut elapsa media hora post pulsam dormitionem, omnes decumbant. Sub noctis silentio accendatur quotidie lampas in dormitorio, lucente die tantum exstinguenda. In cellis autem et ubique caute lumen et ignem teneant et exstinguant, propter incendii periculum; si quis vero candelam ardentem applicuerit parieti ligneo vel cubili suo, reficiat genuflexus toties quoties. Lectulus is esse debet ad quem somni necessitas compellat, non molities alliciat.

61. Ut fratres nostri lectioni et meditationi liberius vacare possint, dormitoria in diversas cellas dividantur, et unicuique assignetur sua cella, in qua legat, dormiat et laboret. Nec cuiquam, ne superiori quidem vel cellarario, extra cellam suam pernoctare liceat, sed neque duobus simul in eodem lecto sine urgente necessitate et expressa licentia.

62. Cellae omnes seris ita claudantur, ut unusquisque clavim suae cellae habeat ab aliis diversam; omnes autem cellae, praeterquam superioris, clave communi vel duplici aperiuntur, quam habebit apud se superior; et si cuiusdam, verbi gratia, cellararii, depositarii, procuratoris etc., cella particulari clave obseretur, similem habeat superior. Cellarum vero clavem communem ac etiam peculiare officiariorum claves, superior a monasterio discedens committere poterit subpriori, qui reduci superiori eas statim restituet. In superiori parte ostii cellarum sit foramen duorum vel circiter pollicum obtectum a foris tabula facili mobili, ut superior et qui habent ab eo facultatem, possint advertere num fratres utiliter occupentur; quod foramen nullus ab intus operire praesumat, etiam ad breve tempus, vel alias impedire quominus per illud possit introspecti. Prohibemus vero ne ullus per foramen cellae alterius respicere audeat, exceptis iis qui specialem a superiore facultatem habuerint; quae etiam de cellis infirmorum intelligimus. Qui in horum aliquo deliquerit, comedat in pane et aqua in medio refectorii toties quoties.

63. Nullus cellam alterius absentis ingreditur sine expressa facultate superioris, vel fratris cuius est cella; at secum introducere quemcumque in propriam vel alienam, aut in ea simul morari, perpetuo vetitum sit, absque

eiusdem superioris licentia. Qua obtenta, in ea existentes teneant ostium saltem semiapertum; qui contra fecerit, si de die, gravem, si de nocte, graviolem sustineat poenam. Magister novitiorum ingredi poterit cellas eorum qui ei subsunt, tempore tamen silentii nocturni raro, ac numquam sine urgente necessitate, et tunc quiete, sed quocumque tempore ostio saltem semiaperto.

64. Dormitorium singulis hebdomadibus semel scopis mundabitur; cellam autem suam unusquisque verret saltem qualibet feria quarta, statim a prandio, nisi ob illius diei festivitatem munditiae anticipandae forent.

CAPUT XIII.

De probatione, novitiatu et professione.

65. Cum primum ad monasterium pervenerint candidati, in hospitum cellis uno aut altero die commorentur; subinde privata cuicunque cella assignetur; in refectorio comedant, omnibusque regularibus exercitiis et officiis divinis intersint, sicque per quindecim dies probentur antequam deponant seculares vestes. Statuta die, superior coram senioribus et scriba capituli eorum quemlibet privatim interrogabit:

1° Qua aetate polleat? Sibique exhiberi praecipiet eius baptismi authenticum actum.

2° An propria sponte monasticum suscipiat statum? Num coactio aut quaevis seductio praecesserit.

3° Sciscitabitur ab iis qui sufficientem emitendis votis aetatem superabunt, utrum in quovis ordine et speciatim mendicantium solemnem professionem nuncupaverint; atque in ultimo isto casu, utrum a Summo Pontifice fuerint legitime dispensati?

4° An matrimonio consummato sint ligati, uxore non consentiente, aut in saeculo remanente?

5° Utrum aes alienum contraxerint cui solvendo sint impares?

6° An publicas aut privatas rationes habeant reddendas?

7° Num epilepsi, aliove morbo contagioso laborent?

8° Utrum nomine cuiusvis sceleris iuridica sententia fuerint damnati, vel in iudicium vocati?

His quaestionibus praemittet superior brevem exhortationem, qua candidatum monebit quanta sibi et religioni incommoda esset procreaturus, si mentitus Deo falsa enuntiaret, et contra eum tamquam fraudis reum ita fore procedendum, ut cum emissa professione eiici non posset, ad omnia congregationis munia declararetur inhabilis. Quorum quidem monitorum, quaestionum et responsorum candidati conficietur processus verbalis, ab eodem superiore cum can-

didato, senioribus et scriba subsignandus. Eadem die tunica, zona et stricto scapulari induetur; non autem cuculla, quam nonnisi in solemnibus novitiorum vestitione fas erit cuiquam impertiri. Inde primam auspicabuntur omnes probationem.

66. Praefixus probationis annus a superiore ad duos menses prorogari poterit, qui pietate conspicuos a sex circiter mensibus poterit eximere. Probationis elapso tempore, intra missarum solemnibus, facta communione, cucullam novitalem solemniter recipiet candidatus, cui pedes pridie abluerunt. Ab ea die, monasticae disciplinae peculiari modo subeant novitii, regulam observent adamussim. Probenitur magis eorum obedientia et propriae voluntatis abnegatio.

67. Magister novitiorum instituatur aetate maturus, peritus discernere spiritus utrum ex Deo sint, lucrandis animis idoneus, atque ad impertiendum tepidis fervorem iugiter intentus. Illius erit novitiorum progressus ad superiorem, si ipse non sit, referre; qualibet hebdomada culpam eorum audire, poenitentias salutes imponere delinquentibus, omnibus regulae praecepta inculcare. Durante novitiatu, alumni sub directione proprii magistri potissimum incumbant animarum profectui, virtutum monasticarum acquisitioni ac perfectae sui ipsius mortificationi; idcirco profanis et curiosis studiis non exercebuntur; bene vero strenuam pro viribus operam dantes labori qui ab eis exigitur, maximo zelo ediscere curabunt quae sunt veri monachi: scilicet sanctam regulam, de cuius spiritu et littera habebuntur pro ipsis collationes praecipuae, praeter illam quae quotidie agitur pro omnibus in monasterio; culpas qualibet feria quarta, praesentibus aliis, magistro dicent; sedulam operam cantui gregoriano, caeremoniis rubricisque dabunt; demum excollandae memoriae, ne pereat aut languescat, sategent¹.

Quamvis, ut maior in congregatione servetur unitas, unicum destinatum fuerit monasterium novitiorum exercitiis, tamen, si propter frequentiam vocationum capitulum generale iudicaverit utilius fore ut plures sint domus novitiatu, vel etiam ut unumquodque monasterium, iuxta veteres ordinis nostri leges, suum habeat locum pro novitiis alendis assignatum, utrumque fieri poterit, praevio tamen consensu in singulis casibus Sedis Apostolicae, servatis in reliquo de iure servandis in receptione novitiorum, ac praesertim decretis et declarationibus sacrae congregationis super Statu Regularium.

68. Antequam toto conventui proponatur novitius pro ultima vice, faciet in capitulo peti-

tionem. In hac ultima propositione, auditis prius omnium de novitio sententiis, deliberabit superior cum senioribus utrum novitius sit calculis subiiciendus necne; et siquidem videatur subiiciendus, advocabuntur omnes ut sententiam suam per calculos seu ballotas secreto ferant eo tempore quod visum fuerit superiori. Quoties fit ultima ballotatio, ii tantum censebuntur admissi quibus duae tertiae partes faverint; alii remittentur. In hac autem ballotatione, superior, non vero subprior, ne in absentia quidem superioris, duas voces habet. Porro defectus eorum qui expositi fuerint in huiusmodi capitularibus tractationibus, perpetuo tegantur silentio. Vota emittantur ad formam ordinis Benedictini, scilicet de stabilitate, conversione morum et obedientia iuxta regulam sancti Patris Benedicti in sensu constitutionum observandam. Recens professi integro biennio post emissam professionem relinquuntur sub cura magistri novitiorum et iisdem quibus ipsi novitii applicabuntur.

69. Vestimenta regularia sint tunica, zona ex corio, scapulare et cuculla, haec omnia nigri coloris. Pro novitiis scapulare sit brevius, et cuculla absque manicis. Vestes omnium interiores secundum usum regionis et paupertatem gravitatemque monasticam disponantur.

CAPUT XIV.

De ordine fratrum.

70. Ordo monasterii talis sit: superior; illius vices gerens; deinde ceteri fratres professi, scilicet sacerdotes, diaconi, subdiaconi, minoribus initiati, demum clerici, omnes iuxta antiquitatem professionis suae. Novitii pariter ordinentur iuxta munus suum ecclesiasticum et antiquitatem in novitiatu. Si eodem die professionem emisissent novitii plures in eodem monasterio, prior ille professione censebitur qui prior verba professionis pronuntiavit. Advertendum tamen quod professores fratrum nostrorum suos ubique scholares praecedant, quamdiu eos edocebunt. Declaratur sacerdotibus et religiosis quibuscumque congregationem ingredientibus nihil relaxandum esse, iuxta regulam; quin etiam sacerdotes, ut ceteri novitii, acolythorum fungentur munere, et quamvis tam sacerdotes quam alii sacris ordinibus initiati professos in iisdem ordinibus minime constitutos respective praecedant, ita tamen fiet sine praeiudicio loci professionis, quem quisque, ut ad eiusmodi ordines sacros fuerit promotus, repetet cum ei superior iusserit.

¹ Statim atque loci qualitas, Deo dante, permiserit praefatos novitios a professis penitus in monasterio separari talis separatio fiet; quin etiam quando societas

plura habebit monasteria, unicum destinatum manebit novitiorum exercitiis.

CAPUT XV.

De Conversis.

71. Fratres conversi in particulari monasteriorum servitio assumpti in singulis admitti poterunt. Ii igitur soli ad probationem recipiantur, qui honesta quadam arte utiles appareant. De ipsorum vita et moribus in seculo, de industria, viribus, animique indole inquiratur. Uno saltem mense probentur in habitu seculari. Ipsis praeficiatur senior pius, a quo in spiritualibus instruantur ut novitii; etiam ut artifices exerceantur; in eodem monasterio, si digni fuerint, emittent professionem. Observationum et exercitiorum regularium ordinem e praesentibus extractum constitutionibus gallico scriptum idiomate a superiore accipient legendum, aut a magistro lectum attente audient. Per duos annos integros a susceptione cappae probabuntur in habitu novitiorum. Quarto quoque mense toti capitulo proponuntur examinandi. Antequam vero calculis secretis subiiciantur, eadem praestabuntur quae pro clericis. Expleto biennio et die a publica susceptione cappae, professionem emittent, sed eorum vota erunt tantum simplicia, et a superiore generali, gravibus de causis, dispensabilia: verbi gratia, ad bonum et pacem congregationis seu alicuius monasterii particularis, ad scandala tollenda, ad subveniendum conscientiae alicuius conversi. Ubi cumque post monachos choro addictos, etiam novitios, conversi secundum professionis vel probationis ordinem inter se stabunt. Ad clericorum statum non assumantur; tractandis negotiis non intererunt; omnique voce activa et passiva privabuntur; sed opera dumtaxat exteriora, quae a cellarario fuerint iisdem mandata, sedulo exsequuntur: Vestimenta conversorum sint coloris fuscii; tunica, zona, scapulari, cappaque constant. Novitiorum scapulare et cappa breviora sint. Officium recitent in horas canonicas divisum, et ex vulgatis precibus compositum.

CAPUT XVI.

De superiore, et regimine monasterii.

72. Superior in unoquoque monasterio eligitur a professis eiusdem monasterii. Ut vero efficax sit electio, necesse est ut electus habeat ultra duas tertias suffragiorum. Quocumque nomine designetur, abbatissae seu prioris, munus pastoris spiritualis ac patrisfamiliae agit. Iurisdictione ordinaria gaudet in personas monasterii ad formam iuris communis pro regulariis, et omnia exercet quae superiores in congregatione Cassinensi et in veteribus Galliae congregationibus ordinis sancti Benedicti. Eius est perfectioni fratrum suorum et illorum in

scientiis profectui incumbere, regularum observationi invigilare, illas interpretari, super eas dispensare cum discretione, totam regere familiam. Adhibere tamen tenetur fratres ad consilium modo sequenti.

73. Convocetur conventus per superiorem cuiuscumque monasterii quoties opus est, in quo vocem habent omnes professi choro addicti eiusdem monasterii conventuales. Ab ipsa autem excluduntur si qui sunt a divinis suspensi, vel excommunicati maiore excommunicatione ecclesiastica vel regulari, et qui voce activa vel passiva sunt privati. Capitulo monasterii proponantur procuratoriae commissiones pro gerendis negotiis quae nomine conventus erunt expediendae, et alienationes omnes bonorum immobilium et pretiosorum mobilium; locationes etiam omnes quae ultra tres annos extenduntur ac etiam aliae quae summam centum librarum turonensium excedent. Item emptiones omnium immobilium, onera in communi portanda, census activi vel passivi contrahendi, hospites in monasterium admittendi ultra tres menses; expensae ultra necessitates et utilitates ordinarias, quae tercentos francos excederent; examen probatorum et novitiorum certis temporibus, et similia maioris momenti.

74. In hisce capitulis, post solitas preces, superior monasterii negotiis exponat, allatis in utramque partem, si opus sit, rationibus. Tunc rogabit sententiam illius qui est secundus ab eo, et aliorum per ordinem ex eadem parte consentientium, deinde eodem modo ceteros ex altera parte interrogabit, tacentibus aliis omnibus, nisi aliquis forte a superiore obtineat expressam loquendi facultatem. Caveant imprimis omnes ne cum superiore seu etiam cum aliis ullo modo contendat, aut sententiam suam vel aliorum tueantur procaciter, aut cuiuspiam dictum factumque damnent aut irrideant et contemnant; sed cum humilitate et modestia iuxta regulam exponant quid sentiant. Si quis haec transgressus fuerit, et monitus non resipuerit, dicat culpam in capitulo severe puniendus. In deliberationibus autem illa sententia praevalerebit eiusque conclusioni assentientur omnes, cui faverit suffragiorum pluralitas supra medietatem, aut in aequalitate, a qua stabit superior, et in eius absentia, subprior, non autem alius; quod si forte in tres aut plures sententias divisa essent suffragia, et nulla supra mediam partem vocum obtineat, tum excludetur primum illa cui pauciora faverint; vel si plures essent aequales, primum ballotabitur quatenam illarum excludenda erit; et sic aliae successive excludentur quarum suffragatores erunt pauciores, donec ad duas partes opinantium iudicia reducantur, et maior consentientium pars praevaleat.

75. Ne memoria excidant, in monasterii grave damnum, quae acta et deliberata fuerint,

superior monasterii aliquem ex suis monachis prudentem et industrium eliget, de seniorum suorum consilio, in scribam capituli, cuius officium erit omnes actus capitulares conscribere, expeditiones transmittendas exscribere, et sigillo conventus munire, si opus sit, aliaque scriptis exarare de mandato superioris. In hunc finem, plures habebuntur libri, in quibus pro cuiusque materiae ratione describendum erit. Quicumque vocantur ad hasce congregationes, vel illis quolibet modo etiam in transitu intersunt, teneant perpetuo secretissima quae illis proposita fuerint, ex quibus scandalum, odium aut praeiudicium aliquod probabiliter timeretur, vel quae prohibita essent revelari; qui de tali secreto violato fuerint convicti, pro culpa modo severissime puniantur, et insuper voce activa et passiva priventur per annum saltem in huiusmodi conciliis vel actibus capitularibus respective.

76. Praeter capitulum generale monasterii, est etiam consilium seniorum, ad quod referre debet pluribus in casibus superior. Si in monasterio quindecim aut plures degunt monachi, quatuor erunt seniores, nempe: subprior, et alter a superiore nominatus; alii vero duo seniores eligentur a toto conventu. Electioni praeerit superior, qui in ea suffragium non feret. In minoribus monasteriis, duo tantum seniores constituentur, subprior, et alter ut supra eligendus. Seniores a conventu instituendi quolibet anno eligentur; qui munus illud praecedenti anno obierunt, iterum assumi vel amoveri poterunt ad nutum capituli. Cum senioribus superior inibit consilium de negotiis quae toti capitulo postea debent proponi, de rebus cuiusdam gravitatis supervenientibus, de expensis praeter necessitates utilitatesve ordinarias contrahendis quae excedunt quinquaginta francos, et saltem semel singulis mensibus cum illis aget expresse de mediis promovendae virtutis et regularis observantiae.

77. Ut vero superiores seniorum suorum consilio adhaerere non adstringimus, sic eos hortamur ut ab eorum sententia (maxime si omnes in eadem convenirent) facile non discedant. Quod quidem intelligendum ubicumque superiores, iuxta declarationes et constitutiones, consilium seniorum praerequirere, sive consilio, vel cum consilio, vel iuxta consilium agere iubentur quibuscumque terminis id exprimatur. Quando seniorum consensus requiritur, et saltem maior pars praevalet, conficietur ab uno seniorum actus deliberationis, subscribendus ab omnibus, in libro ad hoc deputato, quem servabit is senior cui superior commiserit.

CAPUT XVII.

De officialium institutione.

78. Ad superiorem monasterii spectat omnium officialium monasterii sui institutio. Propterea tempore convenienti singulis annis, convocatis in capitulum fratribus, subpriorem aliosque omnes habentes aliquod officium vel administrationem ab huiusmodi officio seu administratione absolvat, et ipsi, in signum assensus absolutionis suae, inclinato capite, reverenter assurgunt; tum singuli de excessibus et defectibus a se commissis in suis officiis dicent culpas suas genuflexi coram omnibus, et accepta poenitentia, claves si quas habent ad officia sua pertinentes, ac inventaria superiori consignabunt; nec ipsis officiis amplius sese intromittant, nisi superior iterum eis curam commiserit. Et qui ratione suorum officiorum in altiori loco erant constituti, ordinem suae professionis repetent; absoluti quamprimum rationem reddent (si officium exigat) omnium sibi antea commissorum, nisi id ante fecissent. Postea ipse superior opportuno tempore subpriorem eliget; deinde seniore aut seniores qui eius sunt nominationis, ac praesidebit electioni senioris aut seniorum ex parte conventus. Postea quando iudicaverit opportunum, sed quamprimum, praehabito eorumdem seniorum consilio instituet ac nominabit omnes alios officiales monasterii.

CAPUT XVIII.

De subpriori.

79. Officium subprioris (sub cuius nomine intelligendus est etiam prior in abbazia) est, sub auctoritate et moderamine superioris eiusque nomine ac mandato, invigilare toti conventui, et prospicere ut regularis observantia nihil iacturae patiat; delinquentes arguere publice vel privatim, ut prudentia dictabit ac superior ordinaverit. Ipso praesente, id tantum aget quod sibi commissum fuerit; absente autem aut defuncto, monasterii regimen ita suscipiet usque ad superioris absentis reditum vel defuncti successorem, ut quae a superiore absente vel defuncto fuerint ordinata non praesumat immutare; negotia vero quae usque ad reditum absentis vel adventum successoris differri poterunt, ad eum remittat; e monasterio etiam sine urgente necessitate non prodibit, curabitque potissimum ne fratribus obsequens quidquam innovet.

CAPUT XIX.

De cellarario et decanis.

80. A superiore monasterii cellararius instituetur, qui rerum omnium temporalium curam

suscipiet, atque ita superioris arbitrio pendebit, ut quod ille iusserit aut ordinaverit, impigre exsequatur; quae non probaverit, nullatenus aggredi praesumat, et cum illo saepius aget de toto monasterii statu. Invigilabit super omnes officarios quorum cura sibi a superiore commissa fuerit; et eorum unicuique munus proprium assignabit dabitque operam ut in illud diligenter incumbant; et si quos negligentes aut oblitos muneris sibi commissi deprehenderit, vel monebit ipse, vel ad superiorem deferet, prout ab eo sibi ordinatum fuerit. Fratribus conversis ac etiam commissis et famulis laborem sive opus distribuet, observabitque ne otio vacent, ac propterea frequenter officinas et alia monasterii loca in quibus operantur, inviset, ut omnes in officio contineat; si qui autem domestici reperiantur vitiosi, postquam eos serio monuerit, deferet ad superiorem nisi emendentur, eoque iubente corripiet aut expellet e monasterio. Providebit ut quae necessaria erunt ad victum et ad vestitum et alia requisita non desint monasterio, et suo tempore coemantur per se vel per alios officiales iuxta superioris dispositionem, superflua penitus amputando, et necessitatibus occurrentibus providendo. Singulis annis in fine decembris computa generalia reddituum et receptorum, creditae quoque ac debitae pecuniae coram superiore ac senioribus rationem reddet, ut totum monasterii statum in temporalibus perspectum habere possint; in quem finem habebit libros, seu registra computorum suorum generalium in convenientem ordinem rite digesta. Praeterea diurnum etiam habebit, in quo describet ea omnia quae receperit, vendiderit seu quacumque ratione expenderit, tam in fructibus aut aliis rebus quam in pecuniis; quem diurnum exhibebit superiori singulis mensibus, ac eidem et senioribus unoquoque trimestri.

81. Qui aliqua re indigent, eam petant a cellarario, idque semper ex schedula, tum ob religionem silentii, tum ut is qui multorum necessitatibus providere debet nullius obliviscatur.

82. Quamdiu gestio temporalis monasterii non exigit ut constituantur depositarius et procurator distincti a cellarario, illorum munus ad hunc pertinebit; tantummodo dabuntur ipsi solatia, prout constituit sanctus Pater Benedictus, id est iuxta petitionem ipsius, vel necessitatem, assignabuntur a superiore unus aut plures fratres qui in partem oneris admittantur.

83. Decani eligentur in monasterio, unus pro decem professis sacerdotibus, duo pro viginti, et sic deinceps, ad maiorem partem suffragiorum omnium vocalium, praesidente superiore electioni. Munus illud decanatus erit pro tribus annis, quibus elapsis, poterunt reeligi ad nutum conventus. Decani erunt de consilio particulari superioris, ibique voce consultativa fruuntur post seniores.

CAPUT XX.

De sacrista.

84. Sacristae traditur cura ornatus ecclesiae, sacrae suppellectilis universae, et, quod omnibus rebus antecellit, sacrosancti Eucharistiae sacramenti. Ideo persona eligenda est tanto muneri sufficiens et idonea, ac etiam in sacris ritibus apprime versata. Huic parebunt alii adiutores plures vel pauciores, quibus singulis assignabitur quid unicuique agendum incumbat. Designabit qua hora, quoque ordine, diebus singulis vel per hebdomadam, unusquisque sacerdotum celebraturus sit; atque ideo appendet tabellam in qua designetur ordo praescriptus.

CAPUT XXI.

De Ostiario.

85. Ostiarius institui debet senex non tam aetate quam moribus et maturitate. Quotidie sero post Completorium, cum alio a superiore designato, ianuas monasterii obserabit, et claves ad superiorem deferet; ac si qui ex domesticis necdum in monasterium se receperint admonebit, et ab illa hora usque ad officium matutinum sequentis diei portam monasterii non aperiet sine eiusdem superioris licentia, quod ipsum sacrista in obserandis vel aperiendis tempore nocturno ecclesiae foribus pariter observabit.

CAPUT XXII.

De harum regularum sanctione et additamentis ulterioribus, ubi etiam de statu et regimine congregationis Gallicae ordinis sancti Benedicti.

86. His stabilitis articulis, quibus instructa nova congregatio religioni vere benedictinae adhaerere cupit, ut tamen in ea vis regularis observantiae augeatur, decernitur quod si quis ex praefata congregatione adversus ea quae supra declarata sunt quoad officium divinum necnon regularem abstinentiam, quibus potissimum ipsa corroboratur, aliquid quovis praetextu vel modo, directe vel indirecte, per se vel per alium, ex toto vel ex parte petierit, procuraverit, aut etiam proposuerit, ipso facto voce activa et passiva sit privatus in perpetuum et ad quaecumque congregationis officia inhabilis fiat et indesinenter maneat.

87. Hi omnes suprascripti articuli servabuntur ad literam ab omnibus, immotique manebunt a die approbationis ipsorum a sacra congregatione Episcoporum ac Regularium. Quod si, decursu temporis, superior generalis, cum consilio abbatum et priorum conventualium, iudicaverit necessarium novos articulos facere,

vel iam existentes declarare, hi novi articuli vel declarationes, ut obligent, requiritur ut plus quam tribus ex quatuor partibus omnium vocalium congregationis per secreta suffragia approbentur. Quinimo, tali de facto existente consensione non obligabunt hae novae ordinationes ultra triennium; quo elapso, res iterum vocationi secretae subiicientur, quae si affirmativum habuerit exitum, mittet superior generalis praefatos articulos ad sacram congregationem postulans eorundem confirmationem.

88. Haec autem congregatio monachorum nigrorum, cuius observantia declaratur in articulis supra relatis, fundatur et constituitur sub nomine *Congregationis Gallicae, Ordinis sancti Benedicti*. Locum tenebit haec nova familia veterum congregationum Cluniacensis, sanctorum Vitoni et Hydulphi, ac sancti Mauri; earundem patronos cultu ecclesiastico respective colet, sed nullius illarum titulum sibi publice aut privatim arrogare poterit, licet privilegium earundem particeps et haeres existat.

89. Coalescet congregatio Gallica ordinis sancti Benedicti: primo, ex iis fratribus qui, degentes in monasterio sancti Petri de Solesmis, dioecesis Cenomanensis, professionem legitimam emittent sub regula sancti Benedicti, ad mentem constitutionum observanda; secundo, ex aliis monasteriis quibus ortum dederit decursu temporis praefatum monasterium Solesmense, quod caput congregationis declaratur. Haec autem congregatio sic efformata non tollit, imo supponit monasteriorum distinctionem et separationem, primaevo instituto et sanctae regulae conformes. Singularia videlicet monasteria singulares redditus, itemque proprios et perpetuos abbates habent, quibus tota administratio et dispositio iuxta constitutiones committitur, ita tamen ut oporteat mutuis auxiliis et subsidiis cuique adveniendi necessitati succurrere, quod praecipue circa personas facile et frequenter necesse erit.

90. Ad honorandum sacri Montis Cassini culmen, ex quo omnis religio benedictina sumpsit exordium, utque operi huius novae institutionis aliquid decoris et tutelae praestetur, congregatio Gallica Cassinensi congregationi affiliata declaratur, appellabiturque in actibus seu instrumentis: *Congregatio Gallica ordinis sancti Benedicti, Cassinensi affiliata*. Sigillum habebit in duas partes divisum, quarum una congregationis Cassinensis signum offerat, altera vero signum Solesmensis monasterii.

91. Ut praeter vinculum fraternitatis, aliquod etiam testimonium maneat affiliationis congregationis Gallicae erga dictam congregationem Cassinensem, facta quacumque electione abbatis seu superioris, et confirmatione ac institutione ab Apostolica Sede obtenta per medium sacrae congregationis Episcoporum et Regularium, abbas Solesmensis, et, si de eiusdem electione et

confirmatione agatur, superior eius vices gerens in monasterio Solesmensi, memoratam electionem et confirmationem participare seu notam facere tenetur praesidi congregationis Cassinensis, et casu quo desit, abbati Montis Cassini.

92. Quando erigenda erit nova domus conventualis congregationis Gallicae, abbas sancti Petri de Solesmis designabit superiorem huius novae domus pro hac prima vice. Successores autem huius primi superioris eligentur a monachis proprii monasterii. In electione tamen abbatis sancti Petri de Solesmis partem habebunt cum monachis huius caenobii, duo deputati ex singulis monasteriis congregationis, superior scilicet et alter a maiore vocalium numero electus. In quacumque electione novus superior assumi poterit non solum ex vacante monasterio, sed etiam ex alio congregationis. Si vero duae tertiae partes eligentium causam de providendo ad abbatem sancti Petri de Solesmis remisissent, aut aliunde electores intra mensem numero sufficienti ad electionem non consensissent, praefatus abbas providebit designando aliquem monachum vacantis monasterii aut forte alterius.

93. Mortuo vel amoto superiore cuiusvis monasterii, iurisdictio modo ordinario deveniet ad eum qui defuncti vel amoti vices gerebat, eaque respective perdurabit usque dum novus electus possessionem adeptus fuerit. Novae autem electioni praesidebit antiquior ex abbatibus si agatur de abbate eligendo pro monasterio Solesmensi. Si vero electio facienda sit pro aliis monasteriis, praeerit abbas sancti Petri Solesmensis, vel alius abbas congregationis ab eodem speciali mandato delegandus. Facta autem quacumque electione superioris, mandabitur illius instrumentum authenticum ad Sanctam Sedem, quae, legitimitate electionis recognita, electo iurisditionem et administrationem ordinariam congruam ipsius gradui conferat.

94. Congregatio Gallica ordinis sancti Benedicti habebit superiorem generalem abbatem sancti Petri de Solesmis pro tempore existentem, et eo defuncto aut amoto, antiquiorem ex abbatibus congregationis, donec successor electus et confirmatus a Summo Pontifice possessionem fuerit adeptus. Superioris generalis erit visitare monasteria congregationis (excepto suo Solesmensi coenobio, quod visitabunt cum iisdem iuribus, et sub iisdem conditionibus, primi congregationis abbates simul, quatuor ad summum, si quando quatuor vel plures sint), praesidere capitulis generalibus, et si quae sint in monasterio non suo ordinanda, de iis tractare cum consilio abbatum vel priorum conventualium de quorum interesse agitur, usque ad capitulum generale sequens, cuius erit huiusmodi ordinationes confirmare, aut etiam infirmare si opus esset. Visitationes quotannis peragantur.

95. Capitulum generale singulo triennio celebrabitur, ad formam quam concilium Lateranense quartum universo ordini Benedictino et Gregorius IX, Nicolaus V aliique Summi Pontifices speciatim praescripserunt ordini Cluniacensi, de cuius iuribus et privilegiis congregatio Gallica particeps et haeres a Gregorio XVI¹ declarata fuit. Sed pro nunc abbates sancti Martini Pictaviensis et sanctae Magdalenae Massiliensis suum ducant socium, Solesmensis vero duos assumat, a respectivis monasteriis per suffragia secreta eligendos, excluso suffragio abbatum. Si vero congregatio, decursu temporis, saltem septem vel octo monasteria habuerit, tunc soli abbates et superiores eorumdem capitulum generale celebrabunt.

96. Ius habebit capitulum generale omnes appellationes suscipiendi, quoslibet excessus corrigendi, quoscumque superiores admonendi, quin et suspendendi ac deponendi, servata forma iudicii canonici et cum consensione quatuor ex quinque votorum partibus.

Nos autem, quibus nihil potius, nihil gratius, nihil optabilius esse potest quam omni cura, studio, vigilantia, catholicae religionis bono ac spirituali populorum saluti prospicere, ea profecto spe freti, fore ut ex hac Gallicae, congregationis ordinis sancti Benedicti institutione maximae in christianam et civilem rempublicam utilitates redundant, congregationem ipsam eiusque leges approbandas existimavimus. Itaque omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, congregationem Gallicam ordinis sancti Benedicti, atque illius constitutiones, quas hisce literis inseri mandavimus, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, approbamus, sancimus et confirmamus, illisque inviolabile supremae Nostrae potestatis robor adiciamus, ac diligentissime eas servari praecipimus et iubemus. Propterea de eadem apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, venerabili fratri episcopo Cenomanensi, veluti apostolico delegato, facultatem tribuimus ut eadem auctoritate Nostra apostolica vel ipse per se, vel per alium virum ecclesiastica dignitate ornatum, Sancti Petri de Solesmis monasterium, penitus sublata atque extincta qualitate et praerogativa prioratus, in abbatiae titulum eleveat atque erigat cum omnibus iuribus, privilegiis, honoribus, iurisdictionibus, oneribus, quovis nomine designandis, quae ex apostolicis constitutionibus et re-

gula ordinis ad abbatiales ecclesias et abbates pertinent; itemque ut commemoratum dilectum filium Prosperum Ludovicum Paschalem Guéranger, iam in ordine Benedictino professum atque abbatiali dignitate insignitum, in eiusdem monasterii sancti Petri de Solesmis abbatem et superiorem generalem eiusdem congregationis Gallicae ordinis sancti Benedicti instituat ad earumdem constitutionum formam. Haec volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, ac Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon eiusdem monasterii et ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia approbatis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illarum tenore praesentium pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

¹ Opinati sumus referre Constitutionum lectionem, cui lapsu temporis a Pio IX s. m. et a Leone XIII, quem Deus sospitet, adiectae sunt aliquot immutationes.

CLIV.

*Vehementer dolet mala quae catholicam Ecclesiam affligunt; loquitur de iniuria archiepiscopo Coloniensi illata, qui regio iussu e sua sede est eiectus atque alio relegatus; cardinales monet quatenus doctrina sit secunda circa matrimonia mixta; de violata dignitate atque episcopali iure in regno Borussiae conqueritur*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

QUARTO IDUS DECEMBRIS

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO SEPTIMO.

Venerabiles fratres

Dum intima conficeremur amaritudine ob afflictas passim ac pene prostratas catholicae Ecclesiae res, atque eo loco positi, quo plorare mala non sufficit, curas cogitationesque omnes intenderemus ad contritiones Israel pro tradita divinitus Nobis potestate sanandas; nova repente accessit doloris causa, quam sane profitemur eo Nobis acerbiorum accidisse, quo minus expectandam existimabamus. Nec vero latere vos potest, venni. fratres, quorsum ista referantur, et unde animum Nostrum subierit sollicitudo coetus vestri huc protinus advocandi. De re namque agitur minime obscura, neque ex privatis tantummodo nuntiis accepta, immo satis iam per publicas literas evulgata. Gravisimam querimus iniuriam illatam nuper venerabili fratri Clementi Augusto archiepiscopo Coloniensi, qui regio iussu omni pastoralis iurisdictionis usu prohibitus, e sua sede per vim magnoque armorum apparatu eiectus atque alio relegatus est. Inde autem tanta illi calamitas obtigit, quod constanter quidem paratus reddere Caesari quae Caesaris sunt, et memor officii sui de Ecclesiae doctrina et disciplina religiose servanda, non aliam sibi in mixtarum nuptiarum negotio proposuerit regulam, praeter eam quae, apostolicis literis ad archiepiscopum et episcopos in parte occidentali Borussiae regni datis die vigesima quinta martii anni millesimi octingentesimi trigesimi, ab fel. mem. Pio VIII praedecessore Nostro fuerat declarata. Atqui tamen per eiusmodi literas S. haec Sedes suam eo usque protulerat indulgentiam, ut ipsa verissime dici queat illos attigisse limites, quos praetergredi nefas omnino sit. Cui profecto benignitatis rationi exploratissimum vobis est commemoratum decessorem Nostrum aegre adductum, quam necessitate praecavendi funestiora mala Ecclesiae et catholico illarum regionum clero ex intentatis minis certissime obventura.

Quis porro futurum putaret, ut pontificia isthaec declaratio, indulgentissima licet et semel atque iterum per regium in Urbe oratorem accepta, eo sensu adhiberetur, qui inconcussa catholicae Ecclesiae principia perverteret et huius Apostolicae Sedis menti penitus repugnaret?

Verum quod nemo unus fingere aut excogitare posset, quodque vel leviter suspicari crimen fuisset, id artificioso saecularis potestatis impulsu factum est. Vix rem non sine maxima animi molestia novimus, nihil distulimus quin expostulationes Nostras iis ad quos pertinebat deferendas committeremus, una simul declarantes quanta Nos ex apostolico munere teneret necessitas fideles opportune monendi, ne illud ab Sancta hac Sede profectum arbitrarentur, a quo ipsa plane abhorreret. Cumque ita Nobis fuisset responsum, veluti nullo querelae Nostrae inniterentur fundamento; epistola accessit alterius ex praedictae regionis praesulibus, qui instante morte redditurus aeterno iudici rationem villicationis suae, misso ad Nos apographo instructionis traditae ab episcopis urgente civili gubernio, accurate significabat se, *damna gravissima exinde Ecclesiae oritura, laesosque illius canones, divinae gratiae lumine inspicientem, errorem, cui subscripserat, libera mente Motuque Proprio retractare*. In curam proinde statim incubuimus ut perlato ad serenissimum regem germano istius apographi exemplo, magis magisque innotesceret, Nos initam a memoratis episcopis rationem interpretandi apostolicas praedecessoris Nostri literas, utpote Ecclesiae principiis ac legibus adversantem, omnino reprobare. Ex his primum est vobis intelligere, venerabiles fratres, nullam in eiusmodi negotio officii partem per Nos fuisse praetermissam. Attamen (moerentes dicimus penitusque dolore percussi) Nobis plane insciis, et aequum ad has Nostras expostulationes declarationesque responsum adhuc praestolantibus, indictum archiepiscopo Coloniensi est, ut vel interpretationem illam per Nos improbatam circa mixtas nuptias sectaretur, vel episcopale munus dimitteret, patefacta, si secus faceret, gubernii sententia de pastoralis iurisdictione ei prorsus interdicenda. Nec mora; illo, uti par erat, reluctante, res ita contigerunt quemadmodum initio perhorrescentes exponebamus. Atque hic adhibitam Nobiscum rationem attendite; nonnisi enim prima die vertentis mensis hodiernus Borussiae regni negotiorum gestor nuntiavit, uti proxime eveniturum, vel eo ipso temporis momento perficiendum, quod iam a die vigesima prima superioris mensis factum consummatumque fuerat. Quae cum ita sint, illud, venni. fratres, Deo, Ecclesiae ac ministerio quo fungimur, Nos debere sentimus, ut apostolicam vocem attolentes ecclesiasticam immunitatem violatam, epi-

¹ Ex opere cui titulus « Annali delle scienze cattoliche » auctore De Luca, t. VI,

scopalem dignitatem despectam, sacram iurisdictionem usurpatam, catholicae Ecclesiae Sanctaeque huius Sedis iura pessumdata palam in coetu vestro reclamemus. Id autem dum facimus, viro omnigena virtute praestanti Coloniensi antistiti redditam unam pariter volumus meritissimam laudem ob religionis causam ab ipso tanto cum sui discrimine invicte propugnatam. Hanc vero nacti opportunitatem, quod privatim hucusque praestare non destitimus, publice nunc solemniterque denuntiamus, Nos scilicet inductam perperam in Borussia regno quamlibet praxim circa mixta connubia contra genuinum sensum declarationis ab decessore Nostro editae penitus reprobare. Ceterum, malis adversus immaculati Agni Sponsam quotidie magis ingruentibus, non possumus quin vos procurationis Nostrae participes pro eximia vestra religione ac pietate vehementer excitemus ad fervidas Nobiscum preces Patri misericordiarum humiliter offerendas, ut respiciat propitius de excelso coelorum habitaculo super vineam quam plantavit dextera ipsius, diuturnamque ab ea tempestatem clementissime propulset.

CLV.

EPISTOLA

*De instauratione studiorum in civitate Marinensi*¹.

Dilecto filio Nostro
Mario S. R. E. cardinali Mattei

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

La comunità e popolo di Marino che per le costanti prove di fedeltà e di speciale divozione verso la S. Sede Apostolica e per le prerogative che la distinguono, fu da Noi fin dall'anno 1835, con lettera apostolica in forma di Breve, decorata del titolo e dei privilegi di città, essendo stata da Noi più volte visitata nei giorni autunnali all'occasione della dimora fatta nel Nostro palazzo apostolico di campagna in Castel Gandolfo, mentre ci confermava le testimonianze dell'ossequiosa sudditanza fra le comuni preghiere con cui implorava l'apostolica benedizione, una dimanda fervorosamente promoveva, quella cioè di accorrere con Nostre speciali providenze a stabilire ed assicurare un metodo e sistema per la morale e civile educazione ed istruzione della gioventù. Penetrato il Nostro animo da così giusta richiesta e vo-

lendo efficacemente prestarci ad uno scopo sì salutare, interrogammo voi come protettore della comunità sul metodo con cui si fosse provveduto in addietro alla istruzione pubblica, e per quali ragioni si trovasse al presente in tanta decadenza; ed allorchè ci si presentarono i deputati di quella popolazione, ripetemmo anche ad essi simile richiesta, interpellandoli inoltre su i mezzi più acconci al riparo di tal disordine. Conoscemmo pertanto che in addietro la gelosa incumbenza d'istruire i fanciulli nella cristiana morale e nelle lettere era stata affidata dalla comunità di Marino all'ordine dei Chierici Regolari Minori, i quali mercè il comodo di opportuni locali con chiesa annessa, coadiuvati da un annuo assegnamento, che loro si forniva dal pubblico, si prestavano a siffatto importante ministero. Ma che diminuitosi in seguito il numero de' religiosi e sfornita la casa di soggetti idonei all'intento, erasi sensibilmente rallentata la disciplina, scemato il concorso, svanito il credito, talchè non vi era più nulla a sperare da quello un tempo fiorente stabilimento. I pubblici rappresentanti pertanto ci proposero la destinazione e adattamento di taluni fabbricati, ove fondare un istituto di pubblica educazione e ci presentarono di fatti diverse piante di località da ridursi e perfezionarsi ad oggetto di stabilire le pubbliche scuole ed ogni altra necessaria attinenza. Portata però da Noi più matura riflessione su tali progetti, vedemmo ben presto le gravi difficoltà che si opponevano alla esecuzione di essi, segnatamente pel dispendio, cui conveniva far fronte, e per la lunghezza del tempo necessario alla ultimazione di queste intraprese. Accadde frattanto che procurandoci Noi più precise relazioni sullo stato dell'ordine dei Chierici Regolari Minori, ci fu riferito da chi per ragioni di ufficio ne conosceva pienamente l'attuale condizione, che attesa la ristrettezza del numero degli individui esistenti nelle diverse case che trovansi entro lo stato spettante alla Nostra Sede Apostolica, era stata realmente obbligata la congregazione per non abbandonare totalmente la casa di Marino di affidarne la cura a pochi giovani i quali per difetto d'età e di esperienza non potevano corrispondere ai voti dei Marinesi ed allo scopo principale della pubblica educazione. Fu allora pertanto che giudicammo essere espediente il rimuovere i Chierici Regolari Minori dalla chiesa e casa annessa in Marino, e scegliere altro religioso istituto che posto in migliori circostanze fosse effettivamente al caso di appagare al tempo stesso i voti della popolazione e le paterne Nostre intenzioni. Ci piacque poi di darvi comunicazione di queste Nostre deliberazioni nell'atto in cui per organo del rmo prefetto della s. congregazione dei Vescovi e Regolari ordi-

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838», docum. n. 181.

nammo sotto il dì 22 giugno dello scorso anno 1835 al p. vicario generale dei Chierici Regolari Minori di consegnare entro il successivo mese di settembre la nominata chiesa e casa di Marino. Questa Nostra disposizione con altro biglietto dello stesso card. prefetto facemmo partecipare sotto il dì 26 dello stesso giugno al rmo card. Vescovo di Albano, rendendogli noto che i padri della congregazione della Dottrina cristiana per Nostra volontà erano eletti a succedere ai Chierici Regolari. Considerando però che prima del tempo designato alla consegna conveniva preordinare i regolari atti, stimammo opportuna cosa di deputarvi come protettore di essa città a ricevere i padri Minori e quindi dare le consegne ai successori sacerdoti della Dottrina Cristiana. A mediazione pertanto del nominato rmo cardinal prefetto vi furono date in Nostro nome sotto il dì 17 luglio del decorso anno 1835 con particolare biglietto le analoghe facoltà per condurre a pieno compimento le Nostre sovrane determinazioni.

I. Ricevendo la consegna della chiesa e casa dei Chierici Regolari Minori, nonchè degli utensili, e specialmente degli arredi di sacrestia, facendone eseguire i rispettivi inventari;

II. Ricevendo la cessione dei fondi urbani e rustici esistenti in Marino e di qualsivoglia altra rendita alla nominata casa e chiesa appartenente, e determinando un'annua discreta ricognizione da darsi ai suddetti Chierici Regolari Minori;

III. Dando la consegna della casa, chiesa, utensili, arredi di sagrestia, come pure dei fondi e della rendita ai padri Dottrinari;

IV. Fissando coi medesimi il sistema delle scuole e la officatura della chiesa e determinando il numero dei religiosi che dovranno rimanere stabilmente in Marino;

V. Finalmente conciliando coi medesimi padri Dottrinari l'ulteriore annuo compenso che dovrà loro soddisfarsi dalla comunità di Marino in proporzione del numero de' religiosi, stipulando su tutte le anzidette cose uno o più istrumenti a perpetua sicurezza e reciproca tranquillità delle parti.

Corrispondeste voi finalmente a tale commissione dirigendovi ai rispettivi superiori dei due ordini ed all'autorità municipale del luogo per gli opportuni concerti, e ci riferiste replicate volte nell'udienze che vi accordammo tutto ciò che si andava praticando per condurre a buon termine le Nostre intenzioni. Ci narraste pertanto che nel mese di settembre dell'indicato anno 1835 venne effettivamente eseguita dai Chierici Regolari Minori la consegna della chiesa e casa di Marino unitamente alla libreria, ai mobili ed arredi di sacrestia in confor-

mità dei rispettivi stati ed inventari precedentemente esibiti e che nel successivo mese di ottobre si eseguirono i molti restauri necessari ed urgenti nell'intero fabbricato e si fornì provvisoriamente l'ulteriore mobilio occorrente pel nuovo collegio. Ci soggiungeste che dopo replicati congressi tenuti coi padri Dottrinari, colla magistratura e clero di Marino, all'oggetto di concertare il sistema da darsi al nuovo stabilimento, furono finalmente sotto il dì 29 dello stesso mese di ottobre firmate le convenzioni preliminari ossia il capitolato degli oneri rispettivi tanto della comunità di Marino verso i padri Dottrinari, quanto di questi in servizio della pubblica istruzione e della officatura di chiesa. Ci ragguagliaste poi che nel susseguente mese di novembre i nominati padri Dottrinari fecero il loro formale ingresso nel nuovo locale ed eseguirono l'apertura delle scuole loro affidate a tenore dei già stabiliti regolamenti. Ci assicuraste che fin dai primordii di tale istituzione fu generale e sincera la gioia e la soddisfazione del popolo di Marino applaudendo alla condotta ed allo zelo dei padri Dottrinari. Ci narraste il concorso costante degli scolari fino al numero di replicate centinaia, la frequenza delle congregazioni spirituali nei giorni festivi; il decorso esercizio delle funzioni di chiesa, la pratica salutare dei catechismi ed ogni altra buona maniera posta in pratica di cristiana e civile educazione. Delle quali relazioni mentre compiacevasi l'animo Nostro, vedendo così corrisposte le Nostre paterne cure, restavamo pienamente convinti non solo assicurandoci voi di averne personalmente verificata la esistenza nei varî saggi tenuti alla vostra presenza, allorchè più volte visitaste le dette scuole, ma pervenuteci inoltre eguali assicurazioni per parte del rmo cardinal vescovo e di altre distinte persone; sapemmo in fine che anche un convitto erasi aperto nell'anzidetta casa di civili ed onesti giovanetti, i quali ivi attendevano tanto agli studi letterari, quanto ai morali e civili insegnamenti.

Mentre Noi pertanto eravamo con tali riprove pienamente istruiti de' prosperi avanzamenti della nuova istituzione, voi ci riferivate eziandio le pratiche diligenti ed esatte che mettevate in uso coi Chierici Regolari Minori per appurare lo stato degli inventari precedentemente esibiti sulla materiale situazione e relativo dettaglio della chiesa, sagrestia e casa di Marino, sul mobilio esistente all'epoca del discesso, sugli accessori risarcimenti eseguiti, sulle nuove provviste di mobilio per completo corredo della casa, sulla quantità e qualità della biblioteca, nonchè sull'acquisto di altri utili libri e delle principali macchine di fisica provvedute dal comune per uso del collegio, e finalmente sugli ulteriori restauri da eseguirsi per ridurre l'intero fabbricato in istato di perfetta consegna.

Ed ancora ci davate ragguaglio delle cure da voi adoperate per verificare lo stato tanto dei fondi rustici che degli urbani, per liquidare le rendite già possedute dai Chierici Regolari Minori, e specialmente poi per appurare le pie disposizioni e legati da soddisfarsi come pesi inerenti a quella chiesa da essi officiata, sia che consistessero in messe o in sussidi dotali, o in altre caritatevoli opere, riassumendo a tale uopo i relativi istromenti, le testamentarie disposizioni, i codicilli ed altri necessari documenti, e rintracciando da ogni parte le notizie più certe e positive che potessero influire a siffatte verifiche. Colle quali precauzioni ed indagini ci annunziaste esser voi giunto mediante l'attiva cooperazione dei pubblici rappresentanti e segretario del comune di Marino alla compilazione di n. 3 stati firmati dalla stessa pubblica rappresentanza dimostranti il primo segnato lettera A la rendita già goduta dai Chierici Regolari Minori, il secondo marcato lettera B le passività annuali da ritenersi a carico dei medesimi con la distinzione di quelle gravanti la rendita relativa ai fondi esistenti; ed il terzo segnato con lettera C l'avanzo delle rendite dopo eseguita la detrazione di tutte le passività suddette. Sui quali stati avendoci portata la Nostra attenzione, vedemmo in primo luogo che le rendite ammontanti ad annui sc. 355, 96, 5, provengono in parte da capitali tuttora esistenti, ed in parte da rendite dovute al debito pubblico, tra le quali ritrovasi il compenso de' beni alienati nelle vicende politiche sofferte negli stati della Nostra Sede Apostolica. Vedemmo inoltre che le passività comprese nello stato lettera B presentano la complessiva somma di sc. 211, 76, 5, la quale però trovasi distinta in due parti determinando nella prima con quelle approssimazioni che lo stato attuale delle cose permetteva, la quota che deve ritenersi a carico delle rendite dovute dal pubblico erario, e che apparisce nella quantità di sc. 99, 04, 5 e dimostrando nella seconda quei pesi inerenti ai fondi tuttora esistenti e che nella somma di sc. 112, 72, 5, si rileva. Ci piacque di conoscere nell'indicato stato la destinazione da voi fatta di tutte le rendite lasciate dai pii testatori, da cui avete potuto non solo ottenere un giusto riparto di pesi alle medesime inerenti, ma ancora una rettificazione agli obblighi di messe ed altri legati pii da essi istituiti, proponendo la celebrazione annua di n. 612 messe lette, di n. 6 cantate e la erogazione di sc. 24, 36, 5, in ciascun anno per sussidi dotali avuto riguardo alle riduzioni precedentemente ottenute dai Chierici Regolari Minori, e dimostrando in pari tempo che l'indicato numero delle messe lette è maggiore di n. 83 in confronto di quelle contenute negli stati esibitivi dai nominati Chierici Minori. Conoscemmo in fine dallo stato lett. C

che all'epoca del loro discesso supera i pesi per la somma di sc. 128, 15 e che tale avanzo in quanto a sc. 39, 54 si verifica sulle rendite dovute dalla cassa del debito pubblico, e per sc. 88, 61 si rileva sulle rendite dei beni esistenti. Dopo ciò volendosi da Noi mandare ad esecuzione quanto è stato fin qui disposto, e volendo in primo luogo provvedere stabilmente all'adempimento dei legati pii, ordiniamo che i medesimi siano soddisfatti nella misura da voi stabilita nel nominato stato lett. B, approvando a tale effetto le rettificazioni fatte nel medesimo, non ostante qualunque cosa in contrario, volendo però che se in progresso di tempo si aumentassero le rendite lasciate da quei testatori, sulle pie disposizioni dei quali è avvenuta riduzione, si debba l'aumento stesso erogare nell'adempimento particolare o totale degli obblighi ridotti dello stesso pio legato, sopra cui si verifica l'aumento, ritenendo l'elemosina delle messe fissata nel suddetto stato, e così viceversa in caso di diminuzione di rendita a confronto dello stato attuale debba diminuirsi in proporzione anche l'adempimento degli obblighi stabiliti in quei legati pii sopra dei quali accadesse la diminuzione. Vi ordiniamo quindi di manifestare in Nostro nome al direttore del debito pubblico che di tutte le partite già dovute ai Chierici Regolari Minori sotto le diverse cantanze che gli saranno da voi indicate, se ne divida la quota di sc. 99, 04, 5 annui per farla pagare ai padri Dottrinari col vincolo della soddisfazione de' pesi sulla medesima imposti che sono distintamente riportati nel ripetuto stato lett. B, facendo per tal somma eseguire le convenienti vulture sui registri della direzione suddetta, e che autorizzate finalmente i padri Dottrinari alla esigenza delle rendite de' beni attualmente esistenti, acciò sulle medesime siano adempiute le pie disposizioni dei testatori egualmente enunciate nell'indicato stato. In quanto poi alle residuali rendite depurate è Nostra volontà, che quella derivante dalle rendite pubbliche in annui sc. 41, 62 (che si riduce però a sc. 39, 54 per la tassa straordinaria imposta sui beni ecclesiastici) sia assegnata alla religione de' Chierici Regolari Minori liberamente e per titolo della già ripromessale gratificazione. La rendita netta poi derivante dai fondi rustici ed urbani, censi, canoni, legati ecc. nella somma di sc. 88, 61, o in altra che si potesse meglio rilevare in appresso ed in qualunque tempo, ordiniamo che sia devoluta, assegnata e pienamente trasferita alla casa dei padri Dottrinari di Marino, in particolare acconto e diminuzione dell'assegnamento concordato fra quella comunità ed i suddetti padri Dottrinari. Garantito con le precedenti Nostre disposizioni l'adempimento dei legati pii per ciò che riguarda l'avvenire, vi commettiamo che relativamente al tempo decorso partecipiate

ai superiori dei Chierici Regolari Minori essere precisa Nostra volontà che in proporzione sia a loro carico ed obbligo il relativo adempimento di essi fino al giorno che ne hanno percepito e goduto in parte od in tutto le rendite corrispondenti, e che a voi debbano i medesimi esibire le convenienti giustificazioni. Ultimati così tutti i rapporti coi Chierici Regolari Minori e passando ad emanare le definitive Nostre disposizioni risguardanti le incombenze da soddisfarsi dai padri Dottrinari, e i mezzi di sussistenza per assicurare e mantenere la loro famiglia nella suddetta casa e chiesa di Marino, ordiniamo che essere debba ad obbligo, cura e carico dei padri Dottrinari il tener sempre provveduta quella casa di sette abili individui del loro istituto, cioè un superiore il quale col titolo di rettore presieda al buon regolamento non meno delle scuole e casa religiosa che della istruzione al popolo nelle domeniche dell'anno scolastico; di un sacerdote lettore di teologia, di un altro sacerdote lettore di filosofia, di un maestro egualmente sacerdote per la scuola di retorica e di umanità, di un maestro di grammatica; e finalmente di due maestri per le scuole inferiori, al servizio ed assistenza dei quali dovranno essere addetti due religiosi laici dello stesso istituto: che se lo stato degli studenti scolari rendesse vacante alcuna delle scuole superiori, in tal caso all'istruttore cui mancassero gli scolari potrà sostituirsi altro che si occupi delle scuole inferiori, essendo così sempre in esercizio sei scuole; che i nominati sette individui debbano attendere con tutto lo zelo ed impegno non solo ad istruire i giovani nelle scienze e studi letterari, ma anche a coltivare i medesimi nelle pratiche di religione, osservando in tutto il metodo stabilito nel capitolato del 29 ottobre 1835, quale da voi mostratoci è stato da Noi pienamente approvato ed intendiamo che si abbia come letteralmente riportato nel presente Nostro chirografo; che i medesimi padri Dottrinari siano tenuti non solo all'adempimento dei legati pii superiormente accennati, ma ben anche all'esercizio tanto delle funzioni di chiesa che si praticavano in addietro dai Chierici Regolari Minori, quanto delle altre, che sono proprie del loro istituto e precisamente a norma degli art. 12 e 24 dell'anzidetto capitolato. Vogliamo poi a maggior decoro delle sacre funzioni e del culto divino, che i convittori che saranno in educazione presso il collegio dei reverendi padri Dottrinari in occasione dei pontificali che per speciale privilegio si celebrano dall'abbate mitrato di Marino in quella chiesa matrice, come altresì nelle più solenni processioni dell'anno possano in seguito di grazioso e speciale invito intervenire coll'abito di loro pragmatica, godendo un posto distinto e separato con apposite banche in quanto alle fun-

zioni di chiesa e riguardo alle processioni debbano formarne l'immediato corteggio. Come ancora intendiamo che l'oratorio interno sotto il titolo della ssma Concezione già aggregato alla congregazione della Prima Primaria del Collegio Romano, debba essere officiato non solo dalla scolaresca, ma eziandio dai confratelli che ab antiquo godano la consuetudine di riunirsi nelle feste per le devote pratiche di regola, e ciò sempre sotto la direzione dei padri Dottrinari. In corresponsività poi di siffatte incombenze addossate ai padri Dottrinari e per provvedere al congruo loro sostentamento, prescriviamo a peso ed onere della comunità di Marino il pagare annualmente ai medesimi in tante rate mensili liberi e franchi da ogni qualunque peso e detrazione, ed in moneta effettiva d'oro e di argento scudi Romani settecento undici e bai. 39, quali uniti alla rendita libera di sc. 88, 61 risultante dai capitali esistenti già di spettanza dei Chierici Regolari Minori (che per l'oggetto della presente assegnazione si stabiliscono fissi ed invariabili per ciascun anno) formano la somma di scudi ottocento corrispondenti alla convenuta e stabilita dote di scudi cento in ragione di n. 8 individui religiosi addetti alle scuole, cioè sette padri (fra i quali i sacerdoti non saranno mai meno di tre) ed un laico, mentre pel secondo laico che rimane addetto particolarmente alla chiesa, non si stabilisce alcun assegno a carico della comune in corresponsività della elemosina delle messe che rimane libera per i padri Dottrinari e dell'assegno annuo di sc. 25 convenuto all'art. 11 del capitolato di cui si è fatta menzione. In ordine poi al tempo avvenire Noi vogliamo che se mai i padri Dottrinari non potessero più sostenere il peso delle suddette scuole per qualunque causa anche inopinata, non abbiano i medesimi alcun diritto alla ritenzione della chiesa, sagrestia, locali delle scuole, casa religiosa, utensili e mobili addetti ai locali medesimi, nè possano più pretendere l'annuo assegnamento come sopra stabilito, essendo Nostra precisa intenzione che tutto debba essere in perpetuo destinato all'esercizio delle scuole pubbliche della popolazione di Marino. Che se per altro i padri Dottrinari durante la loro permanenza in Marino facessero acquisti particolari tanto di mobilio che di stabili, questi come cosa di proprietà, in caso del loro discesso, rimarranno in pieno dominio dei medesimi, onde poterne disporre a loro bell'agio, salvo le pie disposizioni e legati qualunque che si verificassero in avvenire riguardanti precisamente la casa e chiesa di Marino. E perchè di tutto si conservi perpetua memoria ordiniamo a voi, che tutti gli atti relativi alle presenti Nostre disposizioni, e cioè il capitolato del 29 ottobre 1835 di sopra ricordato, la descrizione in compendio della

chiesa, sagrestia ed ambienti componenti l'intero collegio, la descrizione in dettaglio dei suddetti fabbricati, la descrizione del mobilio esistente all'epoca del discesso dei Chierici Regolari Minori, il catalogo degli altri libri e delle macchine di fisica provvedute dal comune per uso del nuovo collegio, lo scandaglio delle ripartizioni che rimangono a farsi nei suddetti fabbricati per ridurli in stato di consegna, l'altro scandaglio dei lavori di rinnovazione da eseguirsi nel collegio stesso, lo stato lett. A delle rendite, quello lett. B delle passività e quello finalmente lett. C dimostrante la rendita netta, muniti tutti ed autenticati colla vostra firma e sigillo debbano depositarsi originalmente in unione del presente Nostro chirografo, di cui formar debbano parte integrale nell'archivio comunale della città di Marino per ogni futuro perpetuo uso e contingenza. Volendo e dichiarando che colla semplice segnatura della presente cedola di Nostro chirografo abbiano ad avere piena esecuzione ed adempimento le prescrizioni tutte e singole in esso contenute senza che mai possa opporsi orrezione o surrezione nè alcun altro vizio o difetto della suprema Nostra autorità ed intenzione; togliendo a ciascuno l'autorità di giudicare ed interpretare diversamente; dichiarando fin da ora nullo, irritato ed invalido tutto ciò che si facesse o s'interpretasse in contrario non ostante qualunque altra costituzione o chirografo, legge, alle quali tutte e singole avendone qui il tenore per espresso e riferito di parola in parola, per questa volta solamente ed all'effetto della piena e totale esecuzione di quanto si contiene nel presente chirografo, ampiamente ed in ogni più valida maniera deroghiamo.

Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano li 12 dicembre 1837.

CLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Congregatio Camaldulensis Neapolitana iterum constituitur, et Camaldulenses in eremis, Neapolitani regni, degentes, a congregatione Montis Coronae perpetuo seiunguntur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum religiosae familiae non modo christianae, verum civili etiam reipublicae maximo ornamento atque praesidio esse soleant, tum Romani Pontifices singulari sane vigilantia et

cura ea semper peragenda existimarunt, quae pro re et tempore, ad maiorem earumdem religiosarum familiarum utilitatem atque splendorem pertinere posse cognoscerent. Equidem Nos minime latet per similes apostolicas literas die decima tertia maii anno millesimo septingentesimo septuagesimo primo datas a fel. rec. Clemente XIV praedecessore Nostro, Camaldulenses, in Neapolitani regni eremis existentes, a congregatione Montis Coronae ita omnino fuisse seiunctos, ut congregationem Neapolitanam Camaldulensem proprie efformarent et constituerent, atque ita extitisse usque ad collugendam religiosorum ordinum cladem. Neque ignoramus ob temporum conditionem a rec. mem. Pio VII item praedecessore Nostro suis apostolicis literis in simili forma Brevis, die vigesima secunda martii anno millesimo octingentesimo vigesimo secundo datis, cautum fuisse, ut illic Neapolitano dumtaxat Eremitarum Camaldulensium coenobio iidem Camaldulenses congregationi Montis Coronae consociarentur, atque in unum cum ipsa corpus coirent, licet alia quoque eo in regno coenobia deinceps patuisent. Iam vero cum iustis gravibusque ex causis Nobis compertum exploratumque sit vel maxime utile atque opportunum esse commemoratas rec. mem. Clementis XIV praedecessoris Nostri literas in pristinam executionem revocare, et Camaldulenses Neapolitanae provinciae a congregatione Montis Coronae plane secernere atque seiungere, iccirco summopere cupientes illorum bono atque utilitati summopere prospicere, eorumdem precibus quam libentissime annuendum censuimus.

Itaque omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica praedictis Pii VII praedecessoris Nostri literis die vigesima secunda martii millesimo octingentesimo vigesimo secundo datis, omnino derogantes, atque illas commemoratas Clementis XIV pariter praedecessoris Nostri literas die octava maii anni millesimi septingentesimi septuagesimi primi in pristinam atque omnimodam executionem revocantes, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, Motu-Proprio ac certa scientia hisce apostolicis literis, Camaldulenses in eremis Neapolitani regni degentes, a congregatione Montis Coronae omnino secernimus atque seiungimus, ac nullatenus eidem in posterum subiectos esse declaramus, eosque iterum in congregationem Camaldulensem Neapolitanam erigimus et constituimus. Quamobrem volumus, ut suum pro-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

prium summum praefectum, quem maiorem nominant, cum tribunali, quod dicunt, iuxta probatas Eremitarum Camaldulensium constitutiones eligant, eique praefinitis per easdem auctoritate et facultatibus praedito, in posterum pareant, suaeque generalia et particularia capitula statis temporibus ac legibus rite habeant, cunctaque ex earundem constitutionum praescripto gerant atque perspiciant ad normam commemoratarum literarum rec. mem. Clementis XIV praedecessoris Nostri. Ut autem hoc Nostrum placitum atque voluntas felicem promptioremque nanciscatur effectum et causae omnes penitus amoveantur, quibus animorum quies turbetur, ac mutuae caritatis vincula serventur, ven. fratri Francisco Caracciolo archiepiscopo Neapolitano committimus harum literarum executionem, et praecipimus ut ad novos huiusce congregationis moderatores praeficiendos comitiis praesit in eremo ss^{mi} Salvatoris, ut binis ex utroque eremo, Turre nimirum et Nolana, adscitis monachis ius suffragii habentibus, cunctisque eremi Neapolitani vocalibus in capitulum coeuntibus, sex primo definitores iuxta constitutiones eligantur, qui deinde ad designatam per eas normam praefectum maiorem, nec non tribunal, priores aliosque officiales, ea qua par est religione ac sincero de communi animarum utilitate studio, legitime adsciscant. Quocirca eidem venerabili fratri archiepiscopo Neapolitano, hisce literis, omnes et singulas facultates necessarias atque opportunas peculiari quoque mentione enunciandas pro actorum etiam sanatione, si opus fuerit, ac suffragantium admissione concedimus, adtribuimus atque impertimur, ne unquam de gestarum rerum vi ac robore dubitandi locus relinquantur.

Haec volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus decernentes has praesentes literas et quaecumque in eis contenta etiam si praedicti eremita et alii quilibet interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes cuiusvis sint status, ordinis et conditionis, praeeminentiae et dignitatis, aut alias speciali et individua mentione digni illis minime consenserint, seu ad ea citati, vocati et auditi minime fuerint, ex quacumque quantumvis legitima causa pia et privilegiata, colore, praetextu et capite etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio vel intentionis Nostrae aut alio quocumque, quamvis magno et substantiali defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, sed ipsas praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis omnibus ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit,

in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus commemoratis Pii VII praedecessoris Nostri literis et constitutionibus atque ordinationibus apostolicis aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, ac dictorum eremorum et eremitarum congregationis Camaldulensium statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum firmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque etiam speciali mentione dignis in contrarium quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima nona decembris millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Paroecia, vulgo Casumaro, a dioecesi Mutinensi secernitur et Bononiensi dioecesi unitur ¹.

GREGORIUS PP. XVI

ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex pastoralis munere illud a Nobis in primis omni studio et vigilantia curandum, ut spirituali christifidelium bono et commodo diligentissime consulatur, tum alacri libentique animo ea peragere solemus, quae in maiorum ipsorum christifidelium utilitatem cedere posse cognoscimus. Equidem haud ignoramus, ex quo rec. mem. Pius VII praedecessor Noster abbatiam Nonnantulae iustis sane de causis cum Mutinensi episcopatu perpetuum in modum coniunxit, territorium parochialis templi oppidi *Casumaro* ita imperiali via, quae inter Atestinae et Pontificiae ditionis finem terminum statuit, bifariam fuisse divisum, ut maior illius paroec-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

ciae pars ad Bononiensem pertineret, minor autem una cum parochiali aede, quae s. Laurentio dicata, atque aedibus et coemeterio ad Mutinensem dioecesim spectaret. Hinc porro evenit, ut plerique Casumarenses parochiali templo carerent. Cum vero ea in vicinitate nullum aliud reperiretur templum, rebus divinis accommodatum, ven. frater archiepiscopus Bononiensis illorum incolarum bono prospicere summopere exoptans, omni quidem contentione in id potissimum incubuit, ut cum Mutinensium duce ea inirentur consilia, quibus ipse illius parochialis templi aream aedesque ei adiectas pontificiae ditioni cedere vellet. Itaque cum eiusmodi negotio manus esset admota, illud confici minime potuit varias ob difficultates, quae inde exiebantur tum ex confinium ratione, tum ex compensatione, quam ven. frater Mutinensium episcopus, ut animarum curator Casumarensis oppidi, efflagitabat. Quocirca Nos dilecto filio Nostro S. R. E. cardinali Bononiensi legato curam commisimus, ut cum ven. fratre archiepiscopo Bononiensium et dilectissimo in Christo filio Nostro Mutinensium duce collatis consiliis, omnem operam in hanc rem perficiendam conferret, quavis difficultate de medio sublata quae vel ex commemorata compensatione vel ex praedictae areae atque aedium cessione originem posset habere. Qui quidem cardinalis legatus nihil inausum relinquens ut Nostrae obsequeretur voluntati, ad Nos detulit archiepiscopum Bononiensem et Mutinensium episcopum ita inter se convenisse ut Bononiensium Archiepiscopus beneficium cui a s. Antonio nomen in oppido Crevalcuore in praesentia institutum annui redditus scutatorum nonaginta, Mutinensium episcopo cedere deberet. Quam beneficii cessionem Mutinensis sacrorum antistes ratam habuit, iis tamen legibus ab eodem Bononiensium archiepiscopo ultro libenterque exceptis. Et quidem:

I. Ut beneficium idem a sacra aede oppidi Crevalcuore in cathedrale templum Mutinense transferatur ibique fundetur.

II. Ut ad beneficii dotem constituendam, ea canonis quem Tomba Sassoli debet, pars adtribuatur, quae annuam scutatorum quinquaginta summam attingat, quae summa ab omni onere omnino sit immunis, quaeque non solum iuris factique ratione inspecta exigi possit, verum etiam si quae mora et cunctatio in solvendo accadat, archiepiscopalis Bononiensis curia omnem opem et operam impendat, ut debitor illam pecuniae vim ei solvat, qui ipse fruetur beneficio.

III. Ut reliqua quadraginta annua scutata, quae idem Tomba Sassoli solvere tenetur, templo Casumarensi attribuantur, facto illi animarum curatori iure illa percipiendi, quin beneficio donatus vel minimo gravetur incommodo ea ipsa exigendi atque eidem parochio tradendi.

IV. Ut quinquaginta annua scutata ita libera et a quovis onere immunia sint, ut onera omnia eidem beneficio inhaerentia, ab archiepiscopali curia Bononiensi accurate expleantur, erogando in eadem onera diligenter explenda reliquos canones qui ad ipsum pertinent beneficium.

V. Ut pensio, cui prior, vulgo *di Magneta*, pro Casumarensium parochia erat obnoxius, omnino cesset ita, ut idem Casumarensium curio nullo unquam tempore pro eiusmodi titulo vel minimum ius in posterum habere possit.

VI. Ut ii Casumarenses curiales seu parochiani, qui Mutinensi dioecesi subiecti erant, tam a primitiis praestandis quam ab aliis omnibus oneribus, quibus nunc pro parochio *Casumaro* obstringuntur, omni ex parte exonerentur, reservato iure Mutinensium episcopo huiusmodi primitias et iura viciniore parochio vel illi ecclesiastico viro attribuendi, cui ipse eorum curialium sive parochianorum curam committendam existimaverit.

VII. Ut haec omnia huius Apostolicae Sedis auctoritate confirmentur.

VIII. Ut denique pro hisce omnibus auctoritate Nostra confirmandis itemque pro actis conficiendis, quae fieri necesse est tam pro parochiae parte a Mutinensi dioecesi distrahenda ac Bononiensi dioecesi adiungenda, quam pro beneficii eidem Mutinensi dioecesi concessionem, Mutinensium episcopus nulli subiiciatur impendio. Quod autem spectat ad commemoratam areae parochialis templi atque aedium cessionem, ab ipso Bononiensi legato accepimus dilectissimum in Christo filium Nostrum Franciscum Mutinensium ducem, ob singularem illam, qua summopere praestat in Nos atque erga hanc Petri Cathedram fidem atque observantiam, quam libentissime aream ipsam una cum templo parochiali, coemeterio aliisque adiectis aedibus genere liberaliterque cedere, ulla absque compensatione ut area, templum, coemeterium atque aedes adiectae in pontificiae Nostrae ditionis finibus in posterum omnino consistant. Ac propterea ea omnia et singula quae pertinent ad Pontificiae et Atestinae ditionis fines rite statuendos atque ad publicam utriusque ditionis utilitatem procurandam et iura tuenda, in solemnibus tabulis inter hanc Apostolicam Sedem et ipsum Mutinensium ducem a publico scriba conficiendis clare aperteque constituentur, ut totius negotii rationi provide consulatur. Cum autem huiusmodi res, ut ad optatum exitum perducatur, suprema Nostra potestate sit confirmanda atque adprobanda, Nos probe noscentes rem ipsam in spirituale Casumarensium bonum redundare, haud dubitavimus Nostram interponere auctoritatem, ut eiusmodi negotium omnimode executionem obtineat. Et primo quidem dilectissimo in Christo filio Nostro Mutinensium duci grati Nostri

animi significationem hisce literis testatam volumus, qui ob eximiam suam pietatem et mirum erga hanc Apostolicam Sedem obsequium, aream, parochiale templum, coemeterium aliasque aedes tam genere cedere constituit.

Iam vero omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, harum literarum vi, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine eam paroeciae partem oppidi Casumaro quae adhuc Mutinensi dioecesi fuit subiecta, de qua habita mentio est, ab ipsa secernimus, seiungimus, distrahimus ac Bononiensis dioecesi una cum area, parochiali templo, coemeterio aliisque adiectis commemoratis aedibus perpetuum in modum ita adiungimus atque subiicimus ut eadem paroeciae pars, de qua sermo habitus est, in posterum ex Bononiensis in tempore archiepiscopi iurisdictione omnino pendeat. Praeterea eadem auctoritate Nostra apostolica approbamus, sancimus, confirmamus singula quaeque pacta inter Bononiensem archiepiscopum et Mutinensium episcopum conventa, tum quoad beneficii cessionem ab ipso archiepiscopo Bononiensi Mutinensium episcopo facta, eiusque beneficii in cathedrali Mutinensi institutionem, tum quoad eiusdem beneficii dotem constituendam, ea plane ratione, modo, forma ac omnibus et singulis quibusque conditionibus et pactis supra hisce literis expressis, quae quidem omnia vel diligentissime atque omni ex parte perfici atque expleri mandamus. Archiepiscopi demum Bononiensis curae committimus, ut quidquid Nobis hac super re, hisce literis sancitum est, omni studio ad exitum perducatur, ac propterea illi omnes et singulas facultates necessarias atque opportunas quovis nomine designandas, concedimus, tribuimus, impertimur, ut singula quaeque acta auctoritate Nostra agenda libere et licite gerere possit et valeat.

Haec volumus, praecipimus, statuimus, iubemus atque mandamus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae R. E. cardinales etiam de latere legatos ac Sedi Apostolicae nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi

facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. mem. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* ac Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, nec non eiusmodi paroeciae et beneficii, de quibus verba facta sunt, etiam innovatis, quibus omnibus et singulis illarum tenore praesentium pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die vigesima secunda decembris millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLVIII.

EPISTOLA

*Dolens de iniuria lata archiepiscopo Coloniensi, capitulum illius cathedralis templi contra illum accusatorem et inimicum factum vehementer reprehendit; virtutem prudentiamque praesulis laudibus prosequitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad capitulum Coloniense.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad acerbissimum quem nuper suscepimus dolorem ob illatam ven. fratri Clementi Augusto archiepiscopo Coloniensi simulque catholicae Ecclesiae et huic Apostolicae Sedi maximam iniuriam, cumulus veluti accessit ex vestris literis die vigesima secunda superioris mensis ad Nos datis. Sane non potuimus non vehementer mirari, quod cum vos sacratissimo vinculo antistiti vestro essetis coniuncti, eique ex instituto adiutricem opem ac solamen afferre debuissetis, conversi extemplo in accusatores illius factique ex domesticis inimici, collatis consiliis contra ipsum conveneritis, eo praesertim tempore, quo religionis officique sui tuendi causa, iniustam subire calamitatem coactus est. Quanta ille semper praestiterit virtute prudentiaeque in sacris muneribus obeundis, satis liquet ex publica existimatione, quam sibi comparavit post gestum potissimum temporibus

¹ Ex opere cui titulus *De matrimoniis mixtis*, auctore Roskovani vol. 2, pag. 325.

difficillimis in dioecesi Monasteriensi vicarii capitularis munus: unde factum est, ut communi omnium obsequio plausuque ad istam metropolitānam ecclesiam fuit evectus. Quam vero in ea gubernanda prae se tulerit rectitudinem atque solertiam, et cur nihilominus aliquam istius cleri partem offenderit, Nobis exploratissimum est; atque adeo perspicimus, quibus vos causis impulsus et principiis adducti sinistra ad Nos de ipso scripseritis. Hinc minime dissimulamus, rationem, quam tenuistis, eo molestiorem animo Nostro accidisse, quo minus, inspecta officii vestri sanctitate, videbatur expectanda. Inter haec autem unicuique vestrum notum esse volumus, Nos, praevia in rem publica expostulatione, venerabilis fratris Clementis Augusti reditum in sedem suam ab serenissimo Borussiae rege reclamasse, cuius aequitati confisi, consonum iustitiae voluntatique Nostrae exitum quantocius praestolamur. Ceterum ex devotione ac observantia, quam in Nos Sanctamque hanc Sedem in vestra epistola professi estis, illud Nobis iuvat persuadere, ea vos deinceps inituros consilia, quibus inflicti cordi Nostro vulnus leniri possit. Atque sic apostolicam benedictionem, vobis, dilecti filii, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo septimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Capitulum et canonicis Vaticanae basilicae Apostolorum Principis, partem crucis D. N. I. C. donat¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Singulare ac debitum devotionis Nostrae studium in beatum Petrum apostolorum principem, in cuius Nos cathedra, nullis Nostris meritis, sed arcano divinae providentiae consilio collocati sumus, Nostrum animum impellit, ut devotionis huius memoriam insigni aliquo testimonio cognitum vobis atque testatum relinquamus. Quum itaque binas cruces ex auro, vetusto artificio affabre confectas gemmisque distinctas, cum haud parva parte salutiferae Crucis Domini Nostri Iesu Christi ab antiquissimis usque temporibus in collegiata ecclesia beatae Virginis Traiecti ad Mosam, magna religione asservatas, et alteram quidem a Philippo II imperatore anno millesimo ducentesimo quarto eidem illi ecclesiae eiusque capitulo donatam, alteram prout in traditis Nobis literarum

monumentis dicitur, a Constantino Magno in praeliis obeundis gestari solitam, nuper commemorabili sane dono accepimus; Nos tam praeclara religionis Nostrae monumenta, novi operis insuper additamento a Nobis eleganter ornata, digno loco atque honore custodiri in posterum et observari volentes, sacrosanctae basilicae vestrae donare atque addicere libenti animo constituimus; ut quae Apostolorum Principis reverentiae dicata, sacris eius cineribus illustratur, in ea praeclarum exploratae voluntatis Nostrae amorisque indicium perpetuo extaret. Vos, qua estis christiana religione ac pietate spectati maxime atque instructi, pro certo habemus plurimum esse ex hac animi Nostri erga vos declaratione laetitiae atque gaudii in Domino percepturos. Sed huius vos doni vim atque sententiam pro vestra prudentia facile cognoscetis, si probatissima vitae vestrae disciplina ostendatis, templum hoc non solum amplitudine atque arte, sed etiam sanctitate et religione ceteris, quotquot ubique sunt, praestare. Nunc excipite iam binas illas partes ex faustissimo Nostrae salutis instrumento, quarum illam quae insignior est magnitudine, cum imagine beatissimi Salvatoris Nostri vultus, et lancea sacratissimo eius latere consecrata collocari a vobis, neque inde removeri in posterum praecipimus; aliam vero cum ceteris reliquiis custodiendam mandamus, vestrumque curae erit statis diebus ex more publicae fidelium venerationi proponere. Et quoniam in hac praesertim asperitate rerum ac temporum universam quidem spei Nostrae rationem in Cruce sitam habere debemus, ut Eum qui ex illa pependit Redemptorem Nostrum Iesum supplices adeatis hortamur, ut domitis Crucis hostibus atque adeo in eius servitutem reductis, in tam salutari ligno, in quo est salus, vita et resurrectio Nostra, magnifice gloriari laetarique possimus.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima octava ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Institutum sanctimonialium perpetuae adorationis SS^{mi} Eucharistiae Sacramenti in monasterio s. Annae Urbis iterum approbatur².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum virgines Deo sacrae quae selecta sunt pars dominici gregis, hic in terris almae Sionis

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex eodem Archivio Secretariae Brevium.

aemulae et cum caelesti Hierusalem quodammodo consociatae alternis hymnis et canticis eum certatim collaudant, qui in excelso sedet throno, et cui soli omnis honor et gloria; tum Romani Pontifices, quibus nihil unquam potius, nihil gratius nihilque optabilius esse potuit, quam ut Deo O. M. immortales semper ab omnibus agantur gratiae, illique concinantur laudes, singulari paterni animi voluntate et benevolentia eas potissimum sacras virgines sunt prosequuti, quae huic tum sancto colendo officio assiduam navant operam.

Equidem alia inter sacrarum Virginum instituta, quae in hoc munere obeundo versantur, illud mirifice emicat atque refulget, quod multis abhinc annis hic in Urbe, in monasterio s. Annae in Quirinali ad Quatuor Fontes sito, a defuncta Maria Magdalena ab Incarnatione appellata fundatum et constitutum fuit, cui a perpetua SSmi Eucharistiae Sacramenti adoratione nomen. Ibi enim sacrae illae virgines in rerum coelestium meditatione continenter defixae, ac dies noctesque procidentem ante sedentem in throno, et adorantes viventem in saecula saeculorum, non cessant cantare Domino canticum laudis, omnemque cultum praebere augustissimo illi atque admirabili Sacramento, quo Dominus ac Redemptor Noster Christus Dei Filius ob immensam suam in homines charitatem, divini sui amoris divitias veluti effundens, suum corpus in cibum, et sanguinem suum in potum fidelibus sumendum reliquit, ac perenne suae passionis monumentum excitans, Nobis beatæ immortalitatis pignus reliquit. Itaque rec. me. Pius VII, praedecessor Noster, huiusmodi pientissimo instituto summopere favens, institutum ipsum eiusque constitutiones et leges per similes apostolicas literas die vigesima secunda iulii anno millesimo octingentesimo decimo octavo datas approbavit. Hinc fel. rec. Leo XII item praedecessor Noster, maiori eiusdem instituti bono prospiciendi cupidus, post maturam deliberationem, institutum et constitutiones ipsas per apostolicas literas pridie nonas iulii anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo sub plumbo datas, iterum confirmandas existimavit. Nos autem per similes apostolicas literas die vigesima secunda augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto dilectae in Christo filiae Mariae Iosephae a SS. Cordibus Iesu et Mariae nuncupatae precibus annuentes, nonnulla additamenta moderationesque approbavimus, prout ipsa a Nobis supplex petiit pro Neapolitano monasterio, sartis tamen tectisque Romani monasterii constitutionibus et legibus quibus ex fundatricis sententia confectis moniales ipsae firmiter adhaerere exoptarunt. Iamvero cum institutum ipsum Divini Numinis favente gratia maiores in dies progressus habeat, atque aliis in locis propagari possit, venerabilis frater Noster Ca-

rolus episcopus Sabinus S. R. E. cardinalis Odescalchi, qui Noster in alma Urbe vicarius in spiritualibus generalis tanta cura, studio, vigilantia eidem Romano asceterio praeest, Nobis exponendum curavit maxime opportunum atque utile esse ut institutum ipsum stabiles ubique leges et regulas habeat, quibus recto ordine gubernetur, atque locorum Ordinarii in eiusdem instituti monasteriis moderandis utantur. Quocirca idem ven. fr. Noster ad Nos detulit omnino oportere, ut non modo constitutiones verum etiam aliae leges, adiectiones, moderationes declarationesque ex defunctae Mariae Magdalенаe fundatricis mente ac sensu iam habitae, atque a dilectis filiis Nostris Aloysio Lambruschini, Iacobo Giustiniani et Iacobo Philippo Franzoni S. R. E. presbyteris cardinalibus perpensae et approbatae, atque a monialibus ipsis Romani monasterii s. Annae tam voce quam scriptis, atque in conventu seu in capitulo, die decima secunda augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo habito, cunctis suffragiis communi consensu et summa animarum alacritate exceptae, suprema Nostra auctoritate confirmetur. Nos vero summopere optantes idem institutum prospere feliciterque vigere et florescere, atque illius utilitati et commodis, quantum in Domino possumus, prospicere volentes, iustis ac piis eiusdem venerabilis fratris Nostri desideriis, ac monialium monasterii s. Annae Urbis votis annuendum censuimus. Quamobrem rebus omnibus maturo examine perpensis, omnes quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, praedictas rec. me. Pii VII ac fel. rec. Leonis XII praedecessorum Nostrorum apostolicas literas omni ex parte approbantes et confirmantes iis tamen in rebus, quae hisce Nostris literis minime adversantur, institutum sanctimonialium perpetuae sanctissimi Eucharistiae Sacramenti adorationi addictarum, eiusque constitutiones, moderationes declarationesque ex demortuae Mariae Magdalенаe fundatricis consilio editas, atque a laudatis S. R. E. cardinalibus approbatas, atque a monialibus monasterii s. Annae Urbis, ut supra dictum est, unanimi consensione quam libentissime exceptas, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica approbamus, sancimus, confirmamus, illisque inviolabile supremae Nostrae potestatis robur adiicimus, ac singulos quosque defectus, si qui fors in eas condendas irrepserint, supplemus atque sanamus. Quas quidem constitutiones, declarationes moderationesque ex denominatae Mariae Magdalенаe fundatricis sententia exaratas et hoc ipso anno typis editas, omnem vim et effectum habere volumus per-

inde ac si hisce Nostris literis constitutiones illae, moderationes declarationesque insertae fuissent. Ac propterea volumus, praecipimus et in virtute s. obedientiae mandamus, ut omnia et singula monasteria eiusdem instituti in posterum erigenda, monasterio Urbis s. Annae eiusque legibus et statutis consentanea omnino sint, atque ipsissimis plane regulis gubernentur, quibus monasterium ipsum regitur. Praeterea eidem monasterio s. Annae Urbis indulgentias omnes et singula quaeque privilegia atque indulta a rec. mem. Leone XII praedecessore Nostro binis rescriptis die decima tertia augusti anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo concessa, perpetuum in modum eadem auctoritate Nostra apostolica confirmamus. Denique hodiernae ac in tempore existenti monasterii s. Annae Urbis antistitae seu moderatrici potestatem facimus erigendi atque aggregandi, servatis tamen canonicis regulis, ubique locorum alia sacrarum virginum monasteria, quae huiusmodi institutum amplecti et profiteri voluerint, iis tamen sub constitutionibus, declarationibus moderationibusque monasterio s. Annae hic in Urbe praescriptis, et a Nobis harum litterarum vi approbatis et confirmatis, cum omnibus facultatibus, privilegiis, indulgentiis, indultis, quae illi monasterio iam concessa sunt, vel in posterum tribuentur, facta etiam potestate, ut aliqua si opus fuerit ex senioribus ipsius monasterii s. Annae de Urbe, a moderatrice designanda, accedat ad alia, quae fundari contigerit monasteria, ut recta regularis disciplinae norma inibi constituatur. Et quoniam summopere optamus ut tam pium institutum quod in christianis populis pietatem et cultum erga SS^mum Eucharistiae Sacramentum vel maxime fovet, longe lateque in Ecclesia Dei propagetur, iccirco omnes locorum Ordinarios in Domino hortamur, ut instituto ipsi auxiliarias praebeant manus. Haec volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus decernentes has praesentes literas resque omnes in eis expressas semper ac perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fue-

rit; eiusdem instituti etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno septimo.

CLXI.

CONSTITUTIO

Collegium protonotariorum apostolicorum participantium ad primaevum numerum ac splendorem restituitur ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Neminem certe latet, vel a primis Ecclesiae temporibus crudelissimo Ethnicorum saeviente in christianos furore, extitisse viros, pietate, prudentia studioque religionis spectatos, qui a s. Clemente I ad perquirenda Sanctorum Martyrum acta, eaque literis tradenda praepositi, primum *notariorum*, deinde ob muneris praestantiam *protonotariorum* nomen habuerunt. Progredientibus autem aetatibus, et restituta Ecclesiae pace, cum meliores novique dies catholico orbi illucescerent, huiusmodi honorificentissimum munus ad virtutem in animis fovendam vel maxime accommodatum, non modo minime sublatum, verum etiam ampliori honore et dignitate merito auctum. Nam qui eo munere fungebantur, in gravioribus Apostolicae Sedis negotiis obeundis ab Romanis Pontificibus adhibiti fuere; et quidem interdum missi vel ad sedandas turbas ab haereticis excitas, vel ad sacrorum antistitem probandam vitae rationem, vel ad canonum disciplinam tuendam restituendamque.

Qua de re ex Benedicti XIV praedecessoris Nostri sententia, iure meritoque evenisse exi-

¹ Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 64.

stimandum, ut protonotarii, quippe praecipui Summi Pontificis administri, illustribus pontificiae benevolentiae testimoniis fuerint honestati, ac prae ceteris ab Sixto V fel. rec. qui cum eos septem dumtaxat designatos reperisset, duodecim deinceps esse iussit, eosque amplioribus privilegiis donatos, ac peculiaribus nonnullis auctos redditibus, quibus magis magisque eorum dignitati possent consulere. Amplissimum hoc antistitum collegium, quod de numero participantium appellatum est, sartum tectumque stetit usque ad huiusce vertentis saeculi exordium, quo ob temporum vices, nunquam satis collugendas, tanta rerum immutatio oborta. Verum Pio VII rec. mem. in Urbe reduce, rebusque ex communi omnium voto compositis, quamquam collegium idem vel omnino vel maiori ex parte suum censum amisisset, nihilo tamen minus eius nobile munus retinuit; iura, quae ad antistites in illud cooptatos pertinent, plane servavit; eaque emolumenta ex eiusdem muneris exercitio illis obvenientia, percipere haud intermisit. Sed quum temporis progressu eorum plures diem obierint supremum, alii vero ad maiores dignitates evecti; quumque ob tot gravissimas acerbisque curas, quibus supremum Romani Pontificis ministerium pressum fuit, de illo collegio nondum cogitationes susceptae, factum est, prout humanarum rerum conditio postulat, ut in praesentia pene extinctum habeatur. Unus enim, qui hic in Urbe restat haud potuit singulas sociorum partes rite sustinere; Romano Pontifici in solemnibus sacris obeundis adstare, in sacra consilia coire, et in acta servorum Dei conficienda, quemadmodum praecipuum eorum munus, suam operam conferre.

Nos igitur in Apostolicae Sedis maiestate tuenda servandaque summo opere incumbentes, ne munera protonotariis ipsis demandata intercidant, in id curas Nostras intendimus, ut memoratum collegium non modo integrum intactumque vigeat, verum etiam pristinum splendorem decusque retineat. Motu-Proprio ac certa scientia Nostraeque potestatis plenitudine, Sixti V constitutioni derogantes, qua praescriptum est collegium protonotariorum apostolicorum participantium duodecim conflare numero, idem ipsum collegium ad primaevam eius institutionem revocamus; ideoque praecipimus, ut posthac septem tantummodo constet viris, qui et laude virtutum et eximiis in rem et sacram et publicam meritis probatissimi, a Nobis et a Romanis Pontificibus successoribus Nostris erunt adlegendi: iis vero sic adlectis et renunciatis omnia et singula iura, privilegia, indulta, honores et emolumenta quibus iidem protonotarii apostolici participantes, exercitii titulo adhuc potiti sunt, omnino conferimus, adii-

cimus et attribuimus. Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Sixti V commemorata constitutione, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut earumdem praesentium transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sexto idus februarii millesimo octingentesimo trigésimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXII.

EPISTOLA

Provisio patriarchalis ecclesiae Constantinopolitanae per translationem vacantis, pro Antonio Maria Traversi translato praesente, cum retentione canonicatus basilicae s. Mariae Maioris ac omnium compatibilium¹.

Venerabili fratri
Antonio Maria Traversi
nuper archiepiscopo Nazianzen.
in patriarcham Constantinopolit. electo.

GREGORIUS EPISCOPUS

Servus servorum Dei

Onerosa pastoralis officii, summi dispositione Pastoris Nobis licet immerito commissa, sollicitudo requirit, ut inter cetera quae undique confluunt negotia, quibus Noster animus redditur multiplici varietate distractus, ad provisionem ecclesiarum quarumlibet, praesertim patriarchalium quae vacationis incommoda deplorare noscuntur, solertius intendamus iisque diligenter prospiciamus, ut per Nostram providentiam circumspectam nunc per simplicis provisionis officium, quandoque vero per ministerium translationis, accommode prout personarum, locorum et temporum qualitas exigit et ecclesiarum uti-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

litas persuadet, pastores accedant idonei et ministri providi deputantur, qui ecclesias ipsas non solum gubernent utiliter, sed eas multimodis efferant incrementis. Dudum siquidem provisiones ecclesiarum omnium tum vacantium et imposterum vacaturarum, ordinationi et dispositioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his per quoscunque iudices quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero patriarchalis ecclesia Constantinopolitana, quae in partibus infidelium consistit et cui dilectus filius Noster S. R. E. cardinalis Soglia nuncupatus ultimus illius patriarcha alias praesidebat, ex eo quod Nos nuper eundem Ioannem cardinalem tunc patriarcham Constantinopolitanum, a vinculo quo dictae ecclesiae Constantinopolitanae cui tunc praeerat tenebatur, de venerabilium fratrum Nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium consilio et apostolicae potestatis plenitudine absolvendo, illum ad ecclesias Auximan. et Cingulan. invicem perpetuo canonice unitas, certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutas, de simili consilio, apostolica auctoritate transtulimus praeficiendo ipsum praedictis ecclesiis Auximan. et Cingulan. invicem perpetuo canonice unitis in episcopum et pastorem, curam, regimen et administrationem dictarum ecclesiarum ei in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, per translationem eandem simili pastoris solatio destituta.

Nos ad provisionem dictae patriarchalis ecclesiae Constantinopolitanae celerem et felicem, in qua nullus praeter Nos se intromittere potuit sive potest, reservatione et decreto obstantibus supradictis, ne ipsa patriarchalis ecclesia Constantinopolitan. longae vacationis exponatur incommodis, paternis et sollicitis studiis intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem patriarchali ecclesiae Constantinopolitan. personam utilem ac fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris eiusdem S. R. E. cardinalibus habuimus diligentem, demum ad te qui fidem catholicam iuxta articulos iampridem a Sede Apostolica propositos expresse professus es, consideratis grandium virtutum meritis quibus personam tuam illarum largitor altissimus multipliciter insignivit, et attendentes quod tu, qui quamvis ad praefatam ecclesiam metropolitanam Nazianzensem utpote ab infidelibus detentam accedere nequivisti, suscepto tamen consecrationis munere, omnia pastoralia munia laudabiliter obivisti, pontificalia praesertim in patriarchali ecclesia s. Mariae Maioris de Urbe solemniter celebrasti, sacros ordines contulisti, Sacramentum confirmationis spretis quoque cholera-morbi periculis sedulo administrasti, aliaque caritatis officia in diversis almae Urbis Nostrae piis institutis summa cum laude exercuisti, eandem patriarchalem ecclesiam Constantinopolitanam

scies, voles et poteris, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare, direximus oculos Nostrae mentis.

Quibus omnibus debita meditatione pensatis, te a quibusvis suspensionis et interdicti aliisque etc. censentes, tenore praesentium te a vinculo quo dictae metropolitanae ecclesiae Nazianzen. cui praeeras tenebaris, de eorundem fratrum Nostrorum consilio et apostolicae potestatis plenitudine absolventes, ad eandem patriarchalem ecclesiam Constantinopolitanam de consilio et potestatis plenitudine similibus transferimus, teque illi in patriarcham praedicimus et pastorem, curam, regimen et administrationem dictae patriarchalis ecclesiae Constantinopolitan. tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, liberamque tibi ad dictam patriarchalem ecclesiam Constantinopolitan. transeundi licentiam tribuendo, in illo qui dat gratias et largitur praemia confidentes, quod dirigente Domino actus tuos praefata patriarchalis ecclesia Constantinopolitana per tuae circumspectionis industriam et studium fructuosum regetur utiliter et prospere dirigetur, et grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiat incrementa. Quocirca fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus curam et administrationem praefatas sic exercere studeas sollicitè, fideliter ac prudenter, quod exinde sperati fructus obveniant et tuae bonae famae odor ex tuis laudabilibus actis latius diffundatur, ipsaque patriarchalis ecclesia Constantinopolitan. gubernatori provide ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque praeter aeternae retributionis praemium Nostram et dictae Sedis benedictionem et gratiam exinde uberius consequi merearis.

Nos enim tibi ut ad dictam patriarchalem ecclesiam Constantinopolitanam, quamdiu illa ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, apostolica auctoritate praefata de specialis dono gratiae concedimus et indulgemus, ac insuper tibi, ut statum tuum iuxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeas, de alicuius subventionis auxilio providere ac specialem gratiam facere volentes, Motu-Proprio et ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine, te, ut etc. postquam in vim provisionis et praefectionis praefatarum pacificam possessionem seu quasi regimen et administrationem praedictae patriarchalis Constantinopolitanae assecutus fueris, canonicatum et praebendam dictae basilicae sanctae Mariae Maioris de Urbe quos ut accepimus ad praesens obtines, nec non omnia et singula perpetua simplicia et personalem residentiam non requirentia beneficia ecclesiastica, quotcumque quaecumque et qualiacumque sint, quae ut pariter accepimus ad praesens obtines, nec non omnes et singulas pensiones ecclesiasticas super quibusvis fructi-

bus, redditibus et proventibus ecclesiasticis apostolica tibi auctoritate reservatas et assignatas, quas ut pariter accepimus annuatim percipis, una cum praefata patriarchali ecclesia Constantinopolitan., quamdiu illi praefueris, ut prius quoadvis retinere ac respective percipere, exigere, levare et in tuos usus et utilitatem convertere libere et licite valeas, constitutionibus et ordinationibus apostolicis dictaeque patriarchalis ecclesiae Constantinopolitan. etc. iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus ceterisque contrariis nequaquam obstant., tenore praesentium de speciali dono gratiae dispensamus. Decernentes canonicatum et praebendam praefatos ac beneficia praedicta minime vacare et pensiones huiusmodi minime cessasse neque extinctas esse, sed praesentes et illarum pro tempore existentes debitores ad illarum respective integram solutionem teneri et obligatos existere, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem quod dicta basilica debitis propterea non fraudetur obsequiis, sed canonicatus et praebendae huiusmodi ac beneficiorum praefatorum congrua supportentur onera consueta.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo, nono kalendas martii, pontificatus Nostri anno octavo:

CLXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Iosephum Mariani ab Alexandria deputat in ministrum generalem totius ordinis Fratrum Minorum s. Francisci*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Gravissimas inter maximasque sollicitudines, quibus in sublimi Principis Apostolorum Cathedra collocati continenter angimur et distinemur, illa etiam Nostrum animum saepe solet urgere quae ad sacrarum familiarum bonum procurandum pertinere posse videtur, earumque praesertim quae in vinea Domini elaborantes, in Dei gloriam amplificandam atque in animarum salutem iuvandam incumbunt. Hinc de rebus incliti ordinis Fratrum Minorum s. Francisci de Observantia et Reformatorum solliciti, cum ob notissimas temporum vicissitudines anno millesimo octingentesimo trigesimo sexto capitulum generale pro nova electione moderatorum generalium illius ordinis haberi minime

potuerit, Nos eiusdem ordinis incolumitati prospicere cupientes per decretum congregationis negotiis et consultationibus Ep. et Reg. praepositae, quarto kalendas aprilis commemorato anno editum, religiosi viris, qui sexennium explebant, necessarias et opportunas facultates regendi ad arbitrium et nutum huius Apostolicae Sedis prorogandas existimavimus. Verum cum ab eo decreto biennium iam sit elapsum, nec ulla affulgeat spes fore ut generale capitulum convocari atque haberi possit, iccirco apostolicae Nostrae auctoritatis vi, omnino providendum censuimus, ne ordo tam longe lateque diffusus, legitimo suo regimine careat, habita praesertim ratione eorum fratrum qui calamitosis hisce temporibus ad Hispania pertinent coenobia. Itaque auditis nonnullis S. R. E. cardinalibus ex eadem congregatione, ac rationum omnium momentis maturo examine perpensis, ut idem ordo recte atque prospere dirigatur, ea decernere et statuere censuimus quae ad eiusdem ordinis bonum procurandum pertinere posse cognovimus.

Nos igitur ad maiorem Dei gloriam et illius ordinis utilitatem procurandam, ac omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu Proprio ac certa scientia deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine dilectum filium Iosephum Mariam ab Alexandria Observantis provinciae Vallis-Mazariae Siciliae lectorem iubilatum, ex-ministrum provincialem, ex-definitorem generalem, ex-vicarium generalem, ad futurum proximum sexennium eligimus, instituimus, deputamus in ministrum generalem totius ordinis Fratrum Minorum s. Francisci, excepta peninsula Hispaniae pro qua, prout illius regionis misera conditio postulat, commissarium apostolicum certis facultatibus praeditum ad huius Apostolicae Sedis nutum deputabimus.

In procuratorem vero generalem de Observantia item ad futurum proximum sexennium eligimus dilectum filium Clementinum a Florentia, lectorem iubilatum et ex-commissarium generalem curiae; in procuratorem generalem Reformatorum dilectum filium Alexandrum a Modena ex-definitorem generalem; in definiatores generales de Observantia dilectos filios Iosephum a Nemore provinciae Romanae, lectorem iubilatum et ex-secretarium generalem, Aloysium a Laureto provinciae Marchiae, lectorem iubilatum, Antonium Bravin lectorem iubilatum et provinciae s. Antonii Venetiarum commissarium provincialem, Aloysium a Magdalone, lectorem iubilatum et provinciae s. Ni-

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatense Urbis, cui titulus « Editti del 1838 », doc. 89.

colai Barensis ministrum provincialem, Iacobum a Vicentia lectorem iubilatam et provinciae Bononiensis ministrum provincialem, Carnelum ab Hispiceplundi lectorem iubilatam et provinciae Vallis-Nethi Siciliae iterato ministrum provincialem; in definitores autem generales Reformatorum dilectos filios Gregorium a Forio provinciae Terrae Laboris, lectorem theologum et ex-ministrum provincialem, Ioannem Angelum a Locara lectorem theologum et provinciae s. Antonii Venetiarum commissarium provincialem, Thomam a Treia provinciae Marchiae, lectorem theologum, ex-ministrum provincialem et ex-procuratorem generalem Reformatum, Benignum a Vallebona provinciae s. Thomae Taurini, lectorem theologum et ex-custodem, eadem auctoritate Nostra apostolica ad proximum futurum sexennium pariter eligimus et constituimus. Quapropter hisce omnibus religiosis viris ita constitutis, eas omnes facultates, honores, praerogativas, iura, apostolica auctoritate, tribuimus et impertimur, quibus quicumque eorum funguntur muneribus per ordinis regulas et constitutiones utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt! Denique ex virtute s. obedientiae ac sub poenis arbitrio Nostro infligendis mandamus singulis quibusque eiusdem ordinis alumnis, ut in iis, quos apostolica auctoritate eiusmodi muneribus praefinito tempore praefecimus, eas facultates, honores, praerogativas ac iura revereantur, decernentes insuper has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt iuxta praescriptum modum et conditionem hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemis-

sorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione et derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia martii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Eugenium a Rumiliaco ministrum generalem totius ordinis Capuccinorum instituit¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In sublimi Apostolicae Sedis specula, nullis certe Nostris promeritis, sed arcano illius omnia regentis ac moderantis Dei consilio collocati, maximas inter sollicitudines et curas, quibus ob gravissimum ac formidandum supremi Pastoris munus Nobis divinitus commissum summopere angimur ac distinemur, ea profecto animum Nostrum vehementer urgere solet, ut omni ope et opera sacrarum familiarum bono atque utilitati prospiciamus, quae magno semper christianae et civili reipublicae ornamento atque praesidio fuere. Itaque ex multis religiosis familiis, quae paterni Nostri animi merentur curam, inclytus profecto fratrum Minorum s. Francisci Capuccinorum ordo postulat atque efflagitat, ut in illius commodum procurandum ac splendorem tuendum omnem Nostram operam conferamus, ex quo quamplurimi semper prodire viri doctrina, religione, pietate, sanctitate, literis vel maxime praestantes, et de catholica Ecclesia deque hac Apostolica Sede tot sane nominibus optime meriti. Quocirca cum ob notissimas temporum vicissitudines, anno millesimo octingentesimo trigesimo sexto, capitulum generale pro nova electione ministri generalis, procuratoris generalis et definitorum generalium haberi minime potuerit, Nos illius ordinis incolumitati prospicere cupientes per decretum congregationis negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae, quarto kalendas aprilis eodem anno editum, religiosis viris, qui sexennium explebant, necessarias atque opportunas facultates regendi ad huius Apostolicae Sedis nutum atque arbitrium prorogandas existimavimus. Verum cum ab eo decreto biennium iam elapsum sit, nec ulla adhuc spes affulgeat fore ut generale capitulum convocari et haberi

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

possit, tum suprema Nostra auctoritate, illius ordinis rebus omnino consulendum esse duximus, ne ordo ipse tam longe lateque diffusus legitimo suo regimine careat, ac simul rationem habendam esse existimavimus eorum fratrum praesertim, qui calamitosissimis hisce temporibus ad Hispana pertinent coenobia. Ac propterea auditis nonnullis S. R. E. cardinalibus ex eadem congregatione delectis ac rationum omnium momentis maturo examine perpensis, ea decernere statuimus, quibus religiosissimum illud institutum recte atque ex ordine gubernaretur. Nos igitur ad maiorem Dei gloriam atque ipsius ordinis bonum procurandum incumbere satagentes, atque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu Proprio ac certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, dilectum filium Eugenium a Rumiliaco ex-commissarium generalem, ex-ministrum custodem Sabaudiae, et ex-procuratorem generalem ad futurum proximum sexennium eligimus atque instituimus ministrum generalem totius ordinis Capuccinorum, excepta peninsula Hispaniae, pro qua, quemadmodum misera illius regionis conditio postulat, commissarium apostolicum certis facultatibus praeditum ad huius Apostolicae Sedis nutum deputabimus. Atque eadem auctoritate Nostra, procuratorem generalem et primum definitorem generalem dilectum filium Aloysium a Balnearia provinciae Romanae ex-provincialem et ex custodem generalem, ac definitores vero generales dilectos filios Stephanum a Crisperio provinciae Marchiae ex provincialem, Salvatorem ab Otierio provinciae Turritanae, congregationis de Propaganda Fide consultorem, ex-secretarium generalem, Andream ab Aretio provinciae Thusciae ex-provincialem, Ioachim a Sortino provinciae Syracusanae ex-provincialem, et Franciscum a Leonissa provinciae Aprutinae ex-provincialem, ad proximum sexennium pariter eligimus, constituimus et renuntiamus. Quamobrem hisce religiosis viris ita constitutis, eas omnes facultates, honores, praerogativas, iura, apostolica auctoritate, tribuimus et impertimur, quibus quicumque funguntur muneribus per ordinis regulas et constitutiones utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt. Denique ex virtute s. obedientiae ac sub poenis arbitrio Nostro infligendis, mandamus singulis quibusque ordinis Minorum s. Francisci Capuccinorum alumni, ut in iis, quos apostolica auctoritate

eiusmodi muneribus praefinito tempore praefecimus, eas facultates, honores, praerogativas ac iura revereantur, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, iuxta praescriptum modum et conditionem hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari ac definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus itemque commemorati ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque omnibus etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta martii millesimo octingentesimo trigésimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Praepositalis ecclesia Capannori Lucan. dioecesis a Lunata ecclesiae iurisdictione auferatur, et in caput plebis seu pievaniam, uti loquuntur, erigitur¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex pastoralis munere Nobis omni studio curandum ut spiritali christifidelium bono atque utilitati consulamus, tum ea concedere solemus, quae in maiorem eorundem christifide-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

lium utilitatem cedere posse cognoscimus. Exponendum Nobis curavit dilectus filius Ioannes Dominicus Fontana, praeses paroeciae et oppidi Capannori Lucan. dioeceseos, eandem paroeciam licet populi numero maiorem paroeciae Lunata, eidem Lunata parochiali templo esse subiectam propterea quod est caput plebis vulgo pievania. Addit praeterea ex huiusmodi subiectione nonnullas discordias originem ducere, quibus penitus auferendis, opportunum valde esset paroeciam ipsam Capannori eadem dignitate decorari. Quocirca enixis precibus a Nobis efflagitavit, ut huiusmodi rei auctoritate Nostra apostolica occurrere velimus. Nos vero gravissimo venerabilis frat. archiepiscopi Lucan. testimonio accepto, ex quo ea cognovimus quae hac de re scire oportebat, eiusmodi postulationibus annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, parochialem praeposituralem ecclesiam Capannori, Lucan. dioecesis, ab omni-modi iurisdictione parochialis ecclesiae Lunata perpetuum in modum auferimus, ipsamque parochialem praeposituralem ecclesiam Capannori in caput plebis seu pievaniam, uti loquuntur, perpetuo erigimus et constituimus cum iis omnibus iuribus, indultis, privilegiis, quae ad eiusmodi ecclesias ex more et consuetudine pertinent. Haec concedimus atque indulgemus, volumus et mandamus decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quomodocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, itemque Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, nec non utriusque commemoratae parochialis ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium facientibus praemissorum, quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plenè et sufficienter expressis ac de verbo

ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione et derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Archiepiscopum Chalciden. in Constantinopol. metrop. primatem Armeni ritus eligit*¹.

Venerabili fratri
Paulo Marusci archiepiscopo Chalcidensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordinationi ac provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Itaque, quum ob mortem bo. me. Antonii Nurigian ecclesia Constantinopolitana Armena archiepiscopalis et primatialis solatio fuerit destituta pastoris, Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu poterit intromittere, reservatione ac decreto obstantibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem et fructuosam cum venn. fratribus Nostri S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, ad te qui

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

in praesentia archiepiscopatu Chalciden. insignitus existis, quique egregiis animi ingenique dotibus ornatus, de catholica religione optime meritus, singulari pietate, doctrina, integritate, consilio, prudentia fulges, oculos mentis Nostrae direximus. Quibus omnibus maturo examine perpensis, eandem Constantinopolitanam Armenam archiepiscopalem et primatiam ecclesiam de persona tua, ob tuorum exigentiam meritorum Nobis et memoratis cardinalibus accepta, de eorumdem cardinalium consilio providere statuimus.

Quamobrem peculiari te beneficentia prosequi volentes, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore sententes, te hisce literis auctoritate Nostra apostolica ab archiepiscopatu Chalciden. transferimus, atque in Constantinopolitanum archiepiscopalem metropolitanum primatem memoratae ecclesiae Constantinopolitanae Armenae cum usu pallii de corpore beati Petri sumpti, et crucis metropolitanorum primatum more, et cum facultatibus ea quae ad archiepiscopos metropolitanos primates spectant gerendi et exercendi, cum suffraganeae dioeceses vel restituae vel de novo auctoritate apostolica erectae et circumscriptae fuerint, et praeterea cum privilegiis, honoribus et praerogativis omnibus metropolitanis primatibus debitis et concessis eligimus, constituimus et nominamus, curam, regimen et administrationem illius metropolitanae et primatialis ecclesiae plenarie tibi committendo, in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praefata ecclesia per tuae circumspeditionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur, et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praefata gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam etc.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die nona aprilis millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Visitatorem eligit pro provincia Bosniensi, Lucae Costan fratrum Minorum ord. s. Francisci*¹.

Dilecto filio

Lucae Costan fr. ord. Minorum s. Francisci de Observantia.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ex pastoralis muneris sollicitudine religiosarum familiarum bono atque incolumitati pro viribus Nobis sit consulendum, tum omni quidem vigilantia ea peragere solemus, quae in earumdem religiosarum familiarum utilitatem cedere posse cognoscimus.

Itaque, cum Nobis innotuerit regularem familiam seu provinciam Bosniensem in ditione Othomanica fratrum Minorum ord. s. Francisci de Observantia a spiritu seraphici fundatoris et probatis institutis aliquantulum decidisse, ac reformatione indigere, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio visitatorem apostolicum necessariis facultatibus instructum ad componenda negotia minoris momenti, in reliquis vero ad referendum, eo mittere statuimus. Et quoniam minime ignoramus, te eiusdem ordinis institutum professum provinciae Ss^{mi} Redemptoris in Dalmatia lectorem emeritum atque ex-ministrum provincialem, doctrina, prudentia et religionis zelo esse commendatum, idcirco de eorumdem venn. fratrum consilio huiusmodi munus tibi committendum censuimus.

Quamobrem de tua fide, prudentia, integritate quamplurimum in Domino confisi, quod ea quae tibi committenda duxerimus, cumulate sis expleturus, te, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, in regularis familiae seu provinciae Bosniensis in ditione Othomanica fratrum Minorum ordinis s. Francisci de Observantia visitatorem apostolicum ad Nostrum et Apostolicam Sedis beneplacitum cum necessariis facultatibus ad componenda negotia minoris momenti, in reliquis vero ad referendum, eligimus, constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium. Mandamus propterea omnibus et singulis religiosis illius regularis familiae commemoratae Bosniensis provinciae aliisque ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompti pareant et

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

obediānt, tuaque salubria monita et mandata humiliter excipiant et efficaciter implenda curent, alioquin sententiam seu poenam quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis etiam consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Rationes quibus ductus instituerit vicariatum apostolicum in Indiis Orientalibus ostendit, non obstante regis Lusitani patronatu; declarat vic. ap. earum regionum esse Ordinarios locorum atque a S. Sede immediate pendere, sublata quavis iurisdictione etiam archiep. Goae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Multa praeclare Romani Pontifices praedecessores Nostri pro apostolici muneris debito constituerunt, ut in vastissimis Orientalium Indiarum regionibus catholicae religionis incremento prospicerent². Cum enim ob summam earum regionum ab Apostolica Sede distantiam, ob itinerum longitudinem locorumque difficultates, ardua valde esset tantae illius vineae Domini partis cultura, sollicitudinem suam impense Romani Pontifices demonstraverunt, ut quidquid pro diversa temporum ratione religioni utile apud illas gentes futurum esse videretur, auctoritate sua sancirent et studiose servandum esse iuberent.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Pro hac celebri const. vide eiusdem Pont. lit. *Pastorale officium, Latissimi terrarum tractus, Ex debito pastoralis officii, Ex munere, Commissi nobis pastoralis officii, Apostolici muneris, Ex munere pastoralis,*

Omittimus illam curam commemorare ab Apostolica Sede nunquam neglectam, ut undique sacerdotes excitarentur ad sacri ministerii officia in iis regionibus obeunda: nihil de singulari dicimus adhibita a praedecessoribus Nostri facilitate ac benignitate, ut ad non retardandos iis in locis religionis catholicae progressus innumera ferme concesserint, quibus passi sunt cum iis gentibus remissius agi, quam ut canonum et disciplinae severioris instituta requirebant. Eam tantum hic memorabimus grati animi significationem, quam pro dignitate sua Romani Pontifices erga illos ostenderunt, quos constabat opera sua religioni utiles per ea loca fuisse.

Perspicuum huius rei testimonium continet patronatus privilegium fidelissimis Lusitaniae regibus ab Apostolica Sede tributum, ut dioecesium nonnullarum in iis regionibus episcopi, eorum nominatione, eligerentur. Cum enim illorum principum pietas ac munificentia multum contulisset, ut in vastissimis illis regionibus episcopatus nonnulli constitui possent, praedecessores Nostri, grati animi testificatione eorum merita prosequi cupientes, largiti sunt ut earum dioecesium episcopos Sedes Apostolica eligeret, quos idoneos illi nominassent. Huius praeterea privilegii concessione Apostolica Sedes prospexit, ut non diuturna esset sedium illarum episcopalium vacatio, facilius episcopos ea loca opportunos haberent, et praesulibus ipsis satis congrua praesto essent subsidia, quae eorumdem dignitati convenirent. Factum est vero temporum vicissitudine, ut hoc, quod diu religioni utile in iis regionibus fuit, in eo statu manere non potuerit, quem praedecessorum Nostrorum decreta, in adiunctis rerum longe diversis edita, servandum esse iusserant.

Pluries Nos, cum adhuc Consilio Christiano Nomini Propagando praeessemus, perpendere rationum gravitatem debuimus, quae demonstrabant, regiones illas tam late patentes, quae permagnam vastissimae cis Gangem peninsulae partem constituunt, necessario requirere, ut Apostolica Sedes religioni in iis periclitanti succurreret, et ecclesiastici regiminis formam ea ratione moderaretur, quae obtinendae religionis incolumitati par esse posset. Notum Nobis erat, regiones illas dioecesium Cranganorensis, Coccinensis et Meliaporensis seu Sancti Thomae limitibus comprehendi. Constabat vero Nobis, praedecessores Nostros fidelissimis Lusitaniae regibus patronatum in illas dioeceses et episcopos nominandi privilegium imperitos esse. Hoc enim continetur literis apostolicis fel. rec. Pauli IV diei quartae februar. anno

Epistola vestra, Nuncium ad te, Quanta laetitia. Vide etiam Pii IX liter. Summi animi nostri, allocutionem habit. in consist. Inter novos, et lit. Probe nostis, et Leonis XIII Humanae salutis.

millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo, quae incipiunt *Pro excellenti*, quibus dioecesis Coccinensem constituit; item Clementis VIII diei quartae augusti millesimo sexcentesimo, incip. *In supremo*, et Pauli V diei sextae februar. millesimo sexcentesimo decimo sexto, incip. *Alias postquam*, de Cranganorensis archiepiscopatus erectione; ac denique apostolico decreto Pauli V diei nonae ianuar. millesimo sexcentesimo sexto, quo episcopatus Meliaporensis seu S. Thomae constitutus est. Non omnis vel ab eo tempore, ad bonum religionis promovendum, illa omnia conari, quae temporum adiuncta patiebantur.

Postquam vero ad d. Petri Cathedram licet immerentes evecti fuimus, multo frequentius et omni gravitate praestantibus monumentis excitati sumus, ut religioni in permagno discrimine apud illas gentes versanti opem affereremus. Haec animo volentes et apostolicae sollicitudinis officia cogitantes, adducti idcirco sumus, ut literis apostolicis diei decimae octavae aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, incip. *Latissimi terrarum tractus*, vicarium apostolicum a Sede Apostolica tantum dependentem constitueremus, qui populosam Calcuttae urbem eiusque politicam praefecturam subiectam haberet. Quoniam vero reperti sunt, qui vicarii apostolici a Nobis instituti iurisdictioni resisterent et apostolicis Nostris literis non obtemperandum esse contenderent, eo quod in illis, expressa mentione facta, derogatum non esset iis quae Paulus V die nona ianuar. millesimo sexcentesimo sexto de episcopi Meliaporensis seu S. Thomae iurisdictionis finibus decreverat, Nos alio Brevi apostolico diei quartae augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto, cuius initium est *Commissi Nobis*, omnem hunc dissidii praetextum reiecit et plura declaravimus, quae ad stabilius firmandam vicarii apostolici Bengalensis auctoritatem poterant pertinere. Eadem de causa factum est, ut alium vicariatum apostolicum Madraspatani, literis diei vigesimae quintae april. millesimo octingentesimo trigesimo quarto, incip. *Ex debito pastoralis*, instituendum esse duxerimus. Haec quoque ratio fuit cur die vigesima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto aliud Breve apostolicum, incip. *Ex munere pastoralis*, ediderimus, quo vastissimam insulam Ceylan vicario apostolico a Nobis instituto gubernandam commisimus. Hac denique ratione factum est, ut prospicere cupientes religionis necessitati apud illas gentes, quae peninsulae partem incolunt, quae ad orientem Montium Gates vergit et a flumine Choveri ad Promontorium usque Comorinum protenditur, universum illum regionum tractum, qui regna Madurae, Tanjorii, Moravae et Misorii comprehendit, per Nostram congregationem de Propaganda Fide die tertia iunii mil-

lesimo octingentesimo trigesimo septimo ven. fratris Clementis episcopi Drusiparensis, in Ora Coromandelica vicarii apostolici, provisoria ratione, et quoad aliter a S. Sede decretum fuerit, curae et iurisdictioni commiserimus.

Intelligimus per haec, quae hactenus a Nobis de ea Indiarum regione statuta sunt, in permagna peninsulae parte religionis utilitati consultum esse. Sed praeter illa loca, quae vicariis apostolicis gubernanda tradita fuerunt, non parvae adhuc supersunt ibi regiones, quarum bono spirituali prospicere tenemur, quaeque inter fines dioecesium Cranganorensis, Coccinensis et Meliaporensis vel Sancti Thomae posita sunt. Scimus, disciplinam ecclesiasticam, populi mores, fidem catholicam, iis in locis, quae iamdiu pastore carent, magnum detrimentum accepisse, notumque Nobis est, praetextu defendendi ac conservandi iura dioecesium illarum plures abuti, ut vicariis apostolicis, quos Sedes Apostolica constituit, resistant, eorum auctoritatem oppugnent et schisma perniciosum excitare conentur. Plane sentimus, Nos ex officio, quod Deus Nobis in d. Petri successione commisit, omnino teneri, ut Ecclesiae curam in dissita etiam qualibet orbis parte geramus, eaque decernamus, quae ad religionem ubique iuvandam conducere posse videmus. Communicato igitur consilio de tam gravi re cum ven. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis, eorundem sententia probata ac matura totius negotii consideratione a Nobis instituta, apostolicae potestatis plenitudine, haec decernenda esse iudicavimus. Videlicet, provisoria ratione et quoad Sedes Apostolica nihil aliud novi statuerit, decernimus, regiones eas omnes, quae dioecesis Meliaporensis seu S. Thomae limitibus continentur, quaeque hactenus nulli vicario apostolico commissae sunt, vicariatu apostolico Madraspatano uniendas esse, et iurisdictionem atque auctoritatem totam ecclesiasticam et spirituales in eas regiones ad ven. fratrem Danielem episcopum Salditanum, vicarium apostolicum Madraspatani eiusque successores pertinere. De regionibus vero, quae limitibus dioecesis Cranganorensis et Coccinensis continentur et quae nulli vicario apostolico hactenus traditae sunt, eadem ratione iubemus, illas vicariatu apostolico in Malabarica regione instituto, cuius sedes in oppido Verapoli est, uniri debere, et iurisdictionem atque auctoritatem totam ecclesiasticam ac spirituales in eas regiones ad venerabilem fratrem Franciscum Xaverium episcopum Amathensem, vicarium apostolicum Verapoli commorantem, eiusque successores spectare. Atque ut Malacensis quoque regio trans Gangem apostolicae Nostrae sollicitudinis fructus accipiat, et religionis incolumitati atque incremento in ea regione consulamus, universam regionem illam ven. fratris Friderici Cao

episcopi Zamensis, vicarii apostolici Avani et Peguensis, iurisdictioni, eadem provisoria ratione, subiicimus.

Declaramus in earum regionum ecclesiastico ac spirituali regimine vicarios apostolicos memoratos a Nobis et ab Apostolica tantum Sede immediate dependere, eos solos tamquam veros regionum illarum ordinarios ab omnibus habendos esse, eisque omnes obtemperare debere et ab illis ecclesiasticam iurisdictionem ac facultates accipere. Derogamus propterea literis apostolicis superius recensitis praedecessorum Nostrorum de dioecesium Cranganorensis, Coccinensis et Meliaporensis seu s. Thomae erectione atque limitibus, itemque illis a Paulo IV editis die quarta februar. millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo, incip. *Pro excellenti*, de episcopatus Malacensis erectione, et praeterea derogamus etiam literis apostolicis fel. rec. praedecessoris Nostri Pauli IV diei quartae februar. millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo, incip. *Etsi Sancta*, de archiepiscopatus Goani erectione, ita, ut nullam iurisdictionem, quocumque titulo etiam speciali mentione digno, in regionibus de quibus agitur, archiepiscopus Goanus in posterum possit exercere.

His ista ratione statutis, videmur omnino Nos religionis opportuno regimini per eas regiones prospexisse, ac certo speramus futurum, ut, Deo optimo maximo consilium a Nobis initum benedicente, haec ad Ecclesiae incrementum magnopere conferant: confidimus etiam fore, ut decretis Nostris omnes ea obtemperent observantia, quae dignitati Nostrae debetur, cui in d. Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Deo potestas tradita est. Non dubitamus denique, eos, qui hactenus voluntati Nostrae restiterunt, suscepturos esse saniora consilia et a gravissimo schismatis malo alienos ex animo esse futuros.

Praeter illud enim catholici cuiuslibet proprium officium, ut d. Petro per os Nostrum loquenti obtemperare teneatur, persuasum habemus, eos intellexisse, quae ad dissidii sui defensionem attulerunt, ipsorum repugnantiam excusare nulla ratione posse. Omnibus enim cognitum est, Apostolicam Sedem in patronatu illo fidelissimis Lusitaniae regibus concedendo, nunquam voluisse impedimentum sibi ipsi inducere, quominus religioni in regionibus illis provideret, et non posset ea statuere, quae, pro temporum necessitate, populi christiani salus fuisset postulatura.

Putamus, eos quoque videre, quantopere diversis temporibus et a praesenti rerum statu distinctis, privilegium illud concessum servatumque fuerit: existimamus illos etiam sentire, regiones eas, ad quarum bonum procurandum

mentem Nostram convertimus, non amplius veteri politico regimini subesse, quo Lusitanis regibus facile erat in iis regionibus patronatum exercere, sed illas in potentissimi regis ditio-nem devenisse, cuius gubernii forma atque instituta hoc minime passura esse, Nobis exploratum est. Recordamur tandem, Romanos Pontifices praedecessores Nostros, non obstante patronatus concessione, ex dioecesibus eo privilegio comprehensis, provincias separandas aliquando et vicariatus apostolicos, provincias illas complectentes, constituendos esse pro religionis utilitate iure decrevisse: quare confidimus, eos, qui dissidere hactenus non dubitarunt, facile perspecturos, cavendum sibi esse, ne decretis Nostris, in praesenti rerum conditione latis, patronatus praetextu repugnantes, aperte ostendant, se dissidii sui nullam, nisi inobedientis animi rationem afferre posse.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXIX.

EPISTOLA

*Laudat et approbat comitia generalia fratrum Camaldulensium, et consulit ut iterum eligant in abbatem generalem Antonium Bianchi*¹.

Dilectis filiis religiosis viris
abbatibus et definitoribus congreg. Camald.
ad generale capitulum congregatis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii religiosi viri,
salutem et apostolicam benedictionem.

Lucunda semper grataque memoria repetimus, Nos inclytum Camaldulense institutum a Nostra ipsa adolescentia professos, diu inter vos in eius coenobiis ambulasse cum consensu, et plurima a Patre misericordiarum eademque insignia beneficia s. Romualdi patrocínio fuisse consequutos. Itaque magna Nobis fuit ac porro est cura rerum vestrarum; ideoque abstinere non possumus, quin vos generalia nunc comitia celebrantes, auctoritate, monitis hortatuque No-stro adiuvemus; ut quae in commune bonum

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

acturi sponte vestra essetis, Nostris etiam in idipsum studiis inflammati, diligentius atque uberius perficere connitamini. Agite igitur, dilecti filii: implorato primum lumine Spiritus Sancti, advertite animos ad praesentem universi ordinis statum, ut, omnibus mature perpensis, conservetis quae salubriter instituta retentaque sunt, restituatis quae collapsa videntur, statuatis denique ac decernatis quae ad rectam coenobiorum procurationem, ad incrementum religiosae disciplinae, ad veram uno verbo communis rei utilitatem opportuna in Domino cognoveritis. Eo spectat imprimis electio novorum congregationis praesidium, ut qui praecipuo loco inter vos esse debent, praeluceant omnibus exemplo bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate, sintque huiusmodi ut spiritalem praesertim monachorum profectum vigili sedulitate procurent. Quo in genere possumus equidem bonum praebere testimonium de dilecto filio religioso Antonio Bianchi, qui abbatis generalis munere tres iam eoque amplius annos functus est. Virtutem hominis iamdiu Nobis cognitam luculentius adhuc perspexerimus cum per id tempus saepe de rebus vestris apud Nos ageret: ac satisfecit pariter expectationi Nostrae aliis in muniis ad Sanctae Sedis huius servitium pertinentibus, quibus illum insuper honestavimus. Quare facile Nobis persuademus, plures e Camaldulensibus optare ut eidem spectatissimo viro congregationis regimen ad quinquennium proximum rursus deferatur, monachorum atque abbatum provinciae Etruriae suffragio, quorum e numero generalis praeses hac vice deligendus esset. Nolumus tamen, dilecti filii, adimere vobis hac in re suffragiorum libertatem; sed ut suffragia eadem in memoratum virum conferre, si visum fuerit, libere valeatis, Nos auctoritate Nostra apostolica, eundem Antonium Bianchi habilem declaramus ad munus abbatis generalis denuo suscipiendum, et omnibus, quae ipsius electioni obstare possent, quaecumque illa fuerint, plenissime derogamus. Ad haec, ut provincia Etruriae ulterius ea ex re detrimentum non capiat, statuimus atque decernimus, ut ubi praedictum Antonium in generalem abbatem modo eligi contingat, eo in eventu procurator generalis pro quinquennio proximo, et post quinquennium exactum abbas generalis ex eadem Etruriae provincia eligi debeat. De reliquo non praetermittimus Deum O. M. per merita Iesu Christi filii sui suppliciter orare, ut consilia actusque vestros dirigat atque ad felicem exitum pro sua bonitate adducat. Interea studium paternae in vos benevolentiae Nostrae apostolica confirmamus benedictione, quam ex imo corde depromptam vobis, dilecti filii religiosi viri, peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Oppidum s. Ioannis in Persiceto, Bononiensis dioecesis, in civitatem erigitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices provido sane consilio eas potissimum pontificiae ditionis regiones amplioribus honorum et beneficentiae muneribus exornandas semper existimarunt, quae originis vetustate illustres atque egregia civium indole, ingenio, virtute, industria summopere praestantes, singulari catholicae religionis studio atque immobili in hanc Petri Cathedram fide et observantia enitescere gloriantur.

Alias inter conspicuas Nostrae pontificiae ditionis regiones oppidum s. Ioannis in *Persiceto* appellatum, dioecesi Bononiensi subiectum, extat, multis quidem nominibus praeclarum. Namque oppidum ipsum a vetustis temporibus ob antiquitatis monumenta illustre, atque amoena in planitie positum, apricis undique collibus septum et aeris salubritate, et agrorum ubertate, et viarum commoditate, et populi frequentia, et rerum omnium commercio adeo floret, ut ceteras inter Bononiensis provinciae regiones principem locum teneat. Accedit etiam ut oppidum illud a christianae religionis primordiis, errorum tenebris depulsis ethnicaque superstitione eiurata, Christi fidem amplexum eximio in hanc Apostolicam Sedem obsequio enituerit, et plurimos ediderit viros, qui virtute, ingenio, litteris, disciplinis et liberalium artium peritia spectati, non mediocrem sibi laudem compararunt. Praeterea pluribus aedificiis eleganti forma ornatum, ea omnia habet, quae ad Dei cultum promovendum populique religionem fovendam, eiusque bonum et commodum procurandum pertinent. Ibi enim praeter primum templum s. Iohanni Baptistae dicatum, aliae quoque sacrae aedes existunt, rebus omnibus ornatae ac pietatis operibus obeundis vel maxime accommodatae, et plura religiosorum coenobia et pia sodalitia, nec non valedudinarium atque hospitales aedes senibus aliisque pauperibus excipiendis, publicaeque scholae ad iuventutem instituendam. Hisce quidem de causis rec. mem. Leo XII praedecessor No-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

ster cum suis apostolicis literis die prima iunii anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto sub plumbo datis, eius oppidi canonicorum collegium in pristinam restituit dignitatem, et haud dubitavit declarare oppidum ipsum civitatis nomine dignum omnino esse existimandum. Quae cum ita sint, primores commemorati oppidi cives a Nobis efflagitarunt, ut oppidum ipsum ad civitatis dignitatem evehere velimus.

Nos itaque illius oppidi decus augere cupientes, atque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu-Proprio et certa scientia, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, s. Ioannis in *Persiceto* oppidum in dioecesi et provincia seu legatione Bononiensium situm, hisce literis, in civitatem erigimus et constituimus, eique omnes et singulos honores delatos volumus, itemque iura omnia et insignia, quae ceteris pontificiae Nostrae dittonis civitatibus tributa sunt vel in posterum tribuentur. Concedimus etiam et impertimur, ut s. Ioannis in *Persiceto* incolae, civium nomine decorentur, ita tamen ut Bononiensium in tempore archiepiscopus inibi consistere minime teneatur, sed Bononiensi ecclesiae, ut antea, subditi omnino sint.

Haec volumus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non peculiaribus quorumcumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes,

illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quarta maii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXI.

EPISTOLA

*Ad capitulum Coloniense, ad literas triplicis ordinis, a capitulo missas, responsum continens*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Datae sunt ad Nos die decima nona decembris superioris anni litterae, quibus peractam a vobis, dilecti filii, vicarii capitularis electionem nuntiabatis; itemque aliae, quas electus inde a die quinta eiusdem mensis scripserat ad quasdam facultates impetrandas, non ante diem septimam aprilis proximi redditae Nobis sunt. Hoc uno satis liquet, scriptum illud quod editum die decima secunda martii huius anni, et deinceps typis etiam vulgatum in nuperrima vestra epistola exposuistis, quo sensu conceptum est, a Nobis Sanctaque hac Sede prodire nullatenus potuisse. Nec profecto dissimulamus, ea, quae ibidem continentur, omni fere ex parte praeter mentem Nostro nomine significatam fuisse prolata. Agnita siquidem sollicitudine, quae nonnullos in ista archidioecesi graviter angebat super ciborum usu, iam quadragesimali tempore instante, id unice illi, a quo rem acceperamus, prudenter patefaciendum commisimus, Nos nempe tristi ipsius archidioeceseos statu permotos annuere, ut fideles in ea commorantes eodem fruerentur indulto, quod per venerabilem fratrem Clementem Augustum archiepiscopum Coloniensem praeterito anno fuerat promulgatum. Ceterum nil prorsus ei demandavimus pronuntiandum circa susceptum per vos ecclesiae regimen habitamque vicarii capitularis electionem. De quibus ab omni ferenda sententia consulto abstinuimus, quemadmodum etiam nunc exinde adducimur abstinere, quod scire satis apteque scrutari nequeamus singulas facti circumstantias, unde legitima iuris pendet definitio. Huiusmodi autem quaestione plane seposita, pro universali, quo fungimur, apostolatus munere, respicientes ad spirituale fidelium commodum validamque sacrae iurisdictionis

¹ Ex opere cui titulus *De matrimoniis mixtis*, auctore Roskovani, tom. 2, pag. 340.

administrationem, passi sumus illum ipsum archidioecesi praeesse, qui ceteroquin in ea vicarii generalis munus ad violentam usque archiepiscopi relegationem gesserat. Inter haec vero intelligimus ad omnem dubitationem tollendam et ad quietem animorum curandam expedire, ut quod factum hactenus ostendimus, id modo expresse declaremus. Itaque sinimus dilectum filium Ioannem Hüsgen istius capituli decanum Coloniensis ecclesiae procurationem obire tanquam vicarium generalem ven. fr. Clementis Augusti, donec is in suam sedem restituatur vel alias per Nos provideri contingat; ita tamen ut huiusmodi titulum servet atque praeseferat in omnibus et singulis quae erit peracturus, et quoties necessitas adsit quinquennialibus facultatibus utendi, eiusdem archiepiscopi subdelegationem exprimat. Quo quidem loco nolumus vos ignorare, dilecti filii, de hoc consilio in istius ecclesiae bonum ineundo non parum ancipites nosmetipsos hae-sisse ob nonnulla ad Sanctam hanc Sedem perlata circa formam administrationis a praedicto decano hucusque adhibitam; quae si vera existerent, gravia admodum Nobis forent, et penitus improbanda ex eo etiam, quod adversentur canonicae sanctioni de nulla innovatione in sede licet vere vacante, inducenda, unde ecclesiae vel episcopo detrimentum inferatur. Quare dum ei, datis hac ipsa die litteris, iniungimus accuratam de hisce rationem reddendam, illud imprimis praecipimus, ut tum plenam subiectionem suam apostolico iudicio de Hermesii doctrina lato Nobis probet, illamque ab iis praesertim catholicis viris exigit, qui disciplinis intra fines archidioeceseos tradendis sunt addicti; tum in mixtarum nuptiarum negotio ab norma praescripta in pernotis literis Pii VIII praedecessoris Nostri et in signata per cl. mem. cardinalem Albanum instructione, nullo modo discedat. Interim vero ad vos propius accedentes, dilecti filii, minime diffitemur, dolori, quem pridem susceperamus aliquod accessisse levamen ex bina vestra epistola, missa die vigesima februarii et vigesima nona martii vertentis anni, quae tamen utraque ad Nos proximo mense aprili iam pene exeunte pervenit. Non modo namque intimae devotionis ac reverentiae sensus in Nos et in hanc b. Petri Cathedram protulistis, mandatis Nostri quibusque obsequi paratissimi; verum etiam mentem vestram fusius explicantes ingenue professi estis minus recte a vobis actum esse, cum sinistra de praeclaro vestro antistite scriberetis, quo potissimum tempore commune erga illum studium praefulgere debuisset. Et sane, perpensa semel ratio, quam tenuistis, non poterat quin vobismetipsis uti plane inconveniens appareret. Ita enim visi estis laicae potestatis consiliis connivere et in eius

conatus quodammodo convenire. Cum contra si eiusdem antistitis causam, quae et huius Sanctae Sedis totiusque episcopatus ac proinde universae catholicae Ecclesiae causa est, apostolica libertate ac firmitate, ut par erat, et opportuna vobis suppetebat occasio, egissetis; ipsum fortasse gubernium vestris expostulationibus de catholica doctrina et Ecclesiae legibus melius edoctum vestrisque precibus permotum, capta consilia mutasset. Quid, quod clerum totius archidioeceseos per epistolam alloquentes ipsa die, qua res regio iussu vobis fuerat enuntiata, gravissimis ex causis archiepiscopum longius abductum et pastoralis iurisdictionis usu prohibitum significastis? Nonne hoc erat gubernii factum aperte tueri? Verum ista iam taedet longius commemorare. Neque Nostri animi est errorem suum agnoscentes novis obiurgationibus persequi. Iterata potius per vos observantiae et obedientiae testificatione confisos iuvat paternae caritatis sollicitudine unumquemque vestrum adhortari per viscera eius qui Ecclesiam acquisivit sanguine suo, ut in causam ipsius, omni humana ratione posthabita, pro viribus incumbatis, atque huic catholicae unitatis centro firmiter adhaerentes, quo Petri vox et auctoritas duxerit, eo gressus unice dirigatis. Recolite, dilecti filii, quae vestri muneris partes esse debeant erga insignem Coloniensem ecclesiam; idque fidei iugiter ministerio satagite, ut dum ipsa luctu ac moerore conficitur prae desiderio pastoris sui, opportuna in vobis, qui illius senatus estis, capiat consolationem. Ad Nos quod attinet, vix dicere possumus, quibus propter eam curis assidue premamur. Hinc eius desolationi tollendae constanter intenti, ven. fr. Clementis Augusti reditum denuo reclamare non praetermissimus; et nonnisi voti compotes facti ab huiusmodi postulationibus desistemus. Quam in rem divinam Nobis opem benigne adfuturam sperantes, apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii, amanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die nona maii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXII.

EPISTOLA

Cum vicario Hüsgen dolet eo quod archiepiscopus Coloniensis e sua sede fuerit eiectus; mentem suam aperit circa ea quae in tanto discrimine sunt agenda; eum in archidioecesis vicarium generalem eligit, illum monens nihil sede vacante innovari debere in ecclesiae vel episcopi detrimentum¹.

¹ Ex opere cui titulus *De matrimoniis mixtis*, auctore Roskovani, tom. 2, pag. 343.

Dilecto filio,
presbytero Hüsgen vicario generali
archidioecesis Coloniensis.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gravissimas inter angustias in quas coniecti fuimus ubi primum accepimus, ven. fratrem Clementem Augustum archiepiscopum Coloniensem laicae potestatis iussu violenter e sede sua eiectum atque omni sacrae iurisdictionis usu prohibitum, urgebat in primis animum Nostrum sollicitudo de ista catholici gregis parte, pastoris sui solatio praesidioque misere destituta. Quam proinde inspecto circumstantiarum complexu ineundam censuerimus prudentiae viam, primum tibi fuit, dilecte fili, ex facto ipso conicere, magisque iam licebit agnoscere ex literis Nostris in rem datis hodierno die universo capitulo, in quo decani locum obtines. Ut vero omnis ambiguitatis causa penitus tollatur et communi quieti ac tranquillitati consultum sit, opportunum arbitramur mentem Nostram luculentius explicare. Itaque sinimus te Coloniensis archidioeceseos procuracionem gerere tanquam vicarium generalem praedicti ven. fratris Clementis Augusti, donec is in sedem suam restituatur, vel alias per Nos provideri contingat; ita tamen, ut huiusmodi titulum serves ac praeferas in omnibus et singulis quae eris peracturus; et quoties necessitas adsit quinquennialibus facultatibus utendi, eiusdem archiepiscopi subdelegationem exprimas. Quae quidem tibi significantes minime dissimulamus, Nosmetipsos de hac consilii ratione sequenda vehementer haesitasse. Delatum siquidem est ad hanc Apostolicam Sedem, te eam hactenus administrationis formam tenuisse, unde maxima in praeclarum antistitem tuum prodiret iniuria, et illa plane subverterentur, quae provide ab ipso fuerunt constituta. Huc spectant amoti, ut asseritur, examinatores, quos clericis ad curam animarum probandis rite archiepiscopus deputaverat; restituti inter magistros qui ob suspectam doctrinam ab eiusmodi officio fuerant reiecti, nec non assumpti ad paroecias vel ad parochorum vicem viri hermesianis principiis addicti. Quo praeterea et alia accedunt, a quibus singulatim percensendis abstinemus. Iamvero si haec omnia ita reapse se haberent, quemadmodum nuntiata sunt, molesta nimis Nobis essent atque omnino improbanda, cum inter cetera canonica sanctione cautum sit, ne quid, sede licet vere vacante, innovetur in ecclesiae vel episcopi detrimentum. Hinc dum reddendam Nobis quamprimum rationem de his deque tota administrationis tuae forma, a

te per has literas exigimus, tibi insuper iniungimus, ut non solum omnimodam subiectionem tuam apostolico iudicio de Hermesii doctrina lato Nobis probes, eamque a catholicis praesertim viris exquiras, qui disciplinas intra fines archidioeceseos tradunt; verum etiam in mixtarum nuptiarum negotio ab norma, quae in pernotis literis Pii VIII praedecessoris Nostri et in signata per cl. mem. cardinalem Albanum instructione praescripta est, nullatenus discedas. Habes his, dilecte fili, satis explicatam voluntatem Nostram, cui minime dubitamus te fideliter obtemperaturum. Ceterum spem ultro foventes fore, ut delatis contra te ipsum ea valeas ratione respondere, qua susceptam inde molestiam possimus abicere: etiam atque etiam in Domino hortamur, ut talem te in obeundo munere exhibeas, qualem vota Nostra et tristis istius ecclesiae conditio postulant. Interea opportuni caelestis auxilii auspicem apostolicam benedictionem tibi amanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die nona maii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Ignatium Paparian archiepiscopum ecclesiae Tharonensis Armeni ritus in Armenia Maiori, in partibus infidelium, eligit*¹.

Dilecto filio
presbytero Ignatio Paparian
monacho Antoniano Benedictino
congregationis Armenae Mechitaristicae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes; solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordina-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

tioni ac provisioni Nostrae reservavimus, decernentes, ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Itaque, cum ecclesia archiepiscopalis Tharonensis Armeniae Maioris non iam Persicae, sed Romanae ditionis, quae in partibus infidelium existit, solatio fuerit destituta pastoris, Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni Nos fecerunt certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nemo praeter Nos se potuit seu poterit intromittere, reservatione ac decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te, qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus existis, de cuius pietate, doctrina, morum integritate et rerum gerendarum peritia et catholicae religionis zelo ac spiritualium providentia et temporalium circumspectione praeclara accepta sunt testimonia, oculos mentis Nostrae direximus.

Quibus omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, eandem ecclesiam archiepiscopalem Tharonensem de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de eorumdem fratrum consilio, auctoritate apostolica providemus, teque illi in archiepiscopum praeficimus atque pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus ac temporalibus plenarie committendo in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos, praefata ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praefata gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Praeterea tibi, ut ad ecclesiam praefatam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere, et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auc-

toritate concedimus atque indulgemus. Tibi insuper ut a quocumque malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, additis et in hoc illi adstantibus duobus aliis episcopis vel, quatenus hi commodere reperiri nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus, vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus similem praefatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, atque eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a Sancta Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praedictum munus tibi auctoritate Nostra impendere licite valeat, plenam harum litterarum serie tribuimus facultatem. Volumus tamen et eadem auctoritate praecipimus, ut nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse antistes consecrationis munus tibi impendere tuque illud recipere praesumpseris, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarumstrarum suspensi sis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima maii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Ignatio Paparian electo archiepiscopo Tharonensi, Armeni ritus, superioribus literis, committit in Urbe pontificalia et sacras ordinationes iuxta illius ecclesiae ritus peragere¹.

Dilecto filio
presbytero Ignatio Paparian
monacho Antoniano Benedictino
congregationis Armenio-Mechitaristicae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ob translationem ven. fratris Pauli Marusci archiepiscopi Chalcidensis in partibus infidelium ad sedem archiepiscopalem primatia-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

lem Constantinopolitanam, desit in Urbe episcopus Armenius qui pontificalia et sacras Armeniorum ordinationes iuxta illius ecclesiae ritus peragat, Nos de venn. fratrum Nostrorum cardinalium negotiis Prop. Fidei praepositorum consilio huiusmodi munus tibi deferre censuimus, qui pietate, doctrina, prudentia plurimum commendatus ac tuae congregationis prioris generalis apud hanc Sedem Apostolicam munere functus maximam tibi existimationem comparasti. Quocirca te, quem eius rei ergo per similes apostolicas literas hoc ipso die datas archiepiscopum Tharonensem Armeniae Maioris in partibus infidelium renuntiavimus, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica eligimus, constituimus et deputamus, ut in Urbe pontificalia et sacras Armeniorum ordinationes iuxta illius ecclesiae ritus, servatis his omnibus, quae servari opus est, libere et licite peragas. Non obstantibus apostolicis et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die undecima maii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Visitationi apostolicae archisodalitatis Deiparae Virginis Annuntiationis huius Urbis finem imponitur, et nonnullae leges eidem archisodalitati praescribuntur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum vigilantia Pontificum in piis potissimum tuendis institutis ita semper enituit, ut nulli neque curae, neque industriae, neque consilio sibi parcendum duxerint, quo illorum utilitati et bono consulerent atque prospicerent. Hac sane mente rec. mem. Pius VII praedecessor Noster ubi novit archisodalitatem Deiparae Virginis ab Angelo salutatae, cuius institutum, a nobilibus Romanis equitibus administratum, tantam huic almae Nostrae Urbi

utilitatem affert in miseris dotandis puellis, nonnulla accepisse detrimenta, iustis postulationibus annuens, similibus apostolicis literis die decima tertia novembris anno millesimo octingentesimo decimo nono datis, apostolicam visitationem constituit, cuius ope singula quaeque damna penitus tollerentur, quibus institutum illud fuerat affectum. Hinc apostolici visitoris munus cl. mem. Aloysio card. Ercolani primum detulit, quo defuncto, non illius in locum cl. mem. Placidus card. Zurla fuit successus, qui cum mortem obiisset, eo munere ven. frater Noster Carolus episcopus Sabinorum S. R. E. card. Odescalchi Noster in alma Urbe vicarius in spiritualibus generalis, singulari studio et summa cum laude est perfunctus. Iam vero equitum Romanorum coetus, trium viro- rum reipublicae conservandae vulgo *Conservatori* opera, Nobis exponendum curavit, eorum in votis esse huiusmodi apostolicae visitationi finem imponi atque commemoratam archisodalitatem in pristinum statum restitui. Nos itaque rebus omnibus maturo examine perpensis, splendidissimi ordinis desideriis obsecundandum censuimus.

Quamobrem omnes et singuli, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, harum literarum vi, auctoritate Nostra apostolica, visitationi apostolicae archisodalitatis Deiparae Virginis, cui a caelesti Nuncio accepto nomen, huius almae Urbis, finem imponimus, atque ipsam archisodalitatem ad pristina iura redire declaramus. Cum autem vehementer cupiamus institutum ipsum, tantopere de hac Urbe meritum, prospere feliciterque vigere atque florescere et maiores semper utilitates capere; iccirco nonnullas leges pro re et tempore statuendas existimavimus, quas Nostris hisce literis exprimendas mandavimus ac diligentissime in posterum servandas praecipimus. Et primo quidem volumus, ut cardinalis pro tempore in Urbe vicarius eiusdem archisodalitatis patronus perpetuo esse debeat, illius vero primicerius erit dilectus filius Iosephus Groppelli antistes seu praelatus Noster domesticus, qui convicatoris officium sustinuit. Sodales seu curatores, vulgo deputati, posthac numero quadraginta tantum erunt, ex quibus decem ecclesiastici viri existant, atque illorum elenchus in aedibus pii instituti affixus manebit. Quisque autem ex curatoribus epistolis certior fiet. Quadraginta curatores generale consilium vulgo *congregazione* efficient, atque ex ipsis secretum consilium septem tantummodo curatoribus confla-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

tum eligetur. Secretum consilium semel in mense conveniet, cui semper praeerit antistes primicerius, nam generali consilio cardinalis patronus praesidebit, qui etiam secreto interesse poterit, quoties ei placuerit. Omnis archisodalitatis administratio penes secretum consilium esse debet. Generale consilium, quoties opus fuerit, conventum habebit, atque ei semel in anno danda erit rerum omnium cognitio. Supplices pro dotibus libelli ad pii instituti aedes ferantur, ibique a die prima octobris usque ad ultimum decembris excipiantur. Dotes mense martio erunt conferendae, atque huiusmodi res postquam a secreto consilio fuerit constituta, a generali consilio erit approbanda. Cardinalis in Urbe vicarius et archisodalitatis patronus iure pollebit designandi ad sex dotes, primicerius ad quatuor, curatores secreti consilii ad duas, reliqui autem ad unam tantum; qui penes institutum ipsum aliquo in praesentia funguntur munere, vulgo *impiegati*, omnes ad unam erunt confirmandi. Denique acta omnia et singula, quae adhuc ab apostolica visitatione confecta fuere, nulli neque examini, neque iudicio subiecta esse volumus, quin immo ipsa acta auctoritate Nostra apostolica omni ex parte sancimus, confirmamus illisque inviolabile supremae Nostrae potestatis robur adiicimus, perinde ac si acta illa hisce Nostris literis inserta fuissent.

Haec volumus, statuimus, praecipimus, decernimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus commemoratis literis Pii VII praedecessoris Nostri aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodali-
bus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem archisodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam

speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona iunii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Sodalitati ss. Ioannis Baptistae et Ioannis Evangelistae, Savonae, datur facultas gestandi funiculum rubri coloris*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani indulgentia Pontificis piarum sodalitatatum votis eo sane consilio interdum annuere solet, ut homines eas in sodalitates cooptati, magis magisque in pietatis et religionis opera peragenda vehementer incumbant.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Iulianus Ioannes Baptista Astengo, in praesentia prior sodalitatis, cui a sanctis Ioanne Baptista et Ioanne Evangelista nomen, Savonae illam sodalitatatem anno millesimo octingentesimo vigesimo sexto in archisodalitatem sanctissimae Trinitatis Peregrinorum huius almae Nostrae Urbis rite adscitam fuisse cum peculiari apostolico indulto, ut ipsa sodalitas veste alba uti posset, quemadmodum antea solebat. Iamvero cum ipsa sodalitas aliquod externum signum gestare cupiat, quod commemoratae archisodalitatis vestibus respondeat, iccirco supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut veniam benigne concedere velimus, qua loco albi funiculi rubrum funiculum cum alba veste gestari a sodalibus possit, quin huiusmodi immutatio aliquid detrimenti afferat privilegiis, quibus ipsa sodalitas fruitur ex quo in archisodalitatem Trinitatis Augustae Peregrinorum Urbis fuit adlecta.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut posthac sodales sodalitii sanctorum Ioannis Baptistae et Ioannis Evangelistae, Savonae, rubrum funiculum cum alba veste libere et licite gestare possint et valeant, ac simul concedimus ut sodalitas ipsa omnibus

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

quibusvis privilegiis, gratiis, favoribus utatur, fruatur, quibus adhuc illa potita est, ea praesertim de causa, quod in archisodalitatem Trinitatis Augustae Peregrinorum fuit cooptata.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab eis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis nec non, quatenus opus sit, eiusdem sodalitatis etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta iunii millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXVII.

BULLA

Qua Iuliam Caesaream, vulgo Algeri, in episcopalem ecclesiam erigit ¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Singulari divinae bonitatis consilio fit inter-dum, ut ad leniendum animi Nostri dolorem, quo conflictamur ob miseram rerum sacrarum hisce temporibus conditionem, aliquae Nobis sese offerant laetandi causae, quibus inter multiplices supremi episcopatus curas in Domino gratulamur. Dum itaque bonorum omnium auctori Deo debitas grates persolvimus, in spem quoque erigimur, futurum ut labores ac studia Nostra in maius Ecclesiae catholicae bonum impensa praesenti eiusdem ope uberiori in dies fructuum copia faecundentur. Hanc voluptatem experti sumus, spem eiusmodi animo concepimus, ubi carissimus in Christo filius Noster Ludovicus Philippus Francorum rex christianissimus, pium quo flagrabat desiderium Nobis patefecit, ut in Iulia Caesarea, sive, ut alii dicunt, *Algeria*, victricibus Gallorum armis subacta, catholicae religionis firmitati, decori atque incremento consultum foret, erecta ibidem sede episcopali ad instar aliarum dioecesium, quae in Galliarum regno constitutae reperiuntur. Quod christianissimi regis studium in rem catholicam gratum in primis ac iucundum Nobis fuit, non

modo enim animadvertimus quantum commodi atque utilitatis ex eiusmodi episcopalis cathedrae institutione in religionem dimanabit, verum etiam probe intelligimus quid Nobis de optatissima Africae sedium restitutione sperandum sit. Cum enim mentem advertimus ad Carthaginensem atque Hipponensem ecclesias, quarum prior effuso Cypriani Martyris cruore coruscat, altera vero Augustini sanctitate et doctrina omnium ore celebratur; cumque memoria repetimus caeteras Africae ecclesias numero plures episcoporum zelo doctrinaque conspicuas, frequenti conciliorum celebratione notissimas, fidelium denique pietate atque incredibili illorum constantia illustratas, qui mortem potius oppetere, quam a vera Christi fide desciscere maluerunt, ea Nos cogitatio recreat atque sustentat, ut Africa universa in pristinum splendorem et gloriam, Deo opitulante, restituatur.

Neque aliter expectandum Nobis est, cum spes animo praeconceptas ex tam illustribus rerum primordiis dimetimur. Et vero Iulia Caesarea, vulgo *Algeri*, quam alii vetus Tuscurnum, alii Icosium fuisse tradunt, tum remota originis antiquitate, tum divitiarum copia, tum etiam incolarum frequentia praestantiorum Africae civitatum pene princeps habetur. Haec enim urbs praeclarissima, unde Algeriana ditio nomen habuit, imperium dominationemque suam in vastissimas regiones produxit, in quibus ipsa vetus Numidia et Mauritania continebantur. Quo vero latius Algerini cives Saracenorum et Turcarum tempore dominatum suum proferebant, eo durior ac lacrymabilior christianorum conditio iis in regionibus videbatur. Quamvis enim Romani Pontifices, quorum suprema potestas aequae ac paternae omnium ecclesiarum sollicitudo nullis limitibus circumscribitur, nedum sedulam christifidelium illic degentium curam gesserint, ast omni prorsus indulerint curarum generi, ut ambulantes in tenebris atque in umbra mortis ad catholicae Ecclesiae veritatem lucemque traducerentur, quisque tamen assequi coniectura potest, quot quantisque impedimentis sub immani ac superstitioso infidelium imperio sacrum coaceretur ministerium, et quam tenues fructus evangelicae doctrinae praecones ab Nostra congregatione Christianae Fidei Propagandae illuc missi, ex apostolicis laboribus dudum exantlatis haurirent. Sed faustissima tandem illuxit dies bonorum omnium votis expetita, in qua fortissimae Gallorum copiae Iuliam Caesaream in suam potestatem redegerunt, simulque ipsa eadem catholica religio splendidissimum profecto de christiani nominis inimicis egisse triumphum visa est. Enim vero facie rerum penitus immutata, exinde licuit Christum praedicare et hunc crucifixum, liber ac tutus ad illas regiones evan-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

gelicis operariis aditus patuit, et cuique datum est christianae religioni nomen dare eamque libere et in omnium conspectu profiteri. Ad augendam vero cumulandamque animi Nostri laetitiam illud etiam accessit, quod ingens Algeriae templum profanis scelestisque Alcorani ritibus peragendis prius addictum, sacris Ecclesiae caeremoniis iam expiatum, salutifero Nostrae religionis signo inibi erecto ac Deiparae Virginis icone publicae christifidelium venerationi exposita, devotae eorundem frequentiae in praesentiarum reseretur.

Nos itaque praefatis christianissimi Francorum regis postulationibus ac votis libentissime obsecundantes, rebus omnibus cum eo iam compositis cunctisque matura deliberatione perpensis, ad gloriam Dei et Iesu Christi filii eius Salvatoris Nostri, cuius vices licet immerentes in terris gerimus, et ad militantis Ecclesiae exaltationem, ex certa scientia, Motu-Proprio et de apostolicae potestatis plenitudine Iuliam Caesaream universumque eius territorium, quo Algeriana ditio (vulgo *Reggenza di Algeri*) olim constabat, ac omnes et singulas ecclesias, religiosorum virorum conventus piasque societates, si quae illic existunt, itemque ibidem degentes utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos et presbyteros cuiuscumque gradus, ordinis, status et conditionis, ab ordinaria iurisdictione cuiusvis altius ecclesiastici superioris perpetuum in modum eximimus et liberamus.

Hac autem divisione, subtractione et exemptione peracta, terram seu civitatem Iuliam Caesaream, quam vulgo vocant *Algeri*, in Africa secus ora maris Mediterranei sitam, in civitatem episcopalem cum curia et cancellaria ecclesiastica erigimus atque instituimus; eidemque omnia iura, honores et praerogativas impertimur, quibus aliae civitates episcopali sede in Galliarum regno insignitae, earumque cives fruuntur et gaudent.

Maiorem insuper ecclesiam in praefata Iulia Caesarea civitate positam, sub invocatione sancti Philippi apostoli imposterum extitutam, ecclesiae cathedralis honore cumulamur et attollimus, simulque in ea sedem, cathedram ac dignitatem pontificalem pro uno deinceps episcopo Algeriano nuncupando, qui eidem ecclesiae, civitati et dioecesi infra assignandae eiusque clero et populo praesit, synodum convocet, ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat atque exerceat, caeterisque cathedralibus et pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentiis, gratiis, favoribus, indultis, iurisdictionibus et praerogativis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae regni Galliarum earumque praesules potiuntur et gaudent (dummodo ex peculiari indulto seu privilegio non sint eisdem attributa), simili apostolica auctoritate erigimus et instituimus, ipsamque episcopalem ecclesiam

Iuliae Caesareae sancto Philippo apostolo nuncupandam, in cathedralem ut supra erectam, archiepiscopi Aquensis metropolitico iuri subicimus atque supponimus, iisque omnibus frui volumus facultatibus, exemptionibus, praerogativis et iuribus, quae ad caeteras suffraganeas metropolitanae Aquensis ecclesias pertinent et pertinere poterunt.

Fructus autem eiusdem novae ecclesiae taxari ad florenos aureos de camera tercentos septuaginta, atque eiusmodi taxam in libris camerae apostolicae et sacri collegii describi volumus atque praecipimus.

Hoc modo erectae cathedrali ecclesiae Iuliae Caesareae, sive Algeriae, ut propria deinceps eius antistiti dioecesis tribuatur, universum territorium, quo antiqua componebatur Algeriana ditio, cum ecclesiis inibi forte existentibus pro dioecesi novi episcopatus Algeriani perpetuo attribuimus et assignamus; quod quidem territorium et in eo existentes ecclesias, conventus et monasteria, si quae sint aut deinceps erunt, nec non utriusque sexus personas et incolas tam clericos quam laicos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis ordinariae novi et pro tempore existentis antistitis Iuliae Caesareae, sive Algeriae, iurisdictioni, regimini, potestati ac superioritati perpetuo pariter subiicimus atque supponimus, eique pro civitate, territorio, dioecesi, clero et populo perpetuum pariter in modum assignamus atque attribuimus.

Ut autem futurus pro tempore episcopus Iuliae Caesareae suam decenter tueri dignitatem et vicario generali curiaeque episcopali apte providere queat, congruam dotem quam rex christianissimus iuxta datam fidem assignabit, mensae episcopali perpetuo adscribimus et attribuimus.

Eam similiter dotationem, quam conservandae fabricae novae cathedralis ecclesiae supra laudatus rex christianissimus tradet, fabricae eidem perpetuum in modum assignamus atque adiudicamus.

Quas praeterea proprias aedes pro futuri episcopi ecclesiae Iuliae Caesareae habitatione eiusque curiae episcopalis residentia decenti forma et commodo loco extructas ac proximiores quantum fieri poterit cathedrali ecclesiae assignari contigerit, eas pariter episcopo assignamus; quae si modo desint easque conducere oporteat, rationem haberi pensionis pro illarum conductione solvendae edicimus.

Item quod spectat ad erectionem capituli cathedralis ecclesiae eiusque dotationem, nec non ad erectionem et dotationem ecclesiastici alumnorum seminarii, quod pro religiosa ac scientifica cleri educatione Tridentinum concilium institui voluit, piissimus rex christianissimus, cum primum pro locorum ac temporum circumstantiis licebit, omnia in id prae-

stabit, quae aliis ecclesiis cathedralibus et seminariis ecclesiasticis in Galliarum regno constitutis tribui solent.

Laudatus insuper carissimus filius Noster Ludovicus Philippus Francorum rex christianissimus illiusque successores, in integritate obedientiae erga Apostolicam Sedem persistentes, ecclesiasticas personas praefatae cathedrali ecclesiae regendae idoneas a primaeva hac erectione vacanti in episcopos a Nobis et successoribus Nostris praeficiendas tam pro prima hac vice, quam in futuris illius vacationibus, nominabit et praesentabit, quemadmodum pro aliis Galliarum dioecesisbus mos est.

Quocirca ad huiusmodi episcopatus erectionem et omnia superius expressa accuratissime implenda dilecto filio magistro Antonio Garibaldi apud eundem regem christianissimum apostolico internuntio, quem in praesentium literarum Nostrarum executorem eligimus, necessarias atque opportunas facultates impertimur, ut ipse per se vel per alium virum in ecclesiastica dignitate constitutum ab eo subdelegandum, cuncta statuere ac decernere valeat, quibus exposita superius decreta ad exitum cumulate perducantur, atque etiam facultatem eidem executori, sive eius subdelegato, concedimus, ut super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet oritura et qualibet appellatione remota, definitive, libere ac licite pronunciare possit et valeat. Ipsi vero executori praecipimus et mandamus, ut intra sex menses ab expleta praesentium literarum executione exemplar authentica forma exaratum decretorum omnium, quae in earumdem literarum implementum edet, ad hanc Apostolicam Sedem diligenter mittendum curet, illudque in archivio Nostrae congregationis Negotiis Consistorialibus praepositae de more asservari volumus.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, vocati aut auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere.

Sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Apostolicae Sedis nuntios et S. R. E. cardinales quavis auctoritate fulgentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi ac interpretandi facultate, iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter conti-

gerit attentari, irritum ac inane decernimus et declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo, de dismembrationibus ad partes committendis*, etiam vocatis omnibus quorum interest, aliisque ac Nostris et cancellariae apostolicae regulis et Lateranensis concilii novissime celebrati, aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus conciliis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, erectionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis, infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo octavo, quarto idus augusti, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Instaurat in Sinis vicariatum apostolicum Hu-quang, qui a pluribus annis erectus, vicarii apostolici Xansi et Xensi administrationi conceditus fuerat*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex debito pastoralis officii superna Dei providentia humeris Nostris impositi, non leve sane totius gregis dominici onus ferentes, illius praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile, ad pascua caelestia possint vocari feliciterque perducere.

Hinc quum a ven. fratre Ioachimo Salvetti episcopo Euriensi et vicario apostolico Xansi et

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Xensi in Sinis una cum eius coadiutore ven. fratre episcopo Cardicensi declaratum fuerit, se pastorali muneri exequendo in tot tantisque ac tam amplis sibi creditis regionibus impares esse, ita ut commissam sibi ab anno millesimo septingentesimo sexagesimo secundo latissimae alterius provinciae, olim vicariatus apostolici, Hu-quang administrationem gerere, ut par est, ac retinere diutius non possint, eamque dimittere postulaverint, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Prop. Fidei praepositorum consilio utriusque memorati antistitis votis annuentes, censuimus atque decrevimus, ut memorata provincia Hu-quang, cessante administratione Xansiensis antistitis, in distinctum, ut antea, vicariatum apostolicum erigatur ac restituatur, eique novus eligendus episcopus vicarius apostolicus praeficiatur.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi praecipimus atque iubemus, ut Xansiensis antistes provinciam Hu-quang administrare omnino desinat, eamque in distinctum vicariatum apostolicum restituimus vel denuo erigimus. Vicario autem apostolico huic provinciae ab hac Sancta Sede eligendo ac praeficiendo, omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, dicta auctoritate Nostra, concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decrevimus, volentes etc. Non obstant. etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Abdicata a vicario apostolico Fo-Kiensi in Sinis administratione provinciarum Tche-Kiang et Kiang-si, duas has provincias in duos peculiare vicariatus apostolicos erigit ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex debito pastoralis officii superna Dei providentia humeris Nostris impositi, non leve sane totius gregis dominici onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam

curam intra verum ovile ad pascua coelestia possint vocari feliciterque perducī.

Hinc quum ven. frater Rochus Iosephus Carpena episcopus Tebastianus et vicarius apostolicus Fo-Kiensi in Sinis notum fecerit, se tot ac tantis amplissimi sui vicariatus distentum ac distractum curis, commissam iam ab anno millesimo septingentesimo nonagesimo octavo provinciarum Tche-Kiang et Kiangsi administrationem, ut par esset, gerere diutius non posse, ac propterea sponte emissa eiusdem administrationis renunciatione enixe postulaverit, ut ab hac Apostolica Sede spirituali memoratarum provinciarum regimini aliter prospiciatur, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Prop. Fidei praepositorum consilio, Fo-Kiensi praesulis votis annuentes, statuimus ex duabus antedictis provinciis distinctum vicariatum apostolicum constituere eique novum eligendum vicarium apostolicum praeficere.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi tam in provincia Tche-Kiang, quam in alia Kiangsi, vicariatum apostolicum inter se distinctum erigimus, itemque praecipimus, ut vicarius apostolicus in utraque provincia ab hac Sancta Sede adlegendus omnibus et singulis polleat facultatibus, quae vicariis apostolicis in huiusmodi regionibus concedi solent.

Haec statuimus atque decernimus, volentes etc. contigerit attentari. Non obstant. etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Erigit seu restituit provinciam Huquang imperii Sinarum in distinctum vicar. ap., eique praeficit Aloysium Fontana episc. Siniten., vic. ap. Sutchuensem ².

Venerabili fratri

Aloysio Fontana episcopo Siniten.
vicar. apost. Sutchuensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum vel maxime requirit atque efflagitat, ut omnium christifidelium bono atque utilitati maximo stu-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.² Ex eodem Iure Pont. de P. F.

dio et vigilantia consulamus. Itaque cum per similes apostolicas literas hoc ipso die datas, de venn. fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, erectionem seu restitutionem provinciae Huquang imperii Sinarum in distinctum vicariatum apostolicum, ut antea, decernendam statuerimus, cessante administratione, antistiti Xansiensi ab anno millesimo septingentesimo sexagesimo secundo credita, Nos eiusdem vicariatus institutioni ac regimini consultius prospicere cupientes, de eorumdem venn. fratrum Nostrorum consilio, te, ven. frater, eximia pietate, prudentia, doctrina, religionis studio ac perlonga missionum Sinenarium experientia probatissimum, eidem vicariatu praeficiendum censuimus, praevia dimissione ac translatione a vicariatu apostolico Sutchuensi, et facta tuo coadiutori ven. fratri episcopo Maxubensi in eodem dimisso vicariatu succedendi facultate.

Quocirca peculiari te beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica a vicariatu apostolico Sutchuensi transferimus, ac in vicarium apostolicum provinciae Huquang imperii Sinorum cum omnibus et singulis iuribus, facultatibus, quae huiusmodi propriae sunt muneris, ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium; ac simul ven. fratri episcopo Maxubensi facultatem facimus, ut tibi in vicariatu Sutchuensi succedere possit. Mandamus propterea omnibus et singulis, ad quos spectat seu spectabit, ut te ad munus vicarii apostolici supradictae missionis recipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad huiusmodi munus pertinent, faveant, pareant et praesto sint, tuaque monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, secus sententiam seu poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus, ac faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Vicariatum apostolicum erigit in provincia Leao-tung, eum separans ab episcopatu Pekinensi, ac novo vicario apostolico eligendo tradendam decernit iurisdictionem in eas Mongoliae et Mantchuriae partes, quae ereptae episcopo Pekinensi, nulli vicario apostolico commissae sunt ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex debito pastoralis officii superna Dei providentia humeris Nostris impositi non leve sane totius gregis dominici onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile, ad pascua coelestia possint vocari feliciterque valeant perducere.

Hinc quum Nobis relatum fuerit, in quibusdam regionibus imperii Sinarum Pekinensi dioecesi subiectis, in amplissima praesertim provincia, Leao-tung nuncupata, in Tartaria, rem christianam permagno in discrimine iamdiu versari ac maius in dies imminere periculum, ne, sublatis omnino religionis adiumentis, evangelicum semen ibi penitus depereat, neque ven. fratrem Pekinensem antistitem hisce temporum adiunctis earumdem regionum curam, ut par est, gerere posse, de venn. fratrum Nostrorum consilio, peculiari et provisorio aliqua ratione religionis utilitati et catholicae fidei incolumitati in praedictis regionibus pro Nostro munere et universali animarum sollicitudine consulendum esse censuimus.

Quare omnibus mature perpensis, Motu-Proprio atque ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine, constitutioni fel. rec. Innoc. XII praedecessoris Nostri, diei decimae quintae octobris anni millesimi sexcentissimi nonagesimi sexti, *E sublimi* derogantes, qua limites Pekinensis dioecesis traditi fuerant, memoratam provinciam Leao-tung a dioecesi Pekinensi distrahimus vel dismembramus; itemque facultates delegatas in episcopo Pekinensi anno millesimo septingentesimo secundo quoad Tartariam cessatas omnino esse declaramus. Eandem vero provinciam Leao-tung in vicariatum apostolicum eadem auctoritate Nostra erigimus, ab episcopo vicario apostolico ab hac S. Sede eligendo et deputando et ab ipso immediate dependente gubernandum, cum omnibus et singulis facultatibus, quae ceteris vica-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

riis apostolicis in Sinis a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessae fuerunt, addita insuper eidem vicario apostolico iurisdictione in eas omnes Tartariae seu Mongoliae et Mantchuriae regiones, quae Pekinensi episcopo huc usque subiectae et nunc ab eius auctoritate exemptae, nulli hactenus vicario apostolico traditae fuerant.

Haec statuimus atque decernimus, volumus etc. contigerit attentari. Non obstant. etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Societati Presbyterorum Mariae SS^{mae} Immaculatae, Neapolitanae urbis, communicantur privilegia quibus aliae tres piae societates eiusdem urbis utuntur¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius nihilque optabilius esse possit, quam omni cura et studio christifidelium bono atque utilitati prospicere, tum libenti sane animo ea concedere solemus, quae in spiritualem eorumdem christifidelium utilitatem redundare posse cognoscimus. Exponendum Nobis curavit dilectus filius canonicus Monforte praefectus piae societatis Presbyterorum, cui a sanctissima Virgine Maria Immaculata nomen, in ecclesiasticis colloquiis habendis, iamdiu in Neapolitana urbe tres societates Presbyterorum secularium, qui sacris missionibus operam navant, rite institutas existere, quarum una a Deipara Virgine in caelum evecta, altera a Maria sancta Apostolorum Regina, tertia denique a Deipara Virgine, cui a Puritate nomen, appellatur. Quae quidem societates magnae semper utilitati, cum clero, tum christianae plebi fuere, propterea quod in colloquiis ecclesiasticis meditationibusque habendis, in quaestionibus de theologia morali dirimendis, in clericis ad sacram eloquentiam instituendis, atque in piis operibus, sacris missionibus et exercitationibus spiritualibus pro christifidelium bono exercendis potissimum versantur. Ex quo porro evenit, ut R. Pontifices praedecessores Nostri tres commemoratas societates multis privilegiis, facultatibus, gratiis atque indulgentiis locupletandas existimaverint. Iam vero cum civitatis Neapolitanae populus magis magisque in dies

augeatur, iccirco ven. fr. archiepiscopus Neapolitanus, spirituali eiusdem populi commodo maiorem in modum prospicere summopere exoptans, quartam societatem Presbyterorum, cui a Maria SS^{ma} Immaculata nomen, excitare censuit, cui quidem societati orator canonicus Monforte praeest. Itaque idem dilectus filius canonicus Monforte enixis precibus a Nobis efflagitavit, ut eiusmodi societati ea omnia privilegia benigne concedere velimus, quibus aliae tres societates supra commemoratae utuntur. Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, piae societati Presbyterorum ecclesiasticis colloquiis habendis Mariae SS^{mae} Immaculatae urbis, ad triennium tantum hinc proximum, omnia et singula privilegia, facultates, gratias, indulgentias concedimus atque impertimur, quibus aliae tres commemoratae societates, nempe Mariae SS^{mae} in coelum evectae, ac sanctae Mariae Apostolorum Reginae et Deiparae Virginis, cui a Puritate nomen, eiusdem Neapolitanae civitatis, ac Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum concessione utuntur atque fruuntur, servatis tandem iis omnibus, quae iisdem tribus societatibus servari praescriptum est. Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Beneficia a Deipara Virgine in urbem Romanam tempore cholericae pestilentiae collata, enumerantur. Solemnis caeremonia in basilica Liberiana habita, ad imaginem Mariae sanctae corona donandam, commemoratur. Privilegia illius basilicae et canonicorum collegii confirmantur et ampliuntur².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Caelestis Regina maxima Virginum Maria, sanctissima Dei Genitrix, eademque omnium nostrum amantissima mater, ac firmissimum catholicae Ecclesiae columnen lucidumque decus,

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838», vol. 2, doc. 57.

hanc Urbem, eius potissimum nomini maiestatique dedicatam atque devotam, in angustis rebus omnibus ac difficillimis tam placido semper vultu de coelo respicere ac singulari quodam et praecipuo suae tutelae praesidio tueri ostendit, ut Urbem ipsam beatissima Virgo non solum diligere sed etiam incolere atque habitare propemodum videatur. Nemo certe ignorat, neque ulla unquam ignoratura est aetas, innumera et longe maxima ac mira esse munera et beneficia quae Romanum in populum benignissima Virgo omnibus temporibus plena manu contulit atque concessit. Ipsa enim potentissimo suo apud Deum patrocinio, vel exultantium hostium audacia compressa, vel mortiferorum morborum ac turbulentissimarum tempestatum vi depulsa, urbem Romam a flamma et ferro, a caede et incendio, a rapinis et direptione, a vastitate et interitu saepissime vindicavit, ac salvam incolumemque servavit. Itaque ubi cholericæ pestilitis quæ alias iam nationes miserandum in modum invaserat, in Italiam incidere, eamque vexare coepit, Nos tutissimo amantissimæ Matris, in qua omnis spes vitæ et virtutis inest, auxilio confisi, magis magisque in humilitate cordis Nostri ad Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, supplices confugere, illumque votis omnibus ac precibus orare, obtestari non destitimus, ut pro summa sua benignitate ac nimia charitate, qua dilexit nos, ab iracundiæ suæ terroribus fidelem populum liberare dignaretur. Ac Romanos praesertim cives qua voce, qua exemplo excitare, inflammare nunquam cessavimus ut Deum ipsum propter peccata nostra merito nobis iratum, poenitentia placare, ac certissimam benignissimæ Deiparae Virginis tutelam postulare atque exposcere studerent, quo ipsa validis suis apud Deum precibus maximisque suffragantibus meritis, discussa imminentis mali procella, divinae ultionis sententiam flectere, atque suam hanc dilectam Urbem benigna fortunare vellet. Et quoniam in Nostra patriarchali Liberiana basilica, cui a s. Maria Maiore nomen, vetustissima Deiparae Virginis cum infante Iesu depicta asservetur imago, quæ et insignibus prodigiis clara, et summo populi christiani concursu cultuque celebrata et opulentissimorum olim copia donariorum cumulata, a s. Gregorio Magno praedecessore Nostro in solemnî pompa, quemadmodum pia ex traditione accepimus, per Urbem ducta, saevientem eo tempore violenter pestilentiam, statim depulit ac profligavit, Nos tanti Pontificis vestigia sectantes, nulla interposita mora, Romanum populum omni studio ac vigilantia incitandum curavimus, ut una Nobiscum Deiparam Virginem in ea sacra imagine veneraretur et coleret. Quocirca anno millesimo octingen-

tesimo trigesimo quinto sacram illam imaginem solemnibus habitis supplicationibus per Urbem duci ac variis in conspicuis templis publicæ fidelium venerationi proponi mandavimus, atque etiam insequenti anno quo morbi periculum propius imminere videbatur, eamdemque sacram imaginem omnium venerationi iterum proponendam iussimus. Quibus quidem temporibus, maxima cum paterni animi Nostri voluntate, egregiam populi Romani religionem fulgere conspeximus, quippe qui frequentissimo concursu templa, in quibus veneranda colebatur imago, adire, ibique et pias fundere preces, et Deo supplicare, et Deiparae Virginis opem enixe implorare, atque ea omnia rite sancteque perficere visus est, quæ ad expiandos animos Deumque exorandum divinitus sunt instituta.

Cum superiori anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo iustus et misericors Dominus, qui vulnerat et medetur, percutit et sanat, mortificat et vivificat, iustissimo suo iudicio hanc etiam Urbem tam diro pestiferoque perculit morbo, Nos maiore sane fiducia ad Deum clamare, supplices ad ipsum manus dies noctesque tendere, eiusque Matris prae-potens auxilium vehementius efflagitare non omisimus ad divinam ciendam misericordiam erga afflictam civitatem, atque ad veniam et gratiam pro filiis Nostris vita ipsa Nobis carioribus obtinendam, atque eo ipso anno novas solennes supplicationes indiximus, eamdemque sanctissimæ Virginis imaginem iterum per Urbem universo comitante clero gestandam duximus, eamque sacram caeremoniam, plenam pietatis, plenam religionis, Nos ipsi, quemadmodum antea egeramus, cum venerabilibus fratribus Nostri S. R. E. cardinalibus venerabundi prosequuti sumus, civibus undique cuiusque ordinis, aetatis, sexus et conditionis confluentibus, ac magno pietatis sensu et singulari fide sospitatrix Virginis opem, communi in trepidatione, certatim implorantibus. Neque vota irrita cessere. Respexit enim benignissima Virgo ad Nostras et populi Romani preces, lacrimas, suspiria atque omnium orationes postulationesque, suis ipsa manibus offerens Deo super altare aureum, effecit ut clementissimus Dominus contritorum cordium holocausta in odorem suavitatis acciperet. Et quidem multa et magna fuere beneficia, quibus in tanto rerum discrimine nos amantissima cumulavit Mater. Namque ipsa horribilem saevientis violentique morbi impetum ardoremque adeo compressit atque restinxit, ut luctuosa illa et gravissima damna, quæ Nostræ huic Urbi impendere timebamus, magna ex parte fuerint depulsa. Praestantissimo autem indulgentissimæ Virginis patrocinio effectum est, ut tam dubiis formidolosisque temporibus summa pax, summa tranquillitas, summa quies ubique dominarentur in Urbe, ut ecclesiastici religiosique viri christianæ caritatis igne in-

flammati, maxima quaeque obeuntes pericula et acriter se morti ipsi offerentes, afflictis, aegrotis morientibusque diu noctuque praesto essent, eosque consolari omnibusque religiosis et beneficentiae praesidiis iuvare summopere contenderent; ut Romani cives humanitatis et misericordiae sensus induti aliorum inopiae occurrerent, ac miseris praesertim calamitosisque morbo laborantibus opem, quam possent, maximam praeberent; ut omnis populus salutari timore percussus, accedens ad thronum gratiae, divinam misericordiam pietatis operibus sibi conciliaret, atque uberes poenitentiae fructus ederet; ut vel ipsi aegrotantes tam crudeli morbo conflictati atque oppressi et cum morte colluctantes in divina voluntate ac bonitate omnino conquiescerent, ac sanctissimis religionis mysteriis rite expiati, atque in spem aeternae haereditatis erecti sedato tranquilloque animo placide ex hac vita migrarent. Ad huiusmodi vero praeclarissima atque amplissima beneficia, quae a sanctissima Virgine accepisse profitemur, veluti cumulus accessit, propterea quod ipsa amantissima Mater brevi veluti temporis spatio tam pestiferum saevumque morbum penitus sustulit atque delevit, illumque non solum ab urbe Roma, verum ab omnibus pontificiae Nostrae dititionis finibus omnino propulsavit ac profligavit. Quam ob rem Nos votorum compotes, laetitiaeque exultantes, Deo optimo maximo bonorum omnium largitori, qui castigans castigavit Nos, sed dives in misericordia convertit planctum Nostrum in gaudium, et factus est Nobis in salutem, ac beatissimae Virgini, quae tanta christiano populo tribuit beneficia, solemnes gratiarum actiones publice persolvimus, statim ac crudelem pestilentiam cessare vidimus.

Verum aliquod Nostri erga Deiparam Virginem grati devotique animi perenne testimonium extare vel maxime optabamus, quo omnium saeculorum posteritas insignia beatissimae Virginis beneficia tam trepidis in rebus cognoscat, eiusque immortales laudes atque praeconia per titulos memoresque fastos concelebrat. Cum igitur hoc in tempore noverimus pretiosas coronas illi sacrae imagini a fel. rec. Clem. VIII praedecessore Nostro donatas aliasque posterioribus annis factas luctuosissimis rerum vicibus deperditas, atque illas, quibus in praesentia infantuli Iesu eiusque Matris ornabatur imago, argenteas esse, Nos duas novas aureas coronas, variis coruscantibus gemmis ornatas, eleganti artificio elaborandas iussimus eidem sacrae imagini offerendas, et cum infantuli Iesu tum sanctissimae eius Genitricis capiti Nostris manibus solemni ritu imponendas. Quam caerimoniam festo die peragendam censuimus quo anniversaria triumphantis Deiparae Virginis gratulatio celebratur, cum ipsa singularibus a Deo donis cumulata summisque honoribus aucta, innixa

super dilectum suum, ac deliciis affluens, evolans super pennas ventorum, electa ut sol, pulcra ut luna, terribilis ut castrorum acies ordinata, laetantibus angelis caelitibusque exultantibus in aethereas fuit evecta sedes, ibique caeli terraeque Domina constituta, atque in altissimo illo dignitatis gradu collocata, eaque potestate praedita, ut post Deum nulla maior possit inveniri. Atque iccirco primum in Liberiana basilica, aliisque pluribus almae Nostrae Urbis templis novendialem supplicationem in honorem sanctissimae Virginis in coelum evectae agendum constituimus, atque eadem in basilica postremis diebus solemnia in triduum maiore et splendidiore pompa fieri mandavimus, quibus Nos ipsi una cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus semper adesse volumus.

Hoc autem faustissimo atque ad recordationem iucundissimo die, quo a catholica Ecclesia Deiparae Virginis triumphus solemni celebritate recolitur, Nos mane in basilicam Liberianam venimus, ibique coram sacra illa imagine maximo in pontificio altari publicae venerationi proposita, caelestem hostiam immolavimus, ac deinde S. R. E. cardinalium collegio adstante, ac praesentibus cum canonicorum ordine eiusdem basilicae iis omnibus qui pontificio sacello interesse solent, atque ingenti populi Romani multitudine inspectante laetitiaeque gestiente, dum tormentorum bellicorum tonitru ab arce audiebatur frequens, aeraque omnium templorum Urbis pulsata reboabant, Nos maximo atque incredibili gaudio perfusi commemoratas aureas coronas infantuli Iesu et sanctissimae Virginis capiti illius sacrae imaginis propriis Nostris manibus summo obsequio imposuimus, ac toto cordis affectu amantissimam Matrem supplicantes invocavimus ut catholicae Ecclesiae, huic Urbi, universo populo christiano, Nobisque ipsis benigna ac propitia semper esse velit. Hinc solemni sacro adfuimus quo augusta illa caeremonia fuit absoluta. Illas vero coronas in custodiam canonicorum collegio Liberianae basilicae tradidimus, eorumque fidei summo studio commisimus, praecipientes, ut ipsae coronae semper illi sacrae imagini ornameto esse debeant, atque omnino vetantes illas nullo unquam tempore vel distrahi vel alium in usum verti posse absque Nostra et successorum Nostrorum peculiari venia et facultate, quae quidem facultas nullo neque rescripto, neque apostolicis literis, neque aliis quibusvis actis concessa unquam intelligatur, in quibus expressa de iisdem coronis mentio desit. Ut autem Nostrae huius voluntatis rerumque omnium, de quibus loquuti sumus, perpetuum existat monumentum, has literas annulo piscatoris obsignatas exarandas mandavimus.

Iamvero cum patriarchalis Liberiana Nostra basilica in qua sacra illa asservatur ac pie re-

ligioseque colitur imago, ceteris Deiparae Virgini dicatis templis longe multumque antecellat, atque eiusdem basilicae canonicorum collegium clarissimis semper floruerit viris, qui ingenio, virtute, pietate, religione, doctrina, literis, eruditione summopere praestantes et gravissimis amplissimisque muneribus perfuncti de christiana et civili republica deque hac Apostolica Sede praeclare sunt meriti, quique si unquam alias, commemoratis praesertim superioribus annis nihil intentatum reliquerint, ut Nostris desideriis cumulatissime responderent, atque omnipotenti Deo cultum et sanctissimae Virgini honorem nulli neque impendio, neque industriae, neque diligentiae parcentes quibusque rebus spendide tribuerent; iccirco aliquam Nostrae propensissimae in eandem basilicam voluntatis ac singularis in ipsum canonicorum collegium benevolentiae significationem alacri libentique animo exhibendam existimavimus. Ac propterea aliorum R. Pontificum praedecessorum Nostrorum et praesertim Pauli III, Pii IV, Urbani VIII, Clementis IX, Innocentii XI ac Leonis XII vestigiis insistentes, qui honorificentissimis literis suum erga Deiparam Virginem et Liberianam basilicam eximium studium ad memoriam pietatis et religionis sempiternam testatum esse voluerunt, atque eidem basilicae amplissima iura, privilegia, honores tribuerunt vel confirmarunt, quibus aliae patriarchales Urbis basilicae fruuntur, hisce literis, Motu-Proprio, certa scientia, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine omnia et singula iura, privilegia, praerogativas, honores, gratias, praeeminentias, indulta quovis nomine designanda ab ipsis praedecessoribus Nostris patriarchali Liberianae basilicae iam concessa iterum tribuimus, sancimus, confirmamus. Praeterea clare aperteque declaramus eandem Nostram patriarchalem Liberianam basilicam sanctae Mariae Maioris, eiusque basilicae canonicos et canonicorum collegium aliosque omnes et singulos eidem basilicae addictos ex proprio cuiusque ordine et qualitate omnibus et singulis iuribus, privilegiis, indultis, praerogativis, honoribus uti ac frui posse et debere, quibus aliae urbis Romae patriarchales basilicae ex Romanorum Pontificum concessione utuntur, fruuntur vel uti ac frui possunt et poterunt, perinde ac si omnia ipsa privilegia et iura eidem patriarchali Liberianae basilicae concessa atque attributa fuissent.

Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam cau-

sarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis atque in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, atque eiusdem patriarchalis Liberianae basilicae et canonicorum collegii, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque licet expressa et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXIV.

EPISTOLA

*Facultates matrimoniales a Bened. XIV concessas ordinariis, vicariis apostolicis Sinarum et regnorum finitimorum ac presbyteris ab eis deputandis, renovat ad viginti quinque annos*¹.

Venerabilibus fratribus ordinariis et apost. vicariis imperii Sinensis et regnorum finitimorum.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres salutem et apostolicam benedictionem.

Permulta singularis indulgentiae ac benignitatis Romani Pontifices praedecessores Nostri istarum regionum praesulibus dederunt argumenta, ut pios illorum conatus in excolenda Domini vinea pro viribus iuvarent, atque, ut fidelium saluti et religionis incremento prospici-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

cerent, sacrorum Ecclesiae canonum legumque severitatem aliquando de potestatis plenitudine cum iis temperari voluerunt.

Hinc fel. rec. Benedictus XIV in celebri sua constitutione *Gravissima omnium Ecclesiarum*, lata anno millesimo septingentesimo quadragesimo octavo die decima secunda novembris, Pii Pp. IV et Clementis XII vestigiis inhaerens, ordinariis et apostolicis vicariis in regnis Sinarum Tunchini, Siami et Concincinae potestatem fecit ad annos vigintiquinque dispensandi cum neophytis Indiarum, aliorumque orientalium regnorum, super matrimoniis intra quosvis, a iure divino non prohibitos, consanguinitatis et affinitatis gradus, easdemque facultates sanctae mem. successores eius Clemens XIV, Pius VI et Pius VII unius vel alterius eorum precibus annuentes ad praefinitum quoque tempus renovarunt. Cum autem Nobis a ven. fratre episcopo Isauropolitano, apostolico vicario Concincinensi, eadem postulatio facta fuerit, Nos quoque maximum salutis animarum negotium, quas tanto marium terrarumque spatio disiunctas paternae caritatis vinculum Nobis coniungit, promovere, et sollicitudinem Nostram caeteris etiam imperii Sinensis ac finitimorum regnorum praesulibus ostendere cupientes, de consilio venn. fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, supradictas facultates illorum singulis ad annos pariter vigintiquinque ab hac die computandos impertiri statuimus atque decernimus ad tramites laudatae constitutionis, quae ita se habet:

Venn. fratribus antistitibus ordinariis et apost. vic. in regnis Sinarum Tunchini, Siami et Concincinae existentibus.

BENEDICTUS PP. XIV.

**Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Gravissima omnium ecclesiarum sollicitudo imbecillitati Nostrae a supremo pastorum principe Iesu Christo iniecta, qua de aeterna animarum salute diu noctuque afficimur, et immensa eiusdem Iesu Christi caritas qui unus mediator Dei et hominum dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, urget Nos, ut eas in remotissimis potissimum ab hac alma Urbe Nostra regionibus, ubicumque res postulaverit, salutare apostolicae Nostrae benignitatis et auctoritatis facultates libenter impertiamur, quibus muniti animarum pastores canonica impedimenta interdum in obeunda muneris sui procuracione sese aggerentia opportune remove valeant.

Quemadmodum autem christifidelium multitudinem, benedicente misericordiarum patre et

Deo totius consolationis per apostolicos labores vestros in florentissimis istorum regnorum provinciis, in quibus ordinarii antistites et apostolici vicarii ab Apostolica hac Sancta Sede constituti fuistis, in dies adaugeri et incrementum ingenti cum pontificii animi Nostri laetitia accepimus; ita probe edocti de omnibus ad pastorale ministerium vestrum pertinentibus, opus esse reputamus, ut vobis singulis eas quoque demus et elargiamur facultates dispensandi cum neophytis Indiarum aliorumque orientalium regnorum super matrimoniis intra quosvis a iure divino non prohibitos consanguinitatis vel affinitatis gradus etiam coniunctos contrahendis, seu iam etiam scienter contractis, quae iamdudum a fel. record. Pio PP. IV aliisque Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, ac novissime a rec. mem. Clemente PP. XII per suas in simili forma Brevis literas provincialibus Societatis Iesu, et ab eis deputatis presbyteris memoratae Societatis Iesu attributae et concessae fuerunt. Itaque, aeternae salutis et spiritualibus necessitatibus animarum eorum populorum, qui ex gentilitatis tenebris et erroribus ad veri luminis agnitionem et christianae fidei veritatem conversi, atque ab hac Sancta Sede remotissimi, sacerdotali regimini vestro subiacent, pro pastoralis officii Nostri cura prospectum esse cupientes, de nonnullorum venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium consilio, vobis singulis et a vobis deputandis presbyteris et ministris cum neophytis uniuscuiusque vestrum iurisdictionis in quocumque seu quibusvis, non tamen in primo, consanguinitatis vel affinitatis gradibus, vel alias coniunctis, seu se attinentibus, ut matrimonium inter se contrahere, seu in eo etiam scienter contracto remanere valeant, in utroque foro gratis dispensandi; et eos, qui in gradibus prohibitis huiusmodi etiam scienter contraxerint, ab excessibus et excommunicationis, aliisque censuris et poenis ecclesiasticis in utroque foro gratis pariter absolvendi; ac prolem inde susceptam legitimam decernendi; nec non cum eisdem neophytis in primo gradu etiam rectae lineae affinitatis ex copula illicita resultantis, se attinentibus, ut matrimonium quoque inter se contrahere, seu in eo etiam scientes contracto remanere, similiter valeant; in occultis tamen et in foro conscientiae tantum, ac urgentibus iustis causis gratis etiam dispensandi; et eos qui in primo affinitatis gradu huiusmodi etiam scienter contraxerint, ab excessibus et excommunicationis aliisque censuris et poenis ecclesiasticis in foro conscientiae tantum gratis similiter absolvendi, licentiam et facultatem, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et impertimur.

Praesentibus ad viginti quinque annos a die illarum datae computandos tantum duraturis, ac uno eodemque tempore expiraturis. Decer-

nentes easdem praesentes literas, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ac, quatenus opus sit, quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae adhiberetur iisdem praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Caeterum venerabiles fratres rogamus et in Domino hortamur, ut memores ministerii vestri, de quo districta aeterno iudici et animarum pastori Iesu Christo a vobis ratio reddenda est, satagatis illud integerrime adimplere, ut de profectu ovium fiant gaudia aeterna pastorum et repositam vestris apostolicis laboribus mercedem in coelis consequamini. Interim caelestis praesidii auspicem et Nostrae erga vos studiosae voluntatis et indulgentiae pignus esse cupimus apostolicam benedictionem, quam vobis, venerabiles fratres, populisque vestrae curae commissis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima secunda novembris millesimo septingentesimo quadagesimo octavo, pontificatus Nostri anno nono.

Praedictas itaque facultates omnibus et singulis ordinariis et vicariis apostolicis imperii Sinensis et regnorum finitimorum per Nos attributas, in suis quisque assignatis provinciis ad statutum viginti quinque annorum tempus exercere possit, motu, scientia, deliberatione

Nostra et potestatis plenitudine harum serie decernimus atque mandamus. Vobis autem, venni. fratres, qui gravissimas inter et multiplices Nostras curas in commisso Nobis divinitus apostolici ministerii officio strenue nobiscum adlaborantes, haud modicum Nobis affertis levamen, apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXV.

Hadrianum Fieschium S. R. E. diaconum cardinalem declarat; Engelbertum Sterkx archiepiscopum Mechliniensem S. R. E. cardinalem creat; alium dein praestantissimum virum cardinalem creat et in pectore reservat¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE DECIMA TERTIA SEPTEMBRIS
ANNO

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO OCTAVO.

Venerabiles fratres

Cum in honoribus tribuendis eorum in primis habenda a Nobis est ratio, quorum virtutis cum singulari in hanc Sanctam Sedem pietate ac devotione minime dubia extiterint testimonia; tum aequum omnino videtur, in his eos praesertim ornari, quibus ob peculiaria etiam in personam ipsam Nostram officia devincti sumus. Ita Nos erga dilectum filium Hadrianum Fieschium pontificiae domus Nostrae praepositum esse affectos profitemur. Is enim nobili genere natus ac praeclaris praeditus animi dotibus, primo in ordinem adlectus congregationis Boni Regiminis nuncupatae, deinde vicaria legatione Bononiensi et gradatim delegationibus Spoletina, Perusina, Maceratensi Camertinaque perfunctus; postea tum in admissionum magisterio, tum in praefectura aedium Nostrarum sedulo versatus est; ac subinde praeter consuetam sedulitatem multis gravibusque procurationis suae negotiis impensam, neminem latet cuiusmodi incolumitatis Nostrae studii dederit documenta. Itaque eum in consistorio secreto habito die vigesima tertia iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto cardinalem creavimus, atque in pectore reservavimus; et nihil iam ducimus differendum, quin vobis, venerabiles fratres, Nostrum de ipso iudicium ape-

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838» vol. 2, doc. 110.

riamus, eundemque Sanctae Ecclesiae Romanae cardinalem declaremus.

Duos praeterea creandos putamus, quorum alterum etiam evulgamus, alterum vero in pectore reservamus. Ac primus quidem de re catholica apud Belgas insigniter meritis, gradus vestri honore plane dignus sine ulla dubitatione videri debet. Eximium sane nationis Belgae studium colendae tuendaeque sanctissimae religionis Nostrae adeo semper Nobis perspectum exploratumque fuit, ut iamdiu prospexerimus animo quae et quanta ab regno illo habituri essemus specimina tum ad commodam quod attinet catholicae Ecclesiae, tum ad salutem animarum. Expectationi huic votisque Nostris exitus, largiente Domino, felicissimos respondisse, summa cum animi Nostri communi vobiscum, venerabiles fratres, iucunditate, res factaque ipsa demonstrant. Nemo enim ignorat florentissimas nunc esse apud Belgas seminariorum et cuiuscumque generis institutorum scholas, quotquot ad utriusque sexus et vel pauperrimae conditionis iuventutem pietate ac literis imbuendam, moderatorum ecclesiasticorum magisterio aut curae sunt commendatae: catholicam universitatem Lovaniensem, aliquot ab hinc annis ingentium subsidiorum ope restitutam, optimis doctrinis recte tradendis excellere: supremae huic Petri Cathedrae non modo clerum, sed omnem etiam fidelem populum in exemplum esse subiectum ac devotum: denique (quod perennis est et uberrima tantorum bonorum origo) nemo ignorat provinciae Belgarum omnibus esse, nullis limitibus circumscriptam, in rebus spiritualibus et ecclesiasticis cum hac Sancta Sede, centro catholicae unitatis, libere communicandi potestatem. Sed haec omnia, quibus Nos adeo laetamur, ordini universo venerabilium fratrum regni illius episcoporum, quorum assiduam vigilantiam ac zelum in excolenda vinea Domini singularem meritis hoc in loco laudibus efferimus, tribuenda sunt: in primis vero venerabili fratri Engelberto Sterckx archiepiscopo Mechliniensi, viro integerrimo, pietate, doctrina, prudentia animique mansuetudine spectatissimo, qui summam, nedum omnium antistitum sed etiam cleri totius ac populi, quin et ipsius serenissimi Belgarum regis existimationem ac benevolentiam sibi merito conciliavit. Nobis itaque, cum publicum aliquod paterni amoris Nostri Belgicae nationi universae dare testimonium iamdiu cogitavimus, nihil eidem gratius, nihil ad rem aptius fieri posse visum est, quam si eundem venerabilem fratrem Engelbertum archiepiscopum Mechliniensem in amplissimum collegium vestrum cooptemus.

Alium vero, ut diximus S. R. E. cardinalem creare intendimus, quem tamen in pectore re-

servamus arbitrio Nostro quandocumque evulgandum.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli et Nostra, declaramus S. R. E. diaconum cardinalem

Hadrianum Fieschium.

Insuper creavimus S. R. E. presbyterum

Cardinalem Engelbertum Sterckx

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alium autem creamus et in pectore reservamus arbitrio Nostro quandocumque declarandum.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CLXXXVI.

De sedis episcopalis in Algeria erectione, deque vulneribus in regno Borussiae catholicae Ecclesiae inflictis etc.¹

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

IDIBUS SEPTEMBRIS

ANNI MILLESIMI OCTINGENTESIMI TRIGESIMI OCTAVI

Venerabiles fratres

Cuncta provide moderantis Dei hoc est consilium ut dum Ecclesiam suam adversitate vult crescere, ipsius labores blande identidem consoletur, moestisque rebus laeta quaedam clementissime admisceat. Ita nimirum et virtutem brachii sui in ea iugiter tuenda manifestat, et Nostram roborat infirmitatem ne malorum metu perculsi vel impetu fracti deficiamus. Huiusce divinae bonitatis tum alia pridem tum recens modo, venerabiles fratres, cepimus argumentum, quod communis quidem laetitiae causam afferens ad animi praesertim Nostri solatium pertinere sentimus. Qui enim, cum adhuc in amplissimo collegio vestro essemus, propriam muneris operam christiano nomini propagando impenderamus, vix inscrutabili superna voluntate universae Ecclesiae praepositi sumus, plane intelleximus una simul Nobis praecipuam in id sollicitudinem fuisse demandatam. Ex hoc igitur sublimi loco ad omnem, quae sub coelo est, gentium multitudinem respicientes et in singulos quantumvis a Nobis dissitos populos aequae caritatis viscera dilatantes, nullam apostolici officii industriam praetermisimus, quo vera apud illos fide vel primum illata, vel restituta et firmitus stabilita, latius in dies nomen Domini laudaretur. Inter haec Nostis quae re-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

rum conversio, favente Gallicis armis victoria, paucis ab hinc annis Algeriae contigerit. Opportunam inde nacti occasionem, piisque etiam votis carissimi in Christo filii Nostri Ludovici Philippi Francorum regis allekti, impensiori usque studio incubuimus ad religionis incrementa ibidem promovenda. Quos porro curis Nostris auspicabamur fructus, licet iam, Deo adiuvante, colligere. In ea namque urbe cathedralis mox ecclesia consurget regenda cum adiuncta dioecesi per insignem pietate, scientia prudentiaque virum, quem ad episcopalem illam sedem hac ipsa die sumus evekturi. Haec scilicet causa est, cur merito repleatur gaudio cor Nostrum, et lingua Nostra exultatione. Postulat id religionis gloria, postulat amor salutis animarum, postulat non inanis qua ducimur spes, fore ut dives in misericordia Dominus, cuius opus perfectio, vineam suam in illa Africae parte denuo plantatam caelesti rore foecundet, eiusque propagines feliciter extendat ad uberrimam fidei segetem in vastissimis iis regionibus excitandam, ubi tot olim Ecclesiae originis nobilitate, christianae plebis frequentia, sanctissimorum antistitum fortitudine ac doctrina floruerunt.

Haec, venerabiles fratres, vobiscum hodierna die communicantes exemplo facimus Patris misericordiarum, qui adversa temperat secundis; ut vos nempe Nostrarum curarum consortes in partem vocemus et consolationis, adeoque inter calamitosas vices erigamus ac confirmemus. Si quidem ad tristia iam transire Nos cogit malorum asperitas, quibus aliunde Ecclesia oppressa ingemiscit. Multa quidem illa sunt satisque iam inveterata: licet ceteroquin nihil intermiserimus illius sollicitudinis, quae iamdiu Nos urget ad diuturnam abominationem de domo Israel, quantum in Nobis est, auferendam. Quae autem pervulgata nimium sunt vobisque exploratissima, hic silentio praetereuntes, non possumus quin haerentem cordi Nostro amaritudinem ob infelicem usque catholicae rei in Borussiae regno conditionem explicemus.

Meministis, quemadmodum alias ex hoc ipso loco maximam conquesti simus iniuriam illatam episcopali ordini, Ecclesiae auctoritati ac libertati, Nostroque ex divino iure in illam primatui, per violentam ven. fratris Clementis Augusti archiepiscopi Coloniensis e sua sede eiectionem. Scitis praeterea Nos gravi, qua decebat, reclamatione confestim ipsius reditum a serenissimo rege postulasse. Molestissimum certe est, voces Nostras pronis auribus minime exceptas eo plane effectum caruisse, quem nihilominus iustissima in causa ab regia aequitate oportebat expectare. At illud acerbitati cumulum addit, quod nova indesinenter Christi Ecclesiae vulnera fuerint per laicam potestatem inflicta. Iam enim a die nona aprilis proximi regium prodiit decretum omnem praecludens

aditum pontificiis de re ecclesiastica praescriptionibus et ordinationibus in Borussiae regnum, inaudita civili auctoritate, utcumque inferend's; simulque carceri addicens eos, qui qualemcumque in id operam praestarent, clerici forent vel laici, Borussiae aut exterae dominationi subiecti. Mittimus declaratum deinceps fuisse, quamlibet inter Coloniense capitulum et Apostolicam Sedem communicationis viam, non adhibita regii ministerii opera, futuram penitus illegitimam: quod quidem eo manifeste spectat ut gubernii inspectioni, examini et veniae singulae res communicandae subiiciantur. Mittimus ita pariter actum cum nonnullis ex doctoribus decurialibus, quibus neque illum datum fuisse cognovimus ut omnimodam suam apostolico iudicio de Hermesii libris subiectionem perlato ad Nos scripto testarentur. Mittimus alia id genus non minus improbanda. Verum, quae in parte orientali Borussiae regni gesta perperam sunt post acrem diu cum venerabili fratre Martino archiepiscopo Gnesnensi et Posnaniensi contentionem, attendite.

Dolebat vehementer praeclarus antistes, vi civilium legum inolevisse per eas regiones praxim circa mixta connubia catholicae Ecclesiae doctrinae ac disciplinae omnino repugnantem. Ratus non posse se absque gravi piaculo illam amplius tolerare, primum pluries regium ministrum, dein regem ipsum per epistolam officii plenam adiit et, rationum momentis animique sui angoribus expositis, id demum petiit ut in re unius ecclesiasticae auctoritatis propria sibi fas esset vel eam regulam servandam curare, quae literis Benedicti XIV praedecessoris Nostri missis die vigesima nona iunii anni millesimi septingentesimi quadagesimi octavi ad Poloniae antistites tradita fuerat, vel huius Apostolicae Sedis sententiam sciscitari. Atqui tamen neutrum, utut aequissimum, concessum est. In quas proinde anxietates vir pientissimus necessario fuerit coniectus, non est cur pluribus significemus. Novit interim ille, Nos, quod privatim iam egeramus, publice in coetu vestro die decima decembris superioris anni reprobasse quamlibet praxim circa mixtas nuptias in Borussiae regno illegitime inductam. Hinc minime cunctandum existimans, encyclicam ad universum suae archidioeceseos clerum dedit epistolam, qua sub censurae interminatione graviter indixit, ne quis sacerdos nuptias istiusmodi sacro ritu honestaret, nisi ante cautum esset conditionibus quae ab Sancta hac Sede praescribi consueverunt. Mox iterato ad serenissimum regem scripto, non sine amplissima, ut par erat, subiectionis et obsequii, in iis quae civilis ordinis sunt testificatione, cum praememorasset datam solemniter regiam fidem de catholicae religionis iuribus sartis tectisque servandis; ingenue professus est, post annuntiatum palam Apostolicae Sedis oraculum nefas

esse sibi inde ullatenus discedere, quin violatae turpiter ecclesiasticae unitatis crimine argueretur.

Iam vero huiusmodi sensus religioni fideique catholici antistitis apprime consentanei eum, venn. fratres, consequuti sunt exitum ut die vigesima septima eiusdem mensis aprilis in urgenda apud Posnaniensis provinciae incolae regii decreti, quod superius indicavimus, executione monitum expresse fuerit, per illud omnem cum Romana Sede eiusque legatis communicationem prorsus interdicti. Quid? Denunciatum etiam, semel ac de habita a quopiam huiusmodi communicatione constaret, illico fore locum ipsius comprehensioni, quaecumque demum communicatio ista respiceret, de quibus esset deinceps speciatim inquirendum. Neque id satis. Die namque vigesima quinta subsequentis iunii per regii ministerii edictum tamquam irrita nulliusque roboris declarata est encyclica archiepiscopi ad clerum epistola, de qua nuper loquebamur; indicta praeterea poena, si quis illa quomodocumque uteretur, sponsoque simul praesidio per civile gubernium ei, qui ob neglectas ipsius epistolae praescriptiones apud ecclesiasticam auctoritatem offenderet. Ecquis porro crederet haec omnia fuisse decreta cum paulo ante, die nempe decima secunda supradicti mensis aprilis, praecessisset publica ad catholicos Posnanienses regiae voluntatis confirmatio de tuenda iis conscientiae ac religionis, cui ipsorum maiores constanter inhaeserant, libertate?

Quanta autem cum Ecclesiae iniuria ac perniciē consilia illa coepta perfectaue fuerint, magis dolore percipimus, quam verbis explicare possimus. Sed ex eo etiam graviora existunt, quod ad divinae eius constitutionis vim essentiamque penitus evertendam, et ad regiones illas a catholicae unitatis centro separandas apertissime referantur. Nonnisi enim laesa planeque perturbata Ecclesiae forma naturaque regiminis fieri potest, ut ulla in eam saeculi dominetur potestas, aut ipsius leges infringat, vel obsistat, ne cum prima sede libere communicetur, *ad quam*, teste s. Irenaeo, *propter potioem principalem necesse est omnem convenire ecclesiam, hoc est eos qui sunt undique fideles*: quique aliam vellet eius regiminis rationem inducere, is, ut praeclare dictum est a s. Cypriano, *humanam conaretur facere ecclesiam*. Quamobrem ut primum ea facta ac decreta ex authenticis documentis innotuere, questus clamoresque Nostros ad eos, quorum intererat, mandavimus deferendos. Attamen sanctissimi, quo fungimur, muneris esse intelligimus, ut expositulationes in praecedenti ad vos allocutione factas hic iterantes, ea etiam, quae modo recensuimus, publice illata Ecclesiae damna, publica reclamazione persequamur.

Itaque, venn. fratres, rursus in nobilissimo consessu vestro pro religione, pro Ecclesia, pro sacris eius legibus, pro huius b. Petri Cathedrae iuribus et auctoritate, pastorem vocem apostolica libertate tollentes, *testes invocamus hodie coelum et terram*, omniaque eorum detrimento in Borussiae regno patrata gravissime expostulamus. Unum vero in tanta acerbitate Nos recreat, invictum nempe animi robur, quod Posnaniensis et Gnesnensis archiepiscopus, fidem aemulatus Coloniensis antistitis, in doctrina et disciplina Ecclesiae de mixtis connubiis asserenda prae se tulit. Nec profecto dubitandum arbitramur, ceteros omnes in utraque parte Borussiae regni episcopos memores loci quem tenent, dignitatis qua sunt insigniti, sacramenti quo in solemni inauguratione se ipsos obstrinxerunt, ea in officii sui partibus obeundis firmiter praestituros, quae *paternorum canonum regulis et apostolicis congruunt institutis*. Atque illud etiam futurum confidimus, ut serenissimus rex, pro excelsa qua pollet mente, aequiora amplexus consilia catholicam Ecclesiam *sinat uti legibus suis, nec quemquam eius libertati permittat obsistere*. Levantes idcirco oculos in montem, unde veniet auxilium Nobis, omnipotentem Deum, in cuius manibus corda sunt regum, communi, venerabiles fratres, prece humiliter exoremus, ut vota haec Nostra benigno numine accipiens velit ad optatissimum exitum quantocyus pervenire.

CLXXXVII.

MOTU PROPRIO

*Della Santità di N. S. Gregorio pp. XVI, relativo al museo Capitolino*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Hanno sempre avuta speciale cura i Sommi Pontefici Nostri predecessori di proteggere, promuovere ed accrescere ogni giorno le belle arti in quest'alma città di Roma, che se n'è meritamente da tutte le nazioni colte reputata sede. Con saggio e provvido accorgimento divisarono essi di formare nei magnifici palazzi di Campidoglio una collezione di oggetti di belle arti, la quale, mentre adornava un luogo cotanto celebre, apriva al pubblico un vasto campo, in cui gli amatori di esse v'appagavano il loro nobile desiderio, e gli studiosi vi si potevano comodamente istruire con aver sott'occhio i modelli più perfetti e i maestri più celebri dell'eccellenti arti di scolpire e dipingere. Il primo a porre le fondamenta di questa grande

¹ Ex opere existente in bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838», tom. 2, doc. 121.

opera può dirsi il glorioso sommo pontefice s. Pio V, il quale allorchè il Campidoglio era ricco di pochi ornamenti, vi fece collocare una quantità ben considerevole di statue, di bassorilievi e busti. Sebbene quasi ciascuno dei successori Sommi Pontefici cooperasse all'ingrandimento di essa, nulladimeno fra tutti si distinse la fel. mem. di Clemente XII. Non ancor esisteva ai suoi tempi un museo, ossia una completa raccolta in ogni genere di belle arti. Ne concepì egli il disegno e lo eseguì in gran parte col far trasportare nel Campidoglio un numero cospicuo di statue, busti, bassirilievi, marmi, urne, vasi, colonne e loro iscrizioni, cippi ed altro; proseguendo in tutto il corso del suo pontificato ad arricchirlo di sempre più preziosi oggetti.

Fu ancora aumentato d'insigni monumenti dalla munificenza della sa. me. di Bened. XIV. Questo Sommo Pontefice non contentandosi di accrescere quanto formava la pubblica ammirazione ed istruzione in sculti simulacri, volle anche colà situare in distinta fabbrica da esso eretta sul monte Tarpeo, una sontuosa galleria di quadri, e con Breve dei 6 aprile 1754 istituì una scuola o accademia nella quale fosse facile apprendervi i delineamenti della natura, fonte prima dell'arte di dipingere.

Contribuì al lustro e magnificenza di detto museo anche la sa. me. di Pio VII, che ne ricondì la forma, e restituì i più insigni monumenti perduti nei tempi disastrosi, da esso felicemente recuperati dall'estero. Ordinò con savissime leggi la formazione della Protomoteca degli uomini illustri Italiani ed aggiunse due stanze, una detta delle Lapidi e l'altra delle Urne. Questa raccolta aumentata ed arricchita ogni giorno di nuove preziose antichità ed opere di autori Greci, Egizi e Romani è divenuta sì magnifica, che eccita la meraviglia e lo stupore di tutti gli uomini colti. La parte più distinta di essa è quella che riguarda gli oggetti di scultura esistenti nelle stanze del palazzo nuovo, così detto perchè recentemente fabbricato, cioè sotto il pontificato d'Innocenzo X, qual collezione chiamasi Museo Capitolino, diretto e custodito con somma attenzione e studio del Nostro maggiordomo, congiunto alla prefettura dei sacri palazzi apostolici.

Ci siamo ora per giusti motivi determinati di affidare questa preziosa raccolta alla custodia dei signori conservatori di Roma, avendo tutta la fiducia che sarà dai medesimi custodita con egual zelo e gelosia e sempre conservata nel suo consueto lustro, al quale effetto richiamiamo le munificenze compartite alla magistratura Romana dalla sa. me. di Clemente XII col Moto-Proprio dei 29 novembre 1734. E siccome abbiamo una particolare stima a questo museo che tanto interessa la coltura ed avanzamento

delle belle arti, così vogliamo riservarne a Noi ed ai Nostri successori l'alta sorveglianza che verrà esercitata dal maggiordomo e prefetto dei sacri palazzi apostolici pro tempore.

Quindi è che di Nostro Moto-Proprio, certa scienza e pienezza di Nostra suprema autorità per fare cosa grata alla Romana magistratura e a questa città di Roma, e per compartirle una grazia speciale, distacciamo dalla prefettura dei sacri palazzi apostolici la suddetta preziosa raccolta o museo, e lo affidiamo alla cura dei signori conservatori, ossia camera Capitolina, deputando per l'alta sorveglianza il Nostro maggiordomo pro tempore. Questa Nostra alma città di Roma ha dato in ogni evento le più luminose prove di attaccamento, di fedeltà e zelo verso la religione e verso la S. Sede. Si è eziandio distinta nelle infauste vicende che hanno turbata la pubblica tranquillità in principio del Nostro pontificato, essendosi mostrata a Noi devota, obbediente alle leggi ed anche essa penetrata dal dolore che affliggeva Noi in mezzo a tanti mali. Ci è perciò grato di dare alla Romana magistratura una testimonianza della Nostra sovrana soddisfazione con affidare alla custodia dei signori conservatori una collezione di sì preziosi oggetti che forma uno dei più belli ornamenti della Nostra capitale.

E per compartire un favore più segnalato avendo in contemplazione il citato Moto-Proprio della fel. me. di Clemente XII è Nostra mente concedere alla medesima magistratura ossia alla piena congregazione di essa il privilegio di nominare il presidente antiquario, gl'impiegati ed inservienti nella prima e susseguenti vacanze, ordinando che alla carica di presidente antiquario si nomini sempre ed in ogni tempo un nobile e probò cavaliere Romano corredato di molte cognizioni di antichità colle prerogative e facoltà indicate nel citato Moto-Proprio di Clemente XII. Sia tenuto conservare tutti quegli impiegati ed inservienti che si trovano nell'attuale ruolo col medesimo onorario, onori, privilegi, e la piena congregazione abbia la facoltà di sospendere temporaneamente chi di essi ne dasse giusto motivo per l'inadempimento de' propri doveri, dovendo ricorrere a Noi per l'espulsione, qualora più gravi mancanze obbligassero a questa rigorosa misura. Nelle congregazioni di affari riguardanti il museo e di ammissione e di sospensione d'impiegati ed inservienti v'interrà anche il presidente del medesimo. Ordiniamo poi e comandiamo che si faccia alla camera Capitolina o suoi rappresentanti legale consegna di tutti gli oggetti di scultura che formano il museo capitolino colle rispettive chiavi delle stanze nelle quali sono racchiusi. In questa concessione non intendiamo gli oggetti egizi che abbiamo determinato di far trasportare nel Vaticano, ove si formerà un nuovo

museo di antichità ed opere egiziane, in luogo de' quali si andranno surrogando in detto museo Capitolino altri oggetti di belle arti, affinché non sia il suo splendore diminuito. Strettamente obblighiamo il prelato magistrato a custodire col maggior studio, diligenza e gelosia una raccolta così cospicua, onde venga sempre nel suo lustro e magnificenza conservata, osservando esso stesso e facendo osservare ai ministri sotto la sua più rigorosa responsabilità tutte e singole leggi, statuti e regole che si trovano stabilite per sovrana disposizione e per lodevole consuetudine dirette al buon ordine, nonchè alla pubblica utilità e soddisfazione, tenendone ognora lontani gli abusi.

Siccome la camera Capitolina non ha fondi sufficienti per sostenere tutte le spese relative al detto museo, così vogliamo che per la somma mancante si provveda a forma di quanto si è già da Noi ordinato di concerto col Nostro tesoriere generale e col Nostro maggiordomo.

Ordiniamo pertanto agli odierni conservatori e priori dei caporioni e ad altri che col tempo subentreranno in loro luogo e a chiunque altro spetti la piena ed esatta osservanza di quanto si prescrive da Noi nella presente cedola di Nostro Moto-Proprio per essere così mente e volontà Nostro precisa ed espressa. Volendo e decretando, che al presente Nostro Moto-Proprio, quale vogliamo che debba registrarsi nei libri pubblici del Campidoglio esistenti presso lo scrittore del Senato Romano, non possa mai darsi, nè opporsi ecc.

Dato dal Nostro palazzo apostolico al Quirinale questo dì 18 settembre 1838.

CLXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Coadiutorem cum futura successione patriarchae Babylonensis Chaldaeorum, vel successorem, si patriarcha iam decesserit, deputat Nicolaum Isaïam Iacobi archiep. Hadirbegian eiusdem ritus ¹.

Venerabili fratri
Nicolao Isaïae Iacobi
archiepiscopo Hadirbegian ritus Chaldaici

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ven. frater Ioannes de Hormez patriarcha Babylonensis nationis Chaldaeorum ob ingravescentem aetatem aegre admodum valeat suo muneri satisfacere, Nos recto illius nationis

regimini consulere summopere cupientes, coadiutorem cum iure successionis designandum censuimus, ut potissimum vitari queant incommoda et damna, quae patriarchali ea sede vacante contingere possent. Itaque de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, eiusmodi munus tibi, ven. frater, committendum existimavimus, qui singulari pietate, doctrina, prudentia, religione ac rerum gerendarum peritia aliisque egregiis animi ingenique dotibus praestas.

Quamobrem peculiari te beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, te, ven. frater, qui in praesentia archiepiscopus Hadirbegian ritus Chaldaici existis, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica in coadiutorem commemorati patriarchae Babylonensis nationis Chaldaeorum cum iure futurae successionis eligimus, constituimus et deputamus, ita tamen ut ipso Ioanne de Hormez vivente in exercitio et administratione huiusmodi patriarchatus non nisi quantum et quatenus idem Ioannes ordinauerit, te ingerere possis, ea vero, quae ipse hac in re tibi mandaverit, omnino praestare et adimplere tenearis. Si autem idem Ioannes ab humanis decedat, aut forsitan, quod absit, iam decesserit, seu praedictus eius patriarchatus alio quocumque modo ex ipsius persona vacaverit, te eius loco patriarcham Babylonensem nationis Chaldaeorum, dimisso archiepiscopatu Hadirbegian ritus Chaldaici quo ad praesens potiris, cum omnibus et singulis facultatibus, quae praedicto Ioanni ratione patriarchatus huiusmodi ab hac Apostolica Sede hactenus quomodolibet concessae et attributae sunt, nunc pro tunc auctoritate et tenore praedictis facimus et instituimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium. Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut te ad officium coadiutoris et tempore suo ad illud patriarchatus Babylonensis nationis Chaldaeorum eiusque liberum exercitium, iuxta earundem praesentium tenorem, excipiant, admittant, tibi in omnibus, quae ad huiusmodi pertinent officium, praesto sint atque obediant, tuaque salubria monita et mandata reverenter suscipiant atque efficaciter adimpleant; alioquin sententiam seu poenam, quam rite tuleris in rebelles seu statueris, ratam habebimus, et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta sept. millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CLXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Facultas tribuitur episcopo Recinetensi et Lauretano imagini Deiparae Virginis, vel Salimbeni vel Matris Boni Cordis dictae, in collegiali templo oppidi Cassianoduni, coronam solemniter imponendi.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Almam Dei Matrem, caeli ac mundi reginam, in qua plena omnia pietatis et gratiae, plena mansuetudinis et misericordiae, maxima nostrum fiducia totaque spei nostrae ratio, totis praecordiorum affectibus et votis omnibus semper venerata est catholica Ecclesia; siquidem quum mediatore ad mediatorem Christum egeamus, alter a nobis utilior quam Maria nec inveniri poterat, neque omnino sperandus. Universi igitur christifideles mentem et oculos pariter cum manibus ad hanc amantissimam Matrem attollere et ad eius celsitudinis gloriam genuflectere, cervicem inclinati ac plenius suspirius, ad eam preces in coelum transmittere nullo unquam tempore destiterunt, ac divinae iracundiae flagellis percussi ad eius protectionis umbraculum confugere. Quum autem Nos vel maxime optemus, ut omnium in sanctissimam Virginem amor et cultus summopere excitetur atque inflammetur, nihil iccirco iucundius, nihil potius nihilque gratius Nobis est, quam piis eorum annuere votis, qui eiusdem Genitricis Dei honorem gloriamque amplificandam summopere curant. Ab innumerabili annorum serie, in agro Cassianodunensi ad Montis Libani radices, sub dioecesi Lauretana, singulari religione sacra colitur imago Mariae sanctae suis manibus infantem Iesu sustententis, quae a veteri illius fundi possessore *Salimbeni* nomen duxit, et in cuius honorem ob multa prodigia, ea auspice atque adiutrice, patrata, ab ipso *Salimbeni*, anno millesimo quingentesimo vigesimo quinto publicum templum excitatum dicatumque est. Maior tamen in dies in eandem imaginem, Matrem Boni Cordis deinde dictam, pietas ac veneratio ita aucta, ut templum ipsum devoti

cives splendidis donariis exornare, atque illuc angustis ac difficillimis in rebus omni fide ac miro concursu frequentiaque confugere visi sunt. Hinc illius agri incolae ob plurima accepta beneficia eam sacram imaginem saepenumero universo prosequente populo per vias solenni pompa duxerunt, eamque in collegiali templo Cassianoduni publicae fidelium venerationi per continentes dies proposuere. Neque irrita fuit admirabilis eorum fiducia: maximis enim in calamitatibus gravissimisque periculis, quae vel ex aeris inclementia, vel ex hostium incursionibus, vel ex morborum contagione vicinis locis impendebant, praesentem ipsius Deiparae Virginis tutelam ac tutissimum certissimumque praesidium semper fuerunt experti. Nuper vero ad ceteras misericordias, quae ab Deo totius consolationis fonte, tanta suffragante patrona, in eum populum collata sunt, cumulus veluti accessit, quum a cholericis saeviente pestilente, quae finitimas urbes et oppida undique vexabat, Cassianodunum salvum et incolume evasis. Namque indulgentissima Virgo illius populi precibus atque obsecrationibus exorata, poenitentis populi sacrificia, oblationes et holocausta ad thronum omnipotentis Dei benigne offerens, ab eiusdem oppidi finibus tam pestiferum terribilissimumque morbum penitus propulsavit. Ut ergo huiusce facti memoriam nulla unquam delectat oblivio, atque eorum grati animi ob impetratum modo beneficium perenne extet monumentum, dil. fil. Noster Marius S. R. E. diaconus card. Matteius Cassianoduni patronus una cum clero, magistratu ac populo Nobis exponendum curarunt, sibi in votis esse commemoratae Deiparae Virginis imagini coronam solemniter imponi, atque in huiusmodi obeunda caeremonia Ecclesiae thesauros elargiri, quo illius municipii pietati ac religioni magis magisque consulatur. Itaque pro summo quo erga sanctissimam Dei Genitricem eandemque omnium nostrum amantissimam Matrem studio sumus atque esse debemus, singularem Cassianodunensium in Deiparam Virginem pietatem maiorem in modum augere volentes, eorum postulationibus quam libentissime obsecundandum censuimus. Quapropter auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, ven. fratri episcopo Recinetensi et Lauretano facultatem facimus atque tribuimus, cuius vi, die festo Mariae sanctae ab eo adlegendo, Virginis imagini vel *Salimbeni* vel Matris Boni Cordis dictae, in collegiali templo Cassianodunensi, servatis iis omnibus quae in huiusmodi peragendis servari opus est, corona solemniter ritu et pompa possit imponere. Iamvero ut hac in re christifidelibus sacri indulgentiarum thesauri, quorum dispensationem Nobis tradidit Altissimus, reserantur, iis omnibus et singulis, qui vere poe-

† Ex Archivio Secretariae Brevium.

nitentes et confessi ac sacra communione re-
fecti, vel ipsi caeremoniae adstiterint, vel tem-
plum idem eo die ac aliis octo inde sequen-
tibus diebus pie visitaverint, ibique pro chri-
stianorum principum concordia, haeresum ex-
tirpatione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias
ad Deum preces effuderint, plenariam, eorum-
dem dierum spatio semel tantum lucranda,
omnium peccatorum indulgentiam et remissionem,
quam etiam animabus christifidelibus quae
Deo in charitate coniunctae ab hac luce mi-
graverint per modum suffragii applicari posse
in Domino concedimus.

Haec tribuimus atque impertimur non ob-
stantibus constitutionibus et sanctionibus apo-
stolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die secunda octobris
millesimo octingentesimo trigésimo octavo, pon-
tificatus Nostri anno octavo.

CXC.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Institutum et constitutiones sanctimonialium
s. Dominici adprobantur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum suprema pastoralis officii Nostri solli-
citus postulet, ut summa vigilantia et studio
omnium sacrarum virginum bono et utilitati
prospiciamus, tum singulari sane paterni No-
stri animi benevolentia eas potissimum sancti-
moniales prosequi solemus, quae puellas rite
instituere ac teneras earum mentes christianae
legis praeceptionibus mature imbuere, cereosque
animos ad omnem virtutem honestatemque fin-
gere summopere student. Non mediocri certe
laetitia perfusi fuimus, ubi accepimus iam inde
ab anno millesimo octingentesimo decimo sexto
propter egregiam ac singularem pientissimi Mu-
tinensis ducis munificentiam, moniales ordinis
s. Dominici Mutinae existere, easque magno cum
christianae et civilis reipublicae bono, omnem
curam industriamque in puellas pie religioseque
educandas conferre. Neque vero ignoramus prae-
clarum huiusmodi earum opus tam gratum
tamque utile fuisse, ut ipsarum sanctimonia-
lium constitutiones, ex mente atque statutis
s. Dominici exaratas, et pro re et tempore ad
illarum institutum accommodatas, defunctus
Mutinae sacrarum antistes Adeodatus Caleffi
sua auctoritate approbandas confirmandasque
censuerit. Cum autem in praesentia Divini Nu-
minis aspirante gratia, institutum ipsum magis

magisque florescere ac etiam aliis in locis pro-
pagari posse videatur, ven. frater Aloysius Reg-
gianini, hodiernus Mutinen. episcopus, ac mo-
niales ipsae enixis precibus a Nobis efflagita-
runt, ut constitutiones ipsas suprema Nostra
auctoritate munire velimus, quo institutum
ipsum prospere feliciterque vigeat ac maiores
in dies progressus habeat. Nos vero, quibus
nihil potius, nihil optabilius nihilque iucundius
esse potest, quam summa cura et studio ea
omnia peragere, quae ad Dei gloriam ampli-
ficandam, catholicae religionis bonum augendum
et christifidelium salutem procurandam perti-
nere posse cognoscimus, eiusdem ven. fratris
et monialium postulationes libentissime excepimus.
Itaque, rebus omnibus maturo examine
perpensis, atque auditis prius nonnullis venn.
fratribus Nostri S. R. E. cardinalibus ex con-
gregatione Episcoporum et Regularium selectis,
constitutiones commemoratas confirmandas et
approbandas existimavimus.

Quocirca piis eiusdem ven. fratris et sancti-
monialium desideriis alacri libentique animo
annuentes, ac omnes, quibus hae literae fa-
vent, peculiari beneficentia prosequi volen-
tes, et a quibusvis excommunicationis et inter-
dicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris
et poenis quovis modo vel quavis de causa
latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei
gratia absolventes ac absolutos fore censentes,
institutum sanctimonialium ordinis sancti Do-
minici in Mutinen. civitate existens, ac illarum
constitutiones ab iisdem venn. fratribus S. R. E.
cardinalibus congregationis negotiis et consulta-
tionibus Episcoporum et Regularium praepo-
sitaе approbatas decreto die vigesima sexta sep-
tembris huius anni edito, quarum constitutio-
num exemplar penes secretariam eiusdem con-
gregationis existit, hisce literis, auctoritate No-
stra apostolica, sancimus, approbamus, confir-
mamus illisque inviolabile Nostrae potestatis
robur adiicimus, ac singulos quosque defectus,
si qui forsitan in illas condendas irrepserint,
supplemus atque sanamus. Praeterea eadem
auctoritate Nostra apostolica, iisdem sanctimo-
nialibus potestatem facimus, ut puellas ad ha-
bitum et solemnem professionem admittant,
servatis tamen iis omnibus, quae ex sacrorum
canonum sanctione et conc. Trid. decretis prae-
scripta sunt, atque eadem auctoritate Nostra apo-
stolica concedimus et indulgemus:

1. Ut moniales huius instituti perinde ac ce-
terae moniales ordinis s. Dominici eisdem
indulgentiis et privilegiis fruantur;
2. Ut moniales choro addictae in horarum
canonicarum recitatione non teneantur ad
commemorationem faciendam festi occur-
rentis iuxta calendarium Dominicanum;

¹ Ex Archivio monialium ordinis s. Dominici in civitate Mutinensi.

3. Ut Mutinensis monasterii antistita vel per se vel per aliam monialium, tum occasione novi monasterii erigendi, tum ex alia iusta causa ab ordinario Mutinensi approbanda, possit alia monasteria sui instituti visitare, ita tamen ut monialem sociam et aliam ecclesiasticam personam, ab eodem ordinario deputandam, in itinere secum ducat;
4. Denique, ut moniales ipsae puellas omnes cuiuscumque conditionis ad omnem pietatem atque ad opera eius sexus propria instituere valeant, designatis ab antistita seu superiorissa monialibus, quae in scholis externis clausurae adnexis versari debeant, diebus et horis praestitutis.

Haec volumus, concedimus, sancimus et indulgemus, decernentes has praesentes literas resque omnes in eis contentas semper ac perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere atque ab omnibus observari, dictisque in omnibus et per omnia hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, et causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et sanctionibus, et, quoties opus fuerit, eiusdem monasterii, instituti et ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice tantum, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima novembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CXCI.

EPISTOLA

*Cum Carolo de principibus Odescalchiis episcopo dolet eo quod cardinalatum dimiserit*¹.

Venerabili fratri
episcopo Carolo de principibus Odescalchiis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quo animo literas tuas legerimus datas die vigesima prima novembris, nemo facilius existimare, quam tu ipse, potest. Scis enim quam aegre toties te audierimus idem, quod in iisdem hisce literis, instanter postulanti, et quanto opere egerimus te hortantes, ut quid tanta in re, tam gravi tamque Nobis ac venerabilibus fratribus cardinalibus molesta, tibi agendum esset, etiam atque etiam considerares: quippe versabantur Nobis ante oculos egregiae mentis animique tui dotes, cultus literarum ac disciplinarum, pietas, integritas morum, omnes viri in excelso sanctuarii loco positi virtutes, quae in te divinae benignitatis munere collatae sunt; adeo ut orbatum tanto ornamento senatum apostolicum ne cogitare quidem, nisi aegerrime, possemus. Atqui tamen ea scribis, ita rationibus ac precibus apud Nos instas, ut non potuerimus quin Nobis persuaderemus non esse ulterius obsistendum votis tuis. Itaque sedulo pensis quae exponis, intentissima videlicet diuturnaue a te adhibita consideratione, consilii a te auditis piorum hominum ac prudentium, maximis, quibus angebaris, sollicitudinibus, tanquam apertae iam Dei voluntati resistens; praesertim vero assiduis enixisque precibus, quibus lumen et opem Sancti Spiritus implorasse te profiteris; omni posthabita ratione affectionis humanae, eo tandem adducti sumus, ut hac ipsa die convocato coetu venn. fratrum Nostrorum, declararemus visum Nobis esse non improbandum consilium a te susceptum, eoque admittere Nos cessionem a te sponte factam, ac tibi facultatem dare, ut cardinalatum abdicares, quo a fel. rec. Pio VII praedecessore Nostro die decima martii anno millesimo octingentesimo vigesimo tertio merito fueras honestatus, item episcopatus Sabini iuribus, vicariatus Nostri generalis ministerio, summo ordinis Hierosolymitani in Urbe prioratu omnibusque cuiusvis generis ecclesiasticis dignitatibus ac muneribus dimissis, tibi per Nos licere ad privati hominis conditionem redacto, Societatis Iesu, ut optas, institutum suscipere. Perge igitur, quo te Deus vocat, eidem reliquo vitae

¹ Ex collectanea existente in bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838», tom. 2, doc. 216.

tempore serviturus, cui, eodem ipso, uti persuasum habemus, docente vias suas, hactenus fideliter servisti, et per omnem orationem et obsecrationem ora omni tempore pro Nobis et Sancta Dei Ecclesia infirmitati Nostrae, inscrutabili divinae providentiae consilio, adeo calamitosis temporibus, tradita gubernanda. Multum enim confidimus in orationibus tuis minime dubitantes, quin licet alio habitu, eadem tamen mente, studio, devotione in Nos et in hanc Sedem Apostolicam, qua hactenus fuisti, sis etiam in posterum futurus. Ipse autem misericordiarum Pater et Deus totius consolationis det te, omni cura et anxietate solutum, euntem de virtute in virtutem, abundare pace et gaudio in Spiritu Sancto, donec gaudium tuum impleatur inter eos qui, relictis omnibus, ultro Christi crucem amplexi et constanter ferentes, sequuti sunt eum.

Auspiciem autem divini praesidii ac pignus paternae praecipuaeque charitatis Nostrae apostolicam benedictionem tibi, ven. frater, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die trigesima novembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CXCII.

*Carolus S. R. E. cardinalis Odescalchi cardinalatum dimittit*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE TRIGESIMA NOVEMBRIS

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO OCTAVO

Venerabiles fratres

Coetum vestrum hodierna die convocavimus rem vobis nuntiaturi, si non omnino, ex parte certe quidem novam et inexpectatam, eandemque molestam sane humano sensui, sed tamen ad exemplum eximiae virtutis plane singularem. Quod saepius iam instantissimis precibus ven. frater Noster Carolus S. R. E. card. Odescalchius, episcopus Sabinensis ac Noster in Urbe vicarius generalis, petierat ac satis gravibus adhibitis rationibus tandem privatim evicerat, ut sibi per Nos liceret susceptum a se consilium perficere, cardinalatum cum aliis omnibus ecclesiasticis dignitatibus ac muneribus dimittendi, seque ad statum privati hominis redactum societatis Iesu instituto dedicandi: id literis ab eo datis die vigesima prima novembris ita confirmatum intelleximus, ut visum sit non esse

ulterius differendum, quin declaremus, Nos postulationi eius assentiri. Aegerrime sane adduci passi sumus, quemadmodum ipse testis esse potest, vobisque omnibus, venerabiles fratres, esse ducimus persuasum. Nostis enim quanta eum benevolentia prosequamur et quanti eius faciamus ingenium, candorem animi, morum suavitatem, zelum salutis animarum, austeritatem in semetipsum, in alios lenitatem, effusam in egenos benignitatem, totius denique vitae rationem irreprehensam planeque homine dignam in excelso gradu ecclesiasticae dignitatis collocato, ut mirum non sit, si praeclarum habitus fuerit vestri ordinis ornamentum. Sed tamen eo rem adductam videntes, quemadmodum lectis eius literis intelligetis, ut iustae videantur quae ab eo afferuntur causae consilii sui; id quod optat perficiendi facultatem ipsi concedere constituimus.

Est tamen in more positum, ut unus ex collegio advocatorum consistorialium pro huiusmodi dimissione in consistorio humiliter instet, posteaque epistola cardinalis dimittentis ac mandati instrumentum perlegantur, testesque ad actus solemnitatem advocentur. Quapropter, si vobis ita libuerit, praecipimus ut haec omnia executioni mandentur.

R. p. d. Hieronymus Bontadosi, uti advocatus consistorialis, e regione Pontificiae Sedis constitutus, flexis genibus Sanctitatem Suam ita allocutus est.

Beatissime Pater,

R. p. d. Ignatius Cadolini archiepiscopus Edessensis, procurator specialis emi ac rmi Caroli S. R. E. cardinalis Odescalchi, episcopi Sabinensis, pro dimittendis cardinalatu aequae ac episcopatu Sabinensi, literas habet eiusdem cardinalis ad Sanctitatem Vestram perferendas, quas humiliter petit recipi et audiri ea quae habet in mandatis.

Hinc r. p. d. Gasparini Brevium ad principes secretarius ad dd. cardinales clara voce legit:

Beatissimo Padre,

È da gran tempo che io provo un forte impulso di abbandonare lo stato elevato nella ecclesiastica gerarchia, in cui contro ogni mio merito mi trovo collocato, e di abbracciare l'istituto della Compagnia di Gesù.

Per non errare in affare di tanto momento non ho lasciato di avere umile ricorso a Dio, e di esplorare ben anche il parere di dotti, prudenti ed accreditati maestri di spirito, onde conoscere se tale impulso fosse o no l'effetto della volontà del Signore. E poichè dopo lungo e maturo esame ho dovuto convincermi ad evidenza della verità della divina chiamata, ho risoluto di arrendermi alla medesima. Un più lungo dilazionare non mi sarebbe fecondo che di fiere angustie di spirito, che non mi lascerebbero mai in pace, come più d'una volta con filiale fiducia ingenuamente manifestai di viva voce a Vostra Santità. Prostrato quindi al trono di Vostra Beatitudine con la maggiore tranquillità del mio spirito, e con tutta l'effusione del mio cuore La supplico umilmente di voler permettere che

¹ Ex eadem collectanea supra citata.

io rassegni nelle sacre di Lei mani la sublime cardinalizia dignità, di cui la s. m. di Papa Pio VII volle onorarmi nel concistoro del 10 Marzo 1823, e di volere altresì acconsentire che io dimetta il vescovato di Sabina conferitomi dalla stessa Santità Vostra, e di sciogliermi in pari tempo da tutti quei vincoli ed obblighi, che per cagione di tali ottenute dignità furono da me contratti; come pure di deporre il gran priorato di Malta, di cui mi trovo investito con Bolle apostoliche, dichiarando per maggior cautela, come in virtù del presente mio atto formalmente dichiaro, che la mia rinunzia al cardinalato debba rimanere ferma e valida sempre, ove pure per qualunque causa, che non so prevedere, avvenisse che io non potessi rimanere nella Compagnia di Gesù, mentre in tal caso, ossia non potendo essere più religioso, è mia decisa volontà di ridurmi alla condizione di semplice privato.

Per ottenere poi nelle debite forme dalla Santità Vostra l'accettazione dell'accennata mia duplice rinunzia, ho consegnato la presente con l'opportuno atto di procura a mons. Ignazio Cadolini segretario della sacra congregazione di Propaganda, il quale in questo affare agirà in mio nome, e supplirà le mie veci in quel modo e con quella legge che gli sarà prescritta dalla Santità Vostra.

Ella, Beatissimo Padre, accordandomi la grazia che imploro, metterà in tranquillità il mio spirito, e porrà il colmo alle tante beneficenze che ha versato sempre a larga mano sopra la mia persona. In me certo sarà indelebile la rispettosa riconoscenza che alla Santità Vostra professo, e nel mio ritiro innalzerò quotidiani fervidi voti al Padre delle misericordie e Dio di ogni consolazione per la lunga conservazione della Santità Vostra, e per la esaltazione della Santa Romana ed Apostolica Sede, alla cui difesa sarò ognora pronto di consecrare non che la debole opera mia, ma il sangue e la vita medesima.

Bacio alla Santità Vostra i santissimi piedi e Le chieggo l'apostolica benedizione.

Roma 21 novembre 1838.

Di Vostra Santità

Umilmo e dmo ed obblmo servitore
CARLO CARD. ODESCALCHI.

Peracta huiusmodi literarum recitatione, s. Collegii secretarius legit etiam alta voce mandatum procurae d. cardinalis resignantis sibi traditum a caeremoniarum magistro, tenoris sequentis:

Ego Carolus cardinalis Odescalchi, miseratione divina episcopus Sabinensis, praesenti chirographo mandati procurae, omni meliori forma et modo quo fieri potest, constituo, creo et ordino in meum certum ac legitimum procuratorem, actorem, gestorem, nuncium specialem, praesulem Ignatium Cadolini archiepiscopum Edessae, secretarium sacrae congregationis de Propaganda Fide, ut nomine meo et meam expresse repraesentans personam, comparere possit et compareat coram Sanctitate Sua, et renuntiet et dimittat in Eius manibus pileum cardinalitum, quo alias me Sancta Sedes decoravit, nec non episcopatum Sabinensem cuius vinculo teneor, et magnum prioratum Ordinis Hierosolymitani. Et me per hoc procurae mandatum obligatum volo ad ratum et firmum habendum, quicquid a dicto procuratore factum gestumque fuerit, eum eximendo et liberando ab omni quocumque onere et obligatione cum omnibus clausulis solitis ac de iure necessariis. Haec omnia mea manu exarabam.

Hac die 21 novembris 1838.

Ex aedibus meis

CAROLUS CARD. ODESCALCHI
episcopus Sabinensis.

Perlecto huiusmodi mandato, d. advocatus consistorialis suam orationem et supplicationem prosecutus est his verbis:

Beatissime Pater,

Romanae purpurae ornamentum, quod per plures annos summo cum decore gestavit, nunc ad Pontificii Solii maiestatem provolutus, una cum regimine ecclesiae Sabinensis sibi commissae, deponit Carolus card. Odescalchi. Profecto non alia illi ratio fuit suscepti consilii, nisi ut singulari et forte inaudito humilitatis exemplo, excelsa dignitate totque aliis amplissimis honoribus et muneribus abdicatis, in veneranda Societatis Iesu claustra secederet, ibi solam animarum salutem totus ipse procuraturus. Eam ob rem simplex Sanctitatem Vestram deprecatur ut humillima haec vota benignitate sua complecti dignetur spondens se in reliqua vita acceptorum beneficiorum numquam fore immemorem, atque praesertim Romanam Cathedram summa semper veneratione prosecuturum. Haec ipsa mandantis sui nomine orat et obsecrat r. p. Ignatius Cadolini archiepiscopus Edessensis hic praesens, enixe postulans, ut petita cardinalatus et ecclesiae dimissio clementer excepta, rata et firma rite habeatur, ac cardinalis Carolus cuiusque iuramenti vinculo, quo sive ob cardinalatus dignitatem, sive ob episcopatum Sabinensem teneatur, non minus quam ab omni errato ob humanae naturae imbecillitatem fortasse commissio apostolicae potestatis plenitudine absolvatur.

Finita dicti advocati consistorialis oratione, d. Ioseph De Ligne, caeremoniarum magister et sacrae congregationis Caeremonialis secretarius, rogavit dd. protonotarios praesentes, ut de instantia admissionis et resignationis huiusmodi publicum conficerent instrumentum, ac ita locutus est:

Protonotarii hic praesentes erunt rogati de instantia facta a r. p. d. Ignatio Cadolini archiepiscopo Edessae, procuratore emi rmi cardinalis Caroli Odescalchi, vigore specialis mandati per r. p. d. Silvestrum Belli s. Collegii secretarium nuper perlecti, super admissione cessionis et resignationis tum dignitatis cardinalatus, tum episcopatus Sabinensis, tum magni prioratus Ordinis Hierosolymitani de Urbe, nec non omnium et quorumcumque iurium ad ipsum spectantium et pertinentium, ut, quandocumque opus fuerit, unum vel plura, instrumentum vel instrumenta conficere possint et valeant.

Tunc r. p. d. Malangelli protonotarius apostolicus antiquior respondit « Conficiemus »; et conversus ad rr. pp. dd. referendarios, et ad ceteros ibi praesentes, eos actorum huiusmodi testes adhibuit his verbis « Vobis testibus ».

Peracta receptaque in hunc modum instantia, consistorio exierunt omnes, ut supra introducti; ita ut Sanctissimus cum dd. cardinalibus solus remanserit, qui subinde ipsos dd. cardinales his verbis allocutus est:

Venerabiles fratres

Cum iustam videamus adesse causam, propter quam petita dimissio concedatur, Nos eam minime denegandam putamus. Verum antequam aliquid statuamus, sententias vestras de more iuxta consuetam formulam exposcimus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, beatorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, admittimus cessionem et dimissionem cardinalatus in manibus Nostris factam, una cum omnibus privilegiis et insignibus ad dignitatem cardinalitiam quovis modo spectantibus, ita ut ipse ven. frater Noster Carolus Odescalchi dimittens, deinceps nullo modo sit cardinalis, nec talis nominari possit, neque in ullis actibus ad cardinales pertinentibus, et praecipue in electione Summi Pontificis vocem activam vel passivam habere, vel in illis se ingerere quoquo modo, uti cardinalis, valeat. Illum proinde absolvimus a vinculo quorumcumque iuramentorum praestitorum occasione cardinalatus; illumque item absolvimus a quibusvis transgressionibus circa praedictorum iuramentorum observantiam forsitan commissis, nec non a vinculo quo tenetur erga ecclesiam Sabinensem iam sibi commissam, quam pariter in manibus Nostris sponte ac libere dimisit.

In nomine Patris ✠, Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Locum collegii vestri, qui admissa nuper renuntiatione ven. fratris Caroli de principibus Odescalchi vacat, inhaerendo exemplis Nostorum praedecessorum Clementis XI, Bened. XIV, Pii VI et Pii VII absque ulla cunctatione implere volumus; ideoque ad maiorem omnipotentis Dei gloriam et S. R. E. praesidium et decus creare intendimus in presbyterum cardinalem egregium virum, quem iustis de causis in pectore reservamus arbitrio Nostro quodcumque declarandum.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, creamus S. R. E. presbyterum cardinalem arbitrio Nostro quodcumque declarandum cum derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠, Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CXCIII.

INDULTUM

Canonicis cathedralis Pratensis datur facultas gestandi collare violacei coloris nec non crucem auream ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex honorum insignia iis ecclesiasticis viris interdum tribuere solet, qui

conspicuis in templis divino ministerio addicti in Dei gloriam amplificandam ac sempiternam animarum salutem procurandam incumbunt, ut maiore semper studio et contentione, virtutum omnium splendore coruscare conentur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici cathedralis templi Pratensis eorum in votis esse, ad eiusdem templi decus augendum gerere posse focale, vulgo *collare*, violacei coloris, et parvam crucem auream, quae taeniâ sericâ violaceâ appensa e pectore pendeat. Itaque supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi insignia ipsis concedere velimus. Nos igitur gravissimo ven. fratris episcopi Pistoriensium et Pratensium accepto testimonio, ex quo Nobis innotuit canonicorum collegium cathedralis templi Pratensis illis constare viris qui virtute, religione, pietate spectati, omnem operam atque industriam in Dei gloriam et animarum salutem procurandam conferunt, huiusmodi postulationibus libenter annuendum censuimus.

Quamobrem omnes et singulos, ad quos hae literae pertinent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis cathedralis templi Pratensis, harum literarum vi, auctoritate Nostra apostolica, perpetuo concedimus atque indulgemus, ut intra eorum dioecesis fines collare violacei coloris et parvam crucem auream, non tamen formae episcopalis, quae fascia eiusdem violacei coloris appensa e sinistra pectoris parte pendeat, gestare libere et licite possint ac valeant.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes, has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et, quoties opus fuerit, eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et con-

¹ Ex Archivio Episcopali Pratensi.

suetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quarta decembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CXCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus deputantur iudices synodales ad triennium, ad cognoscendas causas appellationis in tertia instantia, in civitate Warmiensi¹.

Venerabili fratri
episcopo Warmiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Fuit hoc semper proprium paternae indulgentiae Romanorum Pontificum, quibus in beatissimo apostolo Petro universalis Ecclesiae gubernatio et moderatio tradita a Domino fuit, ita gentium omnium, quas pascendas suscepunt, necessitati atque utilitati prospicere, ut commoditatis etiam rationem haberent. Hinc ea profecto illorum consuetudine est vicem suam certis viris sibi apprimè probatis in regionibus a se valde dissitis delegare, a quibus controversiae, quae ad Apostolicam Sedem, tantum ad caput, undique deferendae essent, quaeque non difficile plane haberent explicatum, illic componerentur, ne longi itineris laborem et discrimina perferre homines cogerentur. Quam quidem consuetudinem Nos prae oculis habentes, haud gravate, ven. frater, tuas postulationes accepimus. Expositum namque tuo nomine fuit te iuxta sacrosancti conc. Trid. praescripta, et fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri constit. *Quamvis*, die vigesima sexta augusti anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo, iudices prosynodales cum capituli tui consilio delegasse dilectos filios Iosephum Geritz, Ioannem Lamprecht, Andream Schroeter et Iosephum Wichert cathedralis Warmiensis canonicos, iis porro te ipsum cupere

enixeque orare ut causae appellationem in tertia instantia, quae ad hanc Apostolicam Sedem dispositione divina, traditione et consuetudine maiorum et canonica etiam auctoritate spectant, pro tua Warmiensi dioecesi iam nunc committantur a Nobis, ob tantum quippe terrarum interiectum spatium quo seiungimur.

Nos igitur tuis votis benigne annuere volentes, deque designatorum iudicum fide, doctrina, pietate, integritate, constantia ceterisque virtutibus ad tantum munus sustinendum necessariis confisi, eosque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, illos ipsos superius commemoratos in iudices appellationum in tertia instantia, pro tua quidem dioecesi tantum, ut dictum est, intraque eius fines, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, constituimus et deputamus, easque causas omnes, in quibus appellatio eiusdem generis interposita ad hanc Sedem Apostolicam fuerit, aut interponetur deinceps, cognoscere et definire ad triennium proximum tantum a die datae praesentium computandum, nisi id forte spatii Nobis et huic Apostolicae Sedi imminuendum esse interea aliquando visum fuerit in Domino, concedimus et indulgemus, iisdemque tam iurisdictionem ad hoc opportunam et necessariam, quam honores et privilegia atque omnia emolumenta iudicibus huiusmodi attribui consueta, attribuimus. Quocirca tibi, ven. frater, et ven. fratri episcopo qui tibi est vicinior, et dilecto filio canonico tuae cathedralis ecclesiae seniori committimus et mandamus, ut vel omnes una, aut vestrum aliquis per vos ipsos aut per alium recepto antea Nostro et S. Romanae Ecclesiae nomine a commemoratis iudicibus iuramento solito de munere sibi imposito fideliter gerendo, eos auctoritate Nostra ad eiusmodi officium eiusque liberum exercitium et cetera omnia ipsis concessa admittatis atque ab aliis admitti faciatis, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima decembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

CXC.V.

EPISTOLA

Properanti primum episcopo Algeriano ad propriam dioecesim post visitationem sacrorum liminum, plura tradit munera sacra ad ecclesiam cathedralem deferenda, eique stimulos addit ad zizania inter fideles succidenda, et ad novas propagines serendas, fructum in alias quoque Africae partes allaturas¹.

Venerabili fratri

Antonio Adolfo episcopo Iulio-Caesariensi
sive Algeriano,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater

salutem et apostolicam benedictionem.

Libenter semper animo excipere consuevimus Nostros vnn. fratres, quicumque huc profecti fuissent, ut sacra Apostolorum limina pie inviserent, Sanctaeque huic Sedi praesentes obsequerentur, atque ab ea opem, consilia, monita reportarent, quibus in arduo episcopalis muneris exercitio sustentarentur. Sed singulari certe ratione laetati plurimum sumus in aspectu tui, ven. frater, cuius insignem virtutem non obscura pietatis operum documenta testantur, quemque primum dedimus pastorem novae ecclesiae, quam nuper in urbe Algerio, carissimi in Christo filii Nostri Ludovici Philippi Francorum regis christianissimi studio ac liberalitate favente, instituimus. Cum vero in eandem sedem tuam propediem iturus sis, mandamus tibi ipsi munera quaedam ad cathedrale templum, quod Philippo Apostolo dicabitur, deferenda, videlicet ex sacris exuviis sancti eiusdem Apostoli partem extremam digiti alterius pedis, et particulam ex ossibus Augustini episcopi Hipponensis, cuius ecclesia eiusdem nomine celeberrima sita olim fuit intra fines dioecesis tibi nunc attributae; insuper thecam argentei operis auro obductam memoratis reliquiis in altari proponendis; denique in usum divini sacrificii calicem aureum trunco basique argentea inaurata sustentatum cum patena item ex auro. Hisce igitur piis donis Nostrum in Algerianam ecclesiam peculiare studium testari voluimus.

Verum magni etiam doni loco tu ipse eris, ven. frater, cuius praesentia exiguus adhuc in ea regione Christi grex multam in Domino consolationem capiet. Latissimus tibi ad exercendam virtutem datus est campus, totam, quae paulo ante fuit, Algerii ditionem complectens, ubi multae vetustioribus seculis ecclesiae flourerunt; sed succedente deinceps infidelium dominatu talem omnes vastitatem passae sunt, ut ante novissimam rerum commutationem vix ulla inibi christianae pietatis vestigia superessent.

Pergens igitur in Dei nomine ad partem illam vineae dominicae tanto iamdiu squalore obsitam, arripe statim, ven. frater, gladium fidei, quod est verbum Dei, et mitte manum tuam ad aratrum; nova tibi novale, succide propagines zizaniorum, sere bonum semen; quod, vigili sedulitate custoditum et divinae gratiae irrigatione foecundatum, uberrimos, ut plane confidimus, iustitiae et sanctitatis fructus emitet. Immo bonam erigimur in spem fore ut lux catholicae veritatis inde in proximas alias Africae partes diffundatur et crescat; interventibus in id apud misericordiarum Patrem piissimis precibus Cypriani, Augustini, Fulgentii aliorumque Sanctorum, qui illam virtute, doctrina, fusove in fidei testimonium sanguine illustrarunt. Itaque alacri semper animo sis, ven. frater, et nihil quidem tribuens tibi ipsi, sed divina potentia et bonitate innixus, labora sicut bonus miles Christi; et in mediis difficultatibus, quibus te defungi oportebit, coronam recogita perseverantibus repromissam. Nos interea, licet indigni, haud sane desistimus in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione Deum, per merita Filii sui Redemptoris mundi suppliciter postulare, ut mittat tibi auxilium ex alto, et iis, quae dante ipso plantaveris atque rigaveris, incrementum tribuat. Denique Nostrae in te propensissimae voluntatis pignus adiungimus apostolicam benedictionem, quam sacerdotibus etiam adiutoribus tuis praedictoquo Algeriano gregi nomine Nostro dispertientdam, fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta decembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, pontificatus Nostri anno octavo.

CXC.VI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Fit permutatio religiosae domus ac templi ss. Vincentii et Anastasii in Trivio, cum religiosa domo ac templo s. Mariae in Trivio in Urbe, itemque paroeciae translatio².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gravissimas inter curas, quibus propter rerum magnitudinem continenter anxios Nos tenet supremi apostolatus officium tot tantisque difficultatibus obnoxium, illa saepenumero Nostrum animum urgere solet, quae ad promovendum sacrarum familiarum decus et incrementum conferre posse videtur, ut Apostolicae Sedis praesidio, earum adolescentes alumni facilius patrum suorum exempla ae-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Arch. paroeciae ss. Vincentii et Anastasii Urbis.

mulati, vestigia sectantes, magis magisque crescant in scientia Dei, et in omne opus bonum abundant. Quae quum ita sint haud possumus profecto non multam operam ponere in utilitate ac rebus inclitorum ordinum CC. RR. Minorum et CC. RR. Ministrantium Infirmis, quorum alter praestitutis precibus corporisque afflictationibus mancipatus, alter vero in extremum agonem vocatis animamque agentibus etiam cum vitae discrimine, pestilentia grassante, praesto esse debet ac spiritualia subsidia impertiri; ambo sane Ecclesiae Dei magno semper usui et commodo futuri. Nuper autem accidit, ut dilecti filii Emigdius Iacopini vicarius generalis CC. RR. Minorum, et Aloysius Togni procurator generalis CC. RR. Ministrantium Infirmis ac vicario praefecti generalis absentis munere fungens, bono et utilitati cuiusque suae sacrae familiae sedulo prospicientes, supplici cum prece a Nobis petiere, ut religiosam domum ac templum s. Mariae in Trivio CC. RR. Ministrantium Infirmis, cum aliis aedibus, templo ac paroecia ss. Vincentii et Anastasii in Trivio CC. RR. Minorum hic in Urbe sibi invicem commutare liceret, ea sane de causa, quod CC. RR. Minores tyrocinii domum angusto in loco atque ab alumnis professis disiuncto, itemque ab animarum procuracione penitus exempto constituere vehementer cupiunt; cum vero CC. RR. Ministrantes Infirmis ob multos tyrones ac studentes alumnos non solum ampliore egent tyrocinii domo, verum etiam maiore censu ex paroeciae fructibus in eos derivaturo, quo literariae ac religiosae eorumdem tyronum institutioni consulere possint, quum redditus, quibus in praesentia fruuntur, eiusmodi gravissimae rei impares omnino sint. Summi itaque eorumdem praefecti in unum consentientes, ac rationibus omnibus, quae in utriusque partis vel commodum vel detrimentum cedere possunt, diligenter perpensis, nonnulla inter se pacta statuerunt immutationi ipsi consentanea, videlicet:

I. Aedes sive collegium ss. Vincentii et Anastasii in Trivio CC. RR. Minorum, una cum paroecia illi addicta, in dominium vel proprietatem CC. RR. Ministrantium Infirmis transferentur.

II. Religiosa domus s. Mariae in Trivio CC. Ministrantium Infirmis, CC. RR. Minoribus tradetur.

III. Quum vero aedes ss. Vincentii et Anastasii ampliores sint, et cum fructuosius parochialibus iuribus coniunctae, iccirco census perpetuus numm. scut. quatuor mille pro CC. RR. Minoribus super idoneum fundum constituetur, cuius summae CC. RR. Ministrantes Infirmis usuram impendent quincuncem, sive quinque nummor. scut. romanae monetae pro quolibet centeno; ea lege ut in singulos sex elapsos menses a die initi contractus scutati nummi centum persolvantur.

IV. Uterque religiosus ordo secum feret suos redditus, proventus, rationes et iura quibus potiebatur, aedibus tantummodo immutatis, ac sartis tectisque redditibus pro sacrificiorum oneribus explendis utrique templo impositis; quapropter templo ss. Vincentii et Anastasii a CC. RR. Minoribus conceduntur non solum scutati numm. centum septuaginta sex et asses quadraginta octo, a pontificio aerario quotannis percipienda, ut eadem onera expleantur; itemque futuri proventus fortuiti maiores vel minores paroeciae etiam extra ordinem una cum privilegiis et concessionibus, quocumque nomine ac titulo ipsi paroeciae impertitis, et cum aliis beneficiis simplicibus vel cappellaniis laicalibus inibi institutis; ad ordinem vero CC. RR. Minorum fructus atque proventus, qui summam attingunt numm. scut. circiter centum, spectabunt pro celebratione quotidiani sacrificii et recitatione Rosarii, aliisque ferendis oneribus templo s. Mariae in Trivio inhaerentibus.

V. CC. RR. Ministrantibus Infirmis tradentur omnes parochiales libri, aliaque scripta quae paroeciam respiciunt, aequae ac utensilia ad eam administrandam necessaria.

VI. In potestate erit utriusque partis secum ferre aedium suppellectilia ac templorum utensilia, et si forte communi consensione ab una ex partibus aliquid relinquere censeatur, aliud huiusmodi eiusdem valoris ab altera rependetur.

VII. Quilibet ex duobus religiosis ordinibus secum feret depictam tabulam sui proprii parentis vel conditoris, ac praeterea pars utraque teneatur amice conciliare quidquid immutari contigerit, quin tamen pacta conventa in eorum natura vel leviter afficiantur laedanturque; impendium denique quo ad huiusmodi conficiendum negotium opus erit, ab utraque sacra familia dividum fiet. Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, postulationibus quoque uniuscuiusque sacrae familiae moderatoris permoti, accepta prius relatione dominorum fratrum Nostrorum cardinalis in alma Urbe vicarii in spiritualibus generalis, et cardinalis religiosi ordinis CC. RR. Minorum patroni, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, ipsi dilecto filio Nostro in Urbe vicario, harum literarum vi, committimus et mandamus, ut si ita se res habent, prout expositae, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, transmutationem et paroeciae translationem, de quibus facta mentio est, cum pactis et conditionibus superius expressis atque ab utraque parte sub-

scriptis, quorum defectus si qui forsā in iis condendis irrepserint, supplemus atque sanamus, pro suo arbitrio et prudentia approbet atque confirmet, ita tamen ut constituatur census in summa scut. quatuor millium etiam non numerata pecunia, favore CC. RR. Minorum, facta inscriptione in officio hypothecarum super fundis liberis, quorum valor ultra sortem census aliam tertiam partem eiusdem sortis excedat, et facta transcriptione hinc inde bonorum, quae, ut in precibus, permutantur.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus atque praecipimus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis nec non utriusque commemorati religiosi ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque etiam individua, speciali et expressa mentione dignis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno octavo.

CXC VII.

INDULTUM

Fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum Barcenni (Bracciano) 1.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices peculiaria ornamenta ecclesiasticis viris divino ministerio addictis eo

sane consilio concedere semper existimarunt, ut ipsi externa decora adepti, magis magisque virtutum omnium splendore fulgere, atque Dei gloriam et animarum salutem procurare summo opere contenderent. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii archipresbyter et canonici insignis collegialis templi civitatis ducalis Bracciani Sutrinae dioecesis, qui in praesentia lineum manicatum amiculum seu rocchetum et palliolum sive mozzettam violacei coloris gestant, eorum in votis esse lineum etiam amiculum seu superpelliceum vulgo *cotta* supra rocchetum gerere posse. Quocirca supplici cum prece Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi veniam ipsis benigne tribuere velimus. Nos vero gravissimo venerabilis fratris episcopi Sutrini et Nepesini accepto testimonio, ex quo Nobis innotuit idem canonicorum collegium iis esse viris ornatum, qui memores nominis et institutionis eorum, virtute, religione, pietate, modestia, vitae integritate, morum gravitate praestant, ac bonorum operum exemplo omnibus praebent, eiusmodi postulationi libenter sane annuendum censuimus. Itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis insignis collegialis templi Barcenni, Sutrinae dioecesis, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque impertimur ut cottam supra rocchetum in choro, in conventibus, seu ut dici solet in capitulis quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque omnibus canonicorum functionibus gestare libere et licite possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces semper existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis ge-

1 Ex Archivio insignis Collegialis Ecclesiae Barcenni.

neralibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit, eiusdem collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno octavo.

CXCVIII.

EPISTOLA

Monet quod matrimonia inita inter personas duarum paroeciarum, invito altero paroco, irrita sunt, et etiam illa inita inter catholicum et infidelem interdici ab Ecclesia; inculcat observantiam praecepti ecclesiastici de abstinencia a carnibus die sabbati; hinc episcopum hortatur ut sacerdotes satis instructi sint, sedulamque erudiendo et exhortando populo operam navent etc.¹

Venerabili fratri
Matthaeo episcopo Tergestino
et Iustinopolitano.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Ex literis cardinalium Nostrae congregationis S. Officii datis ad te, inde a die decima quarta iulii superioris anni, nosti iam, venerabilis frater, ipsos, post rem maturo iudicio perpensam, irrita declarasse, Nobis etiam approbantibus, matrimonia nonnulla, quae viri quidam et mulieres aliarum dioecesium in paroeciis sub episcopali auctoritate tua positae celebraverant, postquam inibi paucas hebdomades non alio consilio mansissent nisi ut easdem nuptias fraudulentè inirent, reversuri deinceps, ut reversi sunt, in priorem domicilii sui locum. Nullum adhuc ad literas illas a fraternitate tua responsum advenit, sed alio viro gravissimo referente, intelleximus, te quidem indoluisse de factis huiusmodi, ac porro cavere ne in posterum similia contingant.

Igitur etiamsi gratus fuisset ex tua id responsione cognoscere, ipsam tuam quam adhibes diligentiam meritis prosequimur laudibus. At vero ignorare te nolumus, paucos ante dies postulata a Nobis fuisse sanationem novi matrimonii, quod vir quidam et mulier dioecesis Venetae istic pari ratione, videlicet post fraudulentam paucarum hebdomadarum moram, mense octobri contraxerunt. Hoc sane proprio alicuius parochi ausu, atque inscio te, contigisse arbitramur, sed res profecto est eiusmodi, ut abstinere prorsus non possimus, quin obtestemur enicuius fraternitatem tuam, ut similibus casibus impediendis maiorem adhuc sedulitatem toto animi studio impendere non omittas. Sunt autem et alia nonnulla, quae istic contigisse rescivimus Ecclesiae regulis minime consona, de quibus Nos ipsi communicare tecum volumus familiaribus hisce literis, scilicet ut Nostro muneri satisfaciamus, atque ut pro singulari Nostra in te charitate, tuas pastorales curas auctoritate et hortatibus Nostris adiuvemus. Primum ergo nuptiae quas ob parochi proprii absentiam extitisse irritas memoravimus, inita istic fuerant inter alteram partem catholicam, alteram autem haeticam; nec vero ignoramus haud rarum inter vos esse casum mixtorum connubiorum, quae licet eodem quo nuptiae illae, irritantis defectus vitio non laborent, gravissime tamen ecclesiasticis legibus interdicta sunt. Quid autem si aliquod huiusmodi matrimonium debitis etiam cautionibus aliqua ex parte praetermissis contractum esset? Nihil equidem hac speciatim de re suspicari volumus, sed ut fuerit, tuum certe est, venerabilis frater, omnes pastoralis zeli nervos intendere, ut catholici seu viri seu mulieres, quicumque mixtis nuptiis innodati antehac sunt, in professione verae fidei Sanctaeque Matris Ecclesiae obedientia firmiter perseverent; et haeticum coniugem opportunis modis, ac praesertim exemplo bonorum operum, fuisque ad Deum precibus ab errore viae suae revocare studeant, atque interim filios utriusque sexus, nemine prorsus excepto, in sanctitate catholicae eiusdem religionis solleter educare non negligant. In posterum vero ne cesses catholicos, qui sub te sunt, omni nisu detertere a nuptiis eiusmodi in animarum suarum perniciem ineundis, et si quando gravior aliqua causa suadere videbitur, ut ecclesiastica lex eas interdicens relaxetur, memineris, ven. frater, in quovis peculiari casu dispensationem postulandam fore, apud hanc Apostolicam Sedem: a qua si concessa illa fuerit, pertinebit deinde ad tuum officium advigilare impensius in parochos curiamque ipsam tuam, ut religiose adhibeantur cautiones praedictae, ad tuendam catholicam partem religionem, ad conversionem partis haeticae

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

procurandam, ad catholicam denique prolis educationem spectantes, quas in dispensationis literis iniunctas invenies. Quo in genere peculiarem hodie sedulitatem exposcit postrema illa cautio, ut prolis universae utriusque sexus ad veram fidem institutio in tuto ponatur; quandoquidem ii, qui ex adverso sunt, tantopere laborant, ut catholici coniuges, de spiritali filiorum vita nihil solliciti, ipsos seu ipsorum aliquos ad haereticae partis arbitrium educandos relinquunt. Haud certe ignoras, ven. frater, quod ab ipso suscepti pontificatus exordio curas adhibuerimus ut malis occurreremus, quae ob sanctissimas Ecclesiae regulas in ipsa hac mixtorum matrimoniorum causa neglectas, non uno in loco invalescebant; et quantis novissime animi angoribus eandem ob causam affecti sumus, atque adhuc afficimur. Itaque supervacaneum ducimus hortari te pluribus, ut caveas etiam atque etiam ne violentur eadem regulae in tuis istis dioecesium, quae cum in Italia seu in ipso Italiae confinio extent; gravius profecto ac longe luctuosius esset scandalum, si quod ea in re pravo apud vos usu induceretur. Sequitur nunc ut de altero dicamus disciplinae capite, cuius relaxationem non modo non impediam istic pro viribus, quod tuum munus sane poscebat, sed nuper a te ipso, ven. frater, ad tempus minime definitum, Nobis inconsultis planeque insciis, permissam fuisse cognovimus. Scilicet relatum ad Nos est, edixisse te ut in diebus sabbati vesci carnibus liceat, donec aliter deinde statueris. Vix autem explicare verbis possumus, quantum ex huiusmodi nuntio concepimus animo dolorem, cum praesertim propiciamus futurum, ut res, nisi promptum habeat remedium, eo denique deventura sit, ut omnimoda desuetudo abstinentiae diebus illis praeceptae in dioeceses tuas inducatur. Itaque Nostrum omnino duximus te, ven. frater, admonere officii tui atque obtestari in Domino vehementer, ut abrogata quamprimum permissione illa, memoratam abstinentiam utrique isti gregi tuo inculces. Nec refert, si plures istic sunt, qui abstinere in sabbato a carnibus noli. Enimvero si Ecclesiae leges ad voluntatem hominum huiusmodi metiri oporteat, actum erit de tota pene ecclesiastica disciplina, cuius sanctiones hodie praesertim a multis violatas conspiciamus. Sed horum contumacia impedimento esse non debet, quominus Sancta Mater Ecclesia exigit pro suo iure a christiano populo observantias salutare, nec deerunt umquam alii haud sane pauci fideles, qui easdem in spiritu humilitatis et poenitentiae, atque adeo cum uberi animarum suarum fructu custodiant. Ceterum (quod supra etiam indicavimus) omni certe ope curandum est, ut ipsi illi, qui apud vos sunt, praeceptorum ecclesiae violatores ad

meliores frugem convertantur. Quam quidem ad rem magna profecto vis est in disciplina cleri, nimirum ut sacerdotes omnes sacra doctrina satis instructi sint, sedulamque erudiendo et exhortando populo operam navent, ac diligentes item se ostendant in sacramentis administrandis, ceterisque ordinis sui functionibus sancte decenterque obeundis; canones denique qui sunt de clericorum vita et honestate fideliter servent, atque ita laicis hominibus verbo iuxta exemploque praecluceant. Haud sane ambigimus, ven. frater, quin tu pro tuo munere in idipsum advigiles. Sed quoniam relatum est Nobis plura nihilominus in hoc genere istic desiderari, et sacerdotes quosdam officii sui negligentes otio desidiae torpescere; hinc tuam eandemque sollicitudinem Nostris quoque monitis censuimus excitandam. De reliquo si quid erit, in quo commodare tibi possimus, praesertim si ad gregis quoque tui utilitatem pertineat, scias, ven. frater, Nos ad id prout expedire in Domino videbitur, praestandum paratissimos fore. Interea Deum per merita Iesu Christi, omni qua possumus supplicum precum contentione, oramus, ut adsit tibi semper propitius in abundantia gratiae, atque in utraque vinea tuae fidei concredita iustitiae fruges amplificet. Denique coelestis huius praesidii auspicem, et Nostrae in te peculiaris benevolentiae pignus adiungimus apostolicam benedictionem, quam tibi ipsi, ven. frater, tuisque ovibus intimo cordis affectu peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die nona februarii millesimo octingentesimo trigésimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CXCIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Collegium sive lyceum civitatis Firmanae itemque proximum templum cum adiunctis aedificiis, Societatis Iesu presbyteris restituitur¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum iugiter praecipua Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum sollicitudo fuerit, ut in temporali Pontificiae Ditionis Statu, praesertim media pro locorum necessitate et opportunitate adolescentibus suppeterent, quibus hi mature ad religionem et bonas artes informetur, eapropter ad nobilissimum huiusmodi scopum confovendum amplificandumque, libenter Nos intendimus ac Nostrae etiam auctoritatis praesidium collocamus. Exponi siqui-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

dem, inde a novembri mense anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo, Nobis fecerunt dilecti filii magistratus et seniores civitatis Nostrae Firmanae, quod publicae scholae, quae in eiusdem civitatis lyceo habentur, nondum certa iura statasque leges acceperint, licet iam ab anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo communi id expectetur desiderio quod inter caetera instituta, quibus ad scientiam et liberales artes excolendas civitas Firmana antea decorabatur; grata adhuc et iucunda recordatione Firmani collegium prosequantur presbyterorum Societatis Iesu, inibi decimo septimo ineunte saeculo, pia opera clarae memoriae S. R. E. presbyteri cardinalis Bandini archiepiscopi Firmani erectum, atque a fel. record. Paulo V praedecessore Nostro probatum et pontificiae etiam benignitatis testimonio distinctum. Firmana civitas, ut asseritur, studium operamque contulit ut collegium praefatum anno millesimo octingentesimo decimo quinto sub pontificatu gl. me. decessoris Nostri Pii Pp. VII Societatis Iesu presbyteris restitueretur; hoc ipsum anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto praestitit, cum collegii eiusdem census annuus summa adauctus est scutatorum mille et quatuorcentum, quo sacrarum disciplinarum scholas praefati eiusdem Societatis Iesu presbyteri in eo moderandas susciperent; denique preces super eodem negotio anno millesimo octingentesimo trigesimo, communi consensione, sa. mem. Pio Pp. VIII immediato praedecessori Nostro oblatae fuerunt. Porro autem vita functo Pio VIII, ac post novissimas rerum perturbationes, reliqua illa bonorum parte distracta, quam a fel. rec. praedecessoribus Nostri Pp. VII et Leone XII concedi iterum Societatis Iesu collegio postulaverat Firmana civitas, difficilius videbatur posse in collegium praefatum memoratae Societatis presbyteros revocari. At vero diversa ratione congruae eiusdem collegii sustentationi consuli posse praefati iidem filii magistratus et seniores exposuerunt; hinc illam ipsam pecuniae quantitatem scutatorum mille centum et quatuor obtulerunt, quae publicae instructioni procurandae destinata, adlectis ad provisorium docendi munus obeundum quotannis ex arca civitatis rependitur; atque insuper domum collegii quod proprio vocabulo Marziale appellant, redditusque ipsius annuos in scutatis septingentis sexaginta et sex proposuerunt. Et pro huiusmodi domus redituumque cessione favore collegii Societatis Iesu, asserebant praefati iidem filii magistratus et seniores civitatis Nostrae Firmanae, quod collegium praefatum olim voluntate Censorii Marziale ac sumptibus etiam civitatis erectum ad certum adolescentium numerum in literis scientiisque instituendum, curae, regimini et administrationi eorum fuerit subiectum, qui rem publicam administrant, ac si quando tale munus administrationis aliis fuit

collatum, id ob aes alienum dissolvendum evenisse, quo collegium ipsum gravabatur. Hac sane de causa sub rec. mem. decessore Nostro Clemente XIV, collegio Marziale visitator apostolicus datus est S. R. E. cardinalis Paracianus archiepiscopus Firmanus. Post id tempus collegium praefatum vix sub postremo archiepiscopo Firmano, Caesare S. R. E. presbytero cardinali Brancadoro, atque ad tempus ut aiunt brevissimum Firmanis adolescentibus patuit, eo quia redditus ad impensas pro praefatis et scholis pares non erant. Hoc pacto restituendi collegii, census fixum ac certum constitui praefati iidem dilecti filii affirmabant, ac rem totam, si Nobis placeret, zelo et fidei novi Firmani antistitis committi supplici cum prece postulabant. Noluimus a praefata civitate Firmana sollicitudinis Nostrae partes in re tanti momenti desiderari. Ut autem evidentius Nobis constaret de congruo tutoque annuo censu qui ad restitutionem antiqui collegii erat omnino necessarius, opportunum duximus, ut ad singula, quae Nobis fuerunt exposita, animum intenderet dilectus filius Noster Aloysius S. R. E. presbyter cardinalis Lambruschini, Nostrae Studiorum congregationis praefectus. Cognita hic narratarum rerum veritate, ex gravi quod accepit venerabilis fratris Gabrielis archiepiscopi Firmani testimonio, propositum magistratus et seniorum Firmanae civitatis consilium una Nobiscum magnopere laudavit. Hinc obsecundavimus statim precibus Nobis oblati, eidemque dilecto filio Nostro commisimus, ut paternae huiusmodi erga Firmanam civitatem charitatis Nostrae testimonium magistratui et senioribus renunciando, una simul id ipsum significaret venerabili fratri Gabrieli archiepiscopo, ut de re universa is cum dilecto filio praeposito generali Societatis Iesu conferret, ipsamque ad exitum pro communi desiderio perduceret. Postulantibus interea magistratu et senioribus civitatis Nostrae Firmanae, bonorum collegii Marziale administrationem archiepiscopo praefato commisimus, ut ita scilicet quae essent restituendo collegio Societatis Iesu necessaria diserneret. Post haec prompto libentique animo sodales confraternitatis Ssmi Sacramenti, qui vigore, ut asseritur, pontificii chirographi, die decima septima augusti anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti, collegii Societatis Iesu retinent ecclesiam, sponte sua archiepiscopo Firmano significarunt, velle se ipsam restituere Societatis Iesu presbyteris. Iamvero ut non erat ambigendum, communi expectationi mirifice respondit venerabilis frater Gabriel archiepiscopus, qui cum ecclesiasticorum consilio ad mentem Tridentini concilii pro bono seminarii regimine deputatorum, collegium Societatis Iesu destinavit ad alumnos et convictores Firmani seminarii instituendos, qui memorati collegii censum scutatis tercentis a seminario quotannis persolvendis adauxit; qui ex

administratione bonorum collegii Marziale perceptos redditus investivit ac restituito collegio Societatis Iesu addixit; qui demum impensa sua consulit instaurandae ecclesiae collegiique fabricae, ipsamque necessaria omni supellectile munifice instruxit. Post haec archiepiscopus Firmanus cum dilecto filio Societatis Iesu praeposito generali rem, ut par erat, communicavit, qui antiquum collegium et adiacentem ecclesiam pro se et societate Iesu sponte acceptavit cum onere habendi in huiusmodi collegio unam scholam in qua pueri doceantur adhuc rudes, donec apti sint ad classes grammaticae, non minus quam duas scholas Grammaticae, unam Humanitatis, unam Rethoricae, atque insuper onus suscepit docendi Logicam, Metaphysicam, Mathesim, Physicam, adeo ut numerus personarum moderando collegio addictarum, scilicet sacerdotum, scholasticorum et coadiutorum ex eadem Societate seligendorum, ad quinque supra decem intelligatur saltem praefinitus. Praedictus idem dilectus filius praepositus generalis Societatis Iesu, quamvis decreta ex Firmani seminarii redditibus praestatio collegio quotannis facienda, ea non sit quae congrua dici possit ut per sodales Societatis Iesu scholae habeantur Sacrae Scripturae, Dogmaticae et Moralis Theologiae, Historiae Ecclesiasticae, usque dum tamen nullae aliarum facultatum scholae in Firmana civitate instituantur, id onus in se recepit, quo gratum praesertim ostendat animum eximiae archiepiscopi Firmani largitati. Ut autem praemissa firmiter subsistant et servantur exactius, de consilio dilecti filii Nostri Aloysii S. R. E. presbyteri cardinalis Lambruschini, Nostrae Studiorum congregationis praefecti, pio respondentis studio venerabilis fratris Gabrielis archiepiscopi, ac humillimis precibus annuentes dilectorum filiorum magistratus ac seniorum civitatis Nostrae Firmanae, necnon dilectorum filiorum presbyterorum Societatis Iesu et seminarii Firmani deputatorum, quorum omnium singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, perpensa insigni utilitate, quam in rei et sacrae et civilis bonum ex praefati collegii restitutione confidimus redundare, collegium ipsum una cum sua ecclesia atque omnibus adiacentiis benemeritae Societati Iesu, quae praeclara iugiter in adolescentibus ad pietatis ac literarum studium instituentis laude praestitit, Motu-Proprio atque ex certa scientia, de Nostrae auctoritatis plenitudine, restituimus et quantum opus est concedimus, ut ipsa ad Firmanum collegium etiam postliminii iure revertatur. Initam idcirco resolutionem a memorato venerabili fratre archiepiscopo Gabriele, de alumni et convictoribus seminarii Firmani in posterum ad scholas restituti col-

legii sub ductu presbyterorum Societatis Iesu mittendis, atque omnia in illa quomodolibet contenta, quorum tenores praesentibus pro expressis et insertis haberi volumus, apostolica auctoritate derogantes super hac re praescriptioni Trident. conc., praesentium vigore approbamus atque ad formam supradictae resolutionis sancimus et iubemus, ut perpetuis temporibus alumni et convictores Firmani seminarii, scholas frequentare debeant Presbyterorum Societatis Iesu in restituito collegio. Mandamus insuper et iubemus ut ex redditibus bonorum Firmani seminarii, ac per eius oeconomum pro tempore existentem, quotannis rectori collegii Firmani scutata centum et quinquaginta, ac rubra viginti circa boni frumenti praefinito modo tradantur, scilicet frumenti quantitas Augusto mense consignetur, argenteorum summa unoquoque quadrimestre, in scutatis quinquaginta anticipate rependatur. Quoties vero Firmano collegio Societatis Iesu provisio obvenerit ex bonis mere ecclesiasticis, tunc iuxta eius proportionem vel omnino aut pro parte seminarium Firmanum ab onere praestationis liberetur. Domum porro collegii Marziale atque omnia illius bona committimus curae et administrationi existentis pro tempore Firmani collegii rectoris Societatis Iesu presbyteri, applicantes et appropriantes collegio eidem redditus omnes ac fructus ex domo vel fundis collegii Marziale provenientes, atque hanc reddituum perceptionem tunc solum cessare volumus, quando nimirum, restituto per Nos collegio, alia obvenerit et omnino aequalis provisio. Porro quando id contigerit statuimus et decernimus collegium Marziale per dilectos filios presbyteros Societatis Iesu tantum regatur et gubernetur; adeo ut possint in ipsum convictores excipere quos voluerint, praecise ad normam aliorum collegiorum quae habent aliis in locis Nostrae Pontificiae Ditionis. Altero post anno ex quo aequalis provisio scutatorum nempe septingentorum sexaginta et sex, Firmano collegio obvenerit, collegium Marziale aperiatur atque in ipsum perpetuis temporibus ac per praesentationem totius consilii civitatis Firmanae rite congregati, sex ex Firmanis civibus adolescentes, necessariis tamen requisitis instructi, quae porro prius ab rectore collegii examinanda et probanda erunt, excipiantur alanturque gratuito. Quod si moderno ac pro tempore existenti Societatis Iesu praeposito generali, in praefato casu, collegium Marziale per sodales suos regi et administrari ad modum convictus non placuerit, Nobis ac Romanis Pontificibus successoribus Nostris expresse reservamus modum et formam de eodem collegio favore Nostrae civitatis Firmanae disponendi. Praeter unionem atque applicationem, sub praefatis modo et forma, reddituum collegii Marziale favore restituti collegii Firmani, volumus et decernimus ut quot-

annis ex arca communitatis scutata mille centum et quatuor pendantur memorati collegii rectori, scilicet, scutata centum octuaginta quatuor posticipate unoquoque bimestri solvantur. Quam quidem summam absque ulla consilii civitatis Nostrae Firmanae discussione annua a praesenti vel a futura legum sanctione praescripta, perpetuo desumendam mandamus ex iisdem annuis vectigalibus communitatis ex quibus usque dum percepta est, vel aliis similibus certis tamen, tutis et securis. Si quando autem Nobis aut successoribus Nostris Romanis Pontificibus placuerit scholas aliarum disciplinarum in Firmana urbe permittere integra, sacrorum studiorum classis dilectis filiis Societatis Iesu presbyteris in Firmano collegio degentibus adsignetur, atque ista tunc de causa civitatis sumptibus collegii census augeatur. Collegium ut supra restitutum per dilectos filios Societatis Iesu presbyteros regatur et gubernetur, eiusque omnimoda cura et administratio geratur sub auctoritate et regimine praepositi generalis eiusdem Societatis, ita ut ad ipsum spectet rectorem magistros aliosque administratos eligere, in officio continere et amovere, itemque discipulos in scholas admittere et, si sotes fuerint, expellere, eaque omnia statuere et sancire qua pro data sibi a Domino prudentia ad maiorem collegii eiusdem utilitatem conferre posse censuerit. Eapropter professorem qui de licentia Nostrae congregationis Studiorum ab anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto in collegio Firmano cathedram obtinet institutionum Iuris canonici, civilis et criminalis, subiicimus potestati et vigilantiae pro tempore existentis rectoris collegii Firmani, adeo ut tum ille et successores sui, qui lectiones in collegio Societatis Iesu habuerint, cum praefatarum lectionum auditores, legibus pro magistris et scholis per reformatorem collegii Societatis Iesu statuendis, in omnibus et per omnia subiaceant et non aliter nec alio modo. Denique collegium ipsum presbyteris Societatis Iesu tenore praesentium restitutum volumus et declaramus immune, et exemptum perpetuo fore et esse quavis iurisdictione, visitatione et potestate etiam mediata archiepiscopi Firmani pro tempore existentis, illudque sub immediata Nostrae et Apostolicae Sedis protectione recipimus, confirmantes omnia et singula privilegia et exemptiones quibus, usque dum stetit, uti frui datum erat. Ut autem omnia et singula Nostris apostolicis literis hisce contenta suum habeant effectum, dilectorum filiorum magistratus et seniorum civitatis Firmanae precibus annuentes, rem universam zelo, fidei committimus venerabilis fratris Gabrielis archiepiscopi Firmani cum omnibus facultatibus opportunis et necessariis. Omnia idcirco et singula chirographa vel literas apostolicas quibus, ut asseritur, collegii Societatis Iesu fabrica cum

suis adiacentiis civitati Firmanae fuerat concessa, et eiusdem ecclesia cum adnexis quibusdam locis attributa fuerat sodalitio Ssmi Sacramenti, quorum tenores, licet specifica individua mentione dignos, hic etiam de verbo ad verbum pro insertis habentes, apostolica auctoritate praesentibus infirmamus, abrogamus et abolemus. Ipsa quoque iura et privilegia civitatis Firmanae super collegium Marziale ab oneroso et lucrativo titulo, testamento etiam Censorii Marziale atque a pontificiis concessionibus vel ipsis licet peculiari et expressa mentione digna, ad praemissarum omnium rerum et singularum validissimum effectum latissime, plenissime ac specialiter et expresse, Motu, scientia et potestatis plenitudine praesentium tenore derogamus et derogatum esse declaramus.

Praesentes autem literas et in eis contentas quascumque res etiam ex eo quod quilibet interesse habentes vel habere praetendentes vocati et auditi non fuerint, ac praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae vel alio quolibet substantiali defectu notari, impugnari aut alias infringi, suspendi, restringi, limitari vel in controversiam vocari, seu adversus Nos restitutionis in integrum, aperiitionis oris, aut aliud quodcumque iuris vel facti aut iustitiae remedium impetrari possent, semper ac perpetuo firmas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus ad quos spectat et spectabit in posterum, inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari ac definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CC.

INDULTUM

Fuit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum cathedralis ecclesiae Pratensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum honorum insignia et pontificia Nostrae beneficentiae munera iis praesertim ecclesiasticis viris libenter tribuimus, qui virtutum splendore fulgentes, conspicuis in templis, Dei gloriae et animarum saluti inserviunt, tum per similes Nostras apostolicas literas die quarta decembris superiori anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo datas, canonicis cathedralis templi Pratensis perpetuum in modum facultatem fecimus, cuius vi intra limites tantum eorum dioeceseos gestare possent collare violacei coloris, et parvam crucem, non tamen formae episcopalis, quae fascia eiusdem coloris appensa e sinistra pectoris parte pendeat. Iam vero cum suppliciter a Nobis efflagitaverint, ut veniam ipsis benigne tribuere velimus, qua eiusmodi honorifica insignia palam ubique gerere possint, Nos eorum votis annuendum censuimus. Quapropter omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quacunque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum indulti assequendi gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis cathedralis templi Pratensis, harum literarum vi, auctoritate Nostra apostolica, perpetuo concedimus atque indulgemus, ut insignia, de quibus habita mentio est, etiam extra eorum dioecesim palam ubique gestare libere et licite possint et valeant. Decernentes has literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus iis omnibus, quae in com-

memoratis Nostris literis non obstare decretum est.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostris anno nono.

CCI.

EPISTOLA

Dimittente Ioanne Baptista Zino munus vicarii apostolici Gibraltariae, decernit vicarium substituendum dignitate episcopali insignitum iri, illudque munus committit fr. Henrico Hugues ordinis Minor. Obser. s. Francisci ².

Dilecto filio

Henrico Hugues

provinciali ministro ord. Minor. s. Francisci in Hibernia

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

De universi dominici gregis salute vehementer solliciti, nihil inausum nihilque inexpertum relinquere debemus, ut spiritali christifidelium bono pro viribus consulamus.

Itaque cum in praesentibus rerum ac temporum adiunctis Nobis relatum fuerit, religionis catholicae bono plurimum expedire posse, si in Calpensi civitate, vulgo Gibraltar, cuius regimen ecclesiasticum simplici hactenus presbytero, vicarii apostolici titulum habenti, commissum fuit, vicarius apostolicus episcopali dignitate insignitus constituatur, qui ampliori auctoritate in illa regione Ecclesiae negotia gerat; Nos de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, dilecto filio presbytero Ioanne Baptista Zino munus ac titulum vicarii apostolici Calpensis dimittente, huiusmodi officium tibi committendum censuimus, quamplurimum in Domino confisi, ut pro singulari tua pietate, doctrina, prudentia, integritate et catholicae religionis zelo, eodem munere cumulate sis perfuncturus.

Quamobrem te, quem per similes apostolicas literas hoc ipso die datas episcopum Heliopolitensem in part. infid. renuntiavimus, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, in vicarium apostolicum Calpensem, ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis arbitrium, eligimus, constituimus et deputamus etc., salva semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex Iure Pontificio de P. F.

Mandamus propterea etc.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta mart. millesimo octingentesimo trigesimonono, pontificatus Nostri anno nono.

CCII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Corpus s. Exuperii martyris in coemeterio Callisti repertum societati Propagationis Fidei Lugdunensi donat; concedit insuper ut in ecclesia metropolitana Lugdunensi festum ipsius martyris celebretur, et ut in eam societatem cooptati plures lucrentur indulgentias, sive orantes ad corpus s. martyris, sive statutis diebus nonnulla pietatis opera exercentes*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Dominici gregis augendi sollicitudo, qua pro apostolatus Nostri munere tantopere afficimur, ad illud omne libenter Nos convertit, quod prodesse illis intelligimus, qui de catholica fide propaganda bene meriti existant. Huius porro benevolentiae Nostrae pignus exhibere volentes, praeclearae illi societati, quae Lugduni primum pro missionibus ad externos populos iuvandis sub Propagationis Fidei titulo fuit instituta, b. martyris Exuperii corpus, quod nuper in coemeterio Callisti repertum fuerat, illuc mittendum curavimus. Quoniam vero pium illud opus spiritualibus beneficiis cumulare et ipsius s. martyris cultum promovere impensius optamus; praesentibus Nostris literis, in perpetuum valituris, annuimus precibus ad Nos allatis, ut quinto calendas maias, quo die sacrae eius reliquiae sunt inventae, in ecclesia metropolitana Lugdunensi s. Ioanni Baptistae sacra, festum ipsius sub ritu duplici maiori celebrari ad libitum quotannis valeat. Fidelibus insuper, qui in praefatam societatem cooptati ad b. martyris corpus preces iuxta consuetos fines fuderint, pro qualibet vice tercentum dies de vera indulgentia concedimus. Quo vero die s. Exuperii festum celebrabitur, et singulis primis dominicis cuiuscumque mensis, si iidem in societatem cooptati poenitentiae et eucharistiae sacramentum acceperint, et praeterea praefatam ecclesiam adeuntes, ibi, ut supra, oraverint, plenariam indulgentiam consequentur. Utramque demum indulgentiam tam plenariam quam partialem animabus in Purgatorio degentibus ap-

plicabilem declaramus. Dum haec omnia pro animarum salute decernimus, futurum confidimus, ut praefata societas, quae iam de missionibus optime merita est, ab Apostolica Sede tot praedilectionis significationibus aucta, ad catholicae Ecclesiae bonum latius amplificetur.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia mart. millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCIII.

EPISTOLA

*Epistolam scribit ad Nicolaum primum, imperatorem Russorum, die sexta aprilis anno millesimo octingentesimo trigesimo nono, qua eundem requirit, ut suum Ecclesiae catholicae impendat praesidium, sinatque ut catholicorum vastissimi illius imperii integra tutela sit catholicae religionis libertas*².

GREGORIUS PP. XVI.

Serenissime et potentissime imperator.

Literas libentissime accepimus, quae ab imperiali et regia maiestate tua datae ad Nos sunt die vigesima quinta februarii huius anni. Non erat sane cur Nobis tantas gratias persolveres, quod celsissimum principem magnum ducem primogenitum tuum paucis diebus, quibus Romae, te annuente, moratus est, omni quo potuimus honore et amicae voluntatis significatione, prosequuti sumus; cum Nos potius gratos tibi atque illi esse oporteat, qui eam Nobis optatissimam praebueritis occasionem declarandi, quanto in pretio et imperialem maiestatem tuam et ipsum tuum egregiae indolis filium habeamus. Sed illud deinde cordi Nostro iucundissimum accidit quod ex iisdem literis intelleximus, maiestatem tuam benevolenter excepisse Nostras commendationes pro catholicis tuae ditioni subiectis, quas ut apud te Nostro nomine iteraret, memoratum principem roga-
veramus. Magnus enimvero est in latissimis istis regionibus illorum numerus; quorum etsi nonnulli latinos, nonnulli graecos seu alterius linguae ritus observent, cuncti tamen catholicae fidei et communionis vinculo sub Apostolicae huius Sedis auctoritate sociati, peculiarem a Nobis sollicitudinem merentur; proindeque nihil gratius esse Nobis potest, quam ut iidem om-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex opere « Monumenta Catholica » vol. 2, p. 414 et seq., auctore Roskovani.

nes validissimo benignitatis tuae praesidio fruuntur, et unicuique in ditione tua integra semper ac tuta sit catholicae religionis libertas. Quod vero a Nobis postulas, ut vicissim Nostram velimus conferre operam catholicis iisdem ad obedientiam, in rebus civilibus maiestati tuae debitam, catholicorum praesertim sacerdotum ministerio excitandis, id quidem faciemus pro Nostro munere, prout opus fuerit, neque antehac facere praetermisimus. Habes sane huius studii Nostri testimonium locuples iis in literis, quas ipso Nostri pontificatus initio atque iterum subsequenti anno ad Poloniae antistites dedimus; quibus, ut de aliis taceamus, Nostrae in id sollicitudinis documentis, accessit paulo post et encyclica data a Nobis ad universos catholici orbis episcopos decimo octavo calendae sept. anni millesimi octingentesimi trigesimi secundi, in qua item de obedientia erga principes inter cetera sermonem habuimus, cuius etiam doctrinam vindicavimus deinceps in encyclica alia data septimo calendae iulias anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti, ubi episcopos eosdem de seditiosi cuiusdam libelli pravitate allocuti sumus. Ita scilicet neque Nos abstinuimus, neque abstinebit unquam haec S. Sedes, quominus inter alia catholicae veritatis capita illud etiam opportune inculcet, quod est de obligatione, ut fideles suo quique principi subditi sint, sicut Paulus apostolus loquitur, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Utinam vero non tantus hodie esset eorum numerus, qui occulto adversus sacerdotium iuxta ac imperium odio animati, machinationes suas eo dirigunt, ut sacram Ecclesiae catholicae auctoritatem atque imprimis supremam ipsam Petri Sedem in suspicionem et in contemptum adducant; ex quo illud porro se assequuturos non dubitant, ut homines Ecclesiae iussa violare assuetos, ad similem erga principes contumaciam facile alliciant. Verum bona spe sustentamur fore, ut coelestis misericordiarum Pater conspirantibus Nobiscum piorum hominum precibus exoratus, pravam illorum doctrinam dissipet fidelesque suos a novarum seditionum turbis custodiat. Quod superest maiestati tuae pro humanissimo literarum officio, ac pro singulari quam eae praeseferunt erga catholicos tibi subditos benevolentia, plurimas denuo gratias agimus, ac Deum suppliciter oramus, ut te, serenissime imperator et rex, amplioribus augeat suae clementiae donis, perfectaque Nobiscum caritate coniungat.

Datum Romae apud s. Petrum die sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Oppido Visso eiusque templo ac seminario datur protector*¹.

Dilecto filio Nostro
Iacobo Philippo
S. R. E. presbytero cardinali Franzoni

GREGORIUS PP. XVI

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum propter egregias ac singulares tui animi ingeniique dotes atque eximiam tuam pietatem, religionem, prudentiam, doctrinam, integritatem, Nostri animi benevolentiam atque fiduciam merito atque optimo iure tibi comparaveris, tum graviora munera quam libentissime tuae fidei et curae committenda censemus pro certo habentes, te iisdem muneribus naviter scienterque ac summa cum laude perfungi. Itaque cum cives oppidi Visso a Nobis enixe efflagitaverint, ut te in illius oppidi, seminarii ac templi s. Mariae de Macerato protectorem eligere velimus, Nos eorum postulationibus ultro libenterque annuendum existimavimus.

Peculiari ergo te benevolentia complecti volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, te, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, oppidi Visso eiusque seminarii ac templi s. Mariae de Macerato apud Nos et hanc Apostolicam Sedem protectorem ad tui vitam cum omnibus iuribus, honoribus, oneribus, facultatibus consuetis eligimus, constituimus et deputamus. Mandamus propterea omnibus et singulis, ad quos spectat ac spectabit in tempore, ut te in eorum protectorem excipiant atque eo, quo par est, obsequio, tibi pareant, faveant ac praesto sint.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

CCV.

INDULTUM

*Fuit concessio indumentorum insignium favore
canonicorum collegialis ecclesiae Balernae,
Comen. dioecesis in pago Ticinensi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum munificentia Pontificum splendida honorum insignia iis potissimum ecclesiasticis viris tribuit, qui suscepti ministerii partes rite obeuntes, atque in templo Domini attollentes manus eorum in sancta, et benedicentes Domino in psalmis, hymnis et canticis spiritualibus, virtutum ornatu fulgere summopere student.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici collegialis templi Balernae, Comensis dioecesis in pago Ticinensi, eorum in votis esse, ad eiusdem templi decorem augendum, sacram trabeam seu cappam magnam mustelae alpinae pellibus, vulgo armellino, ornatam deferre posse, quemadmodum alii eiusdem pagi canonici gestant, atque ipsorum archipresbyterum lychno manuleato, vulgo bugia, et ferula, uti loquuntur, uti posse. Supplici ergo cum prece a Nobis efflagitarunt, ut eiusmodi insignia ipsis benigne concedere velimus. Nos vero gravi ven. fratris episcopi Comensis accepto testimonio, ex quo Nobis innotuit idem canonicorum collegium iis constare viris, qui religione, pietate, morum gravitate, vitae integritate spectati, iis omnibus fulgent virtutibus, quae hominibus divino ministerio addictis omnino conveniunt, huiusmodi postulationibus annuendum existimavimus.

Itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis collegiatae ecclesiae Balernae, Comensis dioecesis in pago Ticinensi, primo quidem, ut ferula ac lychno manuleato uti, reliquis vero cappam magnam mustelae alpinae pellibus ornatam in choro, in conventibus, seu ut dici solet in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque canonicorum collegii functionibus gestare libere et licite possint et valeant, quemadmodum moris est aliorum canonicorum Ticinensis pagi, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus.

Decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque specta-

bit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quoties opus fuerit, eiusdem collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCVI.

INDULTUM

*Canonicis ecclesiae collegialis Serravallis, dioecesis Derthonensis, datur facultas gestandi rochetum*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiaria ornamenta aliquando illis tribuit ecclesiasticis viris qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti, magis ipsi virtutum splendore coruscare contenti et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur dilecti filii archipresbyter et canonici collegialis et parochialis templi oppidi Serravallis, Derthonensis dioeceseos, a Nobis efflagitaverint, ut veniam ipsis tribuamus lineo manicato amiculo seu rochetto utendi, quumque ex gravissimo ven. fratris Derthonensis episcopi testimonio noverimus, eos ob singulares quibus refulgent dotes, huiusmodi gratia omnino esse dignos, idcirco illorum votis ac postulationibus annuendum existimavimus.

Quamobrem commemoratum archipresbyterum ceterosque canonicos peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.² Ex eodem Archivio Secretariae Brevium.

et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis collegialis et parochialis templi oppidi Serravallis, Derthonen. dioecesis, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut in choro, in conventibus, seu ut dici solet in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque canonicorum collegii functionibus rochetum gestare libere et licite possint et valeant.

Decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus ac per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quoties opus fuerit, eiusdem collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona aprilis millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Fuit translatio festi s. Francisci de Paula in secundam dominicam post Pascha Resurrectionis D. N. I. C., cum octava, pro Siciliae regno citra Pharum, cum facultate ut religiosi eiusdem ordinis tantum hoc indulto ubique perfrui possint et in perpetuum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum religiosae familiae non solum christiana, verum etiam civili reipublicae magno ornamento et usui sint, tum Romani Pontifices

singulari benevolentia eas semper sunt prosecuti ac piis illarum postulationibus alacri libentique animo obsecundarunt.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Gaspar Montenero procurator generalis fratrum ordinis s. Francisci de Paula Minimorum, eundem Sanctum ab universo utriusque Siciliae regno in praesentia in compatronum principalem adlectum fuisse, ac propterea omnes eiusdem ordinis religiosos regni Siciliae citra Pharum impense cupere eodem perfrui indulto a rec. mem. Pio VI praedecessore Nostro per similes apostolicas literas die vigesima prima novembris anno millesimo septingentesimo octuagesimo concessio, cuius indulti vi, s. Francisci de Paula ipsius ordinis fundatoris festum cum octava in secundam dominicam post Pascha Resurrectionis D. N. I. C. fuit translatum. Supplici ergo cum prece a Nobis efflagitavit ut idem indultum etiam Siciliae regno citra Pharum concedere velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, etiam pro Siciliae regno citra Pharum, eiusdem s. Francisci de Paula diem festum cum omnibus praerogativis compatroni principalis ad secundam dominicam post Pascha Resurrectionis D. N. I. C. perpetuo ita transferimus, ut omnes et singuli tam saeculares quam regulares utriusque sexus, qui horas canonicas recitare tenentur, illius officium et missam cum octava in posterum recitare et celebrare debeant. Praeterea eadem auctoritate Nostra apostolica concedimus, ut utriusque sexus religiosi eiusdem ordinis s. Francisci de Paula Minimorum tantum, hoc ipso indulto, ubique locorum ipsi sint, libere et licite perfrui possint et valeant.

Decernimus has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat ac perpetuis futurisque temporibus spectabit, plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores prae-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

sentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCVIII.

MOTU PROPRIO

*Quo administratio piae domus ssmae Crucis via Longa, vulgo Longara, parochorum collegio aufertur, ac religiosis foeminis Boni Pastoris iam ibi morantibus tribuitur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices de universae christianae ac civilis reipublicae salute vehementer solliciti, provido sane consilio pia illa praesertim instituta singulari benignitate ac liberalitate semper sunt prosequuti, ex quibus maxima in rem catholicam hominumque societatem bona et commoda manant atque redundant. Hac nimirum mente animoque Nos probe noscentes, institutum Filiarum B. M. V. a Charitate Boni Pastoris catholicae religioni ac civili societati non mediocri usui atque utilitati esse futurum, per similes apostolicas literas die tertia apriiis anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto datas, decretum a congregatione venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum ac Regularium praepositorum editum, omni ex parte probavimus atque institutum ipsum, suprema Nostra apostolica auctoritate, confirmandum censuimus, illicque gratias omnes et singula quaeque privilegia concessimus, quae Apostolica haec Sedes veteribus monasteriis, quibus a *Refugio* nomen, tribuere consuevit. Praeclarum enim huiusmodi institutum non solum virginibus, nuptis ac viduis aliquod in flagitium probrumque misere prolapsis perfugium praebet, ut ipsae, incolumi quoque earum fama, praeteritorum dolore et poenitentia in Domini gratiam ac salutis viam redire et purioris vitae semitam amplecti possint, verum etiam puellis inopia atque orbitate laborantibus omnem opem ferre summopere studet, quo mature sanctissimis religionis praeceptis imbutae atque ad omnem virtutem, pudorem, modestiam et verecundiam compositae

ac muliebribus operibus intentae, rectam honestamque vitam agere addiscant. Cum autem tam salutare institutum iam pluribus in locis excitatum ac prospere feliciterque vigans, superiori anno etiam hic in Urbe existere coeperit, nonnullae ipsius religiosae, temporaria ratione in pia domo Ssmae Crucis via Longa, vulgo *Longara*, collocatae fuere, cuius piae domus regimen, cura atque administratio ex variis apostolicis constitutionibus rec. mem. Clementis XII, Bened. XIV ac Pii VII praedecessorum Nostrorum, collegio parochorum huius almae Urbis, seu secreto eiusdem collegii consilio, adhuc fuerant commissae atque concredita. Iam vero Nos spiritualia bona, quae christianum in populum ex hoc instituto derivant, provehere summopere cupientes, ac sempiternae animarum saluti quibusque rebus consulere vel maxime optantes, peculiari venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregatione deputata atque in consilium adhibita, instituto ipsi, ampliora Nostrae benevolentiae et beneficentiae testimonia tribuenda esse statuimus.

Quamobrem Motu-Proprio, certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, commemoratis fel. rec. Clem. XII, Bened. XIV, Pii VII aliisque apostolicis literis quae eandem piam domum quovis modo respiciunt quaeque Nostris hisce literis, quavis ratione, adversari possunt, omni ex parte derogantes, atque religiosas eiusdem instituti peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, harum literarum vi, eadem auctoritate Nostra apostolica volumus atque mandamus, ut pia domus ssmae Crucis via Longa, de qua habita mentio est, ac religiosae praedictae ibi morantes in posterum iurisdictioni S. R. Ecclesiae cardinalis patroni seu protectoris, qui Noster in hac alma Urbe vicarius in spiritualibus generalis perpetuo esse debeat, subditae omnino sint, atque unum etiam antistitem seu praelatum domesticum deputatum, ex ipsius cardinalis in Urbe vicarii arbitrio eligendum, habeant, qui eidem cardinali vicario in illa pia domo regenda ac moderanda opem auxiliumque praestet. Eiusdem autem loci seu piae domus ssmae Crucis omniumque bonorum, reddituum, fructuum quolibet modo ad ipsam piam domum pertinentium administrationem ipsis religiosis feminis Boni Pastoris, quum ibi morantur, committimus atque attribuimus cum omnibus iuribus privilegiisque eidem domui concessis, ea tamen lege, ut ex eiusdem cardinalis pro tempore in Urbe vicarii auctoritate praescriptoque omnino

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

pendeant, atque omnia et singula onera vel pia domui vel eius bonis inhaerentia, diligenter implere teneantur. Mandamus quoque ut eadem pia domus, quemadmodum semper consuevit, ita etiam in posterum iis mulieribus perfugium praebeat, quae vel propria voluntate anteactae vitae poenitentiam ibi agere velint, vel legitima auctoritate illam in domum fuerint inclusae. Quocirca iubemus parochorum collegium illiusque secretum consilium ab omnimoda praedictae piae domus eiusque reddituum administratione se abstinere, sarto tamen tectoque eorumque parochorum iure, ea in pia domo illas collocandi feminas, quas pro eorum prudentia inclusas esse oportere existimaverint, postquam hac de re peculiarem facultatem ab ipso cardinali in Urbe vicario efflagitaverint atque obtinuerint. Ut autem parochorum collegium clare aperteque perspiciat Nostris desiderii parochos ipsos quam cumulatissime respondisse propter egregiam ac singularem eorum industriam, curam, diligentiam, sollicitudinem in temporariis aequae ac spiritualibus ipsius piae domus sanctae Crucis bonis procurandis, volumus ut parochi ipsi charitatis opera in spiritualibus eiusdem piae domus rebus exercere pergant, prout eorum quisque a cardinali in Urbe vicario ad aliquid peragendum fuerit designatus. Praeterea eidem parochorum collegio potestatem facimus, ut quotannis die sanctae Crucis Inventioni sacro, illius piae domus templum, decuriali modo, vulgo *in corpo*, adire ibique divinas laudes concelebrare possit, quo in tempore cereum trilibrem oblationis ergo ab eadem pia domo excipiet.

Haec volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praedictis rec. mem. Clementis XII, Bened. XIV ac Pii VII decessorum Nostrorum, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, et quatenus opus sit eiusdem cathedralis templi et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superiori-

bus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Canonicis cathedralis Massae datur facultas gestandi collare violacei coloris et aureum numisma*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum beneficentia Pontificum splendida insignia ecclesiasticis viris aliquando tribuit, qui conspicuis in templis Deo laudes persolvunt, ut externa decora adepti, magis magisque virtutum omnium splendore ipsi fulgere conentur, atque ad sacra ministeria pie ac religiose obeunda, benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici cathedralis templi Massae et Populoniae, eorum in votis esse gestare focale seu collare violacei coloris atque aureum numisma, quod taenia serica caerulea in sinistra vestis parte appensum atque octo radiorum fasciculis aequae dispositis circumornatum, in antica parte imaginem Deiparae Virginis in coelum evectae, in postica vero s. Cerbonii episcopi Populoniae effigiem referat. Itaque supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi veniam ipsis benigne concedere velimus. Nos vero gravissimo ven. fratris Iosephi Mariae Traversi episcopi Massae testimonio accepto, ex quo Nobis innotuit, ipsos canonicos iis omnibus coruscare virtutibus, quae viros divino ministerio addictos vel maxime decent, illorum desideriis alacri libentique animo annuendum censuimus.

Quamobrem eosdem canonicos cathedralis templi Massae et Populoniae, peculiari benefi-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

centia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis commemorati cathedralis templi, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut collare violacei coloris atque aureum numisma taenia serica caerulea in sinistra vestis parte appensum atque octo radiorum fasciculis aequè dispositis circumornatum, quod in anteriori parte Deiparae Virginis in coelum evectae imaginem, in posteriori vero s. Cerbonii episcopi effigiem referat, gestare libere et licite possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Bened. XIV praedec. Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, et quatenus opus sit eiusdem cathedralis templi et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus vel personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque vel aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCX.

MOTU PROPRIO

Erigit vicariatum apostolicum latini ritus in Aegypto et Arabia, quem iam (anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo) constituendum decreverat, separato inferiori Aegypto a custodia Terrae Sanctae et superiori a vicariatu apostolico Aleppi¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia Nobis impositi, non leve sane totius dominici gregis onus ferentes, illis potissimum ovibus, quae regiones ab hac Apostolica Sede longe dissitas incolunt, maiori studio ac sedulitate consulendum censemus, ut in adventu Pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile, ad pascua caelestia vocari possint feliciterque perducere.

Hinc quum fovendo religionis studio in catholicis fidelibus, qui ad Aegyptum quotidie maiori numero profluunt, atque in ea finitimisque regionibus fidei catholicae propagandae valde expedire visum fuerit, novum iis in locis vicarium apostolicum latini ritus episcopali dignitate insignitum, de vnn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, censuimus atque decrevimus, praevia dismembratione missionis inferioris Aegypti a custodia Terrae Sanctae, et missionis superioris Aegypti atque Arabiae a vicariatu apostolico Aleppi, peculiarem ex universa illa regione vicariatum apostolicum esse erigendum, qui iuxta instructiones a commemorata congregatione tradendas erit administrandus.

Motu igitur Proprio, ex certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, missionem inferioris Aegypti a custodia Terrae Sanctae, ac missionem superioris Aegypti et Arabiae a vicariatu apostolico Aleppi subtrahentes, peculiarem in illis regionibus vicariatum apostolicum latini ritus erigimus, atque ibi vicarium apostolicum episcopali dignitate insignitum constituimus. Ipsi autem vicario, ab hac Apostolica Sede eligendo, omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra, concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decernimus, volentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat et in futurum spectabit, plenissime

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

suffragari, et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXI.

B U L L A

*Canonizationis s. Alphonsi Mariae de Ligorio fundatoris congregationis Ss. Redemptoris, ac olim episcopi s. Agathae Gothorum*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Sanctitas et doctrina ita ex Apostoli gentium sententia ornare episcopum quemque debent, cuius fidei animarum salus commissa est, ut is et probatissima vitae ratione ad excurrendum sine offensione salutis iter, conceditis sibi ovibus praeluceat, easdemque hortari in doctrina sana, et quotquot contradicunt arguere possit. Hac duplici laude ex omni aetatum memoria praestantissimos floruisse antistites exploratum est, qui boni Pastoris imaginem exprimentes, forma facti gregis ex animo, illius saluti provide sapienterque prospexerunt; atque adeo tanquam lucerna super candelabrum posita, non minus integerrimae vitae exemplis quam singularis doctrinae praestantia Ecclesiam Dei collustrarunt.

Ad eximium hoc egregii antistitis exemplum instaurandum datus divinitus Ecclesiae superiori saeculo visus est Alphonsus Maria Ligorius, qui cum ab ineunte aetate ad christianas virtutes excolendas animum adiunxisset et sacris praesertim doctrinis mirifice polleret, ad episcopatus munus longe impeditissimum vocatus est, ut in agro Domini, in quo iampridem sacerdotio auctus, cultor navis extiterat, uberius multo ac fructuosius insudaret. Atque hoc divinae gloriae amplificandae studium angustis vitae terminis contineri minime passus, ut salutaris huiusmodi procurationis haeredes remotissimis quibusque aetatibus recenseret, coetum instituit sacerdotum, qui pari charitate incensi in animarum salute tuenda, curas om-

nes laboresque collocarent. Eximias vero Alphonsi virtutes consueta iudicii severitate perpensas, cum editissimum christianae perfectionis fastigium attigisse perspectum fuerit atque explorata esse portenta rite constiterit, quibus auctor bonorum Deus, famuli sui sanctimoniam comprobavit, apostolica auctoritate quae divinitus demandata Nobis est vel immerentibus, ac de consilio S. R. E. patrum cardinalium, nec non patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, qui in Urbe frequentissimi adfuerunt, Sanctorum Caelitum honores b. Alphonso Ligorio ab universa Ecclesia tribuendos, eiusque opem apud Deum implorandam decernimus ac per praesentes literas declaramus.

Neapoli quinto kalendas octobris anno millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto claro genere ortus Alphonsus, ac miram mentis alacritatem nactus, ut primum excessit a pueris, ad humanitatis studia, tum ad severiores doctrinas, deinde ad iuris etiam disciplinam appulit animum: tanta porro in discendo felicitate ingenii usus est, ut decimum sextum aetatis annum vix ingressus, periclitata doctrina, iuris utriusque lauream egregia cum laude sit adeptus. Patris voluntati obsecutus ad causas in foro dicendas studium suum curasque convertit; quo in munere caste integreque versatus, illud tamen disserendum duxit quod plenum turbarum, plenum periculi comperisset inque Ecclesiae castra divertit. Spretis itaque honestissimis nuptiis avitisque fortune, quae sibi, ut erat natu maior, pertinebant, in fratrem ultro libenterque delatis, rerum humanarum curam prorsus abiecit.

Tum sacris ordinibus initiatus ac sacerdotii honore insignitus, ad Dei gloriam quaquaversus amplificandam, ad inserenda in animis hominum virtutum semina stirpesque vitiorum evellendas totus incubuit. Persuasum cum haberet, neminem plane ex apostolicis laboribus uberem fructum esse percepturum, nisi et doceat et faciat, illud in primis urgendum sibi proposuit, ut omnigenae virtutis exercitio seipsum exhiberet tamquam ministrum Dei et dispensatorem mysteriorum eius. Castitatis nimirum, quam dudum voverat Deo, custos semper fuit retinentissimus; id assidue mente atque corporis contendens unice, ut eam ab omni plane labe integram servaret; quod ut certo assequeretur Genitricis Dei praesidio illam fidenter commisit. Tam vehementi amoris impetu in Deum ferebatur, mentis ut aciem in eum perpetuo intenderit, ac nihil aliud habere in deliciis visus fuerit, quam de illo cogitare ac loqui. Cum tanto divini amoris aestu incenderetur, facile quisque intelligit, quam ardenti in proximum charitate flagraverit. Quam obrem nihil laboris, nihil molestiarum recusavit

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1839» vol. I, doc. 256.

unquam, ut vitiis ac sceleribus implicitos homines in Dei sinum complexumque reduceret. Hinc valetudinaria adibat saepissime, aegris ut assideret, eisque in extremo praesertim vitae periculo laborantibus praesto esset; hinc admissa scelera confitentes patientissime audiebat eoque in munere integros ferme dies atque etiam ad multam noctem vigilabat. Hinc ad conferendam populi multitudinem verba plerumque faciebat e suggestu, tanto dicendi ardore, ut perditorum pervicaciam expugnaret ac frangeret, scelerumque, quibus obcalluerant, turpitudinem patefaciens, tanto doloris sensu animos auditorum commovebat, ut eos ad lacrymas concitaret, fletuque atque eiulatibus sacrae identidem aedes obstreperent. Quapropter cum neque diurnum tempus neque nocturnum intermitteret quin ad proximorum salutem procurandam omnes animi vires corporisque conferret, assidua laborum contentione debilitatus ac fractus, lethalem in morbum incidit, ex quo ut primum ope divina relevatus est, alacriori statim animo charitatis munia iterum obire suscepit.

Scilicet ubi primum ex supremi consilio Numinis ad novam se religiosam societatem instituendam vocari cognovisset, ne in tanta messis ubertate deficerent industrii cultores, nulla molestiarum mole deterritus est, quin eius operis, quod in maximum Ecclesiae commodum cederet, perfectionem urgeret. Itaque divino auxilio subnixus, rem aggressus est, consiliaque et artes inferni hostis, molitionem novi operis pervertere conantis, feliciter elusit. Adscitis duodecim pietatis laude praestantibus viris, fundamenta iecit religiosae sodalitatis, cui a Ssmo Redemptore praenomen inditum est; atque in eo potissimum enitendum proposuit, ut qua verbo, qua exemplis agrestium praesertim hominum, qui per agros vagarentur, profligatos mores ac perditos ad honestatem revocaret. Illam brevi tempore per Italiae urbes ac provincias mirum in modum propagatam, a Benedicto XIV praedecessore Nostro apostolica confirmandam auctoritate curavit; eique ab eodem Pontifice summus moderator institutus, mirum profecto ut ad omnium virtutum exercitationem sodales inflammavit exemplo suo.

Humilitatis virtute quam maxime praestitit; tametsi mira prorsus de illius sanctitatis praestantia omnium animis insedisset opinio, et illustrium dignitate virorum observantia honestaretur, demisse tamen de se perpetuo sensit omnique se honore et cultu indignum existimavit. Deiparam Virginem ut filius matrem singulari prorsus pietate prosequeretur, vehementique amoris ac venerationis sensu erga sacratissimum Eucharistiae sacramentum ferebatur, in eoque adorando quamplures continentes horas mira animi dulcedine perfusus traduxit. Corpus ut in spiritus servitutem, ad apostoli exemplum, redigeret, domesticum tanquam

hostem assidue coercuit atque omni tormentorum genere excruciauit. Tantum cibi ac potionis eidem impertivit, quantum ad reficiendas vires vitamque sustentandam satis vix esse videretur, imo vilissimas quas adhibuit, escas, ut omnem voluptatis sensum prorsus extingueret, amarissimis aspergere succis consuevit. Praeterea asperrimis ciliciis, ex equorum setis contextis, latus subcingere et ferreas membrorum catenulas admove, nunquam destitit, aculeatis vero flagris ita in suos artus saevire solitus fuit, ut affatim ex dilaniata carne micans sanguis, solum parietesque perfunderet, quas porro cruentas maculas, ne illatae sibi caedis indicium extaret, delere satagebat.

Illud vero omnino mirandum quod, licet in apostolici functione muneris perpetuis occupationibus distineretur atque adeo omni cruciatuum asperitate sua membra torqueret ac debilitaret, tanta nihilominus mentis alacritate in rerum sacrarum studiis versari ac tantum insumere temporis potuerit, ut doctis aequae laboriosis operibus in lucem editis rem christianam mirifice iuverit. Enimvero ut se suasque vitae rationes omnes divino cultui devoveret, maxime arduum ac novi pene generis votum emisit, ut ne tantillum quidem temporis otiose, verum perpetua in actione traduceret. Plurimos sane conscripsit libros sive ad morum doctrinam tuendam, sive ad plenam sacri ordinis institutionem, sive ad confirmandam catholicae religionis veritatem, sive ad asserenda huius S. Sedis Apostolicae iura, sive ad pietatis sensum in christianorum animis excitandum. In iis porro inusitatam vim, copiam varietatemque doctrinae, singularem ecclesiasticae sollicitudinis documenta, exquisitum religionis studium demirari licet. Illud vero imprimis notatu dignum est, quod licet copiosissime scripserit, eiusdem tamen opera inoffenso prorsus pede percurri a fidelibus posse, post diligens institutum examen perspectum fuerit.

Hac tanta sanctimoniae atque eruditionis laude cum floreret Alphonsus, Clementis XIII auctoritate ad episcopalem sedem s. Agathae Gothorum evectus est. Reformidavit vir sanctissimus impositi oneris gravitatem; quod ut a se deprecaretur, rationes omnes adhibuit; verum cum ex Pontificis mente ipsam Dei voluntatem perspexisset, acquiescendum sibi, ac munus illud, cui ferendo imparem se prae humilitate sentiret, divino praesidio confidens, alacri erectoque animo suscipiendum iudicavit.

Iamvero difficile dictu est, quanta cura ac studio omnes pastoralis officii partes explere contenderit, gregi suo, quem sibi commissum intelligebat, assiduus advigilavit omnemque adhibuit operam, ut ne una quidem ex creditis sibi ovibus perditum iret. Neque vero de severissima vivendi ratione ex illa accessione dignitatis remisit quidquam, omnem in victu

cultuque corporis lautitiam devitavit, nihil in eius aedibus, nihil in domestica suppellectili superfluum ac splendidum. Pauperes mira charitate complexus est, quibus alimenta, vestes stipemque prolixè erogabat, imò auream crucem atque anulum episcopalem vendere quandoque non dubitavit ad eorum egestatem sublevandam. Puellis, ut nuptui darentur, dotem de suo praeberè, adolescentes clericos, qui humili genere nati rerum inopia afflicterentur, in bonarum artium disciplina suis alere impensis consuevit. Sacris virginibus claustra, foeminis quae in periculo amittendae castitatis versarentur, aedes aperuit, tanquam pudoris perfugium. In dioecesi lustranda nullis neque viarum neque temporum asperitatibus retardatus, affixa montium iugis oppidula, dispersas per agros gentes sedulus invisebat, ac verbis ardore plenissimis ad virtutis amorem inflammabat, a scelerum turpitudine deterrebat. Sacerdotum vero atque adolescentium, qui ecclesiasticae militiae tyrocinium posuissent, curam gessit peculiarem. Sane quam intenta cura allaboravit, ut in ipso aetatis flore pietati succrescerent et sacris praesertim disciplinis rite imbuerentur, ut tandem ad sacrorum christianaeque plebis procuracionem pares evaderent. Maxime vero ad acuendos illorum animos valuisse dicenda est egregii antistitis vita, siquidem in eius moribus insipientes proposita oculis habebant illustria exempla continentiae, religionis, pietatis, denique virtutum omnium, quibus ornari atque instrui sacerdos oportet, si quidquam in communem Ecclesiae utilitatem conferre velit.

Cum tredecim annorum spatio Ecclesiam sibi demandatam omni pastoralis studio ac vigilantia in exemplum gubernasset, tandem devexa iam aetate senex atque affecta etiam valetudine a Pio VI praedecessore Nostro venia pluries impetrata ac demum obtenta, gravissimum illud munus dimisit. Episcopatus itaque negotiis expeditus, ad suos sodales cum se recepisset, reliquum vitae non ad honestam quietem, verum ad alias curas laboresque vel in summa senectute contulit. Ita semper aliquid scriptioni mandavit, quod in fidelium utilitatem vertere intelligeret, ita nunquam a concionibus abstinuit, ut hominum mores corrigeret et eos, quoad posset, amore virtutis incenderet.

Tandem cum nonagesimum primum aetatis annum attigisset, properantis iam ad metam aetatis pondere pressus, et gravi correptus morbo decubuit. Incredibili patientia toleratis, quæ acerrime discrucietur morbi doloribus, et religiosae societatis, cuius auctor fuerat, sodales ad omnem virtutis laudem vehementissime cohortatus, ssimæ Eucharistiae viatico refectus est ac sancta olei unctione munitus. Quibus Ecclesiae sacramentis religiosissime susceptis, spiritus laetus atque alacer, cui nil fuit antiquius, quam ut a carcere corporis solutus,

esset cum Christo, in Dei sinum placidissime evolavit.

Ut primum de Alphonsi obitu fama percrebuit, ingens ad eius feretrum concursus hominum factus est viri desiderio moerentium, atque aliquid, quod in usum viventi fuisset, obsequii et venerationis causa surripere decertantium. Nec fama defuit prodigiorum, quibus insignem antistitis sanctitatem Deus O. M. palam omnibus declaravit. Iis vero longe lateque pervulgatis, quæ iampridem invaluerat, ipsius virtutum opinio, mirum in modum aucta est; pluresque principes viri aliique dignitate conspicui, regulares insuper ordines oppido multi enixis precibus apud Pium VI pont. max. contenderunt, ut de Alphonsi vita sanctissime tractata iuridica acta conficerentur. His de more absolutis severissimeque expensis, necnon diligentissime perlustratis atque excussis, quæ in vulgus ediderat, operibus, ex sententia congregationis Sacris Ecclesiae Ritibus tuendis praepositæ, Pius VII decessor Noster nonis maii anno millesimo octingentesimo septimo decretum emisit quo constare asserebatur de ven. Alphonsi Mariae de Ligorio virtutibus theologia libus et cardinalibus eorumque adnexis in gradu heroico.

Tum in eodem sacro consilio ad ea miracula perscrutanda ventum est, quæ ven. Alphonsi gratia ab omnipotenti Deo patrata esse affirmabantur. Ex eorum numero duo potissimum secundi generis explorata ac certissima iudicata fuerunt; nimirum subita sanatio Magdalenae de Nuncio, quæ cum ex gangraenoso ulcere amputata magna ex parte mamilla, morti proxima decumberet, implorata Alphonsi ope, re-integrata mamilla, praeter omnium spem sospes evasit; altera item instantanea ac perfecta sanatio Francisci ab Octaiano ordinis Min. Reform. s. Francisci, qui cum phthisi pulmonari gravissime laboraret, confirmato etiam marasmo ac desperata iam valetudine cum per plures dies ven. Alphonso supplicasset, omni depulsa tæbe, repente convaluit. Verum in tanta negotii gravitate sa. me. Pius VII a ferenda sententia abstinendum sibi ratus est ad superni luminis claritatem effusis precibus impensius implorandam. Tandem decimo sexto kal. octobris anno millesimo octingentesimo decimo quinto, die sacro Genitrici Dei Perdolenti, cuius cruciatuum memoriam pie religioseque Alphonsus mortalem vitam degens recoluerat, idem decessor Noster suam aperire mentem voluit decretumque evulgavit, quo duæ illae superius memoratae sanationes vera miracula declarabantur. Demum post exploratam eiusdem s. congregationis sententiam, decimo secundo kal. ianuar. millesimo octingentesimo decimo quinto pontificias dedit literas de Beatorum honoribus ven. Alphonso M. de Ligorio quancumque tribuendis, quod solemnî pompa ac splendidissima in

basilica Vaticana decimo sexto kal. septembris millesimo octingentesimo decimo sexto perfectum est.

Atqui post publici cultus honores ven. Alphonso tributos, alii plures in praesenti discrimine eius opem experti sunt, plane ut perspicuum esset quo plus operae ac laboris ad amplificandam divini nominis gloriam piissimus antistes impenderat, eo maiori in terris honore fidelem suae domus dispensatorem cumulare, Deum pro sua benignitate voluisse. Quorum sane miraculorum celebritate excitati, cum Ferdinandus I, utriusque Siciliae rex pientissimus, aliique principes viri, tum plerique ex S. R. E. cardinalibus, archiepiscopis, episcopis, ac religiosi ordines, imprimisque sodalitas a Ssmo Redemptore nuncupata, quae Alphonso auctore iure gloriatur, etiam atque etiam Pium VII obsecrarunt, ut de beato Alphonso Sanctorum fastis ascribendo, in sacro consilio Ecclesiae ritibus tuendis quamprimum referretur. Adnuit humanissime eorum precibus idem decessor Noster, et de recentium miraculorum veritate accuratissime inquiri coeptum est, diuturnaue adhibita deliberatione duo prodigia extra omnem dubitationem posita reperta sunt, nimirum repentina ac perfecta sanatio Antoniae Tarsiae, quae gravi onusta pondere, cum e sublimi loco praeceps corruisset, lethaliter contuso abdomine atque intestinis etiam gravissime laesis, in extremum vitae discrimen venerat; cumque b. Alphonsi auxilium summis precibus expetivisset, quotquot aderant stupore percussis, ex improvise prosiluit incolumis. Item subita sanatio fr. Petri Canali laici professi congregationis Camaldulensium; is enim terribiter ulcere in externo laborabat, fistuloso nimirum, calloso et carioso, quod omni adhibita curatione exasperari magis magisque videbatur, sic ut omni valetudinis spe abiecta, mortem in horas expectaret. Cumque per aliquot dies b. Alphonso preces fudisset, uti volens propitius certissimum a se mortis periculum averteret, voti compos factus est; quippe quod deleti omni ulceris vestigio deploratam iamdiu valetudinem continuo recuperavit.

Admirandis plane, quas memoravimus, morborum curationibus iuridice probatis, Pius VIII decessor Noster, de illarum veritate decretum edidit tertio non. decembris anno millesimo octingentesimo vigesimo nono. Postea cum in sacro consilio Ecclesiae Ritibus cognoscendis dubium propositum de more fuisset, an tuto procedi posset ad solemnem b. Alphonsi canonizationem, atque omnia praesto essent, quae iuxta praxim Apostolicae Sedis necessario requirerentur, idem Pius VIII pont. max. dominica quinta a paschalibus solemnibus, postquam in aede Quirinali sacrum peregisset XVII kal. iun. millesimo octingentesimo trigesimo sententiam suam declaravit, ad eandem canoniza-

tionem tuto procedi posse. Iam vero decretum illud exequi Nos cupientes, votisque libenter annuentes sodalitati a Ss. Redemptore nuncupati, primum cum universo collegio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium rem communicavimus in consistorio secreto habito quarto idus decembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo, qui in eandem sententiam de Sanctorum honoribus b. Alphonso M. de Ligorio deferendis conspirarunt. Mox complures venn. fratres archiepiscopos, episcopos in tantae rei consultationem adscivimus, actorumque omnium seriem, quae virtutes et prodigia b. Alphonsi complecterentur, illorum iudicio subiecimus; tum ore tenus in consistorio publico, in quo dilectus filius Antonius Maria Cagiano de Azevedo aulae, Nostrae consistorialis advocatus, ipsius Beati causam peroravit; tum etiam in scriptis, tradita nimirum accurata actorum relatione ex authenticis eiusdem s. consilii monumentis desumpta. Quibus praemissis, in semipublico consistorio, octavo idus maii coram Nobis coacto, ad quod nedum venn. fratres Nostros S. R. E. cardinales, sed et venn. fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos in Urbe praesentes accersivimus, eorumque sententiam rogavimus super b. Alphonso Sanctorum fastis adscribendo. Porro cum ad unum omnes affirmativam sententiam dixissent et vero etiam hoc honore b. Alphonsum augendi studiosissimos sese declarassent, Nos a dilectis filiis Apostolicae Sedis notariis publica confici instrumenta mandavimus, et venn. fratrum suffragia, literis commissa, a singulorum manu subscripta, in Ecclesiae Romanae tabulario custodiri iussimus. Verumtamen a proferenda in re tanti momenti peremptoria sententia abstinendum duximus, usque dum indictis in Urbe solemni ieiuniorum diebus atque ecclesiis etiam ad supplicandum Deo designatis, a caelesti Patre luminum sapientiae suae radios copiosius impetraremus.

Praestituta tandem die septimo kalendas iun. ad praedictam canonizationem b. Alphonsi aliorumque beatorum Francisci de Hieronymo e Societate Iesu, Ioannis Iosephi a Cruce ex ordine Min. Excalceatorum s. Petri de Alcantara, Pacifici a s. Severino ord. Min. de Observantia Reformatum, ac Veronicae de Iulianis abbatissae Cappuccinarum, solemni ritu celebrandam in Vaticanam basilicam festa pompa progressi sumus cum universi cleri saecularis ac regularis ordinibus cum Romanae curiae et aulae Nostrae proceribus et officialibus, denique cum praedictis venn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis. Antequam sacris operaturi ad aram accederemus, dilectus filius Noster Aloysius tituli s. Callisti S. R. E. presbyter card. Lambruschini per consistorialis aulae Nostrae advocatum iterum preces humillime exhibuit christianorum princi-

pum, sacrorum antistitum ac populorum, ipsum b. Alphonsum in Sanctorum ordinem referri postulantium, ac Nos in genua provoluti Angelorum choros caelitesque omnes deprecati sumus, Nobis ut propitii adessent, dein ad iteratas instantias Spiritum Paracletum enixis precibus obsecravimus, ut mentem Nostram definitivam sententiam iam iam prolaturam virtute sua confirmaret. Postremo ad instantissimas preces causae postulantis atque adeo ad universae Ecclesiae vota atque ad accuratissimas, quae de tanto negotio institutae essent, quaestiones, et sacrorum antistitum suffragia, quae Deo adiuvante tulissent, animum advertentes, auctoritate apostolica, quam b. Petri apostolorum principis in suprema Ecclesiae procuratore licet immerito successores obtinemus, in honorem sanctae et individuae Trinitatis, in catholicae fidei et religionis splendorem et decus, solemnem ac decretoriam sententiam Nostram proferentes, beatum Alphonsum Mariam de Ligorio christianarum virtutum luce coruscantem ac prodigiorum fama celeberrimum, Sanctorum Confessorum Pontificum numero adscripsimus, eiusque memoriam quarto nonas augusti ab Ecclesia universa colendam statuimus. Iis vero qui praedicta die sancti Alphonsi sepulchrum atque aliorum Sanctorum exuvias constitutis diebus venerantur, benigne concessimus, ut septem annos et totidem quadragenas de debito poenitentiae spatio expungerent.

Tum ad aram Vaticanae basilicae maximam immaculatum Agnum Deo Patri reverenter obtulimus. Denique ex podio aulae superioris Vaticanae basilicae solemnem frequenti populo benedictionem peramanter impertiti, omnibus christifidelibus tam eidem benedictioni praesentibus, quam universis, qui sacro canonizationis ritui interfuerunt, plenariam indulgentiam in Domino largiti sumus.

Omnibus itaque laetitiis animos Nostros iure ac merito efferamus atque omnipotenti Deo iustas persolvamus grates, qui in Ecclesia sua nova semper instaurat exempla virtutum, quibus Nos ad salutis semitam alacriter terendam vehementius excitemur. Tot praeterea tantisque septi periculis, tot infensissimis hostium armis circumventi deprecatores apud Deum s. Alphonsum adhibeamus, ut divino muniti praesidio propositam victoribus palmam atque immarcescibilem gloriae coronam in caelis aliquando assequamur.

Atque ut auspicatissima huius rei memoria nulla unquam temporis diuturnitate interitura sit, apostolicis eam literis consignari et roborari volumus, mandantes, ut earum exemplis alicuius notarii publici manu subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem habeatur fides, quae praesentibus hisce adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae voluntatis et decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, septimo kalendas iunias, pontificatus Nostri anno nono.

† Ego GREGORIUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS

- † Ego B. episcopus Ostien. et Veliternen. card. Pacca sacri collegii decanus
- † Ego E. episcopus Portuen., s. Ruphinae et Centumcellarum card. De Gregorio maior poenit.
- † Ego I. F. episcopus Albanen. card. Falzacappa
- † Ego C. M. episc. Praenest. card. Pedicini vice canc.
- † Ego F. Ludovicus episc. Tusculanus card. Micara
- † Ego A. D. episcopus Sabinensis card. Gamberini
- † Ego C. tit. s. Bernardi ad Thermas presb. card. Opizzoni
- † Ego H. tit. s. Balbinae presb. card. Dandini
- † Ego I. B. tit. s. Pancratii presbyt. card. Bussi
- † Ego I. tit. ss. Petri et Marcellini presb. card. Iustiniani
- † Ego I. Ph. tit. s. Mariae in Aracaeli presb. card. Franzoni
- † Ego B. tit. s. Mariae in Transtyber. presb. card. Barberini
- † Ego A. tit. s. Callisti presb. card. Lambruschini.
- † Ego F. tit. ss. XII Apost. presb. card. Serra Cassano
- † Ego A. tit. s. Laurentii in Pane et Perna presb. card. Del Drago
- † Ego C. tit. s. Petri ad Vincula presbyt. card. Castracane de Antelminellis
- † Ego I. A. tit. s. Ceciliae presb. card. Brignole
- † Ego I. tit. s. Susannae presb. card. Della Porta Rodiani
- † Ego C. tit. s. Sylvestri in capite presb. card. Patrizi
- † Ego I. tit. s. Prisciae presb. card. Alberghini
- † Ego P. tit. s. Eusebii presbyt. cardin. Polidori
- † Ego P. M. tit. s. Mariae in Transpontina presb. card. Tadini
- † Ego A. tit. s. Anastasiae presb. card. Maius

- † Ego C. tit. s. Marcelli presb. card. Falconieri
 † Ego A. tit. s. Petri in Monte Aureo presb. card. Tosti
 † Ego I. tit. s. Onuphrii presb. card. Mezzofanti
 † Ego A. s. Mariae ad Martyres prior diac. card. Rivarola
 † Ego Th. s. Caesarei diac. card. Bernetti
 † Ego I. F. s. Agathae ad Suburram diac. card. Marco y Catalan
 † Ego L. s. Eustachii diac. card. Gazzoli
 † Ego M. s. Mariae ad Aquiria diac. card. Mattei
 † Ego A. s. Mariae in Cosmedin diac. card. Spada
 † Ego A. s. Mariae in Porticu diac. card. De Flisco
 † Ego A. s. Angeli in Foro Piscium diac. card. Ciacchi.

B. card. Pacca pro-datarius.

E. card. De Gregorio.

CCXII.

B U L L A

*Canonizationis s. Pacifici a Sancto Severino, sacerdotis professi ordinis Minorum de Observantia Reformatorum sancti Francisci*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Aeternus Dei filius Christus Dominus qui naturae mortalis infirmitate assumpta, profugatum ac perditum humanum genus erexit atque ad vitam revocavit, hominibus, sua in terris vestigia persequi cupientibus, hoc in primis proposuit, ut relictis fluxis caducisque huius vitae bonis, quodam quasi relevati onere, aeternae salutis iter expeditius aggredierentur ac thesaurum non deficientem in coelis, nullis nimirum neque fortunae casibus, neque hominum fraudibus obnoxium nulloque temporis intervallo definitum, lucrari adniterentur. Id sane consilii qui se primum Servatori Nostro adiunxerunt apostoli fidenti animo alacrique amplexi sunt, quos relictis retibus in Divini Praeceptoris disciplinam sese continuo tradidisse sacrae litterae docent.

Hanc porro eximiam in rebus humanis contemnendis alacritatem animi, ut Christo arctis-

sime adhaereret, prae se mirifice tulit b. Pacificus, seraphici ordinis ornamentum ac decus, qui cum ea Christi verba altius menti defixisset: *Nisi quis renuntiaverit omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus*; paternam statim domum fortunasque derelinquere ac religiosae Franciscalium familiae nomen dare constituit. Ad quam veluti ad portum securitatis ac quietis cum sese recepisset, christianis virtutibus exercendis intentus, eam sibi sanctitatis laudem comparavit, quam egregiam plane ac insignem fuisse Deus optimus maximus plurimis sane prodigiis ac luculentissimis declaravit. Cum vero de heroicis virtutibus quas Christi sectator egregius ad extremum usque vitae spiritum excoluerit, ac de miris prorsus portentis, eo adprecante divinitus editis, accurata, qua par est, deliberatione apprime constiterit, de apostolicae auctoritatis plenitudine quam in b. Petri Sedem nullis Nostris meritis evecti accepimus, et auditis in eademque sententiam conspirantibus vnn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus nec non patriarchis, archiepiscopis, episcopis qui frequentissimi in Urbem convenerunt, beatum Pacificum in Sanctorum Confessorum album referendum colendumque decernimus atque universis christifidelibus per praesentes litteras declaramus.

Sancti Severini, quae Urbs Septempeda antiquitus dicta, ad Picenum pertinet, nobilibus honestissimisque parentibus anno post Christum natum millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio Pacificus in lucem editus, sacrisque baptismi aquis lustratus, Caroli nomen accepit. Insitum quoddam pietatis virtutisque studium vel a prima aetate ostendit, quippe quadrimulus a puerilibus nugis ceterisque oblectamentis abhorrens, quae illa aetatula appetere ac sectari solet, ante exiguas aras quas suis ipse manibus affinxerat provolutus in genua per horas plures Deum pie sancteque venerari, atque etiam non parum sibi ex alimentis detrachere solitus fuit, ut haberet quod in egenorum levamen largiretur. In ipsa pueritia parentibus orbatus, ad avunculum traductus est, a quo ut homo erat severioris ingenii asperius habitus, mansuetudinis ac lenitatis certissima argumenta ac praeclara praebuit. Praeterea sacras aedes adire, concionibus interesse, divinissimum Christi corpus ex altari frequenter suscipere ac piensissime consuevit, et aequales suos, qua monitis, qua exemplis, virtutis amore inflammavit.

Hac tanta cum excelleret vitae laude, ut animum ab humanarum rerum sollicitudine curisque abduceret, seseque Iesu Christo omnino manciparet, decimum septimum aetatis annum ingressus, inter religiosos s. Francisci Assisnatis alumnos arctioris disciplinae cooptari petiit. Voti compos factus, ac nomine commu-

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1838», tom. I, doc. 258.

tato, Pacificus dictus, statim ad christianae perfectionis culmen contendere coepit, quamobrem tyronibus caeteris, absolutum, quod imitarentur, exemplar suppeditavit.

Porro cum aequae virtutibus ac sacrarum doctrinarum scientia ornare animum sedulo curasset, annos natus vigintiquinque sacerdos inauguratus est. Incredibili fidei ac pietatis significatione sacris primum operatus, exinde ad munus philosophiae coenobii alumnis tradendae fuit accersitus. Verum cum solitudinis atque asperioris vitae ineundae, et vero etiam proximorum salutis procurandae desiderio flagraret, se ab eo munere liberari, summis precibus impetravit. Haud ita multo post cum virtutis opinione maxime floreret, coenobio regendo praepositus est, quod s. Mariae Gratiarum nuncupatur, quodque prope S. Severini moenia edito in loco atque aspero situm, longeque ab hominum frequentia remotum, austerioris vitae domicilium perpetuo fuit. Iamvero difficile dictu est quanta cura ac sedulitate officium illud obiverit, quamque praeclaris innocentissimae vitae ac rigidissimae exemplis commissam sibi religiosam familiam ad sanctioris disciplinae studium exerit.

Virginitatis pulcherrimum florem, ne vel levissima labe inquinaretur, sensuum custodia tanquam sepe communivit, scilicet ore, oculis ac totius corporis habitu ad modestiam compositus, omnes qui eum respexissent ad honestatem alliciebat; atque adeo teterrimis in utroque pede laborans ulceribus, lectulo per diu affixus, adduci nunquam potuit, ut aliena se manu ad curationem adhibendam attractari pateretur. Cupiditates, quibus vel a puero fraenum iniecerat, assidua carnis afflictatione cohibuit. Solemnia ordinis ieiunia, voluntaria ciborum abstinencia cumulavit, ac ferreis instrumentis adhibitis, corpus suum extenuatum inedia, debilitatum vigiliis, dilaniavit asperrime ac cruentavit, quod ut praestaret liberius penitissimas coenobii latebras petebat.

Paupertatem praecipuis in deliciis habuit ac totius vitae spatium accuratissime servavit, quippe qui abiectis ac maxime detritis vestibus usus est, atque in suppellectili nihil plane nisi necessarium atque id ipsum squalore obsoletum retinuit; cumque delatam sibi coenobii procuracionem suscepisset, omnem adhibuit operam, ut eam virtutem reliqui religiosi sodales excolerent diligentius ac tuerentur. Illud secum ipse reputans Christum Dei filium ad mortem usque ignominiae ac dedecoris plenam, sese aeterno Patri obedientem praestitisse, obedientiae virtutem impense adamavit ac studiosius exercuit; quidquid ab ordinis moderatoribus sibi fuisset imperatum tanta perfecit alacritate, ut ne valetudinis quidem rationem habuerit, ac nihil omnino eorum iniussu aggressus sit, quamvis optimum factum atque honestum videretur.

Admirabilis cum esset eius vitae laus, omnia bonorum auctori Deo accepta referens, hominum se vilissimum et vero etiam scelere perditum palam profitebatur, ex qua profecto animi demissione factum est, ut acerbissimas saepe iniurias, irrisiones, probra, convicia aequo animo tulerit. Cuius quidem patientiae praeclarum item exhibuit argumentum, cum surditate ac caecitate plures annos laborans, nullam unquam edidit vocem quaerimoniae atque angoris, ut laetabatur potius, quod ita eius animus rebus caelestibus contemplandis expeditior foret. Praeterea pluribus in utroque crure afflictus ulceribus, quae omni adhibita curatione magis exasperarentur, acerbissimi ac diuturni doloris molestias patientissime toleravit.

Charitate vero quae reliquarum virtutum fundamentum et culmen dicenda est, quam maxime excelluit. Enimvero iam inde a pueritia eximio pietatis studio Deum veneratus, ab omni re semper abstinuit quam vel levissime eius supremam maiestatem laederet, ad cuius gloriam amplificandam facta, consilia, curas omnes intendit suas. Qui quidem ardentissimus in Deum amor, cum saepe alias tum praesertim quoties sacrum faceret, emicuit, siquidem identidem sensibus plane abreptus atque inusitato quodam ardore incensus, saepe etiam vim lacrymarum profundere visus est. Quod si tanta charitatis vi beatus Pacificus flagrabat, mirum nemini videri debet, eundem in divinarum rerum contemplatione defixum, integras pene noctes insomnes traduxisse. Proximorum saluti uti prospiceret, nullis plane laboribus curisque pepercit. Namque sacerdos factus non hyemis acerbitate, non longitudine itineris, non asperitate viarum contineri unquam potuit, quominus ad corruptos mores reformandos, ad vitiorum turpitudinem eliminandam, agros atque oppida peragraret. Fidelium confessiones assiduus excipiebat, erga calamitosos homines atque egestate pressos peculiari quodam sensu miserationis affectus, eos nedum subtracta sibi pauperis cibi parte recreabat, sed et aliorum misericordiam opesque in illorum subsidium excitabat. S. Franciscum Assisinate quem sibi potissimum ad imitandum proposuerat, s. Iosephum, in primisque castissimam illius sponsam Genitricem Dei, cuius se tutelae vel a puero commiserat, impensissime coluit.

His tot tantisque virtutibus ornatus beatus Pacificus, quum in sanctimoniae semita quam ab ineunte aetate fuerat ingressus, mirifice profecisset, vel in hac mortali statione versatus, plurimis sane praeclarisque donis a Deo est insignitus. Omnis vero beatitatis fontem magis magisque anhelans in dies, corporeis vinculis ad exemplum Apostoli quamprimum exsolvi cupiebat, atque ingravescentibus, quibus iam pridem affligeretur, adversae valetudinis incommodis, vitae finem hilaris laetusque expectans,

sanctissimo Eucharistiae sacramento in genua provolutus reffectus est, cumque iterum recubisset, Crucifixi imaginem arcte complexus, intentisque in illam oculis, placido exitu decessit e vita octavo kal. octobris anno incarnationis dominicae millesimo septingentesimo vigesimo primo, aetatis suae sexagesimo octavo.

Viri sanctissimi mortem pretiosam apud Deum fuisse, plura quidem prodigia testata sunt. Quorum pervulgata fama cum eius sanctitatis opinio late percrebuisset, de eximiis illius virtutibus publicae tabulae auctoritate apostolica confectae sunt, quae postquam accuratissime expensae de more fuissent in s. consilio Ritibus cognoscendis, Pius VI pontifex maximus decimo octavo kalendas anno millesimo septingentesimo septuagesimo quinto decretum pronuntiavit, quo constare asserebatur de ven. Pacifici virtutibus tum theolalibus, tum cardinalibus, earumque adnexis in gradu heroico. Hinc instituta quaestio est de prodigiis, quae eodem ven. Pacifico deprecante, ab omnipotenti Deo patrata ferebantur, quumque nullus de duorum ex illis veritate dubitandi locus superesset, idem fel. rec. decessor Noster Pius VI, quarto nonas octobris anno millesimo septingentesimo octuagesimo quarto, alterum decretum edidit, quo duo illa prodigia vera miracula declarabantur. Primum nimirum est perfecta ac repentina sanatio Sebastiani Paschalis, qui ex improviso lapsu acerrimum fracti cruris dolorem sentiens, frustra tentatis artis medicae subsidiis, venerabilis Pacifici opem imploraturus ad eius tumulum sese deferendum curavit, cumque eo iam equo impositus pervenisset, illico praeter expectationem, redintegrato crure, nullum amplius dolorem expertus est. Quapropter incolumis ven. Pacifico gratias acturus, sacram aedem ingressus est, atque omnibus stupore percussis, voti compos domum remeavit. Alterum vero fuit subita ac perfecta sanatio Mariae Pungelliae, quae apoplexi correpta tanto torpore brachium affectum lamentabatur, ut ne tantillum quidem illud flectere posset, quare ven. Pacifici auxilium deprecata eius lipsana inertis brachio fidenter admovit, quorum tactu repente brachium ita roborari sensit, ut expedite illud ac libere quaquaversus agitare.

His peractis disceptandum adhuc erat in eodem sacro consilio Ritibus tuendis, an ven. Pacificus in Beatorum albo referri tuto posset. Ea de causa convocati sunt patres cardinales in apostolicis aedibus Vaticanis coram eodem Pio VI decessore Nostro, ac proposita ea quaestione, ad unum omnes affirmative responderunt. Verum idem Pontifex sententiam suam in aliud tempus distulit, Dei opem impensius imploraturus, uti in tam gravi re definienda sibi volens propitiusque adesset. Tandem tertio nonas iulii anno millesimo septingentesimo octuagesimo quinto, posteaquam sacrum religiose per-

egisset, sententiam tulit de Beatorum honoribus ven. servo Dei Pacifico a Sancto Severino quandocumque tribuendis. Quamobrem idibus augusti anno millesimo septingentesimo octuagesimo sexto in templo Vaticano beatificationis solemnia festo ritu celebrata sunt.

Ampliori tamen honore Deus optimus maximus beatum Pacificum hic in terris augere voluit; omnes enim, qui illius opem in praesenti discrimine imploravere, voti compotes facti sunt. Quare de novis hisce miraculis accuratissime inquiri coeptum est in sacro consilio Ritibus tuendis praeposito, cumque diligentissime fuissent excussa, duo potissimum vera ac certissima iudicata sunt. Nimirum repentina ac perfecta sanatio Seraphinae Bergamo, quae gangraenoso ulcere in sinistra mamma laborans, confirmata etiam phthisi pulmonari, a beato Pacifico auxilium deprecata, restitutis illico viribus, recte convaluit. Alterum prodigium experta est Maria Marchetti, quae in sternum gravi percussa ictu, exinde perenni emophtisi affligi coepit. Ad quam febris etiam cum accessisset, omni spe abiecta recuperandae valetudinis, beato Pacifico preces fudit, ut sanitatem sibi restitueret. Continuo praesentem eius opem experta est, quippe deleta quolibet morbi vestigio sospes evasit. Ac de his mirandis morborum curationibus decretum fuit editum a fel. mem. Leone XII nono kal. maias anni millesimi octingentesimi vigesimi sexti. Postmodum in generalibus comitiis eminentissimorum cardinalium sacris Ritibus praepositorum coram Nobis deliberatum est, an beatus Pacificus inter Sanctos Caelites esset recensendus, qui cum ad unum omnes affirmative respondissent, post iteratas supremo Patri luminum preces, de ea re decretum dedimus septimo kal. iunii anni millesimi octingentesimi trigesimi primi. Iamvero assiduis postulationibus annuentes plurimorum virorum principum sacrorumque antistitum, inprimisque Picenae nationis atque universi seraphici ordinis, beatum Pacificum ad Sanctorum Confessorum honores evehere constituimus.

Atque uti res ex praescripto S. huius Apostolicae Sedis rite perficeretur, primum quidem sententiam suam rogavimus S. R. E. cardinales in consistorio secreto habito quarto idus decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo; acceptisque eorumdem suffragiis, in consultationem tantae rei advocandos duximus plures venn. fratres archiepiscopos, episcopos ex universa Italia, quorum item sententiam in publico consistorio expostulavimus, quod habitum est quarto nonas maias currentis anni millesimi octingentesimi trigesimi noni, in eoque dilectus filius Hieronymus Bontadosi consistorialis aulae advocatus causam beati Pacifici de more dixit. Postea vero accuratam actorum seriem, quae in causa canonizationis beati Pacifici fuissent ha-

bita, illorum singulis tradi iussimus, ut causam universam perspectam atque exploratam haberent. Postremo decimo sexto kal. iunias eiusdem anni currentis semi-publicum consistorium coëgimus, in quod praeter venerabiles fratres Nostros S. R. E. cardinales, omnes etiam venerabiles fratres Nostros patriarchas, archiepiscopos, episcopos qui in Romana curia tunc temporis versarentur, accersivimus, ac postquam iisdem potestatem dicendae sententiae dedissemus, affirmativa suffragia universi tulerunt, imo etiam impense efflagitarunt, ut beatum Pacificum Sanctorum fastis quamprimum referremus. Postea eorum suffragia propria singulorum manu obsignata colligi mandavimus in tabulario Ecclesiae Romanae servanda, notariisque Apostolicae Sedis ut publica de hac re instrumenta conficerent imperavimus. Tum constituta die, septimo kal. iunias eiusdem anni, ad canonizationis ritum celebrandum, publica item in Urbe ieiunia precesque indiximus, ut supremus Pater luminum mentem Nostram suae claritatis radiis conlustrare dignaretur.

Faustus tandem felixque praesens illuxit dies, quo die praecedentibus omnibus cleri regularis ac saecularis ordinibus, nec non S. R. E. cardinalibus, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, ac laeto stipante agmine omnium Romanae curiae atque aulae Nostrae procerum et officialium, festa pompa basilicam apostolorum Petri et Pauli ingressi sumus. Ibi cum dilectus filius Antonius Maria Cagiano de Azevedo consistorialis aulae advocatus, nomine dilecti filii Nostri Aloysii tituli s. Callisti presbyteri S. R. E. cardinalis Lambruschini, semel, iterum ac tertio vota precesque Nobis detulisset principum, sacrorum antistitem ac seraphici Franciscanorum ordinis, b. Pacificum Sanctis Caelitibus adscribi cupientium, Nos Angelorum primum ac reliquorum caelestis patriae civium flagitato auxilio, tum Divini Spiritus lumine etiam atque etiam implorato, ad honorem individuae Trinitatis, ad catholicae Ecclesiae decus, de apostolicae auctoritatis plenitudine, quae humilitati Nostrae divinitus demandata est, ac de consilio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, et patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, b. Pacificum, christianarum virtutum luce fulgentem, ac miraculorum gloria celeberrimum, una cum beatis Alphonso de Ligorio, Francisco de Hieronymo, Ioanne Iosepho a Cruce et Veronica Iuliani, in Sanctorum Confessorum albo adscripsimus, atque ab universis christifidelibus debito honore prosequendum decrevimus, eiusque memoriam die vigesima quarta septembris recolendam quotannis constituimus.

Qui porro s. Pacifici tumulum die illius memoriae sacro religiose inviserint, iis omnibus benigne concessimus septem annos ac totidem quadragenas de vera indulgentia. Tum ad aram Vaticani templi principem reverenter accessi-

mus, ac individuae Trinitatis cum s. Pacifici commemoratione coniuncta, incruentam hostiam Deo aeterno perlitavimus. Ad extremum e sublimi Vaticanae aedis meniano praesentibus christifidelibus fausta precati sumus, iisque et omnibus quos ad solemnem canonizationis ritum christiana fides compulisset, benigne concessimus, ut omni piaculo et statis scelerum poenis soluti discederent.

Iam vero propositis huius sancti viri exemplis quotquot christianam fidem profitentur, discant humana despicere, quae incerta sunt, caduca, mobilia; coelestia tantum et sempiterna diligere. Meminerint se hic in terris tanquam hospites ac peregrinos versari, patriamque constitutam habere in caelis, ubi perpetua ac perfecta felicitas, ubi scilicet neque clamor neque dolor erit ultra. Cuius immortalis vitae ac beatissimae illi compotes erunt qui a mortalibus rebus falsisque deliciis abhorruerint, seque Christi sectatores re ac nomine probaverint.

Atque haec omnia catholicae Ecclesiae felicia ac fausta, uti ad omnem posteritatis memoriam prorogentur, apostolicis literis consignari ac roborari mandavimus, quibus typo impressis, et publici alicuius notarii manu subscriptis, et personae in ecclesiastica dignitate constitutae sigillo munitis, eadem fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginan. hanc Nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, concessionis, relaxationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, septimo kalendas iunias pontificatus Nostri anno nono.

† EGO GREGORIUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS

† Ego B. episcopus Ostiën. et Velitern. cardinal. Pacca sacri collegii decanus

† Ego E. episcopus Portuen., s. Ruphinae et Centumcellarum card. De Gregorio maior poenitentiarius

† Ego I. F. episcopus Albanen. card. Falzacappa

† Ego C. M. episcopus Praenestinus card. Pedicini v. cancell.

† Ego F. Ludovicus episcopus Tusculanus card. Micara

† Ego A. D. episcopus Sabinen. card. Gamberini

† Ego C. tit. s. Bernardi ad Thermas presb. card. Opizzoni

- † Ego H. tit. s. Balbinae presb. card. Dandini
 † Ego I. B. tit. s. Pancratii presb. card. Bussi.
 † Ego I. tit. ss. Petri et Marcellini presbyt. card. Iustinianus
 † Ego I. Ph. tit. s. Mariae in Aracaeli presb. card. Franzoni
 † Ego B. tit. s. Mariae in Transtyberim presb. card. Barberini
 † Ego A. tit. s. Callisti presb. card. Lambruschini
 † Ego F. tit. ss. XII Apostolorum presbyt. card. Serra Cassano
 † Ego A. tit. s. Laurentii in Pane et Perna presb. card. Del Drago
 † Ego C. tit. s. Petri ad Vincula presb. card. Castracane de Antelminellis
 † Ego I. A. tit. s. Caeciliae presbyt. card. Brignole
 † Ego I. tit. s. Susannae presb. card. Della Porta Rodiani
 † Ego C. tit. s. Silvestri in Capite presbyt. card. Patrizi
 † Ego I. tit. s. Priscæ presb. card. Alberghini
 † Ego P. tit. s. Eusebii presbyt. card. Polidori
 † Ego P. M. tit. s. Mariae in Transpontina presb. card. Tadini
 † Ego A. tit. s. Anastasiae presb. card. Maius
 † Ego Cl. tit. s. Marcelli presb. card. Falconieri
 † Ego A. tit. s. Petri in Monte Aureo presb. card. Tosti
 † Ego I. A. s. Onuphrii presb. card. Mezzofanti
 † Ego A. s. Mariae ad Martyres prior diac. card. Rivarola
 † Ego Th. s. Caesarei diac. card. Bernetti
 † Ego I. F. s. Agathae ad Suburram diac. card. Marco y Catalan
 † Ego L. s. Eustachii diac. card. Gazzoli
 † Ego M. s. Mariae ad Aquiria diac. card. Mattei
 † Ego A. L. s. Mariae in Cosmedin diac. card. Spada
 † Ego A. s. Mariae in Porticu diac. card. De Flisco
 † Ego A. s. Angeli in Foro Piscium diac. card. Ciacchi

B. card. Pacca pro-datarius

E. card. De Gregorio.

CCXIII.

BULLA

*Canonizationis sancti Ioannis Iosephi a Cruce, sacerdotis professi ordinis Minorum Exaltatorum sancti Petri de Alcantara*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Arctam esse viam quae ducit ad vitam perspicue docuit Christus, Nostri generis sospitator ac vindex, quam porro viam asperrimis obsitam sentibus, illi inter homines terunt, quibus ea cura potissima est ut a desideriis carnalibus quae militant adversus animam, sese quam maxime absteineant. Qua in re admiratione profecto digni sunt catholicae religionis heroes, qui angustam salutis viam ingressi, quodlibet asperitatum genus libentissime tolerarunt, atque adeo Christi exemplum sequuti, ut illius imagini conformes fierent, carnem suam cum vitiis et concupiscentiis suis crucifigendam susceperunt.

Huiusmodi vitae rationem sibi potissimum proposuisse visus est beatus Ioannes Iosephus a Cruce, quem non generis claritas, non domesticæ fortunæ ac commoditates prohibere potuerunt, quominus iam inde ab adolescentia ad claustra confugeret, ubi arduam sane ac salebrosam virtutis semitam excurrendam aggredideretur, in eaque, quoad viveret, alacriter insisteret. Cuius excellentem sanctimoniam, cum plura rite probata miracula confirmaverint, ut exploratae rei loco habendum sit, eundem in caelis aeternam gloriæ coronam fuisse adeptum, Nos qui in suprema beati Petri Sede, licet immerentes, collocati, catholicae religionis commodum ac decus curare omni studio debemus, in consilium adhibitis vener. fratribus Nostri S. R. Ecclesiae cardinalibus, nec non venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis in Urbe frequenti numero congregatis, b. Ioannem Iosephum a Cruce in Sanctorum Confessorum numero, apostolica auctoritate, adscripsimus, eique ab Ecclesia catholica caelitem honores tribuendos decrevimus ac definivimus. Quod ut universis christifidelibus innotescat praesentes literas damus.

Ischia, quae urbs est in insula Denaria, tantum olim habuisse civem iure gloriatur, cui ut primum in lucem edito lustralibus aquis originalis noxae labes abluta est, Caroli Caietani nomen impositum fuit. Parentes habuit Iosephum Chalosirtum ac Lauram Gargiulo, cum generis nobilitate tum vero etiam pietatis laude praestantes. Ad praeclaram virtutis indolem

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1839», tom. 1, doc. 257.

qua erat praeditus, domesticis exemplis accedentibus, rectaque disciplina informatus, concitato plane cursu, ad omnem virtutis laudem contendit. Nihil sane in eius moribus puerile, nihil ludicrum. Quidquid ipsi a primis literarum rudimentis perdiscendis dabatur otii, fundendis Deo precibus, rebusque caelestibus contemplandis iucundissime impendebat. Somni victusque parcissimus, iam ex eo tempore ad austeram, quam postea persequutus est, vitae rationem proludere videbatur. Poenitentiae sacramento frequenter sese expiare, ac caelesti Angelorum dape reficere, tantam in incessu gravitatem, tantam in moribus honestatem ac decus tueri contendit, ut in aequalium animos parem virtutis amorem iniiceret. Cum adolescentiae tempus periculis plenum integerrime traduxisset, de perfectiori vitae genere ineundo cogitare coepit.

In huius rei deliberatione, Dei voluntatem precibus ieiuniisque explorandam censuit, divinoque instinctu factum est, ut austerum in primis religiosum institutum sancti Petri de Alcantara amplecteretur; per ea quippe tempora Ioannes a sancto Bernardo ex eadem religiosa familia cum sociis pluribus ex Hispaniis eo consilio in Italiam appulerat, ut per eius regiones sacram illam sodalitatem propagaret. Isciam forte se contulit, et Ioannis Caroli domum ingressus, intentos probi adolescentis oculos virtutum suarum luce ita perculit, ut is divino quodam afflatu ad Alcantarini ordinis disciplinam persequendam, sese vocatum persenserit. Supremi Numinis voluntati obsequendum ratus, Neapolim properavit; quo cum pervenisset, ab eodem Ioanne summis precibus flagitavit ut inter religiosae illius sodalitatis alumnos recenseretur. Eximiam adolescentis virtutem vir prudentissimus demiratus, incensis eiusdem precibus votisque censuit adnuendum. Itaque Ioannes Carolus, quin patriam ante parentesque invisisset, in claustra hilaris laetusque convolvit, ac proprias religiosi illius ordinis vestes indutus, novum Ioannis Iosephi nomen suscepit. Porro ex ea vivendi ratione, quam paternis in aedibus instituerat, coniectura assequi quisque poterit, quam praeclarum vitae genus, ad omnis virtutis normam exactum, in ipso religiosae militiae tyrocinio sit aggressus. Tum solemnina emisit vota, quibus arctius sese obligari Deo maximopere laetatus est.

Cum singularem sanctitatis praestantiam in Ioanne Iosepho ordinis Moderatores suspicerent, tametsi sacris nondum ordinibus insignitum, dignissimum iudicavere, cui novi coenobii excitandi eiusque regendi cura permitteretur. Ille moderatorum dicto audiens, gravissimum munus suscepit, summaque cum laude perfecit. Enimvero omnem curam atque operam in eo collocavit, ut arctioris disciplinae ratio in eodem coenobio perpetuo vigeret, nimirum re-

cessus ab hominum frequentia, silentii custodia, studium abstinentiae ingeminatae, maximo cum fervore animi statis horis preces, rerum divinarum assidua contemplatio; ad quae recte atque ordine exequenda, subiectos sibi fratres exemplis magis quam voce cohortabatur.

Tandem licet invitatus ad sacerdotii dignitatem evectus est, atque incredibili pietatis sensu sacrum primum obtulit. Ex tanta dignitatis accessione acriores quodammodo stimulos sibi sensit admoveri, ut in Sanctorum viam magis magisque progrediretur. Iam vero solitudinis cupidissimus, ut nimirum a terrenis rebus alienatus animus ad superna promptior convolaret, in eam venit sententiam ut prope Pedemontanum coenobium in vicini recessu nemoris eremum constitueret. Itaque quinque cellulis, sacraque aedicula excitata, in eremi latebras sese recepit, et mirum sane quanta animi incunditate caelestibus rebus meditandis intentus, solitariam ibi vitam traduceret. Verum solitudinis suavitate diutius delectari haud potuit, ex eo quod ad religiosos tyrones instituendos vocatus fuerit. Novi muneris partes vir ferventissimus egregie curavit, quippe qui commissio sibi tyronum agmini, eximiis exemplis ad excurrendum virtutis iter praeluxit: quod item eximia cum laude praestitit, quando et coenobii custos et totius Italicae provinciae praeses fuit renuntiatus.

Enimvero virtutes omnes, sive quae Deum proxime respiciunt ac theologales nuncupantur, sive quae religiosi hominis imprimis propriae sunt, tam solerter excoluit, ut sanctorum Francisci Assisinatis et Petri de Alcantara praeclarus aemulator extiterit. Catholica quidem fides tam alte illius animo defixa erat, ut ipsam suo sanguine testari percuperet. Omnem vero spem in Divini Numinis providentia sitam ac collocatam habuit; quapropter in maximis rerum ac temporum angustiis divinae bonitati confisus, nunquam animo concidit, ad eamque spem certam ac praeclaram hominum animos erigendos curavit.

Charitate vero usque adeo flagravit, ut non pectoris finibus sacer ignis contineri potuerit, verum foras plerumque eruperit sic, ut ex illius ore singularis quidam fulgor non semel emicare visus fuerit. Id potissimum usuveniebat cum ad altare missae sacrificium offerret, cumque acerbissimos cruciatus mortemque atrocissimam a Christo Iesu pro nobis obitam intenta cogitatione recoleret. Tanto divini amoris igne incensus, dolebat vehementer atque angebatur quoties in mentem revocaret iniurias, quas perdit homines sceleribus flagitiisque amantissimo omnium parenti Deo per summum nefas inferre audeant. Ea vero charitatis vis est et natura, ut proximos etiam quibus expressam quamdam Dei cernit imaginem, benigne complectatur. Quod cum ita sit, ut a primis annis,

sic praesertim religiosam vitam amplexus ac sacerdotio insignitus, Ioannes Iosephus in eam curam incubuit, ut proximorum salutem accurate prospiceret. Flagitiosos homines, ut sese a vitiorum coeno eriperet et ad honestatem traderet, qua lenibus monitis, qua verbis gravitate ac robore plenissimis excitavit. Integros ferme dies sacris tribunalibus assidebat, ut suas confitentes noxas humanissime exciperet atque audiret, eosdemque cum Deo in gratiam reduceret. Neque vero aut adversa valetudine aut ingruascentis aetatis incommodis fieri unquam potuit, ut quo proximorum vocaret salutem et charitas, statim accedere recusaret. Qui vero vel aegritudine aliqua vel rerum inopia conflictarentur, eorum miseratus fortunam, maximam doloris vim capiebat, iisque ut subveniret, nihil unquam intentatum reliquit. Hinc potioem cibi partem quae sibi in mensa contingeret, in egenos coenobii fores obsidentes liberaliter erogabat, atque religiosos sodales hortabatur, ut miserandam illam pauperum turbam fame laborantem aerumnisque afflictam, nonnisi opportuno recreant subsidio dimitterent.

Obedientiae sic fuit addictus ut moderatorum voluntati illico semper obtemperaret. Atque huius virtutis studio, uti omnem a se imperandi occasionem amoveret, illud impetrandum curavit, ut sibi tum passiva tum activa voce in sui ordinis comitiis habendis interdiceretur. Paupertatis cultor eximius, quidquid supervacaneum vel paulo ornatus videri posset, omnino repudiavit, tunicamque in ipso religionis ingressu indutam nunquam quoad vixit cum altera commutavit.

Castitatis vero virtute plane fuit admirandus, a mulierum conspectu congressuque perpetuo abhorruit; quod si aliquando eas alloquendi necessitate adigeretur, defixis humi oculis ac brevissimo sermone, ab earum se colloquio expedit. Praeterea Virginem Dei Matrem precari atque obsecrari nunquam destitit, uti eius praesidio castitatis nitorem cuiusque labis immunem custodiret, atque ad hanc rem plurimum sane adiumenti habuit ab asperrimo vitae genere, a quo nunquam vel senio confectus declinavit; scilicet ut ne adversus spiritum caro concupisceret, omni cruciatuum genere ipsam affligeret.

Eo lectulo utebatur qui ad supplicium magis quam ad quietem opportunus dicendus esset. Praeter sancita sui ordinis ieiunia, tantulum cibi ac potionis, idque ex pane tantum et aqua, degustavit, ut vix languenti corpori sustentando erigendoque sufficeret. Flagris vero suos caedere artus usque adeo consuevit, ut uberrimum cruorem effunderet, binasque acutissimis clavis distinctas cruces, alteram humeris, pectori alteram, tanta vi impressit, ut gravissima sibi vulnera infligeret, ex quibus acerrimo doloris sensu tor-

queretur. Humilitate, qua, ut inquit Augustinus, tanquam fundamento christianae perfectionis aedificium nitatur oportet, quam maxime praestitit. Tametsi tantis virtutibus ornaretur, tamque peculiaribus donis augeretur a Deo ut conspicui dignitate ac doctrina viri eum saepe consulendi gratia convenirent, de seipso demisse omnino sensit, ac caelestia illa dona, quoad eius fieri posset, occultanda curavit, ne quid sibi gloriae ac celebritatis obveniret. Hinc viliissimis in coenobio muneribus exercendis maximo opere laetabatur, atque uti universae Italicae provinciae gubernationem susciperet, nonnisi congregationis Episcoporum et Regularium negotiis praepositae auctoritate adduci potuit.

Ad extremam senectutem cum pervenisset, quin vel minimum de consueta vitae asperitate remitteret, lethali apoplexis ictu correptus, exitu placidissimo, quem vitam tam sancte traductam omnino decebat, pientissime sacramentis Ecclesiae procuratus, oculos defigens in propositam Deiparae imaginem, animam Deo reddidit annos natus octuagesimo primo. Ut primum de illius obitu fama evulgata est, magnus illico hominum omnis generis concursus in aedem, ad quam elatus fuerat, factus est, cunctique particulam ex eius vestibus decerpere, religiose custodiendam, tanto studio atque impetu decertarunt, ut armati milites aegre multitudinem continere potuerint.

Ad hanc sanctitatis opinionem quae iam pridem invaluerat, Aversanus antistes, ordinaria auctoritate, de Ioannis Iosephi virtutibus deque prodigiis eo suffragante patris, testes ac monumenta conquisivit. Tum Apostolicae Sedis auctoritate publicae confectae tabulae in quas accurate omnia relata sunt, quae viri sanctitatem atque edita post eius obitum prodigia testantur. Quae porro tabulae sacro consilio Ritibus tuendis exhibitae, atque ad trutinam semel atque iterum revocatae sunt; cumque eius vitae actiones ad christianae perfectionis normam exactae repertae fuissent, Pius VI fel. rec. decessor Noster, quarto nonas octobris anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, decretum edidit, quo constare declarabatur de virtutibus theolgalibus et cardinalibus Ioannis Iosephi a Cruce, earumque adnexis in gradu heroico. Tum deliberari coeptum est de miraculis, quae, Ioanne Iosepho intercedente, contigisse ferebantur, atque ex iis duo potissimum probata sunt. Primum secundi generis, repentina scilicet ac perfecta sanatio Antonii Azzolini, qui desperato poplitis aneurysmate laborans, implorata Ioannis Iosephi ope, valetudinem recuperavit. Alterum vero tertii generis, scilicet improvisa sanatio Nicoletae Iannaconiae, cui scyrro mammam exedente et in gangraenosum ulcus degenerante, restituta salus fuit, Ioannis Iosephi implorato auxilio. His absolutis, deliberandum adhuc erat an Beatorum honores venerabili servo

Dei decerni tuto possent. Idcirco generalis patrum cardinalium conventus habitus est coram eodem Pontifice, iisque omnibus affirmativam sententiam ferentibus, septimo kal. martias anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono idem Pontifex rite pronuntiavit procedi tuto posse ad Beatorum honores Ioanni Iosepho deferendos. Itaque in patriarchali basilica Vaticana, nono kal. iunias eiusdem anni, festa pompa beatificationis solemnita peracta sunt, et anno insequenti universo ordini Minorum s. Francisci, ac nonnullis dioecesium facta est facultas missam et officium de beato Ioanne Iosepho peragendi.

Sed cum nova in dies prodigia, Dei virtute, b. Iosephi ope patrata assererentur, eadem publicis consignata tabulis, patrum cardinalium S. Ritibus praepositorum iudicio subiecta de more fuerunt. De illis accuratissima quaestione habita, cum nullus plane dubitationi locus relictus esset, Pius VII fel. rec. praedecessor Noster, quinto kal. maias anno m'llesimo octingentesimo decimo octavo, in patriarchali Lateranensi basilica, solemniter die Ascensionis dominicae sententiam tulit de duorum miraculorum veritate; scilicet improvisae sanationis Mariae Aloysiae Romaniello tertii ordinis Carmelitarum, quae cum ex errore cantharidum venenum deglutisset, morti proxima, b. Iosepho supplicavit, ac repente repressa veneni virtute, mortis discrimen evasit. Item subitae ac perfectae sanationis Francisci Salerno sacerdotis, qui inguinali hernia et ob improvisum lapsum inclusa, plures iam annos afflictus, b. Iosephum deprecatus, recte convaluit. Tum coram sa. me. Leone XII, undecimo kal. octobris anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto, congregati sunt patres cardinales ut deliberarent an tuto procedi posset ad canonizationem b. Ioannis Iosephi a Cruce; cumque ad unum omnes in affirmativam sententiam descendissent, idem Pontifex fusis Deo de more precibus, tertio kal. octobris eiusdem anni de hac re decretum edidit.

Iamvero cum serenissimus utriusque Siciliae rex ac Neapolitani cives, imprimisque s. familia Minorum s. Francisci et ordo Excalceatus s. Petri de Alcantara Nobis supplicare haud destiterint, ut decretum illud exequutioni manderemus, eorum preces benignis auribus excipientes, primum rem communicavimus cum venn. fr. S. R. E. cardinalibus in consistorio habito quarto idus decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo, tum plures ex universa Italia patriarchas, archiepiscopos, episcopos in tantum negotii deliberationem adcivimus. Uti vero b. Iosephi virtutes ac prodigia ac totius causae rationem perspectam haberent, acturum seriem ex authenticis documentis depromptam ac typis impressam, suffragium laturis exhibendam curavimus, quarum rerum omnium notitiam sibi comparare etiam potuerunt

ex dilecto filio Philippo Bassi, consistorialis aulae advocato, qui in publico consistorio, sexto nonas maii, b. Iosephi causam de more peroravit. Tandem idibus maii currentis anni in semipublico consistorio venn. fr. Nostros S. R. E. cardinales, itemque venn. fr. patriarchas, archiepiscopos, episcopos, qui iam in Urbem frequentes convenerant, in consilium advocavimus, eosdemque percontati sumus quid de b. Ioanne Iosepho inter Sanctos recensendo sentirent; qui cum Sanctorum honores b. Ioanni Iosepho tuto deferendos universi respondissent, Apostolicae Sedis notariis mandavimus, ut de hac re publicas tabulas conficerent, ac suffragia literis consignata et propria singulorum manu subscripta, in Romanae Ecclesiae tabulario custodire praeciperimus.

Verum ex more institutoque Apostolicae Sedis, ne in tam gravi iudicio, antequam divinam imploremus opem, quidquam decerneremus, solemnita in Urbe ieiunia indiximus, ac s. templa pariter designavimus, ad quae fideles supplicatu accederent, ut concessas a Nobis indulgentias assequerentur. Diem vero Augustissimae Trinitati sacrum, solemniter proferenda canonizationis sententia, maiori cumulare hilaritate decrevimus.

Quo die in Vaticanam basilicam festo cultu exornatam fulgentemque supplicationis ritu processimus, praeeuntibus universis cleri regularis ordinibus, omnium collegiatarum, basilicarum cleris et capitulis, ac venn. episcopis, archiepiscopis, patriarchis universoque S. R. E. cardinalium collegio, agmen dein claudentibus Romanae curiae officialibus et magistratibus. Ubi Vaticanum templum ingressi sumus, dilectus filius Noster Aloysius tituli s. Callisti S. R. E. presbyter cardinalis Lambruschini per dilectum filium Antonium Maria Cagiano de Azevedo consistorialis aulae advocatum, Nos instanter obsecravit, ut b. Ioannem Iosephum a Cruce Sanctorum ordinibus accensentes, summorum principum, populorum et ordinum religiosorum s. Francisci Assisiensis et s. Petri de Alcantara communia vota completeremus. Itaque Paraclitum Spiritum ac Beatos Caelites universos humiliter adprecari, uti in tam gravi proferenda sententia Nobis boni volentesque opitularentur, illorum praesidio suffulti, in honorem individuae Trinitatis, in catholicae fidei et religionis amplificationem ac decus, de plenitudine apostolicae auctoritatis Nobis divinitus traditae, de consilio frequentissimi venn. fratrum Nostorum episcoporum, archiepiscoporum et patriarcharum nec non S. R. E. cardinalium senatus, solemnem sententiam protulimus, nimirum beatum Iosephum a Cruce sacerdotem ex religiosa familia s. Petri de Alcantara christianarum virtutum exercitatione insignem, magnisque editis prodigiis gloriosum, cum beatis Alphonso de Ligorio, Francisco de Hieronymo, Pacifico a S. Se-

verino et Veronica Iuliani Sanctorum albo adscripsimus, atque ab universa per orbem Ecclesia, debito Sanctis Caelitibus honore prosequendum decrevimus ac definivimus, eiusque memoriam die septima martii recolendam quotannis constituimus. Fidelibus vero ad illius sepulcrum praedicta die religiose accedentibus benigne concessimus ut septem annos ac totidem quadragenas de poenaliu annorum numero expungant.

Tum super b. Petri confessione incruentam immaculati Agni hostiam obtulimus, et individuae Trinitatis, ac sanctorum Ioannis Iosephi, Alphonsi, Francisci, Pacifici et Veronicæ commemorationem sacris operantes adiunximus. Postremo Vaticani templi menianum ascendimus, ex eoque populum solemnī precatione lustravimus, et quotquot vel ibi interessent, vel ad recentium Caelitum triumphum celebrandum Apostolorum Principis aedem religiose adiissent, omnem admissorum poenam benigne remisimus.

Gaudeant igitur fideles universi, meritasque omnipotenti Deo grates persolvant, qui se praeclaris Sanctorum exemplis, ut in salutis viam alacrius terant novis tanquam incitamenti acuit atque excitat, sanctum vero Ioannem Iosephum sibi ante oculos, veluti exemplar, proponentes, fluxus ac vanas mortalis vitae delicias aspernentur, et crucis iugum, quod Salvator Christus Dominus sectatorum suorum quasi signum ac tesseram esse voluit, libenti animo subeant, ut post leve tribulationis momentum, aeternum gloriae pondus, Deo adiuvante, consequantur.

Quarum rerum notitiam Ecclesiae gloriosam et vero etiam salutarem nulla unquam temporis oblivione delendam, apostolicis literis consignandam confirmandamque curavimus, mandantes, ut his ipsis apostolicis literis typo impressis et manu alicuius publici notarii subscriptis, signoque personae alicuius in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem fides adhibeatur, quae adhibenda foret si ostensae cuique essent vel exhibitae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, concessionis, relaxationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, septimo kalendas iunias, pontificatus Nostri anno nono.

† Ego GREGORIUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS

† Ego B. episcopus Ostien. et Velitern. card.
Pacca sacri collegii decanus

† Ego E. episcopus Portuen., s. Ruphinae et Centumcellarum card. De Gregorio maior poenit.

† Ego I. F. episcopus Albanen. card. Falzacappa

† Ego C. M. episcopus Praenestinus card. Pedicini v. cancell.

† Ego F. Ludovicus episcopus Tusculanus card. Micara

† Ego A. D. episcopus Sabinensis card. Gamberini

† Ego C. tit. s. Bernardi ad Thermas presb. card. Opizzoni

† Ego H. tit. s. Balbinae presbyter. card. Dandini

† Ego I. B. tit. s. Pancratii presbyt. card. Bussi

† Ego I. tit. ss. Petri et Marcellini presbyt. card. Iustinianus

† Ego I. Ph. tit. s. Mariae in Araceli presb. card. Franzoni

† Ego B. tit. s. Mariae in Transtiberim card. Barberini

† Ego A. tit. s. Callisti presb. card. Lambruschini

† Ego F. tit. ss. XII Apostolorum presbyt. card. Serra Cassano

† Ego A. tit. s. Laurentii in Pane et Perna presb. card. Del Drago

† Ego C. tit. s. Petri ad Vincula presb. card. Castracane de Antelminellis

† Ego I. A. tit. s. Caeciliae presb. card. Brignole

† Ego I. tit. s. Susannae presb. card. Della Porta Rodiani

† Ego C. tit. s. Silvestri in Capite presb. card. Patrizi

† Ego I. tit. s. Priscæ presb. card. Alberghini

† Ego P. tit. s. Eusebii presb. card. Polidori

† Ego P. M. tit. s. Mariae in Transpontina presb. card. Tadini

† Ego A. tit. s. Anastasiae presb. card. Maius

† Ego C. tit. s. Marcelli presb. card. Falconieri

† Ego A. tit. s. Petri in Monte Aureo presb. card. Tosti

† Ego I. tit. s. Onuphrii presb. card. Mezzofanti

† Ego A. tit. s. Mariae ad Martyres prior diac. card. Rivarola

† Ego Th. s. Caesarei diac. card. Bernetti

† Ego I. F. s. Agathae ad Suburrum diac. card. Marco y Catalan

† Ego L. s. Eustachii diac. card. Gazzoli

† Ego M. s. Mariae ad Aquiria diacon. card. Mattei

† Ego A. s. Mariae in Cosmedin diacon. card. Spada

- † Ego A. s. Mariae in Porticu diac. card.
De Flisco
† Ego A. s. Angeli in Foro Piscium diac.
card. Ciacchi

B. card. Pacca pro-datarius

E. card. De Gregorio.

CCXIV.

B U L L A

*Canonizationis s. Veronicae De Iulianis sanctimonialis professae et abbatissae monasterii Cappuccinarum civitatis Tiferni*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Nostrae salutis auctor Christus Iesus e sinu Patris descensus in terras, eam sibi matrem adlegit quae caeteris mulieribus virginitatis intemeratae laude praecellens, castissimo se conceptum gremio in lucem ederet, quin ullum integritatis detrimentum pateretur; quae nimirum, ut ait Ecclesiae doctor Bernardus, virginitatis possideret decus, et matris dignitatem. Praeclarae huiusce virtutis candore mirum in modum delectari idem Servator Noster ostendit, quum ex discipulis omnibus illum praecipuo amore prosequutus est, divinoque reclinatam pectori, rerum caelestium arcana docuit, qui peculiari quodam studio virginitatem illibatam tueretur. Enimvero quicumque restincto carnis ardore virgineum decus custodiverint, illi praetergressi quodammodo humanae naturae conditionem purissimis angelorum mentibus propius videntur accedere. Quare mirandum non est si Dei Filius singularem amoris significationem virginibus ostenderit, easdemque vel in hac mortali statione degentes in intimam sui familiaritatem receperit, sic ut caelestis immaculati Agni nuptias praegustasse in terris videantur.

Id cum pluribus antea virginibus, tum proxime superiori aetate b. Veronicae de Iulianis evenisse comperimus, quae spretis carnalibus nuptiis, obligatam caelesti sponso fidem ad extremum usque spiritum religiosissime praestitit. Quam quidem candidissimo virginum choro sociatam in coelis immaculatum sequi agnum, quocumque ierit, re plane cognita atque perspecta virtutum illius praestantia prodigiisque ad severissimam trutinam revocatis, certissimum

est, quae peremptorio Sanctae huius Sedis iudicio subiecta ac probata, Veronicam de Iulianis dignissimam ostenderunt, cui publici Sanctarum Virginum honores deferrentur. Quamobrem de consilio v. fratr. Nostorum S. R. E. cardinalium, itemque patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, qui in tantae rei deliberationem suffragium laturo Romam convenere, apostolicae auctoritatis plenitudine, qua Nos in Apostolorum Principis locum vel immerentes suffecti, divinitus aucti sumus, b. Veronicam Sanctarum Virginum ordini adscripsimus, eamque ab universa Ecclesia sanctam habendam esse ac colendam decernimus, idque praesentibus apostolicis literis declaramus.

Mercatelli, quod est oppidum inter Urbanensis dioeceseos fines, anno a partu Virginis millesimo sexcentesimo sexagesimo ortum duxit b. Veronica ab iis parentibus, a quibus praeter nobilitatem generis eximium pietatis studium hauriret. Baptismatis sacramento lustrata, Ursulae nomen sortita est. Adhuc puerula tribus hebdomadae diebus a lacte degustando abstinuisse dicitur; ac licet quadriennium nondum excessisset, quo tempore, gravi morbo mater implicita angelorum panem in viaticum sumeret, sacram particulam fulgidissima luce irradiatam conspexisse, memoriae proditum est. Quamobrem iam inde a pueritia, divino charitatis igne succensa, eo unice contendebat, ut se divino sponso castam exhiberet et reliquos homines in illius amorem concitaret ac raperet. Hinc servandae castitatis studio virgineum corpusculum flagris dilaniare, ieiuniis debilitare consuevit. Hinc saepissime ex infimo genere pueros stipe ac munusculis illectos, fidei Nostrae rudimentis ipsa eadem puella imbuebat, facilemque illorum mentem suavissimo alloquio in virtutem flectere sedulo satagebat.

Nequidquam mortales nuptias castissimae adolescentulae pater obtulit, quae caelestem sponsum unice deperiret, eique virginitatis liliū integrum ac nitens servare statuisset. Cum tandem obstinatum patris animum fusis Deo precibus et ipsa consilii sui firmitate expugnasset, ad sanctimoniales virgines Tifernatenses ex ordine s. Clarae Assisiensis, quas Cappuccinas vocant, veluti navis procellae erepta, ad portum feliciter confugit. Vix rigidissimum illius vitae institutum amplexa, virtutum omnium exercitatione sodales ceteras statim antecedere visa est. Expleto tyrocinii tempore, solemnibus se votis obstrinxit, et qua erat animi demissione, illud impense efflagitavit, ut inter tyrones versari diutius posset, eo quod in religiosae vitae disciplina nondum, ut par erat, sese profecisse diceret. Tantum vero abfuit, ut humillimis Veronicae votis reliquae ex eo sodalio virgines obscundarent, quin potius exi-

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus « Editti del 1839 », tom. 1, doc. 259.

miam eius vitae rationem demiratae, dignam censuere, cui adolescentes novitias instituendi munus committerent. Quod cum recte, ut erat expectandum, impleret, religiosae illius familiae abbatissa cunctis suffragiis renunciata, cum quasdam consuetudines pauperrimae vitae institutis minus consonas reperisset, easdem, mira qua pollebat, animi lenitate, ac potissimum exemplo suo, illinc penitus eliminavit.

Paupertatem siquidem ita coluit, ut abdicatis pro Christo terrenis rebus, alienum ab iisdem animum perpetuo servaverit. Nihil ex sua voluntate gerens ab conscientiae moderatoris arbitrio nutuque pendeat. Custos castitatis severissima, sedulo devitavit quidquid illius candori vel levissimam ofundere maculam veretur. Quam porro virtutem sanctam tueri sagtegit vitae austeritate plane singulari. Modo enim ferreis flagellis, modo cariceis manipulis, modo cudentibus forcipibus suos torquere artus non exhorruit. Asperrima lateri cilicia admovebat; precibus intenta, plures continentes horas, rigente hyeme, sub aperto caelo traducebat; ea fuit abstinencia, ut per integros ferme dies nihil cibi ac potionis delibaverit; somnum vel humi carpebat, vel in lectulo asseribus composito, ut vel inter quiescendum molestiarum sibi ac cruciatibus causa non deesset. Quae sane innocuum corpus excrucianti cupiditas eo progressa est, ut illam moderatorum iussu continere debuerit.

Charitatis aestu mirum in modum exarsit, sic ut succrescente divini amoris impetu, saepissime deficientibus plane viribus, exanimis corruerit. In meditandis Christi Servatoris cruciatibus ita defixa haerebat, tantoque doloris sensu afficiebatur, ut dominicae se passionis participem identidem persentiret, atque hoc etiam nomine conformem fieri imagini filii Dei, singulari quodam caelesti beneficio promeruerit. Quoties de divina bonitate verba faceret ex illius ore quidam quasi fulgor emicuit, omnesque eo curas intendit, ut pari charitatis igne audientium animos inflammaret. Catholicae fidei studiosissima, eam in remotissimis terrarum orbis finibus propagare, vel ipsa capitis dimicatione ardentem exoptabat. Nihil ei ad animi dolorem acerbius quam iniuriarum recordatio, quas flagitiosi homines audent in divinam Numinis maiestatem congerere. Spem vero suam in Deo ponens, cui est cura de nobis, illud non semel est assequuta, ut cum necessaria aliqua re coenobium indigeret, illam praeter expectationem divinitus acceperit. Eadem charitatis vis Dei famulam adegit, ut quantum in ea situm erat, proximorum saluti inserviret. Scilicet illud assiduis lacrymis a Deo petebat, ut obstinatos scelere homines, virtute expugnet ac frangeret, inque rectam vitae semitam traduceret; quae vero gentes superstitionis errorumque tenebris obvolverentur, iis divinae

gratiae lumen immitteret, ut, ab impuro falso- rum numinum cultu expiati, christiana sacra susciperent. Quam rem uti facilius a Deo impetraret vehementissimos sibi verberum ictus flagris asperrimis inferebat. Neque minori studio inopiam ac reliqua aerumnarum genera, quibus proximus premeretur, Dei famula relevanda curavit; quod sin minus ipsa praestare posset, divitiis affluentes hortari atque obsecrare consuevit, ut ad viduas, ad pupillos alendos, ad aegrorum curationem stipem suam prolixè conferrent.

Humilitatis laude quam maxime claruit; enimvero religiosae familiae moderandae praeposita, vilissima sibi munia appetebat, ac licet singularibus plane donis a Deo decorata, ea ne ceteris innotescerent, omni cura adlaboravit. Eius vero in adversis patientiam, quae virtus, ut inquit s. Iacobus apostolus, opus perfectum habet, plane admirandam fuisse dixerimus. Prope incredibile videtur quam dura atque aspera eidem toleranda fuerint, ut praeclara illius virtus, velut igne aurum, probaretur. Sane non defuere, qui de Veronicae vita ac moribus detrectarent eamque ut hypocritam traducerent; quare et ab officio novitias instituendis deiecta, et a sororum consuetudine alloquioque prohibita, et sacramentorum usu ad tempus privata, ut vero etiam ultra quinquagesimum diem in carcerem detrusa, tam acerbis contumeliis impetita neque deicere animum, neque moerore tabescere visa est, verum gestire gaudio, quod ea perferendo Christi Domini imaginem quamdam referret.

Iamque sexagesimum septimum aetatis annum agebat, cum repentino apoplexiae morbo correpta, optatissimum tempus adventasse gavisa est, quo ad caelestes Agni nuptias advocaret. Quare cum triginta dierum spatio acerbissimis doloribus excruciat, incredibilis patientiae edidisset argumenta, Eucharistiae sacramento refecta et infirmorum unctione delibuta, in osculo Domini conquievit septimo idus iulias anno millesimo septingentesimo vigesimo septimo.

Ubi primum cognitum est, Veronicam supremum diem obiisse, omnes sane non lacrymis et luctu illius mortem, verum gratulatione prosequendam existimarunt. Siquidem miram vitae integritatem iam pridem demirati certum exploratumque habebant, b. Veronicam consequutam esse in caelis coronam, quam suae sponsae Dominus praeparaverat in aeternum. Hanc sanctitatis famam auxere miracula, quae illius ope implorata divinitus evenere.

Quamobrem Tifernatensis episcopus, ordinaria auctoritate, monumenta colligenda curavit, quae Veronicae virtutes et portenta, eadem suffragante patrata, complecterentur. Tum apostolica auctoritate, publicas in tabulas ea omnia relata sunt, quae Veronicae virtutes et miracula

comprobarent. Instituta deinde quaestio fuit in sacro consilio Ritibus tuendis praeposito, de illius virtutibus, quas quum heroicas plane extitisse compertum esset, sa. mem. Pius PP. VI anno millesimo septingentesimo nonagesimo sexto, octavo kal. maias in ecclesia s. Urbani sententiam tulit de b. Veronicæ virtutibus tum theolalibus tum cardinalibus, earumque adnexis in gradu heroico. De prodigiis item accuratissime inquisitum de more fuit, quumque sacrum consilium, Ecclesiae Ritibus tuendis institutum, singula perpendisset, duo potissimum indubia esse affirmavit. Primum fuit instantanea ac perfecta sanatio sororis Mariae Magdalene Boscaini, sanctimonialis virginis ex ordine Cappuccinarum in urbe Tiferi, quae desperata prorsus valetudine ob diuturnam tabem, Veronicæ opem enixe adprecata, repente convaleuit. Alterum fuit subita ac perfecta curatio Mariae Catharinae Gabani Pacciarini civis Tiferatensis, quae artritico rheumatismo iam pridem afflicta, torpebat omnino. Veronicæ auxilium efflagitans, continuo omnium membrorum motum recuperavit. Illud restabat unum, ut sententiam suam panderet SS. RR. congregatio de Beatarum honoribus Veronicæ tribuendis; atque omnes in affirmativa sententia fuerunt; quomobrem Pius PP. VII super ea re decretum emisit pridie idus septembris anno millesimo octingentesimo secundo. Itaque festa pompa solemnis beatificationis ritus peractus est in Vaticana basilica decimo quinto kal. iul. anno millesimo octingentesimo quarto.

Hanc tamen praeclaram virginem maiori etiam honore cumulare Deus voluit; enimvero plures in supremo mortis discrimine positi, eius opem experti sunt. Quare cum mirandae morborum curationes in sacro cardinalium consilio Ritibus praepositorum quam diligentissime fuissent expensae, duae potissimum exploratae omnino ac certissimae iudicatae sunt. Prima contigit sorori Mariae Gertrudi Camilletti, sanctimoniali Tiferatensi ex sacra Cappuccinarum familia. Illa enim pulmonari phthisi laborans, medicae artis subsidiis nequidquam adhibitis, in extremum vitae discrimen venerat. Itaque b. Veronicæ supplicavit impensius, ut sibi adesset propitia. Leni somno correpta, evigilans inde deploratam iamdiu valetudinem integre recuperavit. Alteram miram omnino sanationem experta est Scholastica Gigli, civis Tiferinas, quae sublimi loco delapsa, cruris dexteri fibulam diffractam doluit. Nullum plane salutaris artis lenimen experta, b. Veronicam obsecravit, ut sibi valetudinem restitueret; eiusque imaginem diffracto cruri cum applicuisset, praeter expectationem, redintegrato crure, sospes prosiluit. Hae nimirum mirandae sanationes a Leone XII P. M. probatae sunt decreto de illis edito pridie kalendas decembris anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo. Post

haec generalis habitus conventus fuit sacrae Rituum congregationis in aedibus Quirinalibus, septimo idus septembris millesimo octingentesimo trigesimo, coram s. m. Pio VIII decessore Nostro, uti deliberaretur, num tuto procedi posset ad b. Veronicæ canonizationem. Omnes quidem in affirmativam sententiam descendunt; attamen idem decessor Noster, morte praeventus, decretum hac de re ferre non potuit. Nos itaque quamvis haec omnia explorata haberemus, nihilominus ut maturius tantum negotium absolveretur, venerabiles fratres Nostros S. R. E. cardinales Ritibus tuendis praepositos audiendos existimavimus, iidemque apud Nos convocati, cum in memorata sententia permansissent, decretum edi mandavimus septimo kal. iun. anni millesimi octingentesimi trigesimi primi.

Tum vero et plures per universum orbem episcopi et conspicui dignitate viri et cum sacra Cappuccinorum familia universus Franciscalium ordo enixe supplicare non destitit, uti Sanctorum honoribus b. Veronicam augeremus. Quorum preces benigne Nos excipientes, primum ab universo collegio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium consilium exquisivimus in consistorio secreto habito die decima decembris millesimo octingentesimo trigesimo octavo. Deinde, ut est in more positum, venn. fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos ex universa Italia in Urbem acciri mandavimus, ut eorum quoque sententiam in hac tanta re decernenda postularem. Qui quidem causam omnem cognoverunt tum ex peroratione in consistorio publico coram Nobis habita a dilecto filio Caesare Lippi consistorialis aulae advocato, tum ex monumentis sacri consilii Ritibus servandis praepositi, quae typis impressa singulis exhibita fuere. Coacto denique decimo tertio kal. iun. huius anni semipublico consistorio, in illud praeterea patriarchas, archiepiscopos, episcopos in Romana curia praesentes convocavimus, factaque omnibus ferendi suffragii potestate, in eandem sententiam universi conspirarunt, nimirum b. Veronicam Sanctarum Virginum albo esse ad censendam. Singulorum itaque suffragia, propria manu subscripta, colligi mandavimus, ut in tabularium Ecclesiae Romanae referrentur: dilectis vero filiis Sedis Apostolicae notariis negotium dedimus, ut consueta de hac re instrumenta conficerent.

Festam itaque diem augustissimae Trinitati sacram, solemni canonizationis ritui celebrando designavimus, fideles hortantes, uti ad superni luminis claritatem impetrandam suas preces Nostris adiungerent. Ubi haec dies faustissima illuxit, convenerunt omnes cleri saecularis ac regularis ordines, omnes Romanae curiae proceres et officiales, cuncti denique venn. fratres Nostri S. R. E. cardinales, patriarchae, archiepiscopi, episcopi, quibus universis praeceuntibus,

solemni supplicationis ritu in basilicam Principis Apostolorum ingressi sumus. Illic, antequam sacris operaremur, dilectus filius Noster Aloysius tit. s. Callisti presbyter card. Lambruschini, perorante dilecto filio Antonio M. Cagiano de Azevedo consistorialis aulae advocato, Nobis preces ac vota detulit virorum principum, sacrorum antistitum et religiosi ordinis Franciscalum, uti b. Veronicam cum beatis Alphonso de Ligorio, Francisco de Hieronymo, Ioanne Iosepho a Cruce ac Pacifico a Sancto Severino in Sanctorum ordinem referremus; cumque iterum ac tertio Nos obsecrasset, ut, optatam sententiam proferentes, omnes christifideles iucundissimo gaudio completeremus; primum universae caelestis curiae praesidium imploravimus, tum a Paraclito Spiritu lucis suae radios humillime postulavimus. Exinde ad honorem sanctae et individuae Trinitatis, ad catholicae fidei amplificationem ac decus, auctoritate D. N. Jesu Christi, beatorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, praedictam b. Veronicam de Iulianis virginem, monialem professam ordinis s. Francisci ex Cappuccinarum familia, christianarum virtutum praestantia ac miraculorum fama celeberrimam, sanctam esse pronuntiavimus, et una cum praedictis Alphonso, Francisco, Ioanne Iosepho, ac Pacifico confessoribus, ecclesiasticis Sanctorum fastis adscripsimus.

Decrevimus vero ut sanctae Veronicae memoria die nona iul. quotannis in Ecclesia recolatur, et christifidelibus qui illius tumultum eadem die venerati fuerint, indulgentiam septem annorum totidemque quadragenas in perpetuum concessimus. Sacrosanctum inde altare conscendimus atque incruentum sacrificium Deo Patri reverenter obtulimus. Quo absoluto, ex podio aulae superioris Vaticanae basilicae solemnem frequenti populo benedictionem peramanter impertiti, omnibus christifidelibus tam eidem benedictioni praesentibus, quam universis, qui sacro canonizationis ritui interfuerunt, plenariam indulgentiam in Domino largiti sumus.

Itaque universi catholicae Ecclesiae filii s. Veronicae ex animo gratulentur, quae virginitatis liliū illibatum custodiens, felicissimas immaculati sponsi nuptias in coelis promeruit. Illius vero auxilium etiam atque etiam flagitent, ne vitiorum illecebris irretiti, gaudium illud consectentur, cuius extrema luctus occupat; verum ab hoc saeculo immaculatos semetipsos servantes, aeternae beatitudinis sedem aliquando pertingant.

Quarum rerum memoria ne ulla unquam vetustate intercidat, apostolicis eam literis consignari volumus, praecipientes ut illarum exemplis typo impressis, et manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem adhibeatur fides, quae adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae voluntatis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, septimo kalendas iunias, pontificatus Nostri anno nono.

† Ego GREGORIUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS

- † Ego B. episc. Ostien. et Velitern. card. Pacca sacri coll. decanus
- † Ego E. episcopus Portuen., s. Ruphinae et Centumcellarum card. De Gregorio maior poenit.
- † Ego I. F. episcopus Albanen. card. Falzacappa
- † Ego C. M. episcopus Praenest. card. Pedicini vice canc.
- † Ego F. Ludovicus episcopus Tusculanus card. Micara
- † Ego A. D. episcopus Sabinensis card. Gamberini
- † Ego C. tit. s. Bernardi ad Thermas presb. card. Opizzoni
- † Ego H. tit. s. Balbinae presb. card. Dandini
- † Ego I. B. tit. s. Pancratii presbyt. card. Bussi
- † Ego I. tit. ss. Petri et Marcellini presb. card. Iustiniani
- † Ego I. Ph. tit. s. Mariae in Araceli presb. card. Franzoni
- † Ego B. tit. s. Mariae in Transtiberim card. Barberini
- † Ego A. tit. s. Callisti presb. card. Lambruschini
- † Ego F. tit. ss. XII Apostolorum presbyt. card. Serra Cassano
- † Ego A. tit. s. Laurentii in Pane et Perna presb. card. Del Drago
- † Ego C. tit. s. Petri ad Vincula presb. card. Castracane De Antelminellis
- † Ego I. A. tit. s. Caeciliae presb. card. Brignole
- † Ego I. tit. s. Susannae presb. card. Della Porta Rodiani
- † Ego C. tit. s. Sylvestri in capite presb. card. Patrizi
- † Ego I. tit. s. Prisciae presb. card. Alberghini
- † Ego P. tit. s. Eusebii presbyt. cardin. Polidori
- † Ego P. M. tit. s. Mariae in Transpontina presb. card. Tadini
- † Ego A. tit. s. Anastasiae presb. card. Maius

- † Ego C. tit. s. Marcelli presb. card. Falconieri
 † Ego A. tit. s. Petri in Monte Aureo presb. card. Tosti
 † Ego I. tit. s. Onuphrii presb. card. Mezzofanti
 † Ego A. s. Mariae ad Martyres prior diac. card. Rivarola
 † Ego Th. s. Caesarei diacon. cardin. Bernetti
 † Ego I. F. s. Agathae ad Suburram diac. card. Marco y Catalan
 † Ego L. s. Eustachii diac. card. Gazzoli
 † Ego M. s. Mariae ad Aquiria diacon. card. Mattei
 † Ego A. s. Mariae in Cosmedin. diac. card. Spada
 † Ego A. s. Mariae in Porticu diac. card. De Flisco
 † Ego A. s. Angeli in Foro Piscium diac. card. Ciacchi.

B. card. Pacca pro-datarius

E. card. De Gregorio.

CXIV.

BULLA

*Canonizationis sancti Francisci de Hieronymo sacerdotis professi Societatis Iesu*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Ad apostolici ministerii munus potissimum pertinere grassanti vitiorum licentiae bellum indicare, et qua zizania in agro Domini superseminata penitus eradicare, qua virtutum aedificium in animis fidelium extruere, eorumque salutem propriis vel laboribus, vel incommodis, vel vitae ipsius iacturae anteferre, non modo luculentissima Sacrarum Scripturarum testimonia, sed illustra quoque exempla ab ipsis Ecclesiae primordiis petita, nec unquam in posterum defutura, unicuique persuadent. Quae quidem apostolatus officia per verbi Dei praedicationem cum spectatissima vitae ratione coniunctam, mirifice implentur; illorum scilicet praeconum virtute, qui potentes, opere ac sermone, plebem verbo aedificant et exemplo.

Novissimum istiusmodi apostolum Franciscum de Hieronymo Deus O. M. terris ostendisse, et tanquam exemplar, in quod intueri

possit, sacro praesertim Ordini superiori aetate suppeditasse visus est; quem omnigenae virtutis exercitio conspicuum, ac miraculorum fama celeberrimum, Societas Iesu sodalem habuisse merito gratulatur. Quamobrem probatissima ipsius vitae ratione ad examen de more revocata, planeque cognita atque perspecta miraculorum veritate, quae b. Francisco deprecatore edita ferebantur, de consilio vnn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, nec non patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, qui ad tantae rei deliberationem in Romanam curiam frequentissimi convenerunt, apostolicae auctoritatis plenitudine qua in suprema totius Ecclesiae procuracione vel immerentibus potimur, b. Franciscum de Hieronymo Sanctorum Caelitum ordini adscripsimus, eumque ab universa Ecclesia sanctum habendum esse ac venerandum decernimus, idque praesentibus apostolicis literis declaramus.

Cryptaleis, quod est oppidum intra fines Hydruntinae provinciae prope Tarentum, anno a partu Virginis millesimo sexcentesimo quadragésimo tertio ex parentibus pietate commendatis ortus Franciscus, primam aetatem ita traduxit, ut facile quisque assequi coniectura potuerit, quis esset puer ille futurus, cuius crescentis vitae primordia iam tum ceteros in admirationem raperent. Ab nugis scilicet ac iocis, quibus puerilis aetas delectatur, se perpetuo abstinuit; imo vero religionis ac pietatis operibus unice intentus, circumfusus aequalium agmen fidei nostrae rudimentis imbuebat. Pius in egenos, illorum inopiam stipe atque eleemosynis recreabat, aucto interdum (ut fama est) per prodigium pane, ubi satiandae non esset pauperum multitudini.

Acta itaque pientissime et per honestas artes pueritia, cum duodecimum aetatis annum Franciscus attingeret, piam sacerdotum domum a s. Caetano nuncupatam, Tarenti ingressus, mirum profecto, ut singulari vitae innocentia, morum suavitate ac prompto, quo pollebat, animo ad quaevis charitatis munia alacriter obeunda sodales illos delectarit ac iuverit; qui solerti adolescentulo sacrae aedis curam et christianam puerorum institutionem praecipue commendatam voluerunt. Cum tantam sui spem faceret, quindecim annos natus, in clericalem ordinem relatus est, emensoque egregia cum laude minorum disciplinarum et philosophiae curriculo, ut plenioram sacrarum rerum notitiam sibi compararet, Neapolim se contulit, ibique sacerdotio auctus, in collegio patrum Societatis Iesu nobilibus adolescentibus erudiendis instituto, ad theologicas et vero etiam iuris doctrinas excolendas animum convertit. Mox religiosae illius familiae sodales cum experti novissent, qua singulari continentiae, religionis

¹ Ex opere existente in bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editti del 1839», tom. 1, doc. 260.

pietatisque laude Franciscus emineret, illum dignissimum habuerunt, cui contubernalis praefecti munus tuto committerent. Nec exitus expectationem fefellit; illud enim omni nisu urgendum sibi proposuit, ut verbo et exemplis facilem iuventam, suae curae concreditam, ad pietatis amorem omnemque honestatem informaret. Quantum vero temporis ab istiusmodi occupationibus vacuum ac liberum Francisco supererat, illud ab aliorum commercio seiunctus, ad rerum divinarum contemplationem afflictationemque corporis conferebat. Hinc tantopere de illius sanctimoniae praestantia opinio apud omnes invaluerat, ut honestissimo sacerdotis sancti praenomine, vulgo designaretur.

Sed iam tempus adventasse novit, quo dolente licet patre filii desideratissimi secessionem, Societatis Iesu institutum, quod iamdiu sibi erat in votis, profiteretur. Itaque Neapoli inter tyrones Loyolaeos libentissime exceptus, caelestem in terris beatitatem praegustare sibi videbatur, atque adeo virtutum omnium exercitatione inclaruit, ut provectiores quosque sodales tanta sanctimoniae luce percussos facile superaverit. Quamobrem post exactum unius anni religiosae vitae tyrocinium, sacris missionibus obeundis in Hydruntinam Apulamque provincias missus, omni prorsus laborum ac sollicitudinum genere perditos hominum mores ad virtutem revocavit. Hinc Neapolim reversus, theologiae studia penitus absolvit solemnique vota Deo nuncupavit.

Divini amoris impetu abreptus, vehementissimo martyrii perferendi desiderio aestuabat, cui facilius explendo penes summum Societatis Iesu moderatorem preces ingeminavit, ut sibi copiam faceret ad Indos commeandi, quo Iaponias gentes, superstitionis errorumque tenebris obductas, ad catholicae religionis lucem veritatemque haud sine capitis discrimine traduceret. Praesuli tamen respondenti sibi: Indias suas et Iaponiam, Parthenopaeas provincias esse oportere, vir obsequentissimus acquievit, nec prudens moderatoris consilium improbavit eventus. Laboriosam scilicet apostolicae vitae rationem per quadraginta quatuor annos integris animi corporisque viribus ulloque propemodum labore flecti nesciis produxit; et quamvis exiguum fuscumque vocem nactus a natura fuerit, cum tamen verba faceret e suggestu, eadem longissime audiebatur, quod omnibus portento simile videbatur. In agris sibi demandatis, qua poterat, maxima contentione excolendis ita insudavit, ut rerum praeclarissime gestarum numero et gravitate, quasi multiplex ipse foret, plurium hominum in id unice adnitentium labores aequasse unus Franciscus visus fuerit.

Universas ferme Neapolitani regni provincias obivit, sacris undequaque missionibus tepescentem fidelium pietatem excitavit, inflammavit, atque effrontium praesertim mulierum vitam

molliter licenterque habitam, ad modestiae pietatisque normam, Deo bene iuvante, redegit. Nulla molestiarum mole, nulla itinerum difficultate, nulla laborum vi deterritus, non prius ab opere quod in animarum utilitatem cederet, Franciscus desistebat, quam penitus perfectum illud atque absolutum fuisset. Piaculares fidelium confessiones assidue excipiebat, per urbem ac finitima oppidula versari decem integros dies in uno quolibet mense consuevit, ut dispersam hominum multitudinem, in unum coactam, sacro Angelorum pane reficeret. Inter haec frequentissimas diu noctuque in locis admodum dissitis conciones ad populum habuit; religiosa virorum coenobia identidem adibat eosdemque ad omnem virtutis laudem hortabatur. Virginum monasteria iussus invisebat, ut regularis disciplina si quid forte remisisset, ad pristinum robur revocaret. Plurium puellarum integritati, emendicata etiam ostiatim stipe, perfugium aperuit. Aegrotis in nosocomio iacentibus praesto erat, ut corporis non modo, verum etiam animae morbis convalescerent, nocentesque homines carceribus conclusos alloquebatur, eosque verbis, ardore plenissimis, vitiorum coeno expiabat, ac fidelibus praesertim in extremo vitae exitu laborantibus, spiritualia subsidia allaturus diu noctuque praesens aderat. Ita sane omnibus omnia factus prope infinitam hominum multitudinem Christo lucrificavit; adeo ut quotquot urbes ac loca perlustraverit, tot praeclarissimos de inferno hoste triumphos reportarit. Sanctissimum Eucharistiae sacramentum per plures continentes horas mira animi dulcedine perfusus, venerari consuevit, mentemque in rerum sacrarum contemplatione diutissime defixam, caelestibus quodammodo inserere adnitebatur. Deiparam Virginem singulari quodam charitatis affectu prosequabatur, atque ut in matrem amantissimam pari dilectionis studio omnes exardescerent, impensissime contendit.

Inter tot tamque praeclara facinora caelestibus quoque prodigiis divinitus comprobata, tanta vir apostolicus humilitatis virtute praestitit, ut licet communi omnium appellatione angelus diceretur, abiecto nihilominus Francisci peccatoris titulo se perpetuo depresserit ac dehonestaverit. Nec frequens cleri totius occursum quum in aliquem locum adventaret, nec plurium praestantium dignitate virorum observantia, nec mira de illius sanctitate, quae penes cuiuscumque generis homines percubuerat opinio, Francisci animum ullatenus erigere potuerunt; quandoquidem maximus caeteris, sibi uni minimus videbatur. Illatas sibi iniurias aequo animo ferebat; cumque gravem alapam tum nobilis generis adolescens, tum homo ad triremes damnatus, nefario ausu, eidem duxerint, positus humi genibus vir humillimus alteram ambobus maxillam ultro caedendam ob-

tulit. Nec quisquam superiorum voluntati Francisci obtemperantior. Illud unum dixisse sufficiat, quod rectoris iussu, ex longinquo loco Neapolim accersitus, ut virum gravi morbo correptum alloquio suo sustentaret, sacram missionem iam inchoatam, et unde optimam frugem sperare licebat, protinus ipse abruptit, illuc properans quo vocabatur. Custos paupertatis fuit severissimus; hinc vestibus operiebatur laceris propemodum ac detritis; hinc angustiorum cellam prope domus aditum sub scalas positam incolebat, eamdemque viliori, quam ceteri sodales haberent, supellectile instructam, omnia denique pauperrimi hominis morem cultumque ostentabant.

Ad haec accessit vitae austeritas plane singularis. Fere nunquam mensae assidebat, ast in genua provolutus tam modicum cibum ac potionem corpori impertivit, ut mirum omnibus videretur quomodo sustentare vitam laboris plenam potuerit. Breves somnos, nec cruciatibus vacuos, vel humi carpebat vel in tabula; ferreis ciliciis alte perforatos artus excruciebat, ac vehementissimos sibi verberum ictus vel domi vel inter concionandum asperrimis flagris inferebat, sic ut avulsa interdum carne, miserandum intuentibus suis spectaculum exhiberet.

Tanta igitur laborum contentione debilitatus ac fractus lethalem in morbum incidit, quem vitae suae finem allaturum praevидit ac praenunciavit. Susceptis itaque religiosissime sacramentis cum ad mortalis vitae exitum properaret, religiosae domus rectorem pro sua humilitate obiurgavit, ne sineret immeriti corpus communi sodalium tumultu condi, ast omni sepulchri honore privatum in apertum campum proiici iuberet. Postquam denique animam pietissimam Christo Servatori ac Binae Virgini commendasset, inter adstantium lacrymas de Francisci obitu insolabiliter moerentium, tertium supra septuagesimum agens aetatis annum, dormientis more, ad superos evolavit quinto idus maii millesimo septingentesimo decimo sexto.

Ut primum vulgatum est, Franciscum de Hieronymo supremum diem obiisse, ingens multitudo protinus advenit desideratissimi viri manus deosculandi atque aliquid diripiendi cupiditate, quod viventis in usu fuisset. Nec signa defuerunt, quibus eximiam Francisci sanctitatem palam testari Deus voluit, ut nimis sui amicus honoraretur. Quibus late pervulgatis, Neapolitanus antistes ordinaria qua pollebat auctoritate, cum nondum a Francisci obitu duodecim anni transiissent, tum in eius vitam, virtutes ac miracula, tum etiam in cultum, qui Ecclesiae iudicium non praeoccupasset, binis processibus inquisierat. Quod archiepiscopi opus severissimo congregationis Sacris Ritibus tuendis institutae examini et iudicio subiectum ac

probatum est, et causa beatificationis et canonizationis beati Francisci de Hieronymo decimo nono kal. ianuarias anno millesimo septingentesimo trigesimo agi coepta est.

Quamobrem auctoritate apostolica publicas in tabulas ea omnia relata sunt, quae Francisci virtutes ac miracula potenti illius prece a Deo, uti ferebatur, patrata complecterentur. His omnibus in consilio Sacris servandis Ritibus matura deliberatione expensis atque excussis, cum nemine suffragantium dissentiente (quod vix unquam contingit) in eam universi sententiam convenerint, quod Franciscus mortalem vitam dum ageret, virtutes omnes in gradu heroico exercuerit, post celebrata generalia comitia pridie nonas aprilis anno millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo coram sa. me. Benedicto XIV praedecessore Nostro, Pontifex pietissimus quamvis sacram Eucharistiam in viaticum iam sumpsisset mortique proximus decumberet, nihilo tamen secius non prius ex hac vita discedendum duxit, quam memoratum laudatae congregationis votum rite confirmaret. Quod sexto nonas maias eiusdem anni perfectum est. Absoluto de virtutibus iudicio, instituta quaestio est de miraculis, quibus Deus opt. max. praeclaram Francisci sanctimoniam manifestasse vulgo censebatur. Ex iis autem duo extra omnem dubitationem posita, in consuetis Sacrorum Rituum congregationis coetibus reperta, et a Pio VII praedecessore Nostro, uti vera miracula solemniter decreto, quod edidit quinto idus februarias anno millesimo octingentesimo sexto, comprobata sunt, nimirum: Instantanea et perfecta sanatio medici physici Ioannis Ambroselli ab insanabilibus et gangrae-nae correptis vulneribus in dextero brachio per igneae balistae explosionem inflictis cum ossium fractura et in fragmenta collisione, atque insigni musculorum nervorumque eiusdem brachii laceratione. Alterum: Instantanea ac perfecta sanatio sanctimonialis Mariae Angelae Ruspoli a diutina hemiplegia, sive totius sinistri lateris paralyti apoplexiam consequuta, aliisque gravibus affectionibus, cum integra virium restitutione. Deinde cum saepius memorata Sacrorum Rituum congregatio in generali conventu ad aedes Quirinales habito pronunciasset, tuto Franciscum de Hieronymo in Beatorum Caelitum numerum adscribi posse; idipsum Pius VII praecessor Noster decimo quarto kalend. apr. eiusdem anni, edito decreto, sancivit, sollemnique beatificationis in basilica Principis Apostolorum peracta sunt.

Decursu temporis ad validam b. Francisci de Hieronymo intercessionem miracula adhuc multa contigisse dicebantur, quibus ad accuratissimam trutinam de veteri more revocatis, duo rursus pro eiusdem canonizatione certissima habita sunt. Nempe primum: Instantanea et perfecta sanatio Caietani Santoro annorum

octoginta quatuor ab ulcere inveterato maligno insanabili in dextero crure. Alterum: Instantanea et perfecta sanatio ab invincibili cruris dexteri anchilosi, seu articuli immobilitate post diuturnum ulcus a combustione productum cum ossium carie in epilectica muliere Maria Iosepha Greco. Cum Sacrorum Rituum congregatio plenius suffragiis horum miraculorum veritatem asseruerit, eadem idibus septembris anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto auctoritate apostolica confirmavimus.

Deinde vero cum in generali Sacrorum Rituum consessu, coram Nobis ad aedes Quirinales habito, quinto idus martii anno millesimo octingentesimo trigesimo sexto deliberatum fuerit, num ad solemnem b. Francisci de Hieronymo canonizationem procedi tuto posset, cumque universi in affirmativam sententiam descenderint, hac de re decretum evulgari iussimus.

Tunc enim vero plures episcopi ac viri ex omni ordine spectatissimi, praesertim autem sodales Societatis Iesu summis precibus enixe a Nobis flagitarunt, ut b. Franciscum de Hieronymo Sanctorum honore cumularemus. Faciles itaque supplicibus aures exhibentes, primum venn. fratres Nostros S. R. E. cardinales in consistorio secreto die decima decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo de sententia postulavimus. Deinde venn. fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos ex universa Italia in Urbem vocavimus, ut quid ipsi sentirent, Nobis patefacerent. Qui posteaquam causam omnem cognoverunt, tum ex oratione quam de laudibus b. Francisci coram Nobis habuit dilectus filius Thomas Gnoli, decanus consistorialis aulae advocatus, tum etiam ex monumentis sacri consilii Ritibus tuendis praepositi, quorum exemplar typis editum unicuique illorum exhiberi iussimus, in semipublicum consistorium convenerunt coram Nobis coactum sexto idus maii, in quo venn. fratres Nostri S. R. E. cardinales, patriarchae, archiepiscopi, episcopi in eandem omnes sententiam conspirarunt de Sanctorum honoribus b. Francisci deferendis. Collectis itaque singulorum suffragiis, propria manu subscriptis, ut in tabularium Ecclesiae Romanae referrentur, dilectis filiis Sedis Apostolicae notariis negotium commisimus, ut consuetam hac super re instrumenta conficerent.

Festam itaque diem augustissimae Trinitati sacram, solemni canonizationis ritui celebrando designavimus, fideles hortantes uti ad superni luminis claritatem impetrandam, suas preces adiungerent. Ubi haec dies faustissima illuxit, convenerunt omnes cleri saecularis et regularis ordines, omnes Romanae curiae proceres et officiales, cuncti denique venn. fratres Nostri S. R. E. cardinales, patriarchae, archiepiscopi, episcopi, quibus universis praeestantibus, solemni supplicationis ritu basilicam Principis Aposto-

lorum ingressi sumus. Illic antequam sacris operaremur, dilectus filius Noster Aloysius titulo s. Callisti presb. card. Lambruschini, perorante dilecto filio Antonio Maria Cagiano de Azevedo consistorialis aulae advocato, Nobis preces ac vota detulit virorum principum, sacrorum antistitem atque universae Societatis Iesu sodalium, uti b. Franciscum cum beatis Alphonso Maria de Ligorio, Ioanne Iosepho a Cruce, Pacifico a Sancto Severino ac Veronica de Iulianis in Sanctorum ordinem referremus; cumque iterum ac tertio Nos obsecrasset, ut optatam sententiam proferentes, universos christifideles iucundissimo gaudio compleremus, primum universae caelestis curiae praesidium imploravimus, tum a Paraclyto Spiritu lucis suae radios humillime postulavimus. Exinde ad honorem sanctae et individuae Trinitatis, ad catholicae fidei amplificationem ac decus, auctoritate D. N. Iesu Christi, beatorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, praedictum b. Franciscum sacerdotem professum Societatis Iesu, christianarum virtutum praestantia ac miraculorum fama conspicuum, sanctum esse pronuntiavimus, et una cum praedictis Alphonso, Ioanne Iosepho, Pacifico et Veronica ecclesiasticis Sanctorum Confessorum non Pontificum fastis adscripsimus.

Decrevimus insuper ut b. Francisci memoria quinto idus maii quotannis in Ecclesia recolatur, et christifidelibus, qui illius tumultum eodem die venerati fuerint, indulgentiam septem annorum totidemque quadragenas in perpetuum concessimus. Quo absoluto, ex podio aulae superioris Vaticanae basilicae solemnem frequenti populo benedictionem peramanter impertiti, omnibus christifidelibus tam eidem benedictioni praesentibus, quam universis qui sacro canonizationis ritui interfuerunt, plenariam indulgentiam in Domino largiti sumus.

Vos itaque praecipue alloquentes, quotquot sacrae militiae nomen dedistis, vehementissime in Domino hortamur, ut quandoquidem novum vobis ecclesiasticae perfectionis exemplar ad imitandum proponitur, illud prae oculis habentes fulgidissimis Francisci de Hieronymo vestigiis insistatis. Omnibus vero christifidelibus auctores sumus, ut virum apostolicum qui praeclaro charitatis ardore succensus, in curanda proximorum salute totus incubuit, propitium precibus sibi reddant, ut sempiternam beatitatem, ad quam ingentem hominum multitudinem gravissimis exantlatis laboribus, Deo opitulante, traduxit, praesenti illius auxilio feliciter assequantur.

Atque ut auspiciatissima huius rei memoria nulla unquam temporis diuturnitate interitura sit, apostolicis eam literis consignari et roborari volumus, mandantes ut eorum exemplis alicuius notarii publici manu subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate con-

stitutae munitis, eadem habeatur fides, quae praesentibus hisce adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae voluntatis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, septimo kalendas iunias, pontificatus Nostri anno nono.

† Ego GREGORIUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS

- † Ego B. episcopus Ostien. et Veliternen. card. Pacca sacri collegii decanus
- † Ego E. episcopus Portuen., s. Ruphinae et Centumcellarum card. De Gregorio maior poenit.
- † Ego I. F. episcopus Albanen. card. Falzacappa
- † Ego C. M. episc. Praenest. card. Pedicini vice can.
- † Ego F. Ludovicus episc. Tusculanus card. Micara
- † Ego A. D. episcopus Sabinensis card. Gamberini
- † Ego C. tit. s. Bernardi ad Thermas presb. card. Opizzoni
- † Ego H. tit. s. Balbinae presb. card. Dandini
- † Ego I. B. tit. s. Pancratii presbyt. card. Bussi
- † Ego I. tit. ss. Petri et Marcellini presb. card. Iustiniani
- † Ego I. Ph. tit. s. Mariae in Aracaeli presb. card. Franzoni
- † Ego B. tit. s. Mariae in Transtyber. presb. card. Barberini
- † Ego A. tit. s. Callisti presb. card. Lambruschini.
- † Ego F. tit. ss. XII Apost. presb. card. Serra Cassano
- † Ego A. tit. s. Laurentii in Pane et Perna presb. card. Del Drago
- † Ego C. tit. s. Petri ad Vincula presbyt. card. Castracane de Antelminellis
- † Ego I. A. tit. s. Caeciliae presb. card. Brignole
- † Ego I. tit. s. Susannae presb. card. Della Porta Rodiani
- † Ego C. tit. s. Sylvestri in capite presb. card. Patrizi
- † Ego I. tit. s. Priscaae presb. card. Alberghini
- † Ego P. tit. s. Eusebii presbyt. cardin. Polidori

- † Ego P. M. tit. s. Mariae in Transpontina presb. card. Tadini
- † Ego A. tit. s. Anastasiae presb. card. Maius
- † Ego C. tit. s. Marcelli presb. card. Falconieri
- † Ego A. tit. s. Petri in Monte Aureo presb. card. Tosti
- † Ego I. tit. s. Onuphrii presb. card. Mezzofanti
- † Ego A. s. Mariae ad Martyres prior diac. card. Rivarola
- † Ego Th. s. Caesarei diac. card. Bernetti
- † Ego I. F. s. Agathae ad Suburram diac. card. Marco y Catalan
- † Ego L. s. Eustachii diac. card. Gazzoli
- † Ego M. s. Mariae ad Aquiria diac. card. Mattei
- † Ego A. s. Mariae in Cosmedin diac. card. Spada
- † Ego A. s. Mariae in Porticu diac. card. De Flisco
- † Ego A. s. Angeli in Foro Piscium diac. card. Ciacchi.

B. card. Pacca pro-datarius.

E. card. De Gregorio.

CCXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Novo vicariatus Aegypti praeficit Perpetuum a Solero episcopum Fesseilen.*¹

Dilecto filio

Perpetuo a Solero

fratrum ord. Min. s. Francisci de Observantia

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam christifidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur atque ad aeternam salutem animarum suarum assequendam opportunis praesidiis adiuventur, omni quo cum Deo possumus studio providere. Itaque cum per similes apostolicas literas de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, praevia dismembratione missionis superioris Aegypti atque Arabiae a vicariatu apostolico Alepii, peculiarem vicariatum apostolicum latini ritus in universa illa regione erigen-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

dum duxerimus, de eorundem venn. fratrum consilio, te, de cuius pietate, doctrina, integritate ac singulari zelo praeclara accepta sunt testimonia, eidem vicarium praeficiendum censuimus.

Quamobrem, te, quem per similes apostolicas literas, hoc ipso die datas, in episcopum ecclesiae Fesseilen. sub archiepiscopatu Cirtensi, vulgo *Fesse*, in partibus infidelium renuntiavimus, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce literis auctoritate Nostra apostolica ad Nostrum atque eiusdem Apostolicae Sedis beneplacitum in vicarium apostolicum Aegypti et Arabiae in commemoratis regionibus eligimus, constituimus et deputamus. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter accipiant et efficaciter adimplenda curent, alioquin sententiam seu poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Visitatorem apostolicum patriarchatus Chaldaeorum deputat Franciscum Villardell archiepiscopum Philippensem delegatum apostolicum Aleppi*¹.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

**Venerabili fratri
Francisco Villardell archiep. Philippensi
vicario apost. Aleppi**

GREGORIUS PP. XVI.

**Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Cum ad ecclesiastica negotia patriarchatus Babylonensis rite componenda necesse prorsus noverimus, ut magis accurata notitia praesentis illius ecclesiae status habeatur, ac certo constet quibus modis recto spirituali nationis regimini prospici possit, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, visitatorem apostolicum totius patriarchatus Chaldaeorum eligendum statuimus, atque huiusmodi munus tibi committendum censuimus.

Quocirca peculiari te beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, ad Nostrum atque huius Apostolicae Sedis arbitrium, in visitatorem apostolicum totius patriarchatus Chaldaeorum, cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus et privilegiis, quae eiusmodi propria sunt officii, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium, eligimus, constituimus et deputamus.

Mandamus propterea etc. caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXVIII.

INDULTUM

*Canonicis insignis collegiatae ecclesiae parochialis pagi Castri Novi ad Scriviam (Borgo di Castel Nuovo di Scrivia) datur facultas gestandi rocchetum*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani beneficentia Pontificis honorifica insignia iis ecclesiasticis viris tribuere solet, qui conspicuis in templis, in hymnis et canticis laudes Deo persolvunt, ut ipsi maiori cura et stu-

² Ex Archivio Secretariae Brevium.

dio suscepti muneris partes pie ac religiose obire et virtutum ornatu fulgere nitantur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii praepositus et canonici insignis collegialis et parochialis templi oppidi Castri Novi ad Scriviam, Derthonen. dioeceseos, eorum in votis esse lineum manicatum amiculum, vulgo rocchetto, gestare posse ad maius eiusdem templi decus atque ornamentum. Quocirca supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi indultum ipsis concedere velimus. Nos vero gravi ven. fratris Derthonensis episcopi accepto testimonio, ex quo Nobis innotuit oppidum ipsum populi frequentia aliisque rebus florere, atque canonicorum collegium viris pietate, religione, virtute, vitae integritate, morum gravitate spectatis esse ornatum, huiusmodi postulationibus libenter annuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis ac poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes atque absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, praeposito et canonicis collegialis et parochialis ecclesiae oppidi Castri Novi ad Scriviam, Derthonen. dioecesis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut lineum manicatum amiculum seu rocchetum in choro, in conventibus seu, ut dici solet, capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus gestare libere et licite possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quoties opus fuerit collegii canonicorum et eiusdem collegiatae ecclesiae etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Delegatum apostolicum pro Aegypto et Arabia constituit, ipsius regionis vic. ap. latinitus*¹.

Dilecto filio
Perpetuo a Solero
fratrum ord. Min. s. Francisci de Observantia

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum christifidelibus rituum orientalium valde profuturum noverimus, delegatum apostolicum pro Aegypto et Arabia constitui, ad normam illius, qui iamdiu in Montem Libanum mitti consuevit: Nos de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, eiusmodi munus tibi committendum censuimus, ea profecto spe freti fore, ut pro tua singulari pietate, doctrina, prudentia ac religionis propagandae zelo, munus ipsum cumulate sis expleturus.

Quocirca te, quem per similes apostolicas literas, hoc ipso die, datas in delegatum etiam apostolicum pro Orientalibus in illis regionibus eligimus, constituimus et deputamus.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut te ad officium delegati apostolici pro Aegypto et Arabia iuxta praesentium tenorem excipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad huiusmodi pertinent officium, praesto sint atque obediant, tuaque salubria monita et mandata reverenter suscipiant atque efficaciter adimpleant, alioquin sententiam seu poenam quam rite tuleris in rebelles seu statueris, ratam habebimus, et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

CCXX.

MOTU-PROPRIO

Templum s. Laurentio martyri sacrum, oppidi Urbisaliae, Maceratensis dioecesis, ad insignis collegialis ecclesiae gradum et honorem evehitur; ibique canonicorum collegium, una dignitate, praepositurae nomine, ac septem canonicis conflatum, et duo choralia beneficia constituuntur. Paroecia s. Georgii extinguitur, ac illius animarum cura ad idem templum s. Laurentii transfertur¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In suprema Principis Apostolorum specula, nullis certe Nostri promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio collocati, de universi dominici gregis salute vehementer solliciti, nihil profecto inausum nihilque inexpertum relinquimus, ut grex idem prospere ubique gubernetur, atque ad caelestia pascua feliciter deducatur. Hinc si ratio atque animarum utilitas persuadeat in insigni aliquo oppido canonicorum collegium institui, ac templum aliquod collegialium ecclesiarum nomine atque honoribus decorari, id quidem eo libentius peragendum censemus, quo magis magisque in Divini Numinis gloriam, spirituales christifidelium disciplinam, et catholicae religionis incrementum cedere posse cognoscimus. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii clerus populusque Urbisaliae, Maceratensis dioeceseos, eorum in votis esse, princeps illius oppidi templum, s. Laurentio martyri sacrum, ad collegialis ecclesiae gradum evehi, ibique canonicorum collegium constitui atque iccirco enixis precibus a Nobis efflagitarunt, ut suprema Nostra apostolica auctoritate, eorum desideriis hac in re benigne annuere velimus. Etenim Urbe Salvia, quae e nobilioribus Piceni civitatibus, atque etiam episcopali sede decorata fertur, ab Alarico rege funditus eversa, oppidum ibidem Urbisaliae nomine appellatum, suam habuisse originem prisca monumenta veterumque rerum scriptores testantur. Quod quidem oppidum, amoeno in colle situm, labentibus annis adeo crevit, ut aedificiorum structura, populi frequentia, templorum numero et beneficiorum copia inter insignia oppida ac summorum Pontificum privilegiis ditata numeretur. Sacra autem aedes Deo in honorem s. Laurentii martyris dicata, non solum amplitudine sacraeque supellectilis ornatu, sed nuperrima quoque constructione graphice absoluta, tabulis, subsellario seu choro, et musico organo, ita praestare videtur, ut venerabilis frater Franciscus Teloni, hodiernus Maceratensium ac Tolentinatum antistes, huius-

modi collegiatae erectionem sibi optatissimam, atque animarum saluti vel maxime utilem esse clare aperteque significavit. Beneficiorum enim possessores, nullo residendi onere obstricti, alibi morari consueverunt, ac propterea praeter duos animarum curatores, nemo christianae plebi praesto erat, qui divini Verbi praeconio, fidelium confessionibus excipiendis, sacramentorum ope ac religionis et pietatis operibus christifidelium, auxiliarias praeberet manus. Neque vero desunt ea, quibus collegiatae erectioni, canonicorum et fabricae dotationi pro loci qualitate et dioecesis consuetudine prospici possit. Namque praeter duo beneficia parochialia liberae collationis ac satis amplis aucta redditibus, quorum unum in vetusta ecclesia s. Georgii, alterum in eodem s. Laurentii templo, quod in praesentia rectore caret, et bona ad extinctas sodalitates spectantia, plura alia extant beneficia, quorum cum patroni, tum rectores quam libentissime consentiunt, ut ipsa beneficia in canonicas praebendas convertantur, et choralibus subiiciantur servitio. Nos itaque rebus omnibus maturo examine perpensis, cum noverimus huiusmodi rem maiori Dei gloriae, divinique cultus incremento ac spirituali illius oppidi bono et christifidelium aedificationi et consolationi valde prodesse, de venna fratrum Nostrorum S. R. E. cardd. Negotiis Consistorialibus praepositorum consilio, eiusmodi postulationibus alacri libentique animo annuendum censuimus. Quamobrem clerum populumque oppidi Urbisaliae, Maceratensis dioecesis, paterna animi Nostri charitate complecti volentes, eorumque singulas personas peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis etc. etiam censentes, Motu-Proprio, certa scientia, Nostraeque apostolicae potestatis plenitudine ecclesiam s. Laurentio martyri dicatam, atque in oppido Urbisaliae, Maceratensis dioecesis, positam, parochialem tamen et principem seu matricem uti antea semper extitutam, hisce literis, ad insignis secularis collegiatae ecclesiae gradum atque honorem sub invocatione et titulo eiusdem s. Laurentii martyris, cum canonicorum collegio seu capitulo, subsellario seu stallo, choro, mensa capitulari, sigillo, aliisque signis, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, praeeminentiis, concessionibus et gratiis, quae ceteris secularibus ac insignibus collegiatis etiam parochialibus et matricibus existentibus ecclesiis iure, usu et consuetudine, privilegio, non tamen ex indulto particulari concessa, nec titulo oneroso competunt, perpetuum in modum evehimus atque attollimus. Ac propterea in eadem ecclesia s. Laurentii martyris, insignis collegiatae honore decorata, unam praeposituram liberae collationis, sed doctrinae facto periculo ac publico experimento, ex sacrorum canonum praescripto, con-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

ferendam, eadem auctoritate Nostra instituimus, quae praepositura erit prima et unica canonicorum collegii dignitas, et tam in clero et capitulo quam in supplicationibus aliisque actibus, functionibus sive privatis sive publicis praeesse ac praeeminentiam habere debet, atque etiam septem alias canonicales praebendas, et duo choralia beneficia, seu mansionarias uti dicunt, pariter erigimus atque statuimus. Parochiale beneficium ecclesiae s. Georgii extinguimus atque supprimimus, et animarum curam in ecclesiam parochialem s. Laurentii ad collegiatam gradum erectam transferimus, et cum ea perpetuo coniunctam esse decernimus. Animarum curam s. Laurentii sic perpetuo unitam atque coniunctam praedictae praepositurae imponimus atque iniungimus, ita ut praepositus pro tempore sit totius oppidi verus ac proprius parochus, qui curionis munia per se ipse diligenter ac sollicite obire et sacrum seu Missam pro populo diebus festis etiam deductis celebrare, atque uti loquuntur applicare debeat. Tribus vero ex supra erectis canonicatibus, iis nempe, qui bonis vacantis paroeciae s. Laurentii erunt dotandi, quique liberae erunt collationis, ac publico experimento coram examinatore synodalibus habendo tribus presbyteris erunt conferendi, perpetuum onus imponimus, praeposito, in tempore existenti, opem ferendi in gerenda animarum cura, modo tamen et forma ab harum literarum exequutore praescribenda, atque ea etiam adiecta lege ut canonico ex iisdem possessione iuniori, pondus immineat sacrum faciendi in commemorata ecclesia s. Georgii, ibique consuetas peragendi sacras functiones ad populi commoditatem. Praeposito autem tribusque praedictis canonicis et beneficiariis seu mansionariis onus imponimus, apud collegiatam ecclesiam personaliter residendi, nec non collegialiter missam conventualem canendi pro benefactoribus in genere, itemque recitandi et canendi in choro horas canonicas cum diurnas tum nocturnas, aliaque divina obeundi officia singulis diebus etiam deductis, atque etiam diebus officii duplicis ritus primae ac secundae classis in maiori hebdomada et aliis quoque diebus ab eodem exequutore praescribendis. Ut autem praepositus et canonici eiusdem collegialis et parochialis ecclesiae s. Laurentii, diebus praesertim de praeepto festis, confessionibus fidelium excipiendis commodius operam navare possint, concedimus atque indulgemus, ut capitulares vespertinis praecedentis diei horis matutinum et laudes sequentis diei in choro persolvere valeant, atque ad id peragendum facultates prudenti arbitrio episcopi pro tempore existentis tribuimus. Eidem praepositurae eiusque pro tempore possessori, omnia et singula bona, fructus, redditus, actiones et iura, quae dotem ac praebendam paroeciae s. Georgii extinctae efficiebant,

quaeque, detractis oneribus, ad annua scutata centum quinquaginta circiter romanae monetae pertingere asseritur, perpetuo adscribimus atque attribuimus, excepta tamen domo parochiali cum horto suppressae paroeciae s. Georgii, sed comprehensis aedibus parochialibus s. Laurentii collegiatae et parochialis ecclesiae, et iniuncto eidem praeposito onere suis sumptibus conservandi seu manutenendi praedictam ecclesiam s. Georgii, ut inibi divinus cultus, uti antea, cum decore exerceatur. Omnia autem et singula bona, redditus, iura, emolumenta, non tamen parochialia, ad vacantem s. Laurentii paroeciam spectantia, quae pariter, demptis oneribus, annuam, ut fertur, summam scutatorum biscentum et quadraginta attingunt, ab eadem paroecia auferimus, dividimus, eaque tribus canonicatibus liberae collationis eorumque pro tempore possessoribus, quibus onus adiuvandi praepositum in obeunda animarum cura impositum est, aequis portionibus adsignamus et attribuimus. Reliquis vero canonicatibus laicorum patronatui subiectis assignamus et adiudicamus bona ac iura totidem beneficiorum simplicium, quae prout simplicia beneficia, seu cappellanas, supprimimus, nimirum uni canonicatui bona beneficii beatae Mariae Virginis, cui a Maestate nomen, in rurali templo eidem Deiparae Virgini dicato erecti, cuius redditus annuam pecuniae vim scutatorum septuaginta, deductis oneribus, efficiunt, cuiusque patronatus ad populum seu communitatem Urbisaliae pertinet, canonica vero institutio ad capitulum et basilicam Lateranensem, quae iura sarta, tecta esse iubemus; item alteri bona simplicis beneficii beatae Mariae Virginis, cui a Misericordia nomen, iuris patronatus domus Savini, cuius annui fructus, impletis oneribus, ad scutata quinque et sexaginta pertingunt, atque bona simplicis beneficii, cui a Purgatorio titulus, et cuius patronatus activus, uti dicunt, ad ordinem seu communitatem Urbisaliae, passivus vero ad familiam Savi pertinere dicitur; ac tandem alteri bona simplicis beneficii sancti Dominici, quod patronatus iure ad familiam Garofani spectat. Et quoniam bona beneficii Purgatorii, uti loquuntur, annuam summam scutatorum quadraginta, et bona beneficii s. Dominici annuam triginta scutatorum summam attingunt, deductis oneribus, iccirco beneficio seu canonicatui Purgatorii domum parochialem cum horto extinctae paroeciae s. Georgii addendam esse iubemus, cuius fructus ad decem circiter annua scutata pertingunt; beneficio vero seu canonicatui s. Dominici subiective uti dicunt nunc pro tunc; cum primum quocumque modo vacaverit, bona addi mandamus simplicis ac liberae collationis beneficii, cui a s. Sebastiano nomen, quo in praesentiarum fruitur dilectus filius Carolus Mariani, cunctis tamen impletis prius oneribus, licet illius annuus redditus scutata quindecim vix attingat. Bona, redditus et

iura quovis modo ad sodalitatem Misericordiae iamdiu extinctam pertinentia, deductis oneribus, duabus mansionariis seu beneficiis choralibus liberae collationis ac duobus presbyteris, conferendis aequis partibus, attribuenda esse iubemus. Iam vero ut aedes templi s. Laurentio sacri, in collegialem ecclesiam erecti, conserventur reficianturque, ac ibi divinus cultus rite et decore exerceatur, fabricae et sacrario eiusdem ecclesiae, firmis remanentibus oneribus, impendio sodalitatis Ssmi Sacramenti inibi existentis, uti antea, perferendis, attribui atque assignari praecipimus tam bona sodalitatis Suffragii dudum extinctae annui redditus scutatorum sexaginta, quam decimas, emolumenta stolae albae et nigrae, uti appellant, aliasque obventiones quae ex animarum curae munere derivant, quae ad annua quadraginta scutata computantur, itemque medias annatas ab iis pendendas, qui recens provisi fuerint, atque etiam bona simplicis beneficii s. Luciae cum primum quacumque ratione vacaverit, quo nunc potitur Eusebius Leoni, cuius census ad duo annua scutata pertingit, ac multas seu punctaturas uti vocant a singulis capitularibus, non tamen a praeposito et a tribus canonicis eidem in animarum cura opitulantibus dum tamen actu parochialibus muniis distenti fuerint, ob absentiam a choro et divinis officiis forsitan incurendas et a statutis condendis in tertia cuiuscumque praebendae fructuum parte praeficiendas. Ad eiusdem templi collegialis et paroecialis s. Laurentii decus augendum, eadem auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, praeposito et canonicis illius collegiatae ecclesiae pro tempore existentibus perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut lineum manicatum amiculum, seu rochetum et mozzettam cum caputio violacei coloris libere et licite gestare possint tam in dicta collegiata ecclesia, quam extra illam, ac etiam in supplicationibus aliisque actibus et functionibus quibuscumque publicis et privatis ac inter missarum, horarum canonicarum aliorumque divinarum officiorum celebritatem sive intra sive extra commemoratum oppidum Urbisaliae ea in dioecesi Maceratensi ac Tolentinatensi etiam in praesentia S. R. E. cardinalium licet de latere legatorum, vice-legatorum, Sedisque Apostolicae nunciorum, archiepiscoporum, episcoporum et cuiusvis ordinarii etiam proprii, et aliorum quorumque. Huiusmodi ecclesiae s. Laurentii facultatem facimus atque impertimur, ut statuta, constitutiones et decreta, sacris vero canonibus, concilio Tridentino et apostolicis constitutionibus consona, conficere possit intra annum pro eiusdem collegiatae ecclesiae sacrarii et fabricae, earumque rerum ac bonorum prospero felicique statu ac regimine, itemque diligenti omnium onerum eis inhaerentium implemento, horarum canonicarum ac divinarum officiorum celebra-

tione, chori disciplina et poenis in absentes aut negligentes infligendis, illisque ut supra fabricae attribuendis seu applicandis, atque ut huiusmodi statuta edere, corrigere et declarare valeat approbante tamen episcopo pro tempore Maceratensi. Mandamus autem ut omnia patronorum iura tam activa quam passiva super beneficiis extinctis atque in canonicatus collegiatae s. Laurentii erectis, integra atque inviolata diligenter serventur. Iubemus quoque omnia onera missarum, anniversariorum, officiorum, manutentionis ecclesiarum atque altarium, ubi erecta reperiuntur, aliarumque obligationum, sive rebus, sive personis imposita, singulis beneficiis et bonis ex fundatione aliove quovis modo inhaerentia, quibus tenore praesentium non fuerit expresse derogatum uti prius servari, atque accurate impleri perinde ac si illorum suppressio eorumque erectio in praeposituram, canonicatus et mansionarias, seu beneficia choralia, minime evenisset. Verum ut hodiernis beneficiorum possessoribus consultum sit, mandamus dilectum filium presbyterum Michaelem Pica, adhuc parochum extinctae paroeciae s. Georgii, ad collegialem et parochialem ecclesiam s. Laurentii transferri, eique commemoratam praeposituram ibi institutam absque ullo concursu et examine per literas apostolicas novae provisionis conferri. Atque similiter quatuor canonicatus iuripatronatus subiectos atque ex bonis simplicium beneficiorum, quae extincta sunt, dotatos, hodiernis eorumdem beneficiorum possessoribus, nempe Philippo Ventura canonicatum beatae Mariae Virginis cui a Maestate nomen, Francisci Savini canonicatum beatae Mariae Virginis a Misericordia, Antonio Cozzi canonicatum Purgatorii, et Iosepho Garofani canonicatum sancti Dominici absque nova patronorum nominatione, simili modo tribuendos et conferendos esse praecipimus. Trium autem canonicatum liberae collationis, quibus inest onus praepositum in animarum cura adjuvandi, ac etiam duarum mansionariorum seu beneficiorum choralium similiter liberae collationis, de quibus habita mentio est, collationem et provisionem hac prima vice huic Apostolicae Sedi reservamus, quae futuris eorumdem vacationibus erunt conferenda servatis apostolicis constitutionibus et cancellariae regulis. Denique ut haec omnia et singula suum rite obtineant effectum, ac diligenti exequutioni mandentur, venerabili fratri Francisco Teloni, hodierno Maceratensi ac Tolentinatensi episcopo, omnes et singulas facultates tribuimus atque impertimur cum potestate etiam subdelegandi quamcumque personam, ecclesiastica dignitate ornatam, ut omnia Nostris literis praescripta exequatur, atque etiam definitive uti dicunt pronunciare possit, servatis servandis, super quacumque controversia in actu exequutionis forsitan oritura. Haec volumus, statui-

mus, concedimus, indulgemus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes litteras et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis, obreptionis seu nullitatis vitio vel intentionis Nostrae alioque quovis defectu, etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis praeeminentia et dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, illi non consenserint aut minime vocati et auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent; aut ex eo quod solemnitates aut quaecumque alia forsitan servanda minime servata fuerint, impugnari aut in controversiam vocari aut adversus illas quodcumque iuris vel facti vel iustitiae remedium impetrari non posse, sed semper validas, efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus supra memoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illarum tenore praesentium pro plene et sufficienter expressis ac

de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus.

Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus si exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum die vigesima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXI.

MOTU-PROPRIO

*Sodalitas Clericorum Parochialium seu Catechistarum s. Viatoris, eiusque constitutiones adprobantur et confirmantur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum caelestis doctrinae cognitio a Deo ipso ob immensam suam bonitatem humano generi donata aeternam beatitudinem, ignorantia vero aeternum hominibus polliceatur exitum, tum R. Pontifices de sempiterna omnium gentium salute vehementer solliciti, nihil unquam inausum nihilque intentatum reliquerunt, ut uberimi salutaris huiusce scientiae fontes omnibus paterent populis, unde ipsi aquam salientem in vitam aeternam affatim sumerent atque haurirent. Itaque merito atque optimo iure ea potissimum instituta singulari benevolentia sunt prosequuti, quae omnem opem et operam praestare summopere student, ut fulgeat in populis illuminatio Evangelii gloriae Christi, quo homines dissipatis ignorantiae tenebris, christianae fidei disciplinam et religionis mysteria rite edocti, declinent a malo et faciant bonum, atque ambulantes in viis Domini salutem assequantur aeternam. Non mediocri certe laetitia affecti fuimus ubi a venerabili fratre Ioanne

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

DECRETUM

Sacra congregatio emorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, perlectis litteris ab archiepiscopo administratore Lugdunensi datis, super sodalitate Clericorum Parochialium seu Catechistarum sancti Viatoris, quibus notum facit, planeque testatur plurium annorum experientia cognovisse sodalitatem ipsam ad informandos in pietate et litteris iuvenes pauperes quam maxime conducere, eamque, si eius praesertim constitutiones sive statuta a S. Sede Apostolica approbentur, uberiores fructus in posterum edituram esse; perlectis exinde eiusdem sodalitatis statutis et omnibus mature perpensis

in pleno auditorio die 21 septembris 1838, referente Mai, censuit et decrevit, si SSmo D. N. Gregorio PP. XVI placuerit, statuta sodalitatis Clericorum Parochialium seu Catechistarum s. Viatoris approbanda esse; ita tamen ut sodales sub iurisdictione Ordinariorum maneant, et vota dumtaxat simplicia emittant.

Et facta ad SSmum D. N. de praemissis relatione in audientia habita ab infrascripto d. secretario eiusdem s. congregationis dicta die 21 septembris 1838, Sanctitas Sua decretum s. congregationis in omnibus ratum habuit et confirmavit; atque litteras apostolicas in forma Brevis expediri iussit.

Romae. . . .

L. S.

I. A. CARD. SALA PRAEF.

I. PATRIARCHA C. P. SECR.

Paulo Gaston de Pius, archiepiscopo Amasiae in partibus infidelium, atque Lugdunensis dioeceseos administratore, accepimus sodalitatem Clericorum Parochialium seu Catechistarum sancti Viatoris pluribus ab hinc annis inibi institutam, magno christianae et civili reipublicae usui atque praesidio esse, propterea quod sodalitas ipsa eo potissimum spectat ut iuvenes praesertim pauperes, pietate et literis mature imbuantur, atque ad honestam vitam peragendam rite instituantur. Quocirca a Nobis enixis precibus petitum est, ut eiusdem sodalitis constitutiones sive statuta, auctoritate Nostra apostolica, sancire atque probare velimus, quo facilius sodalitas ipsa uberiores fructus in vinea Domini edere possit. Nos igitur, quibus nihil potius, nihil optabilius esse potest quam omni vigilantia et studio sempiternae hominum salutis consulere atque prospicere, commemoratae sodalitis constitutiones venn. fratribus Nostris S. R. E. card. negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis examinandas commisimus, atque ab ipsis probatas Nostris hisce literis inserendas mandavimus.

STATUTA

SODALITATIS CLERICORUM PAROCHIALIUM SEU CATECHISTARUM S. VIATORIS

CAPUT I.

Destinatum.

ART. 1. — Non alium vocationis suae finem sibi proponant catechistae quam ut suae ipsorum salutis et perfectioni assequendae assidue laborantes, christianam doctrinam sive publice sive privatim edoceant, et altaribus inserviant ad mentem conc. Trid., sess. 23, cap. 17.

ART. 2. — Quotidiana eorum vitae consuetudo ea sit quae virum christianum deceat: hora praefixa consurgant alacriter; diei tempus insumant religiosum in exercitiis, laboribus privatis, piis lectionibus, praeter legenda ex Scriptura Sacra, Imitationis libello et catechismo Romano; opus aliquod manuale exercendo aut rem domesticam curando relaxent animum; sacrum secessum adeant, paucis saltem diebus in anno et uno semel in mense charitatis operibus et bonis exemplis proximum adiuvent; etc.

ART. 3. — Qui vere et dici et esse catechista in mente habuerit, intelligat in his praecipue virtutibus toto spiritus fervore esse enitendum; rationabili obsequio fidei, zelo urenti et nullius quaestus cupido; humilitate, castitate nec non et laboris solitudinis et silentii studio.

ART. 4. — Quocumque modo in vinea Domini operetur catechista meminerit quo nomine

ipse sit insignitus, qua lege, quibus indulgentiarum thesauris ditata fuerit sodalitas a SS. D. Nostro Gregorio Papa XVI. Si ad sacerdotium evectus sit, nunquam ad populum verba habeat, quin aliquid de doctrina christiana exponat; si vero scientias aut eorum elementa edocenda susceperit, ad fidei catholicae documenta imprimis corda discipulorum instituat; si opificum artes mechanicas tradat, virum christianum prius quam peritum artificem efformare curet; verbo tandem, quocumque loco, quacumque vitae ratione degat, nunquam praetermittat Christum evangelizare praesertim pauperibus, haud secus ac pietatis et ignorantiae tenebras pro viribus undique depellere.

ART. 5. — Laetetur vero catechista et se tanto feliciorem putet, quanto saepius altaria exornandi, cantandi aut sacris in caeremoniis inserviendi munus adimpleverit. Saepe etiam meminerit ad hos olim gradus assumptos fuisse Christi confessores, plagis pro religione acceptis, et in iis constitisse.

CAPUT II.

Vinculum.

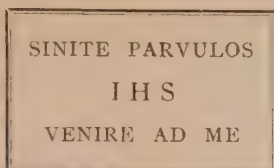
ART. 6. — Catechistae semel et bis, ad tempus et in quinque annos vota prius emittant, et post huiusmodi decennium ad votum perpetuum profitendum admittantur. Quod si hac sponsione perpetua, annuente confessario, se citius obstrictos optarent, id fieri non posset nisi privatim et coram solo rectore vel ipsius vices habente. Quorum omnium votorum simplicium dispensationem a rectore postulare et obtinere possint fratres catechistae vel dimissi vel sponte cum eiusdem rectoris licentia recedentes.

ART. 7. — Formula voti ea sit: Ego coram Deo (si votum sit ad tempus, hic additur et in quinque annos) promitto paupertatem, castitatem, et (tibi) reverendo admodum rectori scholarum s. Viatoris obedientiam ad formam statutorum a SS. D. N. Gregorio Pp. XVI firmatorum. Cuius promissi executio ea sit quae viget apud congregationes Regularium in sancta Dei Ecclesia approbatas. Votum vero paupertatis eo sensu intelligatur, quem declarat sequens articulus.

ART. 8. — Fratribus nostris, de bonis immobilibus, quamvis eorum integrum dominium habeant, pactionem nullam inire liceat absque rectoris consensu. Sarcinam quidem secum deferendi privatam, venia detur omnibus, verum nemo quidquam sibi proprium reputet, nemo re ulla pro sua utatur, sine licentia superiorum, quorum erit singulorum expensas quotidianas saepe saepius inspicere.

ART. 9. — Statuta nostra quaecumque ad peccatum per se non obligant. Quod tunc solum evenire poterit si quando transgressioni interveniat accidens aliquod peccati labem inducens.

ART. 10. — Coronam B. M. V. minores seu catechistae seu adiutores temporales, annulum formati, crucem vero catechistae maiores tanquam sui gradus insignia gestare soleant, cum habitu omnino simplici et modesto. Utantur scilicet catechistae minores et adiutores temporales pileo rotundo, paulo latiori margine cincto, tunica septem globulis a collo ad zonam adstricta et ad tres pollices supra pedis malleolum defluente, thoraci cum septem etiam globulis et femorali longo ad calceos usque laqueatos excidente. Catechistae vero formati pileo triangulari, toga longa et talari cum globulis duorum pollicum, spatio aequali, distantibus, collari pendulo absque albo margine, tandem funiculo in modum cinguli. Addi possit hieme vel lacerna vel palliolum ad mediam tibiam porrectum, cuius collare ad libitum tum super humeris deprimatur, tum circa collum erigatur. Vestes vero illae omnes sint e lana nigra, et globulis omnibus imprimatur signum sodalitatis:

Quicumque tandem e nostris ad primam tonsuram promoti fuerint, ii seu domi seu foris, ut clerici solent, vestiti incedant.

CAPUT III.

Adgregatio.

ART. 11. — Triplex sit ordo nostrorum: primus minorum, tum catechistarum, tum adiutorum temporalium in quem, dum vota ad tempus emittent, post decennium per votum perpetuum admittantur minores examinati et in exercitiis spiritualibus per dies aliquot versati, quibuscum ex eo tempore omnia tum spiritualia tum temporalia sodalitatis commoda communicentur nisi tamen dimissionis aut discessus spontanei casus inciderit; tertius ordo est maiorum ad quem promoveri quidam possint catechistae, exacto in sodalitate decennio et peracto novo postulatu ultimoque examine. Per huius ordinis collegium praecipue regatur sodalitas.

ART. 12. — Postulantes primum in studio cum tyronibus probentur, si catechistae futuri sint, quoadusque diploma requisitum ut munere suo fungi possint a civilibus examinаторibus impetraverint; adiutores vero temporales per annum in officio quocumque laborent, et dein utrique ad minoratum exercitiorum spiritualium ope disponantur. Ad maiora tum vero denuo anni unius postulatum subeant catechistae. Ea autem spatia vel minui vel intercipi per modum dispensationis rectori liceat.

ART. 13. — Nullus in quemcumque nostrorum ordinum admittatur, nisi per duas ex tribus suffragiorum partibus, singulo quoque in coetu discretorum, per fabas, secreto sententiam ferente. Inter minores non adscribendi sunt, qui ad formationem idonei non videantur; inter maiores vero nulli, nisi qui in virtutibus profecerint et docendi simul ac regendi peritia instructi sint. Clerici in catechistas adscripti, ubi votum perpetuum emisierint, eo ipso inter maiores annumerentur, ea tamen lege ut parati et idonei videantur qui vocentur ad sacros Ecclesiae ordines.

ART. 14. — Rector aut quivis alius, postulante in catechistam minorem excipiens, servet accurate ritus in caeremoniali praescriptos; primum quaerat ab eo an cupiat doctrinam christianam edocere, et in promissorum exercitatione probari, dein votum eius ad tempus emissum audiat, tum collo ipsius coronam B. M. V. circumponat, tradat ei volumen catechismi Tridentini, postremo, abaculo penes altare adstricto manum ipsius admoveat. Verum adiutori catechismus non detur et ab eo solum quaeratur an domum Dei curando et catechistis in temporalibus inserviundo contentus sit.

ART. 15. — Qui catechistam ad formationem excipiet, postquam eius vota perpetua audiverit, ipsum veste longa induat, concedat ei licentiam ex auctoritate reverendissimi Ordinarii, ut vasa et lintea sacra contrectare possit, et demum admissum pronunciet. Adiutori vero temporalis non detur licentia de rebus sacris.

ART. 16. — Fiat adgregatio catechistae formati in maiorem, promissum eius audiendo de fide in Sanctam Sedem Apostolicam servanda, et crucem ipsi tradendo. Si clericus sit, post emissum votum perpetuum et facultatem datam de rebus sacris, coronam, annulum et crucem tacite accipiat cum catechismo. Sacerdos vero tacite similiter eadem insignia recipiat, postquam ipse, manu sua, scriptam promissorum schedulam reposerit super altari.

ART. 17. — De dimittendis sententia feratur velut de admittendis. Dimittendi vero eae causae habeantur pro omnibus catechistis doctrina suspecta, grave delictum contra pudicitiam, scandalum manifestum, violatio regularum in consuetudinem adducta, et contumax in praepositos, inobedientia.

CAPUT IV.

Regimen.

ART. 18. — Totum sodalitatis regimen habeat rector principalis qui idem sit et parochus Vurlensis (Vourles in dioecesi Lugdunensi), si modo reverendissimo domino archiepiscopo Lugdunensi placeat hunc sacerdotem catechistam a capitulo in rectorem electum, Vurlensis

ecclesiae succursalis inserviendae causa instituere canonice.

ART. 19. — Rectorem adiuvet atque ubi opus erit, eius partes suscipiat alter sacerdos catechista et ipse a capitulo delectus. In aliis vero dioecesibus, probante reverendissimo Ordinario, sacerdos a rectore eligatur, qui zelatorem erga nostros sese gerat.

ART. 20. — Rectorem quoque adiuvet discretorum coetus, ad quem accedant stationis suae magistri et scholarum visitatores cum tribus catechistis ab ipso delectis. Quorum ille consilio adhibito, rem definiat, nisi cunctis sibi dissentientibus, litem potius reverendissimo domino archiepiscopo Lugdunensi deferendam decuerit.

ART. 21. — Demum rectoris principalis vicem habeat ordinariam in stationibus praecipuis pro-rector, seu rector privatus, qui sit sacerdos catechista et in magisteriis regens localis. Extraordinarie vero vicem eiusdem rectoris teneant visitatores et syndici, quoties visitationum suarum cursum peragunt. Quibus omnibus praefectis plus minusve facultatum suarum rectorem communicare liceat.

ART. 22. — De regulis communibus solummodo statuatur in capitulo sodalitatis quod singulis quinquenniis habebitur, nisi rogante discretorum coetu in eligendum rectorem aut vicarium, vel alia de causa urgente, solito citius convocatum fuerit. Universo huic sodalitatis conventui, praesente quantum fieri poterit sacerdote reverendissimi ordinarii delegato, adsint omnes catechistae maiores et posteris deinde temporibus soli ab ipsis deputati. Porro si res ita postulet, de rectoris regimine inquirere, et ipsius locum ab alio occupandum, quod Deus avertat, providere possit capitulum generale.

CAPUT V.

Stationes praecipuae.

ART. 23. — Duplicis generis sint sodalitatis stationes praecipuae, vel contiguae inter se vel seiunctae. Et prior quidem habeatur seminario seu domus institutionis in qua probandi sunt postulantes, altera vero domus studiorum seu iuvenatus, in qua erudiantur non solum ii qui doctrina satis instructi non inveniuntur ut postulatum adeant, verum etiam iuniores quidam tyrones, quorum ingenium et indoles a teneris annis spem faciant, quod in posterum utiles sodalitati sint evasuri, cum sese prodet divina vocatio. Sodalitatis procurator et eius secretarius magistri etiam esse possint in ea domo quae Vurlis (Vourles) constituta fuerit, in loco sodalitatis primario et sede stabili rectoris. Qui vero ipsius vicem in aliis huiusmodi domibus tenebit sacerdos catechista, pro-rectoris seu rectoris privati nomine, ille etiam magistri spiritus munus obire possit.

ART. 24. — In domum studiorum, ad iuvenatum ineundum, raro et nisi praevia dispensatione admittantur ii qui nondum ad primam communionem accesserint, qui defectu aliquo laborent, clericatum suscipiendum impediante, qui legere, scribere et catechismi dioecesani praelectiones repetere nesciant, et qui ad institutum nostrum amplectendum, post modum omnino idoneum non videantur. Mense elapso postquam iuvenatum ingressi fuerint, sodalitati vestitum minorem induant, et pro convictu eorum menstuo solvantur triginta franci argentei. Tres vero iis tyronibus magistri praeficiantur unus scilicet spiritus, doctrinae alter, et tertius studiorum cui adsint calligraphiae, grammaticae et arithmeticae submagistri.

ART. 25. — In domum institutionis seu seminariolum postulantium, raro similiter et nonnisi praevia dispensatione admittantur ii qui nondum octavum et decimum annum aut iam trigesimum attigerint, qui aliquo ex impedimentis supradictis sint irretiti, qui non sint intentione pura, moribus irreprehensibiles, memoria et ingenio perspicaces, iudicio recto, corpore sano et valido, qui in alia congregatione religiosa professi fuerint, qui propensiones ad superbiam, iudicii proprii tenacitatem, iracundiam et susurationes fortiter repugnandas non susceperint, demum qui doctrinae inferioris diplomate civili non sint instructi. Hi etiam triginta francos solvant pro convictu menstuo. Subsint vero sacerdoti catechistae magistro spiritus, qui socium habeat doctrinae magistrum.

ART. 26. — Sabbatis et dominicis, insuper et bis in anno fiant examina per quae ad studiorum varios gradus in iuvenatu, et ad sodalitatis ordines in postulatu nostri promoveantur.

ART. 27. — Docendi nulla ratio assumatur nondum probata discretorum coeui. Libros vero quibus utendum est in scholis nostris, rectoris solius sit approbare et commendare.

ART. 28. — Catechistae omnes quotannis, die s. Matthaei vigesima prima septembris in stationum praecipuarum unam congregiantur, ut ibi adsint collationibus et exercitiis spiritualibus haberi solitis usque ad vigesimam primam octobris, festum s. Viatoris, almi sodalium patroni. Sin maior sit catechistarum numerus, alternos tantum rector cogat in stationes praecipuas, aliis in diversa magisteria congregatis. Verumtamen singulos quosque nostrorum pro suo aut eorum libitu ad exercitia eadem quodcumque rector accersire valeat.

CAPUT VI.

Stationes alterae.

ART. 29. — Magisterium ex quibusdam catechistis constet sub regente locali in locis iisdem aut diversis munus suum sustinentibus.

Rure igitur, ubi suus cuique locus adsignatus est magisterii, ambitus tres ad summum aut quatuor parochias finitimas complectatur, in quarum unam simul coeant catechistae, hebdomadis feria quinta, ut omnem secum studiorum rerumque spiritualium rationem conferant. Plura autem magisteria a syndico regantur.

ART. 30. — Apud domestica igitur magisteria, in quibus contubernales extant catechistae plures, quotidianae vitae communis exercitiis praesit magisterii regens. Ipse solus habeat catalogum acceptorum et expensorum, cunctae supellectilis inventarium, discipulorum album, epistolas ad nostros directas quae omnes in fasciculum colligatae servantur, et librum in quo exscriptae maneant eae omnes quae ab iisdem quovis missae fuerint. Quae omnia in promptu sint cum visitor aderit. Regens autem sine socio quemquam ex suis coadiutoribus non patiatur exire, nec ipse solus exeat unquam.

ART. 31. — Apud partita magisteria ubi suum quisque commorandi locum habet, regens praedicta omnia identidem exquirat et scripto servet. Quemquam ex nostris externos adire sine iusta causa non sinat. Qui vero sub regente non est, supra memorata ipse in promptu habeat, frequentius ad rectorem scribat, nec saecularem ullum adeat, inconsulto reverendo parcho. Quoad temporalia, servant omnes ea quae praevisa sint a rectore et scholarum patronis.

ART. 32. — Nemo sub quocumque praetextu audeat iter ullum aggredi aliud quam quotannis ad congressum, sine expressa rectoris licentia eiusque literis obedientialibus, in quibus describantur locus quo tendat, dies profectionis et adventus, et via qua pergendum sit.

ART. 33. — Meminerint catechistae servanda esse accurate ab omnibus et singulis ea quae in directorio libello habentur de regulis communibus et privatis, nec non de cuiuscumque muneribus et officiis.

ART. 34. — Cum iam decem priora saltem magisteria instituta fuerint, tum primum supra dicta de admittendis ad catechistarum ordines post diversa temporum spatia, servantur; cum vero duodecim, tum compleatur discretorum coetus. Tandem erectis viginti quatuor magisteriis, habeatur primum capitulum generale. — Adoretur et ametur Iesus amen. — Iamvero cum probe noverimus ex huiusmodi sodalitate magna bona et commoda in rem catholicam et civilem redundare posse, sodalitatem ipsam, suprema quoque Nostra auctoritate, firmandam esse censuimus.

Quocirca omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et

interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, Motu-Proprio, certa scientia Nostraeque apostolicae potestatis plenitudine, sodalitatem Clericorum Parochialium seu Catechistarum sancti Viatoris, eiusque constitutiones seu statuta Nostris hisce literis inserta approbamus, confirmamus, sancimus, et singulos quosque defectus, si qui forsitan in easdem constitutiones condendas inciderint, supplemus atque sanamus, easque perpetuo diligenter servari praecipimus, ea tamen lege, ut sodales ipsi sub iurisdictione Ordinariorum maneant et vota dumtaxat simplicia emittant.

Haec volumus, concedimus, statuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Motu-Proprio datum apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXII.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae s. Mariae in Horto, Ianuensis dioecesis*¹.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

GREGORIUS PP. XVI

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex externa honorum insignia ecclesiasticis viris, qui divino ministerio conspicuis in templis addicti, ea sane mente interdum concedere solet, ut ipsi maiore cura, studio et contentione, virtutum omnium ornatu fulgere studeant, atque in Dei gloriam et sempiternam hominum salutem procurandam incumbant.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici sanctuarii Deiparae Virginis Hortanae, oppidi Clavarii, Genuen. dioeceseos, eos iam lineo manicato amiculo, seu rocchetto uti, ac impense cupere palliolum seu mozzettam violacei coloris gestare posse, ad maiorem eiusdem sanctuarii splendorem atque ornatum. Itaque supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut huiusmodi veniam ipsis benigne concedere velimus.

Nos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis quimodo sunt quique in posterum erunt, canonicis sanctuarii Mariae sanctae Hortanae, oppidi Clavarii, Genuen. dioecesis, perpetuum in modum, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, concedimus atque indulgemus, ut palliolum seu mozzettam violacei coloris in choro, in conventibus, seu ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus, gestare libere et licite possint. Decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, et quoties opus fuerit eiusdem sanctuarii et canonicorum collegii etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava iunii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXIII.

EPISTOLA

*Patriarchali basilicae Lateranensi
aureum calicem donat*¹.

Venerabili fratri Nostro Bartholomaeo
episcopo Ostiensi et Veliternensi
S. R. E. cardinali Pacca
archipresbytero
patriarchalis basilicae Lateranensis
et dilectis filiis
capitulo et canonicis eiusdem ecclesiae

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater Noster,
dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Patriarchalem basilicam Nostram Lateranensem Sanctissimo Salvatore dedicatam, et capitibus Apostolorum Petri et Pauli aliisque plurimis sacris reliquiis locupletatam, omniumque Urbis et Orbis ecclesiarum matrem et caput, peculiari semper affectu complexi sunt Romani Pontifices praedecessores Nostri, quorum proinde non pauci basilicam ipsam et constitutum in ea canonicorum collegium perinsignibus ditaverunt donis, seu amplissimis privilegiis ornaverunt. Horum Nos studium, aliquo saltem modo, pro misera hac conditione temporum imitari cupientes, mittimus vobis calicem in usum Divini Sacrificii ex solido auro cum adiuncta patena confectum, decoratumque super bases anaglyptis aureis mysteriorum coenae et passionis Domini imaginem referentibus. Quod quidem Nostrum quaecumque munus speciatim vobis commendabit memoria eius celebritatis, quam die Augustae Trinitati sacro, septimo kalendas iunias huius anni in basilica Vaticana peregrimus. Nimirum eo die postquam Alphonsum confessorem atque pontificem, Franciscum, Ioannem, Pacificum confessores, et Veronicam virginem publico Sanctorum cultu in universa Ecclesia venerandos, rite ac solemniter pronunciamus, ipso calice usi fuimus in sacrificio missae, quod statim pontificali ritu in eiusdem Trinitatis honorem, invocata etiam quinque illorum Sanctorum interventione, immolavimus.

Insuper ut Nostram erga patriarchalem ipsam basilicam et erga vos propensissimam volunta-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

tem luculentius demonstravimus, Motu-Proprio, et ex plenitudine apostolicae nostrae auctoritatis, omnia et singula iura, privilegia, praerogativas, honores, gratias, praeeminentias et indulta quocumque nomine designanda, quibus basilica Lateranensis, eiusque capitulum et canonici aliique omnes et singuli eidem basilicae addicti a memoratis Romanis Pontificibus decessoribus Nostris quocumque modo donati sunt, rursus hisce literis sancimus et confirmamus contrariis non obstantibus quibuscumque. Ac vobis, venerabilis frater, dilecti filii, Nostrae testem studiosissimae benevolentiae apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXIV.

BULLA

*Suppressionis tituli cardinalitii in ecclesia sancti Eusebii, et erectionis ad titulum cardinalitium ecclesiae s. Gregorii M. Camaldulensium in Monte Caelio*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices, quibus universalis Ecclesiae procuratio divinitus commissa est, divini cultus amplificationi pro sui muneris gravitate studentes, illud in primis curarunt, ut sacras aedes, quae ob vetustatem religionisque monumenta peculiari quadam veneratione dignae viderentur, singularibus etiam privilegiis donisque ditarent. Quare plura huiusmodi templa, quae in Urbe existunt, ut maior in iis honos haberetur, presbyteralis cardinalatus titulo vel diaconia decoranda censuerunt.

Iam vero nemini dubium est, quin patriarchalibus exceptis basilicis, templum urbanum ad clivum Scauri in Monte Coelio, sanctis Andreae apostolo et Gregorio Magno Ecclesiae doctori dicatum, vetustatis ac celebritatis laude eximium inter caetera sibi locum vindicet. Ibi enim paternas eiusdem sanctissimi Pontificis aedes extitisse accepimus, quas idem postea in monasterium templumque commutatas s. Andreae apostoli honori consecravit. Ibi splendidissimum hoc Ecclesiae sidus, monastica inter claustra virtutum suarum luce coruscavit, donec in editissimo huius Sanctae Sedis fastigio collocatum, sanctitatis doctrinaeque suae radios quaquaver-

sus effudit. Porro sanctissimus Pontifex in Cathedram Apostolorum Principis evectus, excitatum a se templum eximiis privilegiis decoravit, quibus confirmatis, plenariam indulgentiam Sixtus IV decessor Noster iis omnibus concessit, qui sacram aedem rite inviserint, cum anniversaria in octavam diem solennia defunctis expiandis incoeperint; hinc per eos dies maxima populi frequentatio illuc confluere solet, ut animabus, quae Purgatorii igne torquentur, Superum beatitatem implorent. Atque hoc templum iam inde ab anno millesimo quingentesimo septuagesimo tertio sacrae Benedictinae Camaldulensium familiae commissum, munificentia Scipionis cardinalis Burghesii duplici porticu, gradibus ac fronte nobilissima exornatum, sedente Clemente XI decessore Nostro, eorumdem monachorum cura elegantius ab inchoato exstructum, splendidissimis ornamentis, card. Angeli Mariae Quirini largitate, decoratum est. Maximam vero exigit venerationem tum insignibus Sanctorum reliquiis, quae in eodem religiose asservantur, tum stationis indulgentiis, quibus in feria sexta post diem Cinerum iam ab aetate card. Baronii abbatis commendatarii ditatum fuit, et a Leone XII praedecessore Nostro in dominica secunda Quadragesimae auctum, denique divinis officiis, quae Benedictina Camaldulensium familia in proximo monasterio degens summa peragit pietate ac religione. Hinc merito factum, ut pluries et praecipue anno millesimo sexcentesimo vigesimo nono teterrima lue in Urbe grassante, basilicae s. Pauli extra moenia supplicandi causa suffectum sit, ac decimo kalendas decembris anni millesimi octingentesimi vigesimi noni, ut ferme ex integro renovatum a Placido Zurla card. abbate generali Camaldulensium pretiosis donariis ditatum, novisque operibus excultum ritu solemniter denuo consecratum fuerit. Iam vero huiusmodi templum s. Gregorii Magni, praesertim monumentis insigne ac celeberrimum, aliquo Nos honoris titulo decorari censuimus; cumque in minoribus constituti in proximo coenobio diu commorati simus, devotionis ac pietatis studium testari cupientes erga eundem sanctum Pontificem, Ecclesiae lumen ac decus, cuius quidem potestatis ac nominis vel immerito haeredes sumus, sacram illam aedem cardinalatus titulo honestare constituimus. Verum ne contra pontificias constitutiones ecclesiarum numerus decursu temporis excrescat, quae S.R.E. cardinalibus in titulum assignantur, aliorum Pontificum praedecessorum Nostrorum hac in re exemplum sequi volumus, qui iustis de causis cardinalitii tituli honorem ex quibusdam sacris aedibus in alias transferendum duxerunt. Praeterea compertum habentes fel. rec. Pium Pp. VII alterum praedecessorem Nostrum, datis literis

¹ Ex Archivio Procuratoris Generalis Ordinis Camaldulensis.

in forma Brevis die decima octava februar. anni millesimi octingentesimi vigesimi, templum in Exquiliis assurgens, s. Eusebio dicatum, patribus Societatis Iesu in perpetuum concessisse, ut primum Iosephus S. R. E. tunc temporis card. Firrao eiusdem templi titulo insignitus e vivis excederet, ideoque mentem suam aperuisset, fore ut opportuno tempore idem templum a titularibus ecclesiis eximeret; Nos et eiusdem praedecessoris Nostri consilium exequi statuimus. Itaque Motu-Proprio, certa scientia deque apostolicae auctoritatis plenitudine praefatam Pii VII perpetuam concessionem ecclesiae s. Eusebii favore inclytae Societatis Iesu confirmantes, ac dilecto filio Nostro S. R. E. card. Polidorio nuncupato, sancti Eusebii ad praesens titulari, iura omnia rata et valida servantes donec eundem titulum retinuerit, idem s. Eusebii templum ex numero sacrarum aedium cardinalitio titulo insignium nunc pro tunc delemus, atque, ut primum vacaverit, supprimimus, declarantes tituli dignitatem ac iura perpetuo amisisse. Templum vero in honorem sanctorum Andreae apostoli et Gregorii Magni ad clivum Scauri in Monte Coelio erectum, in presbyteralem cardinalitium titulum creamus, erigimus, instituimus omnibusque adnexis de more iuribus, honoribus ac privilegiis cumulamus et augemus, sic ut cuiusque ex S. R. E. cardinali iam ex hoc tempore conferri possit et valeat, idemque memorato s. Eusebii templo ex cardinalatus titulis superius deletis suffectum ex hac die volumus et decernimus.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim Sixti V, ac ecclesiarum supradictarum et aliarum quarumcumque, nec non omnium iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis illis ac quibusvis personis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, illarum tenores praesentibus pro expressis habentes specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrorum statutorum, creationis, institutionis, decorationis, voluntatum, decretorum, cessationis etc. infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo nono, quarto kalendas iulias, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXV.

INDULTUM

*Canonicis metropolitanae ecclesiae Senensis datur facultas utendi lychno manuleato, vulgo bugia, in sacris functionibus, dummodo non sit coram archiepiscopo; cardinali vel nuncio apostolico*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices honorum insignia ecclesiasticis viris, qui conspicuis in templis levantes manus eorum in sancta, in hymnis et canticis divinas laudes concelebrant, concedere consueverunt, ut ipsi magis magisque Dei cultum augere, sempiternam hominum salutem procurare ac virtutum omnium ornatu fulgere studerent.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici metropolitani templi Senensis a rec. me. Pio VII praedecessore Nostro ipsis privilegium tributum fuisse quo lychno manuleato, vulgo bugia, uti possent, in missis privatis tantum. Iamvero cum eorum esset in votis huiusmodi indulto frui etiam dum sacris solemni ritu operantur aliasque functiones agunt, iccirco supplices ad Nos confugere ut hanc veniam ipsis benigne dare velimus.

Nos vero omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis metropolitani templi Senensis perpetuum in modum facultatem facimus atque impertimur, ut non solum in missis privatis, verum etiam cum ipsi rem divinam solemni caeremonia celebraverint aliasque sacras functiones peregerint, dummodo non sit coram archiepiscopo vel S. R. E. cardinali aut nuncio apostolico, lychno manuleato, seu bugia, uti libere et licite possint et valeant.

Haec concedimus et indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere,

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

ac irritum et inane, si secus super his a quaquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quoties opus fuerit, eiusdem metropolitanae ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quinta iunii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXVI.

Post commemorata quae contra archiepiscopos Coloniensem et Gnesnensem a gubernio Borussico gesta sunt ob causam mixtorum connubiorum, novas iniurias archiepiscopo Gnesnensi, iudiciali sententia damnato, per sex menses in munito castro detento, atque a pastoralis et metropolitano munere depositi, illatas, vehementer dolet. De violato iure ecclesiastici regiminis conqueritur. Loquitur de doctrina catholica ab archiepiscopo Gnesnensi circa mixtas nuptias exposita, eumque defendit in eius iuribus¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

POSTRIDIE NONAS IULII

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO

Venerabiles fratres

Officii memores tuendorum Ecclesiae iurium, quod Nobis, licet immerentibus, divinitus cum supremo pontificatu impositum est, reclamavimus hoc ipso in loco, quarto idus decembris anni millesimi octingentesimi trigesimi septimi, contra vim illatam venerabili fratri Clementi Augusto archiepiscopo Coloniensi, qui scilicet Borussici gubernii iussu, sub custodia militis procul a dilecto grege non aliam ob causam relegatus fuit, nisi quod in mixtarum nuptiarum negotio Ecclesiae catholicae regulas, quae cum ipsa eius doctrina coniunctae sunt, perfringere recusaverat. Rursus deinde idibus septembris anni proximi, apostolicam vocem in consessu vestro attollere coacti fuimus ob alia, quae in eodem Borussiae regno contra iura et

libertatem Ecclesiae gesta fuerant, occasione praesertim ven. fratris Martini archiep. Gnesnensis et Posnaniensis, qui in ipsa illa mixtorum connubiorum causa sacerdotibus suarum dioecesium in memoriam revocaverat catholicam doctrinam, et cohaerentis canonum disciplinae custodiam inculcaverat. Interea vero non praetermisimus agere, prout antea, cum regio gubernio, et missis ad illud per eius administrum seu negotiorum gestorem iteratis expostulationibus, Ecclesiae causam tueri. Sperabamus equidem serenissimum regem melioribus utentem consiliis denique permissurum, ut praedictus Coloniensis archiepiscopus rediret ad ecclesiam suam, atque ut idem ipse, nec non et memoratus archiepiscopus Gnesnensis ac Posnaniensis ceterique catholici antistites illius regni, in omnibus quae religionis sunt, pastoralis auctoritatis sua, Apostolicae Sedis ductu, libere fruerentur. Sed contra accidit; factum est enim ut ecclesiasticae libertatis oppressio novis subinde actibus urgeretur, et in negotio illo archiepiscopi Gnesnensis et Posnaniensis res eo porro devenit, ut idem ven. frater, ob suam in disciplina doctrinaque Ecclesiae catholicae servanda constantiam, a laicis magistratibus, nullum in eiusmodi personam et causam ius habentibus, iudiciali sententia condemnaretur. Decreverunt regii iudices ea de re inde a postremis diebus mensis februar. huius anni; verum reclamare antehac noluvimus, quia sententia eadem nondum archiepiscopo denunciata fuerat, atque hinc tota illa causa in suspensio adhuc esse videbatur, Nosque ipsi non satis noveramus quidnam a iudicibus pronunciatum fuisset. Sed facta est tandem ea denunciatio sub finem mensis aprilis, postquam idem archiepiscopus regis literis accersitus, Berolinum se contulisset; ac re subinde evulgata, Nos integram quoque ipsius sententiae vim ex certissimis nuntiis huc allatis rescivimus. Intelleximus scilicet, archiepiscopum trium omnino delictorum apud memoratos iudices accusatum, in illa ipsa sententia liberatum prorsus fuisse, tum a crimine laesae maiestatis, tum a crimine excitati ad seditionem populi; de quo quidem utroque vix credibile est, ut prudentissimus ille ac mansuetus antistes in suspicionem venire potuerit. Ita ex tribus delictis eidem imputatis non aliud supererat, nisi quod in mixtorum connubiorum causa, civiles status Borussici leges (leges nimirum regulis Ecclesiae contrarias) violasse arguebatur. Atque huius delicti nomine iidem iudices archiepiscopum ipsum non modo ad solvendas processus expensas atque ut detineretur per sex menses in munito aliquo castro condemnarunt, sed etiam inhabilem declararunt ad munia et officia quaelibet in regno Borussiae obeunda, et infando praeterea ausu

¹ Ex opere existente in Bibliotheca Casanatensi Urbis, cui titulus «Editi del 1839» vol. 2, doc. 17.

eundem a pastorali et metropolitano munere deposuerunt. Verba desunt, venerabiles fratres, quibus explicare satis valeamus moerorem acerbissimum, quem ex eius rei cognitione hausimus; sed vobis difficile non erit vim Nostri doloris ex ea, quam ipsi vos experimini, molestia coniicere. Enimvero non agitur tantum de sacra episcopi persona per traductionem ad laicos iudices utcumque violata; verum et causa ob quam iudicatus, et poena quae irrogata illi est, longe graviores divini Ecclesiae iuris invasionem demonstrat. Nimirum si poenam illam spectetis, archiepiscopus non temporalibus tantum incommodis multatus, sed de suo etiam in utraque dioecesi et circa Culmensi suffraganeam ecclesiam officio depositus legitur; quasi scilicet sacra potestas, quam episcopi a Spiritu Sancto per ministerium Nostrum accipiunt, auctoritate possit saecularis magistratus auferri. Si autem ad poenae causam respiciatis, violentia illa civilium de mixto matrimonio legum, ob quam archiepiscopum condemnare voluerunt, non spectabat ullo modo ad civiles nuptiarum eiusmodi effectus, quos ille minime attigerat, quin et se nihil prorsus de iis edicere velle declaraverat; sed tantum ut gravissimis pastoralis muneris obligationibus satisfaceret; atque adeo iustis compulsus conscientiae stimulis, clerum suae utriusque dioeceseos, datis ad eos literis, allocutus fuerat de sanctitate matrimonii et de religiosis obligationibus catholicorum coniugum, imprimis de prole universa ex divinae legis praescripto ad veram fidem educanda, et de cautionibus ab Ecclesia statutis, ut obligationes eadem serventur; atque hinc sacerdotes, indicta etiam a sacro ministerio suspensione, graviter admonuerat officii sui, ut catholicis suae quisque paroeciae, eadem illa Dei et Ecclesiae praecepta, opportune inculcarent; et quoties catholicus aliquis matrimonium mixtum absque memoratis cautionibus, in suam scilicet futuraeque prolis spiritualem perniciem, inire nihilominus vellet, ut caverent saltem, sacerdotes ipsi, ne tales nuptias catholico ritu coniungerent, aut illis assensum suum quoquo modo praeberent. Iam vero si catholico antistiti liberum in Borussia non sit tueri sanctitatem matrimonii, quod magnum in Christo et in Ecclesia sacramentum est, nec sacerdotes districte admonere de ratione, quam tenere illos oportet, ut sacrilegum facinus catholicorum illicitas coram Deo et Ecclesia nuptias inire volentium paternis instructionibus et adhortationibus impediant, aut certe ut illorum peccatum suo ipsi facto non approbent; si haec igitur quae (ut repetere iterum iuvat) non civiles ullos matrimonii effectus, sed tantum catholicam hoc in genere doctrinam fidei ac morum, et cohaerentes canonum sanctiones respiciunt, libera episcopis in eo regno non sint, quae tandem erit libertas illa, quam serenissi-

mus rex catholicae religioni in ditione sua diversis occasionibus repromisit? Haec Nos ut primum cognovimus, statim subiit animum cogitatio gravissimae obligationis, qua violatum adeo hac in causa catholicae religionis Ecclesiaeque sanctae ius defendere obstringimur. Quare post fusas ad Deum supplices preces et rem universam coram eo mature perpensam, nonnullis etiam ex vestro amplissimo ordine sapientibus et prudentibus viris ad deliberationem adhibitis, hodie tandem exequimur, quae ex unanimi eorumdem consilio facienda censuimus. Et primo quidem expostulationes, quas supra memoravimus, a Nobis hoc ipso in loco factas, ac subinde in publicum editas, enixius nunc in frequenti huius diei consessu iterantes, reclamamus pariter contra reliqua omnia, quae sive in causa illa archiepiscopi Gnesnensis et Posnaniensis, sive aliis quibusque occasionibus in catholicae religionis detrimentum et contra Ecclesiae Sanctaeque huius Sedis iura, in Borussia regno quomodolibet gesta sunt. Deinde querimur nominatim ac vehementer expostulamus de sententia illa, qua praedicti laici iudices sacram memorati archiepiscopi personam, in religionis praesertim causa iudicare et ecclesiastica etiam depositionis poena multare ausi sunt; et auctoritate Nostra apostolica declaramus atque decernimus, eundem venerabilem fratrem Martinum esse adhuc verum unicumque archiepiscopum ecclesiarum Gnesnae ac Posnaniae, et ex ea sententia, utpote canonico ac divino ipso iure irrita, nullum ius amisisse; atque hinc ab ecclesia quidem Culmensi in iis quae metropolitanae iurisdictionis sunt; in cunctis vero quae ad religionem et episcopalem auctoritatem pertinent, ab utroque grege suarum diocesium omnimodam illi, prout antea, obedientiam deberi. Immo antistitem ipsum ob suum religionis studium et invictam episcopalis animi constantiam plurimis merito prosequimur laudibus, eique impense gratulamur, quod dignus habitus est *pro nomine Iesu contumeliam pati*. Iam vero mens Nobis erat hanc reclamationem aliquo etiam novo improbationis Nostrae documento confirmare, quod ipsa rei gravitas exposcere videbatur; quum praesertim in irritum usque modo cesserint praecedentes aliae expostulationes tum in causa illa Coloniensis archiepiscopi, qui procul adhuc a sede sua detinetur, tum in ipso hoc negotio archiepiscopi Gnesnensis et Posnaniensis. Verum ne in festinatione potius ducti quam longanimitate pacatoque consilio usi videamur; et ex iustitia ipsa causae Nostrae adhuc sperantes, ulteriore illa improbantis animi significatione supersedemus. Atque hanc nacti occasionem, profiteamur etiam ac palam edicimus, Nos ad ipsam huius diei expostulationem, uti et ad alias, quas antea fecimus, aegre admodum ac reluctantem pene animo devenisse, sola scilicet

religionis causa et Nostri implendi muneris necessitate compulsos. Itaque nihil optamus magis, quam ut, reditu ad ecclesias suas antistiti utrique permissio, et impedimentis, quibus exercitium ecclesiasticae potestatis constrictum nunc est, tandem in toto Borussiae regno cessantibus, omnis in posterum dissensionis causa tollatur. Et bona equidem, ut supra innuimus, spe sustentamur fore, ut felix huiusmodi eventus diu expectandus non sit. Enimvero si rex serenissimus, excelsa qua est mente, totam rei causam penitus attenderit, facile recognoscet in iis, quae ab utroque archiepiscopo gesta sunt, nihil haberi quod ad religionis negotia non pertineat; ac probe insuper intelliget quam periculosum civili etiam ordini futurum esset, si catholici suae ditionis magno numero inducerentur ad S. Matris Ecclesiae regulas maxime in tam gravi re contemnendas; nam iidem ipsi ad contumaciam assuescentes, subinde maiori admodum facilitate civiles leges violarent. Ceterum ad civilia ipsa negotia quod attinet, et si nemo iam nisi per manifestam iniuriam de mente Nostra dubitare posset, tamen palam rursus hic protestamur ac declaramus, Nos in solemnem hoc actu non aliud habuisse propositum quam religionis Ecclesiaeque iura tueri, non autem ut de rebus civilibus, quae regii iuris sunt, quidquam vel minime attigeremus. Hinc etiam cunctos in Borussiae regno Ecclesiae filios apostolica auctoritate admonemus et obtestamur in Domino vehementer, ut in his quidem quae supra de matrimonio et de consequentibus coniugum obligationibus diximus, ac generatim in omnibus quae ad fidem et mores pertinent, quaeve sacrorum canonum disciplina statuuntur, obedienter adhaereant S. Matri Ecclesiae; neque ullius unquam temporalis emolumenti spe aut detrimenti metu, ab eiusdem communione et obsequio abduci se sinant: verum aliis in rebus, quae civilis sunt ordinis, obtemperent fideliter iussionibus serenissimi regis, et avertant omnino aures suas a fallacis turbulentorum hominum seditiosa docentium, atque adeo maiestati suae, iuxta Pauli apostoli monitum subditi sint, *non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam*. Ita praeceptis obediunt Divini pastorem Principis, qui reddenda docuit, *quae sunt Caesaris, Caesaris: et quae sunt Dei, Deo*; et obmutescere illos facient qui de catholicorum fidelitate apud regiam maiestatem detrachere audeant. Haec sunt, quae in gravissimo quod explicavimus negotio, vobiscum, venerabiles fratres, hunc in locum congregatis communicanda censuimus. De reliquo ne intermittamus, venni fratres, misericordiarum Patrem in gemitu et lacrymis per merita Iesu Christi suppliciter obsecrare, ut memoratis archiepiscopis, nec non

praesulibus ceteris et omni Borussiae clero fidelique populo perseverantem tribuat in voluntate sua famulatum, atque ut serenissimum regem ad praestandam subditis suis plenam catholicae religionis libertatem inclinet; denique ut quae inibi adversus Ecclesiae ius cogitata gestaque sunt, in eiusdem bonum convertat.

CCXXVII.

INDULTUM

*Capitulo cathedralis ecclesiae Veliternae facultas tribuitur, ut canonici collare, vestem talarem cum fascia violacei coloris, archipresbyter vero etiam mantelletam eiusdem coloris gestent*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Veliterna ecclesia et originis vetustate, et catholicae religionis et maiorum gloria illustris, plura inter alia, quibus pollet privilegia, merito in episcopalibus cardinalium suburbicariis sedibus, principem locum tenet. Namque ipsa honoris et dignitatis causa suum antistitem cardinalium collegii decanum habere gloriatur. Hinc Romani Pontifices eidem Veliternae ecclesiae amplissima honorum insignia tribuenda existimarunt.

Iam vero cum a Nobis dilecti filii archipresbyter et canonici ipsius cathedralis templi Veliterni a Nobis supplici cum prece efflagitaverint, ut ad eiusdem ecclesiae decus augendum ipsis veniam concedere velimus, qua vestibus violacei coloris uti possint, Nos eorundem votis annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis cathedralis templi Veliterni, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, concedimus atque indulgemus, ut in ecclesia cathedrali et actibus capitularibus, tantum archipresbyter focale seu collare, vestem talarem, vulgo *sottana*, cum palliolo seu mantelletta violacei coloris, canonici vero collare, vestem talarem cum fascia eiusdem violacei coloris libere ac licite perpetuo gestare valeant, ita tamen, ut huiusmodi insignia tamquam indumenta choralia semper habeantur.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non eiusdem cathedralis ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda iulii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXVIII.

*Ambrosium Bianchi ordinis Camaldulensis abbatem generalem, Philippum de Angelis episcopum Faliscoduni et Corneti, Gabrielem Ferretti archiepiscopum Firmanum, S. Romanae Ecclesiae presbyteros cardinales declarat; quorum primum in consistorio habito die sexta aprilis anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto, alterum in consistorio habito die decimatertia septembris anno millesimo octingentesimo trigesimo octavo, tertium in consistorio diei trigesimae novembris eiusdem anni creaverat et in pectore reservaverat. Insuper creat S. Romanae Ecclesiae presbyterum cardinalem Franciscum Mariam Pignatelli archiepiscopum Panormitanum*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE OCTAVA IULII
ANNI MILLESIMI OCTINGENTESIMI TRIGESIMI NONI.

Venerabiles fratres

Quanta, propter insignia in Ecclesiam per haec praesertim tempora magnis versatam in periculis promerita, venerabilibus fratribus epi-

scopis ac religiosis ordinibus coenobitarum habenda sit gratia, nemo profecto non intelligit; sed nulli magis apparet quam Nobis, qui salutares eorum curas et labores in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi omnium maxime novimus. Hinc cogitantibus Nobis de supplendo vestro numero, venerabiles fratres, quoad pro ratione rerum nostrarum licere videretur, accidit sane periucundum quod ad bonum vigilans Ecclesiae suae Divina Providentia quatuor obtulerit egregios viros, quorum in amplissimum ordinem vestrum provectione, et quo animo tum in episcopos simus tum in familias religiosorum patefacere, et simul Ecclesiae ipsius commodis decorique consulere possemus. Quod ut eventurum iure ac merito videamur posse confidere praeclara faciunt, quae eximiae eorum virtutis habemus argumenta, ac minime dubiae significationes penitus addictae ac devotae Sanctae Sedi Apostolicae voluntatis.

In quibus, ut eos ordine temporis nomine, quo ipsos S. R. E. Cardinales creandos constituimus, primum obtinet locum Ambrosius Bianchi clarissimi nobisque dilectissimi ordinis Nostri Camaldulensis abbas generalis, quem die sexto aprilis anni millesimi octingentesimi trigesimi quinti cardinalem creavimus et in pectore reservavimus. Huius in monasterio Avellanensi, temporibus etiam ex occupatione hostili difficillimis, regendo, atque in populis ministerio apostolico excolendis pietas, zelus ac prudentia in exemplum enituit, idemque philosophicis ac theologicis disciplinis in congregatione sua tradendis summa cum laude sedulitatis ac doctrinae per annos plures prae-fuit, ac precipuis in ea functus muneribus, et abbas factus, demum generali totius ordinis praefectura decoratus est. Item inter consultores Supremae Inquisitionis, congregationis Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis praepositae, aliarumque congregationum adlectus, examinato-ribus additus episcoporum, et socius adscitus collegii theologici, illustre fuit singulorum eorum corporum ornamentum.

Alter est Philippus de Angelis, patricius Asculanus, episcopus Faliscoduni et Corneti, antea canonicus Liberianus. Administrator fuit ecclesiae Foroliviensis, nuntius ad Helvetios, nuntius designatus in Lusitaniam, cuius ex probe cognitis virtutibus quid fuisset expectandum si eas in Sanctae huius Sedis commoda, et spiritualem illorum populorum utilitatem conferre illi datum fuisset, ex iis intelligi potest, quae in eadem Helvetica legatione gessit, in qua neque defatigatus laboribus, neque difficultatibus deterritis ac periculis, plaudentibus bonis, omnibus admirantibus, fortitudinis, constantiae, incensique pari prudentia studii in-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

tegritatem fidei catholicae, iuraque ac dignitatem Sanctae huius Sedis tuendi, omnem praetergressa laudem documenta praebuit. Hunc, die decimatertia septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi octavi, cardinalem creavimus et in pectore reservavimus.

Tertius, quem die trigesima novembris eiusdem anni item cardinalem creavimus et in pectore reservavimus, est Gabriel Ferretti, patricius Anconitanus, archiepiscopus Firmanus, antea episcopus Reatinus ex canonico lateranensi, et praeside missionum, ut vocant, imperialium, deinde apud regni utriusque Siciliae regem nuntius apostolicus, vir illustri fama notissimus. Nam praeterquam quod commissae sibi legationis partibus egregie satisfecit, cholerae asiaticae morbo Neapoli grassante, lue affectis non modo effusa liberalitate subvenit, sed incredibili ardore caritatis, cuiuslibet conditionis mortalibus, foedissimis licet domunculis, aut ubivis iacentibus, quacumque sive diei sive noctis hora opus esset, opera ipse sua praesto fuit. Quae vero studii pastoralis, brevi archiepiscopatus sui tempore, dedit specimina, vel diuturnum videntur illustrare potuisse ministerium.

Quartum autem, videlicet Franciscum Mariam de principibus Pignatelliis, archiepiscopum Panormitanum ex insigni congregatione Clericorum Regularium Theatinorum, eiusque praesidem generalem, S. R. E. cardinalem creare intendimus ac declarare: quem nobilitate generis clarum, ac pluribus in ordine suo gestis muneribus spectatissimum, virum esse egregiis ingenii animique praeditum ornamentis, qui eum norunt, omnes consentiunt. Quod ei Nos potissimum debere ducimus testimonium, qui saepe cum eo egimus, eiusque in subiecta sibi congregatione gubernanda vigilantiam, zelum ac prudentiam plane singularem admirati sumus; adeo ut minime dubitandum nobis visum sit, quin campo sibi latiore patefacto, in quo virtutes exercens suas, rei catholicae universae prodesse possit, eximium collegii vestri ac S. Sedis Apostolicae decus sit futurus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei sanctorumque apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, declaramus S. R. E. presbyteros cardinales:

Ambrosium Bianchi
abbatem gener. congr. Camaldulensis

Philippum de Angelis
episcopum Faliscoduni et Corneti

Gabrielem Ferretti
archiepiscopum Firmanum

Insuper creamus S. R. E. presbyterum cardinalem Franciscum Mariam Pignatelli archiepiscopum Panormitanum.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CCXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*In ecclesia s. Caroli ad Catinarios de Urbe archisodalitas B. Mariae Virginis a Providentia statuitur, atque praeposito generali facultas conceditur similia sodalitia aggregandi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis nihil potius, nihil optabilius esse possit, quam ut omni cura et contentione sempternae christifidelium saluti prospiciamus, eorumque animos ad sanctissimae Dei Genitricis amorem et pietatem pro viribus excitemus, tum singulari paterni animi Nostri voluptate et quam libentissime concedimus quae in maiorem Dei gloriam, Deiparae Virginis cultum et animarum bonum cedere cognoscimus.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii sodales Barnabitae s. Caroli ad Catinarios hic in Urbe iam inde ab anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto, eodem in templo s. Caroli, auctoritate Nostra, sodalitatem Mariae Sanctae, cui a Providentia et Christianorum Adiutrice nomen, institutum fuisse, eamque iis omnibus privilegiis ditatam fuisse, quae fel. rec. Innocentius XI suis apostolicis literis, die decima octava augusti anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto sub plumbo datis, illi Monachii concessit. Iam vero cum in dies fidelium veneratio in eandem sodalitatem augeatur, supplici cum prece a Nobis postulant, ut ipsam archisodalitatis nomine ac iuribus donare velimus. Nos vero huiusmodi piis postulationibus alacri libentique animo annuendum censuimus.

Quamobrem ad eiusdem sodalitatis decus, quantum in Domino possumus, incumbentes, ac omnes quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis quovis modo ac quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolves et absolutos fore censes, sodalitatem Mariae Sanctae, Pro-

¹ Ex Archivio s. Caroli ad Catinarios de Urbe.

videntiae et Adiutricis Christianorum titulo, in templo s. Caroli ad Catinarios sodalium Barnabitarum hic in Urbe erectam, archisodalitatis nomine, plena Nostra apostolica auctoritate, donamus, eamque ad archisodalitatis gradum evehimus. Illi propterea singula quaeque iura, privilegia, honores et indulta quavis voce designanda, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, concedimus et indulgemus. Insuper praeposito generali sodalium Barnabitarum pro tempore, eadem auctoritate Nostra, perpetuum in modum facultatem facimus, cuius ope, alia quaeque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra Urbem ubilibet erecta, apposito diplomate in commemoratam archisodalitatem, servata tamen forma constit. fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri editae, adsciscere seu aggregare libere ac licite possit, et cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus illa pollet, communicare valeat.

Haec concedimus atque elargimur, decernentes has literas firmas, validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit in posterum, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari ac definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quoties opus fuerit, eiusdem sodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima sexta iulii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXX.

EPISTOLA

*Augustinum Fernandez de Corduba eligit praefectum apostolicum missionum et collegiorum congregationis de Prop. Fide in America Meridionali, cui facultates tribuit commissario generali Indiarum concedi solitas, quemque ad hoc iam renunciaverat archiepiscopum Attaliensem*¹.

Dilecto filio
presbytero Augustino Fernandez de Corduba
decano ecclesiae metropolitanae de Plata

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Universi dominici gregis salus Nobis ab ipso pastorum Principe et Episcopo animarum divinitus commissa postulat atque efflagitat, ut nihil unquam inausum nihilque inexpertum relinquamus, quo summa cum contentione omnium christifidelium bono atque utilitati quibusque rebus consulamus. Hinc paterni animi Nostri sollicitudine spirituali eorum potissimum christifidelium bono prospicere summopere studemus, qui in remotissimis ab hac Apostolica Sede regionibus morantur, ut omni ope et opera ad aeternam assequendam salutem iuventur atque excitentur.

Itaque cum ob mortem Andreae Herrero ordinis Minorum s. Francisci de Observantia, quem Nos praefectum apostolicum missionum et collegiorum congregationis de Prop. Fide in America Meridionali existentium statueramus, cuique omnes et singulas facultates concesseramus, quas Romani Pontifices praedecessores Nostri commissario generali Indiarum eiusdem ordinis tribuendas existimarunt, commemoratae missiones et collegia praecipuo suo moderatore seu superiore destituta remanserint, Nos vel maxime cupientes christianam religionem in iis regionibus latius propagari, ac magis in dies, Domino benedicente, stabiliri, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, huiusmodi munus tibi committendum censuimus, ea profecto spe freti fore, ut divina adspirante gratia, et tua pietate, doctrina ac rerum gerendarum peritia, catholica religio incrementa suscipiat.

Quamobrem te, quem per similes apostolicas literas hoc ipso die datas archiepiscopum Attaliensem renunciavimus, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutum fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis arbitrium in praefectum apostolicum missionum et collegiorum de Propaganda Fide in America Meridionali existentium eligimus, constituimus et deputamus, cum iisdem omnibus facultatibus quas defuncto Andreae Herrero tribuimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congre-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

gationis eorumdem cardinalium. Mandamus propterea etc.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima tertia iul. millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXI.

INDULTUM

*Canonicorum collegio cathedralis Comaclen. datur concessio gestandi floccum violacei coloris in pileo*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum munificentia Pontificum peculiaria ornamenta aliquando illis tribuit, qui conspicuis in templis laudes Deo persolvunt, ut externa decora adepti, magis magisque virtutum omnium ornatu fulgere contendunt.

Quum igitur dilecti filii dignitates et canonici cathedralis templi Comaclensis Nobis exponendum curaverint eorum in votis esse floccum violacei coloris in pileo gestare posse; quumque ven. frater hodiernus episcopus, Comaclensis dioecesis, gravissimo testimonio fidem fecerit illud canonicorum collegium eis conflatum esse viris, qui religione, pietate, integritate, doctrina praestantes, in Dei cultum promovendum atque in animarum salutem procurandam incumbunt, tum huiusmodi postulationibus alacri libentique animo annuendum censuimus.

Itaque dignitates et canonicos commemoratos peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, dignitatibus et canonicis cathedralis templi Comaclensis, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum facultatem facimus atque impertimur, ut floccum violacei coloris in pileo gestare libere et licite possint et valeant.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices or-

dinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima iulii millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Mortuis pro fide vicariis apostolicis Tunquini Orientalis et eius coadiutore, archiepiscopo Manilae et provinciali ordinis Praedicatorum in Insulis Philippinis potestatem delegat, ut eis duos sufficiant in eodem respective munere ex regulari illa eiusdem ordinis familia assumendos, et dignitate episcopali donandos*².

Venerabili fratri archiepiscopo Manilensi
ac dilecto filio
provinciali ord. Praedicatorum
provinciae SS. Rosarii in Insulis Philippinis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater ac dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis innotuerit in Tunquino Orientali ad Sinas, immani contra fideles fervente ethnicorum persecutione, probatissimos duos antistites Ignatium Delgado episcopum Melli-potamensem, vicarium apostolicum, et Dominicum Henares episcopum Fesseitensem, illius coadiutorem, in praeclara fidei confessione una cum aliis evangelicis operariis occubuisse; ideoque vicariatum illum pastorali regimine ac solatio destitutum remansisse; re mature perpensa, de consilio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum statuimus viduati gregis incolumitati pro viribus et quam citissime consulere.

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex Iure Pont. de P. F.

Quapropter de eorumdem cardinalium consilio, auctoritate Nostra apostolica per hasce literas, vobis, venerabiles fratres ac dilecti filii, quibus vicariatus Tunquini Orientalis ad Sinas administratio concredita est, committimus et mandamus ut, collatis consiliis, ex illa regulari familia quosdam alios ad munus evangelicum in Tunquino exercendum idoneos viros adlegatis atque mittatis, et inter digniores alterum in apostolicum vicarium, alterum in coadiutorem cum iure futurae successionis designetis ac statuatis; quod si uterque vestrum quavis de causa praepeditus, rem peragere nequeat, alterutri ex vobis totum negotium committendum et in Domino commendandum esse volumus.

Itaque vicario apostolico sic adlecto, singulas quasque facultates vicariis apostolicis in regionibus Sinarum vel Sinis adiacentibus concedi solitas, dicta auctoritate Nostra, concedimus et impertimur; a coadiutore vero, ut praefertur, aequae adlecto ea tantum quae vicarius apostolicus illi demandabit omnino praestari teneantur; et quum huiusmodi munus quomodolibet vacaverit, eundem coadiutorem auctoritate Nostra renunciatum illius loco vicarium apostolicum in Tunquino Orientali cum omnibus et singulis facultatibus, quae illi, ratione huius officii, a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, iam nunc auctoritate et tenore praesentium facimus et constituimus, salva semper in praemissis tum pro vicario apostolico tum pro eius coadiutore, cardinalium eiusdem congregationis auctoritate.

Praeterea, ut uterque caractere ac titulo episcopali sit insignitus, alterum, scilicet vicarium apostolicum, in ecclesiae Miletopolitanae, quae sub archiepiscopo Cyziano, alterum, seu coadiutorem, in ecclesiae Ruspensis episcopum, quae sub archiepiscopo Carthaginensi in part. infid. posita, per obitum eorum episcoporum vacant, eadem auctoritate Nostra apostolica, eligimus et declaramus, iisque, ut ad ecclesias praedictas, quamdiu ab infidelibus detineantur, accedere et apud eas personaliter residere minime teneantur, dicta auctoritate Nostra concedimus et indulgemus.

Cuicumque autem catholico antistiti gratiam et communionem cum hac Apostolica Sede habenti, postquam ab illis professionem catholicae fidei iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solum iuramentum acceperit, munus consecrationis, auctoritate Nostra apostolica, illis impendere libere et licite valeat, accitis adstantibusque duobus loco episcoporum presbyteris saecularibus seu cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularibus, praedictae huius Sedis gratiam et communionem pariter habentibus, dicta auctoritate, plenam et

liberam tribuimus facultatem. Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi emissio a recens adlectis in eius manibus iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse, ut praefertur, episcopus, consecrationis munus illis impendere, ac recens adlecti illud suscipere praesumpserint, idem antistes a pontificalis officii exercitio, utrique vero a regimine et administratione earum ecclesiarum suspensi sint eo ipso.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis, ad quos spectat ac spectabit pro tempore, ut vicarium apostolicum et coadiutorem, ut supra, a vobis adlectos, ad liberum eiusdem muneris exercitium iuxta praesentium tenorem recipiant et admittant, et eorum unicuique in omnibus, quae ad hoc munus pertinent, praesto sint atque obediant, ipsorumque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tulerint in rebelles seu statuerint, ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Eandem, quam superius, potestatem delegat moderatoribus seminarii Parisiensis missionum ad externos, ut eiusdem seminarii alumnum in coadiutorem vicarii apostolici Tunquini Occidentalis deputent*¹.

Dilectis filiis
moderatoribus seminarii Parisiensis
missionum ad externos

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum per obitum Iosephi Mariae Havard episcopi Castoriensis et vicarii apostolici in Tun-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

quino Occidentali ad Sinas, ven. fr. Clemens Maçon, episcopus Acanthensis, illius coadiutor per similes apostolicas literas iam constitutus, in vicariatus munere eidem successerit, ut ipsi antistiti Clementi adiutor et levamen afferretur, nec non pastorum in eo vicariatu perennitati consuleretur, attentis praecipue regionum illarum circumstantiis, distantia ac persecutionis ferventis periculis, de consilio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, opportunum existimavimus illi coadiutorem designare cum iure futurae successionis atque episcopali caractere insignitum.

Quapropter, de eorumdem cardinalium consilio, auctoritate Nostra apostolica, per hasce literas, vobis dilectis filiis moderatoribus seminarii Parisiensis missionum ad externos, cui vicariatus apostolici in Tunquino Occidentali ad Sinas administratio tradita est, committimus et mandamus, ut ex vestri seminarii alumnis adlegatis, quem coadiutoris partibus sustinendis digniorem in Domino iudicaveritis, ita tamen ut ab ipso sic adlecto, ea tantum quae vicarius apostolicus illi demandabit, omnino praestari teneantur, et, quum huiusmodi munus quomodolibet vacaverit, eundem coadiutorem, auctoritate Nostra, renunciatum illius loco vicarium apostolicum in Tunquino Occidentali cum omnibus et singulis facultatibus, quae illi ratione huius officii a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, iam nunc auctoritate et tenore praesentium facimus et constituimus, salva semper in praemissis cardinalium eiusdem congreg. auctoritate.

Praeterea, ut caractere et titulo episcopali insignitus, coadiuto suo operam daturus Tunquinum se conferat, eum in episcopum ecclesiae Emansen., quae sub archiepiscopo Caesariensi consistit, ac nunc per obitum ultimi illius episcopi vacat, eadem auctoritate Nostra apostolica, eligimus ac declaramus, eique ut ad ecclesiam praedictam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur, dicta auctoritate Nostra, concedimus et indulgemus.

Cuicumque autem catholico antistiti gratiam et communionem cum hac Apostolica Sede habenti, postquam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum acceperit, munus consecrationis, auctoritate Nostra apostolica, illi impendere libere et licite valeat, accitis adstantibusque duobus loco episcoporum presbyteris saecularibus seu cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularibus, praedictae huius Sedis gratiam et communionem pariter habentibus, dicta auctoritate plenam et

liberam tribuimus facultatem. Volumus tamen, eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi emisso a recens adlecto in eius manibus iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse, ut praefertur, episcopus consecrationis munus ei impendere, ac recens adlectus illud suscipere praesumpserint, idem antistes a pontificalis officii exercitio, uterque vero a regimine et administratione earum ecclesiarum suspensi sint eo ipso.

Mandamus propterea etc. Non obstantibus constitutionibus etc.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXIV.

EPISTOLA

*Fidelibus Tunchini et Cochinchinae scribit de saeviente persecutione, eosque hortatur ut Christum coram hominibus confiteantur*¹.

Dilectis filiis christifidelibus
vicariatuum ap. Tunchini et Cochinchinae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quae nuncia, dilectissimi in Christo filii, e regionibus istis nuper allata sunt, ea Nobis non levem animi dolorem consolationemque simul attulerunt. Accepimus enim, fervente adhuc, immo magis magisque saeviente ethnicorum contra christifideles vexatione, in orientali Tunchini plaga praesules eximios Ignatium Delgado vicarium Nostrum, ecclesiae Mellipotamensis antistitem, ac Dominicum Henares ipsius coadiutorem, Fesseitensem episcopum, una cum aliis evangelicis operariis gladio peremptos esse. Renuntiatur Nobis praeterea est, in occidentali vicariatu probatum aequae vicarium Nostrum Iosephum Mariam Havard, episcopum Castoriensem, laboribus aerumnisque confectum occubuisse, pluresque alios Christi ministros insectatorum ense obruncatos, alios denique in Cochinchina caesos fuisse.

Gaudere quidem oportebat, quod novos ac praeclarissimos de ethnicorum impietate Ecclesia Dei triumphos reportasset, quodque tot sanctissimi ac fortissimi viri pro divina Christi religione ad obitum usque decertassent; summo tamen moerore affecti sumus perpendentes, quo et quanto in discrimine vos omnes, dilectissimi

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

fili, versaremini. Hinc non modo pro universali ecclesiarum omnium qua premimur, sollicitudine, verum et pro ea qua vos prosequimur peculiari benevolentia, animum Nostrum curasque omnes illico ad vos convertimus, ut, quibus nunc desunt, alios in via Dei moderatores duces ac rectores praeficiamus.

Interim metuentes ne percussis pastoribus dispergantur oves gregis, neve insectantium forte minis vel tormentorum apparatu atque acerbitate deterriti deficiatis, assiduas pro vobis Deo optimo maximo preces adhibere non desistimus, ut coelestibus roborati praesidiis, impiorum conatibus obsistere valeatis. Eadem insuper causa Nos impulit, ut hasce literas ad vos deferendas curaremus, quibus et paterna vos amplectimur charitate, atque in Domino hortamur obsecramusque, ut inaestimabile quod accepistis donum Dei, fidem nempe catholicam, inviolate custodiat. Ne unquam formidetis eos, ut Christus ipse vos admonet, *qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, sed eum time, qui potest et animam et corpus perdere in gehennam*; neque vos terreat momentaneum et leve tribulationis, scientes quod aeternum gloriae pondus operatur in vobis. Prospicite, quaeso, in sanctissimum divinumque auctorem fidei Christum Iesum, qui vos e tenebris in admirabile religionis suae lumen advocavit, quique pro vobis comparanda salute vitam inter acerbissimos cruciatus effudit. Prospicite in inclyta praepositorum vestrorum exempla, qui ut pastorum munere probe fungerentur, animam suam pro vobis ponere non dubitarunt. Quod si qui forte extiterunt inter vos (uti non sine magno animi dolore fuisse quosdam audivimus) qui nimio cruciatuum terrore perculsi eo impietatis progressi sint, ut confiteri Christum coram hominibus erubuerint, eos hortamur ac deprecamur, ut poenitentiae lacrymis tam detestandum facinus abluere, atque a Dei misericordia veniam enixe studeant implorare.

Vos autem, dilectissimi in Christo filii, qui a tanto perpetrando scelere abhorruistis, ob graves quas sustinetis calamitates, animis ne despondeatis; ea enim est clementissimi et sapientissimi rerum omnium moderatoris providentia, ut, quos peculiari praedilectione complectitur, eos multis ac variis adversitatibus sinat exerceri. Intuemini coelum; strenue pugnantibus immortalitatis corona comparatur: breves vobis erunt certaminis dies, at eadem, qua Deus beatus est, sempiterna tandem felicitate perfruemini. Quin et in hoc ipso mortalitatis vitae curriculo non semper a christifidelibus toleranda calamitas est, sed graviores eorum tristitias abundantiores plerumque consolationes excipiunt. Nec propterea vos dira hac semper

vexatione prememini, sed ab omni tandem terrore soluti ac veluti a furibunda erepti tempestate, dum Deo vero cultum tuto exhibebitis, perennes eidem gratiarum actiones ob assecutam tranquillitatem persolvete. Post haec autem omnipotenti Deo vos omnes commendantes, coelestis auxilii auspicem, apostolicam vobis benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXV.

INDULTUM

Fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae collegialis oppidi Roccagorga, Privernatis dioecesis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices honorum insignia iis potissimum ecclesiasticis viris tribuere consueverunt, qui levantes manus eorum in sancta, in hymnis et canticis laudes Deo pie ac religiose celebrare summopere student, ac decorem domus Dei diligentes, virtutum omnium exempla christianae plebi praebere vehementer contendunt.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii archipresbyter et canonici collegialis templi oppidi vulgo *Roccagorga*, dioeceseos Privernatis, eorum in votis esse, ad illius templi decus augendum, in sacris caeremoniis lineum manicatum amiculum seu rocchetum et palliolum sive mozzettam violacei coloris posse gestare. Supplices ergo Nos adierunt, ut huiusmodi veniam ipsis ex Nostra indulgentia benigne concedere velimus. Nos vero ven. fratris hodierni episcopi Tarracinensis, Setia et Priverni testimonio accepto, ex quo Nobis innotuit ipsos archipresbyterum et canonicos eiusmodi gratia esse dignos, illorum postulationibus annuendum censuimus.

Itaque omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis collegialis ecclesiae oppidi Roccagorga, Privernatis dioece-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

sis, perpetuum in modum auctoritate Nostra apostolica hisce literis concedimus atque indulgemus, ut lineum manicatum amiculum vulgo rocchetum et palliolum sive mozzettam violacei coloris in choro, in conventibus, seu, ut dici solet, in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque omnibus canonicorum collegii functionibus libere et licite gestare possint et valeant.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV, praedecessoris Nostri, *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eiusdem collegialis ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Sodalitas S. Mariae sine labe conceptae in civitate Ebuli erigitur in archisodalitatem*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem pias hominum societates beneficentiae muneribus afficere, ut magis magisque omnipotentis Dei gloria amplificari ac spiritualis animarum salus procurari possit.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Hieronymus La Schena, prior sodalitatis Mariae Sanctae sine labe originali conceptae, civitatis Ebuli, Salernitanae dioecesis, eius in

volis esse sodalitatem ipsam iamdiu rite institutam ac multis indulgentiis ditatam, archisodalitatis titulo ac iuribus donari. Itaque supplex Nos adiit, ut huiusmodi honorem ipsi sodalitati impertiri velimus. Nos vero gravissimo ven. fratris archiepiscopi Salernitani accepto testimonio, ex quo Nobis innotuit sodalitatem ipsam iis omnibus rebus praeditam atque ornatam, quae ad Dei cultum et animarum bonum procurandum vel maxime pertinent, huiusmodi postulationibus alacri libentique animo annuendum censuimus.

Itaque maiori illius sodalitatis decori ac bono animarum prospicere cupientes, et omnes ac singulos, quibus haec literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, sodalitatem Mariae Sanctae absque labe originali conceptae, Ebuli, in Salernitana dioecesi, institutam, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, archisodalitatis titulo perpetuum in modum decoramus. Quocirca singula quoque iura, privilegia, honores atque indulta, quovis nomine designanda, quibus aliae archisodalitates, sodalitia eiusdem nominis et instituta extra Urbem ubique erecta in commemoratam archisodalitatem, servata tamen forma constitutionis *Quaecumque*, fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri editae, adsciscere seu aggregare libere et directe possint, atque cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet, communicare.

Haec concedimus atque elargimur, decernentes has praesentes literas validas et efficaces semper existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate ac auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, et quoties opus fuerit eiusdem archisodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis

¹ Ex originali existente penes acta Notarii Vincentii Angeluzzi civitatis Ebuli.

et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Publicae scholae Anagninae civitatis cum seminario perpetuo coniunguntur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex recta sedulaque iuventutis institutione omnis in christianam ac civilem rempublicam felicitas promanet, tum Romani Pontifices, de religionis et civilis societatis bono atque utilitate vehementer solliciti, praecipua paterni animi cura nihil unquam inausum reliquerunt, ut quibusque rebus afolescentium educationi consulerent, quo ipsi optimis moribus ingenuisque artibus mature imbuti, ad omnem virtutem atque honestatem fingi et institui possent. Quod quidem si umquam alias, hisce praesertim asperrimis temporibus summa vigilantia et contentione curandum, quibus mores ubique in deterius prolapsi, atque ab sanctissima catholicae religionis disciplina non parum desciscentes, et monstruosa quaedam opinionum portenta liberius in dies summo cum bonorum detrimento et maxima potissimum iuventutis perniciie debacchari non dubitant. Nimirum permulti fabricatores mendacii et captiosissimi scelerum administri, libertatem promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis, improvidas praesertim adolescentium mentes variis imbuere erroribus, et cerea eorum corda in vitium flectere, ipsisque fel draconis in calice Babylonis propinare, impie nefarieque moliantur atque conantur. Summa igitur cura atque industria excubandum praecavendum, ne tam diuturnae contagia pestis imperitam iuventutem pervadant, inficiant ac misere perdant. Hinc porro evenit, ut illorum precibus quam libentissime annuamus, qui eo potissimum spectant, ut iuventutis institutioni pro viribus diligentissime consulatur.

Exponendum Nobis curavit ven. frater Vincentius Annovazzi, hodiernus vigilantissimus

Anagninus episcopus, de illius dioeceseos salute tantopere sollicitus, magno cum sui animi omniumque bonorum dolore, Anagninam iuventutem institutionis ope esse destitutam, ac propterea ipsum vel maxime cupere huic rei omnino prospicere, ac iustis illius urbis cleri, magistratus populique desideriis obsecundare, qui rem ipsam votis omnibus ac precibus iamdiu postulant atque efflagitant. Et quoniam Anagnina in civitate numquam satis amplae fuere aedes, in quibus lyceum posset institui, idcirco aliorum episcoporum consilio publicae scholae cum seminario illius civitatis coniunctae fuere, quo iuventus ad litteras ac disciplinas addiscendas se conferret. Verum huiusmodi res perbrevis temporis spatio vigere potuit, ac propterea iuventus illa publicae institutionis praesidio orbata, quo in statu misere versatur. Cum autem ad tanti momenti rem nullum vel salutarium vel opportunius remedium comparari queat, quam ut publicae scholae cum ipso seminario coniungantur, tum idem ven. frater cum eiusdem seminarii curatoribus seu deputatis, canonicorum collegio cathedralis templi Anagnini, et illius civitatis magistratu collatis consiliis toto animo ac studio omni ad hoc salutare opus conficiendum incubuit.

Quamobrem ut Anagnina iuventus seminarii scholas ventitare possit, eiusdem seminarii aedes ea in parte quae cathedrali prospicit templum, ampliari oportere cognitum est, atque ad hanc aedium ampliationem efficiendam, magistratus summam sexcentorum scutorum a publico consilio pro aliquo publicae educationis instituto iam probatam dandam constituit, et canonicorum collegium cathedralis templi in comitiis diei vigesimae tertiae mart. vertentis anni habitis, suum consensum praebeuit. Praeterea magistratus idem annuam scutorum tercentorum viginti summam seminario Anagnino pensitandam decrevit, ut publicae scholae prospere haberi possint. Quae cum ita sint, ut haec omnia ad optatum exitum perducantur, idem ven. frater, enixis precibus, a Nobis efflagitavit, ut tam salutari operi Nostram adiutricem manum apponere velimus. Nos vero, quibus nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius esse potest, quam christianae et litterariae iuventutis institutioni vehementer prospicere eamque pro viribus fovere, Anagninae Nostrae civitatis, quae originis vetustate, ac nominis celebritate, et Innoc. III, Gregor. IX, Alexandri IV et Bonif. VIII Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum natalibus clara, eximia semper suae in hanc Petri Cathedralam fidei atque amoris specimina dedit, perenne Nostrae benevolentiae testimonium alacri libentique animo tribuendum censuimus.

Itaque pia ven. fratris Vincentii Annovazzi,

¹ Ex Cancellaria Episcopali Anagninae civitatis.

de illa dioecesi egregie meriti, desideria, ac singulare Anagnini magistratus hac in re studium maximopere laudantes, et tam illorum, quam cleri populique Anagnini votis postulationibusque quam libentissime annuentes, et eorum singulas personas peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, Motu-Proprio, certa scientia, matura deliberatione Nostra deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, publicas scholas Anagninae civitatis cum scholis seminarii eiusdem urbis perpetuum in modum simul coniungimus, ita ut Anagnina iuventus eiusdem seminarii scholas hoc futurisque temporibus frequentare possit ac debeat, ut inibi ad religionem, pietatem atque ad amoeniores literas severioresque disciplinas mature fingi atque institui valeat. Ac propterea eadem auctoritate Nostra, facultatem facimus atque imperitur, ut seminarii aedes illa in parte, quae cathedrale prospectat templum, ampliari possint, prout idem ven. frater Vincentius Annovazzi, Anagninus episcopus, pro sua prudentia atque arbitrio fieri censuerit, quin ei nemo in hac aedium ampliatione efficienda ullo modo adversari queat. Insuper eadem auctoritate Nostra summam scutorum sexcentorum a magistratu pro seminarii aedibus ampliandis iam oblatam, non solum approbamus, verum etiam summam ipsam, eius rei ergo, ab ipso magistratu dandam iubemus. Atque eadem auctoritate Nostra, annuam quoque pecuniae vim scutorum tercentum viginti, ab Anagnino municipio, vulgo *comunità*, seminario pro publicis scholis attributam, sancimus atque probamus, eamque summam scutorum tercentum viginti ab ipso municipio quotannis seminario solvendam esse perpetuo mandamus. Declaramus vero ex huiusmodi scholarum coniunctione Anagninum magistratum nullo unquam tempore vel minimum ius quoad seminarii scholas acquiri posse, nam omnimodam in scholas ipsas iurisdictionem tam de morum disciplina, quam de docendi ratione integram inviolatamque iurisdictionem, iuxta const. rec. mem. Leonis XII praedecessoris Nostri *Quod divina sapientia*, et decreta a congregatione Studiorum edita, penes episcopum in tempore Anagninum esse decernimus, cuius auctoritate et arbitrio discipuli in illas scholas excipiendi, ac iustis de causis ex scholis ipsis eiciendi erunt, certiore tantum facto magistratu Anagnino. Ut autem quamprimum haec scholarum coniunctio fieri possit, atque ea omnia, quae ad illam pertinent, perficiantur, eadem auctoritate Nostra, hisce literis, ipsi ven. fratri Vincentio Annovazzi Anagninae dioecesis antistiti, omnes et singulas op-

portunas et necessarias facultates tribuimus atque largimur, ut rem omnem absolvat atque perficiat. Atque eiusdem ven. fratris prudentiae et arbitrio committimus eas statuere leges, quibus seminarii alumni et convictoribus provide consulatur, ne quid detrimenti ipsi ab externis iuvenibus capiant. Etsi vero in eam spem erigimur fore, ut haec scholarum coniunctio Anagnina in civitate perpetuo immobilis subsistat, ac summa cum illius iuventutis utilitate prospere feliciterque vigeat et floreat, tamen si quavis de causa aliquod grave damnum vel perturbationem in posterum originem habere contigerit, ad hanc Apostolicam Sedem res omnis erit deferenda, propterea quod Nobis et successoribus Nostris potestatem reservamus ea peragendi, quae pro re et tempore magis in Domino expedire cognitum fuerit.

Haec volumus, statuimus, concedimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque, quovis praetextu, colore, ingenio, de subreptionis vel obreptionis vitio notari, impugnari, et invalidari non posse, sed semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari, atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores ac S. R. Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos ac Sedis Apost. nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula, *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non earumdem scholarum et seminarii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXVIII.

INDULTUM

*Fuit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum Fesulanae ecclesiae cathedralis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex honorum insignia ecclesiasticis viris, qui conspicuis in templis laudes Deo celebrant, interdum concedere solet, ut ipsi externa decora adepti, virtutum splendore magis magisque coruscare studeant. Exponendum Nobis curavit ven. frater Ioannes Baptista Parretti, episcopus Fesulanus, canonicorum collegium cathedralis templi Fesulani iis conflatum esse viris, qui pietate, religione, virtute, doctrina, probitate praestantes, ac decorem domus Dei vehementer diligentes, in Dei cultum atque in animarum salutem procurandam incumbunt. Quamobrem idem ven. frater enixis precibus a Nobis efflagitavit, ut veniam tribuere velimus, qua eiusdem templi canonici parvam auream crucem vesti innexam gestare, ac lychno manuleato, vulgo *Bugia*, in sacris peragendis functionibus uti possint. Nos itaque eiusdem venerabilis fratris votis annuere, atque illius canonicorum collegii decus augere volentes, atque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, canonicis cathedralis templi Fesulani, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut parvam auream crucem, absque reliquiis, vesti innexam, cuius in parte titularis ecclesiae imago, in alia vero cathedralis nomen appareat, gestare, atque etiam extra dioecesim ubi Fesulanus episcopus suam exercet iurisdictionem, in sacris functionibus lychno manuleato uti libere et licite possint et valeant. Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudi-

candi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione mäteriarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrarium quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXXXIX.

INDULTUM

*Capitulo cathedralis ecclesiae Mutinensis datur facultas qua dignitates focale seu coliare, floccum in pileo et tibialia violacei coloris, canonici vero focale et floccum dumtaxat eiusdem violacei coloris gestare possint*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Mutinensis ecclesia originis vetustate, nominis celebritate et praestantium virorum copia summopere illustris, Romanorum Pontificum ac summorum principum benevolentiam merito atque optimo iure sibi semper comparavit. Plurimi in ea floruerunt viri, qui ingenio, virtute, literis, disciplinis, eruditione clarissimi, de catholica religione deque civili republica summopere meriti sunt. Ac praesertim illius splendidissimi ac magnificentissimi cathedralis templi canonicorum collegium iis ecclesiasticis continenter excelluit viris, qui vitae integritate, pietatis et religionis laude, amoeniorum literarum ac severiorum disciplinarum solidaeque doctrinae peritia praestantes, deque catholicae religionis bono ac sempiterna hominum salute

¹ Ex Archivio Cancellariae Episcopalis, Fesulanae dioecesis.

² Ex Archivio Cancellariae Episcopalis, Mutinensis dioecesis, Regesto I, pag. 406.

vehementer solliciti, nullis neque curis, neque laboribus sibi parcendum esse duxerunt, quo Dei gloriam, ac spiritualem potissimum animarum utilitatem quibusque rebus procurare possent. Hinc porro evenit, ut Nos in hoc amplissimo dignitatis atque auctoritatis gradu collocati, dilecti filii canonici Antonii Bertesi archipresbyteri minoris Mutinensis cathedralis templi votis quam libentissime annuendum censuimus, qui supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut ad ipsius templi decus augendum, aliqua honorum insignia eiusdem templi dignitatibus et canonicis benigne tribuere velimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut dignitates cathedralis templi Mutinensis focale, seu collare, floccum in pileo et tibialia violacei coloris, canonici vero eiusdem templi focale et floccum dumtaxat in pileo eiusdem violacei coloris hoc futurisque temporibus gestare libere ac licite possint et valeant. Haec concedimus atque indulgemus decernentes has literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuntios, ac S. R. E. cardinales etiam de laterē legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiti debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus sit eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris,

ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXL.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum collegialis templi oppidi Monte Rubbiano, Firmanae dioeceseos*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis beneficentia honorum insignia illis potissimum ecclesiasticis viris interdu concedere solet, qui sacris in templis levantes manus eorum in sancta, omnipotenti Deo laudes concelebrant, ut ipsi fulgentes tamquam lucernae ardentes in domo Domini, virtutum omnium ornatu coruscare summopere studeant. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii dignitates et canonici collegialis templi Montis Rubbiani, Firmanae dioeceseos, ab eorum collegii fundatione canonicos lineum manicatum amiculum seu rochetum, et palliolum, vulgo *mozzetta*, nigri coloris, dignitates vero palliolum ipsum violacei coloris gestasse. Cum autem eorum esset in votis, loco huiusmodi insignium, lacernam, vulgo *cappa magna*, laneam exilis texturae, vulgo *saia*, violacei coloris et serica rubra tela subsutam hyemali tempore induere, aestivo autem tempore lineum manicatum amiculum cum alio absque manicis, sive cottam et rochetum induere posse, quemadmodum canonicorum collegium Montis Florum, eiusdem dioeceseos, utitur, atque etiam fasciam eiusdem violacei coloris gerere, iccirco supplici cum prece a Nobis efflagitarunt, ut ipsis eiusmodi veniam benigne concedere velimus. Hos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, dignitatibus et canonicis collegialis templi Montis Rubbiani, Firmanae dioecesis, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis,

¹ Ex Archivio Capitulari Ecclesiae Montis Rubbiani, Firmanae dioecesis.

perpetuum in modum concedimus atque indulgemus, ut loco insignium quibus ad hunc usque diem usi sunt, cappam magnam laneam exilis texturae, vulgo *saia*, violaceam, serica tela rubra subsutam, hyemali tempore gestare, aestivo autem cottam et rochetum una cum fascia etiam violacea induere in choro, in conventibus, seu ut dici solet in capitulis quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque omnibus canonicorum collegii functionibus libere et licite possint et valeant. Ut autem dignitates inter et canonicos aliquod adsit discrimen, eadem auctoritate Nostra perpetuo concedimus, ut taenia qua cappa ad latus devincitur, et cotta collo innectitur, pro dignitatibus rubra sit, pro reliquis vero canonicis violacea. Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eiusdem collegialis ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die decima sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLI.

EPISTOLA

*De pace et concordia servanda inter clerum saecularem et pp. Franciscas in aliquibus Hiberniae locis*¹.

Venerabili fratri Nicolao
episcopo Waterfordiensi et Lismorensi.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad ceteras animi angustias, quas ex notis multarum ecclesiarum calamitatibus gravissi-

mas capimus, non levis inde accidit causa dolendi, quod in nonnullis Hiberniae locis quidam e saeculari clero religiosorum hominum familias haud bonis oculis aspiciant. Sane quum harum alumni olim Hiberniae episcopis et saeculari clero, sub iisdem constituto, adiutricem operam navaverint ad religionem catholicam in mediis periculis conservandam, absurdum est ut eadem nunc tranquillatis rebus contemptui habeantur. Deinde sacerdotes quique sincero divinae gloriae salutisque animarum zelo inflammati, non modo non contristari, sed gaudere omnino debent quum alios vident eundem in finem rite allaborantes. Insuper et meminisse iugiter debent verborum Christi, quibus novum illud mandatum dilectionis ad invicem habendae inculcavit discipulis suis, et in subsequenti oratione ad Patrem impensius commendavit (Ioan. XIII, 34, 35, XVII, 11 seq.), ut exinde considerent quanta penes ipsos cavere oporteat ne dissensionibus inter se confovendis scandalo sint fidelibus caeteris, et occasionem acatholicis praebeant vituperandi ministerium Nostrum. Haec ad te ideo scribimus, venerabilis frater, quod istic nominatim dissidia nonnulla cum religiosis viris ordinis s. Francisci Strictioris Observantiae, quae aliquo ante tempore invaluerant, adhuc non desisse intelleximus. Non nihil iam de his significatum meminimus a Nostra congregatione Propagandae Fidei pluribus literis sive ad praedecessorem episcopum, sive ad fraternitatem tuam datis, sed quoniam, uti diximus, votis Nostris memorataeque congregationis optatus nondum respondit eventus, abstinere non possumus, quominus ipsi Nos hac epistola hortemur et obtestemur te in Domino vehementer, quo provideas ut in dioecesibus tuis uterque clerus charitate mutua in sacro ministerio fungendo consocietur. Eo imprimis spectat ut sacerdotes saeculares abstineant prorsus a religiosorum virorum eorumque ordinum existimatione, seu factis seu verbis, apud fidelem populum imminuenda. Quo in genere perlatum ad Nos est, rem eo devenisse, ut quidam docere praesumpserint, gravis peccati reos esse fideles illos, qui ad praedictorum Franciscanum fratrum subsidium eleemosynas dent. Equidem persuadere Nobis non possumus esse istic multos, qui talia protulerint; sed profecto tuum erit, venerabilis frater, corrigere illos auctoritate tua, et intentius advigilare ne catholicus iste populus ipsorum fallaciis decipiatur; atque ita iis insistas, quae iamdiu sacris Ecclesiae canonibus statuta fuerunt, ac speciatim a Gregorio IX in decretali quae incipit *Nimis prava* (cap. 17 de excessibus praelator. et subditorum), nec non a Sixto IV in constitut. *Sacri* (data septimo kalendas aug. anno millesimo

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

quadringentesimo septuagesimo nono), et aliquo etiam modo a Constantiensi concilio, atque a Martino V in constitutione contra errores Wicleffii (prop. 20 et 34). Iam vero ad religiosos istos viros cum saeculari clero reconciliandos nihil sane validius esse poterit, quam ut tu ipse, venerabilis frater, tuo aliis exemplo praelucens, complectaris illos charitate paterna; teque haud difficilem praebeas in iis, qui ex ipsorum numero idonei sunt, approbandis ad excipiendas fidelium confessiones; et eorum opera in reliquis etiam, quae ad episcopalem auctoritatem spectant, libenter utaris; denique ultra non renuas iisdem permittere, ut suum illud templum aperiant, quod a pluribus annis iterum aedificarunt. Haud sane ambigimus, venerabilis frater, quin pro tua in Nos Sanctamque hanc Sedem reverentia Nostris hisce hortatibus prompto animo obsequuturus sis; atque hinc literas tuas expectamus, quibus Nos ea de re sine mora certiores facies. Caeterum, si ex ipsis religiosus viris fortasse aliquis sit, qui te, venerabilis frater, offenderit, ne graveris porro ipsum Nobis significare: qui certe non praetermittimus auctoritate Nostra apostolica uti, quo tibi, prout fuerit congruum, satisfiat. Interea Deum per merita Iesu Christi suppliciter oramus, ut tibi et omnibus, quibus praees, clericis laicisque fidelibus prospera et salutaria cuncta largiatur. Ac divini huius praesidii auspiciis, Nostraeque testem praecipue benevolentiae, apostolicam benedictionem fraternitati tuae atque illis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLII.

INDULTUM

*Canonicis ecclesiae cathedralis Anagninae facultas tribuitur qua praepositus et canonici collare, vestem talem cum fascia violacei coloris, beneficiati autem fasciam nigram gestare possint*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Illustres inter pontificiae Nostrae ditionis urbes, Anagnina civitas, originis vetustate, nominis celebritate, ac civium suorum indole, ingenio, virtute, nobilitate summopere praestat. Quae quidem civitas vel ab ipsis christianae religionis primordiis Christi fidem amplexa, miro

semper in hanc Petri Cathedram amore et studio refulgens, atque Innocentii III, Gregorii IX, Alexandri IV et Bonifacii VIII Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum natalibus clara, plurimos edidit viros, qui literis, disciplinis, ac vitae sanctitate et religionis laude spectati, et vel Romanae purpurae honore, vel episcopali dignitate merito insigniti, de re catholica deque civili societate praeclare sunt meriti. Hinc porro evenit, ut Romani Pontifices eam urbem singulari fuerint benevolentia prosequuti. Iam vero cum dilecti filii praepositus atque canonici basilicae cathedralis Anagninae a Nobis efflagitarint, ut veniam tribuere velimus qua ipsi focale, seu collare, et talem vestem, seu sottana, cum fascia violacei coloris, beneficiarii autem eiusdem templi fasciam nigram gestare possint, Nos ad ipsius basilicae et canonicorum collegii decus augendum, huiusmodi postulationibus quam libentissime annuendum censuimus. Itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, praeposito et canonicis cathedralis Anagninae, ut focale violacei coloris et vestem talem cum fascia eiusdem coloris, beneficiariis vero fasciam nigram in choro, in conventibus, seu ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque publicis functionibus gestare libere ac licite possint et valeant, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus. Decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios ac integros effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat et pro tempore spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et extraordinarios etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et sanctionibus, ac, quoties opus fuerit, eiusdem basilicae cathedralis ecclesiae etiam iuramento,

¹ Ex Archivio Cancellariae Episcopalis, Anagninae civitatis.

confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Immutatio piae institutionis, a defuncto canonico Tarquini factae, pro maiore spirituali bono ruricularum Verulanae civitatis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romano quidem decet Pontifici pias inter-dum institutiones iustis de causis immutare cum id praesertim in maiorem christifidelium utilitatem cedere posse cognoscitur. Exponendum Nobis curarunt dilecti filii archidiaconus et canonici theologus ac poenitentiarius cathedralis templi Verulan. atque abbas collegialis ecclesiae, eiusdem civitatis, a defuncto canonico Tarquini octingentorum scutatorum summam legatam fuisse, cuius annuus redditus perpetuo duobus Fratribus Franciscalibus Capulatis, vulgo *Cappuccini*, vel duobus aliis religiosi ordinis viris, et quoties hi minime adessent, duobus presbyteris, ab ipsis oratoribus nominandis et ab episcopo Verulano approbandis esset tribuendus, qui omnibus de praecepto festis diebus, in aede s. Salome sacra, horis antemeridianis sacramentales christifidelium confessiones excipere, pomeridianis vero christianam doctrinam tradere, et catechesim habere deberent. Verum huiusmodi pia institutio quamvis omni laude digna, tamen aliqua ex parte haud utilis est eaque executioni mandari constanter minime potest. Etenim Verulana in civitate nequaquam desunt, qui christifidelium confessionibus excipiendis praesto sint, atque animarum curatores in parochialibus templis christianam doctrinam edocent, et catechesim agunt. Praeterea multis per annum festis diebus in praefato s. Salome templo neque christiana doctrina tradi neque catechesis haberi potest, propterea quod cathedralis canonicorum collegium eo in templo sacras functiones celebrare, atque inibi augustum Sacramentum publicae fidelium adorationi ad horas quadraginta proponi solet. Accedit etiam ut qui ex canonici Tarquini mente in ea opera incumbere debent, ex finitimis regionibus essent vocandi, qui vel calidis vel frigidis tempesta-

tibus Verulanam in civitatem se conferre ne-tiquam possent. Et quoties eorum loco presbyteri eligerentur, non solum ipsi ea in civitate fidelium confessiones iam excipiunt, verum aliis ministerii operibus intenti, eorum operam christianae doctrinae tradendae, et catechesi agenda, praestare haud valerent. Iamvero in illius civitatis territorio multi extant pagi, seu rurales domus, incolis refertae, atque ab urbe dissitae, quo festis diebus ecclesiastici viri ad sacrum peragendum, et ruricolos illos fidei praeceptis instruendos se conferunt. Cum ob temporis angustiam optatus fructus percipi minime queat; idcirco, vel maxime utile esset illos in pagos identidem missionarios mittere, qui per quindecim vel viginti continentes dies villicos ipsos ad pietatem excitarent, ac sanctissimis catholicae religionis praeceptis maiore diligentia et cura imbuerent. Quae cum ita sint, a Nobis enixis precibus efflagitarunt, ut suprema auctoritate Nostra, piam canonici Tarquini institutionem mutare velimus, dictamque summam a canonico Tarquini legatam administrationi episcopi in tempore Verulani perpetuo attribuamus, ut annuo illius redditu, christianae plebis in pagis morantis utilitati pro suo arbitrio et prudentia consulere queat, quin tamen hac in re deputati a canonico Tarquini electi ullo modo sese immiscere amplius possint. Nos itaque venerabilis fratris hodierni Verulani episcopi gravissimo testimonio accepto, ex quo res ita se habere cognoscimus prout expositae, ac eiusdem consilium in maiorem ruricularum utilitatem cedere perspeximus, postulationibus ipsis alacri libentique animo annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus literae hae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris ac poenis quovis modo vel quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huiusmodi rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, de apostolicae potestatis plenitudine, praefatae canonici Tarquini institutioni expresse derogamus, summam scutatorum octingentorum ab eo legatam administrationi episcopi in tempore Verulani perpetuo committimus et concedimus, ut annuo illius redditu spirituali ruricularum, in Verulani territorii pagis degentium, bono prospiciat, missionarios eo mittendo, qui nunc hos, nunc illos pagos lustrantes, ibique vel quindecim vel viginti dierum spatio commorantium villicorum animas divini verbi praeconio pascant, atque christianae religionis praeceptis diligenter imbuant et instruant. Et quoniam contingere potest ut aliqua missionariorum societas hoc tam salutare opus perpetuo suscipere velit ac possit, idcirco eadem auctoritate Nostra, eidem Verulano episcopo faculta-

¹ Ex Archivio Cancellariae Episcopalis, civitatis Verulanae.

tem facimus, ut pro suo arbitrio et prudentia huiusmodi missionariorum congregationi praefatam octingentorum scutatorum summam perpetuo concedat et attribuat, ea tamen lege, ut eadem congregatio perpetuum in modum sacras missiones Verulanis in pagis peragere teneatur, collatis consiliis cum ipso Verulano antistite. Ut autem omnis difficultas de medio tollatur, quae huic rei ex diversis sentiis adversari posset, omnem potestatem a defuncto canonico Tarquini, archidiacono et canonicis theologo ac poenitentiario cathedralis Verulanae ac abbati collegialis ecclesiae s. Erasmi eiusdem civitatis tributam, eadem auctoritate Nostra penitus auferimus, ac praecipimus, ut ipsi, eorumque in ecclesiastico quo in praesentia funguntur munere, posteris nullo unquam tempore nullaue ratione hac de re aliquid agere amplius possint. Haec volumus, decernimus, statuimus et mandamus, decernentes has praesentes literas perpetuo firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, ac Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis ceterisque speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Provinciam Chan-tong in Sinis separat ab episcopatu Pekinensi, eamque in vicariatum apostolicum a R. Pontifice immediate dependentem erigit.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex pastoralis ministerii munere, superna Dei providentia humeris Nostri impositi, non leve sane totius dominici gregis onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu Pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile ad pascua coelestia vocari valeant feliciterque perducere.

Hinc, quum Nobis innotuerit in quibusdam regionibus dioecesis Pekinensis imperii Sinarum rem christianam permagno in discrimine versari, ac, praesertim vita functo commemoratae dioecesis administratore episcopo Nankinensi, maius in dies imminere periculum, ne, sublatis religionis adiumentis, evangelicum semen ibi penitus depereat, neque hisce temporum adiunctis per vicarium generalem, qui illam regit ecclesiam, omnibus amplissimisque sibi subiectis provinciis, ut par esset, occurri posse, de consilio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, peculiari et provisorio modo, constituto iam in provincia, Leaotung nuncupata, apostolico vicariatu, per similes literas diei decimae quartae augusti superioris anni, in altera quoque provincia, Chang-tong appellata, religionis utilitati et catholicae fidei incolumitati pro Nostro munere et universali animarum sollicitudine consulendum esse censuimus.

Quare omnibus mature perpensis, Motu-Proprio atque ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, eandem provinciam Chang-tong a dioecesi Pekinensi distrahimus, derogantes hac super re constitutioni Innocentii XII diei decimae quintae octobris an. millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto, quae incipit *E sublimi*, qua dioecesis eiusdem limites designantur, eamque provinciam in vicariatum apostolicum erigimus ab apostolico vicario episcopo, a Nobis et ab hac S. Sede eligendo et deputando, et ab illa immediate dependente, gubernandum, cum omnibus et singulis facultatibus, quae ceteris vicariis apostolicis in Sinis a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri concessae fuere.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas ac efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et in posterum spectabit, in futurum plenissime suffragari ac inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praedicta Innocentii XII constitutione ac Nostra, et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque etiam speciali et expressa mentione et derogatione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno octavo.

CCXLV.

INDULTUM

*Fuit concessio indumentorum insignium favore
canonicorum ecclesiae collegiatae oppidi sancti
Laurentii Novi, Montis Falisci dioecesis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Honorum insignia iis profecto potissimum viris libenter tribuimus, qui divino ministerio addicti, conspicuis in templis divinas laudes pie ac religiose concelebrentes virtutum splendore fulgere summopere student.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii archipresbyter et canonici collegialis ecclesiae oppidi s. Laurentii Novi, Montis Flasconen. dioeceseos, ad illius templi decus augendum, eorum in votis esse lineo manicato amiculo, seu rocchetto et palliolo, vulgo mozzetta, violacei coloris uti posse, loco almutiae, quam in praesentia gestant. Supplici ergo cum prece a Nobis flagitarunt, ut huiusmodi veniam ipsis concedere velimus. Nos vero gravi episcopalis curiae Montis Flasconen. testimonio accepto, ex quo ipsos hac gratia dignos esse cognovimus, eorum votis benigne annuendum censuimus.

Quamobrem omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolutos et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, iis, qui modo sunt, quique in posterum erunt, archipresbytero et canonicis collegialis templi oppidi s. Laurentii Novi, Montis Flasconen. dioecesis, perpetuum in modum concedimus atque indulgemus ut, loco almutiae, rocchetum et mozzettam violacei coloris in choro, in conventibus, seu ut dici solet in capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus gestare libere et licite possint et valeant.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere,

ac irritum et inane si secus super his a quaquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, et quoties opus fuerit eiusdem collegiatae ecclesiae et canonicorum collegii, etiam iuramento atque confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Episcopo Iuliae Caesareae (Algeri) datur facultas erigendi in sua dioecesi sodalitatem Scapularis et stationes Viae Crucis cum indulgentiis illis concessis*².

Venerabili fratri

Antonio Adulpho Dupuch

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti ad istius tuae dioeceseos christifidelium pietatem fovendam, tuis in votis esse, eadem in dioecesi sodalitatem Scapularis et stationes Itineri Domini Nostri Iesu Christi ad crucem recolendo posse erigere. Supplici ergo cum prece a Nobis efflagitasti, ut huiusmodi facultatem tibi concedere velimus.

Nos itaque piis tuis desideriis annuere cupientes ac spirituali tui gregis bono consulere volentes, tibi, ven. frater, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, facultatem facimus atque impertimur, ut, servatis iis quae servari opus est quoad eiusmodi erectionem, ubique tua in dioecesi Iuliae Caesareae sodalitatem Scapularis et stationes Itineri Domini Nostri Iesu Christi ad crucem celebrando, vulgo Viae Crucis, libere et licite instituere atque erigere possis cum applicatione omnium indulgentiarum quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri commemoratae sodalitati ac pio illo exercitio, de quo habita mentio est, concessae atque attributae fuerunt. Hanc vero facultatem tibi concessam volumus, donec eadem in dioecesi regu-

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

² Ex eodem Archivio Secretariae Brevium.

lares ordines Carmelitarum et Minorum s. Francisci de Observantia non fuerint instituti.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non aliis omnibus etiam speciali et individua mentione et derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Priori sodalitatibus Deiparae Virginis a Monte Carmelo, oppidi Scanno Sulmonen. dioecesis, facultas tribuitur, qua in ecclesia illius sodalitatibus atque in ipsa sodalitate rochetum et pallium, vulgo mantellone, violacei coloris, gestare possit¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Honorum insignia iis profecto ecclesiasticis viris libenter tribuimus, qui aliquo honorifico munere insigniti, in Dei gloriam amplificandam et sempiternam hominum salutem procurandam incumbunt.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Paschalis Parente uti praefectus seu prior sodalitatibus Deiparae Virginis, cui a Monte Carmelo nomen, oppidi Scanno Sulmonen. dioecesis, ad eiusdem sodalitatibus decus augendum eius in votis esse lineo manicato amiculo, seu rochetto et pallio, vulgo *mantellone*, violacei coloris uti posse, dum sacras functiones illa in sodalitate peragit. Itaque supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut huiusmodi privilegium ipsi eiusque in munere successoribus benigne concedere velimus.

Nos vero ipsum presbyterum Paschalem peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutum fore censes, et commemorati sodalitatibus splendorem augere cupientes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, eidem presbytero Paschali Parente, uti praefecto seu priori sodalitatibus Mariae Sanctae, cui

a Monte Carmelo nomen, oppidi Scanno Sulmonen. dioecesis, aliisque eiusdem sodalitatibus presbyteris in posterum prioribus, perpetuum in modum concedimus et indulgemus, ut intra ipsius sodalitatibus ecclesiam ipsamque sodalitatibus rochetum et pallium, seu *mantellone*, violacei coloris libere ac licite gestare possint et valeant.

Haec concedimus et indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos et causarum palatii Nostri apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari ac definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, eiusdemque sodalitatibus etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCXLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Institutum Charitatis et eius regulae approbantur².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In sublimi militantis Ecclesiae solio, nullis quidem Nostri promeritis, sed arcano omnia regentis ac moderantis Dei consilio collocati, dum magno cum paterni animi Nostri dolore ac moerore mundum asperrimis hisce praesertim temporibus concupiscentia carnis et superbia vitae, atque inanis gloriae et fluxarum rerum cupiditate, falsique nominis scientia misere perditum atque elatum, magis magisque in dies insanire videmus; non mediocri certe gaudio perfundimur, ubi Christi gregem Nobis ab ipso pastorum Principe et Episcopo animarum concreditum, divina adspirante gratia, in omni humilitate, mansuetudine, fide, castitate,

¹ Ex Cancellaria Episcopali dioecesis Sulmonae.

² Ex Archivio eiusdem Instituti.

caritate, ad maiorem omnipotentis Dei gloriam ac spiritualem hominum aedificationem crescere atque in omne opus bonum abundare conspiciamus. Qui vero ad huiusmodi electum divini Nostri Reparatoris gregem pertinere summopere optarunt, nihil profecto aliud sibi in amore ac in deliciis habendum esse noverunt, nisi ut omnem Dei legem vel sanctissime custodirent; probe scientes, quod non auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur: atque frequenter societatem inter se ineundam existimarunt, non iam ut opibus viribusque coniuncti terrestria appetere, quemadmodum homines mundi illecebris illaqueati atque irretiti peragere solent, sed ut arctissimis christianae charitatis vinculis devincti, die ac nocte meditantes in lege Domini, Deo propius adhaerere, ac spirituali christifidelium saluti, qua opere, qua verbo, qua exemplo, quibusque rebus consulere possent. Et quidem religiosae plurium fidelium societates rite ac pie institutae maximis semper bonis redundant. Homines enim ipsis addicti, illustria aliorum exempla intuentes, illorum vestigiis insistere conantur, atque invicem sese exhortantes in doctrina sana, aemulantur charismata meliora, et ad piorum hominum voluntatem se totos fingentes, nihilque sua sponte, omnia vero ad eorum arbitrium et nutum semper agentes, virtutum omnium splendore facilius coruscare possunt. Accedit etiam ut ipsi Deum bonorum omnium largitorem vel ore vel mente simul precantes, atque unanimes per omnem orationem et obsecrationem adeuntes cum fiducia ad thronum gratiae, divina auxilia et misericordiam cum sibi tum populo christiano uberius impetrent. Hac nimirum mente animoque nonnulli sacerdotes, clerici alique homines, inter se societatem inierunt, auctore et duce dilecto filio presbytero Antonio Rosmini, equite Roboreti, Tridentinae dioeceseos, qui die vigesima februar. anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo in sacrum Calvarium Montem, oppidi Domodossolae, Novariensis dioecesis, secessit, ibique, dilecto filio Nostro S. R. E. presbytero cardinali Morozzo archiepiscopo episcopo illius dioecesis annuente, novae religiosae societatis fundamenta iecit, legesque tulit, quas ii omnes servare debent, qui eidem societati nomen dare vehementer exoptant. Haec autem societas eo potissimum spectat, ut omnes prae oculis habentes illud Apostoli monitum, nempe, *Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra*, nihil ipsi inausum nihilque inexpertum relinquant, quo in caelestium rerum meditatione continenter defixi, ac Deo adhaerentes, perfectam cumulatamque virtutem assequi conitantur. Cum autem, si quis viderit proximum suum necessitatem habere, et clauserit viscera sua ab eo, caritas Dei non manet in illo, tum huiusmodi piaae societatis homines, quamvis in spiritu hu-

militatis vitam segregem atque absconditam, et assiduis orationibus atque alicuius liberalis vel mechanicae artis exercitio deditam, ducere eligunt; tamen eorum in animo fixum destinatumque est, omni studio, diligentia, contentione proximum in Christo amare, iuvare eique inservire, ac nullis neque curis, neque laboribus, neque vigiliis parcere, ut animarum praesertim rationibus consulant atque prospiciant. Et cum haec in proximum caritas, quae ex Deo et Christo Iesu derivat, eo maior est, quo magis est ordinata, tum ipsi ex temporum ac rerum adiunctis multa sibi peragenda statuerunt. Atque in primis omnem opem et operam episcopis, quos *Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei*, praestare gloriantur, et christianae fidei propagandae studio vehementer incensi, peculiari voto se huic Petri Cathedrae mancipare laetantur, parati non solum ad fideles populos, verum etiam ad dissitissimas quasque barbaras efferasque gentes *in ignorantiae caligine et umbra mortis sedentes* pergere, quoties Romanus Pontifex illos mittere velit. Itaque huiusmodi religiosa hominum societas iis omnibus operibus intenta, quae caritatem in Deum et proximum praeseferunt, Caritatis nomen adscivit; quia Christi discipuli ex caritate noscuntur, quod est vinculum perfectionis. Constitutiones vero, quibus huius societatis, cui a Caritate nomen, leges continentur, publicis editis decretis summopere commendarunt plures venerabiles fratres [episcopi, qui in eorum dioecesibus huius instituti domos iam habent, vel eiusdem instituti viris pro spiritualis eorum gregis salute utuntur, vel illos probe noverunt. Nimirum dilecti filii Nostri presbyteri cardinales S. R. E. Iosephus Morozzo archiepiscopus episcopus Novariensis, die decima sexta octobris anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo, Placidus Maria Tadini archiepiscopus Ianuensis die vigesima octava novembris, ac Iacobus Monico patriarcha Venetiarum die trigesima novembris eiusdem anni, atque etiam venerabiles fratres Antonius Martinet archiepiscopus Camberiensis die vigesima sexta martii anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto, Aloysius ex marchionibus Frasoni archiepiscopus Taurinensis die decima septima mart. anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo, Carolus Emmanuel Sardagna de Hohenstein episcopus Cremonensis die secunda aprilis anno millesimo octingentesimo trigesimo quinto, Iosephus Grasser episcopus Veronensis die tertia aprilis eiusdem anni, Petrus Antonius Cirio episcopus Segusinus die vigesima sexta novembris anno millesimo octingentesimo trigesimo sexto, et Petrus Augustinus Baines episcopus Siganus, ac in districtu occidentali Angliae vicarius apostolicus, die decima quinta augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto. Qui quidem om-

nes clare aperteque perspicientes ex hoc Caritatis instituto maxima in christianam et civilem rempublicam bona et commoda redundare, institutum ipsum summis laudibus efferre, summis studiis prosequi non dubitarunt. Ex hisce autem constitutionibus idem dilectus filius presbyter Antonius Rosmini instituti regulam excerpt, quam Nostris hisce literis inserendam mandavimus prout sequitur, nempe:

REGULA INSTITUTI CARITATIS

I. Societas Sodalium a Caritate nuncupatorum, dicata Redemptori Nostro Iesu Christo, beatae Mariae semper Virgini, beatō Michaeli Archangelo, beatis apostolis Petro et Paulo et omnibus sanctis, fidelibus christianis constat, qui discipulatus eiusdem Domini et Magistri Nostri Iesu Christi desiderio vehementer incensi, ad propriam perfectionem mutuis auxiliis hortationibusque incumbunt.

II. Cum vero in propria perfectione exercitium caritatis in proximum etiam contineatur, et eiusdem pars magna vocari possit, iuxta illud Domini Nostri Iesu Christi verbum: *Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum* (Matth. V); universa etiam opera caritatis in proximum adamat haec societas, et libenter aggreditur, quatenus ea ex voluntate divina, ordinateque assumpta, mirifice ad hoc iuvare novit homines, ut vitam suam reddant magis placitam ante Deum Patrem et Dominum Nostrum Iesum, qui ait: *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos* (Io. V).

III. Quapropter finis huiusmodi societatis hic est, ut sanctificationem sodalium, quibus constat, diligenter curet; horum autem sanctificatione mediante, universis caritatis operibus ac praesertim saluti aeternae omnis proximi, quidquid affectuum et virium habet, impendat.

IV. Sodales huius societatis, sive sacerdotes sint, sive laici, tria vota simplicia emittunt, perpetua tamen, castitatis nempe, paupertatis et obedientiae, quibus emissis, inter coadiutores societatis recensentur. Aliqui vero sacerdotes, a praeposito generali ex coadiutoribus delecti et designati, quantum votum emittunt missionum Summi Pontificis, quo voto emissio, presbyteri societatis, proprio nomine, nuncupantur.

V. Qui petit, ut inter sodales huiusmodi recipiatur, interrogandus est diligenter de vinculis, quibus ratione iustitiae aut caritatis, sive per pactum, sive per naturales status relationes ita constrictus esset, ut aliquid de libertate sua et de opere suo in alterius ius devenisset, aut in aliorum commodum impendi deberet: quo in casu nemo ad professionem votorum societatis admittendus est.

VI. Verumtamen, ut ii qui praedictis impedimentis implexi sunt, eo emolumento, quod eis provenire posset in Domino ex adscriptione in societatem, non privarentur, iidemque in exercendis operibus caritatis sodalitati auxilio essent, optimum fore visum est constituere, ut huiusmodi christifideles, videlicet qui hoc desiderant et petunt, vinculo spiritus et communionis bonorum spiritualium societati devincantur: iique inter eos qui perfectionem toto animo insequi cupiunt, votisque, si eis liceret, emittendis essent comparati, ut filii adoptivi haberentur; ceteri vero, bono testimonio praediti, sodalitati adlecti seu tertiarii nuncuparentur.

VII. Prima probatio eorum, qui in hanc societatem petunt cooptari, constat examine, instructione et exercitio. Nam in primis petens examinandus est, ut cognoscatur an habeat eas qualitates et dotes, quae in hanc societatem ingredientibus, pro diversitate mansionum eius, competunt. Deinde instruat oportet de natura ipsius societatis et de oneribus quae in ea est subiturus, ut cum plena cognitione et libera eius voluntate in huiusmodi corpus veniat. Tandem aliquantulum in pietatis operibus est exercendus, ut vel novitiatum intret purificata conscientia, vel in adlectorum numerum probatus accipiat.

VIII. Ut autem qui ex prima probatione in secundam transgressi sunt, seu in novitiatum, possint in iis quae sunt ad profectum in virtutibus conservari, et ad perfectionem, favente Domino Nostro Iesu Christo, promoveri, in qua constituti, indifferentes ad omnia huius mundi, deque una tantum re solliciti evadant, de serviendo nempe Deo in caritate, secundum obedientiam, omni vita sua et ipsa etiam morte; multa quidem providentia et sancta disciplina opus est, quae ipsos ad se in dies magis purificandos vitiis, virtutibus ornandos, et Deo intimius uniendos, dominica suavitate ducat.

IX. Etsi autem superior sit pater spiritualis omnium qui in domo sunt sub pia disciplina constituti, eorumque, ut vicem Domini fungens, magister, novitios vero singulari dilectione in Domino amplectatur oporteat; tamen quia aliis curis occupatus et distentus non potest omni tempore ad directionem et auxilium praestandum novitiis incumbere, necessarium erit, ut habeatur domi aliquis vir fidelis et super omnes dignus, cui superior haec sua viscera concredat, et qui vicem suam agat, assiduus cum novitiis commorans, docens omni tempore quomodo et interius et exterius sese habere debeant, et ad id eos hortetur, et in memoriam redigat et peramanter admoneat.

X. Sit aliquis domi, qui praesit in iis, quae ad corporis bonam valetudinem pertinent, tum conservandam in sanis, et quidem in iis praesertim, qui ex aetate vel aliis de causis sunt

debiliores, tum restituendam in aegrotantibus: cui debeant omnes, si male se habere praeter solitum senserint, id referre, ut de remedio, prout caritas exigit, convenienti provideatur.

XI. In iis, quae pertinent ad rerum temporalium conservationem, praeter curam illam, quam omnibus caritas et ratio imponit, aequum erit alicui peculiariter demandari hoc munus, ut tamquam bona Domini Nostri Iesu Christi eas curet. Ad alias etiam functiones necessarias, et eas praecipue, quae honestius domi, quam foris fiunt, curandum est, ut officialium necessarius numerus constituatur.

XII. Decet autem et valde necessarium est, ut unusquisque suam artem habeat, in qua impigre assidueque elaboret, etiam propter Dei verbum: *In sudore vultus tui vesceris pane* (Gen. II), quod humani generis lapsi lex constitutiva vocari potest, atque ut externis bonum praebeamus exemplum.

XIII. Qui ad ecclesiastica studia segregantur, huiusmodi esse debent, ut secundum iustam rationem sperari possit, idoneos ad vineam Christi Domini Nostri exemplo et doctrina excolendam eos esse evasuros. Hi autem quo magis ingeniosi et sani corpore ad ferendos studiorum labores fuerint, et praesertim quo magis contemplativae cuiusdam indolis signa dederint, eo magis idonei ad vitam sacerdotalem erunt.

XIV. Annum ultimum probationis, qui intra domos nostras post studium et exercitationem eorum qui in litteris et artibus instruuntur, fit, tertiam probationem vocamus, post quam, inter coadiutores internos recenseri possunt. Si autem ratione caritatis exercendae extra domos nostras probati sunt, eis tantum erunt adnumerandi, qui coadiutores externi vocabuntur.

XV. Qui ad societatem veniunt iam in litteris, aut in aliqua arte instituti, post biennium probationis et exercitationem, statim, si satis digni inveniuntur, ad tertium annum probationis transeunt, qui annus tenet pro eis locum tertiae probationis.

XVI. Ut interest plurimum, ne quid in hac societate forma tantum et specie fiat, cum vana species nullum robur habeat, et, quod summum est, ea ratio contradicat aeternae ac omnipotenti veritati; ita summopere curandum est, Deo et Domino Nostro auxiliante, ut in eius servitium et obsequium, omni personarum acceptione remota et omni fallaci spe maioris profectus, nullus unquam in societatem cooptetur, qui vere et in conspectu Dei non iudicetur gradu, ad quem assumitur, dignus, atque ad eum aliquo modo perfectus. Fallax quidem cogitatio eorum esset, qui ad augendum numerum sodalium eos admittendos putarent, qui nondum pro gradu, cui destinantur, vere formati sunt. Certe praestat et plus conforme credi debet divinae voluntati, quippe quod magis

conforme invenitur sempiternae veritati et iustitiae, quod haec societas, quae uni providentiae divinae bonitati inniti vult, vel paucissimis constet, vel omnino non sit, quam quod repleatur sodalibus nomine tantum, factis autem et spiritu qui vocationi et perfectioni, quae in ea profitenda proponitur, minime respondeant.

XVII. Facultas admittendi alumnos in corpus societatis penes caput eiusdem primo erit. Sed quia praepositus generalis neque in omnibus locis interesse potest, neque semper promptam communicationem habere; ideo aliis de societate eam partem huius facultatis, quae ad totius corporis maius bonum facere videbitur, poterit delegare.

XVIII. Duo sunt status, in quibus successive huius societatis sodales, ex indole christianae et perfectae vitae, quam profitentur, reperiri possunt. Primus eorum status contemplationi et divino cultui deditus, electivus erit, iuxta illud: *Porro unum est necessarium: Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea* (Luc. X). Secundus autem actioni impensus propter proximi caritatem suscipitur, iuxta illud: *Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis* (Matth. XXV).

XIX. Constituendus est ostiarius in omni domo vir probatus et fidelis, qui omnibus requirentibus aliquod caritatis opus, vel cupientibus aliquem sodalem videre, praesto sit et audiat quid desiderent, atque rem statim praeposito aut rectori domus vel ei qui eius vices gerit, referat: superioris enim tantum erit omnis cum externis communicatio.

XX. Habebitur autem cubiculum saltem unum, non multum distans ab ostio, in quod superior commode possit descendere sine observatione ceterorum sodalium, et ibi externos audire; quibus secundum caritatis discretionem satisfaciat, sive quod rem verbis conficere possit, aut et factis ipsis conficiat, sive quod mittat aliquem sodalem ad opus caritatis, quod petitur, exequendum.

XXI. Quod si superior necessitatem haberet cum externis multum versandi, ut si ipsi cura pastoralis incumberet; tunc prope domum internam alia domus externa et contigua habeatur, in qua externos recipere possit, et cum eis agere quidquid eius muneris erit, quin tamen fratres a contemplationis exercitiis, ob hoc, distrahantur.

XXII. Vitae internae occupationes duae erunt: oratio et ars, quam quisque doctus fuit, sive illa aliquod studium liberale sit, sive ars mechanica tantum.

XXIII. Cum paupertas evangelica perfecta in eo consistat, ut quis omnibus renuntiet quae possidet, ad Christum sequendum, secundum apostolorum exemplum, aientium: *Ecce nos*

reliquimus omnia, et secuti sumus te (Matth. XIX); paupertas huiusmodi sine ulla restrictione certe illa est, in quam animus et intentio sodalium huius societatis intendit, et quam amplecti vult et amplectitur, ita ut unusquisque contemplationi, quantum fieri in hac vita potest, totus inhaerens, ceterisque absolutus mundi negotiis, valeat dicere Deo et Salvatori suo Iesu: *Dominus pars haereditatis meae et calicis mei, tu es qui restitues haereditatem meam mihi* (Ps. XV).

XXIV. Qui autem per simplex paupertatis votum ita abdicant a se rerum temporalium dominium, ut non ex voluntate propria (qua prorsus omnia reliquerunt), sed ex obedientia tantum, ad tempus, non animo, sed externo dominio substantiam huius mundi retineant, optime paupertatem evangelicam profitentur. Quapropter sodales huius societatis sibi persuaserunt, praestare magis, considerata huius instituti natura et scopo, si in manu praepositi generalis facultas decernendi constitueretur, quinam sodales, et usquedum retineant aliquorum bonorum legale dominium, abiecto tamen penitus ab eis omnibus illorum tamquam priorum usu et dispensatione, ut ea in pios usus, iuxta evangelicum consilium, tamquam bona Iesu Crucifixi, cui donarunt omnia, ex ipsius praepositi obedientia distribuunt. Hinc etiam bonorum, quorum legali dominio gaudent, ex eadem obedientia testamentarias dispositiones, ad nutum ipsius praepositi revocandas et commutandas, facere poterunt.

XXV. Sodales vero in ipsa professione omnes paupertatis evangelicae gradus spiritu et voluntate amplectuntur, paratosque se profitentur tum ad emendicationem pro amore Domini, tum ad interdicendum sibi etiam dominium legale et de facto, voto simplici ad hoc emissio, cum superiori visum fuerit.

XXVI. Quaedam tamen praeterea sunt semper observanda circa paupertatem, contra quae nullus agere, sed nec generalis praepositus, sine voti infractione, dispensare potest, eaque hisce quinque capitibus continentur:

1. Quod non poterit societas ipsa aliquid, ex quo fructus capiat, possidere: sed tantum, quae ei donata et legata fuerint, ea lege acceptare, ut fructus ullos ex eis, dum ea tenet, non capiat, et illico in dominium alicuius particularis, qui ad corpus societatis pertineat, vel ecclesiae, vel alius operis caritatis ea transferat. Ecclesiae enim et caritatis opera, ut scholae, hospitalia et similia, a societatis corpore divulsa, tametsi a nostris reguntur, possidere possunt. Curabit insuper societas, ut horum nomine, proprio autem nunquam, bona stabilia in publicis tabulis inscribantur, omniaque praedicta bona

administrabit, eorumque usum fructumque habebit.

2. Quod sodales, qui ex obedientia capitis societatis ad tempus possidere possunt, non acceptabunt bona quocumque titulo eis obvenientia post vota perpetua iam emissa, nisi superior id eisdem iniungeret; atque omnia bona sic ab eis possessa per dominium civile in communi administrabuntur et disponentur a societate.
3. Quod nulla bona fructus afferentia plus quam per anni unius spatium possidebuntur ab ullo sodalium, quin fructus eorum applicati sint vel sustentationi alicuius sodalis, vel alicui alii operi caritatis. Reditus vero ad sustentationem singulorum sodalium necessarius determinabitur a praeposito generali, habita ratione locorum, temporum et aliarum circumstantiarum. Cum autem praedicta bona vel eorum fructus semel applicata fuerint, praepositi generalis decreto, alicui operi caritatis, ad hoc debent manere applicata firmiter, donec opus ipsum maneat, nisi urgens et evidens aliqua ratio contrarium persuadeat tum praeposito generali, tum tribus aliis ex quatuor prioribus eius consiliariis, quorum votum in hoc singulari casu conveniens esse debebit cum praeposito, ut praepositi generalis auctoritas in hoc valeat.
4. Quod nihil in domibus aut locis societatis habeatur ex pretiosa materia solida auri vel argenti, quod nostrae proprietatis sit, praeter vasa sacra, et quae immediate sanctissimo Eucharistiae sacramento et reliquiis Sanctorum custodiendis inserviunt: excepto si quid in hospitum usum, vel in studiorum auxilium, vel aliam ob causam necessarium duceretur, iudicio generalis praepositi.
5. Quod omnia, ad usum rerum quod attinet, ut communia habenda sint, nec ullus possit ulla re uti, quam a superiore non receperit.

XXVII. Et superiores omnes, in rebus quae ad ipsos pertinent, paupertati studeant, ita ut nihil in domibus appareat superfluum, et quod pauperes Christi dedeceat, utque omnia ingredientibus conclament: *Morituro satis*. Et ab omnibus sodalibus paupertas ut murus societatis firmus diligenda et in sua puritate conservanda est quantum, divina gratia aspirante, fieri poterit.

XXVIII. Et quia humanae naturae hostis, ad debilitandum hoc propugnaculum et refugium, quod Deus Dominus Noster suasit contra illum aliosque perfectionis adversarios, eniti solet, ea, quae a primis fundatoribus bene or-

dinata fuerunt, immutare per declarationes vel innovationes primo illorum spiritui minime consentaneas; ut, quod in Nobis situm fuerit, hac in parte societati prospiciamus, quicumque presbyter societatis, statim post quartum votum emissum missionum Summi Pontificis, promittat coram praeposito generali vel eius vices gerente, et iis qui apud illum erunt, asseratque in conspectu Creatoris et Domini Nostri, se nunquam assensurum ad relaxandum quidquid regula circa paupertatem constituit, neque id sive in conventu societatis congregatae, sive per seipsum ulla ratione curaturum.

XXIX. Votum, quod circa castitatem faciunt huius societatis sodales, materiam quod attinet, eodem modo intellectum volumus, quo Ecclesia intelligit de iis, qui in sacra ordinatione Ecclesiae ipsius lege a nuptiis prohibentur, ut eorum cor et corpus uni Deo suo sacrum in posterum servant.

XXX. Cum status, quem sodales huius societatis sibi eligunt, et quem sincere diligere debent, sit status privatus in Ecclesia (neque publicum gradum fidelis ullus inire debet a semetipso), illud semper prae oculis habeant, quod ipsi pertinent et pertinere volunt, usque dum in tali statu manent, ad Ecclesiam discentem, non ita vero ad Ecclesiam docentem, atque proinde nolint unquam praeceptorum in Ecclesia personam sumere, sed humiles se in omnibus subiiciant magistris et iudicibus a Deo et Salvatore Nostro Iesu constitutis, Ecclesiaeque pastoribus.

XXXI. Voluntatem vero et missionem Dei, qui subditi sunt in societate certe cognoscunt ex obedientia a superioribus ea intentione accepta, ut eam a Deo et Domino Nostro Iesu, quem semper in superioribus honorabunt, recipiant; quae obedientiae via tutissima et regia a patribus continue nuncupata est.

XXXII. Deferant omnes ad superiorem suum res quae eis expetendae occurrerint, nec privatus quispiam directe vel indirecte sine eius facultate et approbatione, ab alio extra societatem gratiam ullam in suum privatum vel alterius usum petat, aut petendum curet, sibi que persuadeat, si per superiorem suum, vel cum eius consensu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad divinum servitium sibi convenire, et si convenit, cum superioris consensu, ut qui Christi Domini Nostri locum erga ipsum tenet, id se consecuturum.

XXXIII. Cum vero caritas per se finem et naturam huius sodalitatis constituat, ideo omnis sodalis, quantum in se est, nulla restrictione adhibita, debet velle omnia bona, atque eatenus ea velle, quatenus ipsa bona sunt. Eapropter in caritate exercenda universa societas nullum limitem sibi imponi sinit, sed omnia pariter caritatis genera spiritu quidem et desiderio suo

indesinenter amplectitur, et continue suscipit adimplenda.

XXXIV. At cum huiusmodi homo sit, ut quamquam a Deo habeat latum cor ad omnia bona quae concipit concipienda, tamen propter limitatas vires suas et corporis praesertim parvitatem, non possit ipse nisi pauca facere ex tam multis quae vellet; hinc unusquisque in exercitio practico caritatis debet sibi finem ponere cum sapientia, ne conatus sui in plura exerti inutiliter evanescent. Et ideo in hac sodalitate ad dimetiendas singulorum vires et iis aptanda munera caritatis cum sapientia, statuuntur ii qui, cum maiore pietate, et discretionem, et scientia pollere existimantur, quorum sit tum onera aptare singulorum viribus, tum caritatis munera multis adeo distribuere, ut et singuli maximum bonum, quod fieri possit, faciant, et ex singulorum operibus simul collatis id maximum bonum proveniat, quod ex labore concordi plurimorum potest haberi.

XXXV. Cupientes autem in ipso caritatis erga proximos exercitio zelum illum inordinatum evitare, qui, ut ait Apostolus, non est secundum scientiam, sed divinae providentiae et voluntatis per omnia tramitem sequi, hanc sodales instituti regulam servandam sibi proponunt, ut occasiones caritatis exercendae (usque dum manent in statu privato) sua sponte non quaerant, sed eas colligant, quae ipsis primo, sic Deo disponente, se offerent, et ubi proximi petent, omni cordis effusione, secundum donum Dei, quod habent, eis satisfaciant.

XXXVI. Quando aliquod officium caritatis proximus sive expresse sive tacite a Nobis petit, nisi defectus alicuius ex conditionibus, quas subiungemus, id vetet, statim illud tamquam a voluntate divina nobis porrectum adimpleamus. Ut enim in humilitate omni tempore nos continere debemus, ita in simplicitate, quae bona prima occurrunt, ea sumere, et quod semel adgressi sumus, id perfecto modo, quantum nostrae vires sufficiunt, usque ad finem perducere.

XXXVII. Conditiones autem erunt tres sequentes:

1. Ne novum officium caritatis, quod porrigitur adimplendum, noceat perfectae executioni eorum officiorum et munerum, quae in societate iam assumpta fuerint.
2. Ne novum officium simul cum ceteris iam assumptis eiusmodi onus sodalibus sit, quod eorum vires exsuperet et frangat.
3. Ut inter sodales, qui ad novum officium caritatis disponi potuerint, tot sint, quot ad illud requiruntur, iis talentis et dotibus praediti, quae necessariae sunt ad illud officium perfecte adimplendum.

XXXVIII. Quod vero ad personas attinet, quae possunt a societate aliquod opus caritatis

expostulare, quamquam ipsa cupiat omnibus satisfacere, et quantum in se est, hoc eniti intendat, tamen quando vires ipsi deficiant ad omnia opera caritatis, de quibus ipsa poscitur, suscipienda, inter ea, quae eodem tempore postulatur, ceteris paribus, praeferre debet illa, quae pastores Ecclesiae petunt, episcopi scilicet, et ceteri, secundum eum gradum quem in Ecclesia Domini tenent.

XXXIX. Cum status, quem eligimus, sit status humilitatis, et inter discipulos, non ita vero inter magistros Israel nosmet constituamus; ideo non debemus sine ratione valida hunc statum deserere, et, ubicumque possimus, ea caritas a nobis praediligenda est, quae omnium fidelium est propria; statum vero doctorum et pastorum nonnisi tunc inibimus, quando vocatio divina ex praepositi generalis iudicio erit manifesta.

XL. Sodalitas igitur, in hanc societatem ingrediens, secum statuit et promittit Deo et universae societati, in sanctae obedientiae voto, indifferens fore ad officia omnia caritatis, quae eidem superiores mandaverint exercenda, sive gravia, sive levia illa videantur et sint, ut etiam propriam vitam (si quando ad maius obsequium divinum et servitium proximorum opus fuerit), ad imitationem Redemptoris et Domini Nostri Iesu Christi, impendere cum eius gratia sit paratus: superiores vero eundem receperunt in societatem atque cooptarunt, postquam per experimenta sibi persuaserunt, eiusmodi animum veraciter illi sibi comparasse, quo promissam indifferentiam, divina operante misericordia, fideliter servet.

XLI. Cura totius societatis commissa est praeposito generali, qui ad vitam eligitur cum plena potestate ad bonum societatis secundum regulam. Ipsius muneris erit praesertim admittere personas in diversos societatis gradus, et constituere ceteros superiores, speciatim vero praepositos provinciales, quibus committitur regimen provinciarum in quibus societas instituta erit: deinde praepositos dioecesanos, qui societatem gubernant intra fines singularum dioecesium: tandem praepositos simplices seu parochiales, qui praesunt societati in singulis paroeciis, ubi fuerit constituta. Ipse etiam eligit rectores earum domorum, quae determinato caritatis generi exercendo sunt addictae.

XLII. Generalis omnes praepositos nonnisi ex presbyteris societatis sumet, et munus provincialis demandabit praepositis dioecesanis dignioribus. Ordo autem subordinationis, tempus ad quod superiores eliguntur (plerumque triennium erit), et facultates quibus singuli suum officium exercebunt, in decreto electionis praecipue continentur.

XLIII. Ii, qui votum activum habent in electione praepositi generalis, sunt ex presbyteris societatis illi,

1. qui praesunt in unaquaque dioecesi;
2. qui praesunt in unaquaque paroecia dioecesis praepositi generalis;
3. omnes presbyteri societatis, qui domui maiori dioecesis praepositi generalis adscripti sunt eo tempore quo praepositus moritur.

XLIV. Etsi omnes isti votum activum aequaliter habent, tamen non congregantur nisi electores qui in dioecesi praepositi generalis sunt, et simul collecti efformant congregationem specialem dioecesis praepositi generalis; quae, si unquam societas Romae instituta fuerit, Romana erit; ceteri vero suffragia literis mittent. Literis quoque suffragia mittent qui congregationi interesse gravi causa prohiberentur.

XLV. Votum passivum habent omnes qui professi sunt in societate ut presbyteri eiusdem, quique primum genus personarum constituent.

XLVI. Congregationem praedictam indicare spectabit ad illum quem ex presbyteris societatis vicarium generalem ante mortem praepositus nominaverit. Quod si generalis morte praeoccupatus, vel alia causa, vicarium non nominaverit, erit vicarius qui adsistebat praeposito ut vicarius caritatis spiritualis.

XLVII. Vicarii officium erit, electores praepositi generalis ad electionem eiusdem, praescripto tempore et loco quo convenire oportet, convocare, ceteros autem vocales monere, ut vota sua scripto mittant.

XLVIII. Locus quo electores, qui congregari debent ad generalis electionem, convenient, erit ordinarie domus maior, ubi praepositus generalis sedet; nisi corpus electorum, qui congregari debent, ex plurium sententia conveniendum esse alio statueret.

XLIX. Tempus electionis erit quanto citius fieri poterit. Si vero fuerit aliquis elector, qui propter longinquitatem regionis, aut aliam iustam causam, non possit mittere votum suum brevi tempore, constituatur spatium ad summum sex mensium, a tempore quo literae, quae de hac re commonefacient, scriptae fuerint. Si intra sex menses suffragia eorum, qui non congregantur, propter difficultatem itineris, aut quodcumque aliud impedimentum, non pervenerint, congregatio tamen fiat, et aequae valida erit. At tempus sex mensium prorogari poterit, si necessitas postulaverit, a vicario, ex pluribus suffragiis eorum electorum, qui cum eo fuerint; et si interdiu ante congregationem literae cum suffragiis pervenerint, etsi post sex menses, in electione valebunt.

L. Ille, cuius hoc munus est, in literis, quibus certiores reddet de causa, loco et tempore conventus habendi, sive presbyteros domus praepositi generalis, et praepositos parochiales dioe-

cesis eiusdem, ut congregentur, sive praepositos dioecesanos universae societatis, ut suffragia mittant, admonebit eos quoque, ut omnes faciant orationes, et missae ubique celebrentur pro felici praepositi electione. Curabunt praeterea superiores, ut omnes, qui sub obedientia societatis vivunt, quotidie in orationibus et in missarum sacrificiis plurimum Domino commendent eos, qui ad electionem generalis vel se congregant, vel suffragia praebent, et simul ut quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium et laudem et gloriam divini nominis cedat.

LI. Simul atque in congregationem praedicatam statuto tempore electores convenerint, vicarius generalis, quatuor dies ante praepositi futuri electionem, de eadem omnes alloquatur, horteturque ad eam, prout ad maius Dei obsequium et bonam societatis gubernationem convenit, faciendam; et praeter hanc diem, tres sequentes habebunt, ut se Deo commendent meliusque considerent quisnam ex presbyteris universae societatis ad huiusmodi curam maxime idoneus sit futurus, informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt; donec tamen ingrediantur locum electionis et in eo includantur, non definiant apud se, quem sint electuri.

LII. Hoc intermedio tempore unusquisque vicario vel alicui ex antiquioribus presbyteris (qui cum vicario conferet), manifestare teneatur, si sciret aliquem hoc munus affectasse, vel etiam tunc affectare, directe aut indirecte id procurando, vel signo aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiusmodi convictus esset, activo et passivo suffragio privetur, ut inhabilis ad eligendum alium, et ut ipse eligatur; nec in eam congregationem, nec in aliam unquam admitti possit.

LIII. In locum congregationis transferatur capsula, in qua servantur literae cum suffragiis illuc usque missae, cum suis sigillis munitae, ab electoribus qui sunt absentes: quae capsula clausa erit duabus diversis clavibus, quarum altera in manu vicarii, altera apud quatuor viros (aut tres, si vicarius generalis idem est ac ille qui fuit prius vicarius caritatis spiritalis) custoditur. Eamdem autem capsulam continere omnes literas suffragia ferentes illuc usque receptas, sine ulla fraude, in conspectu Domini, omnibus electoribus, qui congregati adsunt, custodes eiusdem capsulae protestentur.

LIV. Deinde ad suffragia praesentium colligenda, formula, quae sequitur, observetur. In primis quisque seorsim orabit Deum, et cum nullo alio loquendo, in Creatoris sui ac Domini conspectu, ex iis quae prius intellexerit, apud se statuet tres, et inter hos tres, quem sit electurus primo loco; deinde si ille non posset eligi, quem secundo loco duxerit eligendum; ac tandem quem tertio loco: et in charta

scribet nomina trium quos eligendos ducit, et eo ordine quo ducet, uno nomine sub alio numeris distincto, ut sequitur:

EGO ELIGO IN PRAEPOSITUM GENERALEM		
1.	N. N.	aut accedo ad
2.	N. N.	aut ad
3.	N. N.	
		N. N.

Et nomen suum subscribet; et ad hoc spatium unius horae ad summum praefigatur. Eodem autem modo erunt compositae schedae, quae a praepositis dioecesanis, et aliis absentibus missae fuerint.

LV. Et vicarius cum secretario, et alio tertio, inter vocales electis ad plura suffragia, exurgens a sede protestetur, nolle se admittere quemquam, nec excludere quem non debeat. Det autem omnibus, facta prius ab ipsis confessione, absolutionem generalem ab omnibus censuris ad hunc canonicae electionis effectum. Postmodum, invocata prius Spiritus Sancti gratia, accedat cum suis sociis ad mensam in medio positam, et ipsimet tres praedicti, mutuo suffragia sua alius ab alio petant, et iuret unusquisque, priusquam det, quod eos nominat, quos sentit in Domino ad hoc munus magis idoneos; et suffragia in capsula in manibus secretarii simul servantur: deinde a quolibet eorum, qui in congregatione sunt, seorsim, sed tamen coram aliis, proprium suffragium scripto contentum postulent, quod praevio eodem iuramento, eisdem dabit unusquisque.

LVI. Deinde in medio, aperta a custodibus etiam capsula qua suffragia in literis absentium continentur, in eadem capsula omnes schedas collectas secretarius deponet, et statim itidem in medio secretarius, duobus aliis ei adsistentibus, et scripta nomina electorum videntibus, suffragia, electos solummodo nominando, in eo ordine quo scripta sunt, promulgabit, et quatuor saltem ad hoc electi ea scribant separatim suis in locis morando.

LVII. 1. Eorum autem, qui primo loco scripti sunt, collato numero suffragiorum uno cum alio, qui plus quam dimidiam partem suffragiorum habuerit, sit praepositus generalis.

2. Et si nemo eorum; qui primo loco sunt nominati, talem numerum obtinuerit; tunc, incipiendo ab eo, qui habuerit ex iis, qui primo loco sunt nominati, maiorem suffragiorum nu-

merum, addantur suffragia, si quae sunt, quae idem obtinuerit in secundo loco, et si cum illis plus quam dimidiam partem suffragiorum acquirit, sit praepositus generalis.

3. Si vero numerus suffragiorum in huius favorem adeo non excrescit, idem fiat cum eo qui primo loco obtinuit, post illum, plura suffragia; et ita per ordinem cum ceteris omnibus eorum, qui primo loco fuerunt nominati: et qui primus ex iis invenitur, accedentibus suffragiis in secundo loco positis, obtinuisse plus quam dimidiam partem, ut dictum est, praepositus sit.

4. At si nullus ex iis qui primo loco scripti sunt, accedentibus suffragiis eorum qui secundo loco eum nominarunt, obtineat eum numerum suffragiorum, qui dimidiam partem excedat, ille praepositus sit, qui plus quam dimidiam partem suffragiorum secundo loco tantum obtinuerit.

5. Quod si nemo obtinuit, tunc omnes primo et secundo loco nominati disponantur iuxta ordinem maioris numeri suffragiorum, quae utrobique simul sumpta acceperunt; quae suffragia utriusque loci simul sumpta, si paria sunt pro duobus, vel pluribus, inter hos proponatur ille qui primo loco plura suffragia obtinuit. Dein incipiendo a primo in ordine praedicto, et ad ceteros descendendo, addantur suffragia obtenta ab unoquoque in tertio loco; et primus qui, inter eos, hoc ordine percurrando, inventus fuerit cum tot suffragiis, quae dimidiam partem excedant, sit praepositus.

6. At si adhuc non habeatur praepositus; qui tertio tantum loco plus quam dimidiam suffragiorum partem obtinuisse reperiatur, praepositus erit, etsi neque primo, neque secundo loco nominatus.

7. Ubi autem circa ordinem, quo sumi debent ii quibus suffragia posterioris loci adduntur, dubium oboriatur ex eo, quod plures parem numerum suffragiorum sortiti iam fuerint; is praefertur, qui subsequenti loco pluribus suffragiis gaudet, et si cum iis plus quam dimidiam suffragiorum partem assequitur, praepositus est.

8. Denique si iis omnibus servatis, nondum electus resultat, quia nemo adhuc invenitur plus quam dimidia suffragiorum parte donatus, aut quia duo, vel plures, in primo, secundo et tertio loco paria suffragia iugiter sortiti, dimidiam partem schedarum pari inter se numero excedant; hisce in casibus, illi soli electores, qui in ea congregatione praesentes sunt, ea ipsa die, et quin de recluso loco recedant, nova suffragia ineant, perque alias schedas singuli in primo casu nominabunt tres de solo numero eorum omnium, qui in praecedenti suffragiorum collectione iam nominati fuerunt, et in secundo casu ex illis tantum qui parem suffragiorum pluralitatem obtinuerunt,

unicum illius nomen describent, qui praefendus eorum iudicio videbitur. Hinc ceteris servatis, ut supra, et deducta iterum suffragiorum ratione eo modo et ordine quo hactenus diximus, ille tandem in praepositum generalem rite electus habebitur, quem duae tertiae partes praesentium electorum in hac nova suffragiorum collectione nominabunt. Quae demum per praesentes electores suffragiorum collatio iterari toties poterit et debet, donec praepositus generalis electus resultet.

LVIII. Vicarius generalis statim inde conficiet decretum electionis, dicendo: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, ego N., nomine meo, et omnium idem sentientium, eligo N. in praepositum generalem societatis caritatis.

LIX. Quo peracto, statim omnes ad reverentiam ei exhibendam, si nominatus praesens sit, accedant, et flexo utroque genu manum eius osculentur. Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reverentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recusare poterit. Et si ipse non adsit, vicarius accipiet promissionem obedientiae nomine electi, et reverentiam coram exhibebunt statim atque certior de electione factus adveniet. Et post promissionem obedientiae, seu exhibitionem reverentiae, simul omnes dicent: Te Deum laudamus, etc.

LX. Eodem modo peragatur electio novi praepositi generalis, si qua causa intercedat earum, propter quas generalis a suo officio absolvi potest, et de qua iudicabunt, praeter quatuor propiores administratos praepositi cum eiusdem secretario, quatuor adstantes ad personam, et provinciales ad maiorem suffragiorum partem. Si adfuerint etiam alii praepositi dioecesani, par suffragii ius habebunt.

LXI. Administer, ad quem spectabit indicare congregationem, et cetera disponere quae necessaria sunt in electione praepositi generalis (quod vicarius generalis in morte praepositi facere solet), eligetur ab eis qui de causa praepositi cognoverunt, qui poterunt etiam praescribere tempus, et cetera (ea retinendo quae superius dicta sunt), vel haec relinquere in arbitrio electi administri ad praedictam congregationem.

LXII. Quatuor viri, qui propius praeposito generali administrant, hi sunt, et in hoc ordine:

1. Vicarius caritatis spiritualis.
2. Vicarius caritatis temporalis.
3. Director studiorum.
4. Procurator; quibus praepositus distribuit, prout melius in Domino autumat, officia. Hos autem praepositus generalis sibi eligit inter presbyteros societatis.

LXIII. In praedicta autem congregatione eligentur ad plura suffragia alii quatuor ex societatis presbyteris, qui eis in necessitatibus con-

sulant, quae circa personam praepositi sunt, ad quam electionem praepositus non interveniet, sed eos accipiet, quos societas ei in congregatione assignabit.

LXIV. Quando non est agendum de electione praepositi generalis, nec de causa quae eum respiciat, sed de aliquibus rebus summi momenti, in quibus tutius duxerit generalis praepositus, ut congregatio multorum habeatur ad eorum consilia adhibenda; tunc eam indicet et congregabit ipse praepositus generalis.

LXV. In eius etiam potestate consistet literis consulere, et ad se accire quoscumque de societate ad conferendum et consulendum. Attamen omnis conventus aut congregatio a praeposito generali collecta, non habet auctoritatem ullam decisivam, nisi eius decreta a generali confirmantur.

LXVI. Omnes qui ius ferendi suffragii habent in congregatione, quae fit ad electionem praepositi generalis, cum congregantur in unum, congregationem generalem efformant, et totam societatem repraesentant.

LXVII. Quia vero ad universos dioecesanos praepositos, et praesertim provinciales, cura spectat de bona conservatione societatis: idcirco si quaedam gravis causa urgeret, qua videretur universa, aut magna pars societatis ruere, nisi congregatione aliqua generali cave-retur, et qui eius generali directioni praesunt segniores in hac aliqua causa essent; tunc quicumque id periculi certo dignosceret, poterit praepositos provinciales de illa causa admonere, et isti poterunt, ubi magis expedire videatur, simul convenire, ut salutem universae societatis prospiciant, dando operam ut congregatio generalis cogatur.

LXVIII. Si rebus hinc inde agitis in una, vel pluribus congregationibus, nihil manifeste in alterutram partem constitui posse videretur, communi omnium vel fere omnium assensu, quatuor qui definiant, ex iis, qui intersunt congregationi, et in ea ius habent suffragii (quibus alii se stare velle compromittant), plurium suffragiis eligantur, qui quoties opus fuerit, cum praeposito generali congregati, omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod si omnes eiusdem sententiae non fuerint, quo vergat maior pars, id praefendum a tota congregatione, et ut de manu Domini admittendum erit.

LXIX. Praepositus generalis, si ea corporis valetudine non esset, ut posset rebus omnibus tractandis interesse, alium suo loco substituet. Omnibus autem constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur, et in plena congregatione legetur; et si etiam tunc alicui visum fuerit, quod in ea re sentiat, dicere ei licebit, sed omnia tandem arbitrio praepositi cum definitoribus relinquuntur.

LXX. Quia societas, quae mediis humanis constituta non est, per ea nec conservari, nec

augeri potest, sed per gratiam et voluntatem omnipotentis Dei, ac Domini nostri Iesu Christi, in huius voluntate sola spem constitui oportet, quod conservaturus sit et promoturus hoc opus, quod ad obsequium et laudem suam, et in auxilium pauperum suorum inchoare dignatus est. Et iuxta spem hanc, primum medium, et maxime consentaneum divinae suae voluntati, dilectionis erit, et iustitiae, ac orationum et sacrificiorum, quae hac cum intentione, singulis hebdomadibus, mensibus et annis, in omnibus locis ubi societas residet, certa ordinatione offerentur.

LXXI. Ad conservationem et incrementum non solum corporis, id est eorum quae externa sunt, sed etiam spiritus societatis, atque ad assecutionem finis, quem sibi secundum ordinem divinae providentiae praefigit, auxilium animarum et corporum, ad ultimum et supernaturalem suum finem consequendum; media illa, quae cum Deo instrumentum coniungunt ac disponunt, ut a divina manu recte gubernentur, efficaciora sunt, quam quae illud disponunt erga homines. Eiusmodi media, quae ad unionem cum Deo faciunt, sunt probitas et virtus, ac praecipue caritas et humilitas, et pura intentio divini servitii, et familiaritas cum Deo in spiritualibus devotionis exercitiis, et zelus sincerus animarum ad gloriam eius qui eas creavit ac redemit, quovis alio humano emolumento posthabito. Videtur itaque in universum curandum esse, ut omnes, qui se societati addixerunt, in virtutum solidarum et perfectarum, et spiritualium rerum studium incumbant, ac in huiusmodi maius momentum, quam in doctrina, vel aliis donis naturalibus et humanis constitutum esse ducant; illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciam ad exteriora promanare ad finem nobis propositum oportet.

LXXII. Plurimum etiam confert ad conservationem universae societatis, eos dimittere, qui in vocatione sua (quod Deus avertat) non recte ambulantes, plurimum detrimenti toti corpori afferre possent, nisi ab eo amputarentur. Eius vero, qui a praeposito generali (ad quem pertinet dimittendi facultas) dimissus fuerit, per ipsam dimissionem ab ipsa societate cessant omnia vota in ea facta, nisi tamen sit Presbyter societatis, qui adhuc manet vinctus omnibus votis, donec ab Apostolica Sede quarti voti, nempe missionum Summi Pontificis, solutionem obtinuerit. Etsi autem legitime dimisso restituatur quidquid ex bonis ab ipso in societatem allatis consumptum non fuit, vel ad alterius dominium translatus; tamen ipsi obligatio perdurat, quidquid semel pro semper Christo Domino Nostro in proximi auxilium obtulit, id omnino in opera caritatis expendendi.

LXXIII. Cum sodales huiusmodi sint christifideles, qui in sodalitatem hanc congregantur

ut iuventur ad melius et perfectius adimplendum mandatum maximum legis Christi: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in in tota mente tua; et, Diliges proximum tuum sicut teipsum* (Matth. XXII); et nolint laqueum ullius peccati sibi ex hoc, quo iuvare quaerunt, iniicere; visum est nobis in Domino declarare: excepto voto, quo societas Summo Pontifici pro tempore existenti tenetur, ac tribus aliis essentialibus, paupertatis, castitatis et obedientiae, et aliis votis simplicibus, ac promissionibus omnibus quae emittuntur; si quid est in regula vel ordine ullo vivendi, quod habeat positivi praecepti rationem, et non in lege Dei iam comprehendatur, id non posse obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere, nisi superior idem in nomine Domini nostri Iesu Christi, vel in virtute obedientiae iuberet. Quamquam enim exoptet societas, et unusquisque sodalis cum ea exoptare debeat, suam regulam, ac vivendi ordinem, omnino iuxta proprium institutum, nihil ulla in re declinando observari: tamen et desiderat, loco timoris offensae, succedere, ad impellendum ad hanc plenam observationem, amorem et desiderium omnis perfectionis; ut unusquisque magna libertate conscientiae simul conferat gratiam quam accepit a Domino Deo suo, et *de corde puro et conscientia bona, et fide non ficta* (1. Tim. I), ingentem caritatem operetur, quae est finis universi praecepti, ut maior gloria et laus Christi creatoris ac Domini nostri obtineatur.

Quae regulae statuta cum iam decem per continentes annos ad usum redacta fuerint, idem dilectus filius presbyter Antonius Rosmini, qui ea exaravit, supplici cum prece a Nobis efflagitavit, ut ipsam regulam, suprema Nostra auctoritate sancire velimus, quo huiusmodi Caritatis Institutum, quibusdam iam in provinciis ex episcoporum votis et petitionibus propagatum magis magisque vigeat ac floreat, atque uberiores in dies fructus percipiens, in alias etiam regiones pro christianae reipublicae bono sese extendere possit. Nos vero, quibus nihil potius, nihil gratius, nihil optabilius nihilque iucundius contingere potest, quam propensissima animi Nostri voluntate, huiusmodi pia instituta proseguere, ex quibus plurima et maxima in universum christianum populum bona manare posse cognoscimus, dilecti filii presbyteri Antonii Rosmini postulationes quam libentissime excepimus. Verum antequam in re tanti momenti supremam Nostram auctoritatem ad aliquid statuendum adhiberemus, congregationi venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, regulam ipsam examinandam commisimus, ut pro egregia atque eximia eo-

rum prudentia, doctrina, religione, pietate, omnia et singula quae in eadem continentur regula, vel diligentissime perspicerent, animadverterent atque perpenderent. Et nimirum ipsi venerabiles fratres Nostri, diuturno atque accuratissimo examine regulam ipsam, eiusque capita et verba naviter scienterque expendenda curarunt, atque omnia ad spiritualem sodalium progressum, ad omnipotentis Dei gloriam, catholicae Ecclesiae exaltationem, huius Apostolicae Sedis utilitatem, ac populorum bonum vel maxime accommodata esse iudicarunt. Quapropter ipsi venerabiles fratres Nostri eiusdem congregationis, ad gravissima etiam atque honorificentissima testimonia respicientes memoratorum venerabilium fratrum archiepiscoporum et episcoporum, institutum ipsum eiusque regulam approbandam censuerunt. Quae cum ita sint, Nos probe noscentes praedictum institutum in maiorem Dei gloriam ac spiritualem populorum utilitatem cedere, ipsum dilectum filium presbyterum Antonium Rosmini eiusdem instituti fundatorem, aliosque omnes et singulos, qui in praesentia ipsi instituto adscripti sunt, vel in posterum adscribentur, peculiari benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censentes, Motu-Proprio, certa scientia, matura deliberatione Nostra, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, institutum, cui a Caritate nomen, ab eodem filio presbytero Antonio Rosmini fundatum, eiusque instituti regulam ab ipso exaratam et Nostris hisce literis insertam, harum literarum vi, omni ex parte perpetuum in modum approbamus, sancimus, confirmamus, atque tam ipsi instituto, quam regulae, inviolabile Nostrae potestatis robur adiicimus, et omnes ac singulos vel iuris vel facti defectus, si qui forsitan in regulam ipsam conficiendam irrepserint, eadem auctoritate Nostra, supplemus atque sanamus. Mandamus propterea atque praecipimus, ut omnes et singuli instituti Caritatis sectatores, illius regulam sub poenis in ea inflictis diligentissime servare teneantur. Iam vero cum pastoralis officii Nostri ratio postulet, ut pontificiae beneficentiae munera iis potissimum deferamus, qui in Domini vineam excolendam, atque in rem catholicam iuvandam maximopere incumbunt, et Caritatis haec societas potiori voto Petri Cathedrae ac Romano Pontifici obstricta eo potissimum spectat, ut quibusque rebus christianae reipublicae bono inserviat, tum hanc societatem peculiaribus gratiis et privilegiis afficere existimavimus, quibus ea prospere feliciterque gubernari et propagari queat, illiusque socii eorum operam in christiani populi auxilium strenue conferant. Itaque, quan-

tum in Domino possumus, eiusdem instituti bono et commodo prospicere cupientes, societatem ipsam eiusque socios, sacras aedes, domos, loca, et bona quaecumque ab omnigena iurisdictione, visitatione, correctione cuiuslibet ordinarii, itemque ab omni iure et subiectione parochialis ecclesiae eximimus atque auferimus, et sub peculiari Nostra atque huius Apostolicae Sedis tutela et protectione ponimus et constituimus. Volumus quoque, ut ipsa societas cum suis sociis, seu personis, ecclesiis, domibus, locis, bonis cuiuscumque generis, ab uno praeposito generali perpetuo gubernetur. Decernimus sodales a nemine extra societatem cuiusque gradus, conditionis, dignitatis atque auctoritatis, praeterquam a Romano Pontifice, aliquod negotium aut officium suscipere posse et debere, nisi ex permissione et arbitrio ipsius praepositi generalis. Cum vero Nobis perspectum exploratumque sit, dilectum filium presbyterum Antonium Rosmini, huius instituti fundatorem, virum esse excellenti ac praestanti ingenio praeditum, egregiisque animi dotibus ornatum, rerum divinarum atque humanarum scientia summopere illustrem, eximia vero pietate, religione, virtute, probitate, prudentia, integritate clarum, ac miro in catholicam religionem atque erga hanc Apostolicam Sedem amore et studio fulgere, eumque in huiusmodi Caritatis instituto excitando eo potissimum spectasse, ut caritas Christi in omnium cordibus maiorem in modum diffusa, omnes urgeret, et catholica Ecclesia maiores in dies fructus suscipiat, ac populi ad Dei amorem et mutuam caritatem acrioribus stimulis excitentur, tum Nos eundem dilectum filium ipsius societatis regimini praeficiendum existimavimus. Ac propterea pro certo habentes omnibus eiusdem societatis asseclis gratum ac iucundum id futurum, hac vice tantum, absque suffragatorum consensu et scrutinii, uti loquuntur, formula, Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, hisce literis, eundem dilectum filium presbyterum Antonium Rosmini in praepositum generalem commemorati institui Caritatis ad eius vitam, cum omnibus et singulis facultatibus necessariis atque opportunis eligimus, constituimus et deputamus. Concedimus vero atque mandamus, ut tam ipse hodiernus praepositus generalis, quam illius in posterum successores, iuxta eiusdem societatis regulam electi, nulla interposita mora, in omnes et singulos eidem societati obedientiae vinculo adstrictos, suum officium exercere incipiant, ac suos subditos quoscumque, prout Dei gloriae atque animarum saluti magis expedire censuerint, quocumque mittere et revocare possint. Praeposito eidem facultatem facimus ut servatis iis quae servari opus est, quoscumque clericos, sacerdotes atque etiam laicos, si tamen requisitis dotibus praeferant, in societatem ipsam cooptare, eosque ad gra-

dum presbyteri, sive coadiutoris tam interni quam externi, atque alumni cum scholastici tum novitii, ac filii adoptivi, aut etiam simplicis adscripti eiusdem societatis, evehere possit. Declaramus etiam eos omnes, qui iuxta praescriptum ritum vota in societate, quamvis privatim, emisierint, et dimissi, prout in regula, a praeposito generali non fuerint, a nemine quavis auctoritate praedito a votis licet simplicibus exsolvi posse, praeterquam a Nobis et successoribus Nostris. Prohibemus autem neminem, postquam vota in societate nuncupaverit, sive presbyter, sive coadiutor, sive scholasticus sit, ab eadem societate decedere absque expressa venia praepositi generalis. Illis vero, qui memores institutionis et vocationis eorum, in ipsa pie religioseque persistunt et perseverant, eadem auctoritate Nostra, concedimus et indulgemus, ut domos, quas in praesentia possident, cum adiunctis fundis habere ac retinere queant, aliasque similes, iuxta instituti praescripta, de illorum, ad quos ex generalibus apostolicis constitutionibus pertinet, consensu ac permissione acquirere, atque etiam oblatas, donatas, relictas, legatas accipere, et quoties opus fuerit, a fundamentis erigere, aedificare cum oratorio, templo, sacra turri, mansionibus, cubiculis atque officinis, et in illis degere, vitamque regularem ac reliqua instituti opera peragere possint. Concedimus etiam in huiusmodi ecclesiis sacra peragi, divina officia ex ritu Sanctae Romanae Ecclesiae celebrari, pias conciones, hortationes, cathecheses ad spiritualem populorum utilitatem haberi, Eucharistiae et Poenitentiae sacramenta, sartis tamen tectisque parochorum iuribus, christifidelibus ministrari, Sacram Hostiam publicae fidelium venerationi proponi, libere ac licite posse, sartis tamen tectisque apostolicis constitutionibus, decretis generalibus et dioecesanis legibus. Facultatem quoque facimus, ut sanctum infirmorum Oleum inibi asservari possit, ac personis dumtaxat eorum societatis morti proximis ministrari, utque ipsi hospitia in civitatibus, oppidis, terris habere possint cum privatis oratoriis, in quibus ex praepositi generalis, vel provincialis, vel dioecesanis licentia, et missionum tempore dumtaxat, missae sacrificium omnibus per annum etiam solemnioribus diebus celebrare queant, exceptis feria V in Coena Domini, ac sabbato sancto, itemque facultatem facimus, qua in eiusdem instituti ecclesiis sacrisque septis humari possit. Volumus vero atque mandamus, ut nulla mulier quavis de causa in eiusdem instituti hospitia, domos et hortorum septa, quae eorumdem praepositorum auctoritate apposis terminis circumscripta fuerint, ingredi unquam possit. Cum autem eveniat, ut huius instituti sodales, caritatis opera exercendi causa, in certis quibusdam domibus morari minime possint, atque ex ipsius insti-

tuti legibus, viri probi atque idonei ad ecclesiastica munia obeunda eligantur, idcirco eadem auctoritate Nostra apostolica, concedimus et indulgemus, ut qui perpetuo votorum nexu societati devincti fuerint, cum solis literis dimissoriis praepositi generalis, vel praepositorum dioecesanorum, ab episcopo loci, ubi pro tempore hanc etiam ob causam morantur, vel de eius licentia a quocumque catholico sacrorum antistite, gratiam et communionem cum hac Apostolica Sede habente, ecclesiastica militia initiari, atque ad omnes minores et maiores ordines, etiam presbyteratum, evehi titulo mensae communis eiusdem societatis, servatis tamen iis omnibus quae ex constitutione rec. me. Benedicti XIV praedecessoris Nostri, quae incipit *Impositi Nobis*, de ordinationibus regularium, et ex sacrorum canonum praescripto servanda sunt, utque ita sacris ordinibus insigniti, cuiusque ordinis munia libere ac licite obire possint et valeant. Atque omnibus istius societatis presbyteris, qui aliqua de causa vel iter agunt, vel a praeposito generali permissionem obtinent, facultatem impertimur, ut una hora, tam ante auroram, quam post meridiem, sacrosanctum missae sacrificium celebrare, atque altaris privilegiati indulto quatuor per hebdomadam diebus frui queant: qui vero a propriis moderatoribus designati fuerint, sacramentales personarum societatis vel familiae confessiones, et quoties ab ordinariis probati fuerint, aliorum etiam christifidelium confessiones audire, illosque iuxta facultatem sibi impertitarum tenorem absolvere possint, servatis tamen legibus in apostolicis constitutionibus praedecessorum Nostrorum editis, atque in decretis congregationis venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum. Si autem contigerit, ut aliqui eiusdem societatis ad sacerdotis gradum titulo mensae communis evecti, ab eadem societate dimissi fuerint, ipsi post huiusmodi dimissionem, a susceptis exercendis ordinibus interdicti esse debent, donec ordinarii iudicio non constiterit, eos vel ex patrimonialium, vel ecclesiasticorum bonorum fructibus id tuto habere, quod eis ex sacrorum canonum vel ex synodali legum sanctione sufficiat ad vitam pro dignitate ducendam. Et quoniam in expendendis causis, huiusmodi a societate dimissionis, non aliam, quam religiosae caritatis et christianae prudentiae rationem habendam esse statuimus; idcirco si forte contigerit, ut aliquis criminosus a societate sit eiiciendus, nolumus rigidiores quaestiones institui, neque acta seu processum confici, quemadmodum in iudiciis ordinariis fieri solet: sed mandamus atque praecipimus, ut sola facti veritate inspecta, quidquid praepositus generalis cum suo consilio faciendum pro conscientiae monitu censuerit, ita, quavis appellatione remota, iudi-

cari et decerni debeat. Ad eorundem autem sociorum studium fovendum caelestibus Ecclesiae thesauris pia caritate intenti, omnibus et singulis in ipsum Caritatis institutum cooptatis, vel debita ratione cooptandis, vere poenitentibus et confessis, ac caelesti dape reffectis, qui publicam aliquam Ecclesiam omnibus Domini Nostri Iesu Christi, ac beatissimae Virginis, itemque s. Crucis, s. Michaelis Archangeli, ac ss. Apostolorum et omnium Sanctorum festis diebus visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; ac plenariam similiter omnibus et singulis commemoratis in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere quoque poenitentes, et confessi, ac sacra communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus, corde devote invocaverint, benigne largimur. Denique omnes venerabiles fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos, dilectosque filios locorum ordinarios vehementer in Domino hortamur atque etiam rogamus, ut pro Nostra ac Sedis Apostolicae reverentia, hanc Caritatis societatem eiusque socios summopere commendatos habeant, omni-que benignitate ac benevolentia excipiant et prosequantur. Decernimus autem praesentes literas et in eis contenta quaecumque, semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, ac nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel qualibet causa, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, atque in ius vel controversiam revocari posse. Ut autem praesentes Nostrae literae ad omnium notitiam facilius possint pervenire, volumus ut illarum exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et signo seu sigillo alicuius ecclesiasticae personae dignitate fulgentes munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus Nostris literis adhiberetur, si ipsae praesentes literae originaliter exhibitae forent atque ostensae.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCIL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Vicariatum apostolicum missionum Germaniae septemtrionalium et Daniae, episcopo Paderbonae concreditum, regendum in posterum decernit per vicarium apostolicum, qui nullius dioecesis gubernandae onere distineatur, isque constituit ut Hamburgi resideat ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex pastoralis ministerii munere, superna Dei providentia, humeris Nostris impositi, non leve sane totius gregis dominici onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones ab catholica Ecclesia dissidentium erroribus infectas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni, repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile, ad pascua caelestia vocari valeant feliciterque perduci.

Hinc quum Nobis visum sit ad missionum Germaniae septemtrionalium et Daniae bonum maiorem in modum conferre, si vicariatus apostolicus pro iisdem missionibus, qui huc usque ven. fratri episcopo Paderbonensi demandatus erat, alii ecclesiastico viro committeretur, qui praeter vicariatus apostolici sollicitudinem aliis curis, praesertim peculiaris alterius dioecesis, minime distentus in id officii incumberet, ac praeterea cum prae ceteris Germaniae urbibus florentissima Hamburgi civitas pro nova vicarii apostolici sede peropportuna reperta sit, idcirco huiusmodi Nostrum consilium ad exitum perducere constituimus.

Mota igitur Proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, habita iam venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium sententia, harum literarum vi, vicariatum apostolicum pro missionibus Germaniae septemtrionalibus et Daniae ab episcopo Paderbonensi distrahentes, alii ecclesiastico viro ab hac S. Sede adlegendo omnino confidimus ac demandamus, eique sic a Nobis adlecto omnes et singulas facultates ipsi episcopo Paderbonensi uti vicario apostolico iis in regionibus iam concessas, dicta auctoritate Nostra, conferimus et impertimur, itemque praecipimus ut in posterum in Hamburgi civitate resideat.

Decernentes has praesentes literas firmas etc.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima septembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Nonnulla coenobia fratrum ordinis Minorum s. Francisci Conventualium, et Eremitarum s. Augustini Calceatorum in ducatu Ianuensi et Pedemontio ab ipsis ordinibus perpetuo adimit ².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani vigilantia Pontificis nihil certe unquam inausum nihilque inexpertum relinquere debet, ut singulari cura et studio iis rebus omnibus provide consulatur, quas vel Dei gloria, vel spiritualis populorum salus postulat atque efflagitat. Et cum religiosi sacrarum familiarum alumni magno christianae et civili reipublicae ornamento et usui esse soleant, si memores vocationis eorum, ab sanctissimis suorum patrum institutis minime descendant; tum quoties illorum in coenobiis ob tristes rerum ac temporum vices regularis disciplinae observantia florere haud potest, haec Apostolica Sedes sapienti sane consilio ea semper agere et constituere consuevit, quae in maiorem catholicae religionis et christifidelium utilitatem cedere posse videntur. Equidem ubi apostolica visitatio pro religiosis ordinibus in Gallia Subalpina, vulgo *Piemonte*, atque in ducatu Ianuensi morantibus, inita atque peracta fuit, clare aperteque cognitum est in domo ad nemora *Avigliana* fratrum ordinis Minorum sancti Francisci Conventualium, atque in coenobio oppidi *Cascine* et in hospitio Sestri eiusdem ordinis nec non in coenobio oppidi *Cavallermaggiore* fratrum ordinis Eremitarum s. Augustini Calceatorum, tam ob religiosorum inopiam quam alias ob causas, regularem disciplinam vigere ac florescere haud posse, ac propterea illos populos iis omnibus spiritualibus bonis carere, quae pii fundatores in iis religiosis domibus instituendis summopere spectarent. Quod quidem magis magisque omnibus compertum exploratumque fuit duorum fere annorum experientia, ex quo commemorata apostolica visitatio finem habuit, atque gravissimis praesertim et luculentissimis testimoniis venerabilis fratris Placidi Mariae Tadini archiepiscopi Ianuensis, et venerabilis fratris Aloysii Fransoni archiepiscopi Taurinensis, qui ambo hac de re nuper consulti, praeter ceteras res omnes quae ad illa pertinent coenobia, optime cognoscunt, propterea quod convisitatorum munere in memorata visitatione perfuncti fuerunt. Hinc porro evenit, ut carissimus in Christo filius Noster Sardiniae rex illustris, summopere exo-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

² Ex Archivio Secretariae Brevium.

ptans spirituali suorum populorum bono prospicere, a Nobis efflagitaverit, ut suprema Nostra auctoritate, religiosi viri in praedictis coenobiis degentes, ad alia proprii cuiusque ordinis coenobia in Gallia Subalpina et Ianuensi ducatu sita, transferantur, et cum illis religiosis viris coniungantur, quo eorumdem coenobiorum aedes et redditus aliis religiosis familiis attribui possint, quarum nonnullis idem rex pro maiore suorum populorum spirituali bono, in continentali sua ditione sedem ac domicilium iam praebuit. Nos vero gravissimum huiusmodi negotium venerabilium fratrum Nostrorum S.R.E. cardinalibus Negotiis Ecclesiasticis extra ordinem praepositis commisimus, ut pro singulari eorum prudentia, pietate, religione, doctrina rem ipsam maturo atque accurato examine perpenderent. Qui quidem pientissimi regis desideriis ultro libentique annuendum existimarunt. Nos itaque quibus nihil potius, nihil gratius esse potest quam ut universi Dominici gregis bono prospiciamus, ac Summorum Principum postulationibus alacri libentique animo, quantum in Domino possumus, obsecundemus, quum potissimum ex ipsis postulationibus, magna bona et commoda in catholicam religionem et in sempernam hominum salutem redundare cognoscimus, carissimo in Christo filio Nostro Sardiniae regi illustri, tot sane nominibus de re catholica deque hac Petri Cathedra optime merito, morem gerendum esse duximus. Quamobrem hisce litteris, Motu-Proprio, certa scientia, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, domum fratrum ordinis Minorum sancti Francisci Conventualium, in nemoribus *Avigliana* sitam, atque apostolicae visitationis decreto iam clausam, ea tamen lege, ut iterum aperiri posset, quum dote satis esset instructa, perpetuo ab eodem ordine fratrum Minorum Conventualium auferimus, atque mandamus ut religiosi coenobii oppidi *Cassiae* et hospitii *Sestri* eiusdem ordinis, atque etiam religiosi coenobii oppidi *Cavallermaggiore* fratrum ordinis Eremitarum s. Augustini Calceatorum perpetuum in modum alia in coenobia eorumdem ordinum in Gallia Subalpina et ducatu Ianuensi posita, transferantur, et cum illis sacris familiis coniungantur, iis tantum religiosis exceptis, qui licet Sardiniae regi subditi sint, tamen in coenobia externi domini sunt mittendi, ad quae tamquam eorumdem coenobiorum filii pertinent, ob religiosam professionem inibi emissam. Volumus vero atque praecipimus ut in eorumdem coenobiorum templis publicum divini cultus exercitium integrum semper inviolatumque maneat. Ut autem huiusmodi res ad suum perducatur exitum, hisce litteris, omnes necessarias atque opportunas facultates venerabili fratri archiepiscopo Taurinensi impertitur, pro iis omnibus, quae ad coenobia fratrum ordinis Minorum s. Francisci Conventualium oppidi

Avigliana et *Cascine* atque etiam ad coenobium *Cavallermaggiore* fratrum ordinis Eremitarum s. Augustini Calceatorum spectant, atque item venerabili fratri archiepiscopo Ianuensi pro rebus, quae ad hospitium oppidi *Sestri* eiusdem ordinis Conventualium pertinent. Atque eadem auctoritate Nostra apostolica, cum venerabili fratri archiepiscopo Taurinensi, tum venerabili fratri archiepiscopo Ianuensi, facultatem facimus, ut iis religiosis, quibus ipsi pro eorum prudentia atque conscientia necesse esse iudicaverint, cum eorumdem ordinum moderatorum seu superiorum intelligentia, potestatem tribuant qua de regulari statu ad presbyterorum secularium vivendi rationem transeant, seu ut loquuntur, perpetuae saecularizationis indultum concedant. Mandamus vero ut ipsis religiosis qui perpetuae saecularizationis indultum obtinebunt, ad eorum vitam, super redditibus coenobiorum, de quibus habita mentio est, ecclesiasticum patrimonium, seu pensio annua non minor summa libellarum ducentarum quinquaginta monetae Pedemontanae, ac maior etiam, quoties maiora augeant auxilia, ac praesertim si religiosi provecta fuerint aetate, attribuatur. Atque eorumdem venerabilium fratrum curae sint cum moderatoribus seu superioribus utriusque ordinis opportuna inire consilia, non solum ut religiosi viri in coenobiis externi domini collocentur, qui ratione regularis professionis ad ipsa coenobia tamquam filii pertinent, verum etiam ut reliqui in alia Pedemontii et ducatus Ianuensis coenobia transferantur. Quibus coenobiis ab ipsis venerabilibus fratribus, rebus opportune collatis cum Taurinensi aula, annuus census super fructibus coenobiorum, ubi in praesentia religiosi morantur, erit attribuendus, donec ipsi religiosi transferendi vixerint, atque habita ratione eorum numeri. Denique hisce litteris, apostolicae regiae beneficiorum vacantium administrationi Taurinensi, vulgo *Economato*, facultatem tribuimus servandi id omne, quod pro commemoratis pensionibus et compensatione erit praestandum. Nobis vero ac successoribus Nostris iura reservamus, disponendi cum intelligentia eiusdem Taurinensis aulae, quoad aedificia, fundos, redditus omnes cuiusque sint generis eorumdem coenobiorum ac domorum quae harum literarum vi, ab utroque ordine fratrum Minorum Conventualium et Eremitarum s. Augustini perpetuo dempta atque ablata sunt. Haec volumus, statuimus, concedimus, praecipimus atque iubemus decernentes insuper has praesentes litteras et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio vel intentionis Nostrae aut alio quocumque, quamvis magno et substantiali defectu notari, impugnari, invalidari, retractari non posse, sed ipsas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et

obtinere, ac ab omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super distinctione mueriarum*, ac Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, atque in universalibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus nec non dictorum ordinum, coenobiorum, domorum quarumcumque etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, aliisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima septima septembris millesimo octingentesimo trigésimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Collegium presbyterorum Societatis Iesu Camerini constituitur, eiue omnes fundi et redditus monasterii s. Elisabethae atque hospitii s. Caroli attribuuntur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex sanctissimis Divini Spiritus monitis, adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea, ac veluti equus indomitus evadit durus, ita filius remissus evadat praeceps, et infelix omnino sit, qui sapientiam et disciplinam abiicit, quod vacua spes illorum et labores sine fructu, et vacua opera eorum; tum Romani Pontifices nihil sane unquam antiquius habuere, quam ut cogitationes et curas omnes ad opti-

mam probatissimamque adolescentium institutionem continenter conferrent. Quod quidem in pontificia praesertim eorum ditione, summo studio, vigilantia et contentione peragendum semper curarunt, ac nullis neque consiliis, neque laboribus sibi parcendum esse duxerunt, ut ubique iuventus, rebus optimis ac disciplinis rite instituta, atque ad omnem honestatem et pietatem informata, eas virtutes in maturissima aetate comparare posset, quibus omnem vitam oportet tueri. Hinc eorum potissimum populorum desideriis quam libentissime annuendum existimarunt, qui illud votis omnibus ac precibus postularunt, ut puerili educationi provide sapienterque prospiceretur. Hac nimirum mente, quo tempore Fransonius Camertium archiepiscopus illius dioecesis regimini praeerat, boni omnes Camertinae urbis suorum adolescentium optima institutioni consulere summo opere optabant. Hoc desiderio permoti germani fratres Manieri Camertes universam eorum substantiam collegio Soc. Iesu Camerini instituendo attribuendam constituerant. Quod quidem consilium perfici haud potuit, propterea quia illorum bonorum redditus impares erant. Itaque ab eo usque tempore communi omnium consensione, studio, desiderio decretum fuit inclytae Soc. Iesu viros Camerinum evocare, qui collegio inibi excitato universam Camertium iuventutem pietate bonisque artibus imbuerent. Ut autem tanti momenti res ad exitum prospere feliciterque perduceretur, ven. frater Nicolaus Mattei, hodiernus Camertium archiepiscopus, ubi illam dioecesim regendam ac moderandam suscepit, singulari sui gregis amore ardens, ac illum quibusque rebus iuvandi summo studio incensus, collatis consiliis cum pontificii aerarii praefecto, omnem curam adhibuit, ut tam salutare opus confici posset. Ac propterea ipse ven. frater supplex adiit rec. mem. Pium VII praedecessorem Nostrum, qui adiutricem suam manum huiusmodi negotio apponens, suo rescripto diei tertiae maii millesimo octingentesimo vigesimo tertio, fundos omnes monasterii s. Elisabethae haud in pristinum restituti, collegio Soc. Iesu Camerini excitando attribuit atque concessit, quorum annuus census ad summam scutorum octingentorum sexaginta octo et assium septuaginta attingit. Quam quidem concessionem a rec. mem. Leone XII et Pio VIII praedecessoribus Nostris approbatam, Nos ipsi eiusdem ven. fratris studio obsecundantes, omni ex parte confirmavimus, alia etiam adiecta dotatione, concedentes eidem collegio fundos pertinentes ad presbyterorum s. Caroli hospitium iam a Sebastiano Grandi aere proprio excitatum et dote auctum, sed dein bonis omnibus Gallorum tempore expoliatum, iterum a fel. rec. Pio VII praedecessore pariter Nostro erec-

¹ Ex Regesto Actorum Societatis Iesu, penes procuratorem generalem eiusdem Societatis.

tum, et censu ex bonis ecclesiasticis ad Nostram cameram apostolicam spectantibus donatum, quorum annui redditus summam scutatorum quingentorum viginti octo et assium quadraginta octo efficiunt, et quos iidem presbyteri eius rei ergo, certis tamen sub legibus sponte cesserunt, prout patet ex actis congregationis Studiorum, die decima sexta maii millesimo octingentesimo trigesimo sexto, a Nobis die vigesima octava iul. atque alio rescripto die septima septembris eiusdem anni, approbatis. Verum quo collegium ipsum redditibus satis instructum existere posset, praeter commemoratos fundos ac redditus, etiam perpetuam annuam pensionem scutatorum centum operi pio Pontoni debitam, atque a Nobis rescripto congregationis negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae die vigesima octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo quinto confirmatam, itemque annua quoque triginta scutata pro administratione operae piae Palanca ex testamento diei vigesimae primae mart. millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto, nec non annua triginta circiter scutata legati Vignoli ex supremis tabulis diei quartae martii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, vi cessionis a patribus hospitii factae, attribuenda esse cognitum fuit cum summa scutatorum centum quotannis eidem collegio a seminario Camertium, vigore decreti die vigesima prima iulii huius anni a ven. fratre archiepiscopo Camertium editi, pensitanda, donec collegium ipsum alium habeat censum, qui praelatam summam vel exaequet vel superet, ea tamen lege, ut eiusdem seminarii alumni et convictores scholas presbyterorum Soc. Iesu in commemorato collegio iugiter frequentare possint. Ex quibus omnibus redditibus collegium ipsum annuam pecuniae vim scutatorum mille sexcentorum quinquaginta septem et assium duodeviginti percepturum esse constat. Rebus ita compositis cum dilecto filio praeposito generali Soc. Iesu quoad collegii dotem, ipse praepositus generalis, impensis tam venerabilis fratris archiepiscopi Camertium desideriis, quam cleri, magistratus ac populi postulationibus permotus, collegium huiusmodi a presbyteris suae Societ. Camerini habendum recepit, cum onere sustinendi omnes scholas municipii, vulgo *comunali*; idest, primum binas scholas infimae Grammaticae classis, unam videlicet quae superiorem, alteram quae inferiorem eius classis ordinem doceat, ubi quidem vel externis magistris ab ipso eligendis uti possit, deinde superiorem Grammaticam, quae mediam supremamque classem complectatur; praeterea literas humaniores, seu Humanitatem et Rethoricam; insuper rationalem Philosophiam, nimirum Logicam, Metaphysicam, Ethicam; denique Matheseos, Physices elementa. Onus etiam suscepit excipiendi alumnos et convictores semi-

narii Camertini, et consulendi spirituali institutioni omnium discipulorum Camertium, tum earum scholarum, quam lycei seu universitatis, facta eiusdem collegii rectori potestate, fontes ab ipsis scholis et sodalitate eiiciendi; quin ita eiecti in Camertem universitatem excipi possint, si fuerint discipuli scholarum communalium Camertium, vel in aliam pontificiam universitatem admitti nunquam valeant, si discipuli ita expulsi ad pontificiam Camertem universitatem iam pertinuerint. Collegium ipsum primis annis viris octo eiusdem Societatis, in posterum decem omnino atque duodecim etiam si redditus sinant, ita ut duodecim commode possint sustentari, constabit. Iam vero idem ven. frater archiepiscopus Camertium, qui tanta cura et labore concrediti sibi gregis bono prospicere studet, a Nobis efflagitavit, ut pro illius dioeceseos utilitate, in tanti momenti negotio supremam Nostram auctoritatem interponere velimus. Nos vero omnia congregationi Studiorum examinanda commisimus, ut de rebus omnibus quae ad huiusmodi pertinent negotium quam diligentissime certiores Nos faceret, suamque sententiam diceret. Quae quidem rerum omnium ratione diligenter perspecta et cognita, huiusmodi negotium ad optatum exitum perducendum esse censuit. Nos vero probe noscentes maxima bona et commoda in universam Camertium archidioecesim et provinciam ex huiusce collegii presbyterorum Soc. Iesu institutione derivatura, propterea quod Societas ipsa pietati in populis fovendae ac iuventuti religione optimisque studiis nutriendae nata esse videtur, ac tot tantisque nominibus de universa christiana et civili republica deque litteris et disciplinis optime merita, Camertinae Nostrae civitatis perenne paternae Nostrae benevolentiae testimonium dandum existimavimus. Quamobrem ut singula quaeque firma subsistant ac diligentissime serventur, de consilio eiusdem congregationis, enixis ven. fratris Nicolai Mattei archiepiscopi Camertium postulationibus, ac humillimis votis dilectorum filiorum cleri, magistratus populique civitatis Nostrae Camertinae, annuentes, ac singulas eorum personas peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrissent, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censes, hisce literis, Motu-Proprio, certa scientia, matura deliberatione deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, in Camertina urbe pontificiae Nostrae ditionis collegium presbyterorum Soc. Iesu ad iuventutem religione ac litteris instituendam, erigimus, constituimus, excitamus. Cui quidem collegio aedes, templum, fundos redditusque omnes tam monasterii s. Elisabethae haud restituti, quam Hospi-

tii presbyterorum s. Caroli, aliosque fructus operis pii Pontoni atque administrationis operae piae Palanca et legati Vignoli cum summa scutatorum centum, a seminario Camertino quotannis solvenda, de quibus omnibus iam habita mentio est, perpetuum in modum attribuimus atque concedimus, ea tamen lege, ut presbyteri Soc. Iesu veluti personam gerentes presbyterorum hospitii, ex mente ipsius Sebastiani Grandi fundatoris, atque ex desideriis eorundem presbyterorum dicti hospitii Fedeli et Pierozzi, quotannis intra dies octo, admissis defunctorum expiandis praescriptis Sacrum solemnem ritum, ad defunctorum patrum congregationis eiusdem hospitii expiationem, peragere teneantur. Praeterea onera operae piae Palanca, scilicet sacrum unum anniversarium atque in pervigilio s. Io. Baptistae totidem sacrificia, quot scutatis nummis quinque ex taxa synodali peragi poterunt, itemque legati Vignoli nempe, ut ter in hebdomada opportunis horis cuique pateat bibliotheca, annua scutata quatuor et asses octoginta in acquirendis libris impendantur, utque in altari a sacris lypsanis dicto, quotidie lampas diu tantum luceat, et coram iis sacris lypsanis dominica Paschatis Resurrectionis et die festo Omnium Sanctorum publicae fidelium venerationi propositis cerea ardeant, implere teneantur. Nam fundos et redditus hospitii s. Caroli hisce literis Societatis Iesu presbyteris ea potissimum ratione attribuimus atque concedimus, quod illius hospitii presbyteri reservato sibi regressus iure, fundos ipsos et redditus Soc. Iesu presbyteris cesserunt, atque in eos sua quaecumque iura collata esse voluerunt, ita ut praefatum hospitium presbyterorum s. Caroli minime suppressum intelligatur, sed Soc. Iesu collegium eiusdem hospitii iura eorundemque presbyterorum personam in omnibus referat, quemadmodum Nos quoque declaramus atque decernimus. Summam autem scutatorum centum a seminario singulis annis eidem collegio solvendam, decernimus, donec collegium presbyterorum Soc. Iesu alium habeat censum, qui expressam summam vel exaequet, vel superet. Ius vero erit alumnis et convictoribus seminarii Camertini scholas collegii presbyterorum Soc. Iesu frequentandi, qua in re praescriptioni conc. Tridentini, auctoritate Nostra apostolica, expresse derogamus, et decretum extra portam Flaminiam die vigesima prima iul. huius anni editum a ven. fratre archiepiscopo Camertino atque omnia in illo quomodolibet contenta, cuius tenorem hic de verbo ad verbum etiam pro inserto haberi volumus, eadem auctoritate Nostra, sancimus et confirmamus. Cum autem Camertium municipium, vulgo *comunità*, nullam pecuniae vim presbyteris Soc. Iesu pendat, volumus ut municipium ipsum omnia impendia, quibus in praesentia pro scholis est obnoxium, solvere pergat. Stipendia videlicet

pro binis infimae Grammaticae classis magistris, pro scholarum famulo, vulgo *bidello*, pro sartis tectis scholarum et pii sodalitiis scamnis et horologio, pro discipulorum et societatis missa, pro praemiis, nec non stipendium pro primis hisce annis, pro Matheseos et Physices professore, dum professori externo e Societate aliquis sufficiatur. Huiusmodi vero solutiones a municipio collegii rectori, a rectore iis fiant, quibus debentur. Mandantes huiusmodi emolumenta iis, donec vixerint, attribui, qui pensionem ex monasterio s. Elisabethae et hospitii s. Caroli percipiant, ratione vero habita emolumentorum, quae iam sancita sunt pro iis scholis a presbyteris Soc. Iesu in posterum habendis. Si vero redditus hisce solvendis pensionibus impares fuerint, deficiens summa ex fundis s. Elisabethae atque hospitii erit pensitanda, prout congregatio Studiorum die decima sexta maii anni millesimi octingentesimi trigesimi sexti decrevit, quod decretum Nos in sequenti die probavimus ac speciali rescripto die septima septemb. eiusdem anni confirmavimus. Declaramus praeterea tres tantum esse qui pensionem ex hospitio s. Caroli sunt percepturi, dilectos filios presbyteros magistrum Iosephum Fedeli, et Iosephum Pierozzi, necnon Iosephum Vitangeli, eidem hospitio iam addictum, quorum primo atque alteri pensio annua scutatorum septuaginta, tertio vero triginta scutatorum, quoad vixerint, erit solvenda. Insuper mandamus ut emolumenta a Camertium municipio iam sancita, statim ac vel ob pensionum cessationem, vel ob eorum mortem qui iis fruuntur pensionibus libera fuerint, perpetuo eidem Camertium universitati pro maiore illius bono atque utilitate solvantur, quemadmodum Nos ipsi iam universitati eidem perpetuum in modum attribuimus. Si quavis de causa, presbyteros Societatis Camertino decedere et collegium relinquere contigerit, fundos redditusque omnes monasterii s. Elisabethae ad omnimodam administrationem archiepiscopi in tempore Camerini illico redire mandamus ad Nostrum et successorum arbitrium; alios vero fundos et redditus hospitii s. Caroli in ipsum hospitium instaurandum impendi volumus, curante archiepiscopo pro tempore Camertino, aliisque servatis conditionibus in praedicto Nostro rescripto diei septimae septembris millesimo octingentesimo trigesimo sexto iam commemoratis, quas condiciones omnes vel diligentissime servandas iterum decernimus. Volumus vero, ut quidquid presbyteri Soc. Iesu impenderint in fundis monasterii et hospitii ampliandis et ornandis, id omne Societati ipsi cedat. Atque idcirco praecipimus, ut accuratus bonorum omnium tam monasterii s. Elisabethae quam eiusdem hospitii conficiatur index ab omnibus quorum interest subscriptus, cuius indicis tria exemplaria cum totidem harum literarum apogra-

phis exscribantur, atque unum penes archiepiscopalem curiam, alterum penes tabularium canonicorum collegii metropolitani templi Camerini, tertium denique penes collegium presbyterorum Societatis Iesu maneat. Ubi vero commemoratus bonorum index rite fuerit confectus, solemnes tabulae hisce omnibus de rebus a publico scriba exarari poterunt ex petitione atque impendio cuiusque eorum quorum interest. Magistros atque discipulos scholarum communitatis Camerini tum quoad docendi rationem, tum quoad morum disciplinam presbyteris eiusdem Societatis Iesu omnino subiicimus, donec scholae omnes ab ipsis Societatis presbyteris non habeantur, atque mandamus eosdem presbyteros spirituali etiam institutioni consulere discipulorum, qui lyceum ventitant, ita ut sine rectoris testimonio de eorum frequentia, modestia et pietate in sodalitate, nullus ad lauream vel ad quoscumque gradus permoveatur; et collegii rectori potestatem facimus, ut iuvenes nocentes et improbos e scholis et sodalitate expellat, adiecta poena, ut qui ita depulsi fuerint neque in Camertinum, si discipuli sint scholarum communalium, neque in aliud pontificiae ditionis lyceum, si ipsam Camertium universitatem ventitabant, excipi unquam possit. Collegium vero ita institutum a dilectis filiis Soc. Iesu presbyteris, ex proprii instituti legibus regi et gubernari mandamus, eiusque omnimodam curam et administrationem auctoritati et regimini praepositi generalis eiusdem Iesu Soc. committimus, ita ut ad ipsum pertineat rectorem, magistros aliosque administros eligere, in officio continere et amovere, itemque discipulos in scholas admittere et si mali fuerint expellere, eaque omnia statuere atque decernere, quae magis in Domino ipsius collegii utilitati expedire censuerit.

Collegium ipsum, his literis, auctoritate Nostra, excitatum volumus, et declaramus immune et exemptum fore et esse a quavis iurisdictione, visitatione et potestate etiam mediata archiepiscopi Camertini pro tempore existentis, illudque sub immediata Nostra et Apostolicae Sedis ponimus et recipimus, confirmantes omnia et singula privilegia, exemptiones, quibus alia collegia eiusdem Soc. Iesu quovis modo fruuntur atque utuntur, vel uti et frui possunt et poterunt. Omnia idcirco chirographa, literas apostolicas, testamenta defuncti Sebastiani Grandi diei vigesimae quartae apr. millesimi sexcentissimi quadragiesimi quinti (licet hoc testamentum omnem iam vim amiserit, propterea quod s. Caroli congregatio denuo propriis fundis excitata, ac censu aucta, a rec. mem. Pio VII praedecessore Nostro) Pontoni, Palanca, Vignoli, apostolicas literas Urbani VIII item praedecessoris Nostri, quarum initium *Copiosa*, et alia quaecumque etiam speciali et individua mentione digna, quae aliquo modo Nostris hisce

literis adversari possunt et quarum tenores de verbo ad verbum hic pro insertis haberi volumus, eadem auctoritate Nostra praesentibus infirmamus, abrogamus et delemus. Denique ut huiusmodi res ad suum deducatur exitum, atque omnia perfici possint, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, omnes et singulas necessarias atque opportunas facultates ven. fratri archiepiscopo Camertino tribuimus atque impertimur.

Haec volumus, statuimus atque mandamus, decernentes insuper has praesentes literas et in eis contenta quaecumque, quovis praetextu, colore et ingenio, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aut quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari aut annullari non posse, sed semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia suffragari atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et S. R. E. cardinales etiam de latere legatos ac Sedis Apostolicae nuntios, et alios quoslibet quacumque praeceminentia et potestate fungentes vel functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit Nostra et cancellariae apostolicae regulis *de iure quaesito non tollendo*, ac fel. rec. Bened. XIV praedecess. Nostri *super divisione materialium*, nec non commemoratis literis ac dispositionibus testamentariis Sebastiani Grandi institutoris hospitii presbyterorum s. Caroli, et Palanca, Pontoni, Vignoli, ac legis foundationis monasterii s. Elisabethae, atque apostolicis et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum, quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima septima septembris millesimo octingentesimo trigésimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Perpetuo extinguit abbatias consistoriales vel adhuc controversas in utriusque Siciliae regni dioecesibus etc. ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Religionis decus, christianique populi spirituale simul ac temporale commodum maxime postulant, ut dotandis congruenter episcopalibus mensis, paroeciis, seminariis atque capitulis omni per eos, ad quos pertinet, adhibita cura, prospiciatur. Compertum hinc est quemadmodum ad eiusmodi dotationem in utriusque Siciliae regno apprime comparandam respexerit apostolica Pii VII fel. rec. praedecessoris Nostri sollicitudo, et eximia Ferdinandi I praecl. me. regis pietas, pluribus ea de re articulis adiectis conventioni invicem pactae anno millesimo octingentesimo decimo octavo. Attamen expleta iam applicatione fundorum, qui hunc in finem erant ab eo tempore designati, animadvertendum fuit aliquot adhuc extare episcopales mensas, quae statutam conventionem dotationem minime acceperunt, atque etiam nonnullas paroecias, necnon seminaria et capitula, quibus congrua dos generatim loquendo nequaquam fuit attributa. Porro cum huic incommodo efficaciter mederi, simulque gravissimo negotio, de quo agitur, cumulate consulere propositum sit aequè Nobis ac carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando II utriusque Siciliae regi illustri, qui avitae religionis studiosissimus aemulator existit; cumque idcirco ad necessaria paranda omnem operam intenderemus; opportune perpendimus, alienum nequaquam esse a mente sacrorum canonum, ut in hanc causam, debita quidem forma, impendantur bona ad ecclesiastica beneficia, vel abbatias quae residentiam requirunt, spectantia, idque magis etiam confirmari exemplo Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, a quibus non absimilis providentiae ratio, urgente necessitate, suscepta est. Itaque post initam de tota re maturam deliberationem, ex certa scientia, Motu-Proprio, deque apostolicae potestatis plenitudine, supprimimus penitusque in perpetuum extinguimus singulos quosque titulos, unde insignitae hactenus fuerunt abbatiae consistoriales vel adhuc controversae in dioecesibus utriusque Siciliae regni quidem erectae, quarum puri redditus ducatis annuis quingentis monetae Neapolitanae minores existunt. Qua praevia suppressione ac perpetua extinctione, ita statuimus atque mandamus, nempe:

I. Fundi iisdem abbatibus hactenus addicti perpetuo cedant atque adiudicentur in dotationem sive in supplementum dotationis paroeciis, seminariis et mensis episcopalibus nondum integre ad conventionis normam dotatis, pariterque capitulis congruenti dotatione indigentibus.

II. Abbatibus eiusdem generis, quae detractis oneribus maiorem ducatis annuis quingentis redditum obtinent, annua in posterum pensio, quartam non excedens partem ipsorum reddituum, in praedictum usum imponatur.

III. Ad horum effectum utrique memoratae superius conventionis executori facultas sit, investigandi prius annuam summam, quae ad eiusmodi dotationem vel supplementum dotationis requiratur, ac deinde abbatias secundo loco recensitas onerandi annua pensione ibidem enunciata, quae quartae, quinae, sextae, minorive etiam reddituum parti pro quantitate nimirum eidem dotationi necessaria respondeat, quartam tamen nunquam exsuperet. Pars autem, quam statuerint erogandam in bullis de collatione singularum abbatiarum de quibus agitur, exprimatur.

IV. Abbatiae consistoriales seu controversae, maiori vel minori ducatis quingentis redditu, demptis quidem expensis, pollentes, quae suum in praesentiarum rectorem habent, minime subiectae istiusmodi praescriptionibus intelligantur, nisi cum primum illas vacare contigerit. Quoniam vero erga religiosissimum utriusque Siciliae regem, quem paulo ante laudavimus, praecipuae benevolentiae sensibus adeo movemur, ut ei gratum facere, quibusque rebus liceat, parati simus; praesertim cum nuper inspexerimus impensum devotissime ab ipso voluntati Nostrae obsequium super aliis Ecclesiae negotiis, quae in praedicto regno apostolici ministerii Nostri sollicitudinem postulabant, idcirco idoneam nacti opportunitatem duximus propensissimae Nostrae benignitatis argumenta, iis quae in praemissis constituimus adiungenda. Persuasum namque aliunde Nobis est ipsum piissimum regem ardentiori usque studio incensum erga catholicam Ecclesiam, nihil pro sua parte praetermissurum, quod ad illius decus, emolumentum, sacrorumque iurium ei divinitus tributorum indemnitate libertatemque conducat. Hac ergo propensione moti et fiducia pariter illecti, concedimus in perpetuum praeaudato utriusque Siciliae regi eiusque successoribus indultum seu privilegium nominationis ad omnes quascumque abbatias consistoriales vel etiam controversas, cunctis, quae circa nominationem ipsam Apostolica Sedes hactenus habuerit aut habere fortasse posset, iuribus penitus renuntiantes: salvis ceteroquin exceptisque abbatibus purum annuum reddituum ducatorum quingentorum non attingentibus, quarum

¹ Ex Archivio Secretariae Brevium.

fundos in alium usum erogandos supra decrevimus; et salva similiter portione quam ex redditibus ceterarum abbatiarum annuam quingentorum ducatorum summam excedentium detrahi oportebit causa pensionis in eundem usum imponendae. Indulgemus insuper ut idem serenissimus rex eiusque successores nominare possint ad abbatias modo commemoratas, praeter personas qualitatibus iure canonico requisitis praeditas, etiam religiosas communitates vera et propria ecclesiastica institutione pollentes, et uti tales canonice habitas, quae quidem publice docendae iuventutis, vel divini verbi per sacras uti vocant missiones administrandi muneri sint addictae, ita nempe ut communitates et instituta quaecumque tum laicalia tum mixta omnino excludantur. Volumus autem atque mandamus, ut circa memoratas abbatias, iis tantummodo exclusis, quas regii patronatus esse dignoscitur ex elencho unanimiter confecto inter ven. fr. Alexandrum archiepiscopum Petrae, modo S. R. E. cardinalem Giustiniani, et marchionem Tommasi e vivis deinceps ereptum, utcumque vi harum literarum regiae in posterum nominationis evadant, nihilominus ad canonicam institutionem obtinendam literae sub plumbo ex Dataria Apostolica debeant impetrari, quemadmodum antea hac de causa huic Sanctae Sedi reservatae perpetuo fuerunt. Item volumus quoad illas etiam abbatias, quas religionis communitatibus verae propriaeque ecclesiasticae institutionis uti talibus canonice habitis, docendae publice iuventutis, vel divini Verbi administrandi muneri addictis, uniri seu applicari serenissimus rex eiusque successores fortasse cuperent, acta consuevia per Cancellariam vel Datariam Apostolicam confici et literas pariter sub plumbo obtineri debere ad enunciatam unionem seu applicationem precariam seu perpetuam rite percipiendam.

Haec volumus statuimus atque mandamus, decernentes praesentes literas firmas etc.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, ac fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis litteris atque in universalibus etc. in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quinta novembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLIII.

Vehementer dolet malis quae catholicam Ecclesiam affligunt, sed praecipue Ruthenorum defectionem ab unitate catholicae Ecclesiae in Lithuania et Alba Russia; item tristatur quod res catholicorum in amplissimo Russiae imperio aspera adhuc in conditione versentur ¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEGRETO

DECIMO KAL. DECEMBRIS

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO.

Venerabiles fratres

Multa quidem gravia et acerba inde ab initio apostolici officii munere coacti fuimus diuturna temporum adversitate ex hoc ipso loco nuntiare. At quod in hodierno coetu vestro moerorem inter ac luctum Ecclesiae universae summus nuntiaturi, eiusmodi profecto est, ut malorum, quae alias ingemuimus, longe superet acerbiter.

Nemo vestrum ignorat, Ruthenos episcopos omnemque inclytam nationem illam, quae post susceptam cum christiana fide catholicam unitatem misere ab ea defecerat, et proprii sermonis usu Graecoque ritu retento, luctuosum Graecorum schisma sequebatur, de firmo ac sincero ad Romanam Ecclesiam reditu non semel, divina excitante gratia, cogitasse. Hinc primum in oecumenica Florentina synodo, una cum Graecis archiepiscopus Kioviensis, totius Russiae metropolita, celebratissimo *unionis* decreto, subscripsit. Licet autem res in irritum mox cesserit per obortas turbas et hostiles eorum conatus, qui lumini rebelles, schismati pertinacius adhaerebant, nunquam tamen episcoporum praesertim consilia et studia in idipsum destiterunt; illuxitque tandem dies auspiciousissimus, quo, faciente Deo misericordias suas, Ruthenorum genti datum erat ad desertae matris sinum reverti, sanctamque illam rursus ingredi civitatem ab Altissimo fundatam, in qua unice fas est salutem invenire. Qui enim, saeculo decimo sexto exeunte, piissimi Sigismundi III Poloniae et Sueciae regis ac magni Lithuaniae ducis civili dominationi suberant, Rutheni antistites, cum memoria repeterent concordiam quae inter orientalem et occidentalem Ecclesiam antea vigerat, quamque maiores sui sub Apostolicae Sedis regimine impense fovebant, non vi coacti aut artibus decepti, non animi vel ingenii levitate ducti, non temporalis commodi illecebris allecti, sed sola supernae lucis claritate perfusi, sola veritatis agnitione compulsi, sola demum salutis suae et commissarum sibi ovium cupidine incensi, post habi-

¹ Ex opere cui titulus « Annali delle scienze cattoliche » auctore De Luca, vol. 9, pag. 438.

tam in communi conventu de tanto negotio deliberationem, per binos collegas ad hanc beati Petri Cathedram, totius cleri et populi nomine legatos, schismaticorum erroribus penitus eiuratis, Romanae Ecclesiae rursus consociari, pristinaeque cum illa unitati restitui postularunt. Quo tunc caritatis studio Clemens VIII sa. me. praedecessor Noster, eos inter catholici orbis plausus exceperit, qua deinde sollicitudine Sancta haec Sedes ipsos constanter fuerit prosequuta, qua indulgentiae sagacitate tractaverit, quot quantisque modis iuverit, apertissime testantur complures apostolicae constitutiones, quibus tum peculiare gratiae et maxima beneficia in gentem illam collata sunt, tum servati, ipsius clero, quatenus catholicae unitati non officerent, sacri ritus, ab orientalis Ecclesiae consuetudine profecti, tum erecta pluribus in locis, ac praesertim Vilnae, vel annuo censu ditata collegia ad Ruthenae nationis clericos in sanctitate fidei morumque instituendos. Molestissimum equidem fuit, instauratam adeo feliciter cum Romana Ecclesia Ruthenorum coniunctionem, adversis vicibus fuisse progressu temporis obnoxiam. Illud tamen supererat omnino laetandum, quod ingens illorum pars, sacrorum in primis praesulum constantia praeunte, tam firmiter Apostolicae Sedi devota atque ab hoc unitatis centro indivulsa permanserit, ut serpentibus licet elapso saeculo, per suas regiones, inanis philosophiae fallacii pravisque opinionum commentis, a catholicae doctrinae fideique integritate nullimode deflexerit.

At oh miseram et infelicem rerum conversionem! Oh durissimam et nunquam satis lamentandam Ruthenae gentis calamitatem! Quos namque patres ac pastores proximis temporibus acceperat, quosque idcirco duces ac magistros experiri debuisset, ut arctiori usque nexu, corpori Christi, quod est Ecclesia, iuncta servaretur; eos nuper in extremam suam perniciem sensit, novae defectionis auctores. Hoc porro est, venn. fratres, quod Nos anxios vehementer et sollicitos habet: hoc ad ingruentes undique amaritudines accessit, lacrymis potius, quam verbis commemorandum. Fatemur quidem, Nos initio adduci nequaquam potuisse, ut fidem iis omnibus adhaberemus, quae hac tristi de re fuerant rumore perlata; inspecta praesertim summa locorum distantia et gravi, qua angimur difficultate, cum catholicis passim ibi degentibus, communicandi. Atque id causae fuit, cur hactenus distulerimus clamores questusque Nostros pro mali magnitudine attollere. At certis subinde nuntiis acceptis, reque per publicas ephemerides iam palam evulgata, sicuti altissime dolendum, ita minime dubitandum, plures ex Ruthenis unitis episcopos in Lithuania et Alba Russia cum cleri et populi sibi crediti parte, relicta miserabiliter communionem Romanae Ecclesiae, unde unitas sacerdotalis exorta est, ad

schismaticorum castra transiisse. Ea autem fuit iniqui ipsorum consilii ratio, ut inductis primum fraudulenter in sacri celebratione libris, quos a Graeco-Russis receperant, omnem propemodum divini cultus peragendi formam ad horum usus retulerint: quo nempe ignara plebs ex rituum similitudine sensim invalescente in schisma vel invita traduceretur. Dein mandato illorum convocati pluries parochi, et literae identidem ad eos datae sunt, quibus inter impudentes fallacias indicebatur, ut quisque adhaesionem suam ecclesiae Graeco-Russiaca iuxta propositam in id formulam profiteretur; monitis una simul renuentibus de paroeciali munere illico amittendo, deque certa accusatione ad superiorem auctoritatem contra ipsos ceterosque presbyteros eorum exeniplo similiter detrectantes. Tandem post alias adhibitae machinationes, eo perversitatis devenerunt, ut publice declarare non erubuerint suam ad praedictam ecclesiam accedendi voluntatem, et preces insuper subiecti quoque gregis nomine adiiicere, ad imperialem ea de re veniam impetrandam. Nec defuit eorum votis effectus. Omnibus quippe per schismaticam synodum Petropoli manentem instructis ac sanctione firmatis, Ruthenorum praesulum clerique ac populi, hactenus Romanae Ecclesiae unitorum, in ecclesiam Graeco-Russiicam aggregatio decreta et concelebrata solemniter est. Taedet hic recollere quae infandum eiusmodi eventum iamdiu portenderent, quibusque demum incitamentis adducti, degeneres isti pastores in tantum nequitiae ac perditionis barathrum seipsos demerserint. Respicientes potius ad miserrimum eorum casum iuvat sacri eloquii verbis exclaimare: *Iudicia Dei abyssus multa.*

Ceterum ex tam atroci catholicae Ecclesiae inflicto vulnere probe perspicitis, venn. fratres, quo tandem animo simus, quaque intrinsecus aegritudine conficiamur. Dolemus atque imo ex corde ingemiscimus redactas in aeternae salutis discrimen tot animas, quas Christus suo sanguine redemerat; dolemus violatam turpiter per desertores episcopos fidem illam, quam Romanae Ecclesiae primum desponderant; dolemus despectum pessime ab iis characterem sacratissimum, quo ex huius Apostolicae Sedis auctoritate fuerant insigniti. Sed ingens etiam Nos tenet sollicitudo de carissimis ex ea gente filiis, qui nec artibus illusi, nec minis perterriti, nec exempli pravitate seducti, firmiter in catholicae communionis vinculo perstiterunt. Neque enim latet quam gravia in eos damna ex aliorum defectione fuerint consequuta, quantaque adhuc ipsos oporteat ob suam in sancta unitate constantiam tolerare. Atque utinam liceret illos paterna hortatione cominus solari, et aliquid gratiae spiritualis ad eos confirmandos impertiri! Interea memores officii quod gerimus, Nobisque, uti olim prophetae, indic-

tum desuper arbitantes: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuntia populo meo scelera eorum, et domui Iacob peccata eorum*; ex hoc supremi apostolatus fastigio, in conspectu totius christiani orbis, Ruthenorum et maxime episcoporum defectionem incessanter querimur, iisque illatam catholicae Ecclesiae tali facinore iniuriam, gravissime exprobramus. Verum, cum Illius vice fungamur in terris *qui dives est in misericordia, cogitat consilia pacis, et non afflictionis*, immo etiam *venit quaerere et salvum facere quod perierat*; quin apostolicam in ipsos caritatem penitus exuamus, unumquemque illorum studiosissime admonemus, ut animo repent unde exciderint, et in quas formidabiles poenas iuxta sacros canones fuerint prolapsi; videant quo aeternam sui salutem oblitri temere pergant; paveant Principem pastorum sanguinem deperditarum ovium ex ipsorum manibus requisiturum: ac *terribilis expectatione iudicii* salubriter perculsi in viam iustitiae et veritatis a qua procul aberrarunt, se se dispersumque misere gregem reducant.

Post haec dissimulare minime possumus, venerabiles fratres, latius patere causam doloris Nostri de rei catholicae in vastissimis Russiaci imperii finibus conditione. Novimus enim quantis illico religio Nostra sanctissima iamdiu prematur angustiis. His sane levandis omnem pastoralis sollicitudinis operam impendere non praetermisimus, nullisque in posterum parcemus curis apud potentissimum imperatorem, adhuc sperantes, ipsum pro sua aequitate ac excelso quo est animo, postulationes et vota Nostra benevole accepturum. Quem in finem communibus precibus *adeamus cum fiducia ad thronum gratiae, Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis* unanimiter obsecrantes, ut in haereditatem suam benignus respiciat, Ecclesiam sponsam, suorum filiorum iacturam acerbissime plorantem, *opportuno auxilio* soletur, optatamque diu in tot adversis serenitatem clementissime largiatur.

CCLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Ecclesiam Deiparae Virginis, in Monte Carmelo exstructam, erigit in basilicam minorem cum iuribus et privilegiis huic titulo adnexis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In Apostolicae Sedis fastigio collocati, illustrium praesertim ecclesiarum honori atque splendori libenter profecto prospicimus.

Quum itaque in eo Carmeli Montis loco ubi ad evangelicam apostolorum praedicationem viri plurimi sanctorum prophetarum Eliae et Elisaei vestigiis inhaerentes, et Baptistae praeconio ad Christi adventum comparati, rerum veritate perspecta susceptaque catholica fide, omnium primi sacellum Deiparae Virgini sacrum construxerint, in praesentia nova erecta reperiatur ecclesia curae commissa ordinis Carmelitarum Excalceatorum congregationis Italiae, atque hodiernus generalis procurator congregationis ipsius a Nobis efflagitaverit, ut ecclesiam eandem, basilicae titulo ac iuribus decorare velimus, Nos, de venna fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Sacris Ritibus praepositorum consilio, eiusdem procuratoris et congregationis desideriis quam libentissime annuendum censuimus.

Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, commemoratam ecclesiam in basilicam minorem cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, praeeminentiis, exemptionibus et indultis, quibus aliae ecclesiae basilicae minores huiusmodi quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, atque uti, frui et gaudere possunt et poterunt, erigimus, ac talem hoc futurisque temporibus esse et fore statuimus, eandemque ecclesiam basilicam nuncupari et haberi volumus.

Decernentes, ipsas praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, dictaeque ecclesiae plenissime suffragari, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta novembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLV.

EPISTOLA

*Dolet de legibus, circa res ecclesiasticas in magno ducatu Etruriae vigentibus et Ecclesiae iura adversantibus; conqueritur de venditione bonorum mensae archiepiscopalis Pisanae etc.*¹.

Ad archiepiscopos,
episcopos et vicarios capitulares
in magno ducatu Etruriae

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres et dilecti filii
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter assiduas pontificatus Nostri sollicitudines, non ultimum profecto tenent locum ea, quae ex nonnullis legibus circa res ecclesiasticas in ista magni Etruriae ducis ditione vigentibus, promanant. Neque enim dissimulare possumus, illas sacris Ecclesiae iuribus ac libertati plurimum adversari, et quarta propositione pseudosynodi Pistoriensis, ab Apostolica Sede solemniter damnata, veluti fundamento innixas videri. Perspectum hinc est, qua apostolici zeli constantia praedecessores Nostri saepius in id reclamaverint; quod quidem Nos etiam, illorum exemplum imitati, praestare identidem non omisimus. Dum antea consentaneum iustitiae iurisque Nostri exitum praestolaremur, novam ecclesiasticae auctoritati iniuriam nuper illatam dolenter intelleximus. In manibus namque Nostris versantur literae die decima septima septembris proximi Florentiae typis editae, quibus post commemoratum praedicti magni ducis decretum de vastissimo praedio ex dominio mensae episcopalis Pisanae in rei publicae proprietatem per emptionis et venditionis contractum transferendo, denunciatur perducta iam ad effectum translatio huiusmodi, et ratio praeterea inducitur bona illud ipsum praedium constituentia alienandi per emphyteusim, iuxta normam super fundis mensae episcopalis Grossetanae pridem servatam. Porro quanta cum Ecclesiae et huius Sanctae Sedis laesione, haec omnia fuerint peracta, satis per-

spicitis, venerabiles fratres et dilecti filii, quibus exploratum ceteroquin est, quo sacratissimo iure in temporales res suas Ecclesia ipsa potiat; quam graviter sacri canones vetent eas a quopiam invadi, vel etiam absque apostolica facultate quomodolibet alienari; quibusque tantum positis conditionibus et adhibitis solemnitatibus, liceat quandoque de iis contractus inire. Iam vero mittimus, ne inspecta quidem emptionis et venditionis perficiendae natura, legitimam apparere illam, de qua supra dictum est; quippe cum inter administratorem mensae archiepiscopalis ab laico principe deputatum et principem ipsum habitum fuerit; adeoque in unam eandemque personam venditor emptorque coaluit. At quod ad rem Nostram attinet, inde illegitima prorsus censi debet, quia apostolicum beneplacitum quin impetratum fuerit, nullo plane modo petiitum est; quemadmodum etiam accidit circa bona ad mensam Grossetanam spectantia. Quid, quod universum illud negotium ita processerit, ac si proprietas, quae inest Ecclesiae circa temporalia sua bona, aut subsit rei publicae dominio, aut verae proprietatis indole minime praestet? Haec cum ita sint, memores officii quod Nobis ad tuenda Ecclesiae huiusque Apostolicae Sedis iura divinitus impositum est, non possumus quin Vobis, venerabiles fratres et dilecti filii, quorum est in id ipsum tota studii alacritate Nobiscum pro vestra parte contendere, mentem Nostram, molesta eiusmodi de re, significemus. Itaque singulis in memoriam revocamus, alienationes bonorum ecclesiasticorum tum quas superius recensuimus, tum alias quascumque per istud civile gubernium hactenus factas, nec non subsequitas dein aut in posterum subsequuturas cessiones illorum in emphyteusim, nulla Nostra Sanctaeque Sedis accedente auctoritate, iuxta canonicas sanctiones irritas coram Ecclesia, planeque nullas existere; easque uti tales omnino habendas, edicimus. Vestrum hinc erit, vni fratres et dilecti filii, debitas super iis ad saecularem potestatem deferre vestras, immo Nostras et Ecclesiae expostulationes, atque ab huiusmodi contractibus adprobandis, et a quavis opera ipsis praestanda prorsus abstinere; simulque singulari qua polletis prudentia, illos, ad quos per enunciatas emphyteuticas cessiones praedicta bona illegitime pervenerint, opportune et caute commonefacere, neminem ipsorum posse tuta conscientia acceptam possessionem retinere. Illud insuper ex ea, quam in beati Petri Cathedram geritis, fide atque observantia, Nobis certissime pollicemur, Vos scilicet pastoralis muneris non defuturos in sacris Ecclesiae iuribus constanter adserendis. Hac de unoquoque vestrum fiducia freti, paternae caritatis Nostrae testem apostolicam benedictionem vobis gregibusque curae

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

vestrae conceditis peramanter in Domino impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die vigesima septima novembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCCLVI.

EPISTOLA

Dolet circa facta protestantium et circa agendi rationem quorundam clericorum, qui adstiterunt inaugurationi novi templi acatholicorum; concedit facultatem episcopo sanandi matrimonia iam inita et ineunda inter propinquos, et consulit circa matrimonia mixta¹.

Venerabili fratri
Antonio Ignatio archiepiscopo Friburgensi
Friburgum in Brisgovia

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Dolorem, quo iamdiu afficimur ob viros quosdam ecclesiasticos istius regionis amatores novarum rerum, et in salutaris disciplinae subversionem conspirantes, levaverunt aliquantulum, ven. frater, tuae illae literae, quas die decima ianuarii huius anni ad Nos dederas. In his enim, aliis respondens praecedentibus literis Nostreis, certiores Nos fecisti pastoralis zeli, quo impedire nitebaris, ne ullum haberent effectum quae iidem illi machinati fuerant, sive in coetu Bondorfiensi, sive in frequentiori conventu, una cum aliis quibusdam vicinarum diocesium eiusdem indolis clericis, Schafusiae habito; atque adeo professus es, te officii tui memorem ita esse animo comparatum, ut velles, si opus foret, vitam ipsam pro Ecclesia et pro animarum salute profundere. Hinc praestolabamur subinde alios a te nuntios, ex quibus pleniorum tuarum curarum exitum cognosceremus. Sed ecce recens alia supervenit acerbissimae molestiae causa, quum perlatum ad Nos fuerit de nonnullis canonicis pluribusque parochis et sacerdotibus, qui pompam acatholicorum novum templum in urbe ista inaugurantium longo agmine prosecuti sunt. Haud sane agebatur, ven. frater, de civili aliqua celebritate, nullo modo ad religionem spectante, in quam catholicus clerus in obsequium principis ac testandae ceteris civilis concordiae causa conveniret. Sed dicata est acatholico cultui amplior aedes, quam protestantes ex demolitione antiqui ca-

tholicorum templi magnifico opere construxerunt, ut porro in ea protestantium ministri acatholicos ritus splendidius exerceant, et maiore populi frequentia haeresim doceant, catholicam veritatem impugnent; ac proinde tota illa solemnitas pertinuisse conspicitur ad novum erroris triumphum celebrandum. Haec eo minus expectanda Nobis erant, quod te, ven. frater, nosse arbitramur, qualibus olim literis Pius papa VIII glor. mem. praecessor Noster antistitem reprehenderit decessorem tuum, qui protestantibus eiusdem templi auspicalem lapidem figentibus adstare cum suo clero non recusaverat. Scimus fraternitatem tuam, huic nunc absoluti templi celebritati non adfuisse, nec suspicari ullo modo volumus factum esse tuo iussu, ut tam conspicuus cleri tui numerus ad illam accederet, sed tamen ex iis, quae relata ad Nos sunt, dubitare vix possumus quin aliqui saltem illorum, te antea consulto, id egerint. Omnino autem tuum erat praecavere, ne fieret, aut certe corripere pro tuo munere qui talia egerant, factumque ipsum in reparationem scandali palam improbare. Maximum enim ea ex re scandalum proficisci debuit, quum sacerdotes catholici, acatholicum cultum, peculiari huiusmodi honore, prosequentes, eundem una cum erroribus, quibus innititur, facto ipso approbasse videantur. Profecto non aliud volunt protestantium ministri, nisi ut catholico clero, ad hanc agendi rationem, adducto, extenuetur inde in populo fidei, memoria illius dogmatis, quod est de catholicae fidei et unitatis necessitate, ad obtinendam salutem; atque hinc ipsis facilius contingat plures allicere, ut ab angusta semita catholicae veritatis ad latam erroris et perditionis viam misere declinent. Nunc igitur grave tibi non sit, ven. frater, ut in memoriam tuam revocemus quae in libro Apocalypsis (cap. II, vers. 14 et seqq.) scripta leguntur Christi nomine ad episcopum Pergami. Nam si is reprehensus et poenitentiam agere iussus est, eo quod non obstiterat ita uti debuerat, in diocesi sua, haereticis Nicolaitis, facile hinc intelliges quid de antistite dicendum sit qui vel catholicum suum clerum ad protestantium pompam solemnemque novi eorum templi dedicationem convenire aut permiserit, aut quemadmodum oportebat non prohibuerit. Haec autem quae pro supremi apostolatus officio ad te scribimus, non ita velimus accipias, quasi indicium aliquod abalienati a te animi Nostri; quum imo diligamus fraternitatem tuam intimo caritatis affectu, et nihil optemus magis quam, ut animum sumas catholico archiepiscopo dignum, vigilesque impensius et labores in omnibus sicut bonus miles Christi Iesu, atque ita de catholica fide ac de gregis salute bene semper merearis, ut cum venerit deinde divinus

¹ Ex Archivio Epistolarum ad Principes.

pastorum Princeps, immarcescibilem percipias gloriae coronam.

Iamvero Nostrae eiusdem in te benevolentiae novum documentum habebis in adiuncto heic rescripto Nostrae Poenitentiariae, ex cuius scilicet lectione cognosces quemadmodum a Nobis obsecundatum est tuis precibus, quibus facultatem postulaveras nedum sanandi matrimonia illa quae istic viduatae ecclesiae tempore inter propinquos perperam¹ suspicaris, sed etiam dispensandi ad certum casuum numerum, super proximis propinquitatis gradibus, pro nuptiis in posterum contrahendis. Quam facultatem ut tibi, ven. frater, concederemus, id Nos potissimum induxit, quod memoratis in precibus indicare visus, facilius inde futurum ut catholicos tuae dioeceseos avertere valeas a nuptiarum foedere in suam ac nasciturae prolis spiritua-lem perniciem cum acatholicis coniungendo. Ac bona equidem spe sustentamur fore ut circa mixta eadem connubia sanam doctrinam et custodiam canonum et institutorum Sanctae huius Sedis firmiter tuearis. Praesertim vero si quis vir aut mulier catholica nuptias huiusmodi contrahere velit, non impetrata Ecclesiae venia, aut non adhibitis antea idoneis cautionibus, quibus observatio religiosarum suarum obligationum, ac nominatim educatio catholica omnium filiorum utriusque sexus in tuto ponatur; hoc in casu tuum omnino esse memineris, ut eidem matrimonio totis viribus te opponas, et nihil prorsus vel ipse facias, vel a clero tuo fieri permittas, quo illud probare videamini. Sed plura de his ediximus tum in aliis Nostris literis, maxime autem in literis datis ad archiepiscopos et episcopos Bavariae, tum etiam in allocutionibus tertia iam vice ad cardinales in consistorio habitis, quae postea in publicum editae sunt.

Insuper hanc scribendi ad te occasionem nacti, temperare Nobis non possumus, quin alia quaedam indicemus, quae peculiarem a fraternitate tua vigilantiam exposcunt; scilicet ipsi illi, quos supra memoravimus, presbyteri, novarum rerum studiosi, parvipendere sacros ritus, et laudabiles Ecclesiae consuetudines reprehendere non verentur, ac nihil intentatum relinquunt, quo te, ven. frater, adducant ad novum edendum ritua-lem librum, qui eorum placitis satisfaciatur. Tu igitur officii tui memor, tuere constanter instituta maiorum, nec permittas unquam ut clerus iste recedat ulla ex parte ab iis quae statuta sunt in rituali libro S. Romanae Ecclesiae, aut a ceteris quae addita forsitan illis fuerint in alio, si apud vos vigeat, rituali qui antiquus sit et canonica auctoritate approbatus. Confidimus equidem, ven. frater, ut Nostris hisce monitis obedienter attendas; et quoniam aliquid iam hoc in genere immutatum intelle-

ximus, hortamur atque obtestamur te in Domino vehementer, ut inolecentem novitatem coercere atque emendare non differas. Ex ipsa illa, qua nonnulli e tuo clero agitantur novandi libidine, metuendum profecto est, ne in suis etiam ad populum instructionibus, et in pueris ad christianam doctrinam informandis, novum aliquem suspectae notae librum adhibeant. Itaque ad eiusmodi periculum avertendum, cave ne cesses, ven. frater, commendare lectionem catechismi Romani, qui ad parochorum praesertim usum ex Conc. Trid. decreto conscriptus, ac subinde s. Pii V decessoris Nostri iussu editus fuit, et in quo, ut verbis utamur Clementis XIII praecessoris Nostri, encycl. *In dominico agro* 14 iun. 1761, *ad pravarum opinionum fraudes removendas, et veram sanamque doctrinam propagandam stabiliendamque opportunissimum subsidium* habetur.

Omni pariter nisu providere te oportet, ut sive in maioribus sive in minoribus puerorum scholis fidei iuventuti nihil tradatur quod veritati catholicae non conveniat. Imprimis vero summae tibi erit curae ut clericorum institutio viris commendetur morum integritate ac sanioris doctrinae laude praestantibus; quorum scilicet opera iunior idem clerus, te iugiter invigilante, ad pietatem et litteras ita informetur, ut sperare merito liceat futuros eo ex numero sacerdotes, qui verbo populis exemploque praeleceant.

Ad extremum, nota tibi esse non dubitamus quae de aliis etiam gravissimi momenti rebus scripta fuerunt a Pio VIII fel. rec. decessore Nostro, litteris ad archiepiscopum praecessorem tuum et sufraganeos episcopos datis die trigesima iun. millesimo octingentesimo trigesimo, ac fusius postea a Nobis ipsis in aliis ad eodem litteris die quarta octobris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, nec non in pluribus epistolis, quas sive eadem die, sive aliis temporibus dedimus ad ipsum praecessorem tuum speciatim. Nunc igitur dum Nostrae huic ad te epistolae celerem praestolamur responsum, exposcimus simul a fraternitate tua ut de praesenti sacrarum istic rerum statu, in ceteris etiam quae praecedentibus illis litteris significata fuerunt, atque in omnibus universim quae ad divina-rum et ecclesiasticarum legum custodiam pertinent, facias Nos certiores.

Interea Deum humillime oramus, ut te creditumque fidei tuae gregem, uberrimis augeat suae clementiae donis; quorum auspiciem apostolicam benedictionem tibi ipsi, ven. frater, atque illi peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem die trigesima novembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

¹ Videtur aliquid deesse: forsán verbum *inita*. (N. E.)

CCLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Commemoratis quae a religione christiana et a decessoribus ordinata sunt ad servitutem imminuendam in Indiis atque Nigritiis, eorum commercium reprobatur; prohibet etiam ne quis commercium illud uti licitum tueatur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In supremo apostolatus fastigio constituti, et nullis licet sufragantibus meritis gerentes vicem Iesu Christi Dei Filii, qui propter nimiam charitatem suam homo factus, mori etiam pro mundi redemptione dignatus est, ad Nostram pastorem sollicitudinem pertinere animadvertimus, ut fideles ab inhumano Nigritarum seu aliorum quorumcumque hominum mercatu avertere penitus studeamus.

Sane cum primum diffundi coepit evangelii lux, senserunt alleviari plurimum apud christianos conditionem suam miseri illi, qui tanto tunc numero bellorum praesertim occasione in servitutem durissimam deveniebant. Inspirati enim a divino spiritu apostoli, servos quidem ipsos docebant obedire dominis carnalibus sicut Christo, et facere voluntatem Dei ex animo; dominis vero praecipiebant ut bene erga servos agerent, ut quod iustum est et aequum, eis praestarent ac remitterent minas, scientes quia illorum et ipsorum Dominus est in coelis, et personarum acceptio non est apud eum². Universim vero cum sincera erga omnes charitas evangelii lege summopere commendaretur, et Christus Dominus declarasset habiturum se tamquam factum aut denegatum sibi ipsi, quidquid benignitatis et misericordiae minimis et indigentibus praestitum aut negatum fuisset³, facile inde contigit nedum ut christiani servos suos praesertim christianos veluti fratrum loco haberent⁴, sed etiam ut praeiores essent ad illos, qui mererentur libertate donandos; quod quidem occasione imprimis paschaliu solemnium fieri consuevisse indicat Gregorius Nysenus⁵. Nec defuerunt qui ardentiore charitate excitati, se ipsos in vincula coniecerunt, ut alios redimerent, quorum multos se novisse testatur apostolicus vir idemque sanctissimae recordationis praecessor Noster Clemens I⁶. Igitur progressu temporis ethnicarum superstitionum caligine plenius dissipata, et rudiorum quoque populorum moribus fidei per charitatem operantis beneficio mitigatis, res eo tandem devenit, ut iam a pluribus saeculis nulli apud

plurimas christianorum gentes servi habeantur. Verum, dolentes admodum dicimus, fuerunt subinde ex ipso fidelium numero, qui sordidioris lucri cupidine turpiter obcaecati, in dissitis remotisque terris Indos, Nigritas miserosve alios in servitutem redigere, seu instituto ampliatoque commercio eorum qui captivi facti ab aliis fuerant, indignum horum facinus iuvare non dubitarent.

Haud sane praetermiserunt plures glor. mem. Romani Pontifices praecessores Nostri reprehendere graviter pro suo munere illorum rationem, utpote spirituali ipsorum saluti noxiam et christiano nomini probrosam; ex qua etiam illud consequi pervidebant, ut infidelium gentes ad veram Nostram religionem odio habendam magis magisque obfirmarentur. Quo spectant apostolicae literae Pauli III die vigesima nona maii millesimo quingentesimo trigesimo septimo sub piscatoris annulo datae ad cardinalem archiepiscopum Toletanum, et aliae deinceps eisdem ampliores ab Urbano VIII datae die vigesima secunda apr. millesimo sexcentesimo trigesimo nono ad collectorem iurium Camerae Apostolicae in Portugallia; quibus in literis ii nominatim gravissime coercentur, qui occidentales aut meridionales Indos *in servitutem redigere, vendere, emere, commutare vel donare, ab uxoribus et filiis suis separare, rebus et bonis suis spoliare, ad alia loca deducere et transmittere, aut quoquo modo libertate privare, in servitute retinere, nec non praedicta agentibus consilium, auxilium, favorem et operam quocumque praetextu et quaesito colore praestare, aut id licitum praedicare seu docere, ac alias quomodolibet praemissis cooperari* auderent seu praesumerent. Has memoratorum Pontificum sanctiones confirmavit postmodum et renovavit Benedictus XIV novis apostolicis literis ad antistites Brasiliae et aliarum quarundam regionum datis die vigesima decemb. millesimo septingentesimo quadragesimo primo, quibus eundem in finem ipsorum praesulum sollicitudinem excitavit. Antea quoque alius his antiquior praecessor Noster Pius II, quum sua aetate Lusitanorum imperium in Guineam Nigritarum regionem proferretur, literas dedit die septima octobris millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo ad episcopum Rubicensem eo profecturum; in quibus nedum antistiti ipsi opportunas ad sacrum ministerium inibi cum maiori fructu exercendum, facultates, impertitus fuit, sed eadem occasione graviter in christianos illos animadvertit, qui neophytos in servitutem abstrahabant. Et Nostris etiam temporibus Pius VII, eodem quo sui decessores

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

² Ad Ephes. VI, 5 seqq., ad Coloss. III, 22 seqq., IV, I.

³ Matth. XXV, 35 seqq.

⁴ Lactantius Divin. Institution. Lib. V, c. 16, tom. VI, Bibl. veterum patrum Venetiis a Gallandio edit. pag. 318.

⁵ De Resurrect. Domini orat. III, tom. III, pag. 420 operum edit. Parisiensis anni 1638.

⁶ Ad Corinth. ep. I, cap. 55, tom. I, bibl. Gallandii pag. 35.

religionis et charitatis spiritu inductus, officia sua apud potentes viros sedulo interposuit, ut Nigritarum commercium tandem inter christianos omnino cessaret.

Hae quidem praedecessorum Nostrorum sanctiones et curae profuerunt, Deo bene iuvante, non parum Indis aliisque praedictis a crudelitate invadentium seu mercatorum christianorum cupiditate tutandis, non ita tamen, ut Sancta haec Sedes de pleno suorum in id studiorum exitu laetari posset; quum immo commercium Nigritarum, etsi nonnulla ex parte imminutum, adhuc tamen a christianis pluribus exerceatur. Quare Nos tantum huiusmodi probrum a cunctis christianorum finibus avertere cupientes, ac re universa nonnullis etiam venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus in consilium adhibitis mature perpensa, praedecessorum Nostrorum insistentes vestigiis, auctoritate apostolica, omnes cuiuscumque conditionis christifideles admonemus et obtestamur in Domino vehementer, ne quis audeat in posterum vexare aut spoliare suis bonis aut in servitutem redigere, vel aliis talia in eos patrantibus auxilium aut favorem praestare, seu exercere inhumanum illud commercium quo Nigritae, tamquam si non homines sed pura putaque animantia forent, in servitutem utcumque redacti, sine ullo discrimine contra iustitiae et humanitatis iura emuntur, venduntur ac durissimis interdum laboribus exantlandis devoventur, et insuper lucri spe primis Nigritarum occupatoribus per commercium idem proposita, dissidia etiam et perpetua quodammodo in illorum regionibus praelia foventur. Enimvero Nos praedicta omnia tamquam christiano nomine prorsus indigna, auctoritate apostolica reprobamus; eademque auctoritate districte prohibemus atque interdicimus, ne quis ecclesiasticus aut laicus ipsum illud Nigritarum commercium veluti licitum sub quovis obtentu aut quaesito colore tueri, aut aliter contra ea quae Nostris hisce apostolicis literis monuimus praedicare seu quomodolibet publice vel privatim docere praesumat.

Ut autem eadem hae Nostrae literae omnibus facilius innotescant, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, decernimus et mandamus illas ad valvas basilicae Principis Apostolorum et cancellariae apostolicae, nec non curiae generalis in Monte Citatorio ac in acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

In oppido Torre Luserna approbatur erectio prioratus sacrae religionis et ordinis s. Mauritii et Lazari; eidemque parochialis ecclesia, una cum vicaria in ipso oppido existens, adiicitur¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gravissimas inter curas maximasque sollicitudines quibus in universa catholica Ecclesia regenda, hisce praesertim asperrimis temporibus, continenter distinemus, summa certe afficimur laetitia, cum singulari summorum principum studio ac diligentia, christiana religionis bona et fidelium commoda augeri conspicimus. Hac sane mente pientissimus Sardiniae rex illustis, de re catholica deque hac Petri Cathedra tot sane nominibus optime meritus, probe noscens publicam privatamque felicitatem ex recta ac religiosa vivendi ratione omnino pendere, ac propterea de suorum populorum institutione vehementer sollicitus, eosque ad omnem virtutem ac pietatem informare summopere cupiens, ecclesiasticorum hominum convictum in oppido Torre excitare constituit, quo eorum omnium potissimum utilitati consulatur, qui in Pinerolii vallibus morantur; ut autem impendiis, regimini atque administrationi eiusdem convictus provide prospici possit, prioratum ordinis ss. Mauritii et Lazari instituere existimavit. Ac propterea idem religiosissimus rex, facultatibus utens, quibus ex constitutionibus apostolicis, veluti magnus eiusdem ordinis magister pollet, in oppido Torre prioratum ipsum instituendum curabit. Qui quidem praefecto prioris nomine, ac sex sacerdotibus constabit, ductu praescriptoque Pineroliensis in tempore episcopi, qui magni prioris personam sustinebit. Huius vero instituti erit sacras missiones, spiritualia exercitia, atque alia apostolici ministerii munia obire, et in oppido Torre parochialia etiam exercere officia, atque idcirco prior parochi munere fungetur, et reliqui sex sacerdotes convictores, quorum unus ab episcopo designandus vice-parochi munus geret, facultate praediti esse debent sacramentales christifidelium excipiendi confessiones. Quo circa Pineroliensis in tempore episcopus, Sardiniae regi, uti magno commemorati ordinis magistro, nominationis causa proponere debet, iuxta regulas hac de re a magno magistro ferendas, tam priorem, quam alios sodales convictores. Verum prior dumtaxat, qui uno eodemque tempore animarum curam ge-

¹ Ex originali ordinis ss. Mauritii et Lazari.

rere debet, canonicam paroeciae habebit institutionem, nam alii sacerdotes amoveri poterunt magni magistri arbitrio. Praeterea missiones, aliaeque omnia pietatis ac religionis opera tam a priore quam ab aliis ecclesiasticis viris huic convictui addictis peragenda, ipse in tempore Pineroliensis episcopus omni ex parte moderari atque approbare debet. Et quoniam ad hanc rem rite perficiendam, idem rex clare aperteque cognovit necesse omnino esse, ut cum ordine ss. Mauritii et Lazari parochialis coniungatur ecclesia, quae in oppido Torre nunc existit una cum vicaria seu vice-parochi officio, censuque eidem adiecto, enixis precibus ipse rex a Nobis flagitavit, ut ad huiusmodi coniunctionem efficiendam, Nostram opem et veniam largiri velimus. Nos vero re ipsa maturo examine perpensa, atque hodierni Pineroliensis episcopi precibus acceptis, qui rem ipsam desiderat; penitus perspicientes ex huiusmodi re magnas in illos populos utilitates spirituales redundare, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Negotiis Ecclesiasticis extra ordinem praepositorum consilio, pii religiosissimi regis desideriis quam libentissime annuendum censuimus, qui tanto studio tantaque contentione in rem catholicam procurandam incumbit. Itaque hisce literis, Motu-Proprio, certa scientia, deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, ecclesiam et paroeciam una cum vicaria seu vice-parochi officio, eorumque omnes redditus, bona, iura tum spiritualia, tum temporalia quaecumque, cum ordine ss. Mauritii et Lazari perpetuum in modum coniungimus, atque sacrorum canonum constitutionibus et concilii Tridentini decretis expresse derogamus, quoad concursum, uti dicunt, quem in paroeciarum collationibus requirunt; ita tamen, ut prior et parochus ab episcopo in tempore Pineroliensi, Sardiniae regi, uti magno ordinis magistro, nominationis causa, eodem iure quo hactenus idem rex, veluti rex Sardiniae et patronus, utebatur, proponendus sit ecclesiasticus vir iam antea ad animarum curam probatus; ac sartis tectisque iuribus eiusdem Pineroliensis episcopi, quoad canonicam institutionem ab ipso episcopo eidem priori et paracho concedendam. Cum autem contingat ut Pineroliensis dioecesis suo careat episcopo, tum eiusdem dioecesis vicarius generalis capitularis legitime deputatus, etiam in iis omnibus quae ad huiusmodi convictum atque institutum pertinent, magni prioris vices, provisorie tamen agere poterit, donec scilicet ab ipso regio magno magistro facultatibus magni prioris fuerit instructus. Hoc volumus, statuimus, concedimus, indulgemus, praecipimus et mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas ac efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere,

ac iis ad quos spectat et spectabit in posterum hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula, *de iure quaesito non tollendo*, nec non fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri, *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus atque sanctionibus, itemque commemorati ordinis et ecclesiae ac paroeciae, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene ac sufficienter expressis, deque verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque, etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Fervente persecutione in Cochinchina, facultatem confert vicario apostolico eiusque coadiutori, ut, si alter eorum e vita decedat, superstes ex missionariis vicariatus sibi coadiutorem eligat episcopum consecrandum illius ecclesiae in part. infid. quae ex morte alterius praesulis vacaverit¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Apostolatus officium Nobis divinitus concretum postulat, ut christifidelium necessitatibus maxima vigilantia consulamus.

Itaque cum magno paterni animi Nostri dolore Nobis innotuerit in apostolico Cochinchinae

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

vicariatu cruentam adhuc contra christifideles ac praecipue operarios evangelicos ethnicorum persecutionem fervere, magnoque propterea in discrimine versari illorum praesulem ven. fratrem Metellopolitanum episcopum, vicarii apostolici coadiutorem, ac tum ob vicarii ipsius absentiam, tum ob persecutorum insidias valde timendum ne, memorato praesule in manus persecutorum incidente, grex ille diu maneat pastore destitutus, Nos de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, tam vicario apostolico quam supradicto coadiutori facultatemtribuendam censuimus, ut, altero eorum obeunte, superstes alter ex probatis vicariatus missionariis eum in coadiutorem sibi adlegere ac deputare valeat, quem in Domino digniorem iudicaverit, cum iure successionis et caractere episcopali, eodemque titulo ecclesiae in partibus infidelium, quo defunctus praesul praeditus fuerat.

Quamobrem hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, tam apostolico vicario quam commemorato coadiutori necessarias atque opportunas facultates tribuimus atque concedimus, ut, cum alter eorum obeat, qui superstes ex ipsis fuerit, eum ex probatis vicariatus missionariis, quem digniorem ac magis huic muneri idoneum in Domino existimaverit, sibi in coadiutorem eligere possit, ita tamen ut coadiutor ita electus, nonnisi ea, quae hac in re illi ab electore demandata fuerint, omnino praestare teneatur; quando autem munus huiusmodi quomodolibet vacaverit, coadiutorem ut supra eligendum vicarium apostolicum Cochinchinae cum omnibus et singulis facultatibus, quae ratione officii huiusmodi ab hac Apostolica Sede quomodolibet concessae sunt, ex nunc pro tunc auctoritate et tenore praedictis facimus et constituimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium. Praeterea, ut idem coadiutor ita eligendus caractere et titulo episcopali insignitus evadat, eidem electori facultatem facimus, quae eadem auctoritate Nostra apostolica, coadiutorem eligendum illius ecclesiae episcopum eligat atque declaret, quae in partibus infidelium ex defuncti praesulis morte vacaverit, illique ut ad ecclesiam eandem, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere, et apud eam personaliter residere minime teneatur, dicta auctoritate Nostra, concedat, indulgeat, atque ipsi electori vel alii catholico antistiti gratiam et communionem cum hac Sede Apostolica habenti, ut unus ex ipsis eidem coadiutori ut supra eligendo, ac postea in episcopum renuntiando, postquam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae

solitum iuramentum receperit, munus consecrationis, auctoritate Nostra apostolica, impendere licite valeat, accitis, et in hoc ei assistentibus duobus loco episcoporum presbyteris saecularibus, seu cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praedictae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, dicta auctoritate, plenam et liberam tribuimus facultatem. Volumus tamen, eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi receptis ab illo per ipsum consecrantem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse consecrationis munus impendere et coadiutor dictum munus suscipere praesumpserint, consecrator episcopus a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam coadiutor a regimine atque administratione ecclesiarum suarum suspensi sint eo ipso.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in tempore, ut huiusmodi coadiutorem ita eligendum ad liberum eiusdem muneris exercitium iuxta praesentium tenorem recipiant, admittant, illique in omnibus, quae ad officium huiusmodi pertinent, praesto sint atque obediant, suaeque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam seu poenam, quam rite tulerit in rebelles seu statuerit, ratam habebimus, et faciemus Deo auctorante usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima decembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Fervente persecutione in Tunquino Occidentali, facultatem confert vicario apostolico eiusque coadiutori, ut, si alter eorum e vita decedat, superstes ex missionariis vicariatus sibi coadiutorem eligat episcopum consecrandum illius ecclesiae in part. infid. quae ex morte alterius praesulis vacaverit¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolatus officium Nobis divinitus concreditum postulat, ut christifidelium necessitatibus maxima vigilantia consulamus.

Itaque cum magno paterni animi Nostri dolore noverimus, in apostolico Tunquini Occidentalis vicariatu cruentam adhuc contra christifideles ac praesertim operarios evangelicos ethnicorum persecutionem fervere, magnoque propterea in discrimine versari illorum antistites, nempe vicarium eiusque coadiutorem, ac valde timendum ne, iis in manus persecutorum incidentibus, grex ille pastore suo diu orbatus remaneat; Nos de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, facultatem memoratis praesulibus dandam esse censuimus, ut, altero eorum obeunte, superstes alter ex probatis vicariatus missionariis eum in coadiutorem sibi adlegere ac deputare valeat, quem in Domino digniorem iudicaverit, cum iure successionis et caractere episcopali, eodemque titulo ecclesiae in partibus infidelium, quo defunctus praesul praeditus fuerat.

Quamobrem hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, tam commemorato vicario quam illius coadiutori necessarias atque opportunas facultates tribuimus atque concedimus, ut, cum alter eorum obeat, qui superstes ex ipsis fuerit, eum ex probatis vicariatus missionariis, quem digniorem ac magis huic muneri idoneum in Domino existimaverit, sibi in coadiutorem eligere possit, ita tamen ut coadiutor ita electus nonnisi ea, quae hac in re illi ab electore demandata fuerint, omnino praestare teneatur; quando autem munus huiusmodi quomodolibet vacaverit, coadiutorem, ut supra, eligendum vicarium apostolicum Tunquini Occidentalis cum omnibus et singulis facultatibus, quae ratione officii huiusmodi ab hac Apostolica Sede quomodolibet concessae sunt, ex nunc pro tunc, auctoritate et tenore praedictis, facimus et constituimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

Praeterea ut idem coadiutor, ita eligendus, caractere et titulo episcopali insignitus evadat, eidem electori facultatem facimus, qua eadem auctoritate Nostra apostolica, coadiutorem eligendum illius ecclesiae episcopum eligat atque declaret, quae in part. infid. ex defuncti praesulis morte vacaverit, illique ut ad ecclesiam eandem, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur, dicta auctoritate Nostra concedat, indulgeat; atque ipsi electori vel alii catholico antistiti gratiam et communionem cum hac Sede Apostolica habenti, ut unus ex ipsis

eidem coadiutori, ut supra eligendo, ac postea in episcopum renuntiando, postquam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum receperit, munus consecrationis auctoritate Nostra apostolica impendere licite valeat, accitis et in hoc ei assistentibus duobus, loco episcoporum, presbyteris secularibus seu cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praedictae huius Sedis gratiam et communionem habentibus dicta auctoritate plenam et liberam tribuimus facultatem. Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut nisi receptis ab illo per ipsum consecrantem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse consecrationis munus impendere et coadiutor dictum munus suscipere praesumpserint, consecrator episcopus a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam coadiutor a regimine atque administratione ecclesiarum suarum suspensi sint eo ipso.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis, ad quos spectat ac spectabit in tempore, ut huiusmodi coadiutorem ita eligendum, ad liberum eiusdem muneris exercitium iuxta praesentium tenorem recipiant, admittant, illique in omnibus, quae ad officium huiusmodi pertinent, praesto sint atque obediant, suaeque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam seu poenam, quam rite tulerit in rebelles seu statuerit, ratam habebimus et faciemus, Deo auctorante, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima decembris millesimo octingentesimo trigesimo nono, pontificatus Nostri anno nono.

CCLXI.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE VIGESIMA SECUNDA DECEMBRIS
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO ¹.

Ugonem Robertum de la Tour d'Auvergne Lauraguais, episcopum Atrebatensem S.R.E. cardinalem creat atque declarat; tres autem alios cardinales creat quos tamen in pectore reservat.

Venerabiles fratres,

Gravissimas inter aerumnas, quas hoc anno, sic iusto providentiae suae iudicio disponente Domino, perpessi sumus, illud etiam accidit non mediocriter dolendum, quod sex de amplissimo collegio vestro fratres consiliarios, et in opus ministerii coadiutores Nostros, amiserimus. Vellemus quidem Nobis per tempora liceret eum statim numerum supplendo, iacturae huius dolorem lenire; sed illud saltem non praetermittendum putamus, quod possumus in praesentia; ratione quoque ducta carissimi in Christo filii Nostri Ludovici Philippi Gallofium regis illustris, cui Nobis ob suum in Nos et hanc Sanctam Sedem studium summopere cordi est, maiora quae possumus amicitiae Nostrae testimonia exhibere; habitaque insuper ratione clarissimi Nobisque dilectissimi Galliarum cleri, gentisque illius universae, cui, tribus vita defunctis, unus tantum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis relictus est. Itaque unum ex ea natione provehere habemus in animo, cuius amplificatam dignitatem vos etiam probaturos ac gratulatos confidimus. Est autem is venerabilis frater Ugo Robertus de la Tour d'Auvergne Lauraguais, episcopus Atrebatensis, genere ac virtute conspicuus, Sanctaeque huic Sedi insigni pietate devotus, quem omnes, quibus est cognitus, est vero praesertim in Galliae regno fama notissimus, antistitem esse maximi exempli consentiunt. Annum enim plusquam septimum ac trigesimum praeest ecclesiae illi regendae, atque ita praeest, ut omnes partes pastoris optimi, vigilantis, solliciti, pleni caritatis, summoque pari cum prudentia religionis et christianae honestatis zelo praediti, nullis neque deterritis incommodis, neque defatigatus laboribus expleverit: lateque per ipsam Christi bonus odor diffusus ad doctrinam sanam, ad pietatem, ad morum integritatem asserendam, hoc est ad publicam quietem ac tranquillitatem omnium firmissimo praesidio muniendam, mirifice contu-

lerit. Eo vero magis dignum ampliore gradu se praebuit, quo humiliter sentire ostendit de se ipso, commodiore ac splendidiore conditione neglecta: oblatum enim archiepiscopatum semel iterumque constanter recusavit, traditae sibi semel ecclesiae tanquam sponsae, licet pauperiori, fidelissime adhaerens. Quod igitur eo benedicente susceptum sit, eiusque praesidio feliciter eveniat, quem natum ex Virgine largitorem bonorum omnium per hos dies veneramur, venerabilem fratrem Ugonem Robertum, episcopum Atrebatensem, cardinalem creare intendimus ac declarare: tres autem alios creare constituimus et in pectore reservare, quandoque visum in Domino fuerit evulgandos.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra creamus S.R.E. presbyterum cardinalem Ugonem Robertum de la Tour d'Auvergne Lauraguais episcopum Atrebatensem, cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alios autem tres cardinales ² creamus et in pectore reservamus arbitrio Nostro quodcumque declarandos.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CCLXII.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE DECIMA OCTAVA FEBRUARII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO ³.

Ioannem Soglia patriarcham Constantinopolitanum, ac Antonium Posti thesaurarium generalem, S. R. E. cardinales declarat

Venerabiles fratres

Quo in pretio habendi illi sint qui eximiam Sanctae huic Sedi navant operam, nemo non intelligat, qui noverit quantum totius rei catholicae intersit, Sanctae ipsi Sedi aptissima utilitatum decorumque suorum praesidia suppetere. Id habentes ante oculos Nostrum, qui eam arcana divinae providentiae consilio teneamus, esse vel in primis putamus hominum huiusmodi rationem ducere, selectosque ex iis viros in ordinem vestrum cooptantes, hoc est honore quo possimus maximo remunerantes, magis magisque inflammandos curare, ut Nobis in

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex his unus est IOANNES MARIA MASTAI-FERRETTI; qui cardinalis dein in consistorio habito die 14 decembris

anno 1840 declaratus, divinae providentiae consilio, Petri Cathedram ascendit, Pii IX nomen suscipiens.

³ Ex Archivio Brevium ad Principes.

muneribus officii Nostri exequendis, seduli, fideles utilesque consiliarii et coadiutores assistant. Itaque cum anno proximo in consistorio habito die decima secunda februarii visum Nobis in Domino esset, numerum vestrum, venerabiles fratres, aliquatenus supplere, duos item creavimus S. R. E. cardinales, quos in pectore reservavimus; eosque hodierno die ducimus evulgandos, ambos religione, probitate, prudentia, sacrarum civiliumque rerum cognitione praestantes, videlicet Ioannem Soglia patriarcham Constantinopolitanum, canonicum antea Liberianum deinde Vaticanum, et Antonium Tosti thesaurarium Nostrum generalem.

Ac primi quidem notissima est opera, quam fidelissima adhibuit nedom Nobis ipsis, sed felicis record. praedecessoribus Nostriis Pio VIII, Leoni XII et Pio VII, cuius a Sede Apostolica abstracti itinerum fuit atque aerumnarum socius. Doctor emeritus iuri canonico tradendo in archigymnasio Romano, moderator fuit pie Unionis, ut vocant, s. Pauli, praeses academiae Religioni Catholicae Asserendae, consultor congregationis Indicii et Universalis Romanae Inquisitionis, cleri examinatore et episcoporum, secretarius congregationis Studiorum, denique secretarius congregationis negotiis praepositae Episcoporum et Regularium: ac singulis muneribus et honoribus egregie functus est.

Alter vero iurisconsultus laureatus ad honorem, postquam adiutor fuisset a studiis apud Rotam Romanam, ad regiam Sardiniae aulam missus gestor negotiorum, Sanctae Sedi perinde ac aulae illi cumulate satisfecit; inter ceteras laudes ob id probatissimus, quod eius curis factum sit, ut ecclesia Augustae Praetoriae, quae res tamdiu fuerat in votis, liturgiam Romanam amplecteretur: qua legatione confecta, reversus, clericus Camerae factus, congregationi addictus fuit a *Revisione*, nuncupatae, postmodum officio functus est secretarii congregationis cui Pius VIII ea negotia deliberanda commisit, quae Leo XII optimis consiliis conformanda susceperat; deinde praeses Hospitii Apostolici, ac demum abhinc anno quinto, eiusdem hospitii procuratore retenta, praefectus aerarii, in hisce, ut in ceteris muneribus, praeclara ingenii, studii, prudentiae, dexteritatis dedit specimina. Praeter hos vero unum creare intendimus S. R. E. cardinalem, quem tamen in pectore reservamus arbitrio Nostro quandocumque evulgandum.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, declaramus S. R. E. presbyteros cardinales Ioannem Soglia patriarcham Constantinopolitanum; Antonium

Tosti thesaurarium generalem. Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alium autem cardinalem creamus et in pectore reservamus arbitrio nostro quandocumque declarandum.

In nomine Patris † et Filii † et Spiritus † Sancti. Amen.

CCLXIII.

Responsio, Sanctitatis Suae nomine, data ab illmo ac rmo domino Gaspere Gasparinio, secretario Brevium ad principes, orationibus advocatorum in causis beatorum Alphonsi de Ligorio, Francisci de Hieronymo et Ioannis Iosephi a Cruce, habitis in consistorio publico die secunda maii millesimo octingentesimo trigesimo nono ¹.

Cum ex vitiorum coeno facillimus sit lapsus in impietatem, mirum non est si tanto opere in eo exitialis impiorum laboret industria, ut quotidie magis numerus augeatur vitiosorum, eoque plures a fide ac religione distracti, cum ipsis ruant in interitum. At gratia Deo, lumen et misericordiarum patri, neque fides unquam deficit in Ecclesia, neque sanctitas morum; imo complures semper existunt, qui aliis auctores sint ac duces ad salutem, ex iisque non paucos omni tempore elegit Dominus, quorum eximiam virtutem ac merita coram angelis suis coronata, illustria etiam esse vellet coram hominibus, atque ipsis esse ad vitam integre sancteque instituendam hortamento simul et praesidio. Quapropter exultat gaudio SS. Dominus Noster, gravissimis disertissimisque orationibus declaratas, intelligens heroicas virtutes divino etiam per miracula confirmatas testimonio, quibus eminuerunt beati Alphonsus de Ligorio, Franciscus de Hieronymo et Ioannes Iosephus a Cruce, adeo ut ostendi iam videatur, velle Deum eius ministerio tantum Ecclesiae boni ac dignitatis accedere, quantum ex huiusmodi virtutum altissimo in loco positarum lumine expectari iure potest. Ad augendam autem sanctam eius laetitiae voluptatem, mirifice conferunt postulationes cum serenissimo regni utriusque Siciliae rege tot virorum principum et populorum, nedom ordinum religiosorum, quorum beati illi viri, dum viverent, professi sunt instituta, denique incensa studia vota omnis ordinis fidelium eo spectantia, ut eosdem Beatos Sanctorum titulo et honore liceat venerari. Sed tamen ne quid sollicitae curae solertissimaeque inquisitionis tanta in re desiderandum relinquatur, censet Beatissi-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

mus Pater esse adhuc omnia cognoscenda et accuratius expendenda, quod in semipublicis consistoriis propediem, annuente Domino, faciet, amplius consultans, cum his ven. fratribus suis S. R. E. cardinalibus et cum patriarchis, archiepiscopis atque episcopis, quid in re tanti momenti faciendum sit. Interim omnes et singulos etiam atque etiam hortatur ut oratione, ieiunio, eleemosyna aliisque piis operibus praesidium implorent Sancti Spiritus, impense precantes, ut immisso lucis suae radio, nunc maxime Ecclesiae suae sanctae praesto sit, eiusque lumine et auxilio id Christi in terris Vicarius decernat, quod ad divinum honorem spectat et gloriam, ad incrementum fidei, ad spirituale bonum populorum, ad Ecclesiae catholicae decus et ornamentum. Haec a me, iussu Sanctitatis Suae, orationibus modo habitis erant respondenda.

CCLXIV.

*Responsio, Sanctitatis Suae nomine, data ab illmo ac rmo domino Gaspere Gasparinio, secretario Brevium ad principes, orationibus advocatorum in causis beatorum Pacifici a s. Severino et Veronicae de Iulianis, habitis in consistorio publico die quarta maii millesimo octingentesimo trigesimo nono*¹.

Vota curasque suas eo referens unice Sanctissimus Dominus Noster, ut divina provehatur gloria Ecclesiae catholicae cui divinitus praepositus est, quotidie magis eluceat decus ac validissima quaeque filiis suis adhibeantur ad omnem christianam virtutem incitamenta, nota iam ceteroqui b. Pacifici a s. Severino et b. Veronicae de Iulianis specimina virtutum heroicarum copiose dilucideque exposita libentissime audivit, quippe inde magis magisque declaratum agnovit quantum auctus eorum cultus latiusque propagatus ad implenda optata haec sua sit allaturus. Neminem certe qui eorum vitam consideret non sui ipsius pudeat animadvertentem tantum inter se et illos interesse, quantum a perfectione evangelica otium, languor, deliciae aut improbitas ac scelera differunt: nulli tam praeclara exempla intuenti non occurrat pervagatum illud sancti Augustini *quod isti et istae tu non poteris?* Ad rem vero faciunt in primis opera praeter ordinem naturae per quae mirabilem se Deum in beatis hisce servis suis ostendisse, ab egregiis oratoribus confirmatum est. Mirum praeterea in modum delectatus est Sanctissimus Dominus pio studio tot episcoporum, virorum, principum ac fidelium populorum, una cum seraphico ordine universo

postulantium, ut utrique honor cultusque Sanctorum decernatur. At cum magis graviusque sit negotium huiusmodi quam ut ulla inquirendi severitas ac diligentia supervacanea videri debeat, adhuc de tota re adcuratissime deliberandum putat Sanctitas Sua, idque, Deo adjuvante, in consistoriis semipublicis praestabit, auditis sententiis horum venerabilium fratrum suorum, S. R. E. cardinalium, itemque patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum qui in Urbe commorantur. Interim illud maximopere interesse putat, ut instetur oratione apud Deum, eleemosyna subveniatur pauperibus, ieiunia aliaque pia opera pro cuiusque facultate obeantur, denique ut humiliter impenseque gratia imploretur Sancti Spiritus, cuius ductu et auxilio illud tanta in re consilium capiat, quod cedere debeat in Dei gloriam, in spirituale bonum fidelium, in fidei incrementum, in exaltationem sanctae catholicae Ecclesiae. Ita a Ssmo Domino iussus sum, habitis modo disertissimis gravissimisque orationibus respondere.

CCLXV.

*Petit et audit suffragia super canonizatione b. Alphonsi de Ligorio*².

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

DIE OCTAVA MAII

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO.

Venerabiles fratres

Virtutes ac merita beati Alphonsi de Ligorio, quaeque ea confirmant divinitus patrata miracula Nobiscum sedulo reputantes, ven. fratres, vehementer laetati sumus: quippe omnia in ipso visi Nobis sumus agnoscere, quae requiruntur, ut in eorum numerum ascribi possit, quos Sanctorum nomine et cultu sancta veneratur Ecclesia. Audita oratione quae hoc in sacro consessu habita de ipso est, perlectoque eius vitae compendio, quod vobis tradendum curavimus, haud aliter fortasse et vobis visum fuisse arbitramur.

Nam praeter eximiam a primis annis integritatem ac religionem, sponte abdicatam paternam haereditatem, spemque omnem abiectam fortunae saecularis, ut quam proxime sequeretur Christum, praeter eandem semper severitatem in se ipsum, in alios lenitatem, praeter patientiam, liberalitatem atque indicium et custodiam virtutum omnium, humili-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

tatem licuit sane animadvertere, quomodo tempus impenderit, cuius nullam ut iacturam faceret voto se obligaverat. Vere enim fidelis et constans in proposito nunquam intermisit ministerio verbi Domini, sacris confessionibus audiendis, in piis omnis generis operibus se exercendo, episcopatus munera studiosissime obeundo, ardorem in Deum et in proximos caritatis, ipsa re comprobare, quam ex intensissima passionis Christi, augustissimi Sacramenti et gloriarum beatissimae Virginis Mariae meditatione conceperat. Ut autem zeli ac laborum suorum fructus ad posteros etiam perveniret, audistis ac probe nostis, quam multa tuendae religioni ac fovendae pietati utilissima scripserit, quamque salutarem fundaverit sacerdotum congregationem de nomine dictam Sanctissimi Redemptoris eiusdemque nominis mulierum monasterium.

At cum tanta sit rei gravitas, ut nulla in inquirendo perscrutandoque diligentia nimia videri debeat, ne quid a Nobis curae studiique defuisse dici iure possit, consilium a vobis petimus vestramque de b. Alphonsi canonizatione sententiam postulamus.

Auditis suffragiis S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum Sanctitas Sua prosequuta est:

Summa hac animorum consensione maxime pere gaudemus, eoque impellimus, quo iam sponte ferebamur; sed antequam quidquam de b. Alphonso constituamus, adhuc iterandas ad Deum preces censemur, ut suo Nobis lumine praesto sit, cum in re tanti momenti sententiam proferemus.

CCLXVI.

Petit et audit suffragia super canonizatione b. Francisci de Hieronymo ¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO
DIE DECIMA MAII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO

Venerabiles fratres

Quam b. Francisci de Hieronymo speciem, actis eius perlectis, animo perceperamus, ex iis, quae in hoc sacro consensu narrata de illo sunt dilucideque exposita, mirifice sensimus confirmatam, adeo ut, ad Nos quod attinet, eum plane dignum videri iure posse arbitremur, cuius gloria Sanctorum honoribus cultuque amplificetur.

Egregiam nactus indolem, angelicis a pueritia praeditus moribus, *praeventum* se ostendit

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

a Deo in *benedictionibus dulcedinis*: Adole-scens, verbis alios exemplo docens, apostolatu suo prolusit: instituto deinde Societatis Iesu, quo divinitus vocabatur, summa cum alacritate omnique grati Deo pro tali beneficio animi significatione, suscepto, ad altiora semper humilitate, abnegatione sui, obedientia, disciplinae ordinis sui severissima observantia, in perfectionis evangelicae via pergens contendere, exemplar enituit absolutissimae sanctitatis, eorum instar, quorum gerens nomen, virtutes in se exprimere sibi proposuerat, in primis s. Francisci Xaverii, quem missionum suarum, quibus per annos fere quinquaginta laboriosissimam navavit operam, peculiarem sibi patronum adscivit, cuius flagrantem in Deum et homines caritatem, zelum salutis animarum, asperitatem vitae, labores fructusque praedicationis mirum in modum repraesentavit.

Verum de negotio gravissimo cum agatur, in quo maxime laborandum est, ne quid vel minimum studiosissimae curae neglectum a Nobis esse videatur, consilium vestrum exquirimus, vestramque de b. Francisco de Hieronymo in Sanctos referendo, sententiam postulamus.

Auditis suffragiis S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, Sanctitas Sua prosequuta est:

Quod mentes ac vota vestra de honoribus Sanctorum b. Francisco tribuendis plane consentiant, maxima cor Nostrum afficitur gaudii iucunditate: adhuc tamen summis ad Deum precibus instandum putamus, ut praesenti suae lucis ope, tantam rem feliciter absolvere ad eius voluntatem possimus.

CCLXVII.

Petit et audit suffragia super canonizatione b. Ioannis a Cruce ².

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO
DIE DECIMA QUINTA MAII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO

Venerabiles fratres

Exempla virtutum sancti Petri de Alcantara in b. Ioanne Iosepho a Cruce instaurata a Domino in Ecclesia sua, eademque confirmata miraculis, nuper habita in consistorio publico declaravit oratio eiusdem Beati vitae compendio consentanea, quid vobis tradi mandavimus. Ac Nos quidem eius acta Nobiscum reputantes, dignum ducimus omnis ordinis mortalium postulationibus assentiri optantium, ut hominem hu-

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

iusmodi in Sanctorum numerum referamus, quem persuasum habemus coelo receptum exultantem gaudio, illud iure dicere potuisse, quod ab eodem s. Petro, cum sanctae Theresiae, caelesti lumine fulgens, apparuit, dictum accepimus: *O felix poenitentia quae tantam mihi promeruit gloriam!* Praeclarum sane praesagium illud extitit futurae eius vitae austeritatis, quod, ut audistis, adolescens, iam ceteroquin assuetus a pueritia portare iugum Christi, cognomen a Cruce sibi delegit, cum ordini se adiunxit Minorum Excalceatorum s. Petri de Alcantara: ita enim res cognomini respondit, ut videatur vere cum Apostolo potuisse profiteri: *Mihi absit gloriari nisi in cruce Domini Nostri Iesu Christi*: adeo rigidus fuit suscepti a se instituti regulae servator, tam severa eius sensuum custodia, tam aspera paupertate, ieiunio, vigiliis omnique supplicio corporis castigatio: quae tamen satis non fuerunt eius studio solitudinis, orationis et poenitentiae: quippe arctiorem sibi delectisque sociis instituit secessum, ubi pene solitarius et adhuc impensius Deo vacans viveret, interim nihilominus difficillimis ex obedientia muneribus obeundis, saluti procurandae animarum, divinoque cultui asserendo mirabiliter intentus. Denique heroica virtutum omnium complexione maximam apud suos exterisque existimationem adeptus, unus se profundissima humilitate contempsit. Nunc igitur de Sanctorum cultu et honoribus b. Ioanni Iosepho tribuendis rogamus quid vobis videatur.

Auditis suffragiis S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, Sanctitas Sua prosequuta est:

Quod de honoribus Sanctorum beato Ioanni Iosepho a Cruce decernendis, una mente ac voce consentiatis, sane quam gratum Nobis accidit. Cum tamen summa sit huius rei gravitas, quam maxima possumus humilium precum contentione implorandum adhuc esse Spiritus Sancti lumen iudicamus, ut eo duce et auctore sancta haec actio bene ac feliciter expediatur.

CCLXVIII.

*Audit et petit suffragia super canonizatione b. Pacifici a S. Severino*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO
DIE DECIMA SEPTIMA MAII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO.

Venerabiles fratres

Insigne instituti Seraphici decus hodie quoque vobis proponimus, beatum videlicet Pacificum

a Sancto Severino, quem ut in sanctorum caelium numerum adscribamus summis studiis precibusque contenditur: quod quidem nemini mirum videri debet, cui nota sunt praeclarissima eius argumenta sanctitatis, et, quibus ea comprobantur, facta a Deo beati huius servi sui deprecatione miracula. Vobis vero potissimum id iure optimo fieri esse ducimus persuasum, qui audistis quae de beato hoc viro in consistorio publico dicta sunt, quique brevem legistis ipsius vitae narrationem quam prae manibus habetis. Hoc unum de b. Pacifico dicere satis fuerit, quod omnes suscepti a se Reformatorum instituti regulas ultra limites praescriptorum officiorum in exemplum admirabile heroicae sanctitatis constantissime usque ad pretiosam in conspectu Domini mortem expleverit. Voluntas illi nulla, ut audistis, nisi praepositorum, silentii ac solitudinis amor incredibilis, oratio assidua, ieiunium fere continuum, corporis, licet ab ineunte aetate integerimi, acerbissima afflictatio, patientia in vexationibus, ac diuturnis molestissimisque morbis, surditate praeterea ac caecitate perferendis invicta. Quo vero aestuabat, ardorem divinae caritatis, quam salutariter in alios tum sacramenti poenitentiae ministerio, tum privatis publicisque sermonibus infuderit, item esse vobis cognitum minime dubitamus. De huius igitur beati viri solemnii canonizatione quid Nobis faciendum putetis, consilium a vobis petimus.

Auditis suffragiis S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, Sanctitas Sua prosequuta est:

Magno Nobis est gaudio, quae suffragiis vestris animorum consensio declaratur, de canonizatione beati Pacifici a S. Severino. Antequam tamen ad rem tantae magnitudinis et gravitatis perficiendam deveniamus, summo adhuc studio ad Deum fundendae sunt preces, ut lumen suum Nobis benignus impertiat.

CCLXIX.

*Audit et petit suffragia super canonizatione b. Veronicae de Iulianis*².

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO
DIE VIGESIMA MAII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO NONO.

Venerabiles fratres

Mulierem, virtute, beatis viris, de quibus hoc ipso in sacro conventu deliberatum est, nihilo inferiorem, postremo loco vobis proponimus beatam Veronicam de Iulianis, ex ordine sanc-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

timonialium ut vocant Cappuccinarum, immo eo etiam admirabiliorem, quo magis repugnante sexus fragilitate, asperrimum per iter ad culmen pervenit evangelicae perfectionis: exemplum si quod aliud, sane quam accommodatum ad tam multorum nequitiam confundendam, qui vitiis et saeculi voluptatibus inhaerentes, christianae virtutis difficultatem maiorem viribus suis excusant, obliti verbum illud Apostoli: *Omnia possum in eo qui me confortat*. Exposita luculenter in consistorio publico fuerunt acta eius, eademque narrantur in compendio vitae ipsius, cura Nostra vobis tradito, aequae ac divina miracula quae eiusdem apud Deum gratiam confirmant. Notum proinde vobis est quam apte eventus indiciis responderit, quae ab ipsis incunabulis prae se tulerat futurae sanctitatis virgo integerrima, modestia, fide, caritate, divinarum rerum contemplatione mirabili, intellexistis quam humiliter de se ipsa sentiret, quam accurata praestaret obedientia, quantoque afficeretur odio sui, in id unice intenta, ut amorem erga sponsum Christum dolorum eius imitatione testaretur. Hinc assidua corpus suum omnis generis suppliciis cruciandi consuetudo, donec idem Christus communicatis cum sponsa tormentis ac signis passionis suae, sanctam eius patiendi sitim expleverit. Nostis etiam quanta inter haec eius fuerit regularum observantia, in

exemplum sanctimonialium quibus summa prudentia et caritate praefuit gubernandis, quanto denique studio enixa sit de omnibus tum vivis tum defunctis benemereri. Quae cum ita sint, de solemni beatae huius Dei famulae canonizatione sententiam audire cuiusque vestrum optamus.

Auditis suffragiis S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, Sanctitas Sua prosequuta est:

Libenti sane animo intelleximus vestras de causa b. Veronicae sententias eo tendere omnes, ut sanctarum Virginum numero illam adscribamus. Cum autem mira et in aliis quatuor praecedentibus consistoriis consensione id ipsum de illis beatis viris, de quibus agebatur, postulaveritis, rem suprema auctoritate Nostra perficere festinabimus. Diem igitur vigesimum sextum huius mensis, honori sacrum Sanctissimae Trinitatis, constituimus pontificio decreto proferendo, quo beatos Alphonsum de Ligorio, Franciscum de Hieronymo, Ioannem Iosephum a Cruce, Pacificum a S. Severino, et Veronicam de Iulianis inter Sanctos referamus. Interea non intermittendae, immo vero ferventiores ad Deum urgendae sunt preces et obsecrationes, ut eo benedicente, rem tantam absolvere possimus ad sui nominis laudem et gloriam atque ad decus et utilitatem Ecclesiae suae.

INDEX RERUM

I. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Cum Nobis</i> » die 9 ianuarii 1835, quibus fit concessio tituli marchionis Marco Scarselli, Bononiensi, suisque filiis masculis in infinitum	1	17 februarii 1835, quibus datur facultas implorandi caelestia solatia pro animabus, purgatorii in igne detentis, in sacello extructo a monialibus Dominicanis, monasterii sanctae Mariae Guadalaxarae . . .	9
II. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Expositum Nobis</i> » die 14 ianuarii 1835, quibus fit reformatio statutorum militaris ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani, super admissione alumnorum ad professionem.	1	X. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Expositum Nobis</i> » die 20 februarii 1835, quibus datur facultas exercendi munera episcopalia, non obstante caecitate, episcopo Concordiensi	10
III. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Cum Nobis</i> » die 23 ianuarii 1835, quibus fit erectio marchionatus Treviniani in titulum principis, favore comitis Cosmae Conti eiusque successorum masculorum in infinitum	2	XI. BULLA « <i>Aeterni Patris</i> » quinto nonas martii 1835, qua fit reintegratio sedium episcopaliū Iuvenacensis et Terliensis in provincia Apuliae, in regno utriusque Siciliae	10
IV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Paterna charitas</i> » die 30 ianuarii 1835, quibus fit deputatio ministri generalis ordinis fratrum Minorum Sancti Francisci, facta dispensatione a convocatione capituli	3	XII. DECRETUM « <i>In adiudicandis</i> » die 18 martii 1835, de locationibus et alienationibus rerum ecclesiasticarum	17
V. BULLA « <i>Romani Pontifices</i> » quinto nonis februarii 1835, qua fit exemptio episcopi Cremensis a iure metropolitico archiepiscopi Bononiensis eiusque subiectio archiepiscopo Mediolanensi.	4	XIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Nobis certe pergratum</i> » die 20 martii 1835, quibus venerabili episcopo Rosnaviae in Hungaria fit concessio exuviarum sancti Neiti martyris	18
VI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Expositum Nobis</i> » die 13 februarii 1835, quibus datur facultas satisfaciendi praecepto in sacello extructo a Caesare Bartolomei in rure, intra limites paroeciae s. Georgii in Orbiniano, dioecesis Lucensis	6	XIV. INDULTUM « <i>Romanus Pontifex</i> » die 20 martii 1835, quo fit concessio indumentorum magis insignium, favore canonicorum metropolitanae ecclesiae Montis Regalis.	19
VII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Gravissimas inter curas</i> » die 17 februarii 1835, quibus statuitur deputatio magistri generalis totius ordinis Praedicatorum, in personam Thomae Hyacinthi Cipolletti.	6	XV. INDULTUM « <i>Cum Nobis</i> » die 24 martii 1835, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum ecclesiae collegiatae Sgurgolae, dioecesis Marsorum	19
VIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Cum Nobis</i> » die 17 februarii 1835, quibus fit suppressio beneficii sub titulo S. Clementis Papae et Martyris de iurepatronatus familiae Neri Biffi Tolomei, et erectio commendae sacri ordinis militaris s. Stephani Papae, in commodum primogeniti ipsius familiae . . .	7	XVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Cum Nobis</i> » die 25 martii 1835, quibus datur facultas celebrandi sacrum et satisfaciendi praecepto in sacello domus ecclesiasticae congregationis civitatis Venetiarum.	20
IX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Exponendum Nobis</i> » die		XVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Amplissimum patronorum</i> » die 31 martii 1835, quibus fit concessio fiscalatus viarum et aquarum ven. collegio patronorum causarum sacri palatii apostolici.	21
		XVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « <i>Cum Christianae</i> » die 3 aprilis 1835, quibus datur confirmatio regularum conditarum a patre Eudes, pro domibus ab ipso fundatis, praesertim in civitate Andegavensi, sub nomine	

- instituti filiarum B. Mariae Virginis a Cha-
 ritate Boni Pastoris 21
- XIX. ALLOCUTIO « *Ingemuimus* » die
 6 aprilis 1835. — Ingemuit de morte Fran-
 cisci Austriae Imperatoris cuius laudes
 textit insignesque virtutes laudibus extol-
 lit — deinde Iosephum della Porta archie-
 piscopum Constantinopolitanum et Iose-
 phum Alberghini Romanae et Universa-
 lis Inquisitionis assessorem, presbyteros;
 Alexandrum Spada auditorem decanum
 Rotae Romanae, diaconum, S. R. E. car-
 dinales evulgat et declarat; hinc Placi-
 dum M. Tadini archiepiscopum Ianuen-
 sem presbyterum cardinalem creat atque
 declarat, simulque quintum praestantem
 virum S. R. E. cardinalem designat quem
 tamen in pectore reservat 23
- XX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo
 piscatoris « *Ea semper* » die 10 april. 1835,
 quibus fit revocatio literarum apostoli-
 carum Urbani VIII, quibus ob gravia
 temporum adiuncta concesserat, ut se-
 minariorum seu collegiorum Hiberniae
 extra Hiberniam ipsam existentium alu-
 mni sine litteris dimissoriis propriorum
 ordinariorum possent ad sacros ordines
 promoveri 25
- XXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Paterno* » die 10 apri-
 lis 1835, quibus datur indultum retinendi
 sanctissimum Eucharistiae sacramentum
 in sacello privato, pro excellentissima Isa-
 bella Maria, infanti Lusitaniae. 26
- XXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Amplissimis* » die 10 apri-
 lis 1835, quibus datur concessio tituli co-
 mitis et electio in equitem auratae mili-
 tiae, favore Dominici Ponzileoni, dioece-
 sis Carpensis. 27
- XXIII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Perlatae* »
 die 23 aprilis 1835. — Ad archiepiscopum
 Baltimorem et episcopos suffraganeos
 scribens, de synodi secundae Baltimorensis
 provincialis celebratione agit. 27
- XXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Inter praecipuas* » die
 25 aprilis 1835, quibus fit deputatio visi-
 tatoris apostolici in patriarchatu Chal-
 daeorum. 28
- XXV. INDULTUM « *Romanorum indul-
 gentia* » die 28 aprilis 1835, quo fit con-
 cessio indumentorum magis insignium fa-
 vore canonicorum ecclesiae collegiatae ter-
 rae Casolae, dioecesis Volaterranae . . . 29
- XXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Persuasum* » die 28 apri-
 lis 1835, quibus datur confirmatio regu-
 larum congregationis seu societatis Soro-
 rum a Maria Theresia nuncupatarum . . 29
- XXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » PAG.
 die 12 maii 1835, quibus fit commutatio
 voluntatis testamentariae Iudithae Ferrucci,
 et erogatio bonorum ab eadem relictorum,
 in solamen suorum consanguineorum . . 30
- XXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Universi dominici* » die
 15 maii 1835, quibus fit privatio mune-
 ris episcopalis, decreta in episcopum Nu-
 scanum 31
- XXIX. EPISTOLA ENCYCLICA « *Commis-
 sum divinitus* » decimo sexto kalendas
 iunias 1835, qua cum universo Helvetiae
 clero conqueritur de conventu Badensi a
 quibusdam laicis habito contra Ecclesiae
 constitutionem et errores in eo ab eis ad-
 firmatos damnat. 32
- XXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
 19 maii 1835, quibus fit erectio commen-
 dae sacri militaris Ordinis Hierosolymi-
 tani in familia Podaliri, ex marchionibus
 Vulpiani Lepretti, Recinatensi 36
- XXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Cum Christianae* » die
 19 maii 1835, quibus fit erectio coenobii
 s. Stephani Augustae Vindelicorum, in
 monasterium inclyti ordinis S. Benedicti. 41
- XXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Cum in sublimi* » die
 19 maii 1835, quibus instituitur deputa-
 tio visitatoris apostolici omnium religio-
 sorum ordinum extantium in Nova Gra-
 nata 41
- XXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Cum sicut accepimus* »
 die 29 maii 1835, quibus statuitur depu-
 tatio praesidentis capituli generalis ordi-
 nis Eremitarum s. Augustini. 44
- XXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die
 29 maii 1835, quibus fit concessio admi-
 nistrationis valetudinarii Centum Presby-
 terorum de Urbe inclyto Ordini Hieroso-
 limitano 44
- XXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
 nulo piscatoris « *Piorum hominum* » die
 2 iunii 1835, quibus fit concessio tituli archi-
 ospitalis sodalitis Beatae Mariae Virgi-
 nis sine labe conceptae ac sanctorum Caroli
 et Ianuarii in ecclesia sanctorum Cosmae
 et Damiani in foro extra portam Nolanam,
 civitatis Neapolitanae 47
- XXXVI. EPISTOLA ENCYCLICA « *Mel-
 chitarum catholicorum* » 3 iunii 1835,
 qua fit damnatio synodi Antiochenae
 Graecorum Melchitarum Caraphae, anno
 millesimo octingentesimo sexto habitae, et
 proscriptio libri, in quo eiusdem acta et
 decreta typis impressa continentur. . . . 48
- XXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-

- nulo piscatoris « *In more* » die 3 iunii PAG. 1835, quibus fit erectio oppidi Marenii in civitatem 49
- XXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum Nostrarum* » die 5 iunii 1835, quibus datur facultas erigendi sacellum in carcere copiarum militarium Auximi 50
- XXXIX. EPISTOLA « *Ad gravissimas* » die 6 iunii 1835, qua cum episcopo Basileae dolet de iis quae acta sunt contra Ecclesiam catholicam, praesertim in conventu Badensi: cum eo conqueritur quod ipse diu siluerit circa badenses articulos; illumque hortatur, ne animo deficiat sed certet bonum certamen fidei 50
- XL. BULLA « *Sacrosancto apostolatus* » « sexto decimo kalendas iulii 1835, qua fit ampliatio dotationis seminarii Arborensis 51
- XLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 16 iunii 1835, quibus fit admissio Ioannis Antonii Cappellari, Sanctitatis Suae nepotis ex fratre, in equitem Ordinis s. Ioannis Hierosolymitani, cum gradu equitis iustitiae 54
- XLII. EPISTOLA « *Accepimus literas* » die 20 iunii 1835, qua confirmat literas « *Inter sacras virgines* », quibus monasterium monialium in Cannington sub S. Sedis patrocinio posuit 54
- XLIII. DECRETUM « *Placidus Zurla* » die 22 iunii 1835, de ordinariis monasteriis congregationis Olivetanae in Etruria et Liguria 57
- XLIV. INDULTUM « *Romani Pontifices* » die 27 iunii 1835, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum et dignitatum cathedralis templi Feretrani 58
- XLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 27 iunii 1835, quibus datur facultas celebrandi sacrum in privato sacello pie domus, feminis surdis mutis excipiendis, Mutinensis civitatis 59
- XLVI. INDULTUM « *Ecclesiasticis viris* » die 7 iulii 1835, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore presbyterorum collegii s. Mariae Dei Genitricis ab Horto, Ianuensis civitatis 59
- XLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ut dilectissimus* » die 14 iulii 1835, quibus Sebastiano Iosepho, Hispaniarum infanti et eius uxori datur facultas cominus aspiciendi sudarium sanctae Veronice et lanceam, qua latus Domini Nostri Iesu Christi in cruce pendentis adaptum fuit 60
- XLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Veneta urbs* » die 14 iulii 1835, quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis qui visitaverint ecclesiam parochialem sanctae Mariae Gloriosae, civitatis Venetiarum 60
- XLIX. INDULTUM « *Romanus Pontifex* » die 30 iulii 1835, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore archipresbyteri aliorumque ecclesiasticorum, principis templi Alcamii, Mazariensis diocesis 61
- L. EPISTOLA « *Acceptis* » die 2 augusti 1835, qua archiepiscopo primati Armeno Constantinopolitano scribit super exortis controversiis de literis sacrae congregationis de Propaganda Fide 61
- LI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Commissi Nobis* » die 4 augusti 1835, quibus confirmat institutionem vicarii apostolici Calcuttae, anno anteriori decretam, eiusque iurisdictionem super ecclesias fratrum ordinis s. Augustini, inter limites vicariatus existentes, declarat iuxta decretum s. Congregationis; derogat constitutioni Pauli V, regiones illas iurisdictioni episcopi Meliaporensis subicienti, et ad vicarium apostolicum pertinere decernit, qui immediate a Sede Apostolica pendeat, titulo vicarii apostolici Bengalensis, loci solus ordinarius 62
- LII. BULLA « *Sacrosancti apostolatus* » decimonono kalendas septembris 1835, quibus fit ampliatio dotationis ecclesiae Recanatensis 63
- LIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum in catholica* » die 21 augusti 1835, quibus fit erectio monasterii sacrarum virginum Perpetuae Adorationis Sanctissimi Sacramenti Eucharistiae, in civitate Neapolis 65
- LIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 28 augusti 1835, quibus presbytero Antonio Martinez equiti Hierosolymitano datur facultas testandi 66
- LV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Clarissimorum principum* » die 1 septembris 1835, quibus fit impositio pensionis super bonis beneficii decanalisi templi Lucensis 67
- LVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die 4 septembris 1835, quibus fit concessio iuris nominandi ad beneficium primiceriale basilicae cathedralis Parmensis, favore familiae Gallani 68
- LVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 4 septembris 1835, quibus Alexio Hoffman episcopo Dumensi datur facultas, qua in archiepiscopum Salisburgensem eligi possit 68

- LVIII. INDULTUM « *Cum Nobis* » die 11 septembris 1835, quibus fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum ecclesiae cathedralis Centumcellarum. 69
- LIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Maxima* » die 15 septembris 1835, quibus fit approbatio instituti Sororum Charitatis, erecti in regno Austriae. 70
- LX. BULLA « *Sollicitudo* » decimo kalendas octobris 1835, qua fit dismembratio paroeciarum a dioecesi de Quito et eorum unio dioecesi Popayanensi, in America Meridionali. 71
- LXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 22 septembris 1835, quibus fit reservatio annuae pensionis super bonis paroeciae s. Mariae alla Torre, dioecesis Fesulanæ. 73
- LXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Metropolitanae* » die 22 septembris 1835, quibus conceduntur privilegia favore collegii canonicorum ecclesiae metropolitanae Pisarum. 74
- LXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 22 septembris 1835, quibus datur facultas emphyteuticandi bona beneficii beatae Mariae Virginis a Nive, erecti in templo cathedralis ecclesiae Spoletanae. 75
- LXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 22 septembris 1835, quibus fit reservatio pensionis super bonis paroeciae sanctae Mariae oppidi di Prato Vecchio. 76
- LXV. BULLA « *Coelestem agricolam* » die 25 septembris 1835, qua fit erectio novae cathedralis ecclesiae Pampilonensis in America. 76
- LXVI. EPISTOLA « *Inter praecipuas* » die 25 septembris 1835, qua visitatorem apostolicum delegat ad Chaldaeos, per sacram congregationem, in eo munere gerendo, instruendum. 82
- LXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Optatissimos* » die 25 septembris 1835, quibus fit imminutio festorum in pago Uriensi, dioecesis Curiensis, in Helvetia. 83
- LXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 25 septembris 1835, quibus fit confirmatio transactionis initae super beneficio, a Servo Mariae nuncupato, et erecto in templo cathedralis ecclesiae Lunensis. 84
- LXIX. EPISTOLA ENCYCLICA « *Dum acerbissimas* » die 26 septembris 1835, qua fit damnatio operum Georgii Hermes Germani. 85
- LXX. INDULTUM « *Honorum insignia* » die 27 septembris 1835, quo fit concessio novorum indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae cathedralis Faventinae. 87
- LXXI. EPISTOLA « *Renuntiatum Nobis* » die 10 novembris 1835, qua cum Emilio Bescir, principe Montis Libani laetatur, eo quod ipse in Syria singulari patrocinio catholicam religionem tueatur. Ad illum argenteam Iesu Christi, in gremio SSmae Matris depositi, iconem et aureum numisma mittit. 88
- LXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Coelestem agricolam* » decimo kalendas decembris 1835, quibus fit reintegratio dignitatum in ecclesia cathedralis Mutinensis. 88
- LXXIII. DECRETUM « *Frater Agatho* » die 18 novembris 1835, de constituendo in Urbe vicario generali Scholarum Christianarum. 90
- LXXIV. ALLOCUTIO « *Quoniam ex hoc loco* » die 24 novembris 1835; dolet de interitu Clementis Augusti archiepiscopi Coloniensis, eiusque vitam insignesque virtutes laudibus extollit. 91
- LXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Maxima quidem* » die 2 ianuarii 1836, quibus Ioseph Sebregondi inter comites eligitur. 92
- LXXVI. ALLOCUTIO « *Sextus iam ingreditur annus* » 1 februarii 1836; mala iam ab ipso pontificatus exordio Ecclesiam quotidie ingravescentia, crebrasque iniurias catholicae religioni atque pontificiae maiestati illatas et in dies auctas, commemorat; facinora contra Ecclesiae potestatem in Lusitania patrata recenset et vehementer dolet. 93
- LXXVII. ALLOCUTIO « *Anno iam abhinc tertio* » die 1 februarii 1836; electionem Maximi Mazlum archiepiscopi Myrorum in patriarcham Antiochenum Graeco-Melchitarum confirmat. 94
- LXXVIII. ALLOCUTIO « *De bono* » die 1 februarii 1836; Ioannem Le Jebure de Cheverns archiepiscopum Burdigalensem et Gabrielem Della Genga archiepiscopum Ferrariensem, S. R. E. presbyteros cardinales creat. 95
- LXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 5 februarii 1836, quibus canonicis ecclesiae cathedralis Parmae conceditur, ut quaedam missarum onera, mensae capitulari inhaerentia, atque in dioecesi cathedrali aliisque ecclesiis peragenda, ab onere quotidianae et hebdomadalis celebrationis sint exempta. 96
- LXXX. EPISTOLA « *Accepimus* » die 8 februarii 1836; aversionem probans

sibi manifestatam ab episcopo Basileensi PAG.
consilii Solodurensis et gubernii Bernensis
ab articulis conventus Badensis a Sede
Apostolica damnatis, improbat facultatem
ab eodem episcopo datam paracho Filisba-
censi, proclamandi, absque stola, matri-
monia mixta, licet pars acatholica alteri
coniugi sit alligata, etsi ab eo divisa . . . 97

LXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Gravissimum munus* »
die 26 februarii 1836, quibus ad revocan-
dum ad pristinum institutum collegium
missionum Minorum ordinis s. Francisci
de Observantia in conventu s. Bartholomaei
in insula Tiberis existens, visitatorem apo-
stolicum deputat Carolum Mariam S. R. E.
cardinalem Pedicini 98

LXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Augusti ac venerandi
templi* » die 26 februarii 1836; de tem-
plo s. Mariae Angelorum, quod Assisii
extat. 99

LXXXIII. EPISTOLA « *Perlatae* » die
5 martii 1836, qua cum clero de Este
Arzobispado Guatemalae dolet, quod Ray-
mundus archiepiscopus Guatemalensis e
sua sede pulsus fuerit. Clerum ipsum multis
prosequitur laudibus, ac ad illud decretum,
a secretario congregationis Consistorialis
subscriptum mittit, ex quo pateat quomo-
do eius desiderio precibusque a Pontifice
obsecundatum sit 100

LXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Romanorum indulgen-
tia* » die 15 martii 1836, quibus collegio
presbyterorum Fusiniani, Faventinae dioe-
cesis, datur indultum gestandi lineum ami-
culum seu rocchetum 101

LXXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* »
die 16 martii 1836, quibus canonicis su-
pranumerariis cathedralis Anconae datur
indultum gestandi, hiemali tempore cap-
pam, aestivo vero mozzettam 101

LXXXVI. BULLA « *Romanorum Ponti-
ficum* » decimo kalendas maias 1836, qua
fit exemptio ecclesiae de Panama a iure
metropolitico ecclesiae Limanae, et subie-
ctio episcopatus S. Fidei de Bogotà . . . 102

LXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum religiosae fami-
liae* » die 22 aprilis 1836, quibus priora-
tus monasterii de Trappa in dioecesi Me-
chliniensi in abbatiam erigitur. 104

LXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Sacrum Bellunen.* » die
23 aprilis 1836, quibus rector seminarii
Belluni eiusque successores, Romani Ponti-
ficis Gregorii XVI ac Romanorum Ponti-
ficum successorum cubicularii intimi de-
clarantur; doctores, seu magistri eiusdem

seminarii, vestis talaris nigrae cum globu- PAG.
lis violacei coloris et fasciae violaceae
honore decorantur 105

LXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Pastoralis ministerii
munus* » die 26 aprilis 1836, quibus cum
vicarius apostolicus Coreae in hoc re-
gnum ingredi nequeat, addit vicariatus
Corzano regnum Lieu Kieu, ubi vicarius
residere, et utrique regno ministerium
suum exhibere possit 106

XC. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo
piscatoris « *Omnium gentium* » die 29 apri-
lis 1836, quibus in perpetuum approbatur
congregatio Mariana in Gallia 106

XCI. EPISTOLA « *Studium* » die 2 maii
1836, qua occasione dissidiorum inter Ar-
menos Constantinopol. exortorum post de-
creta a Sede Apostolica anno millesimo
octingentesimo trigesimo secundo lata circa
ritus ibi servandos, eosdem Armenos, iu-
dicata ratione eorumdem decretorum, hor-
tatur, ut in unitate spiritus concordēs, eis-
dem decretis se conforment, ac proprio
episcopo primati subiiciantur 107

XCII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Apostolici ministerii* » die
13 maii 1836, quibus separat a dioecesi
Quebecensi districtum Marianopolitanum
in inferiori Canada, et in novam erigit
dioecesim ab Apostolica Sede immediate
dependentem, cum sede in urbe Maria-
nopolit., assignatis ecclesiae cathedrali et
clero, qui novo episcopo subiiciat debeat, et
data eidem episcopo facultate capitulum
cathedrale constituendi. 109

XCIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo
piscatoris « *Pastorale officium* » die 13 maii
1836, quibus vicarium apostolicum cha-
ractere episcopali insignitum Ioannem Ba-
ptistam Pompelier congregationis Maria-
nae Lugdunensis in ea Oceaniae parte
constituit, quae eiusdem congregationis
curae commissa est, et cuius terminos
describit 109

XCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Apostolici ministerii* »
die 13 maii 1836, quibus ad missiones Ca-
puccinorum in mari Aegeo, Asia Minori
et Constantinopoli rectius dirigendas, ea-
rum visitatorem deputat Iosephum Ange-
lum Fazio, eiusdem ordinis, electum epi-
scopum Tipasitanum in partibus infide-
lium, data ei potestate regulas etiam in
iisdem missionibus statuendi, quae vim
habeant donec a s. congregatione secus
decernatur 110

XCV. MOTU PROPRIO « *Romanam Ec-
clesiam* » die 3 iunii 1836, quo collegium
Hibernorum Urbis ex Ginnasiano domici-
lio transfert ad domum et templum s. Aga-

thae in Suburra, utriusque usum eidem collegio tribuens, salvo tamen iure S. R. E. cardinalis diaconi titularis pro tempore ac servatis collegio privilegiis iam concessis 111

XCVI. EPISTOLA « *Literas accepimus* » die 8 iunii 1836, qua gaudet de nova ad Ecclesiae utilitatem accessione quingentorum schismaticorum ex oppido Lugos sibi ab episcopo Csanadiensi relata, praeter illam plurium millium, quae biennio ante contigerat, eiusdemque episcopi et per eum cleri ipsius zelum excitat ad nova Ecclesiae incrementa, verbo ac praesertim exemplo, provehenda 112

XCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 15 iunii 1836, quibus visitatorem monasterii s. Clarae ord. s. Francisci prope Dublinum instituit 113

XCVIII. BULLA « *Romani Pontificis* » idibus iunii 1836, qua fit dismembratio paroeciarum abbatiae nullius s. Mariae Farfensis et s. Salvatoris Maioris, earumque unio dioecesis Aquilanae, Reatinae, Asculanae, Marsorum, Aprutinae et Sulmonensi 113

IC. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad Apostolicae Sedis* » die 17 iunii 1836, quibus abbati generali monachorum ordinis s. Benedicti, Camaldulensium congregationis, indultum conceditur interveniendi cappellis pontificiis, locusque cum aliis abbatibus generalibus eidem assignatur 116

C. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ea est* » die 21 iunii 1836, quibus fit imminutio dierum festorum in Boliviana ditioe 117

CI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum christianae* » die 21 iunii 1836, quibus fit erectio congregationis Clericorum Saecularium Scholarum Charitatis 119

CII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 28 iunii 1836, quibus congregatio s. Annae Indigenarum, Padanae regionis, Neapolis, in archisodalitatem erigitur 132

CIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolici muneris* » die 8 iulii 1836, quibus in ora Coromandalica vicariatum apostolicum erigit, qui completatur regiones curae presbyterorum seminarii Parisiensis missionum ad externos concreditas 132

CIV. BULLA « *Bonum Pastorem* » septimo idus iulii 1836, abbatiae Nullius s. Laurentii in Campo, suppressionis, iurisdictionis et unionis oppidorum et paroeciarum in dioecesi Pergulensi 133

CV. ALLOCUTIO « *De novis fratribus* » die 11 iulii 1836, qua praestantissimos viros Petrum Ostini archiepiscopum Tharsensem, Aloysium Frezza archiepiscopum Chalcedonensem et Constantinum Patrizi archiepiscopum Philippensem, S. R. E. presbyteros cardinales declarat 136

CVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad beatissimi Principis* » die 17 iulii 1836, quibus altare subterraneum basilicae S. Petri privilegiatum declaratur tam pro vivis quam pro defunctis; praeterea statuitur quod, exceptis festis maioribus, missa votiva sanctorum apostolorum celebrari possit 137

CVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » 29 iulii 1836, quibus canonico Malvetani datur facultas instituendi in pago, vulgo Stroncone, Narniensis dioecesis, dignitatem et praebendam patronatus laicalis 137

CVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Divino penitus consilio* » die 19 augusti 1836; ex mente visitoris apostolici collegium missionum sancti Bartholomaei in insula Tiberina s. Francisci Observantium separat a provincia Romana, ac immediate subiicit ministro generali; iubet insuper ut ex collegio quamprimum amoveatur philosophiae studium et inducatur vita communis; statuit quae esse debeat collegii dependentia a sacra congregatione Propagandae Fidei; praecipit tandem ut in caeteris servetur Clementis XI constitutio 138

CIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanum decet Pontificem* » die 19 augusti 1836, quibus collegio canonicorum cathedralis ecclesiae Feltria datur facultas, qua canonici vestem violacei coloris gestare possint 140

CX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolicae Sedis* » die 13 septembris 1836, quibus fit confirmatio patriciae nobilitatis Verulanae 141

CXI. BULLA « *Inter multiplices* » quinto kalendas octobris 1836, qua dividitur abbatia S. Mariae de Sitria, Nuceriniae dioecesis, ab abbatia s. Gaudentii in Barbara 142

CXII. EPISTOLA « *Rediens istinc* » die 10 octobris 1836; Praesidi reipublicae Haitarum mittenti delegatum apostolicum cum articulis conventis ad ordinandum regimen ecclesiasticum in iis regionibus, respondet, illos confirmari non posse nisi antea removeantur impedimenta quae oriuntur ex legibus civilibus, et cautum sit tum de auctoritate ecclesiastica exercenda, tum de clero instituendo et sustentando. Rursus itaque delegatum apostolicum ad eum mittit sperans collatis si-

mul consiliis omnia ad rectam normam PAG.
conformatum iri. 146

CXIII. ALLOCUTIO « *Etsi vellemus* » die
21 novembris 1836, qua dolet obitum Sa-
xoniae regis, cuius vitam laudibus prose-
quitur 147

CXIV. EPISTOLA « *La multiplicità* » die
22 novembris 1836, qua cardinali pro-
datario tradit regulas sectandas super pe-
titiones dispensationum matrimonialium . 148

CXV. DECRETUM « *Cum eminentissi-
mus* » die 2 decembris 1836, quo adpro-
bantur institutum et regulae Magistrarum
Piarum, a famula Dei Rosa Venerini fun-
datum 150

CXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo
piscatoris « *Ad universi dominici* » die
6 decembris 1836, quibus fidelibus reipu-
blicae Cile, vulgo Chile, iuxta modum,
Bullae Cruciatæ indultum concedit . . . 177

CXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 9 de-
cembris 1836, quibus clero et civitati Al-
banensi datur facultas amplificandi tem-
plum ecclesiae cathedralis, eiusque ec-
clesiae sacrarium aedesque canonicorum
aedificandi 178

CXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Romanum quidem* » die
16 decembris 1836, quibus Amandolæ op-
pidum in dioecesi et delegatione Firmana
situm, civitatis titulo et iuribus decoratur. 180

CXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Catholicae Ecclesiae* »
die 23 decembris 1836, quibus Vicaria-
tum constituit in Indiis pro populis de-
gentibus ad orientem montium Gates et
a flumine Chavery ad promontorium Co-
morinum; ipsos vero eximit a iurisdi-
ctione archiepiscopi Goani et aliorum
episcoporum, quam confert vicario apo-
stolico Societatis Iesu 181

CXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Ex munere* » die 23 de-
cembris 1836, quibus erigit vicariatum
apostolicum in insula Ceylan, sublata cui-
cumque Ordinario in eam insulam iuris-
dictione; vicarium autem apostolicum in-
signiri caractere episcopali et a Sede
Apostolica tantum pendere, decernit. . . 182

CXXI. EPISTOLA « *Epistola vestra* » die
4 ianuarii 1837, qua fratribus ordinis san-
cti Augustini Calcuttae renuentibus se vi-
cario apostolico subiicere ac Lusitanum
episcopum poscentibus, exponit rationes
quibus ductus fuit vicariatum apostolicum
erigere in territorio a Meliaporensi dioecesi
distracto; eos paterne hortatur, ne schis-
mati iam incepto a vicario Meliaporensi
adhaereant etc. 183

CXXII. EPISTOLA « *Pietatem tuam* » die

8 ianuarii 1837, qua superiorum lite-
rarum exemplar mittit ad vicarium capi-
tulare diocesis Goanae, eumque excitat
ad retrahendos fratres ordinis s. Augu-
stini et vicarium Meliaporensis ab in-
choato schismate, et adducendos ad obe-
dientiam Sedi Apostolicae debitam. . . . 184

CXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Ex munere* » die 10 ia-
nuarii 1837, quibus a latissimo SSmae
Trinitatis vicariatu apostolico in Indiis
Occidentalibus separat insulam Iamaicam,
quam cum suis dependentiis et insulis,
quae Lucayae seu Bahamae dicuntur, et
cum colonia Anglicana Honduras in pe-
culiarem erigit vicariatum apostolicum . 185

CXXIV. EPISTOLA « *Litterae* » die 14 ia-
nuarii 1837, quibus patriarchae Antiocheno
Syrorum gratum exprimit animum, eo quod
retulerit schismaticorum Nabehensis dioe-
cesis ad Ecclesiam reditum, partos insu-
per per delegati apostolici labores fructus
et decretam calendarii Gregoriani adoptio-
nem. Scire tamen optat utrum omnes epi-
scopi in hoc adoptando convenerint et ado-
ptio tranquille peracta fuerit. Luget de-
nique immaturam delegati apostolici et
eius vicarii generalis mortem 186

CXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Gravissimas* » die 19 ia-
nuarii 1837, quibus monasterium sancti-
monialium virginum sanctae Theresiae in
Quirinali ab iurisdictione fratrum Carme-
litarum Excalceatorum perpetuo subtrahi-
tur, illudque ordinariae cardinalis in Urbe
vicarii iurisdictioni perpetuum in modum
subiicitur 187

CXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Cum christianae* » 24 ia-
nuarii 1837, quibus coenobium una cum
ecclesia a s. Nicolao in Carbonara appel-
latum, Ianuensis civitatis, ad fratres Augu-
stinianos Excalceatos pertinens, fratribus
Scholarum Christianarum perpetuum in
modum attribuitur. 188

CXXVII. BULLA « *In supremo* » quarto
kalendas februarii 1837, qua fit dismem-
bratio et erectio novae ecclesiae cathedra-
lis in civitate Guayaquilensi, in America
Meridionali 189

CXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Universi dominici* »
die 21 februarii 1837, qua statuta iam se-
paratione Aegypti et Arabiae a vicariatu
apostolico Hierapolitano (Aleppensi), ut
novus ibi constituatur vicarius apostoli-
cus, qui ad Nubiam quoque et Abyssiniam
missiones extendere satagat, Iosephum
Angelum Fazio episcopum Tipa-
sitani illuc mittit visitatorem et admi-
nistratorem apostolicum, ut edoceat quid-

- quid opus sit ad novi vicariatus erectionem, ac interim missionibus regendis opportunas tradat regulas, si indigeant. 193
- CXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 28 februarii 1837, quibus archiepiscopali ecclesiae Iconen. providet. 193
- CXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Religionis propagandae* » die 10 martii 1837, quibus vicarium capitularem Goanae dioecesis certiore facit de nova vicariorum apostolicorum in Indiis constitutione, non obstante patronatu regis Lusitaniae 194
- CXXXI. EPISTOLA « *Iucundae Nobis* » die 13 martii 1837, quo Episcopo Marianopolitano in Canada inferiori nunciat, se coadiutorem ab ipso petitum constituisse, pro quo literas apostolicas adnectit, eique et coadiutori impense commendat seminarium s. Sulpitii eiusque sacerdotes valde fidei catholicae benemeritos 196
- CXXXII. EPISTOLA « *Allatae sunt* » die 15 martii 1837, cardinalis secretarii Status, nomine Summi Pontificis, capitulo Trevirensi in Borussia de sensu Brevis Pii VII quoad electionem, in antistitem, personae regimini civili haud ingratae. 196
- CXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 14 aprilis 1837, quibus fit confirmatio erectionis presbyterorum s. Philippi Nerii in urbe Catana et communicatio indulgentiarum. 197
- CXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex pastoralis ministerii* » die 12 aprilis 1837, quibus Gujanam Britannicam seu Demeraryam seiungit a vicariatu apostolico Sanctissimae Trinitatis, illamque in novum vicariatum apostolicum erigit. 199
- CXXXV. EPISTOLA « *Singulari* » die 22 aprilis 1837, qua condolet cum principe Davide Sombre de aviae eius, principis Sirdhanae morte; agit de tabula picta quam Romam ipse mittit, de pecuniis a defuncta piis operibus destinatis ac de discessu, quem improbat, ab India, vicarii apostolici; atque significat cum ipso principe Romam adventuro de iuvanda in iis regionibus religione se acturum 200
- CXXXVI. BULLA « *Dominico gregi* » septimo kalendas maias 1837, qua fit restituito subiectionis episcopalis ecclesiae Chiapensis archiepiscopo Mexicano. 200
- CXXXVII. EPISTOLA « *Ad supremi apostolatus* » die 1 maii 1837, qua electionem vicarii cum futura successione a vicario apostolico Tunckini factam approbat, et electum exhortatur ad muneris susceptionem. 202
- CXXXVIII. BULLA « *Bonorum omnium* » die 20 maii 1837, qua bona abbatiarum s. Laurentii in Campo, Castellonis et sancti Gaudentii in Barbara, monachis Cisterciensibus in emphyteusim dantur 203
- CXXXIX. MOTU PROPRIO « *Cum Romani Pontifices* » die 22 maii 1837, quo Mandela, vulgo Poggio Mirteto, civitatis titulo et iuribus decoratur. 208
- CXL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanorum indulgentia* » die 30 maii 1837, quibus dignitatibus et canonicis ecclesiae cathedralis Zacynthi permittit hiberno tempore cappam violaceam superius ornatam pellibus albae mustellae, servato aestivo tempore palliolo seu mozzetta. 209
- CXLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex munere* » die 6 iunii 1837, quibus in Promontorio Bonae Spei vicariatum apostolicum erigit a vicariatu insulae Mauritii distinctum, et in eo praeficit Raymundum Griffith 209
- CXLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 13 iunii 1837, quibus statuitur ut Feltrini cives habeant brachium b. Bernardini Tomitani, ordinis Minorum s. Francisci 210
- CXLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 27 iulii 1837, quibus presbyteris Pretiosissimi Sanguinis conceduntur templum et aedes S. Salvatoris in Campo 211
- CXLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Universi dominici* » die 28 iulii 1837, quibus subtractam a iurisdictione episcopi Novae Aureliae in America Septentrionali provinciam Mississipii in novum episcopatum erigit cum sede in urbe Natchez 212
- CXLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Universi dominici* » die 28 iulii 1837, quibus erigit episcopatum Dubuquensem in territorio Visconsin in America Septentrionali, quod proinde eripit a iurisdictione episcopi s. Ludovici 213
- CXLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Universi dominici* » die 28 iulii 1837, quibus novam sedem episcopalem erigit in urbe Nashville, in America Septentrionali, cui tota subiiciatur provincia Tennesensis, hactenus subdita episcopo Bardensi 213
- CXLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum nihil maius* » die 1 augusti 1837, quibus confirmatur decretum s. congregationis Episcoporum et Regularium super legibus a Fratribus instituti Scholarum Christianarum in hospitio S. Mariae Angelorum ad Thermas Diocletianas degentibus omnino servandis 214
- CXLVIII. DECRETUM « *Anno* » die 5 au-

gusti 1837, quo mulierum Fidelium Societatis Iesu societas adprobatur 215

CIL. EPISTOLA « *Cum ven. frater* » die 8 augusti 1837, qua vicario apostolico Bombaini coadiutorem in vicariatu eligere concedit cum futura successione. 216

CL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum semper* » die 8 augusti 1837, quibus venerabilis Martinus de Porres honore Beati decoratur. 217

CLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Amantissimus* » die 8 augusti 1837, quibus venerabilis Ioannes Massias honore Beati decoratur. 219

CLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 10 augusti 1837, quibus ad Filias Charitatis S. Vincentii de Paulo, in toto Galliarum regno existentes, indulgentias concessas Filiabus, in dioecesi Parisiensi degentibus, extendit. 222

CLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Innumeras* » die 1 septembris 1837, quibus adprobatur congregatio s. Benedicti in Gallia, et monasterium de Solesmis in abbatiæ titulum erigitur. 222

CLIV. ALLOCUTIO « *Dum intima* » habita in consistorio secreto quarto idus decembris 1837, qua vehementer dolet mala quae catholicam Ecclesiam affligunt; loquitur de iniuria archiepiscopo Coloniensi illata, qui regio iussu e sua sede est eiectus atque alio relegatus; cardinales monet quatenus doctrina sit sectanda circa matrimonia mixta; de violata dignitate atque episcopali iure in regno Russico fortiter conqueritur 237

CLV. EPISTOLA « *La comunità* » die 12 decembris 1837, qua fit instauratio studiorum in civitate Marinensi 238

CLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum religiosae* » die 19 decembris 1837, quibus congregatio Camaldulensis Neapolitana iterum constituitur, et Camaldulenses in eremis, Neapolitani regni, degentes, a congregatione Montis Coronae perpetuo seiunguntur 242

CLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ex pastoralis* » die 22 decembris 1837, quibus paroecia, vulgo Casumaro, a dioecesi Mutinensi secernitur et Bononiensi dioecesi unitur 243

CLVIII. EPISTOLA « *Ad acerbissimum* » die 26 decembris 1837, qua dolens de iniuria lata archiepiscopo Coloniensi, capitulum illius cathedralis templi contra illum accusatorem et inimicum factum vehementer reprehendit; virtutem prudentiamque praesulis laudibus prosequitur 245

CLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Singulare* » die 18 ia-

nuarii 1838, quibus capitulo et canonicis Vaticanae basilicae Apostolorum Principis, partem crucis D. N. I. C. donat 246

CLX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum virgines* » die 23 ianuarii 1838, quibus institutum sanctimonialium perpetuae adorationis SSmi Eucharistiae Sacramenti in monasterio s. Annae Urbis iterum adprobatur 246

CLXI. CONSTITUTIO « *Neminem certe* » sexto idus februarii 1838, qua collegium protonotariorum apostolicorum participantium ad primaeum numerum ac splendorem restituitur. 248

CLXII. EPISTOLA « *Onerosa* » nono kalendas martii 1838, qua fit provisio patriarchalis ecclesiae Constantinopolitanae per translationem vacantis, pro Antonio Maria Traversi translato praesente, cum retentione canonicatus basilicae sanctae Mariae Maioris ac omnium compatibilium 249

CLXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravissimas* » die 13 martii 1838, quibus Iosephum Mariani ab Alexandria deputat in ministrum generalem totius ordinis Fratrum Minorum s. Francisci 251

CLXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 16 martii 1838, quibus Eugenium a Rumiliaco ministrum generalem totius ordinis Capuccinorum instituit. 252

CLXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ex pastoralis* » die sexta aprilis 1838, quibus praepositalis ecclesia Capannori, Lucan. dioecesis, a Lunata ecclesiae iurisdictione aufertur, et in caput plebis seu pievaniam, uti loquuntur, erigitur 253

CLXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 9 aprilis 1838, archiepiscopum Chalciden. in Constantinopol. metropol. primate Armeni ritus eligit. 254

CLXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ex pastoralis* » die 24 aprilis 1838, quibus visitatorem pro provincia Bosniensi, Lucam Costan fratrum Minorum ordinis s. Francisci, eligit 255

CLXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Multa* » die 24 aprilis 1838. Rationes quibus ductus instituerit vicariatum apostolicum in Indiis Orientalibus, ostendit, non obstante regis Lusitani patronatu; declarat vicarios apostolicos earum regionum esse Ordinarios locorum atque a S. Sede immediate pendere, sublata quavis iurisdictione etiam archiepiscopi Goae 256

CLXIX. EPISTOLA « *Iucunda semper* » die 28 aprilis 1838, qua laudat et appro-

- bat comitia generalia fratrum Camaldulensium, et consulit ut iterum eligant in abbatem generalem Antonium Bianchi. 258
- CLXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 4 maii 1838, quibus oppidum s. Ioannis in Persiceto, Bononiensis dioecesis, in civitatem erigitur 259
- CLXXI. EPISTOLA « *Datae sunt* » die 9 maii 1838. Scribit ad capitulum Coloniense respondens ad litteras triplicis ordinis a capitulo missas 260
- CLXXII. EPISTOLA « *Gravissimas* » die 9 maii 1838, qua cum vicario Hüsgen dolet, eo quod archiepiscopus Coloniensis e sua sede fuerit eiectus; mentem suam aperit circa ea quae in tanto discrimine sunt agenda; eum in archidioecesis vicarium generalem eligit, illum monens nihil sede vacante innovari debere in ecclesiae vel episcopi detrimentum 261
- CLXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 11 maii 1838, quibus Ignatium Papparian, archiepiscopum ecclesiae Tharonensis, Armeni ritus, in Armenia maiori, in partibus infidelium eligit. 262
- CLXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ob translationem* » die 11 maii 1838, quibus Ignatio Papparian electo archiepiscopo Tharonensi, Armeni ritus, superioribus literis, committit in Urbe pontificalia et sacras ordinationes, iuxta illius ecclesiae ritus peragere 263
- CLXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanorum vigilantia* » die 19 iunii 1838, quibus visitationi apostolicae archisodalitatis Deiparae Virginis Annuntiationis huius Urbis finis imponitur, et nonnullae leges eidem Archisodalitati praescribuntur 264
- CLXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani indulgentia* » die 26 iunii 1838, quibus sodalitati ss. Ioannis Baptistae et Ioannis Evangelistae, Savonae, datur facultas gestandi funiculum rubri coloris. 265
- CLXXVII. BULLA « *Singulari* » quarto idus augusti 1838, qua Iuliam Caesaream, vulgo Algeri, in episcopalem ecclesiam erigit 266
- CLXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex debito* » die 14 augusti 1838, quibus instaurat in Sinis vicariatum apostolicum Hu-quang, qui a pluribus annis erectus, vicarii apostolici Xansi et Xensi administrationi concreditus fuerat 268
- CLXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex debito* » die 14 augusti 1838, quibus abdicata a vicario apostolico Fo-Kiensi in Sinis administratione provinciarum Tche-Kiang et Kiang-si, duas has provincias in duos peculiares vicariatus apostolicos erigit 269
- CLXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastorale officium* » die 14 augusti 1838, quibus erigit seu restituit provinciam Hu-quang imperii Sinarum in distinctum vicariatum apostolicum, ei-que praeficit Aloysium Fontana episcopum Siniten., vicarium apostolicum Sutchuensem 269
- CLXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex debito* » die 14 augusti 1838, quibus vicariatum apostolicum erigit in provincia Leao-tung, eum separans ab episcopatu Pekinensi, ac novo vicario apostolico eligendo tradendam decernit iurisdictionem in eas Mongoliae et Mantchuriae partes, quae ereptae a iurisdictione episcopi Pekinensis, nulli vicario apostolico commissae sunt. 270
- CLXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 14 augusti 1838, quibus Societati Presbyterorum Mariae SSmae Immaculae, Neapolitanae urbis, communicantur privilegia quibus aliae tres piae societates eiusdem urbis utuntur 271
- CLXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Caelestis Regina* » die 15 augusti 1838, quibus beneficia a Deipara Virgine in urbem Romam tempore cholerae pestilentiae collata, enumerantur. Solemnis caeremonia in basilica Liberiana habita, ad imaginem Mariae sanctae corona donandam, commemoratur. Privilegia illius basilicae et canonicorum collegii confirmantur et ampliantur 271
- CLXXXIV. EPISTOLA « *Permulta* » die 17 augusti 1838, quibus facultates matrimoniales a Benedicto XIV concessas ordinariis, vicariis apostolicis Sinarum et regnorum finitimorum ac presbyteris ab eis deputandis, renovat ad vigintiquinque annos. 274
- CLXXXV. ALLOCUTIO « *Cum in honoribus* » die 13 septembris 1838, qua Hadrianum Fieschi S. R. E. diaconum cardinalem declarat; Engelbertum Sterck archiepiscopum Mechliniensem S. R. E. cardinalem creat; alium dein praestantissimum virum cardinalem creat et in pectore reservat 276
- CLXXXVI. ALLOCUTIO « *Cuncta provide* » idibus septembris 1838, de sedis episcopalis in Algeria erectione, deque vulneribus in regno Borussiae catholicae Ecclesiae inflictis. 277
- CLXXXVII. MOTU PROPRIO « *Hanno sempre* » 18 septembris 1838, relativo al Museo Capitolino 279

CLXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ven. frater* » die 25 septembris 1838, quibus coadiutorem cum futura successione patriarchae Babylonensis Chaldaeorum, vel successorem, si patriarcha iam decesserit, deputat Nicolaum Isaïam Iacobi archiep. Hadirbegian, eiusdem ritus 281

CLXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Almam Dei Matrem* » die 2 octobris 1838, quibus facultas tribuitur episcopo Recinetensi et Lauretano imagini Deiparae Virginis, vel Salimbeni vel Matris Boni Cordis dictae, in collegiali templo oppidi Cassianoduni, coronam solemni ritu imponendi 282

CXC. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum suprema* » die 20 novembris 1838, quibus institutum et constitutiones Sanctimonialium s. Dominici adprobantur 283

CXCI. EPISTOLA « *Quo animo* » die 30 novembris 1838, qua cum Carolo de principibus Odescalchiis episcopo Sabiniensi dolet, eo quod cardinalatum dimiserit 284

CXCII. ALLOCUTIO « *Coetum vestrum* » die 30 novembris 1838, qua Carolus S.R.E. cardinalis Odescalchi cardinalatum dimittit. 285

CXCIII. INDULTUM « *Romanus Pontifex* » die 4 decembris 1838, quo canonicis cathedralis Pratensis datur facultas gestandi collare violacei coloris necnon crucem auream. 287

CXCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Fuit hoc semper* » die 7 decembris 1838, quibus deputantur iudices synodales ad triennium, ad cognoscendas causas appellationis in tertia instantia, in civitate Warmiensi. 288

CXCV. EPISTOLA « *Libenter semper* » die 24 decembris 1838, qua properanti primum episcopo Algeriano ad propriam dioecesim post visitationem sacrorum liminum, plura tradit munera sacra ad ecclesiam cathedralem deferenda, eique stimulos addit ad zizania inter fideles succidenda, et ad novas propagines serendas, fructum in alias quoque Africae partes allaturas 289

CXCVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravissimas inter curas* » die 11 ianuarii 1839, quibus fit permutatio religiosae domus ac templi ss. Vincentii et Anastasii in Trivio, cum religiosa domo ac templo s. Mariae in Trivio in Urbe, itemque paroeciae translatio. . . . 289

CXCVII. INDULTUM « *Romani Pontifices* » 15 ianuarii 1839, quo fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum Barcenni (Bracciano) 291

CXCVIII. EPISTOLA « *Ex litteris* » die 9 februarii 1839, qua monet quod matrimonia inita inter personas duarum paroeciarum, invito altero parrocho, irrita sunt, et etiam illa inita inter catholicum et infidelem interdicti ab Ecclesia; inculcat observantiam praecepti ecclesiastici de abstinentia a carnibus die sabbati; hinc episcopum hortatur ut sacerdotes satis instructi sint, sedulamque erudiendo et exhortando populo operam navent. 292

CXCIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum iugiter* » die 5 martii 1839, quibus collegium sive lyceum civitatis Firmanae itemque proximum templum cum adiunctis aedificiis, Societatis Iesu presbyteris restituitur. 293

CC. INDULTUM « *Cum honorum insignia* » die 8 martii 1839, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore canonicorum cathedralis ecclesiae Pratensis 297

CCI. EPISTOLA « *De universi dominici gregis* » die 15 martii 1839 qua dimittente Ioanne Baptista Zino munus vicarii apostolici Gibraltariae, decernit vicarium substituendum, dignitate episcopali insignitum iri, illudque munus committit fr. Henrico Hugues ordinis Minor. Obser. s. Francisci 297

CCII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Dominici gregis* » die 23 martii 1839, quibus corpus s. Exuperii martyris in coemeterio Callisti reperiunt, societati Propagationis Fidei Lugdunensi donat; concedit insuper ut in ecclesia metropolitana Lugdunensi festum ipsius martyris celebretur, et ut in eam societatem cooptati plures lucrentur indulgentias, sive orantes ad corpus s. Martyris, sive statutis diebus nonnulla pietatis opera exercentes 298

CCIII. EPISTOLA « *Litteras* » die 6 aprilis 1839, ad Nicolaum I. imperatorem Russorum, qua eundem requirit, ut suum Ecclesiae catholicae impendat praesidium, sinatque ut catholicorum vastissimi illius imperii integra tutaque sit catholicae religionis libertas 298

CCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum propter* » die 12 aprilis 1839, quibus oppido Visso eiusque templo ac seminario datur protector in persona S.R.E. presbyteri cardinalis Franzoni 299

CCV. INDULTUM « *Romanorum munificentia* » die 16 aprilis 1839, quo fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum collegialis ecclesiae Balernae, Comen. dioecesis, in pago Ticinensi . . . 300

CCVI. INDULTUM « *Romanorum indul-*

gentia » die 19 aprilis 1839, quo canonicis ecclesiae collegialis Serravallis, dioecesis Derthonensis, datur facultas gestandi rochetum 300

CCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Cum religiosae* » die 10 maii 1839, quibus fit translatio festi sancti Francisci de Paula in secundam dominicam post Pascha Resurrectionis D. N. I. C., cum octava, pro Sicilia regno citra Pharum, cum facultate, ut religiosi eiusdem ordinis tantum hoc indulto ubique perfrui possint et in perpetuum. . . 301

CCVIII. MOTU PROPRIO « *Romani Pontifices* » die 11 maii 1839, quo administratio piae domus SSmae Crucis via Longa, vulgo Longara, parochorum collegio auferitur, ac religiosis foeminis Boni Pastoris iam ibi morantibus tribuitur 302

CCIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Romanorum beneficentia* » die 17 maii 1839, quibus canonicis cathedralis Massae datur facultas gestandi colare violacei coloris et aureum numisma. 303

CCX. MOTU PROPRIO « *Ex munere* » die 17 maii 1839, quo erigit vicariatuum apostolicum latini ritus in Aegypto et Arabia, quem iam (anno millesimo octingentesimo trigesimo septimo) constituendum decreverat, separato inferiori Aegypto a custodia Terrae Sanctae et superiori a vicariatu apostolico Aleppi. 304

CCXI. BULLA « *Sanctitas* » septimo kalendas iunias 1839, qua fit canonizatio s. Alphonsi de Ligorio fundatoris Congregationis SSmi Redemptoris ac olim episcopi s. Agathae Gothorum 305

CCXII. BULLA « *Aeternus* » septimo kalendas iunias 1839, qua fit canonizatio s. Pacifici a Sancto Severino sacerdotis professi ordinis Minorum de Observantia Reformatorum s. Francisci. 310

CCXIII. BULLA « *Arctam esse viam* » septimo kalendas iunias 1839, qua fit canonizatio s. Ioannis Iosephi a Cruce, sacerdotis professi ordinis Minorum Excalceatorum s. Petri de Alcantara 314

CCXIV. BULLA « *Nostrae salutis* » septimo kalendas iunias 1839, qua fit canonizatio s. Veronicae de Iulianis sanctimonialis professae et abbatisae monasterii Cappuccinarum, civitatis Tiferni. 319

CCXV. BULLA « *Ad apostolici ministerii* » septimo kalendas iunias 1839, qua fit canonizatio s. Francisci de Hieronymo sacerdotis professi Societatis Iesu. 323

CCXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Pastorale officium* » die 28 maii 1839, quibus novo vicariatu Aegypti praeficit Perpetuum a Solero, episcopum Fesseilen. 327

CCXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Cum ad ecclesiastica* » die 28 maii 1839, quibus visitatorem apostolicum patriarchatus Chaldaeorum deputat Franciscum Villardell archiepiscopum Philippensem delegatum apostolicum Aleppi. 328

CCXVIII. INDULTUM « *Romani beneficentia* » die 28 maii 1839, quo canonicis insignis collegiatae ecclesiae parochialis pagi Castri Novi ad Scriviam (Borgo di Castel Nuovo di Scrivia) datur facultas gestandi rochetum 328

CCXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Cum christifidelibus* » die 28 maii 1839, quibus delegatum apostolicum pro Aegypto et Arabia constituit, ipsius regionis vic. apost. latini ritus. . . 329

CCXX. MOTU PROPRIO « *In suprema* » die 28 maii 1839, quo templum s. Laurentio martyri sacrum, oppidi Urbisaliae, Maceratensis dioecesis, ad insignis collegialis ecclesiae gradum et honorem evehitur; ibique canonicorum collegium una dignitate, praepositurae nomine, ac septem canonicis conflatum, et duo choralia beneficia constituuntur. Item paroecia s. Georgii extinguitur, ac illius animarum cura ad idem templum s. Laurentii transfertur. 330

CCXXI. MOTU PROPRIO « *Cum caelestis doctrinae* » die 31 maii 1839, quo sodalitas clericorum parochialium seu catechistarum s. Viatoris, eiusque constitutiones adprobantur et confirmantur. 333

CCXXII. INDULTUM « *Romanus Pontifex* » die 18 iunii 1839, quo fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae s. Mariae in Horto, Ianuensis dioecesis. 337

CCXXIII. EPISTOLA « *Patriarchalem* » die 21 iunii 1839, qua patriarchali basilicae Lateranensi aureum calicem donat. . 338

CCXXIV. BULLA « *Romani Pontifices* » quarto kalendas iulias 1839, qua fit suppressio tituli cardinalitii in ecclesia sancti Eusebii, et erectio ad titulum cardinalitium ecclesiae sancti Gregorii M. Camaldulensium in Monte Caelio. 339

CCXXV. INDULTUM « *Romani Pontifices* » die 5 iulii 1839, quo canonicis metropolitanae ecclesiae Senensis datur facultas utendi lychno manuleato, (vulgo bugia), in sacris functionibus, dummodo non sint coram archiepiscopo, cardinali vel nuncio apostolico 340

CCXXVI. ALLOCUTIO « *Officii memores* » habita in consistorio secreto postridie nonas iulii 1839, qua post commemorata quae contra archiepiscopos Coloniensem et Gnesnensem a gubernio Borussico gesta sunt ob causam mixtorum connubiorum, novas iniurias archiepiscopo Gnesnensi, iu-

- diciali sententia damnato, per sex menses PAG.
in munito castro detento, atque a pasto-
rali et metropolitano munere deposito, il-
latas, vehementer dolet. De violato iure
ecclesiastici regiminis conqueritur. Loqui-
tur de doctrina catholica ab archiepiscopo
Gnesnensi circa mixtas nuptias exposita,
eumque in eius iuribus defendit 341
- CCXXVII. INDULTUM « *Veliterna eccle-
sia* » die 12 iulii 1839, quo capitulo ec-
clesiae cathedralis Veliternae facultas tri-
buitur, ut canonici collare, vestem talem
cum fascia violacei coloris, archipresbyter
vero etiam mantelletam eiusdem coloris
gestent. 343
- CCXXVIII. ALLOCUTIO « *Quanta* » ha-
bita in consistorio secreto die octava iu-
lii 1839, qua Ambrosium Bianchi ordinis
Camaldunensis abbatem generalem, Philip-
pum De Angelis episcopum Faliscoduni et
Corneti, Gabrielem Ferretti archiepiscopum
Firmanum, S. R. E. presbyteros cardinales
decretat; quorum primum in consistorio
habito die sexta aprilis anno millesimo
octingentesimo trigesimo quinto, alterum
in consistorio habito die decimatertia se-
ptembris anno millesimo octingentesimo tri-
gesimo octavo, tertium in consistorio diei
trigesimae novembris eiusdem anni cardina-
les creaverat et in pectore reservaverat.
Insuper creat S. R. E. presbyterum car-
dinalem Franciscum Maria Pignatelli archie-
piscopum Panormitanum. 344
- CCXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Cum nobis* » die 16 iu-
lii 1839, quibus in ecclesia s. Caroli ad
Catinarios de Urbe archisodalitas b. Ma-
riae Virginis a Providentia statuitur, at-
que praeposito generali facultas concedi-
tur similia sodalitia aggregandi 345
- CCXXX. EPISTOLA « *Universi dominici* »
die 23 iulii 1839, qua Augustinum Fer-
nandez de Corduba eligit praefectum apo-
stolicum missionum et collegiorum con-
gregationis de Propaganda Fide in Ame-
rica Meridionali, cui facultates tribuit com-
missario generali Indiarum concedi solitas,
quemque ad hoc iam renunciaverat archie-
piscopum Attaliensem 346
- CCXXXI. INDULTUM « *Romanorum mu-
nificentia* » die 30 iulii 1839, quo cano-
nicorum collegio cathedralis Comaclen. da-
tur concessio gestandi floccum violacei co-
loris in pileo 347
- CCXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum nobis* » die 2 au-
gusti 1839, quibus, mortuis pro fide vica-
riis apostolicis Tunquini Orientalis et eius
coadiutore, archiepiscopo Manilae et pro-
vinciali ordinis Praedicatorum in Insulis
Philippinis potestatem delegat, ut eis duos
sufficiant in eodem respective munere ex PAG.
regulari illa eiusdem ordinis familia assu-
mendos, et dignitate episcopali donandos. 347
- CCXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum per obitum* » die
2 augusti 1839, quibus eamdem quam su-
perius, potestatem delegat moderatoribus
Seminarii Parisiensis missionum ad exte-
ros, ut eiusdem seminarii alumnum in
coadiutorem vicarii apostolici Tunquini
Occidentalis deputent 348
- CCXXXIV. EPISTOLA « *Quae nuncia* »
die 4 augusti 1839, qua fidelibus Tun-
chini et Cochinchinae scribit de saeviente
persecutione, eosque hortatur ut Christum
coram hominibus confiteantur 349
- CCXXXV. INDULTUM « *Romani Pontifi-
ces* » die 6 augusti 1839, quo fit concessio
indumentorum insignium favore canonico-
rum ecclesiae collegialis oppidi Roccagorga,
Privernatis dioecesis 350
- CCXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Decet Romanum Pont.* »
die 6 augusti 1839, quibus sodalitas s. Ma-
riae sine labe conceptae, in civitate Ebuli,
in archisodalitatem erigitur 351
- CCXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum ex recta* » die
9 augusti 1839, quibus scholae Anagni-
nae civitatis cum seminario, perpetuo con-
iunguntur 352
- CCXXXVIII. INDULTUM « *Romanus Pon-
tifex* » die 13 augusti 1839, quo fit con-
cessio indumentorum magis insignium fa-
vore canonicorum Fesulanae ecclesiae ca-
thedralis. 354
- CCXXXIX. INDULTUM « *Mutinensis Ec-
clesia* » die 14 augusti 1839, quo capitulo
cathedralis ecclesiae Mutinensis datur fa-
cultas, qua dignitates focale seu collare,
floccum in pileo et tibialia violacei colo-
ris, canonici vero focale et floccum dum-
taxat eiusdem violacei coloris gestare pos-
sint 354
- CCXL. INDULTUM « *Romani Pontificis* »
die 16 augusti 1839, quo fit concessio indu-
mentorum magis insignium favore canoni-
corum collegialis templi oppidi Monte
Rubbiano, Firmanae dioecesis 355
- CCXLI. EPISTOLA « *Ad ceteras* » die
19 augusti 1839, qua ad Nicolaum Wa-
torfordiensem et Lismoreensem episcopum
scribens, de pace et concordia inter clerum
saecularem et pp. Franciscas in aliqui-
bus Hiberniae locis servanda, agit 356
- CCXLII. INDULTUM « *Illustres* » die 30
augusti 1839, quo canonicis ecclesiae ca-
thedralis Anagninae facultas tribuitur, qua
praepositus et canonici collare et vestem
talem cum fascia violacei coloris, bene-
ficiati fasciam nigram gestare possint . . 357

CCXLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romano quidem* » die 31 augusti 1839, quibus fit immutatio piaie institutionis a defuncto canonico Tarquini factae, pro maiore spirituali bono ruricularum, Verulanae civitatis 358

CCXLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex pastoralis* » die 3 septembris 1839, quibus provinciam Chan-Tong in Sinis separat ab episcopatu Pekinensi, eamque in vicariatum apostolicum, a Romano Pontifice immediate dependentem, erigit. 359

CCXLV. INDULTUM « *Honorum insignia* » die 3 septembris 1839, quo fit concessio indumentorum insignium favore canonicorum ecclesiae collegiatae oppidi sancti Laurentii Novi, Montis Falisci dioecesis. 360

CCXLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum nobis* » die 6 septembris 1839, quibus episcopo Iuliae Caesareae (Algeri) datur facultas erigendi in sua dioecesi sodalitatem scapularis et stationes Viae Crucis cum indulgentiis illis concessis. 360

CCXLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Honorum insignia* » die 13 septembris 1839, quibus priori sodalitatis Deiparae Virginis a Monte Carmelo, oppidi Scanno, Sulmonen. dioecesis, facultas tribuitur, qua in ecclesia illius sodalitatis atque in ipsa sodalitate rocchetum et pallium, vulgo mantellone, violacei coloris, gestare possit 361

CCXLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 20 septembris 1839, quibus institutum Charitatis et eius regulae adprobantur 361

CCIL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex pastoralis ministerii* » die 27 septembris 1839, quibus vicariatum apostolicum missionum Germaniae septentrionalium et Daniae, episcopo Paterbonae concedit, regendum in posterum decernit per vicarium apostolicum, qui nullius dioecesis gubernandae onere distineatur, isque constituit ut Hamburgi resideat. 374

CCL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani vigilantia* » die 27 septembris 1839, quibus nonnulla coenobia fratrum ordinis Minorum s. Francisci Conventualium et Eremitarum s. Augustini Calceatorum in ducatu Ianuensi et Pedemontio ab ipsis ordinibus perpetuo adimit. 374

CCLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ex sanctissimis* » die 27 septembris 1839, quibus collegium presbyterorum Societatis Iesu Camerini constituitur, eique omnes fundi et redditus monasterii s. Elisabethae atque hospitii s. Caroli attribuuntur 376

CCLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Religionis decus* » die 5 novembris 1839, quibus perpetuo extinguit abbatias consistoriales vel adhuc controversas in utriusque Siciliae regni dioecesisibus etc. 380

CCLIII. ALLOCUTIO « *Multa quidem gravia* » habita in consistorio secreto decimo kal. decembris 1839, qua vehementer dolet mala quae catholicam Ecclesiam affligunt, sed praecipue ruthenorum defectionem ab unitate catholicae Ecclesiae in Lithuania et Alba Russia; item tristatur quod res catholicorum in amplissimo Russiae imperio aspera adhuc in conditione versentur. . . 381

CCLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In Apostolicae Sedis* » die 26 novembris 1839, quibus ecclesiam Deiparae Virginis, in Monte Carmelo extructam, erigit in basilicam minorem cum iuribus et privilegiis huic titulo adnexis. 383

CCLV. EPISTOLA « *Inter assiduas* » die 27 novembris 1839, qua dolet de legibus, circa res ecclesiasticas in magno ducatu Etruriae vigentibus et Ecclesiae iura adversantibus; conqueritur de venditione bonorum mensae archiepiscopalis Pisanae etc. 384

CCLVI. EPISTOLA « *Dolorem* » die 30 novembris 1839, qua dolet circa facta protestantium et circa agendi rationem quorundam clericorum qui adstiterunt inaugurationi novi templi acatholicorum; concedit facultatem episcopo sanandi matrimonia iam inita et ineunda inter propinquos, et consulit circa matrimonia mixta. 385

CCLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In supremo* » die 3 decembris 1839, quibus commemoratis quae a religione christiana et a decessoribus ordinata sunt ad servitutem in Indiis atque Nigritiis imminuendam, eorum commercium reprobatur; prohibetque ne quis commercium illud uti licitum tueatur 387

CCLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravissimas* » die 3 decembris 1839, quibus in oppido Torre Luserna approbatur erectio prioratus sacrae religionis et ordinis ss. Mauritii et Lazari; eidemque parochialis ecclesia, una cum vicaria in ipso oppido existens, adiicitur. . 388

CCLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 10 decembris 1839, quibus fervente persecutione in Cochinchina, facultatem confert vicario apostolico eiusque coadiutori, ut, si alter eorum e vita decedat, superstes ex missionariis vicariatus sibi coadiutorem eligat episcopum consecrandum illius ecclesiae in partibus infidelium quae ex morte alterius praesulis vacaverit. . . 389

CCLX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-

nulo piscatoris « *Apostolatus officium* » PAG.
die 10 decembris 1839, quibus fervente
persequutione in Tunquino Occidentali, fa-
cultatem confert vicario apostolico eius-
que coadiutori, ut, si alter eorum e vita
decedat, superstes ex missionariis vicaria-
tus sibi coadiutorem eligat episcopum con-
secrandum illius ecclesiae in partibus infi-
delium quae ex morte alterius praesulis
vacaverit. 390

CCLXI. ALLOCUTIO « *Gravissimas inter
aerumnas* » habita in consistorio secreto
die 20 decembris 1839, qua Ugonem Ro-
bertum de la Tour d'Auvergne Lauraguais,
episcopum Atrebatensem, S. R. E. cardina-
lem creat atque declarat; tres autem alios
cardinales creat quos tamen in pectore re-
servat 392

CCLXII. ALLOCUTIO « *Quo in pretio* »
habita die 18 februarii 1839, qua Ioan-
nem Soglia patriarcham Constantinopoli-
tanum ac Antonium Tosti thesaurarium ge-
neralem, S. R. E. cardinales declarat. . 392

CCLXIII. ORATIO « *Cum ex vitiorum* »
seu responsio, Sanctitatis Suae nomine, data
ab illmo ac rmo domino Gaspare Gaspa-
rinio, secretario Brevium ad principes, ora-
tionibus advocatorum in causis beatorum
Alphonsi de Ligorio, Francisci de Hiero-
nymo et Ioannis Iosephi a Cruce, habitis in
consistorio publico die secunda maii anno
millesimo octingentesimo trigesimo nono. 393

CCLXIV. ORATIO « *Vota curasque suas* » PAG.
seu responsio, Sanctitatis Suae nomine,
data ab illmo ac rmo domino Gaspare
Gasparinio, secretario Brevium ad prin-
cipes, orationibus advocatorum in causis
beatorum Pacifici a Sancto Severino et Ve-
ronicae de Iulianis, habitis in consistorio
publico die quarta maii anno millesimo
octingentesimo trigesimo nono. 394

CCLXV. ALLOCUTIO « *Virtutes ac me-
rita* » habita in consistorio semipublico
die 8 maii 1839, qua petit et audit suf-
fragia super canonizatione b. Alphonsi Ma-
riae de Ligorio 394

CCLXVI. ALLOCUTIO « *Quam b. Fran-
cisci* » habita in consistorio semipublico
die 10 maii 1839, qua petit et audit suf-
fragia super canonizatione b. Francisci de
Hieronymo 395

CCLXVII. ALLOCUTIO « *Exempla virtu-
tum* » habita in consistorio semipublico
die 10 maii 1839, qua petit et audit suffra-
gia super canonizatione b. Ioannis a Cruce. 395

CCLXVIII. ALLOCUTIO « *Insigne insti-
tuti* » habita in consistorio semipublico
die 17 maii 1839, qua audit et petit suf-
fragia super canonizatione b. Pacifici a
Sancto Severino 396

CCLXIX. ALLOCUTIO « *Mulierem* » ha-
bita in consistorio semipublico die 20 maii
1839, qua audit et petit suffragia super
canonizatione b. Veronicae de Iulianis . . 396

INDEX VOCABULORUM INITIALIUM

OMNIUM CONSTITUTIONUM

QUAE IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR

A

	PAG.
Accepimus.	54
Accepimus.	97
Acceptis.	61
Ad acerbissimum.	245
Ad Apostolici ministerii.	323
Ad Apostolicae Sedis.	116
Ad beatissimi Principis.	137
Ad ceteras.	356
Ad gravissimas.	50
Ad supremi apostolatus.	202
Ad universi dominici.	177
Aeterni Patris Filius.	10
Aeternus.	310
Allatae sunt.	196
Almam Dei Matrem.	282
Amplissimis.	27
Amplissimum patronorum.	21
Amantissimus ille.	219
Anno.	215
Anno iam abhinc tertio.	94
Apostolici ministerii.	109
Apostolici ministerii.	110
Apostolici muneris.	132
Apostolicae Sedis.	141
Apostolatus officium.	193
Apostolatus officium.	254
Apostolatus officium.	262
Apostolatus officium.	389
Apostolatus officium.	390
Arctam.	314
Augusti ac venerandi.	99

B

Bonorum omnium.	203
Bonum pastorem.	133

C

Catholicae Ecclesiae.	181
Clarissimorum principum.	67
Coelestem agricolam.	76

	PAG.
Coelestem agricolam.	88
Coelestis Regina.	271
Coetum vestrum.	285
Commissi Nobis.	62
Commissum divinitus.	32
Cum ad ecclesiastica.	328
Cum caelestis doctrinae.	333
Cum christianae.	22
Cum christianae.	41
Cum christianae.	119
Cum christianae.	188
Cum christifidelibus.	329
Cum eminentissimus.	150
Cum ex pastorali.	243
Cum ex pastorali.	253
Cum ex pastoralis.	255
Cum ex recta.	352
Cum ex sanctissimis.	376
Cum ex vitiorum coeno.	393
Cum honorum insignia.	297
Cum in catholica.	65
Cum in honoribus.	276
Cum in sublimi.	41
Cum iugiter.	293
Cum nihil maius.	214
Cum Nobis.	1
Cum Nobis.	2
Cum Nobis.	7
Cum Nobis.	19
Cum Nobis.	20
Cum Nobis.	69
Cum Nobis.	113
Cum Nobis.	137
Cum Nobis.	178
Cum Nobis.	210
Cum Nobis.	271
Cum Nobis.	345
Cum Nobis.	347
Cum ob translationem.	263
Cum per obitum.	348
Cum propter.	299
Cum religiosae familiae.	104
Cum religiosae.	242
Cum religiosae.	301
Cum Romani Pontifices.	208
Cum semper.	217

	PAG.
Cum sicut accepimus	44
Cum suprema	283
Cum ven. frater	216
Cum ven. frater	281
Cum virgines.	246
Cuncta provide	277

D

Datae sunt.	260
De bono.	95
Decet Romanum Pontificem.	351
De novis fratribus.	136
De universi dominici	297
Divino penitus consilio	138
Dolorem.	385
Dominici gregis.	298
Dominico gregi.	200
Dum acerbissimas.	85
Dum intima	237

E

Ea est	117
Ea semper.	25
Ecclesiasticis viris	59
Epistola vestra	183
Etsi vellemus	147
Exempla virtutum.	395
Ex munere.	182
Ex munere.	185
Ex munere.	209
Ex munere.	304
Expositum Nobis	1
Expositum Nobis	6
Expositum Nobis	10
Expositum Nobis	59
Expositum Nobis	84
Expositum Nobis	222
Exponendum Nobis	9
Exponendum Nobis	30
Exponendum Nobis	36
Exponendum Nobis	54
Exponendum Nobis	66
Exponendum Nobis	68
Exponendum Nobis	73
Exponendum Nobis	75
Exponendum Nobis	76
Exponendum Nobis	96
Exponendum Nobis	360
Ex debito	268
Ex debito	269
Ex debito	270
Ex litteris	292
Ex pastoralis ministerii	199
Ex pastoralis ministerii	359
Ex pastoralis ministerii	374

F

	PAG.
Frater Agatho	90
Fuit hoc semper	288

G

Gravissimas	187
Gravissimas	251
Gravissimas	388
Gravissimas	392
Gravissimas inter angustias	261
Gravissimas inter curas	6
Gravissimas inter curas	289
Gravissimum munus.	98

H

Hanno sempre	279
Honorum insignia.	87
Honorum insignia.	360
Honorum insignia.	361

I

Illustres	357
In adiudicandis.	17
In Apostolicae Sedis	383
Ingemuimus	23
Innumeras	222
In more.	49
Insigne instituti.	396
In sublimi.	252
In sublimi.	361
In suprema	330
In supremo	189
In supremo	387
Inter assiduas.	384
Inter multiplices	142
Inter praecipuas.	28
Inter praecipuas.	82
Iucunda	258
Iucundae Nobis.	196

L

La comunità	238
La molteplicità	148
Libenter semper.	289
Litterae	186
Literas	298
Litteras accepimus.	112

M

	PAG.
Maxima inter.	70
Maxima quidem	92
Melchitarum Catholicorum	48
Metropolitanae Pisarum	74
Mulierem	396
Multa praeclare.	256
Multa quidem	381
Mutinensis ecclesia.	354

N

Neminem certe	248
Nobis certe pergratum	18
Nostrae salutis	319

O

Officii memores.	341
Omnium gentium	106
Onerosa	249
Optatissimos	83

P

Pastorale officium.	109
Pastorale officium.	269
Pastorale officium.	327
Pastoralis ministerii	106
Paterna charitas.	3
Paterno	26
Patriarchalem.	338
Perlatae	100
Perlatae dudum.	27
Permulta	274
Persuasum	29
Pietatem tuam	184
Piorum hominum.	47
Piorum hominum.	132
Placidus Zurla	57

Q

Quae nuncia	349
Quam beati Francisci	395
Quanta	344
Quo animo	284
Quo in pretio	392
Quoniam ex hoc loco	91
Quum Nostrarum	50

R

	PAG.
Rediens istinc	146
Religionis decus	380
Religionis propagandae.	194
Renuntiatum Nobis	88
Romanam Ecclesiam.	111
Romani beneficentia.	328
Romani indulgentia	265
Romani Pontifices.	4
Romani Pontifices.	44
Romani Pontifices.	58
Romani Pontifices.	197
Romani Pontifices.	211
Romani Pontifices.	259
Romani Pontifices.	291
Romani Pontifices.	302
Romani Pontifices.	339
Romani Pontifices.	340
Romani Pontifices.	350
Romani Pontificis	113
Romani Pontificis	355
Romani vigilantia	374
Romano quidem	358
Romanorum beneficentia	303
Romanorum indulgentia	29
Romanorum indulgentia	101
Romanorum indulgentia	209
Romanorum indulgentia	300
Romanorum munificentia.	347
Romanorum munificentia.	300
Romanorum Pontificum	102
Romanorum vigilantia	264
Romanum decet	140
Romanum quidem.	180
Romanus Pontifex.	19
Romanus Pontifex.	61
Romanus Pontifex.	68
Romanus Pontifex.	101
Romanus Pontifex.	287
Romanus Pontifex.	337
Romanus Pontifex.	354

S

Sacrosancti Apostolatus	51
Sacrosancti Apostolatus	63
Sacrum Bellunen	105
Sanctitas.	305
Sextus iam ingreditur annus	93
Singulare	246
Singulari	200
Singulari	266
Sollicitudo	71
Studium.	107

U

	PAG.
Universi dominici	31
Universi dominici	193
Universi dominici	212
Universi dominici	213
Universi dominici	213
Universi dominici	346
Ut dilectissimus.	60

V

	PAG.
Veliterna Ecclesia	343
Veneta urbs	60
Virtutes ac merita.	394
Vota curasque	394

IMPRIMATUR

Fr. Albertus Lepidi Ord. Praed. S. P. A. Magister.

IMPRIMATUR

Iosephus Ceppetelli Archiep. Myren. Vicesgerens.

262.13

G 862-16

26669

GREGORY XVI PP.

AUTHOR

Acta Greg. XVI. Ed., Bernasconi,

TITLE

Vol. II

DATE
LOANED

BORROWER'S NAME

march
1971

APR 2 '71

Schallert
Alhadeff/Tabb

STORAGE - CBPL

26669

